מעריב

ל' ניסן תשל"ה
11.4.75
גליון 9351
שנה כ"ח

160 אג.

מייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

ירושלים שותקת בעניין ביקור 2 שליחים ממוסקווה

ישראל יזמה באחרונה מגעים עם בריה"מ באמצעות בון, פאריס, לונדון והאג

בעניין קיים פגישות עם דוברינין – כנראה בסיוע קיסינג'ר אשר הופתע „מהפניות באמצעות אגון באהר הגרמני"

שירות „מעריב"

ישראל ניסתה ליצור קשר עם בריה"מ באמצעות במספר הזדמנויות בתקופה האחרונה. נסיון אחד כזה נעשה באמצעות ... מערב-גרמני. נסיון שני נעשה באמצעות ... שר החוץ הצרפתי, מר ז'אן סובניארג, ... בפגישה עם שגריר ישראל בפאריס, ... לנסות לקשר בין ירושלים לבין מוסקווה. גם ראש ממשלת בריטניה, מר הרולד וילסון, התבקש לגשש לקראת ... לביקור במוסקווה, אם בריה"מ ... לחדש את היחסים – על כך נודע בעקבות הידיעה שהתפרסמה הבוקר כי שני שליחים מבריה"מ ביקרו בארץ בחשאי, בשבוע שעבר, ונפגשו עם ראש הממשלה מר יצחק רבין ועם שר החוץ יגאל אלון.

... אלת היחסים בין ישראל ... בריה"מ הועלתה גם ב... השבוע בשיחות שקיים ... החוץ ההולנדי, מר מקס ... דר סטול, בביקורו בארץ, ... שר-החוץ מר אלון. ... הולנד מייצגת, כידוע, ... את ענייני ישראל בבריה"מ, ... לפני כשנה הביעה ...

בריה"מ, כי ישראל מבינה ... פקיד, קהכלרי ישראלי ... בתוך ההגירות ההולנ... דיות במוסקווה, ... טפל בחיות לעולים. אך ממשלת ישראל סברה, כי ... הצעה זו יש בה כדי לה... טוב את הדרך לחידוש ... היחסים המלאים ...

כך לא קיבלה אותה. בעת ביקורו בארץ של מר אגון באהר, השר הגרמני לשיתוף פעולה (אשר ניהל בשם הקאנצלר בראנדט את ...

המדים הגרמני-סובייטי) הוא התבקש על-ידי שר החוץ ל... תווך בין ישראל לבין בריה"מ. מר באהר העביר את הבקשה הישראלית למוסקווה, וכאשר שהה קיסינג'ר באיזור בחודש פברואר, סיפר לו על כך איסמאעיל פאהמי, שר-החוץ המצרי, אשר הראה לו דו"ח משגריר מצרים במוסקווה. הסובייטים מסרו לו, כי ישראל מחזרת אחרי בריה"מ ובקשת לחדש אתה את היחסים הדיפלומטיים, אולם ציינו כי תשובתה של בריה"מ היתה שלילית וכי לא תחדש את היחסים הדיפלומטיים כל עוד לא תיסוג מגבולות 1967.

הופתע וזעם

ד"ר קיסינג'ר היה מופתע מהפניה הישראלית באמצעות השר הגרמני, בלי שהודיעו לו תחילה על היזמה. המדינית, המברק שפאהמי הראה לו – לא היה הפתעה בשבילו, כיוון שהשר באהר דיווח על כך לקאנצלר הגרמני הלמוט שמידט, והלה סילגן על כך לנשיא ג'ראלד פורד, שהופתע מיוזמתה של ישראל „בלי שדווח על כך לארה"ב".

אולם לאחר שהופסקו שיחות קיסינג'ר באיזור, נפגש שר החוץ האמריקאי עם השגריר הסובייטי בוושינגטון, אנטולי דוברינין, ושם נדונה גם אפשרות כינוסה של ועידת ז'נבה והסכם מוקדם בין שתי מעצמות-העל על המהלכים בז'נבה. לאור זה יעץ קיסינג'ר, שבריה"מ „תשפר" את מעמדה בוועידת ז'נבה על-ידי חידוש הקשרים עם ישראל. לא מן הנמנע, שהפגישות בין שגריר ישראל בוושינגטון, שמחה דיניץ, לבין אנטולי דוברינין, היו בסיועו של קיסינג'ר.

לפני שבועות אחדים הת...

(סוף בעמ' 2, טורים 5, 6, 7)

תגובת חוגים ישראלים בוושינגטון:

„דברי פורד העידו שפגה האווירה המתוחה עם ארה"ב"

„הזמנה לישראל ולמצרים להפגין גמישות – כדי לאפשר חידוש שליחותו של ק."

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

דברי הנשיא ארה"ב ... שר ג'ראלד פורד בעניין ה... מזרח התיכון – בנאומו אמש בפני שני בתי הקונגרס התקבלו בברכה על ידי נציגים ישראליים בוושינג... טון. הם ראו בכך אות ש... פגה האווירה המתוחה ב... יחסים שבין ארה"ב לישראל. עם זה, עדיין הם מצפים לראיה של ממש, כי ארה"ב אינה לוחצת על ישראל באמצעות קיצוץ הסיוע הכספי והכלכלי.

נמסר כי ישראל ידעה מראש מה תהיה רוח הדברים של הנשיא אך לא את ניסוחם המדוייק. דבר זה היה נושא לפולמוס עד הרגע האחרון. סבורים, כי התקבלה דעתו של ד"ר הנרי קיסינג'ר, שביקש ליצור הזדמנויות חדשות לדיפלומטיה של ארה"ב – ערב ביקורו של שר החוץ יגאל אלון בוושינגטון.

הזמנה לישראל ולמצרים

פקידים אמריקניים פירשו את דברי הנשיא כ„הזמנה" לישראל ולמצרים להפגין יותר גמישות ויותר מתינות לאפשר את חידוש מאמציו של ד"ר

(סוף בעמ' 3, טורים 3, 4, 5)

נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר ד'אסטן, מודה בנפנוף-יד למברכיו, שעה שהגיע אתמול לביקור באלג'יריה. הוא מלווה בנשיא אלג'יריה, הוארי בומדיין, במסע רגלי קצר ברחובות אלג'יר.

(צילום רדיו של א.פ.)

המשטרה חוקרת הפקדות כספים בחו"ל ע"י ישראלים

החקירה – בעקבות גילוייו של מיכאל צור, שאזרחים רבים הבריחו כספיהם

✱ חוגי המשטרה: לא נהסס להחזיר לארץ חשודים בעבירות כלכליות

מאת יהושע כהנא

המחלקה לחקירות הונאה של המשטרה מבררת באחרונה פרטים על תושבי ישראל המחזיקים כספם בחו"ל. החקירה החלה אחרי שנאמר צור – הנאשם בין השאר בהפקדות מסבסב חוץ בחברות הרשומות ובבנקים בשוויץ – גילה לחוקרי המשטרה, כי לישראלים רבים יש השקעות בבנקים בשוויץ וכי ישראלים רבים הבריחו כספם לחו"ל והם משמשים כשותפים סמויים למיפעלי תעשיה, או מסחר שונים.

העובדה שהחשבונות שווייץ שומרים על סודיות הבנקים בארצם – מקשה על ה... חקירה, אך בידי המשטרה ידיעות לפיהן הבריחו ישראלים רבים, שהושמו כי ההגורה בתחזקת מביהם, „הבריחו" כספים חוצה ל... ישראל.

אחרי שהוגש שלושם כתב אישום נגד מיכאל צור – הלה רביעה מסויימת בחקירה. נכר כי צור שוקד עתה עם סניגורו, עו"ד ארוזן שאול שפירו, על קו ההגנה במשפטו.

אנשי חקירה רבים עסקו בעיקר ... מסמכים הקשורים לעסקותיו של צור.

קצין בכיר במשטרה אישר אתמול כי בעקבות חקירתו של מיכאל צור, המשטרה פוקחת עין על אנשים נוספים, ביניהם ישראלים השוהים בחו"ל בכל מיני שליחויות רשמיות או עסקיות.

בתשובה על שאלה נאמר, כי המשטרה לא תהסס ל... החזיר לארץ, על פי צו של שופט בישראל, אזרחים ישראלים החשודים בעבירות כלכליות. „אם הם ימצאו אשמים ועל אשמתם לא יחולו חוקי ההתיישנות התקינה הם יועמדו לדין".

כלה בכלא

סילביה קלינגברג ילידת שוודיה, בת 27, נישאה אתמול בכלא רמלה ל... אודי אדיב, שנדון לפני שנתיים ל-17 שנות מאסר בעוון בגידה (ראה כתבה בעמ' 3).

(צילום: שמואל רחמני)

מזכ"ל רק"ח: „לא יודע"

מאת מ. שמריהו

„על ביקור שליחים סובייטיים בארץ שמעתי בפעם הראשונה הבוקר" – אמר מזכ"ל רק"ח ח"כ מאיר וילנר לסופר „מעריב".

„עם זאת מבטא תוכן הצעות הסובייטיות כפי שפורסם לפי מיטב הכרתי נחוה או יותר את העמדה הסובייטית" – הוסיף ח"כ וילנר. „אני יודע, כי הסובייטים תומכים בפת...

רון כולל של שאלות יסוד בוועידת ז'נבה, כלומר: קיום ישראל במדינה ריבונית, הנסגרת בגבולות 1967, חכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני, הם מצדדים בשיתוף נציגות אש"ף בוועידת ז'נבה ואף הבהיר, כי עם התקדמות החזרת השטחים הכבושים הם יהיו נכונים לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל".

דמשק: הסכסוך עם עירק – „טכני"

מסרבת לדון בכך במסגרת הליגה

מאת סופר „מעריב" לענייני ערבים

סוריה מסרבת לדון בסכסוך עם עיראק על חלוקת מי הנהר פרת, במסגרת מועצת הליגה הערבית, שתתכנס ב-20 ל... ח.ז. לפי בקשתה של בגדאד – מסר אתמול שר החוץ הסורי, עבד אל חלים חדאם, במברק למזכ"ל הליגה, מחמוד ריאד.

הטענה הסורית היא, כי המדובר בסיכסוך בעל אופי טכני בעיקר, שאין מקום להעלותו במישור מדיני.

מן ההודעה הסורית משתמע, כי סוריה עלולה להחריף את המצב, אם אכן תתכנס כדי לדון בהבעיה העיראקית.

הסורים הביעו נכונות לקיים מיפגש „במישור הטכני" כדי לנסות וליישב את הסיכסוך עם עיראק.

נחקרים חשודות על חריגות בנייה בהיקף גדול בנתניה

מאת יצחק בן-חורין

משטרת ישראל חוקרת חשדות בדבר עבירות פליליות שבוצעו בשנים האחרונות בעיריית נתניה. בשלב הראשון ריכז האחראי על החקירה פקד משה שבתיאל ממחלקת החקירות של המטה הארצי, 38 תיקים המצביעים על חריגות של קבלנים, שלא הובאו בעבר על ידי עירית נתניה לבית המשפט, או על משפטים שבוטלו נגד קבלנים.

המשטרה בודקת חשדות של טובות הנאה שניתנו לאנשים פרטיים ולמפלגות, הבודקות ...

חריגות בנייה שהותרו לקבלנים מעל ובעבר למקובל – הנחות גדולות בתשלומי מס השבחה.

החקירה החלה בעקבות הודעת מהשר למשרד מבקר המדינה אשר קבע בדו"ח שלו, כי „נעשו מעשים בל יעשו בשטח הבנייה בנתניה".

שני שופטים מתוויים ש. להנברג, וכבס צ'רנובילסקי קבעו בפסקי דין דברים קשים ...

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2)

טס"ן אמיצי וסמ"ר רייבר ז"ל – בין חמש הגופות שכבר זוהו

... מזוהים של עוד שניים ... שת המזוהים מבין חללי ... שגופותיהם הוחזרו ... רים – נמסר הבוקר ...

... ניים הם: רב-סרן זבולון ..., מעין המפרץ, שנפל ... „פאנטום" במלחמת יום ... הכיפורים. וסמל ראשון פסח

תנוך רייבר מתל-אביב, שנפל במלחמת יום הכיפורים במעוז „ליטוף" על גדת התעלה.

השניים יובאו למנוחות ביום א'.

הלווייתו של הלל נוסף שזהה תיערך אחרי שובם של הוריו מחו"ל.

עד עתה זוהו גופותיהם של חמישה מבין 39 החללים שהוחזרו. פעולת הזיהוי נתקלת בקשיים ומתקדמת באיטיות. זהותם של הראשונים נקבעה לפי שרידי הבגדים, סרבלי הטייסים וסימני הדרגות.

רב-סרן אביצי היה טייס של המטוס שבו שימש כנווט סרן זאב יוגב, שגם גופתו היתה בין המוחזרים. מטוסם של השניים הופל בתוך שטח מצרים.

הלווייתו של סרן זאב יוגב נערכה אתמול בשדה-יעקב. רב-סרן אמיצי יובא למנוחות בבית-העלמין של קיבוץ עין המפרץ.

הלווייתו של סגן מיכה גלעד נערכה אתמול בירושלים.

הלווייתו של סמל-ראשון פסח תנוך רייבר תצא ביום א' מבית-הכנסת של המפעל המרכזי ברחוב אבן-גבירול בתל-אביב. הוא יובא למנוחות בבית-העלמין בקרית-שאול. סמל ראשון רייבר הוא בוגר מדרשת נועם בפרדס-חנה, למד בטכניון בחיפה ונפל בעת שירותו במילואים.

ד"ר טיבור רוזנבאום:

„לא שיחדתי את צור – שילמתי לו דמי-הוצאות"

מאת שרי רוזנר, סופרת „מעריב" בז'נבה

15 אלף דולאר שקיבל מיכאל צור מד"ר טיבור רוזנבאום, בעקבות הצלחתו לשכנע חברה מחוץ לארץ להשקיע 6 מיליון דולאר באחת מחברותיו של רוזנבאום, היה מיועד לכיסוי הוצאותיו של צור בקשר לפעולתו זו, בניגוד להגדרה של שוחד, המופיעה כיום לסכום זה בכתב האישום שהוגש השבוע בתל אביב נגד מ. צור.

כך, על כל פנים, גורס ד"ר רוזנבאום. בשיחה עמי אמר רוזנבאום שמ. צור ביקש במפורש 15 אלף דולאר לכיסוי הוצאותיו בקשר להשגת ההפקדה האמורה של 6 מיליון דולאר.

„מתן סכום בגודל כזה לכיסוי הוצאות, יחסית להיקף העיסקה, הוא נוהל מקובל – לכן נתן מנהל החברה את אישורו לצ'ק ללא היסוס. הסכום ניתן ישירות למ. צור, בשיק בנקאי על שמו. מאחר שההשקעה של 6 מיליון הדולאר לא באה מצד חברה ישראלית, לא ראה מנהל החברה כל פגם בהיענות לבקשתו של צור ביחס לכיסוי הוצאותיו. לכן תמה אני מדוע נאמר בכתב האישום – בהתאם לפירסום בעתונות – שצור קיבל, בכיכול, שוחד מבנ"י".

בהמשך דבריו ציין הד"ר רוזנבאום שמ. צור התהכם, כמנהלה הכללי של „החברה לישראל", בזכות חתימה ש...

היתה לו, על כל חשבון שנפתח על ידי החברה. לשני מנהלים נוספים היתה זכות חתימה על חשבונות אלו. הבנק ביצע את ההוראות של צור, כאשר שביחס לכל החשבונות, שנפתחו על ידו לא היה ידוע שיש לו קשר אישי כלשהו אליהם.

כמו כן ביצע הבנק כל בקשה של מ. צור, כמזכ"ל „החברה לישראל", ביחס לייסוד, קניית או ארגון חברות. הפעילות מתוך החשבונות נעשתה לפי הוראות של מורשה חתימה וצוות של הבנק ביצע כל הוראה שקיבל ממורשה החתימה.

ד"ר רוזנבאום אומר, שהוא והבנק לא העמידו לרשות צור שום חשבונות אישיים בחברות ואחזקות ולא היה ידוע לו שיש חשש שחברות או חשבונות עלולים להשתייך לצור אישית. כל הפעולות שצור ביצע עם הבנק היו בהחינת „כוונה פרוזה" ועל כן „דומני הוא לדבר על תשלום הפרשי ריבית לצור, שלפי מיטב ידיעתנו לא היו לו חשבונות אישיים".

אם בנק הפותח חשבון לקוח או קונה, מארגן או מוכר למענו חברות עלול להיות מואשם ב„מתן יד לדברים העלולים להיות בניגוד לחוק" – הוסיף הד"ר רוזנבאום – אזי כל בנק המאפשר פתיחת חשבונות אצלו עלול להיות בין „נותני יד לדברים בלתי חוקיים".

אלון ייפגש עם וילסון וקאלאהן בלונדון

שר החוץ, מר יגאל אלון, ייפגש ביום א' עם ראש ממשלת בריטניה מר הרולד וילסון ועם שר החוץ מר ג'יימס קאלאהאן – כאשר יתעכב בלונדון בדרכו לוושינגטון.

ערב בסיכסוך, בתקווה לסייע במציאת פתרון.

שר החוץ הבריטי הודיע שלשום בפרלמנט בלונדון, כי בריטניה לא תנקוט יוזמה עצמאית אלא תפעל רק בהסכמה של מדינות השוק.

פרט לעידכון המנהיגים הבריטיים על כשלון המו"מ – מניחים שידון גם בנסיונן של חברות השוק המשותף להת...

מזכ"ל „אמנסטי" מודה:

היחס לישראלים היה נוקשה מאשר היחס לשבויים הסוריים

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

לא היה בכוונתנו לקבוע כי אשם, כי אין אנו רוצים להיות מכשיר תעמולה של צד זה או אחר. אבל אנו אומרים במפורש, כי התרשמנו שהיחס לשבויים הישראלים בסוריה היה נוקשה יותר מאשר היחס לשבויים הסוריים בישראל. כל כוונתנו היתה להתריע, כי שתי המדינות הפרו את אמנת ז'נבה".

כך ניסה להתגונן אתמול, במסיבת עתונאים בלונדון, המזכיר הכללי של ארגון אמנסטי הבינלאומי, מרטין אנאלס, מול הביקורת אשר הוטחה כלפי הדו"ח „המאוזן" של משלחתו, שחקרה את היחס לשבויים אחרי מלחמת יום הכיפורים.

במסיבת העתונאים השתתף גם ד"ר קס ואן הורן, הרופא ההולנדי שהיה חבר ועדת החקירה.

אין חשדות כלפי משלחת הבטחון בארה"ב

פקידי משרד הבטחון שנעצרו כחשודים בקבלת שוחד לא היו קשורים לפעילות משרד הבטחון בארצות-הברית ולא למשלחת הקניות של ישראל שם, הדגיש הבוקר דובר המשרד, נפתלי לביא.

בשבוע הבא! את החדש

הופיע ונמצא למכירה! בכל חנויות התקליטים תקליטו החדש של אורי שבת
בלהיטיו:
✱ ארץ אהובה
✱ עם תפינאן והקפה
✱ שיר שבת
✱ אם נעלר
ועוד...
הפצה: קוליפון

ריהוט סלוני בעיצוב עוז אמיתי במחירי הפתעה!
היכל חולון. שנקר 35 בניין בלפור 102

עמוד מעריב

הלוח הראשי
הלוח הנפוץ ביותר במדינה בעתון הנפוץ ביותר במדינה
בעמודים: 7, 45, 46, 47, 48, 49, 50
מודעות דרושים
בעמודים: 6, 43, 44, 51, 52, 53, 54, 55, 56
מודעות לימודים
בעמודים: 33, 41, 42

ירדן הקימה סכר חדש על הירמוק

הירדנים הקימו באחרונה סכר חדש במעלה הירמוק והגדילו בשעור ניכר את כמויות המים שהם שואבים להעלה העיר ולמפעלי ההשקיה של מזרח הירדן.

השאיבה הודגנת בשעור ניכר מן הכמויות שהוסכם עליהן עם הירדנים.

שאיבת יתר זו דוללת את זרימת המים בשטח הישראלי ומורגשת היטב על-ידי החקלאים בישובי עמק הירדן.

מבצע מיוחד לזוגות צעירים
ראה „ימים ולילות" עמוד 34

צעיר נמרץ ודינמי
מעוניין להכנס לשותפות
בהשקעה של 300,000 ל"י בכל מקום בארץ
תל-אביב, טל. 02-527495 או ת.ד. 7281, ירושלים.

משק ותחזוקות
שנימכן יעקב
פתח-תקוה שטמפפר 27 טל' 910681

הכספת הקטנה לדברי הערך הגדולים
סוד-סייף SOD-SAFE
ירושלים טל. 412986
תל-אביב טל. 267808

לחדרי מדרגות
דלתות בטחון עם אינטרקום
דלתון
חיפה תל-אביב ירושלים
711237 758892 62930

האזינו הערב
בגלי צה"ל – בשעה 7.05
בתכנית: „יום ששי הקצר"
דידי מנוסי מראיין את נתן רענן
מזכיר המשמרת הצעירה במפלגת העבודה

דגמי אביב ברשת בתי האופנה
שנידמן
✱ דיזנגוף 128 – 3 קומות של אופנה
✱ דיזנגוף 120 – ארנקים ומוצרי עור
✱ דיזנגוף 125 – הבוטיק לגבר
✱ זמנהוף 25 – המקור לבגדי זמש ועור

סופסי הדירוג של מצעדי הפיזמונים העבריים
בגלי צה"ל היום בעמוד 11
בגל הקל היום בעמוד 31

חשוב לנגרים
הדבקת סרגלים (קנטים) מבוק ללוחות: סנדוויץ', סיבית, פל ועוד ע"י מכונה אוטומטית
נגרית „עליה" רח' רבי נחמן 5, יפו – 824146

היום! בעמוד 40
פזרון סמלים מס' 21
החידון האחרון בסידרה
סופסי השתתפות בעמוד 2
הפרס הראשי: מכונית גלפא סוד (כולל מסים)
עוד מאות פרסים יקרי ערך

שיא!!! ספקה תוך 30 יום!
חדרי שינה
לפי הזמנה
„רהיטי מרדם" בן-יהודה 103 טלפון 236411

תקליטים במחירים משגעים
הגיעו משלוחים חדשים: קלסיים ופופ במחירים לא נורמליים, כגון:
14.90 ל"י במקום 34.90
הגיעו משלוחים חדשים מצורת חוץ
אלחוט אבן גבירול 21 תל-אביב

הקניה הטובה ביותר 1975

הצלחה ראשונה אחר חודש נסיגות ותבוסות

חיילי סייגון הדפו מתקפה על עיר המחוז חואן־לוק

חיילי דרום וייטנאם הצ־ליחו אתמול להדוף את מתקפת הקומוניסטים על עיר המחוז החשובה חואן־לוק, לאחר שהנשיא נבויין ואן תייה ציווה על קציניו להחזיק בעיר בכל מחיר. חואן־לוק נמצאת במרחק של 72 קילומטרים מזרחית ל־סייגון. לראשונה זה חודש זכו חיילי הממשלה בהצלחה בקרב לאחר חודש של נסיגה ותבוסות, שבו הפקירו שלושה רבעים משטח המדינה בידי הקומוניסטים.

משקיפים, כי מטרת המיתקפה הנוכחית של הוייטקונג היא — ניתוק הנתיב האסטרטגי ה־קרוי: „דרך המלך מספר 1". הכוונה נרחבת יותר שואפת לנתק את כל הדרכים לסייגון ולהטיל עליה מצור.

חואן־לוק היא עמדה חשובה בטבעת ההגנה החיצונית על סייגון. אם תיפול העיר, יווצר לחץ קומוניסטי חזק על בסיס חיל האויר החשוב ביין־הואה, הרחוק 32 קילומטרים בלבד מ־סייגון.

בקרב של אתמול השתתפו, לראשונה מאז תחילת המיתק־פה של הצפוניים בבארם, ה־מטוסים שנותרו בידי חיל ה־אויר של דרום וייטנאם. מטו־סי „פ־5" המכונים „לוחמי החירות" ומסוקי הפצצה יצאו להפציץ את כוחות הצפון ב־טראנג־בום. עיר המחוז ה־נמצאת במרחק של 40 קילו־מטרים מצפון מזרח לסייגון.

למרות ההתעששות הקלה שהפגינו אתמול כוחות המגי־נים על סייגון, נראה, שלהצלי־חתם תהיה רק השפעה פסיכו־לוגית מעודדת חולפת, משום שאין הם מסוגלים להחזיק מע־מד ללא תגבורת גדולה של אנשים ונשק, אין להם עתודות מספיקות וסיוע מן הארץ אי־נו מגיע. כך, שלמרות הכל, אם יחליטו הקומוניסטים לצאת למיתקפה כוללת של סייגון, הם יצליחו לכבוש אותה.

(רויטר, יו.פי., אי.פי.)

ממשלת צ'ילה התפטרה בשל משבר כלכלי חמור

ממשלת צ'ילה הגישה אמש את התפטרותה לנשיא, אגוסטו פינושה, כדי להעניק לו חופש פעולה מוחלט בטיפולו במשבר הכלכלי הפוקד עתה את המדינה — נאמר בהודעה מטעם מזכירות העתונות של הכת השלטת בצ'ילה.

הגנראל פינושה הודה לשרים על המחווה הפטריוטית שלהם וביקש מהם להמשיך בתפקידיהם עד לכינון ממשלה חדשה. בממשלה 17 שרים, ביניהם 14 קציני צבא ושלושה אזרחים. סבורים כי פינושה שוקל אפשרות להוסיף לממ־שלתו אזרחים אחדים.

סוכנות הידיעות הצ'ילאנית הרשמית כתבה, כי יתכן שהתפטרות הממשלה מסמנת שינוי באסטרטגיה של הכת הצבאית השלטת כלפי בעיות הכלכלה. צ'ילה נפגעה באינ־פלציה חמורה ששיעורה הוא אולי הגבוה שבעולם. בשנה שעברה היה שיעור האינפלציה 370 אחוזים ובשלושת החוד־שים הראשונים של השנה 60 אחוזים נוספים. (עי"ר, ע"צ, יופ"ע)

כפריים וחיילים דרום־וייטנאמיים מקיפים נשק שנלכד וגופות של חיילי הוייטקונג, שנהרגו ביום רביעי ליד טאן־אן בדלתא של המקונג. (צילום רדיו של א.פ.)

שליחי העליה בניו־יורק גינו „צייד המכשפות" נגד שפאק

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

בישיבה סוערת של שלי־חי העליה בניו־יורק, שהתקיי־מה ביום ד' בלילה, גינו שליחים רבים את הוועד הפועל של הסוכנות היהו־דית, על שזה גינה את עמיתם נתן שפאק משום שקנה בית בלוס־אנג'לס.

בין היתר נאמר בדיון, כי ארגונים בינלאומיים כגון ה־בנק העולמי, קרן המטבע ה־בינלאומית וארגון האומות אף מעודדים את עובדיהם לקנות בתים — המוכרים בתום ה־שליחות — כדי לחסוך תש־לומי שכר־דירה.

בדיון צויין עוד, כי שפאק לא עבר שום עבירה בקנותו את הבית וכי אחרי שירות ארוך בצה"ל לא היה מודע להדים שמעשהו היה עלול לעורר. יחד עם זה הודו רוב המתנהלים בפגישה, כי הקניה עלולה להתפרש שלא כהלכה בקהילה היהודית בלוס־אנג'לס, ולהוציא מתוכה אחד לא הצדיקו את המעשה.

השליחים מתחו ביקורת על ראש מחלקת העליה בארה"ב, יהושע ידלין, על שלא הס־ביר את הידוע לו בפומבי, בהיותו בירושלים בעת ש־„התפוצצה" הפרשה, ובמקום זה אמר כי יבדוק את הענין בשובו לניו־יורק.

עוד אמרו השליחים, כי שפאק ובני משפחתו חיים ב־צניעות ובכל הידוע להם אין שום הצדקה ל„צייד המכש־פות" הנערך בישראל בענין זה.

ידלין הרגיע את הרוחות ב־פגישה והציע כי גינוי הנ־הלת הסוכנות לא יובא ל־הצבעה (ראה עמ' 4)

ישראל יזמה באחרונה מגעים

(סוף מעמוד 1)

קיימה שיחה בפאריס בין ה־שגריר אשר בן־נתן לבין שר החוץ הצרפתי סובאניארג. ב־אותה שיחה ציין שר החוץ ה־צרפתי, כי כשמדובר בוועידת ז'נבה יש קושי מסויים, שכן יקשה, להערכתו, לברית המו־עצות למלא תפקיד של מתווך במזרח־התיכון ושותף להסדר כאשר היא מקיימת יחסים רק עם צד אחד בסכסוך. לדברי מקורות מדיניים בירושלים הגיב השגריר בן־נתן: „מדוע אינך עושה משהו בענין זה?"

שר החוץ הצרפתי לא הגיב, אך לאחר מכן נמסר שכאילו סובאניארג מוכן היה בעצם לעניין את הרוסים באפשרות של חידוש היחסים עם ישראל.

ירושלים שותקת

חוגים רשמיים בירושלים נמנעים מלהתייחס לידיעה, כי שליחים סובייטיים נפגשו עם ראש הממשלה מר יצחק רבין ועם שר החוץ מר יגאל אלון.

לדברי חוגים בבירה, „שום נציג רשמי של בריה"מ לא ביקר באחרונה בישראל. הנציג הרשמי ה־יחיד שהגיע בשבוע ש־עבר ממוסקווה, היה הראש החדש של המשלחת ה־דתית הרוסית השוכנת בירושלים".

„הארץ" מסר הבוקר כי ה־ביקור של שני השליחים היה קצר וכי הנושא המרכזי ש־נדון בפגישות היה עדיין כי־נוסה של ועידת ז'נבה. ה־נציגים הסובייטים ניסו לשכ־נע, כי עבר זמנה של „דיפ־לומטית השלבים" וכי הסי־כוי היחיד טמון בהסדר כולל בין כל „מדינות העימות ה־ערביות" לבין ישראל.

כן נמסר, כי השניים ציי־נו שמוסקווה לא תעמוד על שיתוף ישיר של אש"ף בוועי־דה, אם ישראל תסכים לשי־תוף נציגים של אש"ף במס־גרת המשלחת הסורית, הירד־נית או הליגה הערבית.

נדון גם ענין חידוש היחסים — והשליחים הב־הירו, כי דבר זה יתחדש רק לאחר שתושג התקד־מות מדינית משמעותית ב־אזור.

רמזי מוסקווה

נודע, כי לפני כשנה, רמ־זו הסובייטים לישראל, לא ב־מגע ישיר, על תנאים שו־נים שלהם בנושא העליה, ל־מקרה של חידוש היחסים בין שתי המדינות.

הרוסים דרשו, כי עולים מבריה"מ, לא יסתרו בשגרי־רות הישראליות במוסקווה וכי ישראל תחדל מהענקת תעודות אזרחות ישראליות ליהודים בבריה"מ.

כן העלו אז את התביעה, כי תיעשה פעולה להפסקת תו־פעת הנשירה בוינה, המש־משת, במקרים שונים, פתח ליציאה מבריה"מ גם ללא יהו־דים.

הם רמזו אז, כי אם יהיו יחסים דיפלומאטיים בין שתי המדינות, יתרכו הם להפסקת הנשירה, על־ידי שיאפשרו קו טיסה ישיר מוסקווה־לוד ל־העברת העולים.

קיים צינור פתוח ירושלים־מוסקווה

מאת אורי דן

לישראל יש צינור פתוח ישיר למוסקווה, לצורך קיום מגעים אף עם ראשי בריה"מ — אולם כל המגעים הללו לא הביאו כל תועלת מדינית משום שמגמת הסובייטים היא לחזק באמצעות המגעים את המתקפה הפרו־ערבית שלהם במזרח התיכון. זאת מסרו הבוקר מקורות מהימנים ביותר בהתייחסם לפירסומים על „מגעים חדשים" כביכול, בין הקרמל לבין ירושלים.

המקורות הוסיפו כי המגעים השונים הללו בין ירו־שלים למוסקווה, מתנהלים עם עליות וירידות במשך תקופה ארוכה מאד — אולם לאכזבתה של ממשלת ישראל לא שינתה בריה"מ את עמדתה והעלתה תמיד במגעים אלה תמיכה מלאה בדרישות המדיניות של הערבים. כדי לעמוד על העמדה הסובייטית הצליחה ישראל לקבר בכל האפשר את הצינור הישיר לקרמל — אולם גם כך לא גילתה אצל בריה"מ נטיה כלשהי לתמוך בפתרון שלא יסכן את קיומה של ישראל.

המקורות ציינו, כי באחרונה מסתמנת הקשחה סובי־יטית אנטי־ישראלית ואף אנטי יהודית בכל התחומים ה־משבר בין ירושלים לוושינגטון — רק החליש את עמדת המקוח של ישראל כלפי מוסקווה. הנציגים הסובייטים מדברים על גבולות 1967 כאשר הם תומכים בעמדה הער־בית של ביצוע תכנית החלוקה של 1947. הסובייטים הקימו השנה מין „מערך צפון־וייטנאמי" בסוריה, ותמיכתם הרש־מית ביאסר ערפאת, אותו חזרו והזמינו למוסקווה — כוונתו ליצור מין „וייטקונג" בגדה המערבית.

האופנסיבה הסובייטית כוללת גם נסיונות סובייטיים להרדים את ירושלים באמצעות מגעים יזומים ע"י מוסקווה. המאמצים הסובייטיים הגיעו לשיא חדש כמשקל נגד ל־אופנסיבה של קיסינג'ר. אך גם שעמדתה התקיפה של יש־ראל ביחס למדבר סיני — כשרתת את חיזוק ההשפעה הסובייטית במצרים — לא היה מוכן הקרמל בשום פנים לגלות גישה חיובית חדשה כלפי ישראל.

רופא ירדני בקרלסרואה חשוד בריגול למען מז. גרמניה

רופא ירדני, שהאזרח בגרמניה המערבית, נעצר באחרונה כחשוד בריגול למען גרמניה המזרחית. עד כך מוסרת סוכנות החדשות המערב־גרמנית.

שמו של החשוד לא נמסר לפירסום, אך נאמר כי הוא מתגורר בקארלסרואה, שם קיים מרפאה. לאחר שנתעורר חשד נגדו נערך חיפוש במרפאתו וכן בדירתו הפרטית.

דובר מערב גרמני סירב להשיב לכתבים מה עלה בגורלו של הרופא החשוד, ואם הוא עדנו נתון במעצר.

בן 22 נדון למאסר ושלילת רשיון לצמיתות

לששה חודשי מאסר, ושלילת רשיון נהיגה לצמי־תות, נדון אתמול בבית משפט לתעבורה בפתח־תקוה, ציון מחוריש, בן 22, מראש העין.

השופט, מרדכי ברתור, הרשיע את הצעיר מראש העין בשימוש ברכב ללא־רשות הבעלים, ובנהיגה ללא רשיון נהיגה וביטוח, בתקופה, שבה היה פסול מלנהוג בכלי־רכב בתוקף צו של בית־משפט.

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67132) ת.ד. 20010 טל. 287211- סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65125), טלפון 290994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151, הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון 666468 ; 669020.
הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254 ; 660051.

המורדים בקמבודיה פרצו הגנת הבירה פנום־פן

שגרירות ארה"ב יעצה לאזרחים הזרים „לעזוב במטוס הראשון"

טבעת ההגנה של פנום־פן בירת קמבודיה נפרצה אתמול אתמול בצפון־מערב וכצפון לנמל התעופה של העיר על ידי כוחות „כמיר רוז'" — נודע לכתב סוכנות הידיעות הצרפתית ממקור אמריקני.

שגרירות ארה"ב בפנום־פן הודיעה לכל האזרחים הזרים, כי לא תוכל לשאת עוד ב־אחריות לפינויים ויעצה להם לצאת מפנום־פן במטוס ה־ראשון שישיג.

כוחות המורדים התקדמו עד למרחק 3,5 קילומטרים מצפון למסלולי ההמראה שבבסיס ה־צבא בפנום־פן ועתה הם מ־סכנים במישרין את מסלולי ה־המראה בנמל התעופה, המש־מש קשר יחיד בין עיר הבירה הנצורה והעולם החיצון.

עם החמרת המצב הצבאי, כינס נשיא קמבודיה בפועל, סאוכם חוי, ישיבת חירום של הממשלה.

ההפגזה המוגברת של המור־דים על נמל התעופה אילצה את שלטונות ארה"ב בתאילנד להפסיק למשך שעתיים את רכבת האוויר לקמבודיה. אס־פקת התחמושת והדלק חודשה לאחר מכן, אולם אספקת ה־אורז הופסקה.

בינתיים הגיעה לבסיס חיל־האוויר האמריקני קלרק, בפי־ליפינים, הקבוצה הראשונה של 53 יתומי מלחמה קמבודיים, שישלחו לארצות־הברית וי־אומצו על ידי אזרחים אמ־ריקנים. הילדים, בגיל משלו־שה חודשים עד 12 שנים יש־ארו בבסיס לפחות 36 שעות ויעברו בדיקות רפואיות לפני שישלחו לארה"ב.

צ'פמן פינצ'ר ב„דיילי אכספרס":

ר"מ בריטניה דחה הצעת לוב למכור לה נשק במיליארד ליש"ט

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

ראש ממשלת בריטניה, הרולד וילסון, סירב להצ־עה של ממשלת לוב לעיס־קת נשק ענקית עם ברי־טניה בסך מיליארד ליש"ט, אשר תשולם בנפט. נכסה הסירוב הבריטי למכור את הנשק: ספינות ומטוסי קרב, וציוד צבאי אחר — הנרי־שה לוב את הזמנתה ל־תעשיית הנשק של צרפת — גילוי זה מביא הבוקר צ'פ־מן פינצ'ר ב„דיילי אכס־פרס".

וילסון החליט לדחות את ההצעה הקוסמת התואמת ל־מעשה את מדיניות האוצר ה־בריטי להכניס למחזור את תשלומי הנפט, בניגוד להמל־צתו של יועצו הכלכלי הרולד קאלדור. הלה ראה בה פת־רון למשבר האבטלה המאיים על תעשיות רבות בבריטניה.

חוגים המקורבים לראש ה־ממשלה הסבירו, כי המניע לדחיה הוא, כנראה, החשש שהנשק יועבר למצרים, או לצבא ערבי אחר, וישמש נגד ישראל.

הלובים ביקשו לרכוש מיד 39 מטוסי־קרב הפצצה חדי־שים מדגם „יגואר", מסוקים, ומטוסי תובלה. עתה הזמינו במקומם מטוסי „מיראז'" צר־פתיים. כמו כן ביקשו לבנות עבורם במספנה בריטית שש צוללות בנפח 1100 טונה כל אחת וכלי שיט אחרים. עוד ביקשו הלובים לרכוש טנקים רבים ממפעלי „ויקרס" וכן 100 מובילי טנקים ענקיים.

בבקרי צעדו של וילסון מד־גישים, כי האמבארגו על מש־לוחי נשק למזרח התיכון, הו־סר למעשה, ובריטניה מוכרת למצרים מסוקים למלחמה ב־שריון.

יסגר צינור „טאפליין"

מאת ג'ון בולוק, סופר „דיילי טלגראף" בביירות

צינור הנפט הטראנס־ערבי המעביר נפט בסעודיה לנמל הנפט הזהראני בלבנון, ייסגר. ארבע החברות האמריקניות שהצינור נמצא בבעלותן, הו־דיעו אתמול כי החליטו על סגירתו משום שהוא גורם ל־הפסדים בשיעור 200 מיליון דולאר.

שום נפט לא הועבר בצי־נור הידוע בכינוי „טאפליין" מאז פברואר השנה כאשר ארבע החברות האמריקניות השותפות ב„ארמקו" — חב־רת הנפט הערבית־האמריק־נית, חדלו בשימוש בצינור בגלל סיכסוכן עם לבנון ב־ענין מחירי הנפט ודמי ה־מעבר.

הסיבה העיקרית להחלטה לסגור את הקו היתה למעשה הירידה במחירי ההעברה ב־מכליות; פירושו של דבר, שמעדיפים עתה להעביר את הנפט ישירות מסעודיה במ־כליות והוא יכול להימכר ב־אירופה במחיר זול יותר. שני דולאר פחות על כל חבית נפט, מאשר הנפט המוזרם ב־„טאפליין".

נחקרים חשודות

(סוף מעמוד 1)

על המתרחש בשטח הבניה ב־נתניה.

השופט צ'רנובילסקי א־מר השבוע בגזר דינו של ד"ר אלחדי שנידון לשנת מאסר בגין איומים בנשק על ראש עיריית נתניה: „התרשמתי שהפרשה של אי מתן רשיון הבנייה ר־מצו להפסקת הבנייה, ר־איים להחקר ולהיבדק על ידי השלטונות המוסמכים מבחינה פלילית".

המשטרה הזמינה לחקירה חברי עירייה ממפלגות שונות שהיו שותפים לקואליציה רח־בה שכיהנה בקדנציה הקוד־מת.

שלושים הוזמנו למשרדו של פקד שבתיאל ראש העירייה דייר בר־מנחם. קדמו לו חברי עירייה חיים גלבר, דוד אב־דילביץ, מהנדס עיריית נתניה שלום פורר ועובדים נוספים מאגף ההנדסה בעירייה.

נודע כי פקד שבתיאל מב־קש לחקור גם את ראש ה־עירייה לשעבר, מר עובד בן־עמי.

הקבלנים נשאלו איך הם מסבירים את העובדה שתב־ניות המוגשות על ידי קבל־נים מסויימים, מאושרות תוך 24 שעות; הועלו חשדות ש־קבלנים מימנו את מערכת הבחירות של מפלגות שונות.

הנחקרים התבקשו גם להס־ביר מדוע לא הובאו למשפט קבלנים מסויימים, שביצעו ע־בירות בבנייה חמורות.

השאה של איראן

ישראל עקשנית מדי בדרישותיה בלתי־הגיוניות

השאה של איראן אמר אתמול, כי שליחות השלום של קיסינג'ר נכשלה משום ש„ישראל היא עקשנית יותר מדי" — כנראה משום שממשלתה חלושה מדי. „הישראלים אינם רוצים לשתף פעולה, ודרישותיהם בלתי הגיוניות". השאה דיבר בראיון מיוחד לכתב סוכנות הידיעות י.פ.י.

שליט איראן מעריך, כי מדיניות מצרים היא „מבינה ומובנת". הוא מאיץ בישראל לציית להחלטות האו"ם ולהחזיר את השטחים הערביים הכבושים: „הם חייבים לצאת משם. אדמה ערבית. אין היא שייכת להם". ועם זאת אין איראן מתכוונת להפעיל על ישראל כל לחץ על ידי הפסקת אספקת הנפט הפרסי אליה. „אין אנו מערבים נפט עם פוליטיקה", אמר השאה.

למרות בקשת אבי־המשפחה הכלוא

משפחתו של ד"ר שטרן מסרבת לעזוב את בריה"מ

בנו של הרופא היהודי הכלוא בבריה"מ, ד"ר מיכאל שטרן, אמר אתמול במוסקווה, כי אביו התחנן בפני בני המשפחה שיעזבו את הסיפיה, אך הם סירבו לעשות זאת.

„הוא הפציר בנו שניסע, אך אנו לא נעזוב את המדינה כל עוד הוא יושב בכלא, אלא אם יאלצו אותנו בכוח", אמר ויקטור שטרן, בן 34, לעתונאי מערבי. ויקטור אמר, כי הוא ראה את אביו השבוע, בבית־הכלא אשר בוויניצה, אוקראינה.

ויקטור שטרן אמר, כי בריאות אביו מתרופפת והולכת. הוא אמר, כי הד"ר שטרן סובל משחפת ומכיבים שונים. (יו.פ.)

מדינות הנפט לא תרמו לפליטי וייטנאם וקמבודיה

מאת פידיפ בן, סופר „מעריב" בארצות־הברית

אף אחת מארצות הנפט הערביות לא תרמה פרוטה לעזרת הפליטים בוייטנאם וקמבודיה.

בקשה דחופה לתרומה יצאה ממזכ"ל האו"ם, קורט ואלדהיים. כמובן ששום מדינה קומוניסטית לא תרמה דבר.

תשע מדינות מערביות אספו עד כה קצת יותר מ־מיליון דולאר. התרומות הגדולות ביותר הגיעו מאוסטרליה, שוודיה קנדה והולנד. גם צרפת לא תרמה מאומה.

רבע מיליון לירטות — מחירו של יתום וייטנאמי באיטליה

מאת עדה לוצ'אטי, סופרת „מעריב" ברומא

משטרת איטליה חוקרת ידיעה שנתפרסמה השבוע בעתון הפרו־קומוניסטי „פאזה סרה", כי איטליה מעורבת בסחר של יתומים וייטנאמים.

אותן ידיעות מסרו, כי הסחר נמצא בידי מוסד קאתולי המנהל פעולותיו ממרכזו, בחווילה קטנה בקרם רומא.

הנזירות המנהלות את המוסד הפיצו הודעות בעיירה הקטנה בה הן מתגוררות, ובפומיצ'ינו, המזמינות את המעוניינים להתקשר עם המוסד. מחיר היתום — 250 אלף לירטות איטלקיות (בערך 400 דולאר) ועוד הוצאות משפט.

תקרית בין קומוניסטים מורדים לצבא תאילנד

יחידה של 200 אנשי גרילה קומוניסטיים התקיפו אתמול מוצב של כוחות ממשלת תאילנד. בהתקפה נהרגו 17 מחיילי הממשלה ו־23 נפצעו, — כך נמסר אתמול מבנגקוק.

נמסר כי ההתקפה נערכה אתמול עם שחר, על מוצב של כוחות הממשלה במחוז סונג שאם גו, אחד מ־28 מחוזות המדינה אשר בהם הוארך לאחרונה תוקף השלטון הצבאי למשך חודש נוסף בשל הפחד מפני פריצת מרידה במגמת הקומוניסטים. (רויטר)

נסיכות סיקים הודיעה על היותה חלק מהודו

מאת פ. קרישנמורתי, סופר „מעריב" בדלהי

בגנגטוק, הצביעה אתמול האסיפה הלאומית של נסיכות סיקים בעד ביטול השלטון המועבר בירושה של שושלת הנסיך צ'וגיאל, והכריזה על המדינה כעל חלק מהודו.

האסיפה התכנסה לישיבת חירום והחליטה להגיש את החלטתה לאישור העם, בתאריך שייקבע בקרוב.

כמו כן ביקשה האסיפה מהודו לנקוט „צעדים מתאימים, כדי לבצע את ההחלטה, לאחר שתקבל את אישור העם. על פי הדיווחים, הזהירה ממשלת הודו את ממשלת סיקים שלא תפעל יתר במהלכיה, ומשום כך נראה, שהפעולה נעשתה ביוזמה מקומית ולא בהשראת הודו.

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!

מבצע החודש בהנחות גדולות

נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב — מודיעה על

מכירה ישירה מהיצרן לצרכן

של ציפויים למושבי רכב מבד מגבת סטרץ'

לרגל מבצע החודש יימכרו הציפויים במחיר מוזל

* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
* ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים.
* ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות.

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית הערב במחסן המפעל, תל־אביב, נשיונל אטלנטיק

רח' מטלון 61 (קודם רח' מרכז מסחרי)

(5 בניינים מתחנת מרח' העליה 21), פתוח מ־9 בבוקר עד 7 בערב

בחיפה — אבריס בע"מ, רח' הגיבורים 60א'. פתוח: מ־7.30—16.00
באשדוד — „לרכב", מרכז מסחרי 62א'. פתוח: מ־8—13, ומ־16—19
ברחובות — ס.א.ר. רכב בע"מ, הרצל 125, פתוח מ־8—13 ומ־16—19
בטבריה — יוסף וירדי, רח' הגליל. פתוח: מ־7.30 בבוקר עד 17.30
בראשל"צ — „בריתון" רח' הרצל 41, פתוח מ־8—13 ומ־15—18
בחדרה — קליק שיווק רכב בע"מ, רח' הרברט סמואל 25

גזור ושלח

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 40

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך. כל פתרון יש לשלוח במעטפה נפרדת.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל־אביב.

חידון מס' 21 — 11.4.75

שם משפחה.................. שם פרטי..................
רחוב.................. מספר..................
עיר.................. טלפון..................

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		13		25		37	
2		14		26		38	
3		15		27		39	
4		16		28		40	
5		17		29		41	
6		18		30		42	
7		19		31		43	
8		20		32		44	
9		21		33		45	
10		22		34		46	
11		23		35		47	
12		24		36		48	

ארה"ב לא הסכימה לדרוש להאריך בשישה חודשים מנדט או"ם בסיני

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

ארצות הברית דחתה בקשה ישראלית לבקש הא־רכת מנדט כוחות האו"ם ב־סיני בששה חודשים. ארצות הברית תצביע בשבוע הבא בעד החלטה מועצת הבי־טחון המאריכה את המנדט ב־3 חודשים בלבד.

נתברר כי כל המדינות ה־מערביות החברות במועצת ה־בטחון, ובראשן בריטניה וצר־פת דחו את בקשת ישראל.

ההחלטה החדשה, המאריכה בשלושה חודשים את מנדט כוח האו"ם בסיני לא תכלול את הסעיף הקוסר את מנדט כו־חות האו"ם עם הפסקת האש שנקבעה באוקטובר 1973, הדבר נעשה לפי רצונה של מצרים ונראה כי כך תיסלל הדרך ל־סירוב מצידה של קאהיר לשוב ולהאריך את משך נוכחותם של כוחות האו"ם בעבר לסוף יד־לי. מאדאה מקווה כי בדרך זו יצור לחצים נוספים על יש־ראל מבלי לבטל מיד את הפ־סקת האש שעודנה מקנה לו דימוי מתון. בעת ובעונה א־חת יוכל לפתוח בבלחמה בכל עת שירצה.

מצפים שכאשר תתכנס מו־עצת הבטחון בשבוע הבא ת־קבל ההחלטה המאריכה את מנדט כוחות האו"ם בסיני ב־שלושה חודשים בלבד 13 קו־לות ומדינות רבות ישבחו את מאדאת על „מתינותו". עיראק וסין יטעימו את אי־הסכמתן בכך שלא ישתתפו בהצבעה; נציג ישראל יבהיר כי כוח ה־חירום של האו"ם קשור ב־הפסקת האש והיסולו יהיה כ־חידוש מעשי האיבה. הוא גם יתנגד להפחתתה של תקופת המנדט.

ז'יסקאר הגיע לאלז'יריה

לפני צאתו היתה חבלה בשגרירות האלז'ירית בפאריס

הפגנת המונים באבן ה־...יום של הים המיכון ובר־... התיכון ובעיות הגב־... למפקד בים התיכון. ... יתושו לשיחות שינהלו ... במשך שלושה ימים ... ראש צרפת ואלז'יר דיסקאר ... ונשיא אלז'יריה הו־... בומדיין.

נשיא צרפת הגיע היום ל־אלז'יר — נשיא צרפתי רא־שון המציג את רגלו על אד־מת אלז'יריה מאז זכתה ב־עצמאותה. עם בואו הבריז: „צרפת ההיסטורית מצדיעה ל־אלז'יריה העצמאית".

הביקור נערך בתקופה של שלווה ביחסים הסוערים הכר־כות בין שתי הארצות מאז עצמאות אלז'יריה — יחסים שעומעמו בשל סכסוכים על הלאמת רכוש צרפתי באלז'יריה, פיצויים על רכוש פר־טי שהשאירו מאחוריהם כ־מיליון מתיישבים צרפתיים באשר עזבו מאלז'יריה, ומצוקתם של כמיליון מהגרים אלז'יריים בצרפת.

כ־300,000 איש, בעיקר יל־דים, ניצבו לאורך המסלול מנמל התעופה אל עיר הבי־רה, כדי לקדם את פניהם של הנשיא דסקן ורעייתו.

לאחר סעודה פרטית, החלו שני ראשי המדינות בשיחות אשר יוקדשו, לדברי דסקן, למציאת דרכים „להפגת מתי־חויות, פיוס בין הצבים ואר־גון העתיד" בעולם המודרני.

צופי הסלתיות הצרפתית ראו בסידור זה את קבלת הפנים לנשיאם באלז'יר.

נשיא צרפת הגיע לאלז'יר עם פמליה של כ־20 איש, ביניהם שר החוץ סובאניארג ושר האוצר פורקאד. אמצעי הבטחון שנינקטו היו קפד־ניים ביותר.

שעות מספר לפני צאתו של ז'יסקאר מפאריס התפוצצה פצצה בחזית הקונסוליה ה־אלז'ירית בפאריס, ונפצע עו־בר אורח. ארגון מחתרת צר־פתי יבני כבן לאחריות להתפ־וצצות. בהודעה לסוכנויות הידיעות נמסר, כי הטמין את הפצצה בפכנית לאות מחאה על ביקורו של ז'יסקאר באלז'יריה.

הארגון, „מבודון שארלה מרסל", הודיע כי יוסיף להל־חם נגד „הפליישה האלז'ירית הרת השואה לצרפת". הכוונה למיליון הפועלים האלז'ירים המתפרנסים בצרפת. (יונייס ציד ועיצ).

הבטחת תעסוקה מלאה — במרכז החלטות מועצת ההסתדרות

מאת ישעיהו אביעם

אחרי שני ימי דיונים ב־... שפיים, ננעלה אמש ...עצת ההסתדרות ומועצת ...ברת העובדים ב־ת"א, באי־...ר שינויים אחדים בחוקת ...ההסתדרות הנוגעות במוע־... הפועלים, ועדי עובדים והביקורת. כן הוכנסו ...שינויים בהרכב ועדת ה־...ת המרכזית ובחירת ...בית הדין העליון ...בית הדין העליון.

מועצת ההסתדרות קיבלה ...שורה של החלטות הקשו־...ת לבעיות הבטחת התעסוקה ...לאה, העלאת התפוקה והפר־... העבודה. בתחום מדיניות ...שכר ובמישור פעולתה ה־...ציאלית המגמה של ההס־...דרות לצמצום הפער הכל־... החברתי וחלוקה צודקת ...של הנטל הלאומי.

✱ המועצה רואה בהצגת ...הרפורמה במיסוי תכנית גבר־... להבראת שיטת המס ה־...ירה ותובעת להגשימה כ־...קשה אתה.

✱ הוספת היוקר היא המכ־...ר הראשי היעיל ביותר ל־...הבטחת ההכנסה הריאלית של ...עובדים.

✱ החלטה נוספת: בלימת ...הליך ההתייקרות, שתאפ־...שר הכוח הקנייה כל המשק־...ורים.

המועצה אישרה ברוב קו־לות הצעת, העובד הדתי ו־ל"ע, את הצעת ההחלטה ש־הוגשו על ידי הועדה המתמ־דת, בכל הקשור למשק חברת העובדים ולמגמותיו.

בין ההחלטות: שחברת ה־עובדים תפעל להרחבת ה־ייצור והתעסוקה ובראש וראשונה להבטחת תעסוקה מלאה לעובדיה ותפעל לפתח ולהר־חיב את מפעליה באזורי ה־פיתוח וכן בישובי המיעוטים.

פרק מיוחד בהחלטות: קרי־אה ליזום באורח סלקטיבי תכניות בנייה לפתרון בעיות סוציאליות.

כל המסתייגויות של סיעות המיעוטים במועצת ההסתדרות ובמועצת חברת העובדים נדח־חו על ידי הרוב.

הופעה בכורה

יו"ר מועצת המנהלים של „סולל־בונה" האלוף (מיל.) צבי צמיר, שזו היתה הופעתו הפומבית הראשונה, התקבל בברכה על ידי יו"ר הנשי־אות מר שמעון אבינמר. הוא עמד בעיקר על הבעיות ה־מעסיקות כיום את קונצרן „סולל־בונה" המאגד בתוכו שבע חטיבות הפועלות ב־משולב באפיקי הבניה ומספ־קות כל צרכי הבניה.

מר זמיר אמר כי לקונצרן צפויה עבודה של יותר כ־4 מיליארד ל"י בשנת 1975. אר־לם הבניה המואטה היא ה־ירידה בכוח האדם הישראלי בענף הבנייה. הוא תבע להיע־רך לתיעוש ולתיהכום מפעלי „סולל בונה" כדי שיוכלו למ־שוך אליהם כוחות צעירים ה־מעונינים בכך.

„דברי פורד העידו"

(סוף מעמוד 1)

קיסינג'ר להשיג הסדר־ביניים חדש בין ישראל למצרים.

עד כה לא הפגינו ישראל או מצרים נכונות כלשהי ל־שנות את עמדותיהן, אך ב־וושינגטון מקוים כי העובדה שהשר אלון יבוא לוושינגטון, תהיה משום הזדמנות לבדוק עמו דרכים חדשות.

„מאמץ גדול"

מר פורד הבטח בנאומו, כי ארה"ב תעשה מאמץ גדול להש־שיג שלום במזרח התיכון וכי תתקדם בכל מסלול הנראה מ־עודד, אם לקראת הסדר כו־לל או הסדר־ביניים — בהת־אם לרצון הצדדים.

הוא אמר בין השאר: „לא נשלים עם דריכה במקום או עם קפאון במזרח־התיכון, על כל הסכנות הכרוכות בהם ל־שלום ולרווחה ולקשרינו באיז־זור המהוצה לו".

נשיא ארה"ב לא השמיט את המונח „ציוד מו־דרני", במאמץ בחדר ש־לא לקומם את ישראל. כ־צפוי, היה פרק זה כללי מאוד ולא נכללה בו שום התחייבות לדרך כלשהי.

מר פורד לא חזר בפרק זה על ההתחייבויות של ארה"ב לישראל בתקופה זו של „בדי־קת הדרכים לשלום", אך גם לא הטיל את האשמה לכש־לון שליחותו של קיסינג'ר על שום צד מן הצדדים.

סכנת משבר צבאי

בין היתר אמר: „האינט־רסים של ארצות־הברית ושל בעלות־בריתה מושפעים. הפ־סקה הזינית מן המתרחש ב־מזרח התיכון, כל עוד נמשכת המתיחות, יש סכנה של משבר צבאי, של היחלשות הבריתות שלנו, יש איום על יציבותה של כלכלת העולם וסכנה של עימות בין המעצמות הגרעי־ניות. אלה הם סיכונים שאין לסבול אותם".

כשלון קיסינג'ר

בעניין כשלון שליחותו של קיסינג'ר אמר: „לרוע המזל הושעו המאמצים להשיג עוד הסכם ביניים בין ישראל לבין מצרים. העניינים שבהם אין הצדדים מסכימים זה עם זה חיוניים להם ואין זה קל למ־צוא בם פתרונות מהירים. ר אולם ארה"ב לא תיפול ב־רוחה".

עם זה הבהיר: „התאוצה לקראת שלום שהושגה במשך 18 החדשים האחרונים חיי־בת להימשך ותימשך. תפקידה הפעיל של ארה"ב חייב להימ־שך ויימשך. את ההידרדרות למלחמה חייבים למנוע והיא תימנע".

פרשת וייטנאם

כצפוי, ייחד נשיא ארה"ב את חלק הארי של נאומו ל־וייטנאם — כמעט 6 מתוך 12 עמודי הנאום. הנשיא הבטיח לעולם, כי ארה"ב תוסיף להנ־היג את העולם החופשי וכי לא תרשה שבגלל הודרסין תיפגע תמיכתה בחלקים אח־רים של העולם. ועוד קרא פורד לקונגרס לשוב ולשקול את החלטתו להפסיק את ה־סיוע הצבאי לתורכיה. הוא הבטיח לחברות נאט"ו שאר־ה"ב איתנה בהתחייבויותיה ל־ברית. כהוכחה להתחייבות זו הכריז, שישתתף בקרוב ב־כינוס־פיסגה של נאט"ו. הוא לא נקב במועד, אך נודע, כי ייצא לאירופה בסוף מאי או בתחילת יוני.

הקשיים עם בריה"מ

אשר לקשרים עם בריה"מ, גילה נשיא ארה"ב, כי יב־קש בקרוב לשנות את חוק הסחר, במאמץ לטפח את ה־סחר בין ארה"ב לבין בריה"מ. בלי לנקוב בשם, אמר עוד פורד, כי תיקון ג'קסון לא השיג את תכליתו. הוא אמר: „השימוש שאנחנו עושים ב־סאנקציות כלכליות כנשק לש־נות בעזרתו את התנהגותן של אומות אחרות בביתן, יש לב־דוק גם אותו בכובד ראש מחודש. יהיו המטרות טובות ככל שיהיו, העובדה היא, כי כמה מן הפעולות שעשינו ב־אחרונה בתחום הכלכלה פגעו בעצמן. אין הן משיגות את המטרות שהתכוון להן המח־וקק והן היזיקו למדיניות ה־חוץ שלנו".

ההזמנויות כלכליות

מר פורד אמר, שכתוצאה מהסתלקותה של בריה"מ מ־הסכם הסחר, בתגובה על תיקון ג'קסון, „פעלו במערב־אירופה ויפאן בחלל שנוצר. הן הע־ניקו אשראי של יותר מ־8 מיליארדים דולאר בששת ה־חודשים האחרונים. מדובר ב־הזדמנויות כלכליות — מקו־רות עבודה ועסקים — שה־אמריקנים יכלו לזכות בהן".

פורד הוסיף, כי תיקון ג'קסון לא זו בלבד שפגע בקש־רים עם בריה"מ „אלא גם סיבך סיבוך חמור את סי־כוייהם של המבקשים להגר מבריה"מ". הוא הוסיף, כי מג־מת העליה ביציאת היהודים בבריה"מ — שארה"ב סייעה לה בדיפלומטיה שקטה וש־התבטאה בעליה במספר היוצ־אים „מ־400 ב־1968 ליותר מ־33 אלף ב־1973" — ספגה מהלומה כבדה.

הזוג הצעיר התאחד לתמיד ונפרד מיד לתקופה ממושכת

אודי אדיב נשא אמש בכלאו את סילביה קלינגברג לאשה

מאת יוסף ולטר

הנשים והגברים לבושי ההדר, שהצטופפו אמש באולם התרבות של כלא רמלה, היוו דמויות ת־רינות בנופו של בית הסוהר. הם מיעטו לשוחח ביניהם והביטו דרו־כם בגבר ואשה, לבושים בפשי־טות, שניצבו מתחת לחופה והא־זינו ברוחיות לדבריו של הרב. הוא, אודי אדיב, אסיר שפוט ל־17 שנה באשמת בגידה, והיא, חברתו משכבר, סילביה לבית קלינגברג, בת 27 מתל־אביב.

סילביה קלינגברג נכנסת אל שערי כלא רמלה — בדרך לחופה. מאחוריה — אביה, פרופ' קלינגברג. (צילום: שעיה סגל)

היה זה טכס קצר. נכחו בו בני משפחה קרובים ביותר, סך הכל כ־20 איש, מפקד הכלא וסגל קציניו. הרב ישראל גלזר — רבה הראשי של רמלה — שניהל את הארוע, עשה זאת בקצרה ובעניניות מרובה.

אודי אדיב היה מגולח למשעי, לבוש חולצה לבנה ומכנסים כהים וחבוש כיפה לראשו. אשתו ה„טריה" לבשה שמלת־ערב פרחונית.

„חזור על דברי" — הורה הרב גלזר. ואודי אדיב שינן בקול רם את הפסוק: „אם אשכחך ירושלים, תש־כח ימיני..."

חוט של עצב היה משוך על הטכס הקצר, שכן הרגע שבו התאחד הזוג הצעיר לתמיד, היה גם רגע של פרידה ממושכת, עד השחרור מן ה־כלא.

הרב גלזר ניסה להשתדל אצל של־טונות הכלא, לאפשר לזוג הצעיר להתייחד בליל הכלולות, אולם לא ברור אם הבקשה נענתה. לא היה תקדים שכזה, להשאיר בעל ואשתו בין כותלי הכלא למשך לילה תמים. לאחר כשעה עזבו הקרואים את ה־מקום.

בשעה 7 בערך החלו הקרואים ל־הגיע אל שערי בית הסוהר. ראשונים הגיעו בני משפחת החתן במכונית מסחרית סגורה ופרקו כיבוד קל של־

הביאו לכבוד המאורע, מקיבוץ גן שמואל. אחריהם הגיעו האחרים בזה אחר זה. בשעה 7.15 בערב בערך, הגיעו למקום הכלה וקרוביה. כש־הבחינה סילביה בצלמים ובעתונאים שצבאו על המקום, ניסתה להסתיר את פניה, אולם אחר כך ויתרה. היא

השתדלה לשמור על קור רוח, עד הגיעה לשער בית הכלא, שם בשענה על אמה והתפרצה בבכיה.

הוריו של אודי, אודי וטובה אדיב מקיבוץ גן שמואל, סרבו לדבר על החתונה, בעיקר כדי למנוע אי נעי־מות מהורי הכלה.

ועדה חוקרת את חלוקת הדירות ברובע היהודי

נתגלו מקרים נוספים של פרוטקציוניזם ✱ נחקרים חשדות של מתן „שיקותים טובים" ✱ גם המשטרה מתעניינת בנושא

מאת ישראל הראל

דיווים לקיפוח התור בחלוקת הדירות בעיר העתיקה בירושלים, בשיטה המכונה „שיפוץ עצמי", נחקרות עתה על־ידי ועדה מיוחדת שמינה שר המש־פטים, מר חיים צדוק. גם משטרת ישראל, במקביל וללא קשר לוועדה, בודקת מסמכים רבים בקשר לפרשת חלוקת הדירות ברובע היהודי.

בראש הוועדה שמינה שר המשפטים עומד עו"ד יצחק נבר. שאר חברים הם רואה־החשבון יצחק מן ומר שלמה בלקינד, מנהל החברה לפיתוח ירושלים. רוב ההתחייבויות למתן הדירות ל„שיפוץ עצמי" נעשו בזמן שיהודה תמיר, מנהל חטיבת הבניה בקונצרן „כלל", היה יו"ר מועצת המנהלים של החברה לשיקום הרובע היהודי, ומשה אבניאלי היה מנכ"ל החברה.

בין השאר חוקרים אם ניתנו „שרותים טובים" על ידי מקבלי הדירות לאלה שמסרו אותן שלא לפי התור.

בין הפקידים שקיבלו דירות בפרוטקציה בעיר העתיקה נימנים צבי גלוזמן, לשעבר מנהל מחוז ירושלים של משרד השיכון; מאיר כיבר, לשעבר מנהל אגף הפרוגרמות במשרד השיכון; חיים דבורי, לשעבר פקיד בכיר במשרד השיכון; מיכה פלמון, פקיד בכיר במינהל מקרקעי־ישראל; אשר אולניק, לשעבר סמנכ"ל לתכנון ולביצוע במשרד השיכון. החברה לשיקום הרובע הוציאה הרבה עשרות אלפי ל"י לשיפוץ השלד של דירתו, שהיה רעוע במיוחד. מהחמישה, חיים דבורי בלבד מתגורר ברובע היהודי. צבי גלוזמן, לו שתי דירות ברובע, משכיר אותן. השאר פשוט אינם גרים בהן ובהנהלת הרובע חוששים שהן תשמשנה למטרות ספקולטיביות.

פקיד משרד השיכון לשעבר נרשמו למגורים בעיר העתיקה, לגמרי במקרה, כנראה, ב־12 בינואר 1971 וזכו בדירות ל„שיפוץ עצמי". מאות משפחות, ביניהן כאלה שגלו מהרובע בו גרו הם ואבותיהם, ושנרשמו בשנים 1967—1970, לא קיבלו דירות עד היום הזה. רבות מה־משפחות שגרו ברובע אף לא אושרו למגורים בחדש. כדי לקדם את הנ"ל — ובנים יקירים אחרים — על פני התור הרשמי, הוכצאה השיטה של „שיפוץ עצמי". הצדקתה נוכקה כך: במקום שהחברה לשיקום הרובע היהודי תבנה את הבית או הדירה, המשפץ מקבל את אותו בהודעת הרובע ומשפץ אותה בעצמו. בזאת, תתוסף, כביכול, החברה כסף וזמן. מתברר שהמציאות היתה שונה: את עבודות התשתית, היקרות מאוד ברובע, עשתה החברה לשיקום הרובע — על חשבון הממשלה.

המשכנתא שניתנה — היתה בתנאים נדיבים ובמש־לומים לשנים רבות. אצל צבי גלוזמן אף לא היתה העמדה פנים של שיפוץ עצמי: החברה לשיקום הרובע היהודי שיפצה בשבילו את אותה הדירות בכ־20,000 ל"י. זאת, בתוספת 20,000 ל"י מחיר השלד — עבודה שגם היא נעשתה על ידי החברה לפיתוח הרובע. מר גלוזמן גם קיבל משכנתא נוחה ביותר, על סכום של לצפלה מ־40,000 ל"י על דירה זו. כאמור, עד היום, שנתיים מאז שיפוצה, לא מתגורר בה כה גלוזמן. גם דירתו השניה ברובע מושכרת.

אף שמר גלוזמן לא התיישבה מעולם בדירה, דאגה החברה לשיקום הרובע לציידו במסמך (מתאריך 4.2.73) המאשר שגלוזמן אכן גר ברובע. איש אינו יכול להסביר כיצד קיבל גלוזמן שתי דירות, בעוד מאות משפחות מחכות 8—7 שנים לדירה יחידה.

יו"ר מועצת המנהלים של החברה לפיתוח הרובע היהודי הוא עו"ד אהרן שימרון. מר שימרון נכנס לתפקי־דו זמן קצר אחרי ש„מעריב" חשף את המחדלים השונים בשיקום הרובע, ביניהם את עיקרי פרשת „השיפוץ העצ־מי". שר המשפטים, חיים צדוק, שיחרר אז את יהודה תמיר, מנהל חטיבת הבניה של קבוצת „כלל", מתפקידו ברובע היהודי. מר יהודה תמיר אישר לי אתמול שאכן הוזמן להעיד בפני ועדת נבר. לדבריו, עניין „השיפוץ העצמי" לא תפס מקום עיקרי בעדותו. „לא ידוע לי שגם המשטרה מתעניינת בנושא ולא נחקרתי ע"י המשטרה", אמר.

שאלתי את מר שימרון: מבקר המדינה, בדו"ח האחרון שלו, חזר על גילויי „מעריב" אתר לאחר. מדוע אינכם פועלים לקבל חזרה את הדירות מהפרוטקציוניסטים, שממילא לא איכלסו אותן עד עכשיו?

שימרון: ראשית, הפסקנו את כל השיטה הזאת של „שיפוץ עצמי". אין מקצים יותר דירות בשיטה זו, הרחוקה להיות בסדר מבחינת המוסר הציבורי.

שאלה: אבל הם מכשיכים להחזיק בדירות ואף להשכירן.

תשובה: בעבר נעשו שגיאות. ניתנו זכויות משפטיות, המקנות בעלות על הדירות. הדבר היחיד שאנחנו יכולים לעשות הוא הפעלת לחץ.

עו"ד שימרון אישר שהועדה בראשות עו"ד נבר חוקרת בפרשה. הוא לא היה יכול למסור על מועד משוער של סיום עבודת הועדה.

דיין: שינוי קיצוני לטובה בעמדת רוב מדינות ערב

ח"כ משה דיין, אמר אתמ־מול כי קיים סיכוי גדול ל־הסכם שלום בין ישראל ל־בין הערבים, וזאת משום השינוי שחל בעמדתם של הערבים בהסכם.

דיין נשא את דבריו בפני קהל באוניברסיטה של סנטה קלרה, קליפורניה, ואמר עוד כי הוא הבחין ב„שינוי קיצו־ני לטובה בעמדתן של רוב ארצות ערב" בעשר השנים האחרונות. ועם זאת, תיתכן לדעתו מלחמה נוספת במזרח התיכון, אלא אם יעשו מאמ־צים פוליטיים נוספים כדי ל־מנוע אותם.

50 מפגינים השמיעו סיס־מאות אנטי ישראליות מחוץ לאולם בו נאם דיין.

סגן יו"ר הכנסת, יצחק נבון, השוהה עתה במכסיקו, אמר אתמול בראיון לרשת טלוי־זיה מכסיקנית כי שלושה ימים בטרם הופסקו השיחות עם הד"ר קיסינג'ר, קיבל ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין, מברק „תקיף ומנומס בעני־פותו" מאת הנשיא פורד, ובו הופעל לחץ על ישראל, לבל תכשיל את השיחות. ח"כ נבון אמר כי המברק הזה הוא ה־דוגמא היחידה הידועה לו על לחץ אמריקני ישיר שהופעל על ישראל בנושא כשלון שלי־חותו של קיסינג'ר, וכי לא ידוע לו על כל נסיון אחר להפעיל עלינו לחץ.

מנהיג „הליכוד" ח"כ מנחם בגין השוהה בארה"ב, במסע הרצאות למען המגבית, אמר אתמול בנאום שנשא בסינסי־נאטי, אוהיו, כי האשמת יש־ראל בכשלון השיחות עם ד"ר קיסינג'ר היא „מעשה עוול חמור". מר בגין אמר כי מב־רים, ומצרים לבדה, היא ה־אשמה בכשלון השיחות. (אי.פי.)

2 ישראלים משתתפים בטורניר שחמט בארה"ב

45 מבין בכירי השחמטאים בעולם, ביניהם רבי האמנים הישראלים ליברזון ושכקוביץ, התחילו ביום א' להתמודד בטורניר השנתי ה־5 על שם לואיס סטאטהאם, בעיירה הנידחה לון פיין.

בטורניר ישתתפו 24 רבי־אמנים, 11 אמנים בינלאומיים ו־10 אמנים בכירים.

מנהל הטורניר, יצחק קשדן, אמר, כי בטורניר משתת־פים יותר רבי־אמנים מאשר בכל טורניר אחר בהיסטוריה, להוציא האולימפיאדות. המנצח יזכה בפרס בסך 4000 דולר. לא ישתתפו בו שחמטאים סובייטיים. (יונייס)

שילוב
של
ציוד מעולה
וביצוע מושלם

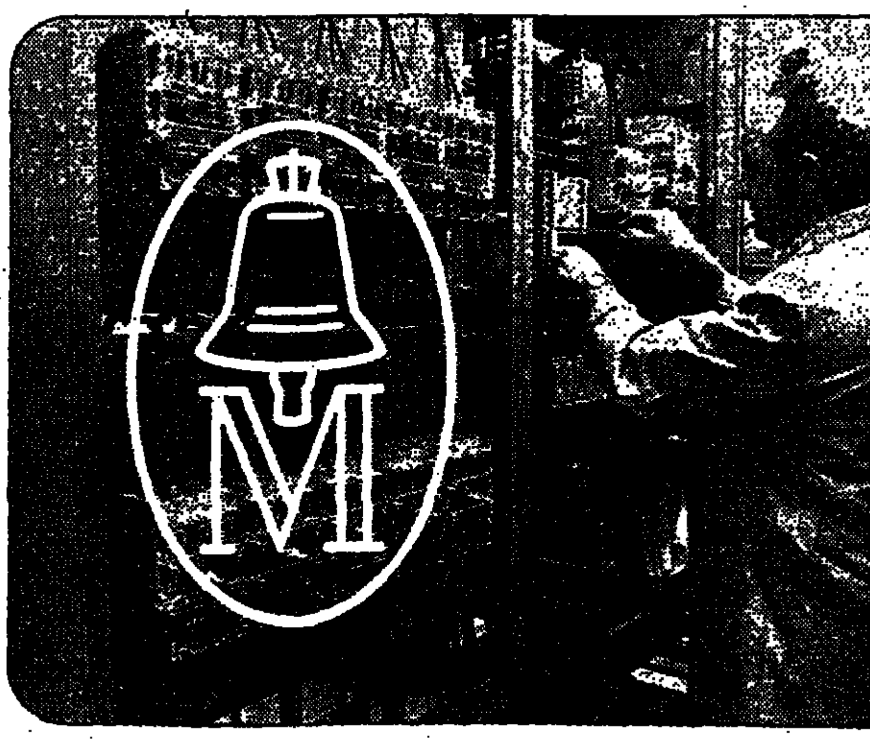

KLÖCKNER-MOELLER
יצרני ציוד בקרה ופיקוח חשמלי
קצנשטיין, אדלר ונשות'
בע"מ
תל-אביב, דרך פ"ת 37

הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי גור, מעניק את הדרגות לשני חניכים מצטיינים, אהוד סלעי וצבי מרום, בסיום קורס חובלים. (צילום: סאונר, י.פ.פ.א.)

עשרות צעירים פלאשים - יעלו; נקבע: „הם יהודים לכל דבר"

צוות בינמשרדי קבע כי הפלאשים יהודים לצורך חוק השבות ומירשם התושבים ✶ הסתמך על פסק של הראשון לציון עובדיה יוסף ✶ הרב הראשי גורן הביע מורת רוח ש„לא התייעצו עם הרבנות הראשית"

מאת יוסף זקמן

עשרות פלאשים יבואו ב־ימים הקרובים מאתיופיה — אחר שהוועדה הבינמשרדית, שמונתה על ידי שרי הפ־נים והמשפטים, החליטה עקרונית, כי הפלאשים הם יהודים לכל דבר וזכאים ל־עלות לישראל בהתאם ל־חוק השבות.

בשלב ראשון עומדים לעלות כ־50 רווקים, שבידיהם תעו־דות עבודה מחברת „סולבורי". תעודות אלו דרושות, כיוון ש־בלעדיהן אין ממשלת אתיופ־יה מתירה את צאתם של אז־רחיה. נציג החברה, מר גבי סבג, חזר השבוע מאתיופיה א־חרי שהסדיר שם את הנושא עם המשפחות ומסר להן את התעודות הדרושות.

● חברי הוועדה

מר צבי טרלו, יו"ר הוועדה, שסיימה את עבודתה לפני ש־בועיים, היה מנכ"ל משרד ה־משפטים. חבריה היו: סמנכ"ל משרד הפנים, גב' יהודית הו־בר, נציג משרד הדתות מר דוד גלס, נציג משרד המשפ־טים ד"ר מישאל חשין, נציג משרד הקליטה ועוד.

מר דוד גלס סיפר: „הב־אתי לפני הוועדה את פ־סק ההלכה של הרב הרא־שי הראשון לציון עובד־יה יוסף, שקבע בחוות ד־עת הרי־משמעית כי הפ־לאשים הם יהודים לכל ד־בר. התבססתי גם על חוות דעת של הרב הראשי ה־רב קוק זצ"ל, שגם הוא קבע כי הפלאשים יהודים".

הוא הטעים, כי הוועדה קב־עה פה אחד שעל פי כל ה־משמעויות הם יהודים גם לפי ההלכה, וזכאים לעלות ולק־בל את הטיפול ככל העולים.

בתשובה על שאלה כלום לא פנו גם אל הרב הראשי של־מה גורן, אמר, כי הוועדה לא פנתה לשום רב ופסק ה־הלכה של הרב יוסף הוצא על ידו עוד לפני זמן רב. הוע־דה רק השתמשה בכך בלי לש־אול אותו. לכן גם לא מצאו לנכון לפנות לרבנים אחרים.

● גורן „לא שבע רצון"

נודע: כי הרב הראשי של־מה גורן אינו שבע רצון מ־החלטת הוועדה וחברו, מר יצ־חק שטרסברג, אמר אמש כי לדעת הרב גורן הוועדה חי־יבת לפנות בעניין זה אל מו־עצת הרבנות הראשית.

„אנחנו לא היינו בכלל ב־תמונה. הוועדה לא התייעצה איתנו ולא ביקשה חוות־דעת, לא כן הרב הראשי גורן ולא מועצת הרבנות הראשית. זו תגובתנו בינתיים"... אמר מר שטרסברג.

נראה כי בעניין זה עוד יש־מיע הרב גורן דברים ולא מן הנמנע כי ידרוש להביא את הנושא לפני מועצת הרבנות הראשית. עודנמסר, שאם תפ־סוק מועצת הרבנות אחרת מן הוועדה, יעמוד שר הפנים ב־מצב מביך, משום שעליו לח־תום על היתר לרשום את ה־פלאשים בהתאם לחוק מרשם התושבים.

● הפסק של הרב יוסף

דוברו של הרב עובדיה יו־סף, הרב יוסף דזויק, אמר בתשובה על שאלה, כי „הרא־שון לציון פסק כפי שפסק על מה פוסקים לפני 400 שנה. ולפי עדויות כתובות, שה־פלאשים היו בעיני היהודים י־הודים לכל דבר במשך מאות בשנים. „לכן יש לראותם כי־הודים גם היום ,ומצווה להע־לותם ארצה ולסייע להם להי־קלט בה".

הרב דזויק אמר עוד, כי ה־רב הראשי יוסף לא התייעץ ב־עניין זה עם רבנים אחרים כי הוא פסק בעניין הפלאשים עוד לפני ארבע שנים, גם בעת ש־היה הרב הראשי לתל־אביב ו־הוא החל אז לטפל בכמה עש־רות פלאשים שעלו בינתיים ארצה.

● „ככל עולה"

במשרד הקליטה נמסר, כי לפלאשים יינתן טיפול ככל עו־לה אחר, המקבל תעודת עולה כחוק. העולים הפלאשים יזכו בכל התנאים המקובלים.

בחבש מצויים כיום כ־25־30 אלף פלאשים ונראה כי רו־בם ככולם רוצים לעלות. עד־יין לא ברור מה תהיה עמדת שלטונות אתיופיה להגירה זו.

יהושע ביצור מוסר:

הפסיקה של הרב יוסף קו־בעת, כי ניתן, אמנם, לראות בפלאשים כיהודים לצורך חוק השבות וחוק מירשם התושבים, שהם חוקים חילוניים — אך אין בכך פסיקה לגבי מעמדם מבחינת ההלכה, הדורש עדיין מחקר נוסף. פירוש הדבר כי הפלאשים יכולים לעלות לארץ כיהודים ולהירשם כיהודים ב־מירשם התושבים, ואולם בע־ייתם לא נפתרה עדיין סופית לגבי דיני האישות.

כיוון שיש חשש כי „התער־בו בפלאשים גם לא יהודים", קבע הרב יוסף, כי לצורך ני־שואין יש להצריך מהם טבילה לחומרה (כלומר: טבילה ל־לא ברכה). סייג זה נקבע ל־גבי נישואין בלבד.

השמטה

בגליון „ימים ולילות" של היום, בכתבה „ספל קפה" שי־בעמ' 14—15, הושמטו בטעות שמותיהם של הכותב, דב בירנשטיין, והצלם, אסף קמין.

ח"כ קורא לעצור לחקירה את רואה החשבון של ה„חברה לישראל" ו„וורד"

מאת יהושע ביצור

ח"כ אהרון אפרת, נציג מפ"מ בוועדת הכספים של הכנסת, פנה אל שר־המשפטים וחיב בדרך בשאלה מדוע אין עוצרים לחקירה את מר עזרי שטיינברג, ששימש כרואה החשבון של החברה לישראל ושל חברת ורד, אשר מנהליהן עומדים עתה לדין באשמת זיופים ועבירות פליליות שונות.

ח"כ אפרת טוען בפנייתו אל שר המשפטים, כי מתברר שבחברה לישראל ובחברת ורד גם יחד נוהלו מאזנים כוזביים, שלא שיקפו את מצבן האמיתי. בחברה לישראל היה שימוש לרעה בסכומים עצומים אשר לא השתקפו כלל במאזנים, ואילו בחברת ורד העידו המאזנים על רווחים בעת שהחברה כבר היתה שקועה בהפסדים גדולים.

✶

בשני המקרים אישר מר עזרי שטיינברג את המאזנים כרואה החשבון של החברות הללו, בלי להתריע כלל על העבירות החמורות שבוצעו בהן.

במקום כך סבור ח"כ אפרת כי מר שטיינברג — כרואה החשבון של החברות, שותף לאחריות למה שאירע בהן. על־כך הוא מביע את תמיהתו שמר שטיינברג לא נחקר ולא נעצר כפי שנעצרו ונחקרו המנהלים של החברה לישראל וחברת ורד, כדי לברר את מידת אחריותו לפעולות שאירעו בחברות הללו.

✶

ח"כ אפרת דורש משר המשפטים „לנקוט בצעדים מתאימים נגד מר שטיינברג".

בעבר כיהן מר עזרי שטיינברג כנציב מס הכנסה, לפני שעבר לפרקטיקה פרטית כרואה חשבון.

שליח־יורד – מזכיר הקהילה בפרנקפורט

מאת אבי רז

שליח של מחלקת ה־ארגון של ההסתדרות ה־ציונית, שיצא לפרנקפורט לפני אחת־עשרה שנה, נשאר שם עד היום, ומכהן עתה כמזכיר הקהילה ה־יהודית בעיר.

האיש, ישראל קורנת, היה פקיד במחלקת הקליטה של ההסתדרות הכללית. ב־1964 נשלח לפרנקפורט בשליחות של מחלקת האירגון של ההסתד־רות הציונית, ומילא תפקיד זה במשך שלוש שנים.

לדברי מנהל מסיבת העתו־נות בסוכנות, משה קלהיים, פנו בשנת 1967 אנשי הקהי־לה היהודית בפרנקפורט אל נשיא ההסתדרות הציונית, ד"ר נחום גולדמן, בבקשה שיאפשר לקורנת לכהן כמז־כיר הקהילה. ד"ר גולדמן נענה לבקשה בחיוב, כי „ראה בעין יפה את הישארותו של יהודי בעל לב חם, שיסייע באירגון הקהילה" — כדברי מר קלהיים.

ישראל קורנת נשאר, אי־פוא, בפרנקפורט, מאז 1967 ועד היום, וממשיך למלא את תפקיד מזכיר הקהילה ה־יהודית. מר קורנת הוא בן למעלה מ־60 שנה. הוא נשוי, ללא ילדים.

יפורסמו כללי התנהגות לשליחי הסוכנות בחו"ל

מאת אברהם תירוש

הנהלת מחלקת העליה של הסוכנות החליטה להוציא ספר הוראות וכללי התנהגות ואתיקה לשליחי המחלקה בחו"ל, בעקבות המקרה של רכישת בית על ידי שליח המחלקה בלוס אנג'לס. כן החליט להכניס להסכם־ה־שליחות שנחתם עם כל שליח לפני יציאתו לחו"ל, סעיף האוסר עליו לרכוש במקום כהונתו נכסי־דלא־ניידי.

נמסר, כי קרוב ל־400 איש הציעו עצמם כשליחי מחלקת העליה לשנה הבאה, ומתוכם נבחרו בימים האחרונים 22. המועמדים עברו ועדה כיון ולאחר מכן בחינה פסיכוטכ־נית, בחינה בשפה, וועדת ראיון, שבראשה עמד איש־צי־בור, יצחק הרכבי חבר הנהלת הסוכנות לשעבר ומי שהיה קונסול בארגנטינה.

השליחים החדשים יעברו קורס של מספר שבועות בחו־דש מאי. הפעם, כך נמסר, יושם הדגש על תפקידיהם ה־ציבוריים ועל הרגישות הנד־רשת מהם בכל הנוגע להתנה־גות ולהקרנה על הדמות ה־שליח.

כיום יש למחלקת העליה כ־130 שליחים ובשנה הבאה יקוצץ מספרם לכ־100. בווינה בלבד קיצץ במספר השליחים מ־36 ל־21, עקב הצימצום הרב בעליה מבריה"מ. בארה"ב יקוצצו לקראת השנה הבאה חמש משרות של שליחים.

השכר החדשי הממוצע לשכיר – 1,768 ל"י

השכר הממוצע למשרת שכיר (כולל עובדים מהשטחים) הגיע בדצמבר 1974 ל־1,768 ל"י (1,816 ל"י — ללא עובדים מהשטחים). השכר הממוצע לחודש למשרת שכיר (כולל עובדים מהשטחים) היה גבוה ב־42 אחוז באוקטובר—דצמבר 1974 מאשר ביולי—ספטמבר 1973. מדד המחירים לצרכן עלה בתקופה זו ב־58.5 אחוז.

השכר הממוצע לחודש למשרת שכיר הגיע ל־1,555 ל"י בשנת 1974 — גידול של 35 אחוז בהשוואה ל־1973. מדד המחירים לצרכן עלה עלייה של 40 אחוז בתקופה זו, כך נמסר בירושלים דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

אבן קורא לחידוש המגע עם בריה"מ

מאת מ. שמריהו

ח"כ אבא אבן קרא אמש בהופעתו בפני לשכת המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה — לחידוש המגע עם ברית־המועצות. אבן הביע צער על כך, שלא נמצאה דרך להמשך הדיאלוג, שהיה בז'נווה. לדעתו, יש לברית המועצות עמדות, שאינן שליליות בעיקרן לישראל: הסכמה על הצורך שהערבים יכירו בריבונותה וזהותה הלאומית של ישראל. והוראתה של ברית־המועצות בהכרה לגבולות של הגבולות עד יוני 1967.

דרושים: מנהלי מפעלים לשבירת החרם הערבי

„דרושים לי למעלה מעשרה אנשי משק, מנהלי מפעלים מבוססים, שיתמנו לשבירת החרם הערבי על הסברת עמדת ישראל בחו"ל" — אמר אתמול שר האוצר מר י. רבינוביץ בכנס איגוד חברות הביטוח.

בהמשך דבריו אמר השר, כי אם לא תדע הכלכלה לעמוד בלחצים המופעלים, הן על ידי ההסתדרות והן על ידי התעשיינים, בנושאי המדיניות הכלכלית, עלולים אנו לשוב למצב שבו נתון היה המשק לפני הפיחות.

מר ד. חכמי, יושב ראש האיגוד הישראלי של חברות הביטוח, עמד על הצורך למצוא פתרונות לבעיות הענף כתוצאה מהאינפלאציה.

רפאל קורא למערך בין מפד"ל, אגו"י ופא"י

מאת מ. שמריהו

שר הדתות, ד"ר יצחק רפאל, קרא אמש למפד"ל לנקוט יוזמה מחודשת - להקמת מערך־פוליטי בין המפד"ל, אגודת ישראל ופא"י.

השר, שדיבר בישיבת סיעתו, „ליכוד ותמורה", הודיע כי יעלה הצעה זו בישיבת הנהלת המפד"ל הקרובה. כן יזמן דיון בשינוי עמדת המפד"ל לגבי ההצעה הנדונה בכנסת בדבר שינוי שיטת הבחירות לאזורית־יחסית. לדעתו, אפשר לתמוך בהצעה כזו, אם היהדות הדתית תתייצב לבחירות לכנסת ברשימה משותפת. עד כה התנגדה המפד"ל בתוקף לשינוי שיטת הבחירות.

עולים הפגינו למען שחרור נשפיץ וציטליונוק

מאת סופר „מעריב", בירושלים

יותר ממאה עולים מבריה"מ הפגינו אתמול אחה"צ ליד מעון ראש־הממשלה בירושלים למען שחרורם של מרק נשפיץ ובוריס ציטליונוק, פעילי עליה במוסקבה שנידונו ל־5 שנות גלות.

המפגינים נשאו כרזות של המפקיד התעודות הישראליות שניתנו לשניים לפני ארבע שנים. בין המפגינים היה גם אביו של מרק נשפיץ. אימהותיהם של השניים שוהות עתה בארה"ב, ומאבקות שם למען שחרור בניהן. לטענת המפגינים אין ממשלת ישראל עושה די להתריע על הקשיים שמערימה בריה"מ על המבקשים לעלות ארצה. דרישה אחת שהועלתה: לאפשר לעורכי־דין ישראלים לצאת למוסקבה כדי לייצג את השניים בדיון שייערך בקרוב בערעור על פסק הדין. ביום א' צפויה עוד הפגנה, שתתקיים באוניברסיטה העברית בירושלים.

מפעל אשלג נוסף - בתכנון

מאת שלמה גבעון

במפעלי ים המלח בשלמות ההולכות התכניות להקמת מפעל אשלג נוסף, שתפוקתו השנתית תסתכם ב־... אלף טונות אשלג. עם הגשמת תכנית זו, תגיע תפוקת האשלג בשנים הקרובות ל־1.5 מיליון טונות. כך נמסר אתמול בהנהלת חברת „מפעלי ים המלח".

בימים אלה הגיעה תפוקת האשלג בים־המלח לכמות של מיליון טונות. המעקב אחר אומדן הייצור לשער סוף השנה מארס הגיעה תפוקת האשלג למיליון אלף טונה.

בחוגי הנהלת המפעל נמסר שהרווח בכל טונה אשלג מעל למיליון טונה הוא גדול לאין שיעור, בגלל הניצולת הגבוהה של מתקני הייצור הקיימים.

ב„מפעלי ים המלח" נבחנת אפשרות ניצולן של פסולת האשלג הסופית לשם ייצור פוספטים פוליפוספט — חומר יקר ערך, שמכירתו עשויה להביא להכנסה נוספת למפעל בשיעור של כמיליארד לירות בשנה.

האלוף (מיל.) ישראל טל: בסיס כוחנו ועליונותנו מקורם בעצמת המוטיבציה

מאת שלמה גבעון

„העובדה כי היהודים לא היו לוחמים בגלות ולא גילו אומץ, : שקר מוחלט. בכל הדורות ובכל הארצות היו לוחמים יהודיים עזי־לב ומצטיינים. ההבדל הוא בכך שבישראל העם כולו הוא עם לוחם וכאן יצרנו — בגלל ההכרח — דפוס ההתנהגות לאומי של אנשי מלחמה".

דברים אלה אמר אמש אלוף (מיל.) ישראל טל בהרצאה שנשא באזכרה שנערכה לשני לוחמי צה"ל, חגי מעיין ואבידע שור ז"ל, בני הקיבוצים מגן ושובל, שנפלו בפשיטה על ביירות לפני שנתיים.

באזכרה שנערכה באודיטוריום ה־אוניברסיטאי בבאר־שבע, השתתפו ה־הורים השכולים, חברי הקיבוצים ואנשי האוניברסיטה.

במהלך טכס האזכרה, שהונחה בידי פרופ' י. אקרמן, ושולבו בו פרקי נגינה, שירה וקריאה, חולקו מלגות לימודים — תרומת הקיבוצים מגן ושובל — ל־סטודנטים אריה וליאורה ברבן, גבריאל וחנה ביטון.

✶

בהרצאתו המקיפה בנושא: „צה"ל — הלוחם והאדם", שחתמה את טכס האזכרה, עמד מר טל על תכונותיו של הלוחם הישראלי, ועל המיוחד שבו ועל המבדיל אותו מן הלוחם של הצבאות הערביים.

לוחמי צה"ל — אמר — מאופיינים בכך, שכל אחד מהם הוא קודם כל ר־ בראש וראשונה אדם והוא גם לוחם. חולמים ולוחמים.

„צה"ל הוא צבא אזרחים ועובדה זו מטביעה את חותמה על הכל. על הסדר והאירגון ועל המגמות. דמותו של הלוחם הישראלי משפיעה, בראש וראשונה ה־מערכה הערכית. הערכים הם שעושים את המדינה למדינה יהודית ואת הצבא לצבא יהודי.

הוא הוסיף: „לא במקרה אין מוציאים בני אדם להורג במדינת ישראל ולא במקרה לא מתעללים בשבויים אצלנו; לא במקרה איננו עוסקים בסחטנות בזויה בהקשר לבעיות הומאניות, כמו למשל החזרת גופות חללים".

★

„אסור לשכוח" — הוסיף — „כי בסיס כוחנו ועליונותנו הצבאית מקורם בעוצמת המוטיבציה. אולם, דפוס ההתנהגות ה־לאומי של אנשי מלחמה עלול להיפגם בהדרגה כתוצאה משני תהליכים תיאור־טיים אפשריים:

● אם ישרור שלום — אז היה הדבר לברכה ולא נצטער על כך.

● אם תיהרס אחדות המטרה כתוצאה מהתפלגות עמוקה ומהותית בעם, על רקע חילוקי דעות ומאבקים בקשר לתכלית המדינה, דמותה והמטרות הלאומיות.

להלן ניתח את הזעזועים בעקבות מלחמת יום הכיפורים ואמר שמאז ואילך הויכוחים אצלנו שוב אינם תיאורטיים בלבד, אלא מעשיים והם נוגעים להכרעות קונקרטיות. לדבריו קיימת סכנה ש־התשובה לשאלה הבן־גוריונית „על מה אנו נהרגים ?" לא רק תמשיך להיות שנויה במחלוקת, אלא תלך ותחריף.

בסוף אמר: „התמודדות הצבאית מוכרעת לא על־ידי היחסים הכמותיים, אלא היא ביסודה התמודדות בין איכויות. כל עוד יישמרו עם הלוחם הישראלי ערכיו, הוא יוכל לשאת את המתקפה לעומק שטחו של האויב ולהכריעו. כל עוד נשמור על יהודתנו וכל עוד נילחם על צידנו הצודק, אין סכנה שיאבד הלוחם הישראלי — רק הלוחם".

במחברת אביב שהופצה במעריב בערב חג שני של פסח, פורסמו השירים מבלי לציין את הזכויות של היוצרים.

להלן שמות השירים ובעלי הזכויות הבלעדיות שלהם.

1. בניסן — עמנואל הרוסי — הזכויות שמורות לכתבר.
2. פסחת נפשי — מרדכי צבי מאנה — הזכויות שמורות לכתבר.
3. מה נעים בן־אביב — מרדכי גבורין — הזכויות שמורות למחבר.
4. תוך יער רענן — מרדכי גבורין — הזכויות שמורות למחבר.
5. קרני השמש יפיצו אור נעים — שלמה ולמן להיא — הזכויות שמורות למחבר.
6. קומי צאי — חיים נחמן ביאליק — הזכויות שמורות למחבר.
7. פעמי אביב — חיים נחמן ביאליק — הזכויות שמורות למחבר.
8. גילה גתלמה באהביב — שאול טשרניחובסקי — הזכויות שמורות למחבר.
9. באביב ימינו בחודש אביב — שאול טשרניחובסקי — הזכויות שמורות למחבר.
10. שירת האביב — זלמן שניאור — הזכויות שמורות למחבר.
11. דמדומי אביב — יעקב פיכמן — הזכויות שמורות למחבר.
12. סוסים — יחיאל הלפרין — הזכויות שמורות למחבר.
13. אביב — חיים לנסקי — הזכויות שמורות למחבר.
14. אביב — דוד סגל — הזכויות שמורות למחבר.
15. אביב על גבעות הקומרון — אריה ל. שטראוס — הזכויות שמורות למחבר.
16. אביב — אביגדור המאירי — הזכויות שמורות למחבר.
17. אביב — רחל — הזכויות שמורות למחברת.
18. אביב — עזרא זוסמן — הזכויות שמורות למחבר.
19. בוקר אביב — לוי בן אביתי — הזכויות שמורות למחבר.
20. אביב — אבות ישורון — הזכויות שמורות למחבר.
21. אביב למזכרת — נתן אלתרמן — הזכויות שמורות למחבר.
22. עוד יום אחד, אביב, אולי — לאה גולדברג — הזכויות שמורות למחברת.
23. שיר אביב — מתתיהו שלם — הזכויות שמורות למרכז להרבות החינוך המוסיקה במוסיקה.
24. אביב בניו יורק — גבריאל פרייל — הזכויות שמורות למחבר.
25. אביב פתאום — אברהם חלפי — הזכויות שמורות למחבר.
26. אביב — פניה ברגשטיין — הזכויות שמורות למרכז להרבות החינוך המוסיקה במוסיקה.
27. אביב — מות באביב — שיר בבוקר בבוקר — אביר גלבוע, הזכויות שמורות למחבר.
29. תכנית שעברה — נתן יונתן — הזכויות שמורות למחבר.
30. ימי הנעורות — שלמה טנאי — הזכויות שמורות למחבר.
31. אביב — יחיאל מר — הזכויות שמורות למחבר.
32. אביב אפל והיר אביב — יהודה עמיחי — הזכויות שמורות למחבר.
33. שיר אביב — יאיר הורביץ — הזכויות שמורות למחבר.
34. האביב — תרגום מ. רביקא — הזכויות שמורות למתרגם.
35. האוהבים את האביב — יורם טהר־לב — הזכויות שמורות להוצאת אקום.
36. רוח אביב — יחיאל מוהר — הזכויות שמורות למחבר.
37. יום אביב חיסם — לאה נאור — הזכויות שמורות להוצאת מפעולים.
38. באבי אביב — יוסי גמזו — הזכויות שמורות למחבר.
39. דבר אלי בפרחים — אהוד אשף — הזכויות שמורות למחבר.
40. באביב היא השוב בחזרה — אבי קורן — הזכויות שמורות להוצאת אפריל מוסיקה בע"מ.
41. פס עקרה — נעמי שמר — הזכויות שמורות למחברת.
42. עץ הרימון — יעקב אורלנד — הזכויות שמורות למרכז לתרבות וחינוך הספריה למוסיקה.

רבבות הצועדים בשומרון - ב„גדולה בצעדות ישראל"

שואלים את הממשלה:

מה עוד מביא אלון לקיסינג'ר?!

אנו - לא נרפה!

עלו עלה ונעלה

גוש אמונים

לפורץ האלמוני

ב־8.4.75 פרצת לביתי בשעות לפני הצהריים ברח' רוברט סולד 37 קרית חיים מערבית. נטלת איתך מכשירים חשמליים אשר אני כאשה עיוורית ועוורת בשתי עיניה זקוקה להם יותר מכל יצור אנושי רגיל ואשר אני נעזרת בהם במקום זוג עיניים. (רשם קול, קססות, רדיו טרנזיסטור) אם נותר בך שמץ אנושיות אבקשך להעזר למודעה זו ולהחזיר לי הפריטים הנ"ל שהם מאור עיני.

אנא התקשר אלי, או בכל דרך שתמצא לנכון, לא תהיה פניה למשטרה!!!

בתיה איציקוביץ, קרית־חיים. בבית 730021 בעבודה 711161.

עתיקות־אומנות־תכשיטים

מכירה

הנחות של 50%—20%

5 לאפריל — 13 לאפריל

The Collector

eci

למכירה

א. תנור 20 קו"ט

עד 800°C ויסות

טמפ' אוטומטי ע"י פירומטר דיוק ±5°

מידות חיצוניות 200×120×250 ס"מ

מידות פנימיות 200×60×50 ס"מ

ב. תנור 10 קו"ט

עד 200°C

מידות חיצוניות 200×80×105 ס"מ

מידות פנימיות 175×60×100 ס"מ

לפנות לקבלת פרטים:

חברת אלקטרוניקה לישראל, טל: 255181

ב"ה

בקשה לראשי ותלמידי הישיבות

מגדלי פירות ומוסדותיהם מבקשים לתלמידי הישיבות פירות, לפי חז"ל יפה תורה עם דרך ארץ, לפיכך נקראים תלמידי הישיבות להתנדב ולתרום יום, יומיים או יותר לקטיף הפירות, פן ישארו על העצים וירקבו. ההתנדבות בתופשה יש בה גם מצוה מדאורייתא וגם מצווה לאומית. המתנדבים יפנו אל:

שמחה אריאלי, אסכן מצוות מד־אליה

שוק תנובה פירות, תל־אביב (השוק הסיטונאי)

ב"ה

בתיה ואביעזרי אובל

מודיעים בשמחה על הולדת בנם

אביעד דועי

שנכנס בבריתו של אברהם אבינו ע"ה ביום כ"ב בניסן תשל"ה (4.4.75) בפלזנטוויל, ניו יורק.

נכד

ללוטה ויוסף אויערבך — ירושלים — בית וגן

לאהובה ופנחס שטיינפלד — פלזנטוויל, ניו יורק

נין

לפני וטוביה דניס — ירושלים, רחביה

אילה אונגר — יוסף אלדהנד

נשואים

תל־אביב, כ"ט בניסן תשל"ה — 10.4.1975

החופה התקיימה בחוג המשפחה

350,000 ל"י או 60.000 דולר

ישולמו במזומן עבור דירה, וילה או קוטג'

תושב חוץ מעוניין לרכוש וילה, קוטג', דירה או פנטהאוז בשטח של 130—160 מ"ר.

באים בחשבון האזורים הבאים: צפון ת"א, נוה־אביבים, אפקה, רמת־השרון, רמת־אביב, רעננה, הרצליה, סביון, קיראון, רמת־גן, גבעתיים או איזור דומה.

המעוניין ימצא לארץ ב־30 לאפריל.

●

נא לשלוח בדחיפות הצעות, מיפרט, תוכנית הדירה ופרטים אחרים, בדואר אויר אל:

MARCEL M. YOEL
18, Academias Street,
Athens 134 — GREECE

בעקבות הסכם פשרה עם מועצת עובדי הנמל

בבוקר מתחדשת העברת כולות למסופים באשדוד

התמורה: קביעות ל־75 עובדים ארעיים בנמל

מאת עזרא ינוב

…קר מתחדשת העברת …ת משטח נמל אשדוד …צי־המכולות שבעורף. …ל נמל אשדוד, מר …גזית, הצליח אתמול …ל להסכם פשרה עם מועצת העובדים שב־ …יהושע פרין, וחבריו …צה, שבו הוסדר ענין …ל במכולות. …בר במסוף „אוברסיז קו־ …של „צים" ו„כלל", ו־ „קונטרס" של חברת …סינדיקאט. …דת הסכמת העובדים ב־ לחידוש השימוש במסו־ הסכימה הנהלת נמל …ל לתת קביעות ל־75 עו־ ארעיים בנמל אשדוד, …את מועצת העובדים. …ר שהושג ההסכם מיהר …רשות הנמלים, מר אה־ רון רמז, להודיע על כך לשר התחבורה, מר גד יעקובי ש־ ביקש זרוז המו"מ בנידון. ההודעה נמסרה אישית מפי רמז גם למנכ"ל „צים", מר אהרון דברת, ולנציג הנהלת „כלל" מר דוד צפריר. מר זאב מתוקי, מנהל מסוף המכולות „אוברסיז קומרס" הודיע, כי בכך הוא רואה את הסיכסוך בין המסוף לנמל אשדוד, ש־ נמשך יותר מחודש ימים — כמבוטל.

דובר רשות הנמלים, מר מיכה הלוי, הודיע אמש, כי הושג הסכם בין מנהל נמל אשדוד לבין עובדי הנמל בכל הנושאים הנוגעים להסדרת ה־ עבודה לתקופת הקייץ הת־ קופה הקרובה בנמל.

על פי הסכם זה נקבע מספר העובדים שיידרשו בנמל אש־ דוד, וקביעות עובדים, תוך שחרור עובדים ארעיים שאינם זכאים לקביעות. זהו רמז ל פיטורים קרובים של כמה ע בדים זמניים בנמל אשדוד.

לפי ההסדר החדש, ישוח רדו משטח הנמל למסופי ה מכולות, שבערפו אותן מכו לות, שיעדן המוצהר בשם המסוף הוא ללקוחות המסופים הללו. מנכ"ל רשות הנמלים פנה אתמול לשר התחבורה, מר גד יעקובי, בבקשה למנות ועדה ציבורית, שתורכב מנצי־ גי הממשלה, ההסתדרות, ר־ שות הנמלים, אגף המכס והנהלת המסופים שמחוץ לנ־ מלים, על מנת לבדוק את הדרכים לביצוע הפעלת תש־ תית ארצית של מסופי מכו לות.

השתלבות המסופים במערך המוצע תועמד מול תביעת עו־ בדי נמל אשדוד הקבועים, להעדיפם בביצוע עבודות ה־ מכולה והריקון של מכולות — כאשר עבודות אלו אינן מבו־ צעות על־ידי הלקוח.

שר התחבורה קיבל את פניית מנכ"ל רשות הנמלים, ומעיין בהקמת הועדה בהק־ דם.

החל מבוקר זה תחודש הע־ ברת מכולות מהנמל למסו־ פים. נזק המתקרב ליותר מ־ 1,700,000 ל"י נגרם בחודש האחרון למסוף „אוברסיז קו־ מרס" בשל הסכסוך. במסוף הוחזק יותר הקיים רק 3 חודשים „קונטרס" של חברת ארדו בעורף נמל אשדוד כמ־ עט והיתה השבתה מלאה במהלך הסכסוך. עתה קיימת רק השאלה באיזו מידה יש־ מרו העובדים בנמל אשדוד על ההסכם שהושג אתמול תוך לחצים כבדים של חברות ספנות, רשות הנמלים ומנהל הנמל.

בדרך לקבורת המכבים, בשטחי היעור במודיעים, הוסר אתמול הלוט מעל אנדרטה לזכרו של סרן יצחק עופר, שכונה בפי חבריו „במבי". האנדרטה — זנב מטוס ה„סקייהוק" בו יצא „במבי" לגיחה האחרונה במלחמת יום הכיפורים, ונפל מטיל אויב, ליד העיירה קונייטרה שברמת־הגולן.

בשם המשפחה השכולה הודה למנחמים נוצב דוד עופר. הוא אמר: „כאב שכול אין בלבי סינה, אפילו לאלה ששיגרו את הטיל לעבר מטוסו של בני. אני רוצה לקוות שמלחמת זו בה נפל „במבי" תהיה האחרונה". אלמנתו של הטייס, אביבה עופר, הסירה את הלוט מעל מצבת השיש שבמבואות החורשה. בצילום: ההורים השכולים ליד האנדרטה. (צילם: ישראל סמינסקי, ישראל־סאן)

ניסה לסחוט מאהובתו - וספג מכות מבעלה

מהנדס חיפני, שקיים יחסים עם אשת שכנו, לא הסתפק באהבה האסורה: הוא הציב מצלמה על הארון וצילם את מעשי האהבים שלהם בדירת הבעל.

את הסרט המפותח הציג המאהב בפני האשה, אשת תעשיין חיפני, כבת 25, ודרש ממנה 20 אלף לירות. המאהב איים, כי אם לא תשלם לו — יציג את הסרט גם בפני הבעל. האשה הצעירה אזרה עוז, וסיפרה על בגידתה לבעלה, כבן 45. מה שהתרחש בין השניים לא ידוע, אבל בסיום השיחה יצא הבעל למשטרה, הפקיד את האקדח שהוא מחזיק ברשיון, חזר לדירת המאהב הסחטן והכה אותו מכות נאמנות.

כתוצאה מהתוקרית נעצר המהנדס באשמת סחי־ טה, והבעל — באשמת תקיפה.

השניים בילו כמה לילות בתא מעצר אחד. לא ידוע על מה שוחחו ביניהם, אבל לאחר כמה ימים של ישיבה בצוותא ביקשו לבטל את תלונותיהם.

המשטרה לא נענתה, וחקירתם נמשכת.

קצין שפצע חייל נדון ל־30 חדשי מאסר

מאת מרדכי אלקן

30 חודשים מאסר, מהצי־ תם בפועל והשאר על תנאי, וכן הורדה בדרגה מסגן משנה לסמל, גזר אתמול בית דין צבאי מחוזי על מפקד מחלקה ביחידה קר־ בית, שהורשע בגרימת חב־ לה חמורה לחייל ובהתנהגות שאינה הולמת קצין.

הנאשם הורשע על פי הו־ דאתו באשמות שיוחס לו ה־ תובע הצבאי סרן צבי גורפי־ נקל.

במהלך המשפט נתברר, כי הנאשם, בעל עבר קרבי ב־ מלחמת יום הכיפורים, ובוגר קורס קצינים ראשון של היה, שנערך לאחר המלחמה, ירה ליד חיל מפקודיו שלושה כדו־ רים מרובה סער, כדי לזרז את החיל לבצע פקודה, לאחר שסירב לבצעה בנוכחות מחל־ קה של חיילים. אחד הכדו־ רים פגע ברגלו של החיל וגרם לו שבר מרוסק בשוק.

המקרה אירע לפני שלושה חודשים, ומאז היה הנאשם נתון במעצר.

בית־הדין, בראשות סגן אלוף אליהו מצא, התיחס ב־ חומרה למעשהו של הנאשם. עם זאת נמנע בית־הדין מל־ הטיל על הנאשם עונש חמור יותר בהתחשב בהצטיינותו ב־ עבר ובעדויות אופי של מפק־ דיו, שהעידו מטעם הסניגוריה.

על הנאשם הגנה רב־סרן גילי פלד.

מטה ארצי לשיווק עגבניות

מאת מאיר הראובני

משרד החקלאות בעורך ב־ ימים אלה להפעיל מטה ארצי לתאום הכוונת כל נושא גי־ דול העגבניות ושיווקן. המטרה היא להביא להכוונת רוב תו־ צרת העגבניות בארץ לייצוא לשווקים בחו"ל.

השנה החל בשיווק נסיוני של עגבניות מישראל לאירו־ פה, והשוק שם מוכן לקלוט כל כמות שנוכל לייצא, ובמ־ חירים טובים ביותר.

יישובי עמק הירדן מבקשים לעבור לשיטת השקיה בצינורות

החסכון הצפוי — 50 אחוז מצריכת המים באיזור

מאת מאיר הראובני

שר החקלאות, מר אהרון אוזן, סייר אתמול בעמק הירדן, ודן עם נציגי המו־ עצה האיזורית והישובים בעמק בבעיות פיתוח ה־ חקלאות, בעיות שיווק התו־ צרת החקלאית, ובתכניות לייעול נצולת המים להשי־ קיה בחקלאות.

במרכז הדיון בין נציגי ה־ ישובים לשר ועוזריו עמדה תביעתם של ישובי עמק ה־ ירדן לאפשר להם, בסיוע מי־ מון ממשלתי, לגשת לבצע תכנית הב־שנתית להמרת כל מערכת ההשקיה בעמק מה־ שיטה הישנה של שימוש ב־ תעלות פתוחות והצפת שטחים, לשיטה של השקיה מבוקרת על־ידי מערכת צנורות ומט־ אבות בשדה ובמטעים.

שיטה זו, כשתופעל, תביא לחסכון של כחמישים אחוז מ־ צריכת המים לחקלאות באיזור, צריכה המתבטאת במיליוני ממעיק מים בשנה. בצוע ה־ תכנית יחייב כארבע־חמש ש־ נים, ויעלה כ־40 מיליון ל"י.

השר אוזן הביע הסכמתו העקרונית לבצוע התכנית, ו־ הבהיר, כי נוכח מצוקת המים במדינה כיום, יש לנקוט בכל אמצעי לחסכון בשימוש במים, מה גם שמדובר בחסכון של מיליוני ממעיק. „כל התצאה לחסכון במים תהיה זולה, ב־ השוואה למחירי מים שיופקו בתהליכים חדשים וממקורות חדשים" — אמר השר.

שר החקלאות סייר בקבוצים שער הגולן ועין־גב, במפעל הפלסטיק של קבוץ בית־זרע, ובמפעלי עיבוד הבננות והת־ מרים של המועצה האיזורית עמק הירדן. את השר ופמל־ יתו קידם בברכה יו"ר המו־ עצה האיזורית, מנחם רוזל.

בדיון שנערך בבית המועצה האיזורית שלל שר החקלאות כל כוונה לחסל ענפים חקל־ איים בישובים השיתופיים, ל־ לא הבחנה אם מדובר בקבוץ או במושב.

„ישנם איזורים בארץ שחיי־ בים ליישב אותם גם אם ענ־ פים חקלאיים מסויימים אינם כה רווחיים שם, כפי שזה ב־ איזורים אחרים, מיושבים ומ־ פותחים יותר".

לדעת השר, אסור לתת ל־ תעשייה בקיבוצים לעלות ב־ משקלה היחסי במשק על ענפי החקלאות. הוא חזר וה־ ביע התנגדות נמרצת להכנסת ענפי תעשיה למושב השיתופי.

השר הדגיש, כי על ישראל להמשיך ולפתח את ענפי ייצור המזון החיוני, כדי שלא תהיה תלוייה בתנודות וה־ ריעות במחירי התוצרת החק־ לאית בשוקי העולם.

שלושה בדווים מסיני הורשעו במעשי מיקוש

גרמו לפציעת 11 חיילים ✱ הענשים: מאסר עולם ו־25 שנה

מאת עזרא ינוב

שלושה בדווים משבט הסואורקה, שבאזור הגזירה ליד עתות רפיח בסיני, נידונו אתמול בבית־המשפט הצבאי בעזה לעונשי מאסר עולם ו־25 שנות מאסר. ה־ שלושה נמצאו אשמים ב־ התארגנות לחולית חבלה של ארגון „בני־סיני", ש־ היה מסונף לארגון החבלה אל־פתח וקיבל את השראתו והדרכתו מארגון זה.

בחוליה החבלה פעלו 5 בדווים, תושבי סיני, שהתאר־ גנו בכוחות עצמם. ראש ה־ חוליה, ומארגן „בני סיני", עלי מחמד חאלף חליפאת, בן 30, מאזור הגזרה בסיני, הצ־ טייד בתת מקלע קרל־גוסטב וגייס את חבריו לארגון. יחד עם מחמד ג'אני בארק, בן 26, וסלימן חביבי סאלם, בן 20, שניהם משבט הסואורקה, חשפו מוקשים נגד רכב מ־ אזורי הקרבות של צפון סיני, והסתירו אותם במקומות שד־ נים. אחר כך נהגו להניח מוקשים על דרכי גישה ב־ אזור לגרום לחבלות. ברכב צה"ל.

התובע במשפט, סרן ירון רבינוביץ, טען לפני השופט הצבאי, רב־סרן משה שכטר, כי בשלושה מקרים של הנחת מוקשים על צירי התנועה ב־ סיני גרמו חברי הארגון לפ־ ציעתם של 11 חיילי צה"ל.

ב־6.5.71 עלה אוטובוס על מוקש ליד תחנת הדלק של אל־עריש ונפצעו בו 7 חיילי צה"ל; ב־9.12.71, באזור אבו־ א־סאוילה בצפון־סיני, עלתה משאית צבאית על מוקש, ו־ שני חיילים נפצעו קשה; ב־ 27.2.73, עלה קומנדקר צבאי על מוקש שהונח על דרך הגישה למרפאה, באיזור שייך זוויד, ושני חיילים נפצעו. במקרה נוסף הניחו עוד מוקש, אך זה לא התפוצץ.

עלי חליפאת, שהיה מפקד החוליה, נידון למאסר עולם. שני חבריו האחרים נידונו ל־ מאסר של 25 שנה בפועל כל אחד. הנאשמים לא הודו ב־ האשמות המיוחסות להם, וה־ תובע הביא עשרה עדים ו־20 מוצגים שונים להוכחות כל האשמות.

על הנאשמים הגן עורך הדין העזתי פאיז אבו־רחמה.

סכנת השמדה צפויה לאלפי טונות בננות

מאת מאיר הראובני

עודף ניכר של בננות צפוי השנה בשווקים, לאחר שבעקבות שלוש שנים של פגיעת כפור ביבולי הבנ־ נות, היתה השנה מוצלחת ביותר והושגו יבולים גבו־ הים ביותר.

השנה צפוי יבול של כחמי־ שים אלף טונות, ועודפים של כ־5000 טונות פרי. אם לא יינקטו צעדים לריסון השיווק הבלתי מאורגן ושאינו ניתן לפיקוח וביקורת, לא יהיה מנוס אלא לקבור אלפי טונות של בננות.

רכז הפעילות החקלאית ב־ מועצה האיזורית עמק הירדן, צבי אורטנברג, מסר לסופר „מעריב", כי למרות ההגבלות שהוציא משרד החקלאות, וה־ עונשים המוטלים על משווקים שאינם עומדים בתקנות הספ־ את השיווק, קיים שוק פרוע של בננות, לא באמצעות הגור־ מים המשווקים המוסמכים וב־ מחירים נמוכים. על העבריי־ נים מוטלים קנסות של עד 1000 ל"י לטונה, שאינם מר־ תיעים.

מג"ב יופעל בנמל אשדוד החל מיום ב'

מאת עזרא ינוב

יחידה משמר הגבול, שיופקדו לשמור על מתחם השטח ועל הסדר בנמל אשדוד — יכנסו לתפקידן זה ביום ב' הקרוב, ה־14 בחודש, בשעות הצהרים. יחידות משמר הגבול המיוחדות שאומנו בחודש האחרון למשימות של שיטור וסיור בנמל ובסביבתו ישפלו גם במניעת נגע הגנבות שפשט בנמל זה, ובמניעת מעשי הברחה.

היחידה התשה המנוע לתחנת משטרת הנמל, הכפופה למשטרת אשדוד, ועליה מופקד מטה משטרת מרחב הדרום. ליחידה כלי רכב נוספים, וכוח אדם אשר יוכל להשתלט על כל המשימות שהוטלו על משמר הגבול בנמל אשדוד.

מועצת רשות הנמלים שהתכנסה אתמול אחר־הצהריים בתל־אביב דנה בנושא זה, ואישרה פה אחד את הכנסת יחידות משמר הגבול לתפקידי שיטור וסיור בנמל אשדוד.

צואן תשמישי קדושה עצר כחשוד בהברחה

מאת אבי בטלהיים

…קורת מעצר לשבעה …ם הוציא אתמול בבית־ …ם השלום בתל־אביב נגד …הדבסקי, תושב בני־ …, יצואן תשמישי קדו־ …במקצוע, החשוד בהב־ …סחורות, קניית מטבע …ולא כחוק ועבירות מכס. …ני השופט, יצחק רביבי, …נו אתמול נציגי המשטרה …ם וביקשו את הארכת …ו של החשוד להמשך ה־ …ה. בארכות המשטרה, …עזרא הדראוי טען, כי …ד ייצא סחורות שונות …באמצעות פקיד העוב־ …ויש חשד כי הוא הש־ …בהכנסות מזויפות על …ה אלף דולר והפקידם על …ות חוץ. נציג המשטרה …ף וטען, כי כדי לכסות …הכנסות המזויפות, קנה …קי מזומנים בשוק ה־ …אצל כחמישה אנשים, …ים בבנק.

חשד נוסף שהועלה ע"י ה־ משטרה היגו הברחת סחורות אלגנה המתקינן בביתו. שווי הסחורות הללו נאמר בכ־150 אלף ל"י. „החקירה נמצאת עתה בעיצומה ויש לאתר אנ־ שים נוספים שהיו קשורים עם החשוד בעבירות המפורטות" — הדגיש נציג המשטרה ו־ ביקש לעצור את וידבסקי ל־ 15 יום.

מיכאל אושר, חוקר מוסמך מטעם אגף המכס, העיד, כי לפי מידע שברשותו עוסק החשוד בייצוא תשמישי קודש לארצות הברית, ומגיש לשל־ טונות המכס השבתות מנופ־ חים, כדי ליהנות מתמריצי יצוא מוגדלים. „כדי להגנות את אוצר המדינה ולעקוב את החשדות נגדו מצא החשוד דרך נוספת" — המשיך החו־ קר — „הוא הכניס אנשים תמימים לענף אגב ניצול שמם, לצורך רישומם על גבי רשיונות היצוא".

החשוד, המיוצג ע"י עו"ד רוזמן, טען במהלך הדיון אתמול, כי ישנו פקיד באגף המכס המתנכל לו ומעוניין לפגוע בו אישית. הוא סיפר, כי קיבל אישור מפקידה ב־ אוצר להפקיד מזומנים בבנק, מאחר שהיו מקרים בהם חזרו מתוך שיקים של לקוחות.

השופט רביבי קבע בהחל־ טתו, כי היקף העבירות המיו־ חסות לחשוד הוא גדול, ו־ בירורן דורש עבודה מאומצת. הוא ציוה, כאמור, לעצור את וידבסקי לשבעה ימים.

נציג המשטרה ביקש לעצור גם את אשתו של החשוד, רחל וידבסקי. לדבריה, קיים חשד שהיא העלימה סחורות שנב־ צאו במשרדו של בעלה. ה־ שופט דחה את בקשת המשט־ רה והחליט לא לעצרה, אך יחד עם זאת חייב את אשת החשוד שלא להפריע למהלך החקירה.

עשרות מפעלים ומשווקים ימשיכו במבצע ההוזלות

מאת סופר הכלכלי של „מעריב" בירושלים

עשרות מפעלים ומשווקים הודיעו, כי הם ימשיכו במבצע ההוזלות בשבועות הקרובים.

שר המסחר והתעשייה יזם את מבצע ההוזלה לקראת חג־ הפסח. מתברר, כי מאז היו־ תו ישנה התייצבות במחירות, ולכן מוכנים יצרנים ומשווקים להמשיך במתן הנחות ובמק־ רים מסויימים אף להגדילן.

מחיר דג פילה לסוגיו הו־ זל השבוע נוסף להוזלות ב־ לפני החג. פילה „טייסי" אנ־ גלי ירד מ־9.8 ל"י לק"ג ל־ 7.2 ל"י הק"ג. חברת „משווקי פילה" הורידה את מחיר הפי־ לה הארגנטיני מ־7.99 ל"י הק"ג ל־7.49 ל"י הק"ג. לפני הוזלות פסח היה מחירו 8.5 ל"י לק"ג. פילה נורווגי יעלה 13 ל"י הק"ג במקום 14 ו־18 ל"י לפני הוזלות פסח.

חברת „יצהר" הודיעה כי תוריד את מחיר כל סוגי „השמפו" ב־10 אחוז. חברת „יכין" תוזיל שימורי אפר־ סקים ב־1.5 ל"י לקופסה. „המשביר לצרכן" מקיים מבצע הוזלה למוצרי הלבשה בשי־ עור של 10—15 אחוז. חברת „אשרי" תשווק בשר כתף קפוא ב־20 ל"י הק"ג, בעוד שבמחי־ רים המוזלים לפסח הגיע מחירו ל־21.5 ל"י הק"ג.

לתושבי חיפה וסביבותיה

אפרים קישון

יחתום על ספריו בחנות הספרים „ספרי"

מרכז הכרמל חיפה

ביום ראשון 13.4.75

בין השעות 11.30—13.00
ובין השעות 17.00—18.30

ספרית מעריב

מכון „פרדס" ללימודי היהדות

מכון „פרדס" מציע תכנית מבוזת בת תשעה חדשים, ממרחשון־תמוז (אוקטובר־יוני) המיועדת לצעירים ולצעירות בני גילים 20 ומעלה מהארץ ומחו"ל.

מגמת התכנית היא להביא לידי התמודדות אישית עם מקורות המסורת של עם־ישראל. הלימודים מתנהלים בקבוצות קטנות ובזוגות („חברותות") בהנחיית מורים. הקריאה בטכסטים מושלמת ע"י הרצאות מקיפות מפי טובי המרצים בירושלים.

התכנית ממזגת את יסודות הלימוד האוניברסיטאי — ההיקף האינטלקטואלי והגישה המושגית המעמיקה, עם אלה של שיטת הלימוד הישיבתית — חוסר הפורמליות, הלימוד האינטנסיבי בטכסטים, היחס הרציני לשאלות הרוח בכלל, ולהעמקת התודעה היהודית בפרט.

הלימודים מתקיימים בימים א—ה בשעות הבוקר ואחה"צ. אפשר להתקבל עדיין לשליש ב' של שנה"ל הנוכחית, אשר יחל ביום א', ב' באייר, תשל"ה (13.4.75), כמו־כן החלה ההרשמה לשנה"ל הבאה.**

התכנית כוללת לימודים ב: תנ"ך, משנה, תורה שבעל־פה, תלמוד, מחשבת ישראל, הלכה.

להלן הפרוט:

א. תנ"ך — לימוד „שמות" „ויקרא" בעזרת פרשנות.
ב. משנה — לימוד פרקי משניות המבטאים תפיסות רעיוניות בתוך ההלכה; עקרונות ארגון המשנה, בעיות הסמכות בחיבור המשנה ועוד.
ג. תורה שבעל־פה — מבוא לתורה שבעל־פה; סמכות החכמים; דרכי המדרש וסמכויותיו ועוד.
ד. תלמוד — הקדמה ללימוד הגמרא; מסורת עריכת התלמוד; הקשר בין התלמוד למשנה.
ה. מחשבת־ישראל — התרכזות בנושאים: הבריאה, האדם, יחודו של עם ישראל, התגלות התורה, גלות וגאולה.
ו. הלכה — תהליך התהוות ההלכה; התמצאות בספרי הפוסקים והשו"ת העיקריים; מעקב אחר סוגיות מסויימות מזמן התלמוד ועד לשו"ת של ימינו.

* אפשרות הרשמה ללימודים חלקיים.
** תיתכן שנת לימודים שניה (במקביל לשנה"ל הראשונה) עבור תלמידים מתקדמים. תכנית זו נמצאת בשלבי תכנון.

בירור פרטים נא לפנות ל: מכון „פרדס", רח' בר 19, בקעה, ירושלים, טלפון 37975—02

ברמת־השרון

✱ 2½ חדרים + הסקה, כניסה תוך 8 חודשים.
✱ 3 חדרים, כניסה 18 חודש.
✱ 4 חדרים, כניסה 4 חודשים.
✱ 4 חדרים, כניסה מידית.
✱ 4½ חדרים, כניסה תוך חודשיים.
✱ 5 חדרים, כניסה 10 חודשים
✱ 5 חדרים, נהדרת — מידי!

ועוד הצעות

„שבח"

סוקולוב 71 רמת השרון 470529

פצצה בגבעתיים

לכל קונה

שטיח

מ־1500 ל"י ומעלה

מתוצרת כרמל

קינג, רויאל, פיורד, ויקינג

שטיחים תוצרת חוץ
שטיחים מקיר לקיר

✱ במבחר גדול ✱ שלל צבעים
✱ גדלים שונים

יקבל שי חינם!!!

וילון או שטיח

מהדוגמאות שבאולם התצוגה

רק במשך שבועיים מ־11.4.75 עד 30.4.75

שטיחי שלום

גבעתיים רחוב כצנלסון 132

שמיר

הודעה

הרינו להודיע בזה כי תקופת המכירה של 20,000,000 יחידות קרן שמיר במחיר מופחת, בהתאם לתשקיף מיום 13.3.75, נסתיימה ביום 10.4.75 בשעה 11.00.

רשימת ההזמנות להצעה זו נסגרה עם מכירת כל היחידות שהוצעו למכירה.

מנהל הקרן מודיע בזאת כי נמשכת הפצת יחידות במספר בלתי מוגבל בתנאים הרגילים לפי התשקיף הנזכר לעיל.

המנהל:
חברה ישראלית לניהול קרנות נאמנות בע"מ

הנאמן:
בנק לאומי לישראל בע"מ

מכירה

The Collector

עתיקות - אומנות - תכשיטים
הנחות של 20% — 50%
5 לאפריל — 13 לאפריל

[illegible]

נגנבה מכונית

סובארו בצבע אדום

מספרה 763791

המוצא או היודע פרטים על המצאה יתקשר לטלפון 04-512236

ויבוא על שכרו

השכר החודשי … לשכיר - 1,768

אבן קורא ל… ההגע עם ב…

דרושים: מנהלי… לשבירת החרם

רפאל קורא … בין מפד"ל, אגו…

עולים הפג… שחרור נשפיץ

מפעל אשלג נוסף

הצועדים בשומרו… …לה בצעדות ישרא…

…את הממשלה: …עוד מביא …לקיסינג'ר …לא נרפה!

עלו עלה ו…

גוש אמו…

הודעה

5½% איגרות חוב

לסוב"ז 1970 - 1981 סידרה 4

של

חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי בהגרלה שהתקיימה ביום 10 באפריל 1975 בפיקוח הנאמנים עלתה בגורל ועומדת לפדיון ביום 10 במאי 1975 קבוצה רביעית של איגרות החוב הנ"ל.

חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

תל־אביב, 10 באפריל 1975

נהג מכונית טנדר

שנסע בכביש לוד - פתח־תקוה

בתאריך 24.2.75 בשעה 8.30 בבוקר היה עד לתאונה בה נהרג חייל בצומת סירקין — פתח תקוה, הצביר את הנהג המעורב בתאונה במכוניתו למשטרה, מתבקש להתקשר לטל. 914442 פתח תקוה, ויבוא על שכרו.

אליהו יוסף פיינזילבר

(בן יעקב ז"ל, שנפטר ב־1941)

שגר בלודז' (פולניה), רח' סכודניה 21

מחפש את בני משפחתו

את אמו: גולדה אולקה (לבית טננבאום)

את אחיותיו: גניה, פרל, רייזל, הנצ'ה ורבקה־רחל

את אחיו: אביגדור־נתן.

להתקשר לירושלים, טלפון 285240.

מחפשים קרובים או ידידים

של

יעקב וגימל (גוסטה) שיינר

או ילדיהם

קרל, ברונו, סאלו ורוזיה

שחיו בסניאטין, גליציה

נא לכתוב אל: ת.ד. 2045 ירושלים למס' 486

ברמת השרון!

מכירת יחידה נפלאה לסלון מורכבת מספה 3 מושבים, 2 כורסאות ותורכית, מצופה כולה בעור מבקי מעולה. צבעים לבחירה.

11,500 ל"י

ארונות קיר, כרומלק, 600 ל"י למ"ר

ארונות קיר, פורניר טיק, 670 ל"י למ"ר

— כולל הרכבה בבית הלקוח —

שולחנות עגולים, קוטר 120 ס"מ, עם 2 הגדלות

2,400 ל"י בכל הצבעים

ואלה הן רק הדוגמאות לבחר עשיר ומגוון

רהיטי "בית וגן"

רח' אוסישקין 41, טל. 485910

רהיטי נוער ורהיטי מרפסת

ב"בית וגן" כיכר העצמאות (מול המועצה המקומית)

חברת בית־שאן — נצרת בע"מ

מחפשת

מתפרות

באיזור הצפון

לתפירת כלי מיטה

בגודל של עשר (10) מכונות — לפחות.

•

בפרטים נא לפנות למר רפי פוקס, מנהל המתפרה, מפעל לטקסטיל נצרת עילית טלפון 55091—065.

מושב כפר הס מבקש הצעות

להפעלת הצרכניה במושב

בפרטים נא לפנות למזכירות המושב בשעות הבוקר. טלפון: 97294־052.

למכירה רהוט עתיק

- שולחן־אוכל עגול עם כסאות CHIPPENDALE
- שולחן כתיבה עם כסא מתאים
- שולחן משושה הולנדי (מהמאה ה־18).
- ארון בסגנון לואי השש־עשרה.
- שולחן משושה הולנדי (מהמאה ה־18).
- 2 כורסאות (מהמאה ה־19).

נא לטלפן 297399—03 בין השעות 9—3.

ההסתדרות שלי בריה"מ

מחפשת מקום לגלריה

בסביבות רח' בן־יהודה, כצנלסון, גורדון, פרישמן.

לפנות לדנה 221020, 239460 רח' הירקון 111 ת"א.

במשך הביקוש לצמודי מדד

אשנב לבורסה

המדדים הקבוצתיים

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

המדד הכללי	101.25	
בנקים וביטוח	102.42	
ב. בתהריים	103.60	+0.04
ב. למשכנתאות	95.34	+0.04
מוסדות כימון	100.21	—0.14
חברות הסקעה	99.99	—0.05
תעשיה	103.93	+0.06
מסחר ושרותים	99.47	+0.57
מקרקעין ובינוי	100.35	—0.21

מדד פיא ערך ההשקעה ב־20 מניות פעילות (מחושב על ידי „פיא" 100 = 31.12.72)

88.46 +0.03

מאת ע. אביטל

שוק הצמודים לבנד הד־ ליר ירכו כביבי קונים חד־ שית, וזאת כנראה בגלל הציפיות לעליות מדד קצת יותר גבוהה מן העליה שד־ נרשמה במדד חודש פברו־ אר, וכן בגלל ההערכות לעליה במדד אפריל יעלה אף היא בשיעור של 2.5—3 אחוזים. הביקוש שבכר את־ מול את ענפי הצמודים היה שקוף ההעליות שנרשמו הי־ ומיים חדות.

כתוצאה מכך ירדה התשואה „ריאלית", המחושבת לפי מדד פברואר, ל־1.8—1.7 אחו־ זים באגרות הבריחה האחרו־ נות, וזאת לאחר שלפני יו־ מיים שלושה ניתן היה להש־ קיע בתשואה גבוהה מזו ב־0.5 אחוזים לפחות. שער סדרה ש"ו למשל, נסחר לפני שלושה ימים ב־182.5 נק' והניבה תשואה של 2.35 אחוזים נטו. כאן עלה המחיר ב־6 נק' ועליה זו גרמה לנסיגת הת־ שואה ב־0.9 אחוזים, ל־1.45 אחוזים. אם יתברר שמדד מארס אכן עלה ב־3%, הרי התשואה לפדיון בסדרה זו תחזור ל־2% בקירוב.

הביקוש לניירות ערך הנס־ חרים במטבע חוץ (תכורת נע"ד) הואט אתמול והבגבה היתה בלתי אחידה. שיעור התנודות בסגי הכיוונים היה סביר.

בשוק המניות חל גידול מסוים בהזורים הסופיים, אך הנפח היומי של העיסקות לא עלה גם אתמול, כעל למיליון ל"י. בלט ההיצע והירידה ה־ חדה בשער „אריה" והעליה הנבסכה בשער „דלק". המח־ זור בשוק המניות הסתכם את־ מול ב־960 אלף ל"י, מתוכו 385 אלף ל"י בשלב הערבים המשתנים.

נמכרה הנפקה 20 מיליון תעודות „שמיר"

קרן פיא הכליכה אתמול את ההנפקה של 30 מיליון תעודות השתתפות בתנאים מיו־ חדים, בסכום של כ־30 מיליון ל"י — נודע אתמול כחוגי החברה.

שונה הסכם הנאמנות של „אלון"

באסיפה כללית של בעלי תעודות בקרן הנאמנות „אלון" השייכת לקבוצת דיסקונט, הוחלט הסכם לשנות את הס־ כם הנאמנות כך שיתאפשר בעתיד חלוקת תעודות הטבה. עד כה שלמה הקרן דיווידנד במזומנים בלבד. אשתקד שו־ לם 2% והתשואה התעודה הגיעה ל־54%.

עליה ב־500 מיליון דולר ביתרות מט"ח מאז הפיחות

מאת כותב הכלכלי של „מעריב" בירושלים

יתרות מטבע החוץ של בנק ישראל עלו בסוף חודש מארס ל־1356 מיליון דולר.

מנתוני בנק ישראל שפור־ סמו אתמול מתברר, כי מאז הפיחות עלו היתרות בכ־500 מיליון דולר. אולם העליה ב־ יתרות אינה נובעת מסיפור במאזן התשלומים. העלייה נגרמה כתוצאה מהפסקת מסירות ספקולטיביות לאחר הפיחות, והחזרת כספים ש־ עוכבו בשל הציפיות לפיחות. בחודשים האחרונים גם נתקבלו הלוואות גדולות מחו"ל.

המנהל: פיא תוא

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיד	178.77	164.38
גביש	167.75	163.64
בדולח	170.5	166.1
שמיר	151.89	149.04
פיא	234.2	228.1
יגדל	112.0	109.1

הנאמן: בנק לאומי לישראל בע"מ

התברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צבר	305.5	291.1
ארז	113.5	108.1
איתן	176.01	171.71
עזיז	120.92	117.84

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

עוד 3 פקידי משרד הבטחון נעצרו - ושוחררו בערבות

שלושה פקידים נוספים ממשרד הבטחון הובאו אתמול לבית־משפט השלום בתל־אביב ושוחררו בערבות. השלושה — יצחק רובין, גבריאל קוריוצר והוזנבליט — חשודים בקבלת טובות הנאה בעבודתם.

נציג המשטרה, רס"ר עזרא חדראוי, טען לפני השופט כי החשודים קיבלו טובות הנאה מאנשים הקשורים עם משרד־הבטחון, כדי להעדיפם על פני ספקים אחרים. נציג המשטרה אמר, כי מעצרם של החשודים אינו הכרחי. להחירה השופט, יצחק רביבי, הורה לשחררם בערבות העצמית של אלפים ל"י כל־אחד.

מתפרע במשרד השכון נדון למאסר בפועל

קנס מרתיע של חודשיים מאסר בפועל הוטל אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב על יעקב בן 25, מהרצליה, שהורשע בהתנהגות פרועה במקום ציבורי.

בכתב האישום שהוגש נאמר, כי ב־18 ביולי התפרע הנאשם במשרד השיכון לזוגות צעירים בקרית תל־אביב, בעת שהיתה במקום שעת קבלת קהל, וגרם להפרעת הסדר והעבודה.

ניפץ שמשות כלי רכב תוך התקפת טירוף

מאת מרדכי אלקן

צעיר שהותקף בטירוף ניפץ אתמול לפנות בוקר שמשות של שבעה כלי רכב, שחנו ברחובות המושבה והבבי ציון במרכז פתח־תקוה.

האיש נעצר אתמול בבוקר על ידי המשטרה ונמסר שאינו מאוזן בנפשו. הוא הובא לבדיקה אצל רופא, שאשפזו בבית־חולים לחולי־נפש בבאר־יעקב.

נעצר מנהל חשבונות בחברת „שיכון עובדים"

מאת אבי בטלהיים

מעצרו של אלברט טל, מנהל חשבונות בחלקת ההנהלת של חברה „שכון־עובדים" בתל־אביב, הוארך אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב בעשרה ימים. טל חשוד בקבלת שוחד מלקוחות החברה.

לדברי בא כוח המשטרה, רס"ל שמואל גרינבאום, קיבל החשוד מלקוחה לזכות את חובה ב־14 אלף ל"י ע"י קביעת ניכוי בחישוב של הערת הצמדה לאינדקס בנתונים אשר הלקוחה התלוננה על כך במשטרה והחשוד נלכד עם הכסף שדרש — חמשת אלפים ל"י — בשטרות שסומנו מלכתחילה ע"י המשטרה.

חשודים בניהול בתי בושת נתפסו ב־3 דירות בת"א

היפרש שערכו אנשי המחוז המרכזי בשלוש דירות בתל־אביב — רחוב רשי"י 18, רח' זוהר 18 ורח' יואל — העלה השד, כי במקומות הללו מנהלים בתי בושת במסווה של מכוני־עיסוי. אתמול הובאו לבית משפט השלום בתל־אביב ארבעה חשודים שנתפסו בדירות.

בא כוח המשטרה, רס"ל שלמה גדיב אמר בבית המשפט כי המשטרה אינה מתנגדת לשחרורם בערבות של שלושה: ז'קלין רובינשטיין, נח יצחקי ובחורה נוספת כבת 17. החשוד העיקרי, מיכאל חייט, שלדברי המשטרה הוא בעלם של שלושת המכונים ביקש רס"ל גדיב לעצור לצורך החקירה.

השופט יצחק רביבי נענה לבקשת המשטרה והורה לעצור את חייט לחמישה ימים. שלושת החשודים האחרים שוחררו בערבות של אלף ל"י כל־אחד.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

אניה

ד"ר ז. ריזה ובנו בע"מ

דרושים:

פקידת יבוא

הכשורים הדרושים: ידיעה טובה באנגלית, הדפסה במכונת כתיבה IBM עברית אנגלית. עבודה ליום שלם.

מחסנאי למחסן חמרי גלם

הכשורים הדרושים: כושר ניהול ואירגון צוות של 10 עובדים, נסיון של 3 שנים לפחות.

בדבר פרטים לפנות אישית ל„אניה" דרך השלום 10 תל־אביב בין השעות 15.00—16.00

למנהל בכיר בחברה גדולה בתל־אביב

דרושה

מזכירה מנוסה

לעבודת יום מלא (8.00—4.30)

לעבודה מעניינת, אחראית ומגוונת.

הכשורים הנדרשים:

- ✱ נסיון קודם בעבודות מזכירות, לפחות 5 שנים.
- ✱ ידיעת השפות עברית ואנגלית, כולל הדפסה בשתי השפות.

מועמדות מתאימות המחפשות אתגר ועניין בעבודה אחראית ועצמאית, תפנינה בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 16284 ת"א בציון „מזכירה מנוסה".

המשך „דרושים" בעמודים: 43, 44, 52, 53, 54, 55, 56

לחברת יבוא

דרושה

קורספונדנטית אנגלית עברית

בעלת נסיון למשרה מלאה. תנאים טובים למתאימה.

על המעוניינות להתקשר טלפונית לקביעת ראיון טל. 8־7־291236, ת"א לדינה

דרושה

בחורה להפעלת מרכזיה

וקבלת קהל במשרד 5 ימים בשבוע בין 8.00—15.00

לפנות: טל. 453231 תל־אביב.

למשרד יועץ מס

דרושה

פקידה כללית

עם הדפסה בעברית

נא לטלפן 624469 תל־אביב

דרושים

רוכשי מודעות

טלפון 983215

אינג'ינר י. שחר מהנדסים בע"מ

דרושים

✱ הנדסאי/ת קונסטרוקציה

✱ הנדסאי/ת ארכיטקטורה

עבודה דינמית בצוות צעיר ומעניין — תנאים נאותים —

לקביעת ראיון נא לפנות טל. 456670

דרושה

פקידה

דתית

בעלת יוזמה למחלקת מכירות תנאים טובים ועבודה מעניינת. שעות עבודה 8.00—1600

לפנות: רפאל לוי — ציוד מעבדה בע"מ טל. 52064, 59478.

למשרד רואה־חשבון בגודל בינוני

דרוש

רואה־חשבון צעיר

תנאים טובים למועמד המתאים.

בדבר פרטים נא לטלפן 451643.

להברה קבלנית

דרוש

מנהל חשבונות פנסיונר

למשרה מלאה.

נא לפנות בצרוף קורות חיים לת. ד. 22199 ת"א ולציין עבור מנהל־חשבונות.

לבימ"ס סיטונאי לכלי עבודה

דרוש

פקיד מכירות

וניהול כרטסת מלאי

לטלפן בשעות 8—13 612439 תל־אביב

למשרד עורכי־דין

דרושה

פקידה כתבנית מנוסה

לעבודה ליום מפוצל

להתקשר לטל. 612915 בין השעות 8—13 ובימים א', ב', ד' רה"ר גם בין השעות 15־18. תנאים טובים למועמדת המתאימה

למשרד עו"ד בת"א

דרוש

עורך דין

לרכוז עבודה מאבו

לטלפן 243780 בשעות 14—15, 20—21.

דרושים קצינים חיילים משוחררים לשמירה בירושלים והסביבה.

לפנות: ירושלים, רח' מעלות 5, (ללשכת העבודה) בין השעות 1—3 אחה"צ.

לחברת מהנדסים

דרושה

כתבנית עברית/אנגלית

לחצי משרה (08.30—13.00)

נא להתקשר אל טל. 03-296805 03-287544

דרוש

מחסנאי

למוסך למרקטוריים בקרית־אריה פ"ת

לפנות: רבד בע"מ ת"א חלפסון 61 טל. 822802, 823160

לחברת בנין ארצית

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עצמאי/ת

נסיון: 1) של 5 שנים

2) של 2 שנים

עבודה רצופה

•

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות לת.ד. 2770 תל־אביב, בציון פרטים אישיים ונסיון קודם.

לחברה ציבורית גדולה

דרוש בירושלים

מנהל חשבונות

עצמאי

בעל נסיון של 5 שנים לפחות

המועמדים המתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 3119 תל־אביב עבור „עצמאי".

למושב באר־טוביה

דרוש מכונאי

לטרקטורים ומכונות חקלאיות

דיור במקום מובטח.

טל. 96621־055 בשעות העבודה.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

למשרדנו בתל־אביב

דרוש

כ ל כ ל ן

בעל נסיון של שנתיים לפחות במפעל תעשייתי, ובבדיקות כדאיות

ידיעת השפה האנגלית — רצויה.

לפנות בכתב לת.ד. 20181 תל־אביב ולציין עבור „כלכלן"

ניר מעולה לכל מטרה

למשרד עורכי־דין בת"א

דרוש

מנהל חשבונות מנוסה

תנאים טובים

המתאימים יתקשרו לטל. 03-611006 או 03-625039

החברה לשיקום ולפתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה

מחפשת טכנאי בנין

בעל נסיון של 3 שנים בעבודת צוות תכנון

✱

לפנות בכתב לת"ד 14012 ירושלים

לוח מעריב

דירות למכירה

(סוף מעמוד 46)

הזדמנות למכירת דירה חדשה מואות עד גג אשכלולים, רח' ... 300,000 ל"י. 473036

2 חדרים

(סוף מעמוד 46)

בגבעתיים 2 גדולים והול מואר ... רשם — 723683.

המרפסת (עליונה) ע"י בית ... 285376

+ הול מסודרת יפה + ארון קיר + מטריה 853233

גבעתיים + הול 744410 הרא"ה 1 רמתגן, מורדור.

הזדמנות 2 חדרים + ק"א, ... עצמאות 26, בתים.

בגבעתיים 2 חדרים ק"ג, מסודרת היטב. טלפון 743105

חולון 2 חדרים ליד המכון, דירה מיידית. 959019

... דירת 2 חדרים + ... 150,000 ואחרון. 447456

2½ חדרים

(סוף מעמוד 46)

דושינסקי 2½ חדרים + ... דונם ארמה 756493

2 בצפון (כמעט חדש) 210,000 ... 285376

2½ חדרים ברחוב הבר... בר"ג בקומה הזמנותי 483633

מכירה בהוצנה מיידי 3 חדרים במרכז טלפון 053725635

2 למכירה, ת"א, ברמות, ק"ג, רבים 201165 238253

2 בצפון קומה ג', ארונות, מטבח, 3 מרפסות 225,000 234901

2 + ½ + ארון קיר + מטלפון + מזגן 264976

2½ יפה במרכז רמתגן, קומה ... ק"ג, 736607

3 חדרים

(סוף מעמוד 46)

בבתים המתוכננים — 3 ק"ב + ארונות 150,000 — סיכום מחמון 23/5, לייכנברג.

3 כפופה ... מטבח פורמיקה, מעלית, מים חמים — 288836

בבלי 3 חדרים, יפהפיה ק"ג מעלית לרצינים 449871

בבלי 3 + פ"א ע"ע חזית דגנות קיר, מיידי 223872 82126 לא בשבת

הזדמנות נאה ... ק"ד 3 + ... גדולה תוספות 857135

הזדמנות גדולה 3 + פ"א 135,000 ק"ד ישראל סלבם ... שלום 36688

בבלי — דירה בת 3 חדרים 880651 אהה"צ

... ושניים במרכז שקט ... ליד דיזנגוף כהן 385376

הזדמנות 3 נהדרים בגבעתיים ... כהן 385326

דירה מרכזית, ק"ב, 3 לוקסום ... חדיש 981656

... 3 חדרים ופינת עבודה במצב טוב 850059

... 3 חדרים, חזית ברחוב ... 150,000, 220070

בבלי 3 ... טלפון עצמי, בית 449703

... 3 חדרים קומה כ' נחי ... 05790168

... דירת 3 חדרים מרוהטת אהה"צ 05790187

דירה ברמתגן 3 מיוחדת + ... 120 מ"ר. 783490

בהרצליה 3 + פ.א. ק"ד חזית, יפה ומסודרת 482036

... 3, קומה שישית, בבית ... במאי. 262136

עבה במרכז 3 חדרים + ... בנויה, מיידית. 052791310

... מי שלא קונה! חברה ... דורשת 62,500 ל"י ... בשכר ... 54,500 ל"י לחדר באזור ... לדירה חדשה 3 חדרים מ"ר + טלפון + שכלולים. 781488

הזדמנות דירת 3 חדרים, ... 4, רכטיוסף, יחואי חוים, ה"צ.

ברק 3 חדרים ק"ב. טלפון 785 בשעות 18—20.

בעתיים, המאבק 3 + פינה + ארונות קיר, ק"ד. 748311 180

ברק דירה בת 3 חדרים 759659, לא בשבת.

3½ חדרים ויותר

(סוף מעמוד 46)

בגבעתיים 4 חדרים 300,000 ... מיידית טלפון 477043

... ורמתגן דירת פאר 4 ... לרוממה, ע"ה. 735757

בנאות 4 חדרים + ... + מעלית בגימה מיידית 753524 752538 315

גדולה ומרווחת בשכונת ... ראשל"צ 205,000 —

... 3½ חדרים מסודרת — ... 9 דירה

הזדמנות 5 חדרים לבניה תוך ... "דירות גיל" 956959

... 3½ חדרים באוזורוב ... 228729 250,000 ק"ב

... 3½ ... 220,000 — מיידית. 985742

דירה בהזדמנות דירה לוקסוס ... מרוהטת חלקית ... בהרצליה. טלפון

בבית לי למכירה דירה ... 4 חדרים והול, 140 מ"ר ... 410522

... 5 חדרים לוקסוס בצפון ... — הסקה + ארונות + חניה 821179 ... 440442

... דירה מאר 4 חדרים, ... רבוה, הסקה, מעליה, ק"ד 03482

וילות ובתים

(סוף מעמוד 46)

בהזדמנות למכירה בית בודד במרכז ירושלים. טלפון 34335 בערב.

דיפלומט בכיר מעונין בשכירות וילה לא מרוהטת. 03280995

וילה מפוארת במרומי הכרמל, 7 חדרים, 2 דונם. קרקע פרטית נוף מרהיב 320,000 דולר — 0354441 או 04243546

וילה בוחלת השרון 4 חדרי שינה להשכיר לשנה — 471225

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 46)

ברמתגן דירה ריקה חדשה 3½ חדרים, מעלית, מים חמים, טל' 03826664

במרכז חולון דירה חדשה 3 כניסה מיידית 852748

בראשון-לציון במרכז להשכרה 3 חדרים חדשה מעלית. 749829

3 מודרנים ריקים ליד מעוז אביב (שופרה) 550 621288

2 חדרים + גן פרייבידר — טלפון וארון קיר, לפנות בר־זילי אבמינגום 13, בשישי מ־16—18 454748, ביותר הזמנים 287304

בשכר חודשי

בשכ"ח דירה חדשה 3 חדרים בר"ג טלפון 764738

בשכ"ח 3 חדרים בחולון כניסה מיידית. טלפון 781739

בפתח-תקוה 2 חדרים בבנין עי רוני בביה דושינסקי בשכ"ח 918088

בבית הרא, 3 חדרים גדולים + פ"א + גז מרכזי — 550 — 763504

3½ חדרים במרכז ראשל"צ — אחרי המועד טל' 947808

שמור! בראשל"צ 3 חדשה ... 8.30—15 03759476

בדמי מפתח

למכירה בת"א בסביבות מונד... דירה 4½ חדרים מתאימה ל... במגורים רווחא או משרד להתקשר לטלפון 295515

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 47)

להשכיר 3 חדרים ק"ב כלבר ... טלפון 254598

ברמתגן — 3 חדרים מרוהטים לוקסוס ... מרכז. 724288 בערב.

בראשון-לציון בשכ"ח 4 חדרים לא ברהוט. טלפון 259883

3 במלגבות ע"ע לוקסום 800 ל"י, טלפונים: 05220006 05222537

בצפון 3 חדרים מרוהטים ב... שכ"ח + טלפון לפנות 446043

דרושה יותנה לדירת 3 חדרים + טלפון ליד הכיכה 294097

דירת 3 חדרים מרוהטת 550 טלפון ברמתגן 748664

ברמת-אביב מרוהטת 3 חדרים, מזגן, מרפסות גדולות 417737

דירת 3½ חדשה + טלפון ב... חולון אפשרי מרוהט 32736

1½ בצפון מרוהטת מ־ 444513 — 17.00—19.00 לא בשבת

דירה 2½ בצפון תל-אביב מרוהט בשכר חודשי 229510

2½ + טלפון + רהוט חלקי ליד קשרות ר"ג 793053

1½ מרוהט יפה 450, פרק 18, מנחם. 621258

2 חדרים מרוהטים, שיפוץ ב... טלפון בשכ"ח טלפון 298766

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 47)

להשכרה חדר מרוהט במרכז רמתגן לבחורה טלפון 738572

אצל צעיר במרכז גבעתיים חדר יפה שייקה 724330

חדר מרוהט עם נוחיות — כניסה נפרדת ק"ב 450 ל"י — 248782

ביקוש דירות

(סוף מעמוד 47)

דחוף! דרושה דירה בשכ"ח מרוהטת לשבנ"ים בת"א 442039

חקלאות

(סוף מעמוד 45)

למכירה צבורה ברזל 1" ו־4" אלומיניום 2" ו־3", ברזי דוזות 055791582

במשק במושב נבעתי ע"י אש דוד, וילה רסו 30 דונם אדמה. נא לפנות למתווכים.

מתעניין ב־5 עד 10 דונם קרקע למטרה חקלאית, רצוי עם מבנה מגורים ומבנה משק, באזור ה' שרון, רעננה, אבן-יהודה וכו'. לכתוב לת.ד. 729 תל-אביב עבור מס' 117

מבקש ניו הולנד 280 לעבודה, מלמשורמת עד 3 טון, קולטר ממוך דיסק 18 צלחות, שטכם משה, בלפוריה.

טרקטורים

(סוף מעמוד 45)

למכירה מרקטור פרגוסון 35, 1961, אנגלי, טל' 05596381

135 עם מגינים 1973, במצב מצוין. 052375502

מגרשים

(סוף מעמוד 47)

מעונייו ב־5 עד 10 דונם קרקע למטרה חקלאית, רצוי עם מבנה מגורים ומבנה משק, באזור ה' שרון, רעננה, אבן-יהודה וכו'. לכתוב לת.ד. 729 תל-אביב עבור מס' 117

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 45)

בשמורי כפר מקומה בנויים לקורס נוסף למטפלות בהוסים במסגרת הבית שיפתח בתאריך 4.5.75, על המעוניינות המתגוררות בגילאים 30—50 לפנות למש"ב, רח' שפינוזה 17 ת"א, בין השעות 9.00—12.00 לפני הצהריים.

2 טבחים כ' תגרים הסביבה צפון ת"א לחלוקת סחורה בכל הארץ. 441292 13—9

למשרד אדריכל דרוש/ה משרטט/ת בניין סגנוגה בכתיב — 863724

למשרד נציגויות דרושה כתבנית לעבודה מגוונת עם לבר... ת.ד. 11413 תל-אביב טל' 281845

דרוש נהג אוטובוס, אזור ת"א מעל שנה ותק. הוביל "זיקר" 961462

דרוש בתחיפות חשמלאי + רשיון לעבודות התקנה ואחזקה באזור לוד. להתקשר — 918659 אהה"צ

שומרי עשון משמרת 2.30—6.00 לטלפון בערב 944621

לאספקה דרוש/ה מוכר/ת בעלת/י תעודה לפנות טלפון (בוריוה מובטחת) 820304

דרוש בחור לתפקיד למכבירי כתיבה. לרנר, קרליבך 15.

דרושות הופעות הופיה ... ואברולים + עבודת יד ... מתלמדות — משכורת טובה ... גורה, רוזן, קונפקציה לנשים — 283820 ת"א

לחברה לעבודות השמל דרושים חשמלאים. לפנות חברת זיק דרום תעשיה בע"מ טל' 950523 — בין 8.00—17.00

מתכנת בעבודת לחברה קבלנית טובה כלכלית, טלפון 918293 בין 8.00—13.00 17.00—19.00

דרושים פועלים ופועלות מקצועיים ובלתי מקצועיים לעבודות יצור. א.פ.ל. העבודה 33 בתים — 860938

להברת א.פ.ל. דרוש מכאר אחד יכה מרכיב מקצעים בתקשיר אחריי — 860938

למפעל הדרוש ביותר במדינה דרושים מוכרים וסוכנים. טלפון 201045 גם בשבת.

למוסך בהרצליה דרושים חשמלאי רכב, צבעי ומסגר לקבר בורמים על בסיס שכר דירת בעלי תעודות המסמכה טלפון — 930078

נערה לסידורים שאינם בנופים מכבי נשים לטלפון 613689

נערים! — 35 נקי לים, תסבר עם וקינים — אלנבי 134.

בחורה! לעבודות הרכבה אלא מוניות! למוסך הדרכה ארצי בתל-אביב לטלפון 624162.

פקידים

דרושה מגיבה בת"א, משרה מלאה תנאים טובים טל' 451824

פקידה עם ידע בהנהלת חשבונות והכרבה לכבטנה, הלפרן, הרצל 18 ת"א. 53816

דרוש מנהל חשבונות בדשלה, המוביל "זקי" טלפון 961462

למפעל בתנופה לכבוביות ת"א דרושים: 1) פקיד מחסנאי בעל נסיון של שנתיים. 2) פקידה עוזרת למנהל חשבונות. לפנות בטלפונים 36373 — 31335 לקבר עם תאורו.

דרושה פקידה רצוי אחרי שרות צבאי. לפנות מלפונית 881181

למשרד ע"י דרושה מזכירה מתבננת, שעות עבודה 6.00—8.00 טלפון 235833

למשרד רואה חשבון דרושה כת בנית עברית, רצוי נסיון בהד ממת מאנגים — 231961

פקיד לחפצת מחורה במוגרות מבולה לטלפון 03827664

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות לפ בלת קהל (רצוי נסיון בענף ה בניה) עם הופעה נאה. עבודה חלקית, אהה"צ. לפנות בטלפון 847750 בשעות 4.30—6.30 אהה"צ

פקידה מזכירה עם ידיעה באנגלית ורצון להתפתחות דרושה ל"אומנות מוסטאנג" דרך יפו־ת"א 44 (בממנ) טלפון 825088 — 831217 לאבי.

דרושה לעבודה משרדית בחורה אינטליגנטית בעלת בגרות עם פעם ידע בהדפסה. שעות העבודה 4.00—8.30 טלפון 03449040

יהלומים

דרוש פועל קצוות למעלה — יהלומי חסנה, הושית 9 ת"א, טלפון 38453

יהלומים! דרושים פועלי אבסר קטן לאבנים גדולות 730097

יהלומים! דרושים פועלי ברלנ דייר למעלה ולמטה מנסני 1" פועלי 8/8 מבמי טל' 725371

יהלומים, דרושים פועלים לכל החלקים עגולות ... בצלאל 12/17, רמתגן.

יהלומים/ות! ושתלמדים! — למעבל ללימוד אבניזון בר"ג, תנאים טובים למתאימים/ות — 730825

עוזרות ומטפלות

דרוש נער לעבודה באלקטרוניקה ומתכת. טלפון 38236 35403

דרושה מטפלת, מוציים 134 דירה 12 ע"י אוחו סיגלובסקי, לשעות אהה"צ.

דרושה מטפלת מוסמכת או אחות, בסביבה רחובות לעבודה לא במשמרות, טלפון 953740 לא בשבת.

ברמת-אביב דרושה מטפלת לי תינוק 7.30—14.30 טלפון 251068

ברעננה מטפלת לילדה בת 1½ בשעות 8—13 03330479

דרושה אשה לטיפול באשה חולה רצוי לינה 231529

דרושה עוזרת למשק בית עם/בלי לינה, תנאים טובים — 258857 בערב.

דרושה עוזרת לעבודה יומיים בשכ"ח עם או בלי לינה. טלפון 930485

עוזרה למשק בית לשכונה שקטה בצפון תל-אביב, טלפון 462715

דרושה בחורה/אשה לטפל ב תינוק ומשק בית ב־7.00—14.00 טלפון 237676

בפתח-תקוה מטפלת לשני ילדים 7.30—14.30 טלפון 907827

דרושה מטפלת לילד לי ימים לייום שלם טלפון 764239 רמתגן כ"א

דרושה מטפלת לתינוק בן 6 חודשים וילדה ההולכת לגן, בין השעות 7.00—15.00 הולון טלפון 84591

דרושה מטפלת ל' עבודות בית יום יום לטלפון בשעות אהה"צ 747477

ברמת-אביב דרושה אשה לטפול בתינוק ועבודות בית. טלפון — 414656 אהה"צ.

גזירה ותפירה

דרושה גזרנית, עבודה חלקית ותופרת הביתה בעולה. 220070

מבצר תפירה "גלמסתי" דרושות גזרניות ותופרות. שכר גבוה. טלפון 58097 רמב"ם 18 בימים א—ה.

מוסר "דקל" בתחום: א) מנהלת גוה ב) עבודת ילדים ב) מועלת אחראית לעבודות שונות 17—8. השוק ברזילי 10 ת"א טלפון 621722

לבוטיק לבריגה דרושה עמלנית ומועלת ללולאות ולכפתורים — 834568

דרושות תופרות לאוברלוק בבית לפנות 258957

דרושות מתפרות לשמלות הלי־ פות והלצות. לפנות: יבוביץ, הרצל 7 ת"א — 55479

מספרות

דרושה ספרית א"א מנוסה — לטלפון "נתו" המלך ג'ורג' 88 ת"א 228696

דרושה מתפרשת לסלון אריה הרצל 52 רמתגן 724296

דחוף דרושה ספרית ומתקרמת לסלון עמנואל אבוז'בורול 168

זבנים

מוכרת בעלה נסיון והוכחה לי בגדי נשים אפשרי לחצי יום לטלפון 613689

ל"בני של דני" דרושה מוכרת לשמלות כלה תנאים מצויינים. יום ששי חופשי. טלפון 231062

שליחים

לבית מסחר דרוש נער לעבודה שליחויות ועזרה במחסן. רצוי עם אופניים. 29123678 ת"א.

דרוש נער שליח לפנות להלקי היליה. טלפון 263980

חרטים ומסגרים

חרט ומרכם בעל נסיון ומתחיל וכעירים למכניקה עדינה. 852330

שרותים

(סוף מעמוד 47)

שיפוץ לביתך!!! מקבלים עבודות: צביעה, סיוד, ריצוף, חיר סינה, כיור, צבע וויטות נגות, 268034

חיות בית

(סוף מעמוד 48)

פוס רקיבה יפה למכירה בן 6 ברסים יותסין. 05596385

ראמבורי חיות בית — כיכר המדינה, קונה ומוכר כל מוני חיות בית. טלפון 259852

גורי זאבים יפים 6 שבועות עם תעודות. 743710

גורי סטר אירי עם תעודות — טלפון 05190295

כלבת בלב אמוני שחור צעיר נא להתקשר 470496

שידוכים

(סוף מעמוד 48)

בת זוג

27/165, נבונה קלה ברגלה, נאה מעוניינת ברציני. ת.ד. 36601 תל-אביב.

אלמנה משכילה חסוכה תנאה 38/1.64 טלפון 04733356

מהנדס יוזם ליסקרטי עבור בת משכילה ובבית טוב להתקר עם ת.ד. 343, פתח-תקוה.

אשת העולם אלבנה 58, הוספת מעונינת באדם הגם, עדין ובעל חוש הומור למטרה רצינית. ת.ד. 4966 ת"א.

בן זוג

פרופ' היכן את, היפה האינ טליגנטית והמבוססת מהנדרש לאשתו 27/176 ת.ד. 1276 ר"ג.

פרופ' 47/175, סימפטי, מעונין בנחמדה ונאה לידידות. נא לכתוב לאורני, ת.ד. 5241 ת"א (סודיות מובטחת).

פרופ' ומיוחד, קיבוצניק בעל הופעה, 25/175, חומר אנושי, לי רצינית ובעלת הופעה. ת.ד. 7274 רמתגן.

24/170 סעונין בנאה ואינטלי גנטית למטרה רצינית ת.ד. 30935 ת"א.

פרלה מלימר גרוש רציני ואציל תייר 30245 ת"א.

פרופ' נאה 28 + מכונית מעו נין בנשית לידידות ת"ד 36247 תל-אביב.

פרופ'! 25/160 נתמר המסודר מעוניין בכתאימה. חולון ת.ד. 520, עמום.

מסגים

(סוף מעמוד 48)

מעסה מקבלת בביתה, מגדלי 3 ק"ב, דירה 9, 03224671 אחרי, מול מלון "דן".

המעסה השם חסוב בלבד! קק"ל 230693 41/1 יומיום!

חוגים

(סוף מעמוד 48)

לחברה דרושות בחורות מרמות גן, ת"א, 23—20, ת.ה. 8144 רמתגן.

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים: 45, 46, 47, 48, 49, 50

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 47)

ונסה 400 במצב מצוין, לאחר שיפוצים, מטס לשנה, 269348 ביזי — לא בשבת.

תלה אוסטין למשא חדש 252739 לבשיא עד 14.

אמריקאיות

משאית שברולט 1965 ארגז 4.50 במצב טוב. טלפון 910202

טנדר דודג' מודל 100, 1964 במצב טוב, 8 מורדים מטס, 5,500 לירות. טל' 03561218

מבריאק פיירבורד 1972, 28,000 ק"מ, יד ראשונה. 952346, וייצמן 74 בבר־שבע, הולצמן.

אודי — נ.ס.או.

בהזדמנות לרגל נסיעה אאודי 100 ל. טלפון 452836

אאודי קופה 1973 אוטומטית, ק"מ, ממט לשנה, שמורה 27,000 בהידש. 450320 944108

אוסטין — מוריס

מיני מיינור 1960 במצב טוב, 6,000 ל"י. טלפון 463292

אלפא רומיאו

למכירה אלפא־רומיאו ברליגה 2000, 73, עם מזגן + רדיו, צמיגים חדשים רחבים באופן בימנה. מטס שנה. טלפון 472282 ביום א' 4—8.

ב.מ.וו.

ב.מ.וו. 2500 שנת 1972 50,000 ק"מ, עם מטס. טלפון 259295

ב.מ.וו. 2500, 1972, 50,000 ק"מ + מטס. 259295 אהה"צ.

וולוו

וולוו 73 מצוינת. בדבר פרטים לפנות טלפון 414419

מרצדס

מרצדס 280 אס. מודל 1973 6,000 ק"מ בלבד + מזגן וכל התוספות, 932346 עד 16 ובשבת. 05230994

סאאב

למכירה סאאב כמחרית 1964 וכוכיות מסחריות 1965, 1968, 1969 — לפנות טלפון 03851511 אשר!

סוסיתא

סוסיתא מסחרי 67, פורד, ראשונה אחרי אוברול. 055796628

סוסיתא 1973, מטס לשנה, במצב מצויין, יגאל. 05326724

סוסיתא מסחרית מבוע פורד מודל 66 — 952709 רחובות.

סימקה

סימקה 1000 1964 במצב טוב טלפון 850164 7,500

סימקה 1000, 1966, יד שניה, במצב טוב 13,800 טל' 447893

פולקסווגן

חיפושית 1964, מטס שנה רדיו, יד שניה. 756893

פולקסווגן מסחרי נמוך 66, במצב טוב, מטס שנה, 11,000. טלפון 052731488

חיפושית אל. 1303, רדיו + תוספות רבות — 41,000 ל"י. טל' 334759

פולקסווגן חיפושית 1200, 64 מטס 6 חודשים. 792372

חיפושית 1300, 69, מטס שנה. 13—21 05523225

חיפושית 1500, 1969, במצב טוב עם רדיו. 729836

פז'ו

פז'ו 404 אוטומטית 78, יד ראשונה. טלפון 324142 לפנות לפני בשבי.

פז'ו 404 מטס 1962, איכותי, טלפון 202389 12,000

בהזדמנות פג'ו 504 במצב חדיש, מטס שנה — 853186

פורד

למכירה פורד מרצוס מודל 71 טלפון 05377198

בהזדמנות פורד מרצוס 100, 1972, מצוע חדש 1974 + מטס 230988

קורטינה, כל הקודם זוכה מרצוס דבל ולס 1973. 791467

קורטינה 1974 + רדיו, 6,500 ק"מ (עדיין באחריות פורד), למכירה. לטלפון 849076, אהה"צ.

קורטינה, טוסר, אוטומטית, מודל 1970: יד ראשונה, 98,000 ק"מ. 461514

אסקורט 69, 1100, 2 דלתות — 19,500 ל"י. 05223723

פיאט

פיאט 238 מסחרית 1972 במצב מצויין. 05192328 05191153

קונטסה

קונטסה 1300/3 1966 אחרי אוברול ומטס. 240326

קונטסה 900, 65 + רדיו ומטס לשנה 747081, 758637

רנו

רנו 4 מסחרית, 70, מצב מצוין 69,000 ק"מ. טל' 055725596

רנו 4, 1969, מטס שנה, טלפון 965250

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 47)

נוזוקי 6 כ"ס + מסכה, סטנדרט ... 260733 — 3,500 ל"י.

משרדים

(סוף מעמוד 47)

בשכ"ח 2 + הול ק"ק + טלפון + הסקה באזור כתריאלו, לכל מטרה. 05222537 05220006

2 חדרים קטנים למסחר, ב מלפון ק.פ. למכירה. 223176 — 298838

בברכה פ"ת 2 משרדים למכירה או להשכרה בהזדמנות 255243

15,000 ל"י בתכ"ס במרכז, 2 חדרים + טלפון עם אפשרות לחדר המתנה משותף 754440 אהה"צ.

מחסנים

(סוף מעמוד 47)

3½ חדרים וטלפון למשרד או למוסך האעזבה 1000, דיזנגוף 621288

מכירות

(סוף מעמוד 48)

ארון טוליאטמר 6 דלתות + מכונת כביסה קנדי. 214364

בהזדמנות כרית כלים פרימיה וכונת כביסה ומסטינגהאוז טל' 447177 454654

עגלה תינוק — במצב מצוין (אפשרות ישיבה). טל. 227676

למכירה מכונת סלילה 2 ראשים ומכונה לסריגה אוניברסל — 10/120 עם כנו עזרר קימור קווסטיל קטן — 30 ליטר. לטלפון 416841 בערב.

רהיטים

(סוף מעמוד 48)

שולחן מבע טיק 18 איש — עם/בלי כסאות בהזדמנות. טל. 792930

בהזדמנות כיהורה נתרו מי היפול סמכר סטים סלון יפים. 241456 740383

למכירה ארון מוזיקה 5 דלתות מצב חדש — 240955

2 שולחנות אוכל איטלקיים חד־ שים בוהקיימר 11 ת"א במשרד.

ארון פורמיקה — 4 דלתות, הלל — זכריה 16 מהדיזנגוף.

מערכות קול

(סוף מעמוד 48)

מערכת סטריאו בחלקים נפרדים בהזדמנות 5,500 54978 פרק.

מערכת סטריאו גרונדיג מיש־ למת + רמקולים 100 ווט בהז־ דמנות. 747454

מקררים

(סוף מעמוד 47)

מקרר אמקור 11 חצי אוטומטי. טל' 458417

מקרר אמקור 10 במצב מצוין. טלפון 05225219

עסקים

(סוף מעמוד 47)

מעוניין להכנס לשותפות בעסק מבוסס בענף ההלבשה פעיל + השקעה. 451428 בימים 14.00—16.00 19.00—21.00

למכירה או להשכרה בית מלון בנתניה 24 חדרים מטעל מאושר טלפון 03450189

בגלל פירוק שותפות למסירה עסק משגשג בענף מוצרי חשמל במרכז רמת־גן. טל. 734210

קונדיטוריה + חנות למכירה או להשכרה במרכז ר"ג. לפנות: טלפון 311285 חוץ משבת.

להשכרה/שותפות, בוטיק להל־ בשה אופנתית. במרכז וגת גן. 824940

אולמות

(סוף מעמוד 47)

אולם 65 מ"ר ק"ק עם טלפון בסביבת בדיזנגוף בשכ"ח — להתקשר 246240

אולם לתעשיה 80 מ"ר קומת קרקע בשכ"ח, רחוב המכבים 8 קריית אריה פ"ת, טלפון בערב 913338

להשכרה אולם לתעשיה 250 מ"ר + כת, ע"א, 766370

אולם להשכרה 200 מ"ר באזור התעשיה בר"ג ליד צ.ד. לפנות בכתב לת.ד. 33369 ת"א.

חנויות

(סוף מעמוד 47)

בברכה בגבעתיים חנות 42 מ"ר + גלריה בשכ"ח, אפשרי הצעות 780935 739022

חנות לקונפקציה למכירה בצפון ת"א פרט לשבת. 247122 245589

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 47)

מעוניינים לשכור באזור ת"א אולם תעשייתי בגודל 500—600 מ"ר. לשכור פרטים לחברת מרכה ב' ע"מ גורדון 71, ת"א. טל' — 03243659

לוח מעריב ירושלים

דירות למכירה

(סוף מעמוד 50)

קרית משה, 3 חדרים ק"א, הס־ קה. 02524428 פרט לשבת.

הזדמנות דירת 2½ + תוספות. כניסה מיידית. 419855

בקרית משה, 2 חדרים + הול מרווחת, מטבח גדול, ליד דר, רח' המלך ג'ורג' 30, טלפון: 02221937 03224734

במרכז בית הכרם 2 חדרים + הול, הסקה, ק"ב. 32832

למכירה פיידית 3 ירושלים, 115,000 — משכנתא, הוזמנות נדירות. טל' 05759032

ביקוש דירות

דרושים שני חדרים ברחביה או בטלביה עד ק"ב, לקליינט רציני. לידרה, רח' המלך ג'ורג' 30, טל' 02224734 02221937

כלי נגינה

פסנתר גרמני חדיש ומעולה למכירה בהזדמנות. 225933 בערב

הצעות עבודה

מוכר דרוש לבית מסחר למוצרי אלקטרוניקה למשרה מלאה. לפי נות אישית "רדיו לוי בע"מ", שמאי 17, ירושלים. סודיות מוב־ טחת.

אולמות

להשכרה בתלפיות 3 אולמות + כוח 200 מ"ר ב"א + מעלית — טלפון 38103, ובערב 526297

מגרשים

מגרש באבו גוש למכירה בהזד־ מנות טלפון 0238171 לא בשבת.

שעורים

מורה לאנגלית מבקשת ללמד אנגלית תמורת שיעורים בעברית טל' 02228689

לוח מעריב חיפה

דירות למכירה

(סוף מעמוד 49)

3 חדרים + פינת אוכל ב־ קרית אתא למסירה בעוד שנה ביסבת 931687 בימי חול 663607

בהזדמנות דירה 2½ חדרים ק"ג בקרית אליעזר מסודרת 512637

4 חדרים בדרך הים תיכום, נוף לים — 82380

בקרית מוצקין 3 חדרים + פ"א מסודרת היטב טלפון 731722

בקרית שמואל בהזדמנות 3 + מרפסות + תוספות 118,000 ל"י 732801

3 חדרים רחוב המשמל צפאל — טלפון 223852

דירת 2½ קומה א' בית פרטי בלי מדרגות. הימה רח' מאר 17 — 20.00 וכבערב אחרי 04668067 04234784

2 חדרים והול ארמה 30,000 ל"י. בודרי יצחק, שכון חיילים 17 קרית נחום.

דירת 3 חדרים + פ"א 3 מרי פות גדולות. ביצחק שדה — 526268

בקרית מוצקין דירה 3 חדרים בשדרות ויצמן 27 טלפון 719981

במרכז קרית ביאליק בניסה נפרדת 140 מ"ר מעגינת בערב 716465

דירות להשכרה

דירה ריקה 3 חדרים ברוממה להשכרה מיידית טלפון 524698 אהה"צ.

חנויות

ברמים או למכירה במרכז הדר טלפונים 523835, 251081

הצעות עבודה

פקידה עם ידע בסיסי בהנהלת חשבונות לחברה מלגלית במפרץ חיפה 527917 בערב.

מטפלת אחראית + עבודות בית חלקיות 8 שעות ברוממה בערב 246917

מכוניות למכירה

פולקסווגן 1300 1969 יד ראשונה מטס לשנה 87272

פיאט 128 מודל 71, מצב מצוין טלפון 80827

ווקסהול ויקטור 1963 במצב שמור מטס לשנה צבע וריפוד בערב. 527917

קונטסה 900 1964 מצויינת + רדיו 6500 ל"י, 512907

אופל קדט 71, 80,000 ק"מ — טלפון 530722

סימקה 1000 63 אוברול מנוע 6,500 לוי גורדון 33 קרית אתא.

פרד אוליפסיה מסורס קופה 1969 + מטס 742066 718783

ביקוש מכוניות

מעוניין לקנות הלכו 144 מודל 74 לטלפון 04641916

מכירות

2 מכונות כתיבה אנגלית ועב־ רית הרמס 3000, "13" טל' — 720141

למכירה פריג'ידר טלויזיה מכר נת כביסה גדול אלקטרים טל' הכת סטריאו. בשבת 03932218 בימי חול נתיב חן 4/5 א' חיפה.

לוח מעריב רחובות

דירות למכירה

דירה 3 חדרים ק"א גלוסקין 40 טל. 525458—02

קוטגי מרווח, 5 חדרים, סביבה שקטה, קרוב למכון. 528947—02

במרכז דירת 3, ק"ב, חזית, 954018 לא בשבת.

בהזדמנות דירת 3 מסודרת פר נוי מיידי. טלפון 954605

דירת 2½ חדרים במקום שקט במרכז. טל' 955561

2½ חדרים + פינת אוכל, חד שה בהזדמנות. טל' 950525

דירות להשכרה

3½ חדרים ריקים במרכז. טלפון 04—256011 אחרי שבת. ב' ערבים.

דירה יפה 3 חדרים בסביבה טובה, טלפון 03950091

דירת 3 לשנה אפשרות להארכה שכירות 25 02760680 במבורה —02—226455

דירות מרוהטות

דירת 2 חדרים + טלפון, ק"ב, במרכז. 950505 כאהה"צ.

הצעות עבודה

שומרים לעבודה קבועה באיזור רים: יבנה, ראשל"צ, רמלה, רחובות. תנאים טובים. לפנות למודיעין אוהד, רח' הרצל 190 רחובות.

ברחובות דרושה אשה לטיפול בת 2 לרים 5 ימים בשבוע — 523007 —02

דרושה מוכירה בעלת נסיון ל משרד ביטוח, בערב 955565 ביום 957285

בהזדמנות

ספקטרופוטומטר, מיקרוסקופ
צנטרפוגה מקוררת מאזניים
אנאליטיות תנור יבוש ושרפת אוטוקלב
וציוד מעבדתי חדיש אחר.
אפשרי עם מסגרת מפעל מאושר.
לפרטים טלפון: 423206—03.

מכרז מס' 24
חקר ימים ואגמים לישראל בע"מ
למכירה
סנדר דודג' די־100 שנת יצור 1971
את הסנדר אפשר לראות במכון בתל־שקמונה טלפון 9—539258—04 ומד. 1793 חיפה.
את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה ולציין על המעטפה "מכרז מס' 24".
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

סוכנות "כימגת"
חמרי ניקוי, הבריקה והדברה
מטהרי אויר, אבקות כביסה
מחירים מוזלים
שיווק לחנויות ויחידות
"לאבל", מחנה יהודה, רח' הגיקל 6,
טל: 222015—02.

הפינה הירושלמית

מדוע בעצם אתה צריך לפרסם?
תן לנו צלצול 227222 פרסום בן־נאים
וניתן לך פרטים.

החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי
בעיר העתיקה בירושלים בע"מ
מודיעה למועמדים
המאושרים
לאיכלוס ברובע
כי הסיור האחרון להיצע הדירות לחכירה
אשר פורסם בעתונות ב־4.4.75 יתקיים
ב־13.4.75 בשעה 14.00 כמתוכנן.
המועד האחרון להגשת הצעות הוא
22.4.75.

י. שורץ
הסיטונאי
רח' החבצלת 4—2
עכשיו הזמן לחסוך
הלבשה במחירים
סיטונאיים

עולם ומלואו
בלוח מעריב

תיקון, ניקוי
והחלפת
רדיאטורים
במכשיר חדיש בארץ
בעל רכב!
אל תשכח כי אתה חייב לטפל ברדיאטור לפחות פעם בשנה.
פנה אל
"מוסך רדיאטורים"
רח' ע"ה, מוסררה
ירושלים, טל. 227675.

חדש בירושלים — פתחנו ואנו לשרותכם
במערכות סטריאופוניות מעולות
פישר — מגברים
טורנס — פטיפונים
וורפדייל — רמקולים
אורטופון — ראשים מגנטיים
מבחר מערכות לבניה עצמית —
מכשירי מדידה — מחשבי כיס לבניה עצמית
שרותי מעבדה מוסמכים.
רח' אבן ישראל 5 (מול קולנוע עדן) טל: 532530 ירושלים.

הפינה הירושלמית
מופיעה מדי יום ששי
מנוהלת ע"י:
פרסום בן־נאים
ירושלים
טל. 227222 רח' הלל 23

סטריאו!!
אצל פוטו־סטריאו גפשוטס
רח' בר־יהודה 8 ת"א
יותר זול!

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים

לקראת יום העצמאות תשל"ה

אוגדן מלחמת העצמאות

כולל, בין היתר:
* סרטונים; (1) מלחמת העצמאות — מבוא; (2) מאורעות ראשונים; (3) לקראת ה־15 במאי; (4) הפלישה והבלימה; (5) קרבות עשרת הימים; (6) מבצעים אחרונים; (בכולם — יותר מ־500 תצלומי שקפים מקוריים).
* חוברות הסבר לסרטונים.
* ספרון על תולדות המלחמה וביבליוגרפיה.
* מפות אזורי הקרבות.

מספר האוגדנים מוגבל
המחיר 75 ל"י

בהזמנות, נא לפנות אל שירותי ההפצה של פרסומי הממשלה, רח' ב' מס' 29, הקריה, תל־אביב, טלפון 255286.
נא לצרף 3 ל"י דמי משלוח.

כלל (ניהול ונאמנות) (1965) בע"מ
מכרז רכב 12/75
מוצעות למכירה:
1. **סימקה** — 1301 שנת ייצור 1971, לאחר שיפוץ מנוע, רשוי עד 14.6.75.
2. **פורד טאונוס** — שנת ייצור 1973, רשוי עד 6.9.75.

את המכוניות ניתן לראות בחניון הכיכר, רח' לוריא 8, החל מיום 13.4.75 בשעות 10—12 לפנה"צ. לקבלת פרטים נא לפנות למנהל החניון.
על המעוניינים ברכישת הרכב להגיש הצעותיהם בכתב לפי הכתובת „כלל ניהול ונאמנות", רח' יהודה הלוי 62, עבור מכרז רכב 12/75 עד לתאריך 25.4.75.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

צעיר עד גיל 26
צעירה עד גיל 24
מעוניין/ת להתקשר עם קבוץ בגליל העליון
מעוניין/ת להכיר אנשים מעניינים
הצטרף לגרעין פרטי
נא להתקשר לטל. 53763 בת"א בשעות הערב

סוכנות דלק לאיזור רמת־נגב
למכירה
מחפרון
דגם ג'ון־דיר א - 400
שנת יצור 1972 במצב מצוין.
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון 73668, 057-76864
רחוב ההסתדרות 76, ת.ד. 22, באר־שבע.

לרציניים בלבד!!!
ברשותי בית 2 קומות
(נתונה גם אפשרות להשקעה כספית)
במרכז רחוב החלוצים בתל־אביב
עם 100 כ"ס וטלפון
מעוניין בסוכנויות עם הפצה
ואפשרויות לייצור או כל הצעה אחרת
ת.ד. 30045/79 תל־אביב

ישראלית מבוקשת
אני רופא ישראלי צעיר ורווק החי ועובד בארה"ב ומגיע ארצה לחופשה בתחילת מאי.
כתבי אלי לת.ד. 6357 חיפה בציון פרטים אישיים ומען להתקשרות.

למכירה
שלוש יחידות דיור
הניתנות לאיחוד בשטח כ־60 מ"ר כל אחת, בבנין ישן בקרבת מגדל שלום
מתאימות גם למשרדים או מסחר.
לפנות טל: 32503 בשעות העבודה.

חברת שוק ארצית
מחפשת בחיפה במקום מרכזי
חנות בינונית
עם אגף אחורי גדול, או דירה מעליה, למשרדים.
נא לפנות לת.ד. 4645 חיפה

בגנן - רחובות
למכירה
43 דונם ו־25,000 קוב מים להשקאה, —.10,000 ל"י לדונם.
לפנות עו"ד ז. פייט טל: 03-254487
ובערב 03-744435.

השכרה מלגזות
דגם CLARK 2 טון. הגה הידראולי, הילוכים אוטומטיים, גלגלי אויר.
סנדלר ושות' טל. 04-712454

מודלים ארכיטקטוניים
ביצוע מעולה
בראון, טל. 483725.

להשכרה בשכר חודשי
חנויות הדירות
במרכז או בצפון תל־אביב
בנות 2—4 חדרים
ריקות + טלפון
בתאימות למטרת מגורים או משרדים
לפנות: ה. ברנר בע"מ
זמנהוף 9, ת"א
טל: 223224/5
8.00—12.30
4.30—6.00

דרושה בשכ"ד
דירה
בת 3—4 חדרים בת"א
מרחוב זבוטינסקי וצפונה.
הדירה דרושה לצרכי משרד שקט ולתקופה ממושכת.
תאריך כניסה רצוי 1.5.75.
טלפון 414074 (לא בשבת)

בלונדון
להשכרה
דירה מרוהטת
2½ חדרים
טל. 03-226368 מיום א'

בצפת למכירה
בקרית האומנים
גלריה גדולה
100 מ"ר
לפנות: 053-25980

להשכרה
100 מ"ר סככה + 40 מ"ר שטח פתוח
מושך אייזיק
עמינדב 23 תל־אביב
טלפון: 34315

בית מרקחת
רוקח מעוניין
בבית מרקחת
לקניה או לשותפות
לפנות ת.ד. 2150 ירושלים עבור 356

למכירה עסק
יבוא ציוד מקצועי בהזדמנות
רק —.300,000
עם מלאי
לקבלת פרטים לפנות: ת.ד. 4496 חיפה למספר 64550.

למכירה
דפוס בלט
בשלימות כל הציוד
טל. 946426.

למכירה בהזדמנות
מנוף גשר
8 טון + תבניות מתכת לקירות בנייני תעשיה
דגם סטנדרטי
*
טלפון 796477
בשעות 19—20

למכירה
מיכלית להובלת חלב
מכיל 3650 ליטר
מיכלית נירוסטה
מכיל 1600 ליטר, (לא טרמוס).
טל. 04-911383

מבנה 200 מ"ר
בדמי מפתח
במפרץ חיפה
מערכת חשמל 50 כ"ס, שרותים, משרדים וטלפון.
בעבודה — 04-979156
בערב בבית — 04-920093

מלגזה למכירה
1.8 טון גלגלי אויר
מנוע בנזין.
03-908171
בערב 03-917357.

שותף פעיל
לעסק חדש ומצליח
הקשור לענף הבנין
עם השקעה של
100,000—150,000 ל"י
לפנות ת.ד. 7011 חיפה

דרוש
בשכירות / קניה
ריהוט
(כסאות ושולחנות)
לבית קפה מסעדה
לפנות טלפון 251382
בשעות העבודה.

ביום השנה לפטירת העתונאי והסופר
אריה לרנר ז"ל
תיערך אזכרה על קברו ביום ראשון, ב' אייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין בהר־הזיתים (הבניה מצד מלון אינטרקונטיננטל).
חנה
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בעלי ואבינו היקר
זאב מיזוץ ז"ל
בן מרדכי ז"ל
נעלה לקברו לגילוי המצבה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים בשער החדש.
תודה לכל מנחמינו.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו
התתני היקר והבלתי נשכח
מרדכי מוריס מייטליס
ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שני 14.4.75 בשעה 4 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין בחולון.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.
גוציה מייטליס והמשפחה

טכס גילוי המצבה על קברו של
ר' שמואל סגל ז"ל
יערך ביום ראשון ב' באייר (13.4.75) בבית העלמין כפר־סמיר חיפה.
אוטובוס יצא מבית המנוח דרך צרפת 24 בשעה 3.30 אחה"צ.
המשפחה

טקס אזכרה וגילוי מצבה ליקירנו
משה הוכמן ז"ל
יתקיים ביום ראשון ב' באייר, תשל"ה (13.4.75) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין קרית־שאול.
נפגשים ליד שער בית־העלמין.
המשפחה

„אמנונים" בע"מ טל. 063-22533
מעוניינים לקנות:
1. **מפלסת**
2. **מיכלי מים**
מ־15 קוב ומעלה
3. **משאית מק** B61 - B81

מכרז למכירת ירק לתחמיץ ושחת
הישיבה החקלאית בכפר הרא"ה מציעה למכירה את היבול משטח של 80 דונם חיטה ירק לתחמיץ ו־120 דונם שחת בקיה.
פרטים ניתן לקבל בטלפון 03-255421 בשעות העבודה או 03-862734 בשעות הערב. המעוניינים בקניה להתקשר לפי מספרי הטלפונים הנ"ל עד 15.4.75.

מתמחה עורך־דין
עם 3 שנות ותק
עברית, אנגלית, ערבית, על בוריין; נסיון משפטי.
(אפשרות גם לעבודה חלקית)
לפנות ת.ד. 29322 תל־אביב, עבור עו"ד.

דרושה עגלה להובלת קירות בטון
בעומס 10—12 טון
לגרירה על־ידי טרקטור גלגלים.
לפנות טל' 03-446156.

למכירה
טרקטור שופל 955
הבי דיוטי
במצב עבודה טוב — מודל 1961
בעבודה 03-911921 — 03-786141 פדלון;
בבית 03-915430 פדלון

במלאת שנה לפטירתו של
חברנו היקר, ממייסדי התאגדותנו
אריה בן־גד ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון 13.4.75. נפגשים בשעה 4.00 אחה"צ ע"י השער הישן בבית העלמין חולון.
„הפועל" מחוז תל־אביב

במלאות שנה לפטירת יקירתנו האהובה
והבלתי נשכחת
ליובה שמילוביץ ז"ל
נתייחד עם זכרה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה 13.4.75 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר, חיפה.
בעלה, בנותיה וכל בני המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
עליזה ברסלר ז"ל
נעלה לקברה לגילוי המצבה ביום ראשון ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.
מוקירי זכרה מתבקשים להשתתף.
המשפחה

במלאות שנה לפטירתו של בעלי, אבינו,
סבנו ואחינו היקר
יצחק זיסו ז"ל
תתקיים אזכרה ביום חמישי, ו' באייר תשל"ה 17.4.75 בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר, חיפה. אוטובוס יעמוד לרשות מוקירי זכרו ליד בנין סולל בונה, חיפה, בשעה 4.00 אחה"צ.
המשפחה המתאבלת

אנו משתתפים בצער המשפחה על מות
פנינה דיצני ז"ל
דיירי הבית עוזיאל 4,
שכון בבלי

שבע שנים עברו מאז שאהוב לבנו
דב ולני ז"ל
הלך מאתנו ללא שוב
האזכרה לזכרו תתקיים ביום ראשון, ב' אייר 13.4.75 בשעה 4.00 אחה"צ. נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין בחולון.
המשפחה

למשפחת בון

אנו אתכם באבלכם הכבד
על הלקח הרעיה והאם האהובה
יהונה בון ז"ל

חברת שייט כנרת בע"מ
ההנהלה והעובדים

אבלים על מותו של
יקירנו
ד"ר אפרים הלוי
אחיותיו: לאה קטרבורסקי וב"ב
שרה עפרוני וב"ב
והמשפחות: ד. עפרוני — ת"א
נ. גרין — שוויץ

לאודוארד נתן
אתך באבלך הכבד במות
אביך ז"ל
עובדי המחלקה למיקרוביולוגיה הומנית
אוניברסיטת תל־אביב

ליום השנה לפטירתה של
פרופסור צפורה אלתרמן
ז"ל
אנו מתאספים בבית העלמין בסביון ביום שלישי, ד' אייר תשל"ה 15.4.75 שעה 15.00
המשפחה
ומוקירי זכרה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
שרה מלוין סוד־מוריה ז"ל
נעלה לקברה לגילוי מצבה ביום שני, ג' אייר תשל"ה (14.4.75).
אוטובוס יצא להר המנוחות בירושלים בשעה 3.30 אחה"צ ממגרש החניה של בנייני האומה.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.
המשפחה

במלאות שלוש שנים לפטירת אמנו וסבתנו היקרה
בלומה קמינסקי ז"ל
בת ר' חיים יהודה לייב סימקין
תערך אזכרה ביום שלישי, ד' באייר תשל"ה (15.4.75) בבית העלמין בקרית שאול, בשעה 3 אחה"צ. נפגשים ליד השער.
המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היק'
ר' נפתלי ([illegible]) פפירוביץ
ז"ל
תתקיים אזכרה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.
אוטובוס יצא מרח' פרץ חיות 35, תל־אביב, בשעה 3.30 אחה"צ.
המשפחה

ביום השנה לפטירת חברנו היקר
דב לנדבר ז"ל
נעלה אל קברו ביום ראשון (13.4.75), בשעה 15.30, ונתייחד עם זכרו בשעה 21.00
המשפחה
וקבוץ געש

להתייחדות עם יקירנו
אברהם הנדלמן ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה בבית העלמין בחולון, ביום ב', ג' באייר (14.4.75).
מתאספים ליד השער בשעה 14.30.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
דוד גורדון ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, ב' אייר תשל"ה 13.4.75 בשעה 15.00. נפגשים ליד שער בית העלמין בהר המנוחות גבעת־שאול, ירושלים.
המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו הבלתי נשכחת
זהבה זליגפרוינד - גרין
ז"ל
תערך אזכרה ביום ראשון (13.4.75) ב' באייר תשל"ה בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.
ההורים

לד"ר עוזי אבן
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
החוג לכימיה
אוניברסיטת תל־אביב

נו צבור צפורה אלסנ...
...ורה
...בדבן

...תך באבלך במות
אביך
ז"ל
ממפקדי היחידה
ונהיליה

...שושנה
...זרא-קליין
...שתתפים באבלך הכבד
במות
אמך
ז"ל
הנהלת
חב' „חלמישי"
וחבר העובדים

...ד"ר
...ונות
...אלתיאל
אתך באבלך
על מות
אמך
ז"ל

...תכנון המים לישראל
בע"מ
ההנהלה והעובדים

...טה מרחב ירושלים
משטרת ישראל

...משתתף בצערה של
...מפקדת משטרה
...בנות קריגר
במות עליה בעלה
...יעקב
ז"ל

במלאת שבע שנים לפטירתה של בתנו ואחותנו האהובה והבלתי נשכחת

ביוה'לה אבנון ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 4 אחה"צ.
מתאספים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי ואבינו האהוב

ד"ר עמנואל הרמן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ב' אייר תשל"ה 13.4.75 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יצא מבית המשפחה רח' המלך ג'ורג' 88 ת"א בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

קנדה אברהם (טיבי) ז"ל

נתייחד עם זכרו בקופ"ת רחוב מוהליבר 5, ונעלה לקברו לבית-העלמין הישן בראשון-לציון, ביום שלישי, 15.4.75, ב-3.30 אחה"צ. אוטובוס יוצא מרחוב מוהליבר 5.

המשפחה

במלאת ארבע שנים לפטירתו של

עו"ד מיכאל י. לנדוי ז"ל

נעלה לקברו ביום שני, 14 באפריל 1975 בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.

אשתו, אחיו, והמשפחה

נפגשים ליד השער החדש.

במלאת שנה לפטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

נחה הירט ז"ל

נעלה לקברה ונתיחד עם זכרה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.

משפחות: הירט, ויס, אלוני

טכס אזכרה וגילוי מצבה

לד"ר יצחק קסטוריאנו ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

הדסה ויסוצקי ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ולגלוי המצבה ביום א', ב' באייר, תשל"ה 13 באפריל 1975 בשעה 16.00 בבית העלמין בחולון.

אוטובוס מיוחד יצא מביתנו רח' רמז 33 ת"א בשעה 15.15 ויעבור ליד בית „אגד" בשעה 15.30.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

רחל דובובי ז"ל

נקיים אזכרה וגלוי מצבה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה, (13.4.75), בבית העלמין החדש בכפר סמיר, חיפה, בשעה 4.00 אחה"צ.
אוטובוס יצא ב-3.15 מרחוב שער הגיא 6 ויתעכב בקרית אליעזר, רח' שבל 31.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

משה בלכמן ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה, ביום ראשון ב' אייר תשל"ה 13.4.75 בבית העלמין בפתח תקוה בשעה 3.45 אחר הצהרים.
אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוח, קרית ישראל בלוק 20 דירה 6, בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה המתאבלת

לעשרית

משתתפים בצערכם העמוק בכות

משה ז"ל

מדיירי הבית
חפץ חיים 18 תל-אביב

תכנון המים לישראל בע"מ
ותהל מהנדסים יועצים בע"מ

אבלים על פטירתו של

יצחק סיטון
ז"ל

מנהל המחלקה לאספקת מים בעיריית ירושלים

ומשתתפים בצער המשפחה

טקס האזכרה וגילוי המצבה
של יקירנו

אלכסנדר ארז
ז"ל

יחול ביום א', ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 3.30 אחה"צ.

מתאספים ליד השער החדש של בית העלמין בחולון.

אזכרה וגלוי מצבה ליקירנו

שמעון גור ז"ל

תתקיים ביום א', ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בבית הקברות בקרית שאול בשעה 16.00.
נפגשים בשער בית הקברות.

הודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.

אביבה, יואב ואפרים גור

ביום השלושים לפטירתה של יקירתנו

מרת מוסיה אלטשולר ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית הקברות הצבאי בכפר סבא ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 4.30 אחה"צ.

המשפחה

ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75)
במלאת שלושים לפטירתו של בעלי ואבי היקר.

ד"ר טיבור צביבך ז"ל

תתקיים אזכרה על קברו בבית העלמין האזורי בחולון בשעה 4.00 אחר הצהרים.

נפגשים ע"י השער החדש.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

הרוקח הרמן הלפרן
ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום א', ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 4.00 אחה"צ.

נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו

אברהם יעקובובסקי ז"ל

ביאליסטוק — בקאו — רמת החייל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה 13.4.75 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין חולון. נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אליהו (אלי) חבקין
ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי המצבה ביום שני, ג' באייר תשל"ה (14.4.75).

נפגשים בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין סגולה פתח-תקוה.

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה

ליקירנו

דוד וישניאק ז"ל

התקיים ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 15.30, בבית העלמין בחולון.

מוקירי זכרו ייפגשו על-יד השער החדש.

המשפחה

אזכרה וגלוי מצבה

של בעלי, אבינו וסבנו היקר

שמואל לוינסון
ז"ל

ב"ר פסח ז"ל — מוילנא

תערך על קברו בבית העלמין בקרית-שאול, ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 4.00 אחרי-הצהרים.

אוטובוס מיוחד יצא בשעה 3.00 אחה"צ, מבית המנוח ברחוב כצנלסון 10, בת-ים.

המשפחה

בס"ד

במלאות שלושים לפטירת יקירנו הבלתי נשכח
בעלי, אבי, חותני וסבנו היקר

ד' יצחק אייזיק סאובר
ז"ל

נתייחד עם זכרו בבית הקברות בנחלת יצחק ביום ראשון, ב' אייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 5.00 אחה"צ.
לאחר מכן תתקיים אזכרה בביהכ"נ ע"ש הרב דורף זצ"ל מנחלת יצחק גבעתיים.

נפגשים בבית הקברות ע"י השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יוסף דרור
(פרידלנסקי) ז"ל

תתקיים אזכרה ביום שני, ג' באייר תשל"ה (14.4.75) בשעה 2.00 אחה"צ בהר המנוחות, ירושלים.

אוטובוס יצא בשעה 1.30 מבית המנוח, רחוב המלך ג'ורג' 14, ירושלים.

המשפחה

במלאת שלושים למותה של בתנו ונכדתנו האהובה

מיכל מנור ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.1975) בשעה 11.00 לפנה"צ, בבית העלמין החדש ראשל"צ.

המשפחה

ביום שני, ג' באייר תשל"ה (14.4.75), בשעה 4 אחה"צ,
נעלה לקברה של

חוה ארליכמן ז"ל

לטכס גילוי המצבה.

נפגשים על-יד שער בית העלמין בחולון. תחבורה על-יד הבית ברח' ביליו 25, תל-אביב, בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

משה שולדינר ז"ל
(מלנצק)

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ב' אייר תשל"ה 13.4.75 בשעה 4.30 בבית העלמין בהרצליה. אוטובוס יצא מבית המנוח שכון גורדון 17/4 הרצליה ב-4.15.

המשפחה

ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה 13.4.75 בשעה 16.00 אחה"צ תתקיים אזכרה וגלוי המצבה של יקירתנו

מרת

דבורה (חוה) אופוצ'ינסקי
ז"ל

נפגשים ע"י ביתה שברחוב מוסינזון 3 ת"א בשעה הנ"ל וע"י שער בית הקברות הישן בחולון בשעה 16.30. התחבורה תועמד לרשות המשתתפים.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנתיים לפטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

ישעיהו בצלאל
ליברנט ז"ל

מ-זדונסקה וולה

תתקיים אזכרה לזכרו ביום שני 14.4.75 ג' באייר בשעה 3.30 אחה"צ בבית הקברות בקרית שאול.

אוטובוס מבית המשפחה יצא מרח' שד' בן-גוריון (קרן קיימת) 41, תל-אביב בשעה 3.00.

המשפחה

במלאת שלושים למות יקירנו

מאיר קדים
ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה ולגילוי מצבה ביום ראשון, ב' באייר, תשל"ה, 13.4.75 בבית העלמין בקרית שאול בשעה 4 אחה"צ.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ

מוסדות החנוך בישראל של הסתדרות הרבנים באמריקה
ישיבת הדרום רחובות · ישיבת אחוות יעקב גן יבנה
בימ"ד ממ"ד „מורשת יעקב" רחובות
במלאת שנה לפטירתו של מורנו ורבנו

הרב יעקב ברמן זצ"ל

מייסד ביכ"ד ממ"ד „מורשת יעקב" (מלפנים מכון תורני פדגוגי) המכון לרמי"ם ומורי היהדות, ע"י ישיבת הדרום

יערך ערב זכרון והתייחדות
ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 7.15 בערב, בישיבת הדרום, רחוב הגר"א, רחובות.
העליה לקבר ביום ראשון בשעה 5.00 בבית הקברות החדש ברחובות. יוצאים מביתה של הרבנית לאה ברמן (רח' הרב שטיימן פנת רח' הראי"ה), רחובות בשעה 4.00.
תלמידיו ומוקירי זכרו מתבקשים להשתתף באזכרה ובעליה לקבר.

טכס אזכרה וגלוי מצבה
לבעלי, אבינו וסבנו היקר

חיים שלמה בלומנפלד
ז"ל

(מטומשוב — פולין)

ייערך ביום ראשון, (13.4.75) ב' אייר תשל"ה בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
תחבורה תצא מבית המשפחה בשעה 3.30, רחוב שיבת ציון 15, תל-אביב.

אשתו שרה
בניו יעקב וב"ב, פרץ וב"ב
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

אזכרה וגלוי מצבה
של בעלי ואבי היקר

עו"ד ד' אנדור (אורי)
אהרון כ"ץ

ב"ר יעקב ז"ל

יתקיימו ביום שני ג' באייר תשל"ה (14.4.75) בשעה 3.00 בבית העלמין בחולון.
מוקירי זכרו מתאספים על יד השער החדש.
הודתנו נתונה לכל מנחמינו

אסתר ואביבה כ"ץ

هكذا من الأصل

אלון: גיליני הבנה לשאיפות המצרים

מדינת ישראל
משרד הבטחון · אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

יום הזכרון
לחללי צה"ל תשל"ה
ד' באייר (15.4.1975)

יום שני — ג' באייר — 14.4.1975

בשעה 20.00 — צפירה — אות לפתיחת יום הזכרון
— דבר הרמטכ"ל ליום הזכרון
— הורדת דגל הלאום לחצי התורן
— טקס הדלקת נר זכרון־גבורה ליד הכותל המערבי על־ידי נשיא המדינה
— פרק תהלים „שירים"
— „אל מלא רחמים" (מפיו של החזן) בביצוע הח' על־ידי שירותי ישראל, גלי צה"ל והטלוויזיה
— הדלקת נר זכרון־גבורה בכל בית ישראל

בשעה 20.30 — עצרת יום הזכרון בבמת הרשויות המקומיות

יום שלישי — ד' באייר — 15.4.1975

בשעה 07.00 — הצלאת נר זכרון־גבורה בבתי הקברות הצבאיים
— תפילה אזכרה בבית־הכנסת
בשעה 07.15 — דבר בגיג המשפחות השכולות (שידורי ישראל)
בשעה 09.00 — אזכרה בבתי הספר ובמוסדות החינוך
בשעה 10.00 — נשיא המדינה פוקד משמר כבוד של בניני ירושלים ליד כבר בר־כוכבא בירושלים
— התייחדות נוער ועדנצים ליד האנדרטה לזכר חללי צה"ל
בשעה 10.05 — דבר שר החינוך והתרבות לבתי הספר ליום הזכרון (שידורי ישראל)
בשעה 11.00 — צפירת דומיה
— אזכרה בבתי־הקברות הצבאיים
— אזכרה בבתי־קברות אזרחיים, בהם קבורים חללי צה"ל
בשעה 15.00 — תפילת הודיה בבתי־כנסת
בשעה 18.50 — סיום יום הזכרון ופתיחת חגיגות יום העצמאות ע"י יו"ר הכנסת בהר הרצל

משרד הבטחון – אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

אזרחי ישראל
יום הזכרון הכללי לחללי צה"ל

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

עצרת זכרון
לחללי מערכות ישראל

תתקיים ביום הזכרון, יום שלישי, ד' באייר תשל"ה (15 באפריל 1975) בשעה 9.00 בבוקר ברחבה ע"ש שרמן, ליד קיר הזכרון (מול בנין הספריה המרכזית) בקרית הטכניון.
המשפחות השכולות, ידידים ומוקירי זכרם של הנופלים ואנשי בית הטכניון — מוזמנים.
הזמנה אישית לא תשלחנה

חמש שנים לנפילתו של בננו ואחינו

אבינועם
שמחי הי"ד

בעיקר מחבלים בתעלה

האזכרה תתקיים ביום ראשון, ב' אייר תשל"ה (13.4.75).
מוקירי זכרו מתאספים בשעה 4.00 אחה"צ ליד שער בית העלמין הצבאי בחיפה (כבי ברדיון).

המשפחה

במלאת שלש שנים למותו של יקירנו

איתן (בובי) בוברוב
ז"ל

תתקיים אזכרה ליד קברו ביום שלישי, ד' באייר תשל"ה (15.4.75), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.
מוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין בחלקה הצבאית.

המשפחה

מושב
שדה יעקב

מרכין ראשו לזכר

סרן
זאב
יוגב
ז"ל

עם הבאתו
למנוחת עולמים

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

רס"ן אמיצי זבולון
ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 15.00 בבית הקברות עין המפרץ

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

סמ"ר ריבר חנוך
(פסח) ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 15.30 בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.

בננו יקירנו
סמל ראשון

פסח חנוך רייבר הי"ד

שנפל בגבורים בשעה ליסוף על התעלה, במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה, 13 באפריל 1975, בשעה 3.30 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול.
בשעה 2.40 אחה"צ יוצא אוטובוס מבית הורי הבנות, רח' אבן גבירול 186, תל־אביב.

משפחת רייבר

טכס אזכרה
וגילוי מצבות

להבר־תן־בנינו
חללי מלחמת יום הכיפורים

יהונתן גולקר ז"ל
איתן להב ז"ל
נסים (שדי) עמיחי ז"ל

יתקיים בערב יום הזכרון, יום ב', ג' באייר תשל"ה (14.4.75) בשעה 16.00, בבית הקברות בבית העמק. אוטובוס יוצא לבית העמק מתחנת אגד בנהריה בשעה 14.45 וכן בחזרה לנהריה בשעה 17.00

המשפחות
וקיבוץ בית העמק

ביום שלישי, ד' אייר תשל"ה, 15.4.75

יום הזכרון לחללי צה"ל ולחברינו

אלדד גרי הי"ד
גבי הלר הי"ד

שנפלו במלחמת יום הכיפורים

ייערך טקס גילוי מצבה על קברם בשעה 11 לפני הצהריים בבית העלמין בחצרים.
בערב יום הזכרון, ביום השני, 14.4.75 בשעה 20.00 יוזמנו מדורים עוממים להכרם בחדר העיון החדש.
האוטובוס לחצרים ייצא ביום ג', 15.4.75 בשעה 10.00 בבקר מתחנת אגד בבאר־שבע.

המשפחות ובית חצרים

למשפחת פיינרמן

אתכם באבלכם על מות

ח"ב עוזי ז"ל

המושבים ברמת־הגולן:
אליעד, גבעת־יואב ורמות

למשפחת פיינרמן
ולחברי כפר יחזקאל

אתכם ביגונכם על מותו ללא עת של איש רב הפעלים
מבחירי בניה של תנועת המושבים ומעצבי דרכה

ח"כ עוזי פיינרמן ז"ל

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)
מועצת הפרחים
המועצה לענף הלול
מועצת הירקות

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר
רס"ן מיל.

זאב (וולטר) אלמון ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה
ביום חמישי, ו' אייר תשל"ה (17.4.75).
יוצאים בשעה 14.00 מביתו בלוד, רח' רחל אלתר 7.

המשפחה

ביום שני, ערב יום הזכרון, ג' באייר תשל"ה
14.4.75 בשעה 8 בערב

נקיים טכס הסרת הלוט מהאנדרטה

לזכר חיילינו
שנפלו במערכות ישראל

מיכאל אטינגוף ז"ל
נמרוד שנקר הרץ ז"ל
אידי ברזילי ז"ל
אריק ניצן ז"ל

המשפחות ובית משמרות

ביום השנה הרביעי
לנפילת בננו ואחי האהוב

אברהם ריין
ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בחיפה.

בלבבנו נזכורך תמיד ונתאבל על עץ החיים שנגדע בלא עת.

המשפחה

בית מושב כפר טרומן
משפחת פטר
חבריו ומוקירי זכרו של

פטר מיכאל ז"ל

שנפל במלחמת יום הכפורים

מוזמנים לטקס יום הזכרון
לפתיחת גן ולהסרת הלוט
מעל האנדרטה על שם מיכאל.

הטקס יתקיים ערב יום הזכרון, ג' באייר תשל"ה (14.4.75), בשעה 19.00, במושב כפר טרומן, ע"י גמל התנופה „בן־גוריון".

לפרטים נא להתקשר לטלפון 97 14 98.

במלאת חמש שנים לנפילתו של
חברנו, בננו, בעלי, אבי, אחי היקר

אריה לאון גבירץ
ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 3 אחרי הצהרים, בקיבוץ אורים.
אוטובוס יוצא מהרציף של אילת בתחנה המרכזית בתל־אביב, בשעה 12.00.

המשפחה ובית אורים

במלאת ארבע שנים לנפילת בננו היקר

סגן־משנה שמחה ספיר
ז"ל

נעלה לקברו לאזכרת נשמתו ביום ג', ד' אייר 15.4.75 בשעה 3 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בנהריה.

משפחת ספיר, משפחת שבתאי

במלאת שנה תמימה לנפילת בננו ואחי

סגן יצחק (איציק) צור ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית־הקברות הצבאי בחיפה (הוף הכרמל), ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 15.00.

המשפחה

במלאת עשרים ושבע שנים
לפטירת בננו היקר

פנחס (פינצ'יק) מישקוב ז"ל

בהסיבת הראל פלמ"ח שנפל בקרב האחרון של גוש עציון

נתיחד עם זכרו בבית הקברות בהר הרצל ביום השלישי ד' באייר, 15.4.75 בשעה 13.00

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

גרשון רוזנמן
ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה, ביום שני, ג' באייר תשל"ה (14.4.75), בבית העלמין בקרית־שאול בשעה 4.30 אחה"צ.

הודתנו נתונה לכל מנחמינו שהביעו השתתפותם בצערנו בע"פ ובכתב.

המשפחה

בצער רב ובגינן קודר
אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

אסתר לנדוי

אלמנת ר' שמואל חיים (ש.ח.ל.) ז"ל

הלויה תצא היום, יום שישי ל' ניסן תשל"ה (11.4.75) בשעה 9.30 בבוקר מבית ההלויה העירוני רח' דפנה 5, ת"א ל„בית באייר" רח' המלך ג'ורג', ירושלים ומשם בשעה 11.30 לפנה"צ לבית העלמין בהר הזיתים.

המתאבלים:
בנותיה: נחמה שטרנברג
רבקה מיסיר
אחיה: צבי עוזיאלי ז"ל
נכדיה: חיה ודוד אשל
נינים וכל בני המשפחה.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר

יעקב (מיק) דרייטשר ז"ל

בן ר' אברהם ז"ל

הלויה תצא היום יום ששי, ל' ניסן תשל"ה (11.4.75) בשעה 12.30 בצהרים מבית הלויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנתיים לפטירת אבינו וסבנו

אבר וינר ז"ל

וגלוי מצבה של אמנו וסבתנו

הניה וינר ז"ל

מבורנשטיין — פולין

נתייחד עם זכרם בבית העלמין בנחלת יצחק ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 4.00 אחה"צ. נפגשים ע"י השער.

המשפחה

במלאת ששה חדשים לפטירת

אמה פלח ז"ל

נעלה לקברה לגילוי המצבה ביום ראשון ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בבית העלמין החדש בחיפה (כפר סמיר) בשעה 3.00 אחה"צ.

משפחות: פלח, נבות וכץ

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של

עטי בן־יעקב (רטנבך)
ז"ל

ההלויה התקיימה ביום ה' 10.4.75 בקרית־שאול.
השבעה ברח' אלכסנדר 5 רמת־גן.

המשפחה המתאבלת

בית ספר תיכון עירוני ע"ש
„אחד־העם" פתח־תקוה
ביום שני, ג' אייר תשל"ה 14.4.75
נקיים אזכרה

לחללי צה"ל
תלמידי בית־ספרנו

באולם „שרת" בית בשעה 6.30 בערב
השתתפותם של קרוביהם, חבריהם וידידיהם רצויה מאד.

ההנהלה

מעריב לספורטאים

בעקבות החלטת בית־המשפט לבטל את משחקי הליגות בכדורגל, מחר:

ההתאחדות תבקש היום לדחות ביצוע פסק הדין עד לשמיעת הערעור

מאת א. מבק

ההתאחדות לכדורגל עומדת לערער הבוקר בפני בית המשפט העליון בירושלים, על החלטת השופט שלמה ה. לובנברג מתא"מ, לבטל את משחקי הליגה שעמדו להתקיים מחר.

בחוגי ההתאחדות הועלה חשש כי בית המשפט העליון לא יכיר בדחיפות הבקשה ועל כן לא ידון היום בערעור, מאחר שקשה למנות, ברגע האחרון, שלושה שופטים לדיון. דיון שכזה מתקיים, בדרך כלל, כאשר בית המשפט מגיע למסקנה כי קיימת דחיפות לדון בענין.

על כן תבקש ההתאחדות בטיעונה — ולחילופין — לדחות את ביצוע פסק הדין של השופט לובנברג עד אשר בית המשפט העליון יוכל לדון בערעור. הכוונה בטיעון זה היא לאפשר את קיום משחקי הליגה השבת ולא לשבש את חיי הספורט התקינים — עד לשמיעת הערעור.

השופט לובנברג עצמו, דחה אמש בקשה זו של ההתאחדות.

בינתיים עוררה החלטת השופט לובנברג תסיסה רבה בקרב חובבי הספורט. אוהדים מאוהדי הספורט טלפנו אמש למערכת „מעריב" בציינם כי הם שוקלים את האפשרות של הגשת בג"ץ, בטענה שהחלטת השופט גורמת להם עוול ומונעת מהם ההנאה, לה הם רגילים מדי שבת.

גם קבוצת הפועל באר־שבע הודיעה שתפנה לבג"ץ, מאחר שהיא רואה עצמה נפגעת מן ההחלטה, שכן באר־שבע מובילה בטבלת הליגה ושינוי תאריכי המשחקים פוגע בהכנותיה ומקטין את אפשרותיה לזכות באליפות הליגה.

אין להתיר למצב להדרדר

בדיון המשפטי הממושך שהתנהל אתמול בפני השופט המחוזי שלמה לובנברג, הודיע השופט כי מגמתו לאפשר לקיים את כל משחקי הליגות בכדורגל, בשבת הקרובה, כולל הליגות לנוער.

בפסק־דינו אמר השופט המחוזי שלמה לובנברג: — „ברור שאין להתיר למצב הנוכחי במגרשי הכדורגל להימשך, ובוודאי שאין להתיר לו לרדת מטה מטה. היום מסתפקים באיומים, הפגנות ופגיעה ברכוש. האם עלינו לחכות עד שתהיה פגיעה בגוף ואולי בחיים? תשובתי לכך היא — לאו ברור".

השופט נענה בכך לבקשתו של מר חיים ברעם מחולון, חבר ועדת החינוך וההסברה של ההתאחדות לכדורגל וחבר מרכז מכבי ישראל. מר ברעם ביקש לאסור על קיום תחרויות הכדורגל, כל עוד לא ינקטו אמצעים למניעת האיומים, ההתפרעויות וההפגנות.

ההתאחדות לכדורגל, שיוצגה על־ידי עו"ד צבי יפה, התנגדה לבקשה, וציינה כי יגרם נזק ניכר להתאחדות, לקבוצות הכדורגל ולקהל האוהדים, הממלא את המגרשים.

בעת הדיון נמסר, כי בשבת מתקיימים 320 משחקים של כ־650 קבוצות כדורגל ברחבי הארץ, ונוכחים במשחקים כ־100 אלף צופים.

פנייה קודמת לא נענתה

מר חיים ברעם פנה לבית־המשפט, כבר לפני שנים אחדות, וביקש לאסור את קיום המשחקים בגלל ההתפרעויות, אך בשעתו לא נענה. הפעם פנה בשנית בעצמו, ללא יצוג של עו"ד, והסביר כי הוא אוהד כדורגל ועד לתופעות חמורות במגרשים ומוחה להם, כולל פגיעה בבני אדם, ברכוש, בשחקנים ובשופטים.

בבית־המשפט, קרא רשימה של מקרי תקיפה ודקירה של שחקנים ואוהדים, אשר נזקקו לטיפול בבתי־חולים, וחלקם עדיין מאושפזים.

בהחלטתו ציין השופט לובנברג, כי ספורט הכדורגל הוא ספורט עממי ואהוד ביותר, אולם הציבור בישראל אוהד יותר את הקבוצה מאשר את הספורט, והאוהדים מתאמצים להשיג את הנצחון אף יותר מהשחקנים עצמם. דבר זה הוא בניגוד לרוח הספורט, והגיע עד כדי נסיונות לשחד שחקנים, להטיל עליהם אימה ולפגוע ברכושם. הוצתו מכוניות והושמעו איומים בטלפון.

הגיע הזמן להתחיל בפעולה

השופט הזכיר את דבריו של שר החינוך, כי יצטרך לשקול הפסקת המשחקים, וקבע כי הגיע הזמן להתחיל בפעולה ולא להסתפק בדיבורים. מכיוון שכך, החליט השופט לתת אזהרה בכך שיאסור על קיום המשחקים בשבת הקרובה כדי לאפשר תקופת צינון לאוהדי הספורט.

בעת הדיון, שמע השופט את עדותו של המנהל הכללי של ההתאחדות לכדורגל, מר יוסף דגן, אשר העיד כי מספר הפגיעות קטן בתקופה האחרונה, אך הן יותר חמורות.

יו"ר איגוד השופטים, מר אוטו פריד, אמר בעת עדותו, כי קיבל השנה כפליים תלונות משופטים מאשר אשתקד.

בהחלטתו ציין השופט, כי ההתאחדות עושה רבות, ככל אשר לאל ידה, כדי להכניס את השחקנים והאוהדים למסגרת של משמעת, ואף שכרה אלף שוטרים לכל שבת, כדי לשמור על המשחקים. אולם בכך אין די, ויש צורך שההתאחדות תטיל על השחקנים משמעת אף יותר אקטיבית — קבע השופט.

אובדן הכנסות

הוא הטעים, כי הפסקת המשחקים תגרום אמנם לאבדן הכנסות „ספורטוטו", המוקדשות לשיפור מיתקני הספורט, וכן הוא מודע לעובדה שהמועד לסיום הליגה מתקרב, ואחר־כך צריכה הנבחרת הלאומית לצאת לחו"ל. אולם יש צורך להפסיק את ההתפרעויות.

השופט הודיע, כי הצו מתייחס לשבת זו בלבד ובעוד שבוע, ביום ה', ידון מחדש בשאלה אם להתיר את המשך המשחקים בשבת הבאה.

משחק ידידותי

מהנהלת הפועל פ"ת נמסר אמש כי במידה שלא יתקיימו מחר משחקי ליגה סדירים — יתקיים במגרש הפועל בפ"ת, בשעה 4 אחה"צ, משחק ידידותי בין הפועל פ"ת להפועל כפר־סבא.

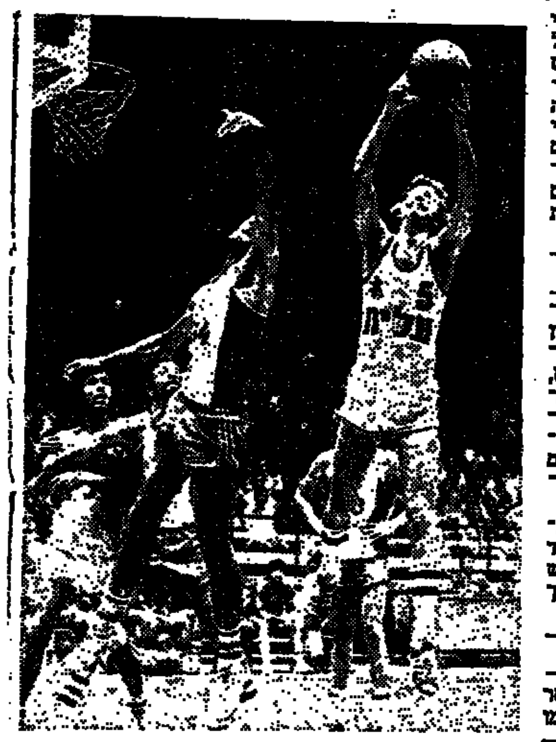

שמואל אבישר (מימין) הכדורסלן המצטיין אמש ב„היכל הספורט" ביד־אליהו, קולט כדור מול הרמת־גני בלום. (צילום: א. קוטין)

רוזנבוים: איני רואה אפשרות לאמן את יפו

המאמן רחביה רוזנבוים, הודיע אתמול להנהלת קבוצת הכדורגל של מכבי יפו, כי לאחר שביקשה ממנו בתחילת השבוע שלא לאמן את הקבוצה לקראת המשחק מחר עם הפועל ת"א נוכח השמועה, כאילו חתם כבר עם הפועל ת"א לעונה הבאה — אין הוא רואה כל אפשרות להמשיך ולאמן את קבוצת מכבי יפו.

המאמן רוזנבוים הסביר אתמול, כי „מה שעשתה הנהלת מכבי יפו הוא צעד שפגע בשמי הטוב, ומהווה אקט של חוסר אמון כלפי. אחרי דברים כאלו, ברור שנוצרה אווירה קשה ועכורה, ואינני רואה אפשרות להמשך עבודה באופן סדיר בקבוצה.

„אני רוצה להדגיש — אמר רוזנבוים — כי אין כל אמת בשמועות, כאילו סיכמתי על אימון הפועל ת"א בעונה הבאה. אבל גם אם היתה אמת בידיעה, הרי אינני מבין כיצד אפשר בכלל להחשיד מאמן בצורה כזו, בשעה שידוע שכל מאמן רואה בהצלחת הקבוצה אותה הוא מאמן — את הצלחתו שלו, ויעשה כמובן הכל כדי שתצליח".

פנים חדשות בגמר: גבת־יגור

הנציגה הראשונה של הקיבוצים שתתמודד בגמר הגביע בכדורסל (22 באפריל) גברה אמש על מכבי רמת־גן 74—72 ✶ מכבי תל־אביב, בפעם ה־15 בגמר הגביע, אחרי נצחון מכריע על הפועל רמת־גן 88—73

מאת משה לרר

וככן, יהיו לנו פנים חדשות בגמר גביע המדינה בכדורסל שיערך ב־22 בחודש ביד־אליהו. מול מחזיקת הגביע, מכבי תל־אביב — שתתייצב בגמר בפעם ה־15 ברציפות, אחרי שגברה אמש בחצי־הגמר על הפועל רמת־גן (88—73), — תופיע, לראשונה, קבוצה מורכבת מבני־משקים: הפועל גבת־יגור, שגברה במשחק חצי־הגמר השני, במעגן־מיכאל, על מכבי רמת־גן 74—72.

עד כה הופיעו בגמר הגביע, מול מכבי תל־אביב חמש קבוצות — כולן נציגות של ערים: הפועל תל־אביב, הפועל חולון, מכבי רמת־גן, מכבי חיפה וביתר ירושלים. רק הפועל תל־אביב הצליחה לזכות בגביע פעמיים ואילו בשאר 12 משחקי הגמר — זכו המכבים.

אמש סללה מכבי תל־אביב דרכה לגמר בקלות יחסית, אחרי ש„שברה" את יריבתה מעיר־הגנים פעמיים במהלך המשחק: לראשונה — בדקה ה־20, היא דקת הסיום של המחצית הראשונה. ממצב של 35—34 להפועל רמת־גן (והיה זה היתרון היחיד של הרמת־גנים במשחק כולו), העלה „בוטי" ארואסטי, תוך 30 שניות את מכבי ליתרון 40—35, בשלוש חטיפות־כדור, שהפכו לנקודות בעלות משמעות (במחצית: 42—37).

בפעם השניה — החל מהדקה ה־27 למשחק, היתה זו פעולה שיטתית של המכבים, שהוציאה את הרוח ממפרשי הרמת־גנים. ממצב של 57—55 למכבי, היו אלה מיקי ברקוביץ ושמואל אבישר, שבמבצעים אישיים העלו את קבוצתם ליתרון של 11 נקודות (68—57), ובכך נגוזו סיכויי הפועל רמת־גן לחזור על ההפתעה הגדולה שחוללה קבוצה זו בליגה השנה, כאשר היתה היחידה לגבור על מכבי תל־אביב (93—89).

המצטיין: אבישר

היה זה הערב הגדול של שמואל אבישר, הלוחם האדמוני של מכבי תל־אביב, ששיחק 34 דקות, קלע 30 נקודות (14 מ־26 מהשדה), קלט 12 כדורים חוזרים מהלוחות (7 בהתקפה) ומסר שני כדורים שהפכו לסלים. עם מאזן כה מרשים, אין ספק ש„מולי" האפיל על כל השחקנים ששיתפו אמש.

לוחם גדול אחר בשורות מכבי, היה אמש גם אריק מנקין (שיחק 37 דקות, קלט 12 כדורים חוזרים, מהם 10 בהגנה, קלע 14 נקודות, 7 מ־18 בקליעות שדה). מול צמד מוצלח כזה — יכלו קלעי הפועל רמת־גן ובעיקר סטיב קפלן וחנן קרן, לנסות כוחם רק בקליעות מרחוק, אלא שאמש חסר להם בורג שלישי במכונה, חיוני מאד, בדמותו של שלמה בלום, שהיה פאסיבי (רק ארבעה כדורים חוזרים ושתי חסימות, בצד 6 נקודות).

מבחינת משחק — קשה היה לדרוש מן השחקנים מאמץ כה רב אחרי סיום הליגה האחרונה שהוציאה רבים מן השחקנים מפעילות סדירה. בהפועל רמת־גן בלט הדבר יותר מאריה מליניאק, אחד גיבורי הנצחון במשחק הליגה, כמעט ולא הורגש אמש, למעט סידרת קליעות מוצלחת בפתיחת המחצית השניה (ארבעה סלים רצופים).

וכך הספיק למכבי תל־אביב משחק, ברמה של קצת למעלה מבינונית, כדי לחזור ולהתייצב בגמר הגביע, בפעם ה־15 ברציפות.

● למכבי תל־אביב קלעו: אבישר — 30, ברקוביץ — 22, מנקין — 14, ברודי — 12, ארואסטי — 8, נימרק — 2. כן שותפו: שורק (18 דקות) ולוריה (9 דקות).

● להפועל רמת־גן: קרן — 29, קפלן — 20, מליניאק — 8, בלום — 6, וילברמן — 6, גוטליב — 4. כן שותפו: צ'יתנובסקי, אקוש, לוי והיינץ.

● שפטו: סייבלום ושמש לעיני 3000 צופים ביד־אליהו.

10 נקודות בשלוש הדקות האחרונות — לא הספיקו לר"ג

מאת אורי ירדן

כשנותרו שלוש דקות לסיום מאבק חצי־הגמר במעגן מיכאל, בין הפועל גבת־יגור למכבי רמת־גן, נראה היה הכל כמושלם וחתום. כדורסלני הפועל גבת־יגור, שידעו להחזיק ברסן המשחק רוב הזמן, הוליכו אז ביתרון של 74—62. לא נראה היה כל סימן מיוחד לשינוי מהמכבי. אך כמו שקורה בספורט, ולבטח כאשר מדובר במשחק גביע, התעוררה לפתע רמת־גן, כאילו לחיים חדשים, ותוך שלוש דקות קלעה 10 נקודות, ללא תגובה.

אילו רק היתה מתחילה רמת־גן בסיום המצוין שלה — שהתבסס על שמירת־לחץ תוך ניצול האטת המשחק אצל גבת־יגור (שנראתה כבוטחת בנצחונה) — חצי דקה בלבד קודם לכן, יתכן שאף היתה מצליחה לחולל את הבלתי־יאומן.

אך לכל משחק כדורסל יש במובן סוף — והסוף היה שייך בכל זאת לגבת־יגור, שניצחה אמנם רק על חודו של סל (74—72), אך בגביע זה מספיק כדי לעבור לשלב הבא, כלומר לגמר.

בסטטיסטיקה — שיוויון

הנתונים הסטאטיסטיים מעידים לכאורה על מאבק־שקול: שתי הקבוצות היו שרויות במתח רב שהביא במישרין לאובדן כדורים רבים (גבת־יגור איבדה במהלך המשחק 14 כדורים ורמת־גן — 13); להחטאות לא מעטות (גבת־יגור דייקה רק ב־32 מ־74 קליעות שדה וב־10 מ־16 קליעות עונשין; ורמת־גן ב־33 מ־79 קליעות שדה וב־6 מ־10 קליעות העונשין). גם בקליטת הכדורים נרשם שוויון — כל קבוצה קלטה 38 כדורים חוזרים מן הלוח.

מה שהכריע את המשחק היו שתי עובדות יסודיות וחשובות: גבת־יגור השתחררה מהר יותר מן המתח ולרשותה היו שני שחקנים־מצטיינים מצויינים — איתמר מרזל והנועז יגאי, שהבן שרותם... האיומים שהושמעו כלפיהם בכשך השבוע, דירבנו אותם לשאפתנות־יתר. השניים הובילו את קבוצתם לשליטה במשחק — ורק מפליא הדבר שמרזל לא הצליח לעצור את התעוררות רמת־גן בדקות הסיום הדרמטיות.

מפגן פרטי

בגבת־יגור הצטיינו עוד במחצית הראשונה זסלבסקי וסייכנר — וזאת בנוסף ל„מפגן הפרטי" של יגאי ומרזל שבמחצית השניה קלעו 29 מ־34 הנקודות לקבוצתם.

רמת־גן היתה טובה פחות מגבת־יגור — בכך אין ספק. היא הצליחה לשמור על שוויון בפתיחה (14—14 ו־22—20, לגבת־יגור), אך בהדרגה איבדה מכוחה וסבלה גם מארבע עבירות אישיות (אחת מהן טכנית) שנזקפו לחובת מאיר קמינסקי החל מן הדקה ה־9. כן סבלה הקבוצה מיכולת חלשה של משה זילברמן ואורי בן־ארי — במיוחד במחצית הראשונה. בוב גריפין קלע אמנם 10 סלים, אך שלא כדרכו, מרזל, לא הצליח להניע את המכונה הרמת־גנית.

יתרון גבת־יגור הגיע במחצית הראשונה עד 29—23 ו־40—32 אך במחצית השניה עלה לשיא של 64—48.

טענות לשופטים

אין זה הוגן לשפוט במשחקה של קבוצה כמו מכבי רמת־גן שיש שחקנים וגם אוהדים סוערים. השופטים בנרי וולינגר עשו עבודה טובה — למרות שלרמת־גן היו טענות (לדעתי לא מוצדקות והושמעו גם בצורה לא תרבותית) כלפי ולינגר. 10 שניות מן הסיום אף נזרקה אבן לעבר זלינגר, מן היציע. גם לגבת־יגור היו טענות לשופטים אך שחקניה לא השמיעו אותן בקולי־קולות כמו קמינסקי ווינברסקי...

700 צופים נכחו במשחק.

● קלעו לגבת־יגור: יגאי — 32, סייכנר — 13, מרזל — 12, זסלבסקי — 11, גינדין — 4, שיפמן — 2.

● למכבי רמת גן: מוזס — 22, גריפין — 20, זילברמן — 10, בן־ארי — 6, קמינסקי — 6, זיסמן — 6, וינרסקי — 2.

שמעון שלח — מאמן הפועל ר"ג

שמעון שלח, מי שאימן בעונה האחרונה את קבוצת הכדורסל „אליצור" תל־אביב, יאמן בעונה הבאה את קבוצת הפועל רמת־גן.

כמועמדים לאימון הפועל רמת־גן, שסיימה את הליגה במקום השני, הוזכרו עוד קודם לכן המאמנים יהושע רוזין ורלף קליין. קליין הודיע כי יאמן את הפועל חיפה גם בעונה הבאה.

מאמנה היוצא של הפועל רמת־גן, צבי לובצקי, נטל שנת חופשה מאימון, אותה ינצל להשתלמות קצרה בארה"ב.

מה חלקה של האלימות ועוד בספורט
קרא בטניס ופסיכולוגיה
מאת ד. רודי

איניס וארזה זכתה בגביע אירופה בכדורסל

גברה בגמר על ריאל מדריד 79—66

אלופת איטליה בכדורסל, קבוצת „איניס" וארזה, זכתה אמש באמסטרדם בגביע אירופה לאלופות לשנת 1975, לאחר שניצחה לעיני 3000 צופים את „ריאל" מאדריד, במשחק הגמר של הטורניר השנתי, בתוצאה 79—66. במחצית הוליכה האלופה האיטלקית 38—35.

זו הפעם הרביעית ש„איניס" זוכה בגביע זה. אשתקד ניצחה „ריאל" את הקבוצה מוארזה 84—82. למרות ש„ריאל" — שזכתה בגביע זה חמש פעמים — היתה ה„פייבוריטית" גם אמש (בגלל העדרותו של דינו מנגין האיטלקי, ששבר את ידו באימון מוקדם) — עלה בידי האיטלקים ליטול יוזמה במחצית השניה ולשלוט ברסן, כשהם מעודדים על ידי מאות איטלקים שבאו לחזות במשחק.

בוב מורס, כוכבה האמריקני של „איניס" קלע 29 נקודות. שאר הנקודות הושגו על־ידי ביסון 14, ריצ'י 13, וולברסון 10, ואנאסה 9, אוסולה 4.

לריאל: ברבנדר 21, שציר־ביאק 16, רולאן 12, קורבלאן 11, ליוק 4, קברדה 2.

ה„סאברס" יצאו; מ.ל. קאר נמכר לסיינט לואיס

כדורסלני ה„סאברס", אלופי הליגה המקצוענית האירופית, עזבו אתמול את הארץ בדרכם לארה"ב. כפי שנודע, חתם מ.ל. קאר, מי שנבחר ל„שחקן היעיל ביותר" של ה„סאברס" עם הקבוצה המקצוענית „סיינט לואיס ספיריטס", המשתייכת לליגת ה„איי.בי.איי.".

צ.ס.ק.א. הורחקה לשנתיים!

מאת סופר „י.פי.פ" באמסטרדם

אלופת ברית־המועצות בכדורסל, קבוצת הצבא האדום ממוסקבה (צ.ס.ק.א.) הורחקה אמש על־ידי ההתאחדות הבינלאומית לשנתיים מכל תחרויות במסגרת אירופית.

כזכור עמדה צ.ס.ק.א. להופיע בבית אחד במשחקי גביע אירופה לאלופות עם מכבי תל־אביב, ריאל מדריד, אלויק שטוקהולם, מראבול רדסראם והרג מצרנת, אך פרשה בנימוקים של „קשיים כספיים".

פיב"א הוסיפה אמש ל„קשיים" אלה גם קנס כספי בגובה של 1700 דולאר.

גלי צה"ל

„משלנו"

מצעד הפזמונים העבריים
10.4.75

1. בוכרדים להמשיך לנגן	להקת חיל האויר
2. יש לי ציפור קטנה בלב	יגאל בשן
3. זמזום את השקד	הגשש החיוור
4. בארץ אהבתי	חוות הצי הפי הצנחנים
5. אדבר אתך	ההה אלברשטיין
6. את ואני	שלמה ארצי
7. שלום	אילנית
8. בתחנה המרכזית	אבי טולידאנו
9. וזהו דבר השיר	אבנר גדסי
10. הכיתה	שרה כדישי
11. פרקים בתולדות היישוב	שוקולד מנטה מסטיק
12. אנחנו	דני בסינג
13. הבנות על שפת הנחל	להקת הנח"ל
14. תמיד עולה המנגינה	להקת חיל האויר
15. אבי חורצב על בית	צבי שרשן
16. מוכר הפרחים	פרנה היאמרון / כלי הנקה
17. רוח שובב	אלכסנדרה
18. הצילו	חוה ובזיל
19. ניגון עתיק	אושיק לוי
20. אבק בעשן הקטורת	הפרברים

המינה לשיפוטכם:

1. בואי נעשה לנו חג	יגאל בשן
2. שיר אהבה לספן	להקת חיל הים
3. טוב לי בקיבוץ	דודו זכאי
4. נערים	ציפורי הזמיר
5. זה קורה	אריק לביא

גזור ושלח

לדאר צבאי 1005 צ.ה.ל. (מ.)

זה הדירוג שלי (סמן מספר השיר)

מהמצעד: 1....... 2....... 3....... 4....... 5.......

מהפינה לשיפוטכם: 1....... 2.......

שם ____________

כתובת ____________

בין המשתתפים יוגרלו פרסים

אלון: גילינו הבנה לשאיפות המצרים

מזים „העלילות שישראל אשמה בכשלון השיחות"

מאת מאיר הראובני

...שהתברר לצוות הש־... ולממשלת ישראל, ש־... ניתן במסגרת הסדר־... ים כמנגל להשיג אי־לו־... הסכמנו לנסותה מש־... אותם: הוזיות מ־... רש בכות. גילינו הבנה ...לשאיפות של מצרים ל־... מגו, על דעת הממשלה ...ת, למסור למצרים את ...לות על אבו רודס ואת ...ל שדות הנפט שם, ב־... ...נת של מובלעת רחו־... ...יים ולפנות את מח־... ...ם של המעברים האס־... ...גיים במעבר כדי שיהיו ... במאור החיץ המחוזק ... כוח אריים. ...ברים אלה גילה אמש שר החוץ, מר יגאל אלון, בנאום שנשא בבית העם בכפר תבור. מר אלון הדגיש כי ישראל, מצדה, עשתה כל מה שניתן לעשות כדי להגיע להסכם.

„בעולם" — אמר — „קבעה לה שביתה העשרה שהשיחות הושעו משום שישראל התעקשה בתביעתה לביטול מצב הלוחמה בתמורה להסדר ביניים, ולא גילתה נכונות לפשרות טריטוריאליות. אני רוצה להזים את שתי העלילות האלה, ויהיה מי שיהיה מפיצן".

„הצעות נוספות"

להלן גילה כי בתום השיחות, כשהתברר שהן עומדות להסתיים בכשלון, „הצענו הצעות נוספות והן: הסכמנו לאפשר למצרים מעבר רכב בין העיר סואץ ובין אבו־רודס, בכביש אסטרטגי שבשליטתנו — והתוך התחשבות ברגש הכבוד המצרי. הסכמנו גם שהרכב הזה ייבדק על־ידי משקיפי או"ם ולא על־ידי חיילי צה"ל. כן הסכמנו לנסיגה נוספת במעברים ובלבד שישראל תוכל לקיים באזור החיץ של או"ם מיתקן־התרעה נגד התקפת־פתע אפשרית. הצענו שגם המצרים יקימו מיתקן־התרעה מקביל.

קיווינו שההצעות החדשות יאפשרו סיבוב נוסף של מזכיר המדינה. אך המצרים לא היו מוכנים לקיים בהצעות החדשות. הם שיחלימו על הפסקת השיחות ואף מיהרו להג פירוטם ברבים על השעיית השיחות.

על אף האכזבה, אין הממשלה נוטשת את שאיפתה לשלום ותהיה מוכנה להשתתף במאמצים נוספים למען השגתו. לא סתמנו אפילו את הגולל על רעיון ההתקדמות בשלבים", — אמר.

לגבי העתיד מנה מר אלון ארבע אופציות:

● למנוע סטטוס־קוו וקפאון במצב העלולים להוליך למלחמה חדשה;

● אפשרות של הסדר ביניים מוגבל;

● נכונות למרים על הסכם מקיף וכולל יותר.

● הליכה לז'נבה.

הנהלת „אל־על" תדון בדרישות העובדים

מאת רחל פרימור

...ציגי הנהלת „אל על" ...מו הבוקר פגישה עם ...עובדי בתי־המלאכה ...החברה כדי לדון ב־...שותיהם לקידום מקצ־...העובדים הסוג בתחי־... השבוע אות איום ה־...תה בעקבות משא־ומתן ...ימו עם נציגי ההנהלה. ...עקבות פגישה שקיימו ...ל עם המנהלים הטכניים ...מנכ"ל החברה, מוכם, ...היועץ המשפטי של „אל ...פנה לבית־הדין האזורי ...בודה, בתל־אביב, בבקשה לבטל את צווי המניעה שהוצאו שלשום נגד המנהלים הטכניים.

המנהלים הטכניים הסבירו לנציגי ההנהלה, כי השביתה שתיכננו לקיים למשך 24 שעות היתה מחאה חד־פעמית. כן הודיעו, כי אין בכוונתם להזדקק לאמצעים של הפסקת העבודה כדרך לפתרון של חילוקי דעות בין ההנהלה לבין העובדים.

שיבושים קלים בלבד בלוח הטיסות היו אתמול, עם חידוש העבודה הסדירה של המנהלים הטכניים.

...כו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלה הרגילה של מפעל הפיס מס' 15/75, שהתקיימה ביום 10.4.75 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000.— ל"י זכה המס': 246294.

בסך 100,000.— ל"י זכה המס': 675097.

בסך 50,000.— ל"י זכה המס': 580962.

בסך 10,000.— ל"י זכו המספרים: 790748 220720.

בסך 5,000.— ל"י זכו המספרים הבאים: 195822 121933 431311 397886 328609 247... 716747 738990 733548 651...

בסך 1,000.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים: 25966 06730 02136 0083... 95411 91975 59295 36... 79.

בסך 500.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 27132 23321 06904 06256 64651 47537 38096 34947 83922 67016.

בסך 200.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 9009 7005 2126.

בסך 100.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

0817	0601	0276	0044	0008
1937	1619	1073	1071	1012
3483	3352	2950	2534	1966
4534	4529	3886	3745	3586
5730	5675	4822	4793	4537
7678	7563	7274	7176	6787
8303	8281	7902	7812	7766
9370	9283	8985	8530	8332

בסך 6.— ל"י זכו כל הכרטיסים הרגילים שמספריהם מסתיימים בספרה: 6.

רק הרשימה המלאה הרשמית מחייבת את מפעל הפיס.

בגביע אופ"א: מינשנגלדבך — פ.צ. קלן 3—1

קבוצת „בורוסיה" מינשנגלדבך, המוליכה בראש טבלת הליגה המערב גרמנית בכדורגל, עשתה אמש צעד רציני לקראת גמר גביע אופ"א, כאשר גברה בקלן על פ.צ. קלן 3—1 במשחק חצי הגמר. שלשום, באותה מסגרת ובאותו שלב, ניצחה טוונטה אנסחדה ההולנדית את יובנטוס טורינו 3—1.

אמש היה זה יומו של „יופ" הייינקס, כוכב ה„גלדבך" שהצטיין במסירות שכולן הובקעו לשערים. השערים: הדני אלן סימנסן (23, 60) ודאנר (34) — ל„בורוסיה"; לואה (52) — לקלן.

✶ בגביע אסיה לנוער בכדורגל בכווית הסתיימו משחקי המוקדמות. התוצאות: סינגפור — אפגניסטן 1—0; אינדונזיה — ברוניי 1—0; דרום־תימן — בורמה 2—1.

✶ אלפי חובבי כדורגל צבעוניים גרמו אתמול למהומה כאשר ניסו להיכנס לאיצטדיון כדורגל בקייפטאון, במטרה לחזות במשחק חצי־הגמר של הגביע ה„ביכורי" בין קבוצות „בלאק קינגס" ציסקי" ו„הלניק". לא פחות מ־30 אלף צופים צבאו על פתחי האיצטדיון, שבו מקום ל־26 אלף צופים בלבד. שלושה אנשים נשלחו לבית החולים „ברוטה סהור", אך מאות המשיכו להתגושש ליד שערי האיצטדיון. קבוצת הלבנים, „הלניק", ניצחה 4—0.

בשלושים לפטירתה של יקירתנו
אשת מאיר
יהודית ימיני נע"ה
תתייחד עם זכרה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), בשעה 4 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
מתאספים ב־3.45 ליד השער החדש.
המשפחה

ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75), ימלאו שלושים מאז שכלנו את בננו האהוב ואחי הדגול
יקירנו
אביגדור־יצחק (אבי) דרקסלר ז"ל
בשעה 16.30 נעלה לקברו, נתפלל לעילוי נשמתו ונתייחד עם זכרו. נפגשים ליד שער בית העלמין בקרית שאול.
ההורים: טובה ומיכאל
האח: גיורא

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית
של יקירנו
אהרון טליל ז"ל
רח' אלתגן 12, חיפה.
על מועד הלויה נא להתקשר טלפונית 84097־04.
המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירת אבינו היקר
ישראל מאיר וידברג ז"ל
בן פנחס
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום שלישי, ד' באייר תשל"ה (15.4.75), בשעה 15.45, בבית העלמין בקרית־אתא. אוטובוס יעמוד ע"י בית המנוח ברחוב ביאליק 4, קרית־אתא.
משפחת וידברג

מודעות אבל גם בעמודים 8, 9

هكذا امن الاهل

هكذا من الأصل

משתתפי טיול לאירופה נחקרים על עבירות מטבע

מאת שמעון רפפורט

כ־80 איש שהשתתפו ב־טיול מאורגן לאירופה, נח־קרים ע"י משטרת חיפה בדבר המקורות שמהם השי־גו מטבע־זר, מעבר להקצ־בה הרשמית.

משתתפי הטיול, שיצאו לפני כ־6 חודשים לאירופה, נתבקשו לספר היכן השיגו את הדולרים מעבר לסכום ההקצ־בה הרשמית בסך 450 דולר לנפש. עד כה נחקרו על־ידי משטרת חיפה כ־20 איש. אחד המטיילים שיצא בטיול המאורגן זה, שכלל סיור בכמה ארצות באירופה, סיפר, כי הוא נדרש לשלם כ־700 דולר. חברת הנסיעות פירסמה ב־מודעותיה שאפשר לשלם ב־מטבע־זר בשני תשלומים: ה־אחד עם ההרשמה והשני ב־ימים הראשונים לטיול. הס־דר זה נועד להעניק לחברת הנסיעות „כיסוי" פורמלי ל־מקרה של בדיקת מקורות ה־מטבע הזר. כמה מבין הנח־קרים טענו, שהם הוטעו ע"י מודעות החברה, שפירסמה כי הטיול עולה 450 דולר, כסכום ההקצבה על מטבע זר.

בחקירה נתבקשו המטיילים להודיע מנין נטלו מטבע זר בעבר לסכום ההקצבה לצורך כיסוי קניות ובילוי בעת ה־טיול. כמה מהמטיילים קיימו שיתוף פעולה עם המשטרה והודו ש־רכשו דולרים בשוק־שחור. א־חרים המציאו מסמכים על פק־דונות במטבע זר שעמדו ל־רשותם.

החקירה נפתחה ביוזמת ה־מטה הארצי של המשטרה ו־שלטונות האוצר, בכוונה להר־תיע קנייה במטבע זר בשוק השחור, בעונת הטיולים ה־קרובה.

סחורות בחצי מיליארד ד' יצאה ישראל ברבע הראשון של 1975

יצוא סחורות נטו (ב־מחירים שוטפים בדולארים) הסתכם במארס 1975 ב־168 מיליון דולאר, מזה 38 מיל־יון דולר יצוא חקלאי ו־130 מיליון דולאר יצוא ה־תעשייתי. במארס 1974 הסת־כם היצוא נטו ב־169 מיליון דולאר. היצוא, בנוכה השפעת השינויים העונתיים הרגילים, ירד במארס ב־חמישה אחוזים בהשוואה לפברואר השנה.

על כך מסרו דוברי הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה ו־משרד המסחר והתעשיה על סמך נתונים ארעיים, שאינם כוללים את היצוא מישראל ל־שטחים המוחזקים על ידי צה"ל.

ברבע הראשון של 1975 הסתכם היצוא של סחורות (במחירים שוטפים בדולארים) ב־493 מיליון דולאר, לעומת 419 מיליון דולאר בתקופה המקבילה ב־1974 — עליה ב־18 אחוזים.

היצוא התעשייתי (פרט ל־יהלומים) הסתכם ברבע הרא־שון של השנה ב־236 מיליון דולאר לעומת 198 מיליון דו־לאר בתקופה המקבילה אשת־קד — עליה ב־20 אחוזים.

מהסיכומים הארעיים מתב־רר עוד, כי ברבע הראשון של 1975, לעומת התקופה המק־בילה ב־1974, חלו ביצוא ה־תעשייתי העליות הבאות: מכרות וחצבים ומינרלים אל־מתכתיים — 65 אחוזים, מת־כת, מכונות ואלקטרוניקה — 52 אחוזים, כימיקלים, גומי ו־פלסטיקה — 20 אחוזים. לעו־מת זאת חלה ירידה ביצוא מוצרי טקסטיל, הלבשה ועור ב־16 אחוזים.

יצוא יהלומים נטו (לאחר ניכוי ההחזרות) הסתכם ב־ינואר — מרס 1975 ב־137 מיליון דולאר וחלה בו ירידה בשני מיליון דולאר בהשוואה לתקופה המקבילה ב־1974.

היצוא החקלאי (כולל פרי הדר) הסתכם ברבע הראשון של 1975 ב־118 מיליון דולאר לעומת 80 מיליון דולר ב־תקופה המקבילה ב־1974, — עליה ב־49 אחוזים. יצוא פרי ההדר עלה מ־59 ל־88 מיליון דולאר. ביתר ענפי היצוא ה־חקלאי חלה עליה מ־20 ל־30 מיליון דולאר.

רס"ר הורד בדרגה ונאסר

רס"ר אפסנאי, אחראי על מחסן תרופות צבאי, נדון אמש בבית־דין צבאי להורדה בדר־גה לטוראי ולשלושה חודשי מאסר בפועל.

בית־הדין בראשות רב־סרן בנימין שטרן, הרשיע את ה־רס"ר בגניבת תרופות בשווי 170 לירות, החזקת פרטי ציוד צבאי בביתו בשווי כ־200 לי־רות והתנהגות שאינה הולמת.

בחודש הבא יבוטל האיסור על יבוא מותרות

מאת יצחק דיש

איסור היבוא של מוצרי המותרות עומד לפוג בת־חילת החודש הבא. המגמה המסתמנת היא, שלא להאר־יך איסור זה.

בעת פיחות הלירה, ב־10 בנובמבר 1974, נקבע איסור יבוא על 30 מוצרי מותרות שכללו: מכשירי טלוויזיה, מכשירי סטריאו, בדים יקרים, פירות בקופסים, מכונות תפי־רה וכד'. האיסור נקבע ל־180 יום.

האיסור האדמיניסטרטיבי עו־רר התנגדות במדינות גאט"ט ובמדינות שישראל עומדת עמן בקשרי סחר, כיוון שהוא נוגע בחופש הסחר ההדדי. ישראל הבטיחה אז שהאיסור הוא זמני בלבד. מחוגים ממ־שלתיים נמסר, כי אין עוד החלטה סופית בענין ביטול האיסור של היבוא, אך הנ־טיה היא שלא להאריך את האיסור בחודש הבא.

אבן דחה הצעת־משרה מאוניברסיטת ג'ון הופקינס

ח"כ אבא אבן דחה הצ־עה של אוניברסי־טת ג'ון הופקינס, בוושינג־טון, לקבל מינוי כפרופסור ליחסים בינלאומיים בשנה האקדמית 76—1975.

במכתב לדקן המכון ללימו־דים בינלאומיים מתקדמים ב־אוניברסיטה, הודיע ח"כ אבן, כי לפי הערכתו בעתיד הבא יהיו התנאים בישראל כאלה, שלא יוכל להתפנות לזמן כה ממושך מעבודתו המפלגתית ו־הפרלמנטארית. לכן, השיב מר אבן, אין ביכולתו להיענות להזמנה, אפילו לסמסטר אחד.

הוא הוסיף, שהוא רואה זכות גדולה בעצם העובדה שהאוני־ברסיטה ראתה אותו ראוי ל־איצטלה רמה זו.

פקידי אוצר ומשרד הבריאות ידונו בהוספת תקנים לרופאים

מאת אבי רז

הנהלת משרד הבריאות פנתה אתמול אל האוצר, בבקשה לאשר הוספת ע־שרה תקנים לרופאים, כ־מקדמה על חשבון התק־נים הנוספים הדרושים ל־יישום מסקנות ועדת גבריה, בעניין הגדלת התורניות של רופאים בחדרי המיון ובמחלקות בתי החולים. דיון משותף לאנשי הברי־אות והאוצר בנושא, יתקיים ביום א'.

פניית משרד הבריאות אל האוצר באה בעקבות הסכם, שהושג בין הנהלת המשרד לבין יו"ר ארגון הרופאים עובדי המדינה, ד"ר גדעון מגליה. ד"ר מגליה הודיע, כי לאחר שהרופאים יקבלו הוד־עה על הוספת התקנים — יופסקו הסאנקציות שהכריזו, לפיהן אין הם מטפלים בחולים המגיעים לחדרי המיון בבתי־החולים הממשלתיים, אלא ב־מקרים של פיקוח נפש בלבד.

בתקציב משרד הבריאות כלול סכום של 10 מיליון ל"י לשם תשלום עבור תורניות רופאים, שחלק ממנו נועד לכסות את ההתחייב במסקנות ועדת גבריה. הבעיה היא, ש־אין מתירים עתה להוסיף תק־נים. בעניין זה נמסר, כי מנכ"ל משרד הבריאות נד־רש השבוע לפטר 100 עובדים ארעיים, ובחודש שעבר נדרש משרד הבריאות לקצץ 260 תקנים בתוך שנה.

מנהל המרכז לשיקום נפגעי סמים:

ירד גיל המתמכרים לסמים גבר השימוש בסמים 'קשים'

מאת נילי ארקין

באיזור המרכז בלבד יש כיום כ־800 מתמכרים ל־אופיום, מלבד מתמכרים לסמים אחרים, המונים ב־ארץ בין 1,500 ל־2,000 איש — נמסר אתמול בעת סיור שערכו חברי ועדת ה־שרים לעניני רווחה במרכז הקהילתי לבריאות הנפש ביפו.

בסיור השתתפו יו"ר הוע־דה, שר המשטרה, וכן שרי הבריאות, הסעד, החינוך ו־התרבות, מנכ"ל משרד הברי־אות, רופאים, פסיכיאטרים ו־פסיכולוגים.

מתוך הנתונים מסתבר, כי 84 אחוזים מצרכני האופיום הם גברים, 40 אחוז מהם בני פחות מ־20 ו־90 אחוז מה־מתמכרים לא שירתו מעולם בצה"ל, או שוחררו מהשירות כעבור זמן קצר.

ד"ר מ. רייכר, מנהל המר־כז לשיקום נפגעי סמים, אמר, כי בעית הסמים מחריפה, ב־עיקר כיוון שחלה ירידה בגיל המתמכרים, ולדבריו „מתפתח סוג חדש של אנשים, שהס־מים היא דרך החיים היחידה המוכרת להם". חלה גם עליה בשימוש בסמים 'קשים' ומסו־כנים; בסמים סינתטיים, וכן בהרואין, דבר שלא היה ידוע בארץ בעבר.

הגמילה מסמים נעשית ב־עיקר בבתי החולים לחולי נפש, אך עיקר הבעיה אינה גמילה פיסית, אלא צורך ל־פתור בעיות חברתיות, כלכ־ליות ונפשיות של המתמכר.

האשראי המכוון יתייקר ב־2%

נגיד בנק ישראל, מר משה זנבר, הודיע אתמול, כי החל בסוף חודש אפריל תעלה ה־רבית על אשראי מכוון להון חוזר, מכל הסוגים, מ־13 ל־15 אחוזים.

אשר למדיניות המוניטרית ציין הנגיד זנבר, כי בהת־אם להחלטות קודמות, הועלה אתמול שיעור הנזילות על ה־אשראי החופשי ב־2 אחוזים ומסתכם עתה ב־3 אחוזים, ו־באמצע מאי יגיע ל־5 אחוזים.

מבריחה התחזתה כאלמנה לעורר רחמי מוכסים בלוד

מאת רחל פריגוד

כדי להימנע מתשלומי קנס ומכס, היתה אתמול ישראלית, בת 36, מוכנה לעשות הרבה מאוד: לבכות בשיכבוע רב, לבקש רחמים, להבטיח הבטחות ואף לאמץ לה גורל מר.

הנוסעת, שבאה מאירופה, נתפסה באולם המכס של נמל התעופה בן־גוריון, כאשר ברשותה היתה מערכת סטריאופונית ש־עליה „שכחה" להצהיר כחוק לפני ה־מוכסים. לאחר שנתפסה עם הסחורה הועבר הטיפול לידי אנשי מחלקת ה־חקירות של המכס בנמל. בפני הפקידים גוללה הנוסעת סיפור מלווה דמעות. לדבריה, הינה אלמנת מלחמת יום ה־כיפורים, שיצאה בחופשת החלמה בחו"ל, ושבה לארץ לאחר שנודע לה, כי גופת בעלה נמצאה בין 39 גופות החיילים הנעדרים, שהועברו בשבוע שעבר לישראל. הנוסעת הבטיחה, כי להבא לא יבגוד בה זכרונה ותצהיר בפני המכס על חפצים ורכוש החייבים בתשלום.

פקידי המחלקה נשארו הלומים לשמע הסיפור וביקשו לסייע ללקוחתם, כדי ש־תזכה בהנחה בתשלומי המכס וכופר ה־קנס.

לצורך זה ביקש פקיד המכס מהנוסעת כי תצטייד באישור במשרד הבטחון בדבר אלמנותה. בשלב זה ידעה לספר, כי יחסיה עם אנשי משרד הבטחון, המטפלים במשפחות השכולות, אינם תקינים בטוחם. לעזרתה נחלץ פקיד המחלקה שהציע, כי הוא יתקשר עם משרד הבטחון בדבר האישור הנחוץ, והתיר לנוסעת להמשיך לדרכה, בלי המערכת הסטריאופונית.

בשעות הצהרים התקשרה למחלקת ה־חקירות שכנה של הנוסעת, אשר גילתה את האמת. השכנה סיפרה, כי הנוסעת ש־אימצה לה גורל של אלמנת מלחמה, אינה אלא אשה שחיה בפירוד מבעלה ותיכננה „טריק" זה במטרה להימנע מתשלומי הקנס והמכס. השכנה ביקשה גם, כי אנשי המכס לא יסגירו את אנשי משרד הבטחון בעניין סיפורה של הנוסעת.

אנשי המכס, שקיוו בתחילה כי יוכלו לעזור ל„אלמנה" החליטו, כי מקרה זה דורש החמרה, ועתה תשלם הנוסעת את מלוא כופר הקנס ותשלום המכס.

ביזמת שאול אביגור

„צוות תשיבה מיוחד" יציע שיטות לקליטת עולים מבריה"מ

מאת אברהם הירש

צוות חשיבה מיוחד, יציע שיטות חדשות לקליטת עו־לי בריה"מ המוצעת. על כך סוכם בפגישה רבת דרג, שנתקיימה אתמול במשרד ראש הממשלה בתל־אביב.

את הפגישה לדיון בעליה מבריה"מ ובקליטתה, יזם מר שאול אביגור, כי עוסק ב־עבר בנושא יהודי בריה"מ. השתתפו בה ראש הממשלה יצחק רבין, שר הקליטה, שלו־מה רוזן, כ"ב יו"ר הנהלת ה־סוכנות, אריה דולצ'ין, ומנ־כ"ל הסוכנות, משה ריבלין, יו"ר־עמית של מחלקת העליה, הרב מרדכי קירשבלום, מנכ"ל המחלקה צבי נרקיס, ומנכ"ל משרד הקליטה, מנחם שרמן.

בפגישה הועלו קשיי הקלי־טה השונים, ונדונה גם היר־דה הגדולה במספר העולים מבריה"מ. ראש הממשלה ס־מך ידו על הקמת צוות ה־חשיבה, שהרכבו לא נקבע עדיין.

800 מו"לים מ־30 מדינות ביריד הספרים

מאת אבי נוי

800 מו"לים מ־30 מדינות כבר הבטיחו השתתפותם ב־יריד הספרים הבינלאומי אשר יפתח בירושלים ב־28 ב־אפריל. בין המציגים — בעלי הוצאות ידועות מ־ארה"ב, אנגליה, צרפת, הו־לנד וגרמניה.

לרגל היריד, אשר האכסניה הקבועה שלו היא בנייני האו־מה בירושלים, ייסגרו מבואות הבנין כדי להגדיל את שטח התצוגה. כפי שנמסר, יהיה ה־יריד פתוח לקהל רק שעות מסויימות ביום ואילו שאר ה־זמן יוקדש לניהול עסקים בין המו"לים השונים. בטקס ה־פתיחה, אשר יערך במעמד ראש־הממשלה, יצחק רבין, יוע־נק פרס ירושלים לחרות ה־אדם לסופרת הצרפתיה סימון דה־בובואר.

הדלקת נרות

	ערב שבת	מוצש"ש
ירושלים	5.27	6.43
תל־אביב	5.45	6.45
חיפה	5.35	6.45
באר־שבע	5.43	6.45
אילת	5.47	6.49

להיט יבוא איטלקים
מבחר גדול של
מזנונים, פינות אוכל, סלונים,
שולחנות סלוניים, חדרי ילדים,
חדרי שינה ומטבחים.
מחירים מוזלים — אפשרות בתשלומים
„אדיר" - יבוא, שווק, הפצה
פינסקר 61 ת"א, טל. 289944
פתוח מ־10.00 בבוקר עד 20.00 בערב

לוי דוד
מציעים למכירה
בפתח־תקוה
במקומות שונים
דירות פאר 3 - 4 חדרים
עם מיטב השכלולים
בתנאי תשלומים נוחים
אפשרות למשכנתא עד 30.000 ל"י
לזוגות צעירים
דירות לפי היכולת
פרטים: רחוב וולפסון 13 פתח־תקוה טלפון: — 911297, 904865 בשעות: 9.00—13.00, 16.00—19.00.

הראית אצלנו
את המבחר הגדול
של
ספרי
אמנות
בהנחות עד 60%!
אל תחמיץ הזדמנות זו
לקנות ספרים יפים באול!
חנויותינו בתל־אביב
פתוחות רצוף
מ־8.30 עד 7 בערב
בראון
ביתם לספרים
תל־אביב, אלנבי 35

דרוש
נקיון
מהמטפלים
במזון
משרד הבריאות
ישראל נקיה

דבר כזה לא היה ולא יהיה
באופנת אלנבי
מתחילים את המכירה
המטורפת ביותר
באופנת אלנבי
ברחוב אלנבי 79 תל־אביב
החל ממוצ"ש ה־12.4.75

	מקורי	רק ל"י
מכנסיים קורדרוי לילדים ולילדות	85	15
אוברולים קורדרוי לילדים ולילדות	95	20
חולצות לילדים ולילדות עם ציור קארטה	59	10
חולצות לנערות עם גב חשוף	75	15
חולצות לגברים מטריקו שרוול קצר	45	10
מכנסיים ג'ינס גברדין ועוד לילדים/ות	110	כמעט חינם
חולצות מודפסות קייציות לנערות	75	15
בגדי־ים לנערות חדישות ביותר	135	35
שורטים לילדים ולילדות מפירמה ידועה	69	15
חולצות עם תחתון לנערות מודל פריס	125	20
חולצות לגברים מוואל אמיתי של ביח"ר זנדי	120	35
מכנסיים גברדין, קורדרוי לגברים ולנערות	110	35
גולפים לגברים ולנערות חדישים ביותר	95	15
חולצות לילדים ולילדות מודלים חדישים	69	10

חדרי־
שינה
חצי־חינם
ישר מאירופה לביתך!
הגיעו דגמים חדשים
מכירה פומבית במחסננו בחולון
ברחוב המלאכה 23 — איזור התעשייה
חולון — ע"י ביח"ר אלבן זוטו
— ליד טמפו —
* מיטות זוגיות
* ארונות קיר
* ארונות לחדרי ילדים
* שידות - מגרות
אספקה מיידית! הקודם זוכה!
לבעלי חנויות — הנחה נוספת
המכירה יום־יום — כולל שבתות
מ־10.00 בבוקר עד 5.00 אחה"צ

למכירה
משרדים ומחסן
ממוזגי אויר
ברח' הארבעה 8, תל־אביב
בשטח 545 מ"ר
גובה המחסן 3.20
ומותקנת בו מעלית סחורות
בהצעות רציניות בלבד, לפנות
לת.ד. 86, תל־אביב.

בעל חנויות
במרכז
התיירות
בן־יהודה—פרישמן
תל־אביב
מעונין לקבל סוכנות
לקרמיקה, תכשיטים,
דברי נוי, מתנות
וכדומה.
טלפון: 03-232640

למכירה
ציוד מיוחד מיובא
לחנות הלבשה ולבוטיק
להתקנת מדפים, מתליות,
תאי זכוכית ותאי הלבשה,
המיוצר ע"י צינורות
ניקל כרום.
נא לטלפן בין השעות
8.00—9.00, 13.00—17.00
תל־אביב: 269037

נופש משפחתי זול
ליד הים
חדרים עם מטבחים
לחג העצמאות וקיץ
שלוחית ציון מכמורת
053—96133

עתיקות-אומנות-תכשיטים
מכירה
הנחות של 50%-20%
5 לאפריל - 13 לאפריל
The Collector

הכחשה
בשבועון „העולם הזה", גליון השבוע, בקטע ממאמר „טרוף המערכות", הוזכר שמי וצוטטו קטעי שיחת טלפון.
אני מכחיש את תוכנם והקשרם המעוות, ומצטער על הדרך בה נלמדה מסקנה שהיפוכה נכון.
ישראל אילון -
„איל" בע"מ

מכירת עודפי יצוא
בגדי נשים, צעירות וצעירים.
ביום שבת משעה 9.00, ברח' בנימין מינץ 3/9 הדר־יוסף.
ביום חול, ברח' נחלת בנימין 9 — בחצר.

בוטיק למידות גדולות
מחפש מתפרה
המיכנה לספק דגמים צעירים יפים במידות 52—44.
בהצעות נא לפנות לטלפון 03-414305 (בית פרטי).

הדירה
שאותה חפשת תמצא אצל
אוזיל ציטרין מנדלסברג
למכירה
1. בכבר המדינה
דירות פאר בנות 3 חדרים עם מרפסת ענק. דירת פנטהאוז. וכן מחסנים.
2. אחד העם 112
דירות נוחות בנות 3—3½ חדרים.
להשכרה
3. ליד „שיכון הצמרת"
דירות מרווחות במיוחד — בנות 4 חדרים, בנויות בסטנדרט גבוה מאד.
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 5, טל. 224514, בין השעות 8—1, 4—7.

עירית בת־ים — המוזיאון העירוני
רחוב סטרומה 2
תערוכת אמני בת־ים
"75"
בחסותו האדיבה של ראש עירית בת־ים
מר יצחק ולקר
הפתיחה בשבת 12.4.75
בשעה 11.30 לפנה"צ

אולם תעשייתי
230 מ"ר מעל קומת חנויות בבנית הרצל תל־אביב, כח, טלפון ושרותים. מתאים לכל מטרה.
להשכרה בשכר־חודשי
טלפון 223745 תל־אביב

למכירה קטפת
חד טורית
— אחרי שפוץ כללי במצב טוב —
נא לפנות לקבוץ גל־און טלפון מס' 051-93056.

מעריב של שבת

"אנחנו באים!!!..."

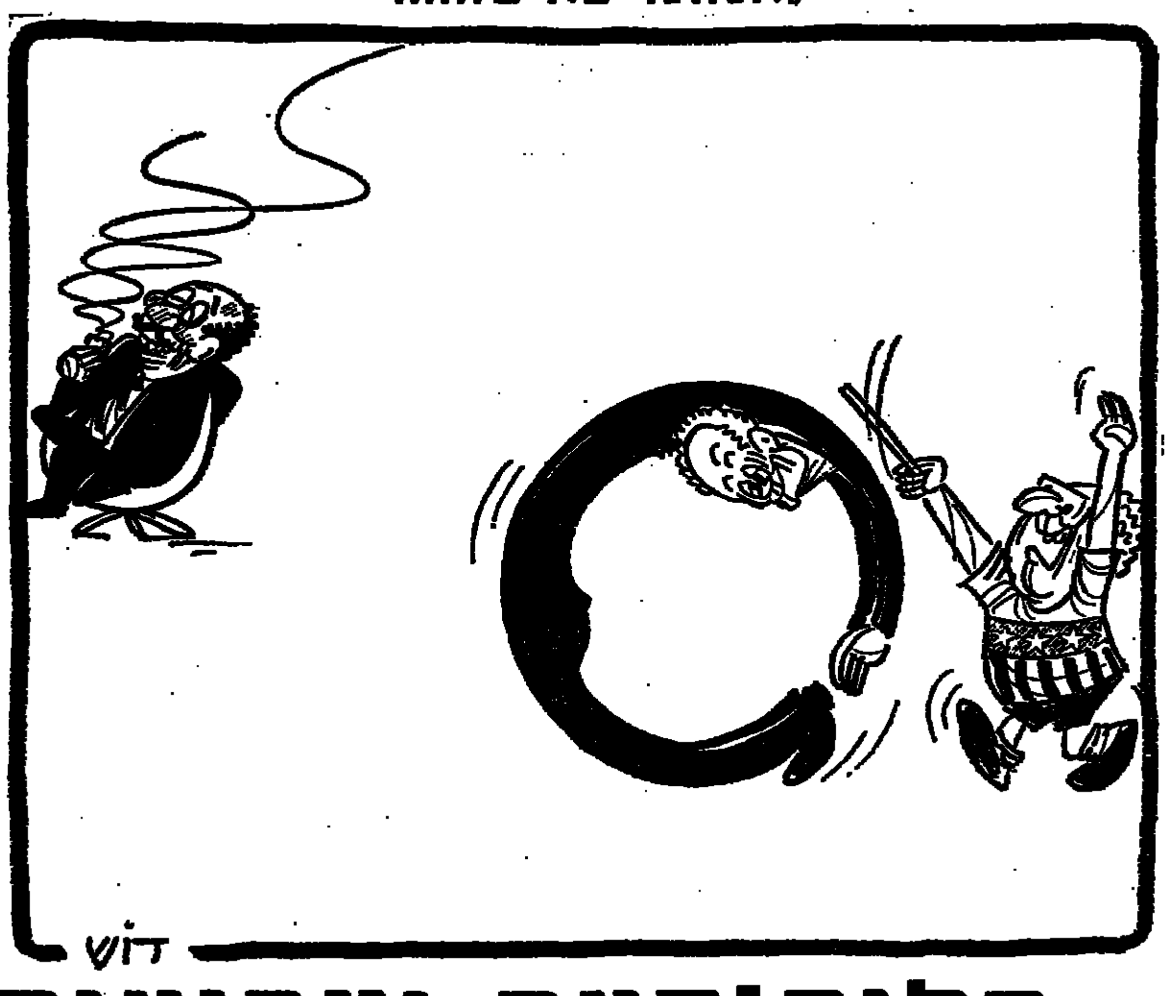

שמואל שניצר
קבורת ה"דיטאנט"

ראות הוועה של המלחמה בדרום־מזרח אסיה מתפרצים אל הטרקלינים השאננים העולם המערבי עם כל סידורי־הרשות של ויזיה. שפריטם של כתבי העת המצויירים ים את תמונות־האימה. בצילום־מקרוב, לנוסיר שם. ההלחלה, הצלצות וקן־כלי־ה משתקפים במבטים הבוהים של פליטי ות הצלמות. האנשים מוכי הטירוף ה־ים נשים וילדים בנסיונם להגיע אל ינה האחרונה או אל המטוס האחרון; ניות הישנות המגמוסות כל כלי וכל ה שאגרה משפחה בעמים של דלות; ים בני השמונה שהם המשענת האחרונה ן היחיד של התינוקות הרכים הצרורים גבם; האמהות החוסות בשחוח רדודה, ופשוטותיהן, הנושאות עיניהן אל השמים ומים המסתירים אש ונתך פלדה; הסו־הארוכים של הנוצרים מאימה אל הרדה, י הבילות ויגון נגורל שכבר נחרץ; ה־ם המנסות לסתום באצבעותיהן את נקבי ים בגופי בעליהן, שכבדן הולכת ופו־ הנפש עם קילוחי הדם — הכל גלוי ע ונראה בעליל בכל קצות תבל.

ין איש יכול לטעון שלא ראה ולא שמע. איש רשאי לומר שזה היה במרוחקים, לבו לא נגע. ואין איש יכול לטעון ב־ה שזה נעשה במסתרים והוא לא ידע, שנתגלתה הטראגדיה, כבר אי אפשר היה א־עשיה.

קורה עכשיו, לעיני כל העמים. שיו: הם משכים במעשיהם והסרבים ת מגדרם.

■

דממה שנשתררה סביב הטראגדיה הזאת זעקת לשמים. מאות האלפים שהתגינו שנים אחדות, בתוך אמריקה ומחוצה לה, להביע את שאט נפשם מן המלחמה ה־יטרה בוייטנאם, כדי למחות נגד רצח חים, כדי להקיע הפצצת ערים וכדי לקר־ על התרופפות המוסר הבינלאומי — עכשיו מתעספים בשתיקה נבוכה. ראשי המש־ות שהתנערו ממעשי האמריקנים המקרץ והפציצו בדרום־מזרח אסיה — עכשיו להם מה לומר. הקומוניסטים בעלי השם, נתנו את תמיכתם לכסף המחאה הגדול — יו דעתם נוחה. בעלי המצפון שזעקו ב־י הכישלון האמריקני שרשרת של כבוים מה — עכשיו אינם מבחינים בשום דבר הרג מבדר היום. בעלי חוש הצדק שהקימו משפט כדי לדון את "פשעי המלחמה יקנים — עכשיו המלחמה כשרה ב־הם.

בור הכללי של ארגון האומות המאוח־ סבור שאין הארגון צריך להתערב — כדי לדרוש כמצוי אספקה לפליטים ה־ים ממוקדי הקרבות. הוא רואה במלחמה בעיה פוליטית, והוא רוצה להיות ב בפוליטיקה. הצלב האדום של אנגליה שהילדים המצועים והתודים הנראים על הטלוויזיה הם חלק מבסס התעמולה קומוניסטי — לדעתו אין צורך לפנות ם מוייטנאם, כי לא צפויה להם שום שם. מנהגי הימין האמריקני אומרים ין ותומכים מן הארץ העולה בלהבות הוא ה מדיני חמור; הם יהיו מאושרים יותר אצל קרוביהם. אנשי השמאל ים מטלבים שאם יפקירו את דרום־אם לגורלה, זה יקצר את המלחמה, יא גם את יסורי האוכלוסיה האזרחית. ע נעשתה המלחמה המכוערת — יפה; ים המתרסקים בתוך ריכוזי אזרחים — יסטאריים; הפליטים הנסים בבהלה — מוסתים שאינם יודעים להבחין בין ם לבין דורשי טובתם. לפתע נהפכה מה לענין פנימי שאסור להתערב בו. אין עוד לראשי הממשלות הנאורים רצח על שפיכות הדמים, על הורבן ה־ ועל עקירת מאות אלפים מבתיהם. מי שגינה את האמריקנים בכל לשון ור — עכשיו אינו מוצא שום גורם לגינוי. כל מי שהיתה לו דעה ברורה ברית הכפכים, על ליבול מלהמות, על אוכלוסיות, על פגיעה בטהרת אזר־ ועל הפרת זכויות האדם — עכשיו הוא י הלוטין.

מבי דרום־וייטנאם, מסתבר, אין זכו־ אדם. אין להם תביעה להגדרה עצמית, שלוה, לחופש כפחד. אין להם זכות בשטור הרצוי להם. אין להם מעמד בארגוני הסעד. במשפחת העמים. ושות הפקירה אותם. הם הוכרזו כ־ חסר־הזכות והזכות־התקווה. לרחם עליהם ואין להציל את ילדיהם להושיע את נפצעיהם. עוד הם נשמים ים וצופקים, וכבר נחתם עליהם הגוזל.

■

ינוטה להתרסם מכל האיסים. הופ־ים, הליגות, הארגונים הפולחנים, על זכויות האדם, יכול ללהוד ל הזה כה הערך האמיתי של בהאורויהם ידות, הכוונה שבמצהרותם. השטע הוא קומוניסטי, אבל הוא קורע היגיוקה כמו הנבק הדמוקרטי. המאבק הוא הכלום, אבל הוא מביח כמו המאבקים טריסטים. הפצצות הן של תנועת שח־אומית, אבל הן מבקעות בתים וקוברות שדרים תחת הצוים כמו פצצותיהם של יאליסטים. הקורי, האריכה והתיארה אינם ם. שומת מפני שהם נגרמים על ידי כ־ החתת דגל הוויטקונג או ה"גמר ה־ אותו דם נשפך, ואותן דמעות יורדות. אמהות שוכלות את ילדיהן. ואותה כניסה רגבות מבתיהם; ואין כל הבדל ן הצבין הפוליטי. הקומונים כבצה. צנה את הכל.

ו. כידוע, אין מעצרים מיגהלים, ואין חופש הדיבור; אבלו אין הרוחור כל־ ולא הפרה. הסכם נהתם, ולא פגשי ו. אבלו אין התעללות בשבויים. ולא ילהורג, ולא עינשה קולקטיבית. אוהי גנים בתנגדה לזכויות האדם, וארגונים ים אינם כרצאים דופי בהתנהגותה, ד־ רודה אינם מתקוממים נגד ודעתנותיו.

בעבר הפגי כל הביתרם בתרכים כל ם, רק בארצות הדמוקרטיות קיים כל הדיכוי. רק במקום שם שורר החופש, נעכים כל פשעי המלחמה.

■

בשביל העולם החפשי, ובשבילו בלבד, יצרו הקומוניסטים ותומכיהם הגלויים ו־הסמויים קודכס שלם של כללי אתיקה, כאילו היה מחייב את הכל, היה יכול להיות מקור של גאוה למין האנושי; אבל כמבי שהוא כובל את ידי הדמוקרטיה בלבד, הוא אחד כאמצעי הצור העיקריים במאבקו על הקומוניזם על ההגמוניה.

אסור להתערב בעניניה הפנימיים של מדי־נה ריבונית — בפורטוגל; בצ'כוסלובקיה מותר. אסור לכבוש שטחים בכוח הזרוע — במזרח התיכון; בדרום־מזרח אסיה מותר. אסור לבצע הפיכה צבאית — בצ'ילה; ב־אפריקה ובמדינות הערביות מותר. אסור לפ־גוע בזכויות האדם — בארצות הברית; ב־ברית המועצות מותר. אסור למנוע דרכון מאזרח המבקש לצאת לחוץ־לארץ — בדרום אפריקה; בארצות הקומוניסטיות מותר. אסור לכלוא אדם ללא משפט — בישראל; בשלשה רבעים ממדינות העולם מותר.

איש לא יוכל לטעון שאלה אינם איסורים הגיוניים, צודקים, הומאניטאריים. אבל התל־תם על חלק קטן בלבד מארצות העולם הוך כדי ומיסתם ברוב המדינות, יוצרה מצב שיש בו לא רק צביעות מקביסה; יש בו גם כדי להשוף את הארצות המקיימות את ה־איסורים לסכנות שכמעט אין ביכלתן להת־גונן מפניהן.

הקומוניזם כמעט שאיננו נזקק עוד למלחמה גלויה כדי להשתלט על ארצות נוספות. מע־רכת הבריתות שכרתה ארצות הברית עם חלק ניכר מן האומות החפשיות והלא־כל־כך־חפשיות הפכה את השיטה הזאת למסוכנת מדי. אבל יש שיטה אחרת, שאין איתה סכנה של התערבות אמריקנית: שיטת ההצירה מבפנים.

הכלל הוא (וגם זה — אחד מאותם כללים המחייבים רק את הארצות החפשיות) שהתח־ייבויות של ברית צבאית אינן תופסות אלא במקרה של פלישה מבחוץ. תפיסת השלטון מבפנים אינה יכולה לשמש עילה להתערבות. לתנועות המחתרת הקומוניסטיות משמשות זכויות האדם כמגן: הן הלוחמות הגדו־לות למען חופש הביטוי, חופש ההתארגנות, חופש ההפגנה להפיכת המשטר. הן המתריעות הראשיות נגד מעצרים שרירותיים, נגד צנזו־רה, נגד תקנות־לשעת־חרום. יש להן ברחבי העולם החופשי מחנה גדול של אינטלקטואלים ובעלי מצפון התומכים בהן במאבקן על זכוי־ות האדם; והאינטלקטואלים האלה תמימים די־הצורך כדי שלא לשאול שאלות בלתי נעימות באשר למצב זכויות האדם בעולם הקומוניסטי, בארצות הדיקטטורה הצבאית, בהשפעים אותן מן המדינות הריבוניות בעולם של שנות השבעים.

אילו ניסו הקומוניסטים לפלוש לפורטוגל, היו מסתבכים במלחמה עם ארצות הברית. כיוון שהם משתלטים עליה מבפנים, אין איש נוקף אצבע.

כאלה הם הכללים, הם מקור המשבר ה־גדול שבא עכשיו על העולם החופשי.

■

הבריתות הצבאיות האמורות להגן על ה־מדינות הדמוקרטיות נעשו כטולות ערך. שעה שנשיא ארצות הברית מנסה להרגיע את בעלי בריתו באירופה, ולהבטיחם להם שההת־חייבויות של אמריקה לבוא לעזרתם בשעה צורך, הוא יודע והם יודעים שאין להבטחה הזאת כל משמעות. הנסיבות שבהן אמריקה התחייבה לצאת למלחמה פשוט לא יוצרו; ומפני הסכנה האמיתית הצפויה לעולם החפשי אין מגן ואין בריתות ואין ערובה.

כלהמת וייטנאם היתה, מן הבחינה הזאת, נקודת המפנה, כי בה החל בפעם הראשונה הכלל שאם יוכח כי כוחות צבא סדירים כבשו־וייטנאם הם שפלשו לדרום, הרי זו מלחמה שמותר להתערב בה; אבל אם יתברר כי קומוניסטים מקומיים, אנשי הוויטקונג, הם הנלחמים בממשלתם, כי אז יש כאן מהפכה, והמהפכה היא דרך לגיטימית של התהלות קומוניסטית.

כאן נקבע העקרון הזה, נהפכו האמנה ה־אטלנטית ושאר הבריתות האזוריות שארה"ב צהפתה להן, לאנאכרוניזמים. ערכן כערך ה־חומות של ימי הביניים אחר המצאת אבק השריפה. הן מגינות רק כפני אותן סכנות שאינן קיימות עוד.

■

לפני שלושים שנה, כשנסתיימה מלחמת העולם השניה, היה מספר המדינות הקו־מוניסטיות בעולם — ת ש ע. היום מגיע מספרן, יחד עם האחוזות הגלויות והנגררות הבלתי־מוכרזות (שהכל יודעים עם מי אינן מזוהות) ליותר מבאה. במספר לא גדל כתו־צאה ממלחמות בין ארצות הקומוניזם הטו־טליטרי לבין מדינות הדמוקרטיה. כל המש־טרים הקומוניסטיים והדיקטטוריים־העצמיים החדשים באו לעולם על ידי הפיכות, התירות ומהפכות אזרחים.

העולם המערבי ניצב מול פעולת זו בחוסר אונים שהלך וגבר. הוא מצא כל מיני הסברים דחוקים לכשלונותיו. הוא קבע שהדמוקרטיה הפרלמנטרית אינה סחורת יצוא, והמשטר של החירות אינגו מתאים לכל העמים. הוא שיעשע את עצמו בתקוה שאפשר יהיה לע־שות עסקים עם הרודים האידיאולוגים, ד־למכור להם חסה ויידע טכנולוגי ומוצרי צריכה מערביים. הוא שיכנע את עצמו ש־אפשר להגיע לידי הידברות עם הקומוניזם, שהוא, בעצם, פחות נוקשה משנדמה היה.

הוא הכביא את הדיטאנט — תורת כזב האומרת שהעולם כחולק ועומד בין שני מחנות אידיאולוגיים, ואפשר להגיע לידי דו־קיום־יחדיו בין השנים על יסוד הסכמה שאיש לא יסיג את גבול רעהו.

■

הדיטאנט הוא, שהתבוסס עתה בדרום־מזרח אסיה, הפירות להכיר באמת ה־גליה הפשוטה הזאת הוא הגורם שהאמרי־קנים הם עכשיו כה מבולבלים, כה נבוכים, כה אובדי דרך. הקומוניזם אינגו מכיר בעולם כחולק ועומד, ואינגו גורס קיום־יחדיו עם הדמוקרטיה הפרלמנטרית. הוא כויז את כל הגבולות, חודר בעד כל החרכים, מנצל את כל החולשות, אורב לכל ההזדמנויות. הוא עושה הסכמים כל עוד הם משרתים את ה־אינטרסים החולפים שלו, וקורע אותם לגזרים ברגע שהם נעצבים כביכול בדרכו.

בגמישותו, בתחבולותיו, בהושיהו הפוליטית הוא מוליך את העולם המערבי שולל זה עשרות בשנים, ואנשי הדיפלומטיה האמרי־קנים המנוסים ביותר נלכדים ברשתותיו כדרדקים.

הוא חוגג עכשיו אחד מנצחונותיו הגדולים; והאמריקנים, כמנהיגי העולם החופשי, מתנח־מים באמונה התמוהה שדרום־מזרח אסיה, זירת הנצחון של הטוטליטריות, איננו בקו הראשון של מעוזי העולם החופשי.

כאילו הקו הראשון בוגן יותר ובצור יותר. כאילו מה שקורה בוייטנאם אינגו יכול לקרות, אינגו קורה ברגע זה, בתוך חומות האבנה האטלנטית...

יהושע א. גלבוע * קלות־דעת וצביעות

בימים האחרונים ראינו במוחש איך "פרי־שהי" מתחילה לצמוח ולהתפתח. הי מדובר בבית או בדירה אשר שליח־העליה של הסוכנות היהודית בלוס־אנג'לס, מר נתן שפאק, רכש שם לעצמו.

הרגשתי ניפוחו של המעשה בלא שמץ כוונה לצידוקו. אדרבה, המעשה (כפי ש־יתבהר להלן) פסול בעיני להלוטין. אבל אי־אפשר להיסחף מאבק־פרוטקציה בביקורת. לא זו בלבד שענין־שפאק נראה חיוור ודלוב לנוכח השערוריות שהורגלנו בהן לאחרונה (די להזכיר את אלו הנתונות עתה לפני ערכאות ובתהליכי חקירה), אלא שגם כענין בפני עצמו אין הוא שווה את הנפח ההס־טרי הציבורי שזכה להם.

יש להזכיר, כי במקרה האמור אף לא ניתן להחיל את הכלל הנבוה: דין פרוטה כדין מאה. שהרי בכל הגילוים מסביבו לא נמצא יסוד של מעילה, הונאה, מירמה, ככל שבידוהי לדעת, איש אינו מאשים את מר שפאק כי ניצל את מעמדו למען טובת־הנאה אישיות שמעבר לזכויות המקובלות בשירו־תו. אכן, מרוב רעש עלולה להיטשטש עובדה קטנה ופשוטה: בסך־הכל מדובר בשימוש שעשה השליח בחסכונות שלו עצמו, או בס־כום־כסף שקרובי־משפחה העבירו לרשותו.

ובכל־זאת כדאי לתת את הדעת ל"רכשו" של שליח־העליה. הוא ראוי להתבוננות גם לאחר שנמסר — ממש בעת כתיבתן של ה־שורות הללו — כי מר שפאק חזר ומוכר את הדירה בלוס־אנג'לס, בעקבות ההדים ה־שליליים שרכישתה עוררה בארץ. עלי להוסיף, כי ידיעה זאת מביאה הקלה גם למי שנזהר מהפרזה בהוקרותה של הפרשה הנדונה. רגי־שותו של מר שפאק ל"הדים השליליים" — היא כשלעצמה יש בה כדי להעיד עליו ל־טובה. אולם גם אם יסלק אותו "מגם אס־תטי", לא פותח הצהיק בבירור טיבו.

★

הרגישות, שאותה גילה עתה, כאמור, מר שפאק, היא נקודת־מוצא טובה לבירור. מדוע צריכה היתה רגישות כזאת להמתין עד ל"הדים השליליים"? זאת ועוד: מר שפאק הגיב, בצורה מכובדת, ל"הדים" בארץ. יש להצטער שלא הקדים לחוש את ה"הדים" גם במקום כהונתו. יתר על כן, לא שמענו כי שליח־העליה עשה איזה חשבון־נפש ונוכח לדעת, כי מעשהו אינו מתיישב בכלואו עם ההגינות (אף כי אין בו פריצת חוק). מת־קבל הרושם, כי הוא עצמו אינו מוצא כל ליקוי בהתנהגותו, אלא שהוא מתחשב ב"הדים השליליים" בלי שיהיו מוצדקים בעיניו.

התנהגותו של מר שפאק שונה, בעצם, "ב־להדי" — אשר שוא הצד המדאיב ביותר בפרשה. ראוי צורכת הרבה־הרבה יותר ש־אלה כמו "לאן הלכו מיליונים?" — מאות מיליונים שנתבוללו בארץ, נגנבו, נדבקו ל־ידיים כלהוכלות שונות. אבל שאלה גדולה כזאת אינה צריכה להשתיק שאלות קטנות אחרות — ואחת מהן היא: לאן "הולכה" הבושה?

שליח ציבור, שליח של עם עני וארץ מרודה, שבא לעודד עליה, משתכן לו בנכר ב"מאוס" בבית משלו! יהיו כוונותיו של השליח אשר יהיו, הרי בבית הפרטי שרכש בלוס־אנג'לס כמו מסתמלת התנחלות בגולה הקדירה. הרי היתה זאת כעין הפגנה של אגמר עליה. ואיני מתייחס רק ל"מה יאמרו" (שגם הוא צריך להיות שיקול ולהאנשי בצעדיו של אדם בתפקיד ציבורי), אלא גם, והעיקר, למה שאמר או לא אמר לו למר שפאק לבו.

רואה אני טעם לציין, כי איני נחפז להצדיק התרעמויות של אנשי־הגולה על אנשי־ה־ארץ כסליח־שכולה־תכלת. לעתים אתה מרא באלו צידקנות, נסיונות לטיהור מצפון עצמי. אוסיף כי לא אחת מרגיזה אותי תרעומת על ירידה מן הארץ הנשמעת מפי יהודים שבכלל לא רצו מעולם לעלות. אולם כאשר שליח־עליה עושה אי־אלה צעדים העלולים להת־פרש כהכשרת קרקע לירידתו — כאן יש הרבה יותר מאשר חריגה מן הטעם הטוב.

★

אם מותר לי לסמוך על האינטואיציה שלי ולא רק על הסבריו של מר שפאק, הוא באמת אינו הוגה בהשתקעות בארצות ה־ברית. סביר להניח, כי ברכישת הבית בלוס־אנג'לס הוא דווקא התכוון לשפר את הבסיס החומרי לקיומו בארץ, לעת שובו אליה. אולם ברכישה הזאת הוא נצטייר בעיני, משום מה, כמשתלב, ואפילו שלא־בידע, בהמונה גדול למדי של ישראלים כתפסי־רחותה ב־ארצות־חוץ באורח "זמני".

אין אלה "יורדים" — לא מבחינת הסט־טוס שלהם, ואפילו לא מבחינת כוונתם ותחושתם. אלה הם דחויי־שיבה. ורבים מהם נהפכים לדחויי־שיבה כרוניים, כמעט עד סוף ימיהם. דווקא מתוך דביקות באופי הארעי של שהייתם בנכר. מתכוונים הם רק לעשות קצת כספים — ולחזור עם "משהו" ואל "מ־שהו" בארץ. אולם תוך כך הם נלכדים בע־שיית הכספים ובצבירת התכסכות, בין אמי־תיות ובין מדומות, וה"זמניות" מתמשכת עד אין־סוף. הם כאילו תמיד על סף החזרה הנכספת: עוד שנה אחת, רק עוד כמה אל־פים, עוד התבססות קטנה, עוד תואר אקדמי אחר — ובסופו של דבר לא מעטים מהם מאחרים את הרכבת...

★

אבל דרכו ועניניו האישיים של מר שפאק מהווים רק חלק מהנושא העומד לדיון (אף כי אני חייב להודות: בלי להכיר את האיש, הרהורי מיבים להתרכך בו; איני יכול להסיח דעתי מדמותו של סגן־אלוף צעיר, בעל עבר של כעשרים שנות שירות כמולדת, הנקלע להתכובות "גלותית" כל־כך). הרבה תמיהה מעוררת התנהגותם של הממו־נים על שליח־העליה, או — ההתייחסות הממ־סדית לפרשת־הרכישה שלו עד ל"התפטרו־תו".

מסתבר, היתה כאן לאו־דווקא אשמות פר־טית של מר שפאק, שבנסיון ללמד עליו זכות אפשר אולי לציין גם את חוסר נסיונו הציבורי. למדים אנו לדעת, כי לא במחתרת רכש מר שפאק את הדירה בלוס־אנג'לס ולא במיסתרים השתקע בה. עד אשר הדבר פור־סם על־ידי שידור־ראדיו ביום שישי שעבר (בתכנית של עדנה פאר, "בוליית אבותי") ועשה "כותרות" — כבר גר מר שפאק כמה חדשים ב"גלותו". האישים שמעליו — הן בארצות הברית והן בארץ — לא העמידוהו על הגלחות שבמעשה־הרכישה ובצורות־הב־גודים הזאת. כפי שניתן להבין, גם מצד ה־קונסוליה הישראלית לא נעשה נסיון להע־מיד את השליח על הצד המוסרי (או "אס־תטי") שבעיסקה שלו; רק הצד הבטחוני עורר עניין מסויים.

מישהו מפקידי הסוכנות החשובים בניו־יורק מצא לנכון להעיר, כי מבחינות התקי־נות יכול השליח לגור בפנטהאוס ויכול לגור באוהל. אני אמנם מבין, כי אילו התגורר השליח באוהל, היתה הסוכנות היהודית עו־שה סרס־תעמולה כחוי־הפרישות־והצניעות של האידיאליסט המעונה שלה. אבל, בכלל, אוהל או פנטהאוז של "האיש שלנו" המטפל בעליה בלוס־אנג'לס — כלום עניין זה כל־כך תפל בעיני מנהיגים ציוניים והפקידות הבכירה של הסוכנות? כלום רק עבירות של־ממש או סטיות תקנוניות מחייבות עיר־נותן? ואני לתומי חשבתי, כי גם סתם נור־מות מוסריות של שליחים ועובדי־ציבור אח־רים ראויות לתשומת־לב בכל ימות השנה.

★

זה המקרה ובאותו זמן, בערך, שבה נתי־והדעבו לפרשת־שפאק — ניתן פירסום ל־מעשה נאה של שליח־עליה אחר, אשר לאחר שליש שנות שירות באוסטרליה כל־כך נגדרה עם ההמפה שלו, כל־כך דבק במשיבה שלו, עד שהחליט להישאר במרחב־פעילותו: ב־יורד. המדובר במר יהודה ברנארד.

אף כי אפשר למצוא אי־אלה קווי־דמיון בין שני המקרים, יש לומר בבירור כי הם נפרדים זה מזה באופיים. לא אערבב איפוא את הפרשיות. אך איני יכול להימנע מלומר, כי הפרשה ה"אוסטראלית" היא בעיני חמו־רה הרבה יותר. אמנם, גם כאן אין לנו ענין עם הפרת־חוק, או עם סטיה תקנונית. אבל כאשר שליח־עליה יורד בתום שליחותו, כ־אשר הוא משתקע באותו מקום שממנו אמור היה להעלות יהודים — ודאי אין טעם ש־נחפש מה אומרת על כך הקונסטיטוציה...

ואם כבר נזדרבנו למאמר אחד לוס־אנג'לס ואוסטראליה, מר נתן שפאק ומר יהודה ברנארד — עולה במחשבה הצגת היגבית ב־"הבימה", שאולי בשמה היא מקשרת בין שתי הפרשיות: "על צביעות וקלות דעת". דומה, בפרשת מר שפאק (ואני מקווה, כי היא באה לסיום מניח את הדעת) יש הרבה מקלות־הדעת, אבל פרשת מר ברנארד היא מעיקרה — צביעות.

חנוך ברטוב • כשהיא אומרת לא

ככל שמתעצם זרם הידיעות־היפוכן על גורל ההסדר החלקי, כן מתעבה הערפל ו־שוב אין אנחנו יודעים מה המדיניות היזומה של ישראל בעתה זו. אי־אפשר שלא יתנגן לו מאליו אותו פזמון חביב:

כשהיא אומרת ל א, למה היא מתכוונת?...

ממשלת ישראל, זאת אומרת.

סביב אותו "לא" רועם ההלכד לרגע כל עם ישראל, ונדמה היה כי הנה, סוף סוף, בלשון אחד מעמיתינו, "נולד מנהיג".

למרבה הצער, אין די באותו "לא" לבדו לגיוס עניניה התמורים של מדינת ישראל. רק אנשים שאינם מסוגלים לנתק עצמם מחר־בות העבר, מוסיפים לדמות בנפשם שהזמן פועל לטובתנו. כל שנותר לנו לעשות הוא לעמוד על קוו־רתנו, להתבונן בעינן, להמ־תין לטלפון, כפי שעשינו אחרי ששת הימים, או לחזור ולהודיע ש"לנו אין הצעות חדשות".

אותו "לאו" שהשיבה הממשלה להסדר החל־קי נתקבל בברכה מצדדים השונים קוטבית זה מזה. כשיהוף היה הניתוח, שישראל אבי־רה להיסוג מעמדות צבאיות ומדיניות ראשו־נות במגלה בלא שהסתמן תמורה כשכבה בנכונותה של מצרים לנוע לעבר השלום עמנו.

מכאן מתחילה ההתפלגות בין ההשקפות השונות. אילו ניתן היה להעצר באותה נקודה ולדבוק ב"לאו" הרועם שהשמיעה ישראל לא רק באוזני מצרים, כי אם גם באוזני הממשלה האמריקנית, היתה לנו באמת מנהיגות "גב־רית", שהיתה מלכדת סביבה את כל העם ה־בזוית הזה.

שאין הדבר כן, למדים אנחנו באותן הגד־רות גלויות וההדלפות מוסוות, היוצרות רושם ברור ומדאיג ביותר:

א. ישראל מוסיפה לדבוק ב"קונצפציה" כי ההסדר החלקי עם מצרים ולראות בו דרך מדינית יחידה — מכל מקום, רצויה לנו — לקראת הסדר.

ב. כיוון שכך, יש להשיב לתחיה את שי־טת התיווך הקיסינג'רית.

אם אמנם אלה הם פני הדברים, יש גם ב"לאו" המקורי, כשהוא נבחן לאחור, איזשהו טעם תפל. אולי יש ממש בלחישות היוצאות מוושינגטון, כי מקורו לא היה בחשש מפני הכוונות המצריות, כי אם בחולשתה הפנימית של ממשלת ישראל ובחששותיה מפני הציבור.

קשה להאמין, שקיסינג'ר יחדש איזשהי יוזמה על בסיס שונה מזה שאימץ לעצמו עד עתה. קשה לראות אותנו משיגים היום מד־ני שלא ניתן היה להשיגו כשישבה הממשלה בשבת ואמרה לאו.

●

מן המקום שהיגרנו עצמנו לתוכו אין שלוש דרכים. רק אנשים בלתי אחראים יפתחו מחדש את חלום הסטאטוס קוו בגבולות ה־קיימים. מתוך כל הידוע לנו על השקפותיהם של ראש הממשלה יצחק רבין, שר החוץ יגאל אלון וחברים אחרים בממשלה — לא יכול המצב הקיים להמשך לאורך ימים.

בלי קשר למה שמשמיעים בהזדמנות חגי־גית זו או אחרת לתצרוכה פנימית — ומבול הנאומים הזה מאיים להטביע את כולנו — לא אלה הדברים שמשמיעים מנהיגי ישראל שלא בפומבי. כל הסדר לא יבוא בלא שיהיה כלהה בנסיגות מכל שלושת הגבולות.

אלא שחולשתה האובייקטיבית של הממש־לה — שלא לדבר על רפיון המנהיגות — הוא שמכוון, תחששני לומר, את צעדיה. בין האלטרנטיבות הנותרות בחרה היא בשיטת ההסדרים החלקיים ובקווה שראשיתן תהיה עם מצרים ולאחריה עם סוריה, כדי לא להעיר ולא לעורר את עניין יהודה ושומרון, שעליו, כידוע, התחייב ראש הממשלה ללכת לבחי־רות. חברי־הכנסת האבר ובן־מאיר יכולים לזקוף היטב מרשים לזכותם.

ודרך זו, צריך להוסיף, לא ד"ר קיסינג'ר הוא אבי־מולידה. אך בדיעבד נמצאה כב־רתת היטב את האינטרסים האמריקניים ובהיותה להודיה (אולי מדומה) לעולם ה־ערבי.

אגב כניסה לתפקיד של מתווך, סמה מזכיר המדינה — ואנחנו חיזקנו ידיו — מן העק־רונות שבוטאו בהחלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 ואשר הוצגו בשעתן כהישגים חשובים של מדיניות־החוץ הישראלית. ב־צורה בולטת באה התצאה אותה סטייה לידי ביטוי בראיון של הנשיא סאדאת עם רשת טלוויזיה אמריקנית, זה כשהוד אצלנו ביום ג' השבוע. עכשיו אומר סאדאת, כי גם אם תיסוג ישראל מכל השטחים, לא "יאותה" להכריז אלא על סיום־מצב־הלוחמה ובשום פנים לא יכרות חוזה שלום עם ישראל.

והרי אותן ההחלטות, שאמריקה — וחברות האו"ם ובכללן בריה"מ — סמכו ידיהן עלי־הן, התנו במפורש אותה נסיגה "לגבולות מוכרים ובטוחים" בהסכמי־שלום ולאחרונה במשא־ומתן בין הצדדים. אמנם "בהסות מהאומה".

הודעתו האחרונה של סאדאת מלמדת לאן יוליכו אותנו אותם הסדרים חלקיים. מי יודע אם לא לגבולות הבניה רעגירים בלי שלום ובלי כלום.

●

נותרת רק דרך אחת. יש לחזור אל ה־בסיס הבינלאומי החוקי, אל החלטות מועצת הבטחון. כאן לא יוכל איש עוד לטעון כנגדנו שאיננו דבקים בהחלטות או"ם. לא יהיה עוד פתחון פה לד"ר קיסינג'ר להאשים אותנו בחוסר־גמישות.

אדרבה, נדבר על הכל. נהיה אנחנו מוכ־נים לויתורים ולנסיגות גדולות. תגלה ה־ממשלה מנהיגות אמיתית ותהיה מסוגלת להכר לעם את האמת האכזרית ביותר, שבכל מקרה היא עדיפה על האשליה המתע־עה ועל העדר מדיניות־חוץ ההולמת את השעה הזאת.

בסופו של דבר, ייתכן שיתגלה כי הליכה כזאת למשא־ומתן על הכל מסוכנת פחות מן הדרך שאנחנו הולכים אליה, מתחננים כנראה שיוזירונו אליה. שם יהיה לפחות בסיס מוצק לתביעותינו לשלום־אמת.

לא נעלם משאלת יהודה ושומרון. לפני שנעשה יצחק רבין לראש ממשלה חיוה דעה, שלא נורא אם יגיע אדם לחברון "עם ויזה". במשך שנים ריכז יגאל אלון את כל מאבקו המדיני, כמפורש בתכנית הנושאת את שמו, דווקא בשאלה המרכזית בעיניו, יוסינו עם יהדן הפלשיתנאים.

איך קרה הדבר המוזהים הזה, שדווקא היום, כשהם מנווטים את מדיניותה של ישראל, פנו להרך־לא־יהרך זאת?

●

התשובה הסבירה האחת לכך היא חולשתה הפנימית של הממשלה החששה מפני כל אותם חוגים, שהייבו עצמם נגד כל פשרה בשטחי יהודה ושומרון.

חשש זה הוא כנראה המביא את ראש ה־ממשלה וחבריו לכלל החלטה, שלא להעמיד עצמם לבחירות ולהכרעה ברורה לצד קו מדיני זה או אחר. להבין את החשש אפשר, לקבלו אי־אפשר.

אין עוד להעלים־עין מן העובדה, שלא הצוות הנוכחי הוא שעמד בראש הרשימה שהגיעה עצמה להנהגה בבחירות האומללות שלאחר מלחמת יום הכיפורים. בבדק צוין עכשיו חבר הצוות הקודם, אבא אבן, שהב־חירות היו על ההליכה לז'נבה ועל ההתירה לשלום. לא ניתן אז מנדאט של ממש לדרך של ההסדרים הצבאיים החלקיים וההסתלקות למעשה ב"עיסקת החבילה" של 242 ו־338. אין גם מנדאט של ממש להנהגה הנוכחית.

דברים אלה לא היו צריכים אולי להאמר אלמלא עמדה ישראל לפני הכרעות העלולות להיות גורליות. הצמדות לשיטת ההסדרים החלקיים מצד צוות, שהאמון שניתן בו היה בחולס "בערבון מוגבל", אינה מבין הדב־רים שאפשר לא להביאם להכרעת העם.

ממשלה היודעת רק לומר "לאו" — ובתנ־אים הקשים שישראל שרויה בהם — צריכה להיות מודאגת מעצמה הרופא. שום שיקול מפלגתי ואישי אינו השוב כשמדובר בשא־לה של קיום. כה גם שקשה היום למצוא דמיון בין מה שבמה מובילי ההנהגה זו דגלו ב־בעבר לבין מה שהם עושים. בהיותם בראש ההנהגה הלאומית.

אנחנו רשאים לדעת: כשהיא אומרת ל א למה היא מתכוונת, וכשהוא ואומר כ ן מה בעצם ת ע ש ה.

רהיטי יבוא איכות
חדרי שינה חצי־חינם
ישר מאירופה לבית
תערוכת אמנות 75

משה שמיר

עזר ויצמן — חניית ביניים

באמצע דרך חייו החליט האיש חסר־המנוחה ביותר בישראל — להתפש כנוחה למנוחה, להתיישב ולסכם באוזני הרבים את דרכו עד עתה. החלטה זו עצמה היא פרק בחייו וסימן למפנה אשר חל בהם בשנים האחרונות. אבל אוהבי הקריאה המרתקת, גם אם לא יטריחו עצמם לשאול מה פירושו של הספר הזה לגבי חיי כולנו — יודו לו לעזר וייצמן על החלטתו, אף יודו לדב גולדשטיין שהיה עזר לעזר במלאכה זו — כי מה שנתנו עתה בידינו הוא באמת חיבור מלוטש ובנוי כהלכה, שיש בו קודם כל העדה יהודית, אנושית, ציונית כמדרגה ראשונה, ויש בו עם זאת חד־פעמיות אישית נוגעת ללב ברגעי המתח או ההומור, ההרדכבות־הרוח או האכזבה אשר בו. הספר „לך שמים, לך ארץ" (הוצאת „ספרית מעריב", תל אביב תשל"ה, 332 ע', + ציורות תצלומים) — הוא וייצמנאליה אופיינית: ברעיון רציני בעטיפה צבעונית, רגש פנימי עם קול רם כלפי חוץ, כמו מהבורג־בושאו הוא מתגונן כפני כל „חקרנות" מזויפת, אבל מעורר סקרנות אמיתית. הספר הזה הוא יותר מדי חשוב, כמדי שנפטור אותו רק בשכמי הקריאה בו. הוא ראוי לדיון.

יש בו בספר, בעצם, שני חלקים. הראשון — הארוך, עוצר־הנשימה וה„רומאנטי" — הוא פרשת הצמיחה הטבעית, הזינוק המרהיב, של נער ארצישראלי עד אל פסגת הצבורת הבטחונית, כמעט עד אל שיאה. חלק זה שייך לעבר, ויש בו כל הזוהר של מיטב ימי עזר עצמו — ומיטב ימי הדור המדינה. החלק השני הוא קצר, נבוך, אנטי־רומאנטי — הוא מספר על ההווה, על ימיו של עזר מאז צאתו מן הצבא. הוא העולם בו אנו חיים. אכן, זה ההבדל המכריע בין שני החלקים. הראשון — אגדה. כבר היה לאגדה עוד בחיי גיבורה. אבל השני הוא מציאות, הוא המציאות בה אנו חיים, אפור כמותה, מסובך כמותה — ותובעני כמותה.

השוב, כי נבין את ההבדל בין שני החלקים הללו, גם אם עזר וייצמן עצמו לא הבין אותו במידה מספקת. אולי אחד החסרונות הגדולים במערכת הציבורית של המדינה הוא חוסר היכולת להבדיל בין מנהיגות בביצוע לבין מנהיגות בחזון, בין מנהיגות צבאית לבין מנהיגות אזרחית. כשלונם של מנהיגים צבאיים מהוללים — ממש בזה אחר זה — בנסיונותיהם להיהפך אצלנו גם למנהיגים פוליטיים־אזרחיים — הוא מאלף. הוא מלמד, בראש ובראשונה, על עוצמתה של השיגרה המפלגתית־מנגנונית בחיינו, אך הוא מלמד גם על ההבדל הטבעי וההכרחי שבין שני התחומים. מי שבא כמסגרת הברזל — שהיא גם חממה, המופרשת היטב מן הריאליות של יומי־אנוש כחברה דימוקרטית — כי שבא אצלנו מצבורת צה"ל לצמרת הממסד המדיני ללא כל תקופת־ביניים, ללא בית־ספר יסודי של חיי אזרח בישראל — נידון בראש לאותה נפילה עד כדי ריסוק איברים, שכמעט אירעה לו לעזר וייצמן, בדלגו מן המטכ"ל אל הממשלה, פניכה חוזרת תוך ונישים אחדים.

טוב, אפוא, שהחלק הראשון הוא לא רק עיקרו של הספר, אלא גם עיקרו של עזר וייצמן. הוא חי אותו בעוצמה של חוויה ושל איכפתיות. הוא מקום חיותו האמיתי. והוא גם החלק שיעשה את הספר הזה לספרם של קוראים צעירים רבים בישראל, דור אחר דור.

*

לגבי הקורא שאינו יודע דבר, או כמעט דבר, על עזר וייצמן, לגבי מי שיקרא את הספר בתרגומו לאחת השפות הלועזיות (והספר ראוי לכך ודאי יגיע לכך) — יהיה זה שיעור מאלף בציונות, בתולדות המדינה, בפרק מדהים אחר פרק מדהים, בשפע של פרטים ומעשים ותמורות והרפתקאות. גם הקורא הישראלי, המכיר לכאורה את מהלך המאורעות בכללותו — ימצא בספר לא רק שרטוט תקיף ומקיף של אירועי הדור האחרון בעמנו, אלא גם הרבה מעשים ודראמות שלא ידע עליהן, או ששמע עליהן במכוסה — ובעיקר כמובן סביב הקמתו, מבוגוו, ביצורו וביצועיו של חיל האויר. מי שמכיר את המחבר מקרוב יהיה סמוך אל המעשים ואל עושיהם במשך כל השנים הללו — נכונה לו חויה כפולת־פנים: מצד אחד יהיה נדהם למידת גילויו של עזר. אין הוא תופש שום „פוזה" בספר זה (אלא אם כן זו אחת ה„פוזות" הטבעיות שלו, שהיו לחלק בלתי־נפרד ממנו — למשל: ההתפארות בשתיה). זהו ספר שמצד אחד הוא באמת ישיר וחד־משמעי ונוגע למדי בחשיפתו העצמית של המחבר. אבל מצד שני, ואולי ביתר פליאה, יתיצב שוב הקורא בפני החידה ששמה עזר וייצמן. נדמה לך לפעמים שה„עקרוט" הזה עשה לעיניך אירובאטיקה מסובכת ומפותלת, יצא לדרכו עם ההבטחה כי יפתור לך את החידה, והנה נסק, סס, התגלגל, המריא לגובה, צלל — ולבסוף התיישב על הזנב של עצמו, והציג בפניך את התוצאה: החידה בכבודה ובעצמה. שום פיתרון. שבור את הראש.

ייתכן, כי התשובה היא שאין פתרון — משום שאין חידה. ייתכן, כי הדבר החשוב ביותר שאומר לנו ספר זה הוא: הפסיקו לחפש נסתרות וחדלו לחטט ב„מעמקים" כביכול. „לך שמים, לך ארץ" הוא מה שהוא, ולא יותר. הביטוי הפשוט הישיר לדור פשוט וישיר, שאינו זקוק לצידוקים לקיומו ואינו זקוק להסברים למלחמתו על קיום זה.

*

דמויות והישירות מציינים את פרקי הנעורים, הבחרות והגברות של עזר, ההבר ניכר בלשונו ובנקודות שביקש להבליטן. לדידי, הפרק המרתק ביותר בספר הוא זה המתאר את ראשיתו של חיל האויר הישראלי בחורף ובאביב של שנת תש"ח, עוד לפני שהגיעו המסרשמיטים והספיטפיירים. היחסים שהתרקמו אז בין הטייס הבודד לבין חטיבת הנגב, שלא היתה אז יותר מאשר גדוד מפוזר בכמה ישובים — מקבלים את מלוא ביטויים החם והמרגש בהתפרצות של דברי הערצה ובכמה סיפורים פיקאנטיים (כגון זה על הצלת ברקו, ע' 49, או על המשוריין של דבמבם, ע' 50) — אבל השיא הוא סיפור החזרתו של המטוס לניר עם, למען יהיו לנגב שני מטוסים — וזאת בניגוד להוראת מפקדיו — „בקיצור, היתה הפרת פקודה תפסורתי או בגזיפה, אבל בנגב היה עוד מטוס." (ע' 53).

הדבר קרה ערב צאתו של עזר — בתוך חבורה של טייסים ישראליים — לקבל את המסרשמיטים בצ'כיה. במקום זה נגרף איש הביצוע קר־המזג לתיאור של התרגשות, שיש בו אולי מפתח להבנת אישיותו. תיאור זה היה יכול לבוא בכמה מקומות אחרים בספר, בעצם: בכל נקודת־מפנה חשובה בקאריירה שלו, כאשר עמד בפני משימה חדשה, אתגר חדש — ותחושה של התעלות גדשה. וכך הוא אומר שם:

שום מטוס לא יעמוד לרשותו של עזר להמראה חדשה: מעתה רעיונותיו — הכנפים; ראשו — המדחף, רצונו — הדלק, מסירותו — המנוע.

„הייתי אחוז התרגשות גדולה. הכרתי אותה מקודם: ההתייצבות הזאת בפני הבלתי־ידוע, החדש, החורג, כאשר לחץ הדם עולה וקצב הפיסטונים בבטן מתגבר, והדם מתחיל לעבוד, וכל מערכת העצבים נמתחת. ואותה מנסה להבקיע איזה חלון, לקרוע איזה סדק בחומות הבלתי נודע..." (ע' 54).

תערובת זו של סימבוליקה אירוטית ומיכאנית אולי לא תעמוד במבחן ספרותי צרוף, אבל יש בה כדי ללמד על אישיותו של מנהיג אנשי ה„יותר גבוה, יותר מהר, יותר רחוק" ועל מקורו של יצר ההסתכנות וההתגרות בגורל, שהוא כה הכרחי להנהגתם של לוחמים בכל שטח, ובמרומי האויר על אחת כמה וכמה.

*

טיבו של הספר — כמו ליבו של המחבר — הוא כמובן בחיל האויר. האהבה שפרכה כאן גם על מטוסים, גם על עוזה־תעופה, כאשר הדביקות העילאית, האכסטאטית, המיסתורית כמעט, היא בעצם תחית הטיסה. אך יותר מכל מתמקדת אהבתו של עזר וייצמן באנשים. יש שפע של נדיבות בספר זה, ומסופקני אם נמצא בספר־זכרונות ישראלי כלשהו מספר כה גדול של דברי שבח ובעגועים אל מספר כה גדול של אנשים שונים זה מזה. יתכן, כי כאן (על אף ההכרה כי מיותר הדבר, משיכים אנו־להפש) יתכן כי כאן מפתח נוסף לסודו של עזר וייצמן. האריסטוקראט המובהק הזה, שמצד אביו ומצד אמו מוצאו מן המשפחות המבוססות ביותר בישוב היהודי, בן המתפוקים של החברה הגבוהה הישראלית בכל הזמנים — הוא בראש ובראשונה חבר ורע שאין דוגמתו. זו תכונת מנהיגות הכרחית ומצויינת וזה סוג בריא הכרחי של שורש בהוויה הלאומית — הכשרון הזה לזכור ולדעת, לחבב ולהוקיר אנשים כה רבים. אהבת ישראל של עזר וייצמן איננה מופשטת וודאי איננה תיאורטית. הוא פשוט אוהב המון יהודים. „הוא משוגע ליהודים," כפי שהעיד עליו אחד מידידיו הקרובים. מן האופן שבו הוא מטפל בדודו הגדול הנערץ, נשיאה הראשון של מדינת ישראל, וברעייתו הגב' ורה וייצמן — כאן חיבה מהולה בכבוד, מתוך ריחוק־מה, וכאן ביקורת שולית, כמעט קטלנית — ניתן ללמוד על מהימנותם של דברי השבח שהוא חולק בנדיבות לאחרים. מעניינים בלתי שיגרתיים במיוחד הדברים שהוא אומר לשבחו של לוי אשכול ז"ל.

אבל שום אהבה לא תשוה לאהבתו אל חבריו ופקודיו עטורי־הכנפיים. השורות המוקדשות לפרדי אלון ז"ל, מראשוני המפקדים ומראשוני הנעלים בחיל האויר שלנו, מרגשות במיוחד משום שכהן מחקר ועולה לא המפקד שבמודי אלון ולא הלוחם שבו דווקא, אלא האדם שבו, ממנו צמח כל היתר. אלה הן שורות־לכותה של אחוות־לוחמים ואחוות־רעים, וכמו יותר הקטעים המספרים על רוחו של חיל האויר וזה אופים המיוחד של אנשיו (שים לב במיוחד לעמודים 131—132) — הן שייכות למיטב פרקי הכבוד העצמי של הדור הישראלי החדש.

האם עוסק אני בפרקים מעוררי התרגשות, חייב אני לציין עוד שני פרקים שקוראים בנשימה עצורה. האחד — בשל ההיבט הלאומי־היסטורי שלו, הלא הוא תיאור הבוקר של ה־5 ביוני 1967, כאשר חיל האויר שלנו הכריע את המערכה בכמה עשרות דקות גורליות. לרוב אין שעה גדולה זוכה לתיאור גדול. הפעם זה קרה. השני — בשל ההיבט האישי־דרמאטי שלו, סיפור חייה של יעל, אחותו של המחבר, התרחקה ממשפחתה ומארצה, והשבה לבסוף אל הבית ואל הארץ. בלא שיבוש באמצעים ספרותיים ובלא כל נסיון לצעל ולהרכך רגשים קשים — ניתן לנו כאן סיפור, שבכל פרטיו כי הוא אולי תבנית סיפורו של הדור ד מאבקיו — ההתהוויים, הכוסריים, היהודיים כ־לכך.

*

הדפים האחרונים של הספר, שיש בהם שבועה אבהה להוסת בהגינה ישראל, בארץ ישראל ובעם ישראל — ובעתידם האחד השלם, נכנסים כאילו להסביר על רגל אחת, ממש לפני ירידת המסך, כדוע ובצ'קר לשם מה נכתב הספר. אבל את התשובה נותנות השורות האחרונות, השורה האחרונה עצמה: „אין זו אלא חניית ביניים. אפשר שתהיה קצרה."

האם עזר וייצמן מתכוון לשוב ולהיכנס במלוא כוחו, בכלוא כרצו, אל זירת העשיה הציונית, הכהונית, המדינית — בבישוח הציבורי? הפרק האחרון בספר מצביע על כל הסיבות כדוע דבר זה מוכרח לקרות — אבל מתאר גם את כל הסיבות כדוע הדבר נדחה ונדחה, אולי עד כי יהיה מאוחר מדי.

הדילמה ניתנת לניסוח פשוט ביותר: עזר וייצמן, על מעמדו המיוחד באומה, הוא בן טיפוחיה של השיטה הקיימת בישראל. גם האופציות הפתוחות לפניו בזירה הפוליטית הן פרי השיטה ומימסדה. יחד עם זאת, הוא יודע כי ישנה דרך אחת בלבד להגשים את רעיונותיו, ולמעשה — להציל את המדינה מהידרדרות בכל השטחים, לרבות השטח הבטחוני — והדרך היא בשינוי השיטה.

עזר וייצמן, כמו רוב בני דורו הטובים, החוזרים, הנכספים לעשייה — חייב, אפוא, לבצע בבת־אחת כמעט דבר והיפוכו: להתהר על כל הפריבלגיות שהשיטה מעניקה ליקיריה, אבל תוך כדי כך לרכז די כוח ציבורי ואלקטוראלי כדי להתגבר עליה ולשנותה מן היסוד.

הוא חייב תחילה לצאת מתוך עצמו — כדי שיוכל לחזור אל עצמו, לחזור אל עבו בתפקיד של מוליד. הוא צריך להיות מוכן לקץ ה„כוכבות" הנהבדה, שהכל מוהר לה, לקץ החיים הנוחים, שהכל עוזר לרשותם ולשירותם, לקץ המנהיגות של „לחיצת כפתורים" — והוא חייב לצנוח משמי השמים אל האדמה האפורה, היומיומית, כפויית הטובה, של מלאכה ציבורית מייגעת, עבודת הסברה לאל־ליאות, בניית כוח ציבורי־דימוקראטי שכולו עבודת צוות תוך שיתוף פעולה עם גורמים רבים ושונים.

שום מטוס לא יעמוד לרשותו להמראה החדשה. מעתה: רעיונותיו — הכנפיים, ראשו — המדחף, רצונו — הדלק, מסירותו — המנוע. האם כל זה ישנו? אני מוכן את עצמי לכתוב על ספרו המסכם של עזר וייצמן, בשנת 2000.

רוכבות הנמרים

על קפה הפוך

אני פוגש אותן, מפעם־לפעם, בבתי־ידידים, על־פי־רוב בשמחות־משפחה, אך גם בלוויות, בתי־עלמין, מושב־אבלים, כמנהג עולמנו.

נשי התוך־מעוטר־הפרוזים של ישראל הראשונה. גבירותינו במעונות הרווחה, נהגות המכונית, המבלות ימים ושנים בחוץ־לארץ, עזר כנגד בעליהן.

אני מתבונן בהן מן הצד ומנסה לפרש את הרהורי־לבן, ברגעים שאינן משגיחות בו. „הישראליות", הייתי מוצא להן, אולי, שם, אלמלא „הטרוניות", או „הפיניקיות" של כותבי הטרגדיות הקדומות. נכנה אותן איפוא רוכבות־הנמרים ונעמיד פנים מבודחות. בלי פתוס, בלי דרמטיזציה.

הנמר שעליו קפצו ועל גבו הן רוכבות הוא גורלן כנשי — כאן הייתי אומר „גבורים", אלא שחוששני כי אנזיק בכך את הספשים ואת המטומטמים. מוטב שנאמר „וטרנים" — נשי הווטרנים שלנו. קצתם אלופים, קצתם שרים. קראם־דה־לה־קראם, בלשון נערי הסטירה, הסבורים שאין די בסכינים נעוצות בבשרנו — באים הנעיכים אותן בתוך פצעיו...

נשואיהן עמדו בסימן כל האביבים. אביב האומה, הקרייה עדיין „ישוב". אביב הארץ, הקרייה „עבודת". אביב כאבקנו לחירות. ביחוד אביב חייהן היפה.

על פי מראה פניהן, אפילו פני בנותיהן, יכול אני לתאר לעצמי את קסמי בחרותן: תולות צעירות, ארוכות רגליים, מלאות שמחת־חיים...

אהבותיהן פרחו לאור ירח על גבעת־המורה, סערו בקנקן ההדרים, תחת שמי־הלילה. שבעמק, והא־ על פי כלל־הזהב עתיק היומין:

היפה בבנות לנוצו בבחורים!

יכול אני לתאר לעצמי גם אותם, יוצאים למסע ומצרגים ברמוני־הקרב שבתור־מילם, או רמוני־האהבה שבחולצות נערותיהם.

אחר־כך נשאו מפקדי כתות, פלוגות, גדודים הן נשים צעירות, חרדות לחייהם. אלא שחרדתן היתה עדיין תבלין לאהבה.

אך באו מלחמותינו הגדולות ומה שההל לפני ימים ושנים, כנתושי־לב, נעשה ודאות ביצתה: בגורלן יהיה להמתין, לצפות לטלפון באמצע הלילה ולהעמיד תמיד פנים שכך צריכים הדברים להיות, אי־אפשר כי יהיו שונים משהגם.

עד כאן אין הסיפור עצוב וסממני הרומנסים, אפילו פאסטורליים, אינם חסרים יופי מיוחד.

אלא שמעשי־אבות, סימן לבנים! הנה הם בני שית־ה, יפים וחסונים. נקראים, כפי שאוזכרים, לדגל. תחילה הבכור, אחריו השני, אחריו אולי גם השלישי. אצילות מחייבת. רובם, אם לא כולם, נוטלים את מקומם בשורות הלוחמים. טייסים, צנחנים, שריונרים, טייסי־קרב. זכות־אבות, אי סבל־ירושה — כל מקום שיש בו סכנה, שובנ אתה כי נמצאו בו.

עם כל אחד הן פותחות עתה את פתחיהן מחדש. אפשר היה לחשוב כי תלמדנה לחיות, סוף־סוף, עם הדברים. אך בשמחות, יותר מבמעמדות אבל, אתה קורא בעיניהן את הו החרדה מפני הנמר שעליו קפצו והכבו אינן יכולות לרדת.

לא שאין אחרות לסבל, או למתה נפשי. יש הרבה. נשים אחרות, אמהות אחרות. ישמור אלוהים על כולן. אלא שלהן אסור לאמר, כביכול, מלה. חייבות להעמיד פנים שלוות, למראה משחק אכזרי. הזכות הגדולה למחות, לבעוט בגורלן, להיות אנוכית, חלשה, אשה ככל הנשים, אינה מזכויות־היתר שלהן.

נמר, נמר! עצור בשטפך!

המאפייה

דמוהו הנעימה של לוצ'אנסקי, פסל רב־השראה, מעטרת את חוצות־היוצר שלנו רבע שנות־מאה. שנותיו ההג ה־שמש — תשע ותשעים. לשנה הבאה, בנ־כורין. הבאה, הן, לטובה וברכה, אך לא בירושלים!

ידידיו, מעריצי דיוקניו, פורסאותיו, פרוטומות־הברונזה שלו, פסליו המוזהבים בעץ, בקשו להדר את שיבתו בתערוכת יובל־חייו. כאה שנה אינן הולכות, כדברי הבריות, ברגל. ביחוד שנות עמל ויצירה!

דבר הלמד מעניינו הוא כי בוטיק שוק־האופנה, מוזיאון ישראל, דחה את מבוקשם. לא לפי כבוד הנייר שעליו מאיירת הנהלתו את הזמנותיה. כי לוצ'אנסקי, מה שנותיו, בפני תכבת־הסריטים, שומרי־הסף!

אתה נזכר שגם ינקו, אב לדורות באמנות ימינו, אינו עולה בחשבונם למצלת חשיבותם של אהרן השרלטנים, המייפים את עולמנו במלכודות צבעוניים.

נזכר שאף רובנר, צייר „חלות בנדד", ביקש להנחיל לנו את ביזו עשירי־ההבעה והרבו לקבלם מידו. סגרבים היא בריה כו־זוה. רדוף אחריה — בורחת ממך. ברח ממנה — רודפת אחריך! אלמלא דייר גבוה, שערך לו לפתיחת תערוכה בתל־אביב. היה חוזר לביתו שבארצות־הברית כושפל עד עפר. צייר שבגו נזכר בנשימה אחת עם שגאל ופיקסו — עד שגבר בלבו לא לצייר לאחר אושוויץ, אלא את ההלצינציות שבאו על צמו!

אתה נזכר. לבסוף, בכך שרק ידידנו, דוד אבידן, איש המאה העשרים ואחת, הצליח לשכנע את יקירי ירושלים בנצבת הקלאדים שלו.

אילו היה לוצ'אנסקי, בן התשעים והתשע, צעיר כתומריקן, שלא לאמר רכובה, כפורילכבת כמותו, היה כבריו ואומר עתה וזא־כי שוב אינו רואה עצמו ישראלי. כי שאין לו נחלה באמנות, אין לו כביצא גם חלק בתוכנו. אלא שלוצ'אנסקי בן מאה חסר אחת, נכיתנו באצטרונה כיצע.

נאמר עתה, לצורך השעה, כי אינו מן המיסטורים הגדולים דווקא. נאמר שבכל הנביסייה, יש ארבעה כמותו. מאה שנה היום אינן חג לעצמו? אגודת חיה לשמחה־יוצרים? פרס ישראל אינו כביע לו, אולי, על כך ורק על כך, אך פרס תערוכה־בהחיאן־ישראל?

אם לא זכות ראשו הלבן, אי אצבעותיו הלופות בחורש, אפשר היה להשוב כי לפחות זכות לבו, נדיבותו ענבו, העמוד לו בקרבנה. את כל יצירותיו העביר אלינו מפאריס [illegible] בפאריה עתה את משכבות האבנים בעין־הוד, או גבעת־ברנר, שבה הוא הי — ולא בבקתה: דיבור אל לבו, שילנות לעצור עצמו מבית־מכעו שבפארים ולהבת עריביו באהבת־אבותיו.

[illegible]

כפים. את רשמי משאיר אני לשם [illegible] איני קורא להוכן העדים אלא סתם מכבי. „לוצ'אנסקי", כותב דאן קסוו [illegible] לאוסף העתקי פסליו, „הוא מאלה [illegible] בחרדה קודש, תואמת לשמו [illegible] הסודר של בשר־האבן" [illegible] הזכור לנו כראשון משיבי־סעם [illegible] לבו ואומר כי פסליו מזכירים לו את [illegible] אילו עשה במכוונה, בבקשה [illegible] אוכר קולב, היה מוצא הוא את [illegible] לדגא, שארדן לבראק, [illegible] מטר, על כל מה שהעצקה לנו — [illegible] אתה להצניק!!

שאלתי את נבון ולא האכין למסבע אוזניה. את הנציגר — ולא פסק כבבילי־פה. הקרה במלים, ששרפו את קו־הטלפון הד־כוהה בינינו, הייתה בפיו „בטימסמים".

מאפייה היא תמיד מאפייה! באמנות־הגבוה, בבאכבות־הצירייה. כוחל אבי לה את השעמה, אך מ פ ש י ע — עד היכן נגעה?

אפרים קיש

המגזין

לחץ סמוי

אין זה בגדר סוד שמשקיפים בירושלים מפיצים זה כמה אמצים שמועות על אודות הכירסום שחל כביכול ביחסינו עם ארה"ב אף אמריקה. מפיצי הרינונים אינם יכולים להצביע על שום קרע מוחשי בין שתי הארצות־האחיות, אך מזכירים בהקשר זה את הקשיים שהתעוררו לאחרונה בוושינגטון לקראת ביקורו של שר אוצרנו, אחר הולך ומתמכש זו השנה הפיליפית. חוגים אלה ערים לכך, שזה שבוע ימים עונה על קריאותינו הטלפוניות פס־קול מוכן במשרד האוצר האמריקני, לאמור:

„יש לכם רעיונות חדשים, לביבו־בין?"

לאחר מכן נשמע „רוג'רס", והקו ניתק. יודעי דבר מפרשים זאת כסימן לצינון כמויים בקשרי־הגומלין הפינאנסיים בין שתי הארצות התאומות, אם כי הם מתקשים, כאמור, לגלות את הסיבות לתופעה. ד"ר קיסינג'ר עצמו יצא מן הארץ כאופק משהו, אך בשום הופעה פומבית אין הוא מטיל את האחריות על אחד מן הצדדים. יתר על כן, גם בשיחות פרטיות, כגון בנאומו לפני מליאת הקונגרס, ביאר מזכיר המדינה נאמן לקונצפציה הנייטראלית שלו:

— אינני רוצה להאשים אף אחד במאורעות הרי־האסון — אמר — לא את הנשיא סאדאת ולא את המנוולים האלה.

מקורות בדרך כלל מהימנים טוענים, שיש בניסוח זהיר זה משום העדפה חבויה כלפי אחד הצדדים. גם בשעת המו"מ עם שלישית חברי הצוות הישראלי דרש מהם מזכיר המדינה שיקומו על רגליהם כל אימת ששמו של הנשיא סאדאת מוזכר במשך השיחות הקונסטרוקטיביות והמועילות. ד"ר קיסינג'ר לא הסתיר, שלגביו היה ונשאר נביא מצרים סמל האצילות בעולם, המרחיק ראות, בניגוד למנהיגים ידועים צרי־האופק, עד לדורות הבאים, ומכאן בקשתו לקום. שר־החוץ שלנו, מר יגאל אלון, הפגין עמידה איתנה מול דרישה זו, ותבע מהנהרי בתוקף להכליל את המלה „ריבונותה" בהסכם המיוחל עם מצרים, המורת הציבורים, הנפש הנגב.

— יגאל — הגיב הד"ר קיסינג'ר — ישוב־נא אדוני מעולם התלוכות!

מזכיר המדינה נתן כלכתחילה לשלישיה הישראלית להבין, שהוא מרגיש את עצמו מרומה. כדבריו, לפני צאת המשלחת האמריקנית לאיזור הכריז יצחק רבין באופן חד־משמעותי, שבשום פנים ואופן לא יוותר על שטחים בלי הפסקת הלוחמה. אז היה ברור לכל תינוק, שכן יוותר. והנה עכשיו באה ההפתעה הכאובה הזאת של אי־התקפלות פרובוקאטיבית. לכבת מר קיסינג'ר ייאמר, שהוסיף לסכור עד סוף הדיונים על שיטתו הידועה: לא להתערב במהלך המו"מ ולא להשפיע על הצדדים.

— אל תתחשבו בי, חשבו על עצמכם בלבד — עודד את הצוות כבר בראשית השיחות הקונסטרוקטיביות והמועילות — שקלו את העובדות היבשות גרידא: זה וזה המצב, כך וכך עלול לקרות, קאטסטרופה כזאת וכזאת תהיה, שקלו את האלטרנאטיבות בלי פחד והחליטו!

— טוב — ענה רבין — אז אנחנו לא מקבלים את ההסכם שלך.

לפי המסופר, קפץ מר קיסינג'ר אדום כסלק:

— ואני? — שאג — אני כלום בשבילכם? אתם חושבים רק על עצמכם?...

לחץ כמעט לא הפעיל. רק פה ושם הזכיר לרבבות מקורביו, שגם בפאריס ניבאו אותם „המומחים הגדולים" של דרום־וייטנאם, כי הצפון זומם לשפר את עמדותיו בלבד ולחסל את הדרום בבוא העת. „עכשיו לך לאתונה עם הגמדים האלה נטולי כל תפיסה גלובאלית!" פרץ עתוד הראשון, מר סיסקו בתום אחד הישיבות הקונסטרוקטיביות והמועילות. „איך אפשר בכלל להתוות את יחסנו אל ישראל לזה של וייטנאם? מתי תקבל ישראל 15 ביליארד דולאר מאתנו?". מר סיסקו הגיש לצוות הישראלי כל בוקר שדר חד מאת הנשיא (מקס פישר) פורד, כתוב בכתב ידו של ד"ר קיסינג'ר. המח של האגרות הלך ונעשה ברבות הימים אינטימי יותר: תחילה פתח הנשיא את השדר בפנייה קרירה משהו „לראש ממשלת ישראל נכבדי ונערצי ברכות רבות", אך לקראת הסוף נעשה סגנונו אישי ובלתי־אמצעי, לאמור: „שמע, ידידי!". אולם לחץ לא הופעל. רק באותו לילה ביקש ד"ר קיסינג'ר להיפגש עם מר רבין בארבע עיניים, והסתגר אתו בחדר־הדיונים. בקץ כמה דקות בקע מבעד לדלת רעש של רהיטים שהולה תגוחה בהם, וכאשר הצוות פרץ פנימה, הם מצאו את מזכיר המדינה רב־המשקל יושב על מר רבין, בלי להפעיל לחץ, כשידו של הלה כפופה אחורה:

— אספור עד שלוש! אחת... שתיים...

חילוקי־דעות תכיד אפשריים בין ידידים. לפי כל ההכרזות הרשמיות אין „ההערכה מחדש" של וושינגטון מכוונת נגד שליטי תל־אביב הכבושה. בהפוך הוא. ברוח זאת מסר את הצהרותיו גם הסנאטור מק־גאוורן, ידיד ארצנו הנאמן, לאחר שהשיג ראיון אצל קהיר אוקאבומי. הסנאטור סיכם את מסקנות סיורו בבזורה הקרוב: א) לא יהיה שלום באיזור כל עוד לא תקום מדינה פלשתינאית חילונית על כל אדמות המולדת הבודדה. ב) יסוד כל הסדר באיזור הוא ההכרה הערבית בגלמותה ועצמאותה של מדינת ישראל. ג) חבית נפט גלמי עולה 11.35 דולאר.

זאת ועוד, הממשל האמריקני נזהר עד כדי כך מכל צעד העלול להתפרש כלחץ על ישראל, שגם את האמברגו המוטאלי על כלי־הנשק הנהיג בלי פרסום כלשהו. היחס אלינו נבאר, כהבית, לבבי. כאשר שכנת פרס התקשר עם הפנטאגון וביקש פגישה דחופה בענין הזיון, הוא נענה במקום: „תבוא כחר בארבע". לפי מקורות אחרים נאמר לו: "תבוא על ארבע". מכל מקום, המגע האלחוטי עם אמריקה נעשה קשה במקצת מאז נותקו קשרי הדואר בינינו.

— ארה"ב לעולם לא תעשה דבר המסכן את בטחון ישראל — הבהיר הנשיא (מקס פישר) פורד — אף אחד עוד לא מת בגלל הפסקת שירות הדואר!

אבל היהודים רגישים. כאשר נושא־המטוסים של הצי הששי התקרב לחיפה, התאספו פועלי הנמל וחדשו לאלתר תוספת הסגר. הסנאטור יעבץ הרגיע את הרוחות: „אין זה לחץ עליכם, אלא נוכחות ימית מודגשת", הצהיר בהגיעו ללוד בטעות. הסימנים המעודדים מתרבים בלי הרף. זה עתה התפשטה בכסדרונות האו"ם הידיעה המרעישה, שקיסינג'ר שוב מדבר עם שמחה דיניץ, יותר על כן הוא נהג עם שגרירנו שיחה קונסטרוקטיבית ומועילה. „אני מוכן להמשיך", אמר מזכיר המדינה בתום השיחה „אם כי בלי שמחה". מכל מקום, השגריר דיניץ עזב את משרד החוץ בחיוך תוך פיזור פרחים מסביב:

— הללויה — שר האיש — וזה פעמיים!

עימות צבאי אינו נראה לעין. לפחות לא בשבועות הקרובים. המדיניות השקולה של ארה"ב אינה מתפתה מרגשי־נקם אישיים. גם השפיו היחסים הדיפלומאטיים עם ישראל היא זמנית, עד מציאת פתרון מוסכם על הדעת. ציפיה גדולה מקדימה את בואו של מר אלון בשביל הבר־בית. אחר כך יבקר ד"ר קיסינג'ר באזורנו בשביל להתרחץ בכנרת. הדילמה האישית של מזכיר המדינה איננה קלה כל עיקר: הוא מוקיר בהחלטתו להגיש את התפטרותו כיוון שהוא עשוי לגרום נזק למדינת היהודים, אולם מאידך הוא מודע לעובדה שאין נזק יותר גדול לגבינו מהתפטרותו. דבר אחד אינו מוטל בספק: לחץ הוא לא יפעיל עלינו לשם הידידות המסורתית בין שתי המדינות שכה לעיל כל אפשרות מסוג זה, כי שהכריזה השגרירות העורבנית שצבות מאז שלשום את האינטרסים האמריקניים בארצנו.

הבחינה מחדש

הבהיר השב

יוסף חריף

ל' בניסן תשל"ה — 11.4.75

"הבחינה מחדש" אינה אלא לחץ
הבהיר השבוע יצחק רבין

"אל תתחילו בויכוח!", הזהיר קיסינג'ר את אנשי הצוות הישראלי, אך מיד בשובו למלונו לאחר כשלון השיחות, החל להטיל את האשמה על ישראל ● בתידרוך עם קבוצת עתונאים תאר קיסינג'ר את אנשי הצוות כך: השלושה ישבו כמאובנים, חששו זה מזה לבוא ביזמות, כתוצאה מן החולשה הפנימית שממנה סובלת ממשלת ישראל ● "עלינו על שרטון, וכאשר אניה עולה על שרטון מחליפים את הקפטן" ● יגאל אלון אמר השבוע בחוג פנימי: "קיסינג'ר אינו יכול לטעון בשום פנים שהוטעה"

מאת יוסף חריף

ארבע פעמים הזהיר שר־החוץ האמריקני, ד"ר קיסינג'ר, את ראש הממשלה, יצחק רבין, ואת עמיתיו במשא־ומתן לבל יעזו להתווכח על הסיבות לכשלון השגת הסדר־ביניים עם ... אחרי צאתו מכאן.

אל תתחילו בויכוח זה — אמר קיסינג'ר ... — הדבר יזיק לכולנו...

... היה באותו מוצאי־שבת עצוב, כי קיסינג'ר נדהם לשמוע מפי ראש הממשלה, שישראל הוליכה לדחות סופית את ... שהוצעו על־ידי מצרים ואשר הוא, ... האמריקני, מוכן היה בהחלט ל... עמה. אותה שעה כבר נתבשר ה... כולו על כשלון השיחות מפי שר ... המצרי. "השיחות האחרונות" לא היה ... כדי לשנות דבר, אך קיסינג'ר ה... לנצלה למטרתו: להזהיר בישראל ... אשם בהכשלת השיחות ולהנחיל לה ... הכרה, כי היא נוטלת עליה אחריות ... זאת הוא אומר כאשר הוא מקדים ... ומזהיר הקיטרוג את הקביעה: "אין ... לשנות את דעתכם!"...

קיסינג'ר חש בדיבורים הקשים ש... השמיע באותו מעמד ואולי משום כך ... להזהיר על כשאלתו המקישה: "אבל, ... תתחילו בויכוח!... אנו נגועים במדיניות..."

... הבטיח לו בלשון שאינה משתמעת ... פנים, כי יזהר על עצמו שתיקה. ... כי שהחל בויכוח הנר הזה לא היה ... קיסינג'ר עצמו. הוא רק חזר בשעת ... למלונו ומיד מצא את קהל מאזיניו ... לשכנע אותו שישראל היא אשר אשמה ... השיחות.

"השלושה ישבו כמאובנים"

... משך למעלה כשבועיים ימים, נמשך ... הסכוי המשמעה הזה, כלפי חוץ ... אנשי הממשל על "מגיעות מאחור" ... בשיחות־קיסינג'ר — להוציא ... אתה של הנשיא פורד ברשת ... של הניסט באוהיו — ואין הם ... אף אחד מן הנגדים בכשלון ה..., אבל הם יוצרים לעצמם במה ... (דהיינו הקונגרס והסנט והעתונאים) ... של "תידרוך עימרי" — הם מאשימים ... ישראל. ... אמר קיסינג'ר, כי ישראל לא גילתה ... מספקת; באחור אמר איש מחלקת ... שאין להבין על שום מה לא קיבלה ... את התנאים המצריים, שהרי "הכר... המצביאים" שמצרים הסכימה להם, ענו ... הדרישה היסודית של אי־לוחמה בפועל ... זו כותף גם שר־החוץ האמריקני ... ובתידרוך שלישי (עם כתריסר עתונאים של שבועון אמריקני נפוץ) תאר קיסינג'ר את הצוות הישראלי כך: השלושה ישבו כמאובנים — או אם לתרגם מילולית: ... שיתוק... חששו זה מזה לבוא ב... וכל זאת כתוצאה מן החולשה הפנימית שממנה סובלת ממשלת ישראל; וכך הלאה.

... מפקידי מחלקת־המדינה גילה, כי קיסינג'ר סובל ב"תסכול עמוק". קיסינג'ר ... שהוא בעל תבונה במסגנו האחרון ... ההתנהגות משום שהוא הסתמך על ה... מוקדמות שנתגלו כמוטעות. ובאותה ... עם גורם ישראלי ראה הפקיד האמ... לאזכר — תוך כדי דיבור על "ה... המוקדמות והמוטעות" — את ביקורו של שר־החוץ, יגאל אלון, בחודש ינואר ב־וושינגטון. כלומר, אותו ביקור, שבו הזמין אלון את ד"ר קיסינג'ר ל"ביקור דסקי"... ... זו כעין האשמה מרומזת, כאומר: ... הביניים ("אקספלורציה" בלע"ז) כי ... השיחות עם הדרגים המוסמכים במצרים ... ידעה בדיוק מפי, כי תנאיה לא ... ואם בכל זאת הזמינה אותי היה ... להניח, כי בטוחה של דבר היא הלך ... על יסוד האפשרי.

"כולנו אחראים"

... זו כבר לא יכול יגאל אלון לה... באוזני הדיונים הפנימיים בירושלים ... השבוע: אמת, אני הייתי אחראי ל... של קיסינג'ר בפברואר. אבל ההח... כתוצאה מן ה"אקספלורציה" בקהיר ... — היתה פרי שיקול־דעתו של ... קיסינג'ר! אבל כלפי חוץ נמנע צוות ה... מלהיכנס להיכוח עם הממשל אפילו ... קיסינג'ר אמר ללא כל פרובוקציה ... ישראל התחיל בויכוח הזה.

... בכל זאת המשיך ד"ר קיסינג'ר, וכן ... עוזריו, להאשים את ישראל? הדעה ... כי שר־החוץ האמריקני, שיוקרתו ... נפגעה קשות; ולא רק יוקרתו. ... אכזבתו (די היה לקרוא את דבריו ... של "יחסי ציבור" באלף מתוך ...) ... עצמיתו להאשים את הזולת, וכה ... ופשוט יותר כאשר להאשים את ... מאשר להצלת על הדעת. ... וושינגטון תאשים את מצרים!... ... עוד בהיותו בירושלים, ... ד"ר קיסינג'ר, כי לצערו חל "שיבוש ... במצבה בישראל". האם רק בישראל ובמצרים לא?! — נשאל. ... גם במצרים — הודה על כורחו. ... אבל בכך לא מתחיל, ובכך לא ייתם, הוויכוח בין וושינגטון לירושלים. עובדה היא, ... מוכן גם שר־החוץ, יגאל אלון, לה... עם ההגדרה, כי היתה כאן "אי־הבנה" ... — כלומר, כל צד, מצרים, ... וישראל, תרם את תרומתו ל"אי־ ... הסופית. היטיב להגדיר את הדבר הוא קיסינג'ר עצמו, בערב החו... רק או בעיקר את ישראל.

... הדבר בשיחה האחרונה עם הצוות הישראלי: לרגע, ... המחיר ... האשמה כלפי ישראל ... — אבל — כי ... להכיר לכם כי לא תוכל תמורה שווה ... המצרים יהיה נדון לכשלון אם ... ("אי־לוחמה") תהיה הדרישתכם!), אמר קיסינג'ר בערך כך: ברגע זה כבר לא

חשוב הדבר מה היו כוונותיו של כל צד. עובדה היא, כי עלינו על שרטון; וכלל הוא, שכאשר אניה עולה על שרטון מחליפים את הקפטן. אנחנו, כולנו, אחראים לעליית האניה על שרטון!

רשאי היה כל אחד מן הנוכחים להסיק בדמיונו מה פירוש הדבר "מחליפים את הקפטן". אבל דבר אחד ודאי לא חייב פענוח הדמיון: "כולנו אחראים" — רוצה לומר, גם הוא, שר־החוץ האמריקני. אבל מרגע שנפרד מעל הצוות לא ראינו, שהוא נהג כאדם המכיר בחלקו לכשלון. את מלוא כובד האחריות הטיל משום מה על ישראל. האם מתוך שיכנוע, שאכן ישראל לא היתה גמישה ולא הלכה לקראת קיסינג'ר? כך בפירוש, "לקראת קיסינג'ר"; מפני שהבונות, כפי שהודה, ויותר לא משום שסבור היה כי מצרים ראויה לויתורים, אלא למען ארה"ב עשה את הדבר. קיסינג'ר הודה בכך, אלא שבסופו של דבר סבר, כי ישראל יכולה היתה גם לחזור על כל המעברים (ולא רק על הנפיים) ולהסכים לתחולת הזמן, שמצרים היתה מוכנה לו (שנה אחת בלבד עם אפשרות להארכה...) לצד תנאים מצריים כיוצא באלה. ולמה תבע זאת קיסינג'ר? — פשוט, כי הוא רצה בהסכם ולדידו לא היתה חשיבות כה רבה לתנאים.

● "יגאל בוא לא נתווכח כילדי בית ספר"

וכך, גם לאחר שהודה, כי "כולנו אחראים" הוסיף ליסר את אנשי הצוות. לרגעים ביקר קשות את שומעי לקחו ואף לא דקדק עמם בהלכות אדיבות: להערה מפורטת של פרס השיב שזהו "תלמודיזם", ולאו דווקא לשבח. וכששר־החוץ ביקש בערב האחרון להעמיד משהו, שיסע אותו בחוסר סבלנות: "יגאל, בוא לא נתווכח כילדי בית־ספר!"... וכשאלון ביקש להיכנס לפרטים — פסק קיסינג'ר: "לא זו השאלה!" בלא שגילה עוד עניין להתווכח על פרט זה או אחר.

מה אם כן השאלה? — הוקשה אלון.

השאלה היא אם יהיה הסכם או לא יהיה הסכם — התערב ראש הממשלה.

— נכון! — זו בדיוק השאלה — חזר אחריו קיסינג'ר.

הנה זה היה המצב: את קיסינג'ר לא עניינו ה"פרטים" (איך אמר במהלך המו"מ: מה זה חשוב כמה קמ' לכאן או כמה קמ' לכאן?...). הוא רצה לצאת מכאן עם הסכם — ואת זה לא הצליח להשיג. מבחינתו צדק אולי כאשר אמר לישראלים, כי בעוד שלושה חודשים איש לא יזכור עוד מי הציע מה. זה גם לא חשוב, לדעת ד"ר קיסינג'ר. מה שחשוב לדעתו הוא, שארה"ב שותקת, הונחתה עליה מהלומה ואפשר שאבדה לה היוזמה המדינית. "אפילו עלינו על שרטון מתוך... כוונות טובות — הרי זו טרגדיה!"

לשבע הערכה זו, שבאה מפי שר־החוץ האמריקני, מתבקשת המסקנה, כי אין כלל תכלית בכל הויכוח הזה מי הטעה את מי. מפני שהאשמה אינה לצידו של אף אחד מן המתדיינים. צודק אולי השר אלון, שהוא רק הזמין את שר־החוץ האמריקני לבוא לכאן לשם בחינת האפשרויות לפתוח במו"מ מעשי על הסדר־ביניים עם מצרים בעוד אשר ההחלטה לגבי בשילות התנאים למו"מ כזה נשארה למעשה בידי ד"ר קיסינג'ר.

עתון אמריקני, שהסתמך על ד"ר קיסינג'ר, או על מקורביו, כתב השבת, כי אלון היה האיש, אשר יצר את הרושם אצל שר־החוץ האמריקני, שיש טעם בביקור באזור. ייתכן, שהכרזתו של מר אלון, כי "אי־לוחמה" הוא עניין שאינו ניתן להשגה ועל כן יש לרכוש את הבאמון לא בכדי היה, אלא במרכיבי ההסדר, היא אשר עלולה היתה ליצור רושם מוטעה אצל ד"ר קיסינג'ר. מפני שאם העיקר הם המרכיבים יש מרחב תימרון — אמר קיסינג'ר — מה שאין כן אם ישראל תתבע כתמורה ביטול מצב הלוחמה ולא תסכים לוותר מתביעתה זו. וכיוון שאלון הגיש לו רשימה של מרכיבים בעת ביקורו בוושינגטון, הניח אולי קיסינג'ר, כי עם אלה כבר יסתדר — מרכיב אחד פחות או מרכיב אחד יותר, בשביל "מרכיבי" לא יתמוטט הסדר־הביניים.

אלון אמר השבוע בחוג פנימי: קיסינג'ר אינו יכול לטעון בשום פנים שהוא הוטעה. כל מה שאמרתי לו וכל מה שאמר לו כל אחד מאנשי הצוות נרשם בפרוטוקול!

● קיסינג'ר לא היה מוכן לגלות את תכניתו

אם אמרנו, כי האכזבה ביחס ל"הטעיה" אינה מגזימה כל כולה בצדו של אף אחד, התכוונו בעיקר לכך, שהצוות — ובפרט זה נושאים, לכבודמה, כל אנשיו באחריות במידה שווה — לא גילה ערנות מספקת לפני שנפתח השלב המעשי של המשא־ומתן. נכון שאלון אמר בשלב מסויים לד"ר קיסינג'ר שבעקבות האקספלורציה עליו לסכם לעצמו אם יש טעם בשובו לאזור לשלב המעשי, אבל כאשר קיסינג'ר קיבל עליו לחזור לכאן כדי לפתוח במשא־ומתן עם מצרים והוא אמר לשגריר ישראל בוושינגטון כי יש לו תכנית בסודיות בלא שמוכן היה לגלות את תכנה (את זה, אמר, יגלה בעת שיהיה באזור) — מדוע הסכימה ישראל ששר־החוץ האמריקני ישאיר את הדבר בסוד לעצמו? היתה זו זכותה המלאה של ישראל לבקש מד"ר קיסינג'ר, שיואיל ברוב טובו לפצות את סקרנותה. הן קיסינג'ר נתן בלבעתו הבטחה לישראל, כי לא יעלה שום הצעה במהלך המשא־ומתן אלא אם יתייעץ תחילה עם ישראל. אפשר שאילו עמדה ישראל על גילוי תכניתו של ד"ר קיסינג'ר מראש — שכפי שנתברר תאמה ביסודה את... תביעותיה של מצרים — יכולה היתה לומר לו: אם זו התכנית אין טעם בבואך!

שתיקתה של ישראל עודדה את ד"ר קיסינג'ר, בבדק, אולי משום כך נתרשם כי ישראל כה להוטה לראותו באזור עד כי לא איכפת לה כלל באיזו תכנית מדובר...

בשלב הסופי של המו"מ, ביתר דיוק כשהיה ברור כי הכל נכשל, אמר ד"ר קיסינג'ר לצוות: לא היינו (אנו האמריקנים) מטפלים בעניין בדרך שטיפלנו אילו ידענו, כי לא הזהו במעבדתכם.

מדוע חשב קיסינג'ר שישראל תסכים להיות כה נכונה?

יש לזכור, כי הצעות היהודות למו"מ על הסדר־ביניים, באמצעות ד"ר קיסינג'ר, החל להיות בפועל במשך עם היוודע תוצאות ועידת רבאט. אותה עת הסכים הצוות הישראלי לגלות לד"ר קיסינג'ר לראשונה את נכונות ישראל לסגת לעומק של 30—50 קמ' בלי המעברים והאברודים. הן לד"ר קיסינג'ר והן לצוות הישראלי היה עניין משותף: להביא את מצרים להביים לברות ההחלטות הכובלות שקיבלה רבאט. קיסינג'ר הניח, אפוא, כי למען דבר זה עצמו תהיה ישראל מוכנה לשלם מחיר. מכל מקום, ישראל יכולה היתה לחסוך מעצמה צרות רבות אילו היתה בהירה יותר בהצגת עניינה ואילו היתה נוהגת יותר בבדיקת מגמותיו האמיתיות של ד"ר קיסינג'ר.

● "הבחינה מחדש" החלה עוד בירושלים

עתה שרויה וושינגטון ב"בחינה מחדש" של מדיניותה באזור. הכל תוהים, כמובן, מה יהיו מגמותיה מכאן ואילך. נדמה, שאת הסוד הזה גילה ד"ר קיסינג'ר עוד בביקורו בירושלים. את "הבחינה מחדש" השמיע למעשה באוזני צוות השרים באותם רגעים קשים של כשלון השיחות כשברור היה לו, לד"ר קיסינג'ר, שהוא אנוס לחזור בידיים ריקות.

בהערכת הדברים ביקש ד"ר קיסינג'ר להשיג שני דברים: ראשית, להחדיר בלב ממשלת ישראל את יסודות המדיניות האמריקנית באזור כחלק ממדיניותה הגלובאלית. שנית, ליצור אצל הממשלה הישראלית אי־ודאות לגבי מה־לביה של וושינגטון בעת הקרובה מתוך הנחה, כנראה, שדבר זה עשוי לרכך את ישראל ולהביאה לידי קבלת התנאים, שעתה זה אך דחתה אותם. לשם פרישת ערפל כזה הציג למשל, ד"ר קיסינג'ר, כי עד לפגישת המועצה לבטחון לאומי בארה"ב ... גורמים, הלוקחים חלק בבחינת המצב לא יוכל הוא לומר מה תהיה עתה פעולתה של ארה"ב. וכאן באה הערה, שתכליתה היתה, ככל הנראה, להעביר את הערפל: יכול להיות שגם לאחר־מכן לא אוכל לומר דבר ברור...

דבר אחד מוכן היה לומר בתודשבצעיות: לא תהיה עוד יוזמה של ארה"ב. אין כמעט ספק, שד"ר קיסינג'ר בדברי הפרידה שלו עשה שימוש באספקטים פסיכולוגיים. תוך שהוא מנתח את המצב העלול להיווצר כתוצאה מכשלון השיחות זרק משפט בנוסח זה: זה טראגי בשבילנו וזה טראגי בשבילכם. אפשר שלא היה זה אלא נסיון להדגיש את "שותפות הגורל" שבין ישראל לבין ארה"ב כשהמסקנה המתחייבת מכך היא שישראל צריכה היתה לעשות יותר למען ארה"ב ובכך היתה עושה גם למען עצמה.

● "ארה"ב עייפה"

במידה שהעצת דברים זו — "טראגי בשבילנו וטראגי בשבילכם" — נועדה לצרכים פסיכולוגיים אפשר עוד להבין את השימוש באמצעי זה. אבל אם זו באמת אמונתו של ד"ר קיסינג'ר צדק אולי מי שאמר השבוע בממשלה, ש"ארה"ב עייפה".

רק מתוך עייפות אפשר להתפס להגדרות כאלה. וכי מה בסוף של דבר "הטרגדיה". מצרים רצתה להשיג הישגים בלא לשלם בעבורם את המחיר האמיתי שיש בכוחה לנצל את חולשתו של הממשל האמריקני, שבמצב הבינלאומי הקיים בזירות אחרות — דרום־מזרח אסיה, פורטוגל, קפריסין, תורכיה וכו' — הוא נזקק כאויר לנשימה להישג כלשהו. העובדה של סאדאת היתה, שלקיסינג'ר נותר כיום קלף אחד שעליו יכול היה לשחק בזירה הבינלאומית והוא — המזרח התיכון. מתוך הערכה זו הגיע, כנראה, סאדאת במהלך המו"מ, שבעצם אין הוא צריך לתת לישראל דבר. אמריקה כבר תעשה בשבילו את המלאכה ותוציא מישראל את המעברים ואת השדות בלא תמורה של ממש. ויתכן בהחלט, שקיסינג'ר עם כל נסיונו העשיר במו"מ גילה מה־רושם חולשות, שאין אנו יודעים, לפי שעה, על כולן, אשר עודדו את מצרים להציג אולטימטום לישראל — כפי שאמר השבוע אחד השרים בממשלה — במקום לנהל עמה מו"מ עניני. האם לכך ייקרא "טרגדיה". כל מה שבעצמה ארה"ב צריכה לעשות — ויש לזכור, כי בכלות הכל משוכנע סאדאת, כי את מבוקשו יכול הוא לקבל רק באמצעות ארה"ב ולא הודות לנשק הסובייטי — הוא לשכנע את מצרים, כי ללחצה על ישראל יש מיגבלות.

אפשר שבאותם הימים הקרובים יגיע אמנם הממשל למסקנה זו, אלא שבינתיים הוא הו־

ליס, כנראה, להעמיד את ממשלת ישראל במבחן כיוהד, שנועד לבחון את עצביה ולאמוד את כושר התנגדותה האמיתי. ראש הממשלה, יצחק רבין, מעריך כי זהו אמנם עיקר מטרתה של "הבחינה מחדש". באחד הדיונים הסביר השבוע כי "הבחינה מחדש" אינה רק מטרה לעצמה, היא גם אמצעי לחץ עלינו. כלומר, וושינגטון רוצה שישראל תיבהל מאי־שיתופה בתהליך "הבחינה מחדש". שר־החוץ, יגאל אלון, הזכיר באותו מעמד, כי הממשל עושה את הבחינה מחדש בלעדינו ובמתכוון הוא מתייעץ עם אישים, שאינם נחשבים לאוהדי ישראל, אבל יש להם מעמד ציבורי במישור המדיני כגון, רוברט מקנמארה, שר־ההגנה בימי ג'ונסון, דין ראסק, שר־החוץ לשעבר, ודיוויד רוקפלר ודומיהם — וכל זה כדי להוכיח, שהממשל נהנה מגיבוי ציבורי רחב במדיניותו הבסיסית.

● יעבץ הבטיח תמיכת הקונגרס

אבל ראש הממשלה "הרגיע" את הנוכחים: כשייגמר השלב הזה של "הבחינה מחדש" — הם (ראשי הממשל) יבואו בדברים אתנו...

כשלעצמו סובר ראש הממשלה, כי יכולת התמרון של ישראל אינה רבה. מה שמתחולל עתה במזרח הרחוק יוצר בארה"ב אקלים פוליטי, שבו קשה לשכנע בדברית שיסכים להסדרים ש ב י ר י ם, שתוך שנה־שנתיים לא יעמדו במבחן ואולי אף יעודדו מלחמה חדשה. על כל פנים, לקח וייטנאם אינו משרת בהכרח את הממשל בדעת הקהל האמריקנית, ככל שמדובר בהסדרים במזרח־התיכון. עובדה היא, שאנשי הקונגרס שביקרו בימים אלה בישראל ושמעו מפי ראש הממשלה את העמדה הישראלית לא קנו את הגירסה הקיסינג'רית ש י ש ר א ל היא אשר הכשילה את הדברים על הסדר ביניים עם מצרים. סנטור יעקב יעבץ, למשל, סבור, כי תמיכתם של ש נ י שלישים לפחות מבין חברי הקונגרס מובטחת לישראל למרות "השחרת פניה", שלממשל בוושינגטון היתה יד בה.

קשה, כמובן, לישראל לצאת נגד הממשל ולהתנגח עם הנשיא פורד או עם ד"ר קיסינג'ר, שהרי לפחות עד סוף כהונתו של הממשל הזה ישראל תצטרך לחיות עמו. קיסינג'ר העריך, כי אילולא עמדה ארה"ב לפני בחירות לנשיאות היתה נאלצת ישראל להיכנע לדרישותיו, אך כיוון שישראל מניחה, אולי, כי בשנת הבחירות המתקרבת בארה"ב תוכל לנצל את חולשתו של הממשל היא יכולה להרשות לעצמה להמרות את פי הממשל — להתעלם. כן השדרים התריפים של הנשיא וגם ההפגנה הקשות של שר־החוץ שלו.

מסתבר, כי קיסינג'ר טיפל גם בנקודה זו. לראש הממשלה ולאנשי הצוות אמר לפני הפרדו מהם, שאם הם סבורים ש ב מ ש ך ה ש נ ה ה ק ר ו ב ה ת ו כ ל י ש ר א ל ל כ פ ו ת ר צ ו נ ה ע ל ה מ מ ש ל ולעקוף את הנשיא, על־ידי פניה אל הקונגרס ואל דעת־הקהל (כלומר, ניצול הבחירות בארה"ב) הרי זו הגיבות קצרת־ראות מצד ממשלת ישראל. וכדי להבטיח, שישראל לא תלך בדרך זו הוסיף קיסינג'ר, כי מ ע צ מ ת אינה יכולה לנתק עצמה ממוקדי־כוח, לדבות מדינות ערב, ועלולה להיות מעורבת ביתר הזדהות ולכן יפה לישראל לא להתפעל יותר על המידה ממה שיאמר חבר קונגרס זה או אחר, שבמיוחד בימי בחירות נוהגים הם "לדבר גבוהה". אבל אחר־כך, אחרי הבחירות, אין איש בר־דעת שיוכל לכפור בעיקרי המדיניות הבסיסית המקובלת של וושינגטון. קיסינג'ר הודה, איפוא, כי ישראל יכולה להמרך ו"למשוך" את הממשל "חדש, שלושה חדשים, עד שנה", אבל היא לא תצליח בכך לאורך ימים.

● קור רוחו של רבין

ועוד כלל אחד ביקש קיסינג'ר להחדיר בלב ממשלת ישראל, שדעת־הקהל האמריקנית לא תוכל לעדר כבב, שבו תצטרך כביכול ארה"ב לשאת את ישראל על גבה ולריב עם כל העולם. מכאן עבר לשכנע את שומעי לקחו, כי חשוב היה שישראל תעשה את הויתורים שנדרשו ממנה, כאשר הסדר־ביניים עם מצרים משרת את "האסטרטגיה הגלובאלית" של ארה"ב וזו היתה ה ה צ ד ק ה ה י ח י ד ה להסכם בהיותו, לדעת קיסינג'ר, הדבר החשוב ביותר לטווח ארוך.

האפשר לתאר "בחינה מחדש" שתהיה שונה מכל הדברים האלה, שד"ר קיסינג'ר כבר אמרם כאן בירושלים?

דומה שלא. אבל אם הממשל האמריקני ירצה לדבוק בגבהו ויוסיף לטעון שישראל צריכה לקבל את ההצעה שהוצעה לה (שלא היו אלא הסכם צבאי ל ש נ ה א ח ת בלא סימן כלשהו לקידום במחויבות ביחסי מצרים־ישראל) — אין סיכוי להשגת הבנה בין ירושלים לבין וושינגטון בעת הקרובה. כל זה אמור אם ראש הממשלה, יצחק רבין, יעמוד איתן ולא יניח לאיש בכישלונו לכרסם בעמדה הישראלית. כבר נשמעו השבוע בכלים הפרות שאולי בכלל תיתכן פשרה בין ההצעה של מצרים וישראל... אם כי אותו שר שאמר זאת הגיש, כי הוא שלם עם החלטת הממשלה על השעיית השיחות באשר הגמת, כי סאדאת מרגע שחש כי ארה"ב אתו — חדל לנהל מו"מ ורק הציב דרישות בתקווה, שקיסינג'ר כבר איבטהו ידאג למילויין...

קשה לומר, שראש הממשלה רגוע לגמרי לנוכח האשמות, שהממשל מטיל על ישראל והמתיחות האפשרית שנוצרה בין הממשל לבין ישראל, אבל הוא נהג בקור־רוח.

מה מקורו של קור־הרוח הזה?

ראש לכל הכרתו של ראש הממשלה, כי חלק מההודעה על ה"ריאססמנט" (בחינה מחדש) נועד לבחון את תגובתה של ישראל. רבין משוכנע, שאילו ישראל מפנה את עצבותה, לנוכח הלחצים הפסיכולוגיים ו ה מ ע ש י י ם, היא היתה מפסידה את המערכה. היא היתה יוצאת נחותה, מאבדת את אמינותה ובעצם מקעינה את הסיכויים להסדר של ממש.

● "אינטרס הדדי"

אין ספק, כי ארה"ב עושה כיום מאמץ רב כדי להתקרב למדינות ערב, כפי שציין השבוע שר־החוץ באחד הדיונים הפנימיים. דווקא התהליך זה מחייב את ישראל לעמידה איתנה, שאם לא כן תשתתק עד מהרה על ידי "האסטרטגיה הגלובאלית". באמת כבר ראש הממשלה, לכן אין הוא מקבל את הה־

מצגא, המיוחסת לד"ר קיסינג'ר שבסוף־הכל נכונותו "להציל את ישראל". כאן, בירושלים, דיבר אחרת. כאן חזר כל הזמן: "אתם אינכם עושים לנו טובה בהליכתכם להסדר־ביניים... זה א י נ ט ר ס ה ד ד י". אם כך חייבת "הבחינה מחדש" להיעשות מתוך ה ד ד י ו ת ולא על־ידי החרמת ישראל והשחרת פניה.

אין ישראל צריכה להיבהל גם מידיעות על עיכוב הרכש הצבאי. הלא היה זה קיסינג'ר עצמו, שאמר כי ישראל שאינה בטוחה בעצמה תהיה נוקשת יותר ופחות נוטה לויתורים. לכן, אם תצפה וושינגטון לוויתורים מישראל על כורחה תצטרך ארה"ב למלא את כל התחייבויותיה כלפיה.

קיסינג'ר אמר — כלפי חוץ — כי ההערכה המחודשת של מדיניות ארה"ב איננה מכוונת נגד ישראל ואין כוונתה לאלץ את ישראל לשנות מדיניות כלשהי. מטרתה — כך אמר — היא לפתח עמדה אמריקנית המיועדת למנוע את הדה־סטביליזציה ההולכת וגוברת באזור ולפעול לכל למנוע מלחמה, שבה ללא ספק תמצא ארה"ב עצמה מעורבת באותה עקה לפחות, בהתחשב בנסיבות הבינלאומיות.

לאור קביעתו זו של שר־החוץ האמריקני נראה האיכור של ראש הממשלה בדבר "האינטרס ההדדי", שבשמו ביקש להשפיע קיסינג'ר על ישראל שתעשה ויתורים ממלי־לים, כדבר החשוב ביותר כרגע זה: אינטרס הדדי — מחייב התחשבות הדדית באינטרסים של כל צד. והוי זאבה המוטלת גם על ארה"ב כלפי ישראל.

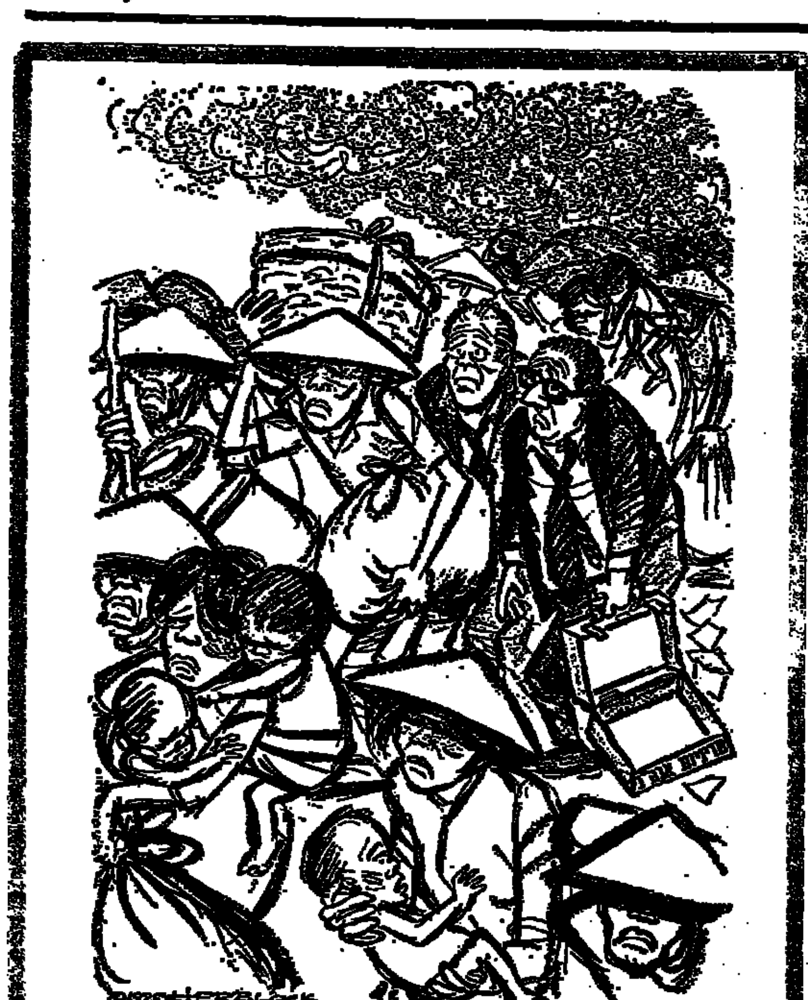

ציור של חרבלוק, מיוחד ל"מעריב"

מה שוויה של הבטחה אמריקנית?

בארה"ב נטוש עתה פולמוס מר סביב ההתחייבויות הסודיות שנטל על עצמו הנשיא ניכסון כלפי נשיא דרום־וייטנאם נגוין ואן תיו

מאת פיליפ בן, סופר "מעריב" בארצות הברית

פחות מיום אחרי שהסנאטור ג'קסון הכריז, בנאום בסנאט, כי נודע לו שהיו הסכמים חשאיים בין וושינגטון לבין סייגון, הודה בכך דובר הבית הלבן.

הדובר מסר, כי בהיותו נשיא, הבטיח ריצ'ארד ניכסון "הבטחות סודיות" לנשיא דרום וייטנאם, נגוין ואן תיו. מהבטחות אלה נכללה התחייבות להגיב "תגובה במרצות" אם תפר צפון־וייטנאם "הפרה רבתי" את ההסכם שהושג בשיחות עם הנרי קיסינג'ר. הדובר הוסיף ואמר, כי הדבר היה בעת שארצות הברית ניסתה למנוע מן הנשיא תיו לחבל בהסכם שהושג בפאריס בין קיסינג'ר לבין נציג האנוי.

נשיא ארצות־הברית ג'ראלד פורד וידידיו מוסיפים לטעון כי וושינגטון לא התחייבה שום התחייבויות חדשות לפני הנשיא תיו, אך אין זה יכול למנוע התפרצות של פולמוס שיש בו ענין רב מאוד לעולם כולו. מה שוויה של הבטחה חגיגית שיוצאה מפיו של נשיא בארצות־הברית? האם ערכה הוא כקליפת השום, אלא אם כן כאשרר אותה הקונגרס או לפחות הסנאט, שעל פי חוקתה של ארצות הברית בת 200 השנים, חייב לאשרר כל אמנה עם מדינה זרה?

אין זו שאלה אקדמית גרידא. משום שכל פעולה של הקונגרס ובכלל זה אישרור הסכמים עם מדינות זרות בידי הסנאט, גוזלת זמן ולעיתים מסתיימת בלא כלום. ואין לכך דווקא סיבה פוליטית חשובה. הסיבה עלולה להיות משום שהצעת החוק נשכחה במגירתו של סנאטור רב־השפעה שכרבים מעמיתיו גם הוא קשיש ועייף.

☐ איזה ערך יש להתחייבות שר חוץ?

קל להבין כיצד תשפיע על מעמדה של ארצות הברית בעולם ראיה זו הוכחת כי אין ערך רב להתחייבויות של שר חוץ או אף נשיא בוושינגטון אם אין להם אישרור של הקונגרס. הדבר עלול אף להרוס את המוניטין של ארצות־הברית כשותף שאפשר לסמוך עליו. אך בציפיה של וושינגטון בשעה זו תורגות מן הדילמה: לכבד את ההתחייבויות או שלא לכבדן. הבעיות חורגות גם מגבולות הפולמוס בשאלה מה היא ההתחייבות שיש לכבדה ולמי הזכות להתחייב התחייבות שכזאת בשמה של ארצות הברית — לנשיא או לסנאט?

לפני שייפתרו הבעיות תתפסק הלכה בפולמוס — הדבר עלול להימשך שנים — הבעיה המיידית העומדת לפני וושינגטון היא זו: האם לשבת בחיבוק ידיים נוכח נצחון ודאי של הקומוניסטים בסייגון — נצחון שבעיני העולם ייראה כמפלה גדולה של ארצות הברית — או לנסות לתמוך בנסיונה של סייגון להחזיק מעמד, נסיון שאפשר כי הוא חסר תקוה ושבוודאי יעלה לארצות הברית מאות מיליונים של דולארים ואולי אף יותר.

☐ הערכתו הקודרת של גנראל וייאנד

הגנראל פרדריק וייאנד, ראש מטה צבא היבשה של ארצות־הברית, ששיגר הנשיא פורד לסייגון לבדוק מה הביא לידי התמוטטותו של צבא דרום וייטנאם ומה הם סיכויו למנוע נצחון צבאי מוחלט של הקומוניסטים, חזר לוושינגטון כשבפיו הערכה קודרת למדי. נמסר כי הוא סבור שבידי שיוענק לו סיכוי של קיום, זקוק המשטר בסייגון לנשק ולציוד בשווי של 500 מיליוני דולארים לפחות. הגנראל נשאל אם הקצבת של נשק זה אכן תבטיח שסייגון לא תתמוטט. ותשובתו היתה: "השאלה הזאת קשה מאוד". ואולם הוא הוסיף כי הקצבה זו "תעניק לסייגון סיכוי".

כדי להבין כמה קשה בעיה זו צריך רק להזכיר כי עד כה דחה הקונגרס את כל נסיונות הממשל להקציב 300 מיליוני דולאר לתמיכה בסייגון. ויש עוד להזכיר בידיעות משרד הקרב שבהן נאמד שווי של הציוד האמריקני שניטש — טנקים, תותחים, משאיות ומטוסים — ב־500 מיליונים עד מיליארד דולאר.

הזירה הפוליטית בוושינגטון דומה היום לזירת תיאטרון יווני עתיק שבה מציגים דראמה של סופוקלס או אוריפידס. כוחות עזים מתנגשים זה בזה, מצד אחד, אוכלת החרטה על ההסתלקות מן ההתחייבויות — בין אם מחייבות מבחינת החוקה, בין אם לאו — ואת הצער מתוקת ההכרה כי בכך מאפשרים לאויב להשיג נצחון. מן הצד השני פועלת הרתיעה מהענקת סיוע נוסף למשטר שכבר בלע 150 מיליארדים ... ולמענו מסרו את נפשם 55 אלף אמריקנים צעירים, משטר שבגללו איבדה ארצות־הברית את שלוה נפשה, את חוסנה המוסרי ואפשר שאף את רווחתה הכלכלית, ומשטר זה נגוע דינו בין כה וכה.

☐ כמו בטרגדיה יוונית

כל האותות מצביעים כי הנשיא פורד ויועציו אינם מסוגלים למצוא פתרון להלכי־רוח הסותרים אלה. הדבר המושם אתה בבירה האנושי — הצלת הזוועים שאבשתתם החיילים אמריקנים, פינוי הווייטנאמים שהיו ידידי האמריקנים ושותפי־פעולה עימם ואשר עתה מאיימת עליהם נקמת הקומוניסטים — אפשר שהממשל בוושינגטון רואה בו לא פתרון אלא רווח זמן המאפשר לזהות את רגע ההכרעה הכואבת. החלטה זו כבאיבה באמת והזהה אשר תהיה — להגיש סיוע או להימנע ממנו — בכל מקרה יבוא גל של האשמות, ביזיים והוקעות שאת מבניד זאת השפעתו על הזירה הפנים־אמריקנית והעולם כולו אין איש יכול לחזות מראש.

קשה להעריך מה תעשה ארצות הברית בימים הקרובים למנוע שואה שמתגלגלת במדיניותה במשך שנים. אפשר, אולי, לומר בבטחון רק זאת: יהיה אשר יהיה, שוב לא יחשפו בקרוב חיילים של ארצות־הברית ביבשת אסיה. ואחרי שישוב האבק ויכסה את וייטנאם תתחזק הנטיה לעסוק בבעיותיה של ארצות־הברית ולהניח לנעשה בארצות אחרות.

מסעו של אלון לוושינגטון מבשר מיתון העימות הישראלי–אמריקני

מסע־ההסברה הישראלי הנרחב החל להניב פירות ✶ קיסינג'ר אמר לדיניץ כי „ארה"ב עדיין פתוחה לרעיונות חדשים" ✶ בוושינגטון אומרים כי רבין מבקש לבוא לשיחות עם הנשיא פורד

מאת **שמואל שגב**
סופר „מעריב" בוושינגטון

הדבר החשוב ביותר בפגישת שר החוץ יגאל אלון בוושינגטון עם שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, ב־18 באפריל הוא עצם קיומה של הפגישה.

ניתוח המצב לאור המתיחות בין ישראל וארה"ב נוכח כשלון מאמציו של קיסינג'ר להשיג הסכם ביניים בין ישראל לבין מצרים, ולאור הפעולות השונות שעשה הממשל האמריקני במגמה להפגין „כעס" על ישראל ועל חלקה בכשלון השליחות, מלמד כי ביקורו הקרוב של יגאל אלון נחשב באמון כללי בוושינגטון כרמז שהגרוע ביותר כבר מאחורינו, ואין ישראל וארה"ב עומדות על סף התנגשות.

ביקורו של אלון מציין, את חידוש הדו־שיח הפתוח, הידידותי והגלוי, שהיה קיים לאורך 27 שנות ידידות בלתי־מעורערת בין שתי המדינות.

בוושינגטון רווחת הסכמה כללית, כי ביקורו של יגאל אלון לא היה מתקיים אילמלא חלה תפנית בתגובה הציבורית להאשמה שהטיח הממשל נגד ישראל. מיד אחר התמוטטות של שליחות קיסינג'ר ו„התידרוכים הפרטיים" שנתן לעתונאים שליווהו, לחברי הקהילה האקדמית ולאישי ציבור אמריקניים רבים, נוצרה „אווירה" מסויימת בוושינגטון, ועל אף דו־המשמעיות שבה אי־אפשר לטעות באשר לכיוונה.

רווחה הנוהה, „שישראל הפגינה חוסר גמישות וקוצר ראות ולא הבינה את תהליך השכנת השלום בעולם רב־קטבי".

לאור הראיון שנתן הנשיא פורד, תלה בו את האשמה בישראל, ולאור הקיפאון שהשתרר בכל העסקות האמריקניות — הפוליטיות, הצבאיות והכלכליות — עם ישראל עד סיום ה„עיון מחודש" במדיניות האמריקנית במזרח התיכון, נראה כי העימות בין ישראל ובין ארה"ב וקיסינג'ר אישית נעשה בלתי־נמנע.

● למנוע עימות

לאור נתונים אלה ניסתה ישראל להשיג שתי מטרות:

✶ למנוע עימות עם הממשל האמריקני על־ידי הצבעה על חוסר גמישותה של מצרים לעומת הוויתורים הרבים שהציעה היא לפני הדיונים.

✶ להראות באותו זמן, כי ישראל נכונה לשקול רעיונות חדשים וגמישה במידה מספקת לחיפוש אפיקים חדשים במסגרת ועידת ז'נווה או בתווך ארה"ב.

בישראל היו סבורים, כי גם אם ועידת ז'נווה תהיה בלתי־נמנעת, מוטב להשיג את המתיחות ביניה ובין ארה"ב באופן ששתי המדינות יוכלו ללכת לז'נווה בעמדות מתואמות ולא נפרדות.

ואכן זו היתה המטרה שהוצבה לפני השגריר שמחה דיניץ בשובו לוושינגטון ב־23 במארס. השגריר עשה את דרכו משדה התעופה הישר אל „ועידת הנשיאים", שבה נשא דבריו לפני למעלה מ־150 מנהיגים יהודים. כך החלה „מיתקפה" כללית על אמצעי התקשורת ועל הארגונים הציבוריים.

מסע התעמולה הישראלי נועד להוקיע את האשמות הממשל האמריקני ולפעול נגד המאמץ הערבי הנמרץ, אשר לראשונה בתולדותיה של ישראל, מצא את עצמו בעמדה אחת עם הממשל. הערבים רצו, כי הנשיא פורד ימשיך וילחץ על ישראל על־ידי סירוב להעניק לה סיוע צבאי וכלכלי, כדי להגדיל את גמישותה של ישראל לגבי תנאי הביניים, אבל כאשר האינטרסים החיוניים של ישראל עמדו בסכנה התברר מהר מאוד, כי קולה של ישראל יגבר וילך.

● ההסברה הצליחה

הארגון המופלא של המוסד היהודי איפשר את העברת הניתוחים והפרשנות לכל הקהילות היהודיות ברחבי ארה"ב. המנהיגים היהודיים נפגשו עם הסנאטורים „שלהם" ועם נציגיהם, והבהירו כי מצרים, ולא ישראל, היא האשמה בכשלונו של קיסינג'ר, ובכל מקרה מחייבים האינטרסים של ארה"ב לאורך ימים את הממשל האמריקני להמשיך להתמך בישראל צבאית וכלכלית.

בלי להמעיט בערכם של מאמצי היהודים בארה"ב היה ברור, כי המעמסה הכבדה ביותר תיפול על כתפי השגרירות עצמה ובשבועיים האחרונים נפגשו השגריר שמחה דיניץ, הציר להסברה משה ארד והיועץ לעתונות אבי פזנר עם עתונאים רבים, והוא הדין בקונסולים הישראלים ברחבי ארה"ב. אישים ישראלים הופיעו בראיונות ברדיו ובטלוויזיה והסבירו את גירסת ישראל לגבי הכשלון. יש עניין רב בכך שאמצעי התקשורת היו מוכנים, ואף השתוקקו, להאזין לטענותיהם של הישראלים ולעמתן מול גירסתו של הנרי קיסינג'ר.

ההתרחשויות בהודו־סין, שגרמו ירידה חדה ביוקרתו של קיסינג'ר, עזרו לישראל להסביר את עמדתה. אין דבר המצליח כהצלחה, ואין דבר הנושא אדם מעלה יותר מאשר כשלונות. הנרי קיסינג'ר, שצבר עד כה הצלחות, גילה עתה כי הקסם הישן הזיל למעול אפילו בין כתליו של הבית הלבן.

קיסינג'ר תמיד האמין כי הוא האדם היחיד במימשל המסוגל לטפל בבעיות סבוכות של מדיניות החוץ. כל עוד קצר הצלחות דיפלומטיות זו אחר זו פעל הדבר היטב. אולם עתה הופיעו דמויות נוספות בסביבתו של פורד, אשר הצד כי עמדתן תגיע אל הנשיא. רבות מהן אף שוחחו עם עתונאים והסבירו בגלוי את טעויותיו של קיסינג'ר בעניני חוץ שונים, בעיקר במשבר הודו־סין אך גם במזרח־התיכון.

לפיכך, אף שהירבה לרמוז בפומבי כי הוא שבע רצון מקיסינג'ר, החל הנשיא גם לשמוע דעות נוספות אשר צימצמו את השפעתו של קיסינג'ר.

ואכן, במהלך מסע ההסברה הישראלי בניהולה של השלישיה דיניץ־ארד־פזנר הורגש, כי ישראל הצליחה להתגבר על אחד המשברים החמורים ביותר שהיו לה עם ארה"ב, מאזני דעת־הקהל הנסערת החלו להתאזן בהדרגה ואף לנטות לכיוון ישראל.

● קיסינג'ר נסוג

עתונים החלו לפרסם מאמרים המציינים כי האשמה נופלת לא רק על ישראל, כי ארה"ב ומצרים שותפות לה במידה שווה, וחשיבותה של ישראל לאינטרסים האמריקניים חשובה הרבה יותר מן המשבר הזמני וכל דחייה נוספת בהספקת נשק לישראל — בעת שברית"מ מגבירה את משלוחיה למדינות ערב — תהיה לאורך ימים בעוכרי ארה"ב.

נודע ממקורות מהימנים, כי קולות דומים הושמעו במועצה לבטחון לאומי ובפנטגון, שאנשיהם הועדו נוכח הסיכוי שבעלת־בריתה הוציבה ביותר של ארה"ב במזרח־התיכון תחלש במתכוון בידי הממשל, דבר שיגרום לחיזוק השפעתה של ברית"מ באזורי המפרץ הפרסי והאוקיאנוס ההודי.

סימנים רבים מעידים, שקיסינג'ר עצמו חש בתפנית שחלה בדעת־הקהל האמריקנית. בתחילה היה נרגז מאוד נוכח מסע התעמולה הישראלי ועוזריו פנו אל שגרירות ישראל לקבלת פרטים. נושא זה הועלה השבוע בפגישה שנתקיימה בין הציר מרדכי שלו לבין עוזר שר החוץ האמריקני, רוי אתרטון. אולם לבסוף החליט קיסינג'ר למנוע עימות, בעיקר משום שנודע לו על פעולותיהם של היהודים, האיגודים המקצועיים בארה"ב הארגונים האקדמיים, ומשום שפחד מתגובת הקונגרס עם חידוש פעילותו.

זה היה הרגע, שבו החל קיסינג'ר מלהודיע את העתונאים הבכירים המאשימים את ישראל בכשלונו. ויותר מכל דבר אחר תרמה נכונותו של קיסינג'ר לטיהור האווירה, שהכשירה את הקרקע לביקורו של אלון בשבוע הבא.

אולם אף שישראל רשאית להתגאות בהצלחת מסע ההסברה שלה בארה"ב, יטעה המורות מי שיחשוב, כי ביקורו של אלון לא יטען הצגת רעיונות חדשים ואולי אף הצעות חדשות לפתיחת המבוי הסתום וחידוש יוזמתו של קיסינג'ר.

● יש רעיון?

בביקורו האחרון אצל קיסינג'ר, שהתקיים השבוע, שאל השגריר דיניץ אודות הדיווחים השונים בעתונות הישראלית, וקיסינג'ר רצה לדעת אם היה בהם מן האמת. „אם יש לכם רעיון חדש כלשהו, הביאו אותו לידיעתנו באורח רשמי. אנו עדיין פתוחים לרעיונות חדשים", אמר קיסינג'ר לדיניץ.

שגריר ישראל ענה, כי במגעים בין שתי ממשלות מוסמכים רק נציגיהן הרשמיים להביא הצעות ורעיונות, וכי למיטב ידיעתו אין שינוי בעמדות ממשלת ישראל. אף על פי כן, נמסר כי השגריר דיניץ הסביר לקיסינג'ר את שלוש האפשרויות הפתוחות עתה לפני כל הצדדים, מחוץ למסגרת ועידת ז'נווה:

✶ חידוש יוזמת קיסינג'ר בנקודה שבה הופסקה. ישראל סבורה כי דבר זה אפשרי, משום שמצרים וישראל הגיעו להסכמה בנקודות אחדות ובעזרת מאמץ נוסף מצד קיסינג'ר, ובתוספת כמה ויתורים קלים מצד הנשיא סאדאת, יכולות מצרים לקבל את שדות הנפט באבו־רודס ואת מצרי המיתלה בתמורה לכמה ויתורים פוליטיים לטובת ישראל. ישראל איננה חשה כי קיסינג'ר הפעיל את כל הלחץ הדרוש על סאדאת, כדי להשיג ממנו ולו ויתורים מינימאליים.

✶ נסיגה ישראלית עמוקה בתמורה להצהרה רשמית מצד מצרים על אי־לוחמה, על כל נקודותיה. ישראל מוכנה להיסוג לקו שיוסכם עליו, אולם נרמז כי תהיה מוכנה להקים קו הגנה חדש שיתמשך מבלוזה בצפון דרך ג'בל ילק עד נקודה מדרום לאבו־רודס. סבורים, כי מספר סיבות אשר מנעו מן הנשיא סאדאת להצהיר על אי־לוחמה בעבר, ישארו בעינן גם אם תיסוג ישראל נסיגה עמוקה, ולכן מוטב לזנוח רעיון זה ולהתרכז באפשרות סבירה יותר.

✶ הסדר כולל עם מצרים בחסות אמריקנית ותוך הצהרת ישראל פומבית כי צעדים דומים לקראת הסדרים כוללים יעשו בעתיד גם עם ממשלות סוריה וירדן. הסכם כולל כגון זה יידון מחוץ למסגרת ועידת ז'נווה. אף שרעיון זה חדש ומקורי למדי אין ארה"ב סבורה כי מצרים תוכל לדון בחוזה שלום עם ישראל בלי השתתפותן של ממשלות ערביות אחרות ובלעדי ברית"מ.

● ציפית מאלון

אם שלוש אפשרויות אלה לא יהיו בנות־ביצוע, ילכו כל הצדדים לז'נווה. ישראל רוצה לקיים מגעים בדרג גבוה עם ארה"ב קודם שהיתוה של ועידת השלום בז'נווה, ועם סיום „העיון מחודש", כנראה בחודש מאי. אין להוציא מכלל אפשרות כי ראש הממשלה יצחק רבין משתדל לבוא לוושינגטון, כדי להגיע להבנה עם הנשיא פורד בדבר גישות שתי המדינות בז'נווה.

מקורות דיפלומטיים בוושינגטון מוסרים, שיאסר ערפאת ושר החוץ המצרי, איסמעיל פהמי, אמורים לבקר במוסקווה בסוף החודש, כדי לתאם את עמדותיהם עם ברית"מ. במועד מאוחר יותר, כנראה, יבקר מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ליאוניד ברז'נייב בקאהיר ובדמשק, ואין להוציא מכלל אפשרות גם ביקורים של סאדאת ואסד במוסקווה.

לכן יהיה הכרח בתיאום העמדות בין ארה"ב לבין ישראל לקראת ועידת ז'נווה, כדי להכמין בדרך כלשהי דו־שיח ישיר בין הצדדים ולמנוע התמוטטות מיידית של הוועידה. סימנים רבים מעידים, שמוסקווה נוהגת התאפקות רבה ומצוינות במגעים עם ארה"ב בטרם יוחלט על חידוש ועידת ז'נווה.

ההתפתחות חדשה זו מחייבת את יגאל אלון לבוא לארה"ב מצוייד היטב בהחלטות ברורות של הממשלה ובייפוי כוח ברור עד כמה שאפשר. לאור אי־ההבנות שנתגלעו בין ארה"ב לבין ישראל בעת שליחותו האחרונה של קיסינג'ר בטרם בוא שר החוץ האמריקני למזרח־התיכון, לא תהיה דעת הקהל האמריקנית מוכנה „לבלוע" כשלון אמריקני נוסף במזרח־התיכון.

קיסינג'ר עצמו מעוניין, כנראה, להאזין להצעות ולגישות החדשות של ישראל, בתנאי ברור שאלה ישקפו את הסכמתה הכללית של ממשלת ישראל ולא יהיו הזקפות „אישיות" של יגאל אלון.

בעת הביקור הקודם: קיסינג'ר לוחץ ידו של אלון במלונו בניו־יורק.

עסקי־זהב בעבודו

בשנה שעברה הוציאה ישראל כ־900 מיליון ל"י — 1.4% התוצר הלאומי — על עבודות ציוד מכני כבד; אעפ"י בענף בזבוז, הזנחה ורשלנות

מאת **יובל אליצור**

המצב הקשה ששרוי בו המשק הישראלי והתלאות שנכונו לו בשנים הבאות ואולי אפילו בחודשים הקרובים מחייבים חשיפת ליקויים ותיקונם. אחד הענפים שהצטיין בהיעדר כל חשבון כלכלי ועתה הגיעה שעתו להיבדק ביסודיות קרוי „עבודות עפר".

בענף זה שררה כיום האטה ואפילו שפל בשל צמצום הבניה, צימצום תכניות לסלילת כבישים, ועתה גם הזיית היקפתו של קו ביצורים חדש בסיני בעקבות כשלון מדיניות הדילוגים של קיסינג'ר.

הציבור יודע מעט מאוד על ענף כלכלי חשוב זה, מספרים על בעלי ציוד מכני כבד שהתעשרו בעבודות ביצורים וכבישי וילות, אולם איש אינו יודע מדוע היו הרווחים בענף כה גבוהים וכיצד אפשר יהיה להגיע בו חסכונות ניכרים.

הערכה זהירה של היקף הפעילות בענף עבודות־עפר קובעת כי בשנה שעברה הוציאה ישראל כ־900 מיליון ל"י — 1.4 אחוזים מכלל התוצר הלאומי — על עבודות ציוד מכני כבד (בחשבון זה לא נכללות עבודות הובלה ורווחים אחרים של הענף). סכום עצום זה מתקבל על־ידי הכפלת המספר הממוצע של שעות העבודה שביצע כל כלי במספר הכלים ואחר־כך במחיר הממוצע לשעת עבודה.

בייד מתעוררת שאלה, כיצד מפעלי תעשיה שמחזורם השנתי אינו עולה על מיליון ל"י חייבים זה כבר לנהל ספרים, ואילו לבעלי ציוד מכני כבד ניתנה ברירה עד לשנים האחרונות לשלם את מסיהם על פי „תחשיב" שערכה המחלקה הכלכלית של נציבות מס הכנסה.

כיום יש לנהל ספרים כחוק עבור כל כלי לעבודות־עפר, שכושר כוחות הסוס של המנוע שלו עולה על 150.

ההקלה לגבי בעלי ציוד „קל" מתמיהה ביותר, שכן גם טרקטור, שופל־דוזר וטוטוגריידר שמנועו קטן מ־150 כוחות סוס יכול להגיע כיום למחזור פעילות של 270 אלף ל"י לשנה. ומי שיש לו שלושה או ארבעה כלים כאלה מגיע למחזור העולה על מיליון ל"י. מדוע אין הוא חייב לנהל ספרים כחוק (גם לצרכי מס הכנסה וגם מתוך שיקולים עסקיים מסודרים)?

בין העוסקים בכך קשה למצוא לשאלה זו תשובה הגיונית.

העוקב אחר הנעשה במשק מרגישים כי ענף עבודות־עפר הוא עדין „ענף לאידיאלי", שבעסקים העושים את כספיהם ומבצעים צד יותר ידועים להגיע בו להסכנות, שעל פי אומדן, זהיר עשויים להגיע לעשרות מיליוני ל"י.

הבדיקה מסבירה את העובדה השוררת כיום גם בהכשרת עובדים לענף, בתכנון ההנדסי הכלל מחשבה כלכלית על השקעה בציוד, על תבחיר ועל שימוש יעיל בציוד העומד לרשות המשק הישראלי. מעטים יודעים, כי מדינת ישראל מוציאה כ־20 מיליון דולר בשנה ברכישת ציוד מכני כבד וחלקי חילוף הדרושים לו — יותר משמכניסים לנו (בתמורה של ערך מוסף) כמה מענפי היצוא החשובים.

מהו בכלל „עבודות־עפר"? התחום פעילות זה מקיף כל עבודה הקשורה בהתאמת פני השטח לצרכים ההנדסיים הפוטנציאליים של בניה, סלילת כבישים, הקמת ביצורים וכו'. פיצוץ סלעים מהווה חלק קטן ביותר ב„עבודות־עפר". כ־90 אחוז מכלל העבודה הדרושה ניתן לבצע בכלים בני 60 כוחות־סוס ועד 400 כוח סוס. כ־80 אחוזים של הכלים הם מתוצרת החברה האמריקנית „קטרפילר".

בכל מיליון ל"י שמוציא משלם המסים על סלילת כביש מגיע חלק למפעילי הציוד המכני הכבד ל־250 עד 300 אלף ל"י (סכום זה אינו כולל עבודות הובלה חומר ותשלומים אחרים לבעלי־רכב הובלה).

גם בתקציב השיכון נוטלות עבודות־עפר חלק נכבד. אם נעלים כי עבודות הכשרת הקרקע, והובלת חומרים, נמצא כי כ־5 אחוזים של מחיר הבניה מגיע למפעילי הציוד המכני הכבד עוסקי בחפירות ויסודות, בכריית תעול התיישנות ובהזזת עפר. בניית כל כיר בדירה טעונה הספקה מהר מעיקב אחד של חומר בניה.

ראשונים בעולם

לפי כל אמת־המידה האפשריות — כמספר כלים לאלף תושבים, כמספר כוחות סוס לאלף תושבים, כמספר כוחות סוס לשטח, יש לישראל הריכוז הגבוה בעולם של ציוד מכני כבד. הצפיפות של ישראל עולה על הצפיפות בארצות־הברית ובכל מדינה מתועשת אחרת.

רווחה זו בציוד מכני כבד היא אחד מסימניה של מדינה במצור. הציוד הדרוש לצבא בימי רגיעה להיערכות ולהתבצרות ולא פחות מזה להגבלת תנועה בשטח ולהסרת מכשולים בפני כוחותינו בימי מלחמה. אף על פי כן, שוררת הרגשה שיש כאן בזבוז רב־ממדים, הזנחה, ואף הלבאות.

שיטת התמחיר הנהוגה כיום בכריית העבודה בענף קרויה „רגיל" ומבוססת על „שעת עבודה", בעלי ציוד מכני כבד מ... בכורו על המחיר לש... כל פתח על הציוד, ... מפעילים, דלק, הוצאות. בשעה שהכלי הכבד עו... איכפת כלל לקבלן בכה העבודה, להיפך, הוא ... לאמץ את הכלי היקר ולא אם מפעילי עובדים בניהולו. קרובות גם המפקחים על ... קבלנים, בין אם הם אנשי הבטחון ובין אם הם קבלנים חיים, אינם מוטרדים ביותר אם זה מסויבה מהכנסה כפליים מן הדרוש.

בארצות־הברית מקובל שבעל ציוד יגיש „להציע כמגו את הב... יפעל מספר שעות רב ככל הא... ביממה ובעבודות שהן על גבול להן. בישראל כמתנהל הקבלן לה עבודות קלות ככל האפשר גם ע... כלים הגדולים, וכלי לעבודות־עפר בד בממוצע 5.5 שעות ביממה. לפני מס הכנסה כבאה, כי ב... הגיעו כלים כבדים לשעור כ... של 11 שעות עבודה ביממה במ... כלומר כפליים מן הממוצע הא...

פחת מהיר

הצטיידות־יתר כזאת גם ... שיקולי מס. הפחת המהיר גורם כלים במצב טוב רשומים בס... ב„אפס" והקבלן מצדיק לצייד לי לעצמו „הוצאת פחת" על פני ה... שיעור המס שעליו לשלם. גם ... הסימון בענף עוהים ביחוד. מלחמת יום הכפורים העבירה ... שלה לכל מי שרצה לייבא ציוד ... כבד אשראי בכך 70 אחוז של ... הכלים. האשראי ניתן ל־4 עד 5 ... הריבית נקבעה תחילה ל־14 ... ואחר־כך ל־18 אחוז.

על שיעור הרווח שבהחירה ל... כלים שיטת „רגיל" מלמדת פרשת סלילה ב„קו בר־לב". בשלב מו... הוחלט לשלם שם למפעילי הציוד המכני הכבד לא לפי שעת עבודה, ... לפי מטר מעוקב של עפר. המחיר ... תחילה ל־11 ל"י המעוקב הנוסחת ... כך ל־8 ל"י המעוקב ולבסוף ל־4 ... המעוקב על התחייבות הבטחונית ... היו באותה שנה במשק.

אין כל סיבה מדוע לא־עריכת ... קו ראשוני קצר בכל עבודה קבל... המוצעת במכרז לבעלי ציוד מ... כבד („די בשני עבודים" — אחד העוסקים בכך), שיקבע את: העבודה הדרושה — סוג הקרקע הפיתונים שיש לבצע — ולפי להתאים את המחיר ביחידת־עבודה. בעלי הציוד המעוניינים בקבלת ... זה חייבים להשקיע זמן וכאב בבדיקת העבודה המוצעת ולהגיש המחיר שיהיה מבוסס על ביצוע, על „שעות־עבודה".

המכרז לבצע עבודה בבחירה „בכל מחיר", ששיטים להצריקה ש... ה„רגיל" אינו קיים עוד. בתנאי ... ציוד והצטבקות עבודות יש ב... לשינוי השיטה. נוהגי העבודה במ... משרד הבטחון (צה"ל הוא צרכן כמליש היקף עבודות־העפר במדי... וכביש, אך גם שאר היחידות הבו... להיות והברית השיכון הגדולה בת לערוך „בדק בית" יסודי ... כוני במסירת עבודות־עפר.

ההליך ששרר עד כה בענף ... גם בכך שבכל מדינת ישראל משרד יעוץ הנדסי אחד הב... בעבודות־עפר יוכל ליעוץ ל... באילו כלים הם יכולים להשי... הצרכי איה עבודה.

„שלח 3 טרקטורים"

„כל מפקד בצה"ל לפני לבוא דרישות: „שלח לי שלושה טרקטורים ושני סקרייפרים" — אומר מומחה ענף — אך למעשה היה עליו כ... צריך לומר: „אני זקוק לכלים ... לה או להפיחות באורך מסוים", ... מכון הנדסה ובמומחיו הם שיבצ... את הכלים המתאימים. בכלל, ... כמצב שישנה לביה"ס הכר... דורים בבעדרים ללא הפעלה ... הגולה מאות אלפי לירות? בכך ... טרקטורים מדאי לא אכה לספק ל... גות צה"ל בריצות — כלי יפור ... מאוד לעבודות עפר..."

לא רק משרדי יעוץ לעבודות ע... לא קבו בארץ. גם הטכניון לא ה... דיע לנושא זה מהסבה המתנגדים הרבים את התמחות בעבודות־עפ... בשדה. ו„חדי הלימודי" שלהם כ... הכבים לעתים בבניין הכלים כא... אלפי לירות. עד לפני 8 חודשים ... היה כל בית־ספר בישראל שיכש... מפעילים לציוד מכני כבד וכל כפש... נאלץ ללמוד את המקצוע הכב... למדי בעבודה או בקורסים הקצ... של משרד העבודה. בבית הספר „ב... רים" ליד גבעה נפתח רק זה ש... קורסים למפעילי ציוד כבד.

כתלונן קבלן לעבודות עפר: „כ... שר אני מוכר את מכונתי, שמחי... 60 אלף ל"י, לבני הקדושים, שה... בן השש־עשרה מחייבת אותי חב... הביטוח להגדיל את השלום הפר... ואף מודיעה לי שלא הגבה נגק כבות ל־640 ל"י. אף כשעלי להצב עובדים על ציוד מכני כבד אני מו... כלי שמחירו מיליון והמי ל"י לבצר השש־עשרה שאין לו כל הכרה ... המבתה".

הרווחים הקלים של בעלי הצ... המכני הכבד תרמו גם לאחזקה הלקויה ציוד זה. לדעת אנשי המקצוע הב... כאיה מבוצעת לאחזקת ציוד ב... לעבודות עפר.

מובן, שהשיטות ו„המלוליות" ... יקום את הענף הלא־גבלע, אך הנ... זה שבמשק הישראלי נוצר ש... בר מלמדה שכם ומכתבו ... השולים יהיה אפשר להכלול את... יבולים.

תינוק הפריון ואמבטיית העיוותים

המלצות בן־שחר לחיסול עיוותי מס עלולות לפגוע בפריון העבודה

מאת **יוסף דוריאל**

כמי שנמנה עם בעלי המקצוע הראשונים בנושאי פריון העבודה בעת התחלת חדירתם למשק הישראלי, בתחילת שנות החמישים, ליוותי גם את ההתלבטויות שהולידו בשנת 1954 את החוק למתן הנחות־מס על פרמיות של פריון עבודה (תקנות מס־הכנסה תשי"ד 1954 — סעיף 29 א' לפקודת מס־הכנסה).

הצורך לתת הנחות מס על מענקים בצד פריון עבודה מוגדל לא נבע אז משיעורי מס דראקוניים כמו שהם קיימים היום. הנימוק המכריע היה להפגין העליה לטובה בביסוי אותן ההכנסות, אשר הוטאי להן הרווחה אותן ללא שימוש במשאבים נוספים של המשק, לא בשיבה עבודה נוספת לא בהשקל נוסף ולא בציוד נוסף.

ההנחה ממס על תוספת הכנסה זו היתה מותנית באישור המכון לפריון העבודה והיצור, שתוספת ההפרשה של העובד אכן עומדת מול לתוצרה אובייקטיבית של פריון עבודה מוגד הבגתם.

התוצאה המעשית של תמריץ הפרמיה עם הנחה ממס היתה, שכבר בות עובדים שלמה עבור בפריון עבודה של כ־65% לפריון של 100% (שעליו לא הגיעה פרמיה) וממנו ל־130%, שבו היו זכאים לפרמיה של 30%, רק למעשה, והשגה תוספת של 100% להפוקה במחיר של 30% בלבד משכר העבודה.

שר האוצר דאז, שהיה עד למשברי עותו של הישג כזה למשק, היה כראשי התומכים להפלות לטובה במועגן את תשלומי הפרמיות בעד פריון עבודה מכל תשלום אחר שניתן לעובד, וזאת בעיקר כאלם חינוכי והעמולתי למען פריון העבודה המחושב בפני שיטות „נורמות הפיביות" פיקטיביות, שכבר אז התחילו להתגנב למשק ולכרסם בהסכמי השכר על־ידי קביעה דילכנטית של „נורמות" ייצור שהגיעו, בערך, לעליש כנורמה תקנית מקובלת.

כשמתן הנחת־המס על פרמיות לפריון עבודה היה מותנה באישור המכון לפריון העבודה, נוצר כאילו מחסום יעיל במשק בפני לחצים על קבוצות לחץ מקרב העובדים על הנהלות מפעלים — שישלמו פרמיה לעובדים לפי נורמות „מוסכמות" ביניהם, במקום נורמות הנדסיות אובייקטיביות. נורמות „מוסכמות" כאלה מתבטאות למעשה על־ידי הצגת יעילים היותר בעקביים מבין עובדי המפעל.

חשיפה ללחצים

אין זה כוונתו לקבוע, שמערכת בדיקת הנורמות ואישורן לצורך מס מיקסון תרמה יותר מכל גורם אחר לביסוס יחסי עבודה תקינים במפעלי היצור המצליחים ומניעת העכרת האווירה בין הנהלה ועובדים בנושאי קביעתן של תפוקות ייצור ותרמה.

שיטות ניהול ועיקות היצור שהתחייבו מקיום מערכת נורמות ופרמיות אובייקטיבית הביאו למפעלים מודרניזציה בניהול, שלא היתה נקל לבח בדרך אחרת.

ביטול בקורת הנורמה על־ידי גוף אובייקטיבי חיצוני (כמו שזה נהוג עד כה לקבלת הנחות במס) יחשוף

(סוף בעמוד 28)

קנה **בירושלים** במחיר קבוע
ללא הצמדה, דירת רווחה
בשכונת הפאר „נוף תלפיות"
משכנתא ללא הצמדה עד 50.000 לירות!!!

✶ 3 חדרי שינה וטרקלין ✶ בניה מעולה ✶ תכנון מודרני ✶ מגרש חניה ✶ הסקה מרכזית ✶ מעלית ✶ ארונות מטבח ואמבטיה ✶ גג מרוצף ✶ כרי דשא ✶ חרסינה צבעונית

עובדיה לוי
רח' שמאי 8, ירושלים
טלפון: 02-228860
בשעות: 1-8 4-7

כספך מבוטח בקרן הביטוח של ארגון הקבלנים

مكان الأصل

יעקב צור

דרושה רוח גדולה

אשר הודיע הרדיו כתום אותו לילה של מתיחות על כשלון השיחות בירושלים, לא הייתי שותף לרגע ...קלה של רבים.

...ת חלום של חודשי שלוה, ואולי של ...מה לקראת שלום. נקל היה לחזות תחי... של מערכה כבדה של לחצים ומשחק...ים כברם, לשכנע את הזעקות הצבועות ...קשיותה של ישראל, שהיא כביכול ה...גורם היחיד העומד בפני השלום. רק בדבר ...לא היה חלקי עם המתאבלים: על ...כוחו לעולם ולעצמנו שיש בנו די כוח ...לעמוד מול תכתיבים של ארצות־הברית. ...ך זה הוא בודאי וחמור מכל שיוטל ...נו לקראת הבאות, אך הוא עשוי להחזיר ...את האמונה בכוחנו, שנפגעה מאד בשנים ...ורונות.

...תגלתה במציאות זו הצורה מחודש ...קה להסברה. נתחדשו הקינות על אוזלת־ידנו במאבק לכיבוש דעת־הקהל. ויכוח זה של ההסברה חוזר ועולה אצלנו בכל עת צרה, אך רק בעצים נותנים את הדעת על תוכנה ורוחה של אותה הסברה שקהל במהים לה כל־כך.

אדם מן החוץ שיקלע לחברה הישראלית של שנת תשל"ה יגלה להפתעתו, כי „הציבור כולו נגדנו" הפך להיכנון המדינה ו„מה אנו ומה חיינו" לסיסמתו. שיגרת ההתעבולה ה־כיסמדית הסבורה (עדיין?), כי שחיטה זכר־עות וקריאה לרומנות יהודית הן הדרך הטובה להבטיח זריקת כספי־תרומות, ברכה להסות בכל הבניינים את הפוזל „קיומי" (סרי־וייוול בנוסח האנגלי הרווח), כאילו צצה הספק בכושרה של אומה להישאר בחיים מוכח אתה באחרית הרבים.

כל חולשה פנימית מופגנת בגום של קבצן הפושט ידו בקרן של רחוב. כל תרועה־מלחמה הנשכחת בכהונה האדיב מגובה ב־רמקול, שמא תיבלע הלילה בים המתויכות. רוצה־צבים שהציל כך להרהם אליהם ב־אדירות. לוגה, שישראל תגרת יובל שנים אהודה הגולה על עצמה כזב את התפקיד היהודי המסוהר, זה של הקורבן הכשות לצרת העמים.

נטיה להצטדקות

זקני הדור הזוכרים עדיין את שנות המ־אבקים בעבר הקרוב עזכוים המהים לא אותה גובה שפל־רוח זה. היו ימים של מצרבה בגד „הספר הלבן" של מקדונלד, כשהעולם כולו היה אחוז רעדה מפני כוחו האדיר של „הרייך השלישי", כשהאויב הערבי יושב ב־מארב לא על גדות תעלת סואץ ובשיפולי החרמון, אלא בהרים ובשבילים בפרדסי יפו, היישוב בארץ־ישראל זעם, התפוצה היהודית עדיין שהייה באדירות.

היו ימים שבהם עמדו צבאות רומל כב־מעט תנתה מאלכסנדריה של מצרים והוגה היה ששום כוח לא יעצרם בדרכם למדבר סיני. היו ימים ולילות של ציפיה לספינות מעפילים שכל עוצמתה של קיסרות אדירה עמדה עליהן ללוכדן. והיו זמנים של מצור, של קבצן מגיטים על גבעה שוממה.

עתה נכתבות על שנים אלו עבודות דוקטור בלומדות באוניברסיטאות בארץ, מתגלים מסמ־כים של תכניות שבויות שלא נתגשמו. אולי היו גם בו מהססים, מפקפקים, קטני אמונה. הם נמחו איכשהו מזכרונה של ההיסטוריה. נשארו הרושם על דפיה רק המעשים, פרי האמונה הגדולה שכופה גאולה הצוזן.

בשנים ההן היתה הציונות מקובלת בעולם היהודי לאין ערוך פחות מבימינו ואילו בעיני עמים וממלכות היתה עדיין התיישבות היהו־דית בארץ בגדר נסיון, ספק מצליח ספק כו־של. אבל זו עמד בתנועה, ומתמלא ביישוב שצמח בבנה, טעם המהפכה וההתחדשות, ובכבה של מהפכה שהיא בנויה על אמונה שאינה סובלת ספקות.

חולשתה של ההסברה הציונית בימינו היא בנטיתה למגינוריה, להצטדקות, לנוכח גל הסתה שאינו יודע סייגים ושרכת קוללות של לאוין: אתם אומרים שאנחנו נאצים? לא, אינו נאצים; אתם אומרים שאנו רודפים את הערבים? חלילה לנו מלרדוף את הער־בים; אתם אומרים שאנו קורסים את ידי־עליהם? אדרבה, אנו מגלים את צעותיו. ואם נוסיף לזה את הצורה, שלכל הכחשה בתלונה מקהלה של „אשמנו" גם מבפנים, מתוך המתנה, נבנה עד־מהייה בעולם לקח בצרפול ובטשטוש.

המחנה הלוחם

מה שדרוש לנו עתה הוא מיתקפה ציונית כלפי פנים וכלפי חוץ.

מיתקפה ולא הגנה על עמדות.

אומרים: כיצד נוכל להתגונן נגד מסע ההסברה המסומן על־ידי המיליארדים של כלכי הנפט הערבים תשען על מנגנון השקר המשומן היטב של התעמולה הקומוניסטית? לא נוכל. אפילו דעת־הקהל שלנו המשוועת להסברה ומגנה את חוסר־המעש היתה מתקר־מכת אלו היינו משלימים מיליונים, קונים עתונים ועתונאים וממלאים את כיסיהם של סרסורים לדבר עבירה.

אבל לישועתו עומד מכשיר שאין יקרים אותו לא בכסף ולא בזהב. מכשיר זה רוחו ה"ה ותוקפו של שמהיר — משום שלא הב־שירותו למאבק ואף יולד בו והגמיכו קומתו. אך הוא קיים ועשוי להתעורר אם נפיח בו רוח מחודשת.

התנועה הציונית ברחבי העולם יש בכוחה להעמיד לרשות ההסברה הישראלית מטה שאין יריביה יכולים לקנות בכספם ברחבי העולם: מחנה לוחם, הדור במחוץ בצדקת דרכו. אני אומר בפירוש: התנועה הציונית ולא ההסתדרות הציונית. זו הפכה מזמן מס־גרת אירגונית בלבד, ולא הועילה שבהן. לפני שנים אחדות, לאחר הטוסים וניגושים רבים, נערך מיפקד. הוא בצע ללא התע־וררות של ממש בשורות הציונים. ואף על פי כן נכתבים בתכנ בתוכי כמאות אלף איש ש־הזדהו עם כפורת הציונות. לכל המכיר את הלך־הרוחות בתפוצה של ימינו — אפילו זו של המערב החופשי בלבד — ברור, שמיפקד זה לא ירד לעובקה של הישות הציונית ולא מיצה את הכוח הגנוז בה.

אבל נניח שכך הוא. נניח ששש מאות אלף איש בחמש יבשות עולם קמו ואמרו: הננו. אנו מאמינים בחזון הציוני, בתפקיד שנועד לו בהיסטוריה היהודית. רבבות אדם, בעלי־כספים ויהודים סתם, מדענים וסופרים, עתונאים ואנשי רדיו וטלוויזיה, קשישים ה־מתמוגגים לכל הישג של המדינה היהודית, צעירים שהיו מוכנים לצאת למאבק — לכל מאבק — שיבינו את משמעותו, יהודים המ־בקשים לצאת מן הריקנות המקיפה אותם, המקיעים ביודעין או בלא יודעין בשיגרה של חיי יום־יום.

הם נתפקדו. ובבוא הזמן נשלחו צירים לקונגרסים — אותם הצירים עצמם, שנאמו אותם נאומים עצמם ובחרו בוועדות המס־דרות סוד כדי לבחור באותה הנהגה עצמה וניסחו אותן החלטות עצמן שידועות היטב לכל המצדי אבל כינוסים עיוניים להרותיהם.

לחזור ליסודות

מה ושם ימצא השואל: יפה נתפקדו. ומה הלאה? מעשים שבהם עולים, כי בדרך הטבע העליה היא תהליך נפשי ממושך ואין אדם עוקר ממקומו בכוח התשוקה בלבד, אלא בכוח משיכה של רצון, והרצון הפך ערטי־לאי, וממילא אין עליה ניתנת אלא לכיבוש אם אין מתרחש הלילה מאורע שכקבה תנופה לצלית המכים.

כולם נקראים לתרום, פעמים מתוך שיכבי־ עמכירה ופעמים כדי לא לפרוש מן הציבור. ולגבי השאר, הם רבבות, לא שיטה המיפקד מאומה במערכת הבחירות חכויותיהם. לא נעשה נסיון לגבש אותם למחנה לוחם — למענם ולמען ישראל.

אין להסברה קיום ערטילאי. סבון ריחני או משקה מתוק אפשר להקנות לו מוניטין על־ידי פרסומת. תנועה תבריתית זקוקה לי־בסיס רעיוני. אפשר להפיץ ידיעות על הבר־כה שהביא השלטון הישראלי לערבי הגדה ו־עזה, אך לא תימצא בכך תשובה לשאלה: מדוע אתם חייבים לשלוט באנשי עזה למרות רצונם? אפשר לספר על זוועות הרצח של המחבלים במעלות, אך גם בזאת לא תיפגם דמותם אלא לשעה קלה התקרא מן השוקה יעלה השוואה כתולדת תנועת השחרור ב־אירלנד או באלג'יריה.

שומה עלינו לפרוש את היריעה כולה, לחזור אל יסודות הציונות, לעמוד על זכותו של העם היהודי למדינתו. לפנים היתה זו תביעה מובנת, כיום אין זו אלא מציאות, כי האומה היהודית קיימת ושום כוח לא ישנה עובדה זאת. בתוך זה הוא עיקרו של הענין שלמענו אנו נאבקים. אין ישראל מב־קשת על נפשה, אין היא דורשת כשום, גודש, לאומי או בינלאומי, להכמיה את קיומה. ה־ימים של הצהרת בלפור או של החלטת ה־חלוקה של או"ם חלפו לבלי שוב. האמת ההיסטורית היא, שלא זו ואף לא זו, אלא כוח רצונו של העם היהודי בלבד הוא שהג־שים את הציונות.

מסע הסברה כזה חייב לבטא את רצונו של העם; ועם זה לקרוע את מסכת השקרים שנרקמה סביב לציונות על ידי הקואליציה המוזרה של שמאל וימין, של אימפריאליזם רוסי ושל חברות נפט קפיטליסטיות, של עו־צמות נפוחות ומדינות צעירות שהכי לעצמ־את הקדיחו את תבשילם ביחום פנימה. אין להסביר את צדקת צביעתנו בלי לחשוף את הצביעות של הדאגה לפלשתינים לעומת קור־הרוח כלפי רצח הכורדים, למשל, או של החרדה לפליטים הערבים לעומת האדישות כלפי מיליוני הקרבנות בהודו, בביאפרה, ב־אינדונסיה.

לתקוף, לא להתגונן

ישראל, שהיתה חלוצת המרד נגד הקולו־ניאליזם האירופי, שהתקוממה נגד השלטון הבריטי כאשר אומות ערב לא הפנו להצטרף עמו, אינה יכולה לעבור בשתיקה על הנסיון להעמידה מול „העולם השלישי" — ולהציגה כזרוע של ריכוז כוחות קידמה.

לא להתגונן, להתקיף, להתקיף בכוח הא־מונה ובראש מורם.

מאבק כזה לרעיון היסודי של הציונות חדל מוכן לעבור במרכז הויה של התנועה. אולי כשוב שנוכחה היה לה, כי האמיתות אשר דגלה היו לנחלת הכלל. אולי משום שפל־רוח המתבוננת על כוח הכל־יכול של המדינה. תפישה מחודשת כזו של דרכה של הציונות דרושה יותר מכל לתנועה עצמה, כי רק בזה היא עשויה לחדש נעוריה ולחזור לשליחותה הראשונה, למאבק רעיוני בתוך העם היהודי. ולא כל שכן בתנאים של היום, כאשר האנטי־ציונות הפכה בארצות רבות כסות לשנאת ישראל בכשמעותה ההיסטורית, כאשר ההתנגדות לישראל מאיימה לתת שו־קן ליצרים האנטישמיים הלוהטים עדיין תחת גלי־האפר של העבר הקרוב.

אסור לנו להתעלם מן העובדה, כי השנים הבאות עלולות להביא ישובים יהודים גדולים לידי התנגשות עם שלטונות ארצותיהם. לא כן הנכבע, שגם המבכוד היהודי יידתע פה ושם כמאבק גלוי עם העולם החיצון, כדי לעמוד בבערכה זו יש לתחיל כוח שכנגד. הוא לא ייבנה כלבעלה. הוא יתגבש בכוחות עצמו, אף אם הנהגה התנועה הציונית תסרב בעיוורונה לראות את אותות הזמן.

משה דור

הרהורים וויטנאמיים או הברית הלא־כתובה

ה פולמוס על מקומם של אישים בהיסטוריה ודאי יימשך עוד זמן רב בלא שיגיע לכלל הכרעה. הט־ראגדיה של וייטנאם דוחקת — ...אופן טבעי — את רגליו של דיון ...לומד כזה לזמנים שלווים יותר ...מתי יהיו כאלה?), אבל היא ...יננה יכולה שלא להעלות על ...דעת את הו צ'י מין, מייסדה ו־ ...שיאה הראשון של צפון־וייטנאם.

הו צ'י מין מת בשנת 1969. איזה מהלך ...יתה מסגלת לעצמה ההיסטוריה של הודו־...ין אילמלא קם מנהיג זה? האם הקומוניזם ...הבל־עולם זה היה מתפתח כשם שהתפתח ...ילמלא נמצאה לו דמות־הספתח בגלגולו? ...אילו האריך ימים — מה היה קורה עכשיו? ...ל אלו הן קושיות הצומחות מגזע השאלה ...מרכזית, הפותחת את דברינו, ואנו פטורים ...מהיכנס אליהן. מכל מקום, הו צ'י מין היה, ...לי ספק, מנהיג לאומי ודיפלומט המתנשא ...עפיל על־פני המצביאים והמנהיגים המשת־...פים בשנים אלו על במת־החזיון של דרום־...מזרח אסיה.

על־אודות נגוין איקוק, הידוע יותר ...בכינויו הו צ'י מין — „המאיר" או „למודי ...נסיון" — נשברו קולמוסים הרבה. הוא ...יה בנו של פקיד ממשלתי משכיל וקיבל ...ינוך מצויין בתרבות עמו כמו בתרבות ...מערבית־צרפתית. זמן־מה עבד כעוזר של ...לב בפאריס ושם הצטרף למפלגה הסוצי־...אליסטית הצרפתית. ב־1919 יסד את „הברית ...בינלאומית של הצבעוניים" ודרש מוועידת ...השלום בוורסאי להפוך את קערת השלטון ...הקולוניאלי בארצו על פיה. שנה אחר־כך ...ספח אל המפלגה הקומוניסטית הצרפתית. ...פעילותו המהפכנית משתרעת על שנים רבות ...היתה כרוכה במלחמת־מחתרת ובמלחמה ...לויה נגד צרפתים, בריטים, יפאנים, ושוב ...צרפתים, עד שהסכמי 1954 חילקו את וייט־...נאם לדרום ולצפון. אז החלה המערכה נגד ...דרום־וייטנאם, וארצות־הברית הניצבת מ־...אחוריה, על כל מה שנכרך בה, עד למערכה ...הסופית במחזה האימה הנוכחי, המוצגת עתה ...לפנינו.

בנקודה מסויימת של תולדותיו היתה להו ...צ'י מין פגישה עם דברי־הימים שלנו. כדאי ...יחד לה כלים מספר.

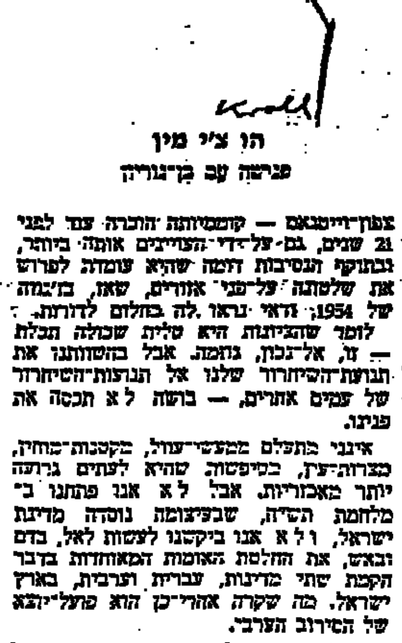

הו צ'י מין
פגישה עם בן־גוריון

צפון־וייטנאם — קוממיותה הוכרה עוד לפני 21 שנים, גם על־ידי הצרפתים אויביה ביותר, בתוקף הנסיבות הזמה שהיא עומדת לפרוש את שלטונה על־פני אורים, שאז, בז'נבה של 1954, ודאי נראו לה בחלום לדורות.

לומר שהציונות היא טלית שכולה תכלת — זו, אל־נכון, גוזמה. אבל בהשוואתנו את תנועת־השיחרור שלנו אל תנועות־השיחרור של עמים אחרים, — בושה לא תכסה את פנינו.

אינני מתפלם ממעשי־עוול, מקטנות־מוחין, מצרות־עין, בכיפסות שהיא לעתים גרועה יותר מאכזריות. אבל לא אנו פתחנו ב־מלחמת תש"ח, שבעיצומה נוסדה מדינת ישראל, ולא אנו ביקשנו לעשות לאל, בדם ובאש, את החלטת האומות המאוחדות בדבר הקמת שתי מדינות, עברית וערבית, בארץ ישראל. מה שקרה אחר־כך הוא פועל־יוצא של הסירוב הערבי.

ביליוני פליטים — רובם הגדול קאתולים יצאו את הצפון ועברו דרומה בעקבות חלוקת וייטנאם על־פי קו־הרוחב ה־17. המוני פליטים נסים עתה מפני צבאות־הצפון המתקדמים, אף־על־פי שהגיי־סות הללו נושאים את גם הקידמה והגאולה התברותית.

לא, הענין אינו פשוט כל עיקר. חיי אדם, לא כל שכן חיי עמים, מורכבים יותר מש־ניתן לשער.

מה עושה אומה ראויה לתואר „לחוכת ל־הירוהם"? מה שולל מטנה את התואר הזה?

מהי „חירות"? האם היא חד־סיטרית החד־צדדית? כלום יש לה נוטהאוה שונות — של פקיבג, של כוסקות, של האנוי?

כשום מה הולה אהדתו של הו צ'י מין אלינו? משום מה שוכחים אותנו יורשיו? על־שום שאנו מתקדמים. פחות כמישמרי־ערב? על־שום שאנו מדכאים יותר, רודפים יותר, מהרים פחות בכבוד־האדם מדמשק וריאד, בגדאד וקאהיר, רבת־עמון ו...האנוי?

אני סבור, למשל, כי הרענו לעשות ב־פרשת הבידואים של פיתחת רפיח וכי יש להקן את המצוות ללא־שהות. אבל קיימות פריפריות, שבלעדיהן אנו נקלעים אל צללי התהדרבות. לא התבאנו להורג אפילו את קופצי דמנו ללא־רחם; לא הקימנו מתנות־ריכות, שבהם מתענים „יסודות מסוכנים ל־מישטר", ולא סתמנו את פיהם של כלי־התיקשורת לבל יהדהד בהם אפילו צליל רחוק של ביקורת. נכון, מומים לא־מעטים מלבלכים את הווייתנו ואנו חייבים לעשות לעקירתם, אך במה יוחשבו — יד על הלב! — כנגד הבעתה שאנו עדים לה מעבר לגבו־לותינו, הקרובים והרחוקים?

ס יפר משה סנה ז"ל, כי לפני הפרידה מבי הו צ'י מין, השאיר לתם האיש את חבור־בתו למזכרת — צילום אחד עם הקדשה לדוד בן־גוריון, הצילום שני, עם הקדשה, למספר. הצילום שניתן לסנה נלקח ממנו בשובו אר־צה על־ידי השלטונות הבריטיים, יחד עם מיסמכים אחרים, לשם „בדיקת הצנזורה" — ולא הוחזר לו עוד. מאז זרמו מים רבים בירדן ובדלתא של המקונג. גם דוד בן־גוריון, ראש־ממשלתה הראשון של מדינת ישראל, איננו עוד בין החיים. אבל אותה תמונה של הנשיא הראשון של וייטנאם ה־קומוניסטית, שעליה מתנוססת ההקדשה ל־מייסדי היהודי הגדול, אולי עודנה קיימת?

אם אמנם כן הוא, כדאי לפרסמה ברבים. הברית הבלתי־כתובה בין העמים הנלחמים על חירותם אולי כבר איננה תופסת אלא על־פי שיקוליהם הקרים של פוליטיקאים. אבל גם האירוניה היא בסך, האירוניה ההיסטורית — על אחת כמה וכמה.

דבר היה בשלהי הקיץ של שנת 1946. הו צ'י מין עשה אז בפאריס בראש ...שלחת וייטנאמית כדי לשאת ולתת עם ...משלת צרפת על מעמדה של וייטנאם אר־...הגובית במסגרת הבר־עמים צרפתי. בבית־...מלון שבו התאכסן — „רויאל מונסו" שבר־...דרות הוש, ליד שער הנצחון — נהקל בשני ...חלים מארץ־ישראל, דוד בן־גוריון, יו"ר ...הלת הסוכנות, ומשה סנה, — אז ראש ...מיפקדה של „ההגנה" ושל תנועת־המרי ...העברית. שניהם באו לצרפת כדי להימלט ...ציפורני הבריטים לאחר „השבת השחורה".

משה סנה המנוח סיפר, לאחר פטירתו של ...הו צ'י מין, על הפגישה ההיא ועל קשרי ...הידידות שנרקמו בין „הנשיא וראש־הממשלה ...של הרפובליקה הדמוקראטית של וייטנאם" ...בין שני הגולים הפוליטיים מארץ ישראל. הוא ...סיפר על השיחות ועל חילופי־הדעות, על ...רצונו של הו צ'י מין ללמוד את פרשת ה־...מאבק היהודי הלאומי, על אהדתו לאותו ...מאבק, גם על הצעתו להעמיד את גבולי צפון־...וייטנאם לרשות ספינות־המעפילים. יתרה מ־...זאת: כאשר שמע על מעצר חברי הנהלת ...הסוכנות היהודית הנהלה, הוועד הלאומי, ועל ...פקודות המאסר שהוצאו נגד אנשי־שיחו, הו ...הציע הצעה נוספת — אם יוחלט להקים מב־...שלת־גולה של המדינה היהודית בחוץ־לארץ, ...כאשר הרפובליקה הוויטנאמית הדמוקר־...טית לכתן אותה ממשלה בתחומיה ולעמוד ...עם מתוך חירות מלאה.

מספר סנה, כי הו צ'י מין ידע הרבה באוד ...על השואה היהודית באירופה, אולם האהדה ...שגילה כלפי הציונות, הנאבקת על תקומת ...העם היהודי במולדתו, נבעה לא רק מן ה־...אמפאטיה אל האומה המיוסרת, ששכלה ...שישה מיליונים מבניה, אלא גם מהשקפת ...היסוד שלו כי קיימת ברית לא־כתובה בין ...כל העמים הלוחמים לחירותם.

ח לוף שנים. הפגישה ב„רויאל מונסו" ש־בפאריס כמו נשכחה מלב. עוד לפני ...מותו של הו צ'י מין נתחוללה התמורה: ...מדינת ישראל נכתבה, חד מולק, בספר ...הריאקציה, ותנועת־השיחרור הלאומית של ...העם היהודי, שהקומוניסט המהפכן ידע להר־...קיע כליכך שנתיים לפני שנתגשם בשאר־...גשמה הממלכתי, אף היא נרשמה בכתבי־...השטני.

מתי פקעה הברית הלא־כתובה בין העמים הלוחמים לחירותם?

עם ישראל במדינת ישראל מוסיף להילחם על חירותו עד עצם היום הזה. זו האמת הפשוטה, שמרוב פשטותה אין מעניינים בה.

אל תהיה הקורבן הבא!

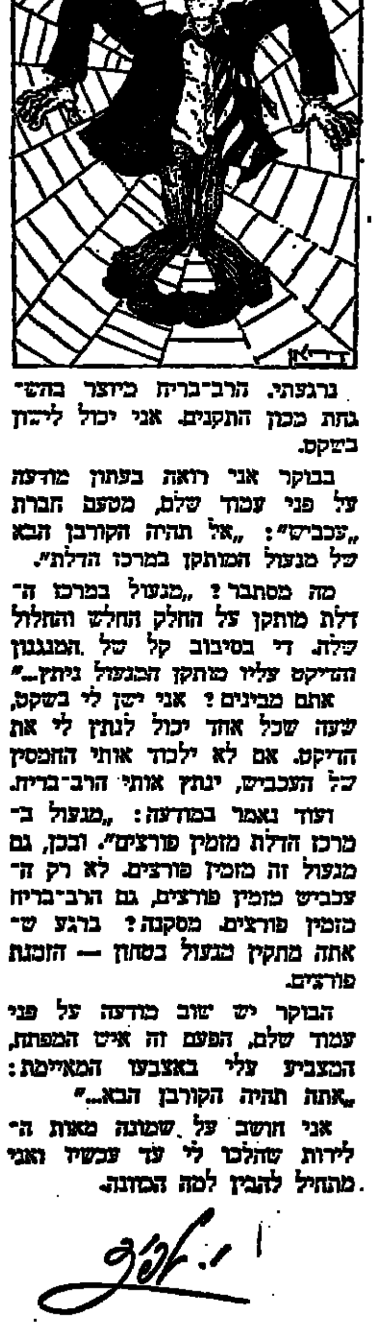

מ עולם לא פחדתי מפורצים. עד שהחלו להתפרסם בעתו־נים המודעות המרגיעות של החברות המתקינות מנעולי בטחון. עם כל מו־דעה נוספת, נעשיתי עצבני יותר.

הבינותי שאני חי בסכנה מתמדת, הפורץ רובץ לפתחי, רק בנס ניצלה עד כה דירתי. חוץ מזה, אצל לאופר כבר יש.

בלית ברירה החלטתי גם אני להת־קין מנעול בטחון. עשיתי אן־דן־דינו בין הגברבר השוידי הצומח מתוך מפתח לבין גלגל השיניים דמוי ה־עכביש. יצא העכביש. טילפנתי, באו שני עכבישים, התקינו את המנעול, לקחו ארבע מאות ועשרים והבה לי־רות והלכו.

ואני יכולתי שוב לישון בשקט. כל המדינה גנבים, אבל לא אצלי. אצלי יש עכביש.

בבוקר אני פותח עתון, ומה רואות עיני אם לא מודעה על פני עמוד שלם: ברנש מטורזן, שעיניו יוצאות מחוריהן מרוב פחד, ורגליו כושלות, ידיו רועדות. ועניבתו שמוטה לחצי התורן — וכל זה למה? מפני שהת־קין מנעול עכביש.

המלה עכביש לא מוזכרת, חלילה, במודעה. הרמז הוא דק ועדין, כמו מהלומת פטיש. „אל תהיה הקורבן הבא" — נאמר מעל ראשו של ה־ברנש המזועזע ומתחתיו ההסבר, מ־טעם חברת „רב־בריח": „יש עכשיו בשוק מנעולים רגילים שיצרניהם מציגים אותם כמנעולי בטחון..." מת־ברר גם, כי המנעול שהתקנתי בביתי מיוצר ללא השגחה, „מזמין" פריצה, ניתן לפריצה על־ידי מפתח גנבים ומה שהכי גרוע: „החמסין הראשון האהה לכוד בפנים או בחוץ מבלי יכולת להפעיל את המנעול".

היום חמסין!

אני קופץ מהמיטה, רץ לדלת — ברוך השם, היא עדיין נפתחת. מש־איר את הדלת פתוחה, כדי שהמנעול לא ילכוד אותי בפנים, ממהר לטלפן ומזמין „רב־בריח". נא לבוא מיד, לפני שיגיעו הפורצים, אני לא יכול לסגור את הדלת, בגלל החמסין.

באו שני ברנשים שוודיים, שצמחו כנראה מתוך מפתח, התקינו במרכז הדלת רב־בריח, לקחו ארבע מאות ועשרים לירות והלכו.

נרגעתי. הרב־בריח מיוצר בהש־גחת מכון התקנים. אני יכול לישון בשקט.

בבוקר אני רואה בעתון מודעה על פני עמוד שלם, מטעם חברת „עכביש": „אל תהיה הקורבן הבא של מנעול המותקן במרכז הדלת".

מה מסתבר? „מנעול במרכז ה־דלת מותקן על החלק החלש והחלול שלה. די בסיבוב קל של המנגנון הדיקט עליו מותקן המנעול ניתק..."

אתם מבינים? אני ישן לי בשקט, שעה שכל אחד יכול לנתק לי את הדיקט. אם לא ילכוד אותי החמסין של העכבישים, ינתק אותי הרב־בריח.

ועוד נאמר במודעה: „מנעול ב־מרכז הדלת מזמין פורצים". ובכן, גם מנעול זה מזמין פורצים. לא רק ה־עכביש מזמין פורצים, גם הרב־בריח מזמין פורצים. מסקנה? ברגע ש־אתה מתקין מנעול בטחון — הזמנת פורצים.

הבוקר יש שוב מודעה על פני עמוד שלם. הפעם זה איש המפתח, המצביע עלי באצבעו המאיימת: „אתה תהיה הקורבן הבא..."

אני חושב על שמונה מאות ה־לירות שהלכו לי עד עכשיו ואני מתחיל להבין למה הכוונה.

קישון

מזגנים למכוניות
מזגני אויר אוריגינליים
BUILT IN
עם ציוד אוריגינלי למכוניות
VOLVO
דגמים: 1975; 1974; 1973
* VOLVO המפעל היחיד שהכין מראש מקום מיוחד במכונית למזגן האויר
אטמור
מזוג אויר בע"מ
ת"א, רח' פישמן־מימון 16, טל. 223166, 37798

מחירון פילקו לעולים ופטורי מס

מכונות כביסה	המחיר
קומט ביו W/30	300.— ל"י + $280
סופר ביו W/50/40	300.— ל"י + $300
אקוס ביו W/60	300.— ל"י + $350
מייבש כביסה	300.— ל"י + $280

* המחירים הנ"ל כוללים התקנה, הדרכה, שרות ושנה אחת אחריות.
* מיסים, הובלה בארץ ועמילות מכס ישולמו ע"י הקונה בעת שחרור הטובין.

הספקה מהירה
להשיג בחנויות המובחרות לצרכי חשמל.
אולמי תצוגה: תל־אביב, בן יהודה 61
חיפה, כיכר מאירהוף 9, קרית אליעזר.
PHILCO
פילקו תמיד־באיכות עולמית

هكذا من الأول

هكذا من الاصل

נתיב של דם ודמעות

בעוד שתושבי סייגון הבירה חוששים לנפילתה, מוסיפים פליטי דרום־וייטנאם לנהור אליה מכל עבר

מאבק נואש בין פליטים וטייסים על מקום במטוס

מאת **דניס וורנר ואדנולד איזאקס**
כתבי „סאנדיי טלגרף" בוייטנאם
מיוחד ל„מעריב"

חצי מיליון פליטים וייטנאמים נעים ל־אורך נתיבי הג'ונגל הנמשכים מן הרמה המרכזית אל אזור החוף, בסירות דייגים וברפסודות רעועות, במשאיות, באוטובו־סים וברגל.

לאיש בסייגון אין מושג כמה בהם מתו בהתפוצצות, ברעב ובצמאון, אך מספר הנספים מגיע לאלפים.

בתוך ים של סבל אנושי זה כמעט לא שם איש לב להתרסקות מטוס ה„גאלאקסי", שבו ניספו כ־200 יתו־מי מלחמה.

לרבבות הפליטים המציפים את הד־רכים באזור שכבר נכבש על־ידי צפון־וייטנאם אין יעד בדרכם, ואילו הפליטים באיזור שבשליטת הממש־לה אינם בטוחים שיגיעו בנהירתם אל המטרה הנכספת. אפילו יצליחו להגיע לסייגון, תורים ארוכים מחכים שם בפתחי הבנקים, ומחירי הדולר בשוק השחור מאמירים לגבהים לא־ישוערו.

● **רוח ירודה**

בבהלה שאחזה ברמה המרכזית, ו־אחר־כך בכל מרכז וייטנאם, נסחפו מיליון אנשים בערבולת כחבילה ענ־קית של קלפים נטרפים. בכל טור פליטים ובכל מחנה פליטים אתה רו־אה ילדים מחפשים את הוריהם והו־רים מחפשים את ילדיהם. לפעמים יש להם מזל והמשפחות מתאחדות. אולם משפחות רבות נתפזרו ואין כל סיכוי כי ישובו ויתאחדו אי־פעם.

הפליטים ממשיכים להגיע, לפעמים בצורות מסודרות ולפעמים בתוהו ובו־הו. השבוע הגיע טור ענקי של פלי־טים ובו 400 משאיות, שעל גבן כ־80 אלף פליטים, למחנה לין־הור, כ־100 מילין מצפון־מזרח לסייגון. בראש הטור נסעו חיילי חטיבת הצנחנים שהחליטה להגיע לסייגון ולב־יוב באנשים ה„נגדי" בהם.

רוח הקרב של חיילים אלה, ושל חיילים רבים אחרים שנמלטו מצפון־דרום־וייטנאם, נעלמה כלא היתה. הטייסים וצוותי האוויר פונו מדאנאנג, אך נאלצו להותיר את משפחותיהם מאחור. רוח הטייסים כה ירודה, עד שקצין בכיר אחד אמר שמוטב יהיה לפזר את היחידות לגמרי.

התהליך האחרון היה סיוט לחיילים ולאזרחים כאחד. רבים מאמינים, כי זה היה סיוט מיותר לגמרי שכן הם נטשו את קואנג־טרי כאשר לא נשק־פה להם שם כל סכנה צבאית, באר־תם הנאים נטשו את הואה. הנסיגה לא היתה מתבצעת אילו השכילה ה־ממשלה לגלות כושר מנהיגות והבנה אסטרטגית בנה.

יש מרירות רבה כלפי ארצות־הברית. קצין שאיבד את כל אשר לו במנוסה מדאנאנג אמר: „האמרי־קנים אימנו את כוחות דרום־וייטנאם ללחום בעזרת חיל האוויר והארטי־לריה של האמריקנים, ולאחר שהלכו האמריקאים אנו נדרשים לש־נות את כל אמונתנו ולהתחיל להלחם ללא סיוע אווירי וללא סיוע ארטי־לרי. כך פתחה ישילוחנו בהריבה".

טור פליטים שניסה להתקדם לאו־רך כביש 7 מן הרמה המרכזית באזור לשלול את ... תוך כדי התקדמותו. יחידת הנדסה שהובילה בראש הטור ביצעה את המשימה. משפחותיהם של אנשי יחידת ההנד־סה היו במאסף והותקפו באש מרגמות וארטילריה. כאשר הגיע ראש הטור אל החוף לא נותר בחיים איש מבני המשפחות שבמאסף. כולם נהרגו או נשבו בצידי הדרך.

גורל גרוע לא פחות עלה בחלקם של האנשים שנסו לאורך החוף. הרפ־סודות שפינו את האנשים מהופ־הר היו כה צפופות, עד שי־50 מתוך 100 אנשים נפחו את נפשם בטרם הגיעו לדאנאנג.

● **לשוב ולברוח**

אלה שנמלטו ונמלטו מדאנאנג, ו־הגיעו לשטחים המצטמקים שעדיין ב־שליטת הממשלה, נאלצו לברוח על נפשם ארבע פעמים בתוך שבועיים. ברגע שהחל להקים מיקלט זמני בבתים מלשהו, הגיעו הקומוניסטים ותפסו את המקום. יום אחד התכוננה העיר נא־טראנג לקבל את פניהם של 330 אלף פליטים. למחרת כבר נפלה. במקומות רבים מה־ היו נציגי הממשלה עסוקים בגילוים בני־כספ־הוהם שלהם, ולא נתפנו לטפל ב־פליטים.

דאנאנג היתה גיהנום. כל המיבנים הצבאיים האמריקניים, שבהם אוכסנו פליטים בשנת 1972, נהרסו עד היסוד. השלטונות המקומיים סגרו את בתי־הספר השתמשו בבניינים לאיכסון הפליטים, אך אבנים הוסיפו כל הזמן להגיע. הפליטים סברו כי דאנאנג, שלה נפל בשנה, שהתקופה עיקר ... כוחות עצומים של התחמושת תוכל להחזיק מעמד לנצח, ומספר הפליטים שהגיעו אל העיר הפעם עלה פי שלי־שה על זה שב־1972.

ממדי תנועת הפליטים סיכלו כל תקווה להבטיח את ההתבצרות הצבאית. ה־צבא, שהמוראל שלו בשפל המדרגה לאחר אובדן הואה והדיוויזיה הרא־שונה — אשר כל הציוד שלה ורוב חייליה הושמדו או נפלו בשבי בדיו־נות החוף בדרום־מזרח הואה — עוסק יותר במנוסה מאשר במלחמה.

כאשר נפלה דנאנג הצליחו פחות כ־100 אלף האנשים מתוך יותר מ־ מיליון שהיו בה לפלט את נפשם. המבצעים אחדי־הבהלה שהציפו את שדה התעופה וחיילים שירו ללא אבחנה לכל עבר שמו לאל את הנא־מצים לארגן רכבת אווירית שנועדה להציל אותם.

● **עורקים ונוטשים**

קווי־נון, תוי הואה, נאטראנג, כפ־רן קאמראן — כולם נפלו כאבני דומינו — לפעמים אפילו בלי שהו־צרך עליהן כל התקפה צבאית. הכש־לונת הצבאית התמוטטה, החיילים ער־קו ונטשו כל ציוד, ואף לא היססו להשתמש בנשקם נגד פליטים אזר־חיים, כדי לבדוד ולברוח.

הבהלה עושה, כאבנים רבים שלא להגיע לפליטים להכנס לסייגון, אף כי רבים מהם רוצים בכך. לברבה הלעג, תושבי סייגון עצמם כלאים פחד ובטוחים כי עירם עומדת ליפול בידי הקומוניסטים, ואילו בעיני ה־פליטים היא אי של בטחון בים של אימה.

חיילי פנום־פן אכלו את קצינם

מאת **ליואיס סימונס**
סופר גארדיין בקמבודיה
מיוחד ל„מעריב"

חיילים קמבודיים, אשר לא קיבלו משכורת ומזון זה חודשים, הרגו ה־שבוע את קצין התשלומים של יחידתם, הוציאו את קרביו ואכלו את בשרו ו־את אבריו הפנימיים.

התקרית אירעה בשעה שכוחות הממשלה הועברו בחיפזון לעמדות הגנה סביב הבירה הנצורה פנום־פן, העומדת על סף כיבוש קר־כתיסטי. התחמושת והדלק אוז־לים, אין מצפים לאספקה נוספת מאמריקה: הרצח הקאניבלי הוא דוגמה ראשונה למה שחוששים ממנו תושבי קמבודיה יותר מ־כיהפכה קומוניסטית — התמו־טטות גבורה של המשמעת.

הרצח בוצע אחר שקצין התש־לומים הודיע להיילי חטיבת חיל תרגלים ה־200, שבעי הקרבות, כי יקבלו את משכורותיהם רק אחר שיחזמו את עמדותיהם בקו ההגנה הצפון־מערבי הרעוע של פנום־פן.

השלם, סגן פן סאמנאנג, אמר להיילים ולקצינים, כי משכורותי־הם נמצאו בידיו (אחר מותו נת־גלה כי שיקר) אך הוא ישלם להם רק אחר שיעבירו משאיות מצונות אספקה אל החזית. בינו ובין מפקד החטיבה, סרן קים סומאבאראק, התגלע ויכוח.

החיילים מספרים, כי לפתע שלף השלם אקדח אוטומאטי ופתח באש מטווח קרוב. צרור הכדורים שי־רה לא פגעו בסרן, שהשתטח על הקרקע, אולם כמה כדורים פגעו בסגנים צ'ום מאלי שנהרג במקום, וחיילים אחרים נפצעו.

החיילים נזעמים, אשר ראו את קרב הירייה, ירו בראשו של ה־שלם. אחר־כך שיספו את תהו ־את בטנו ותלשו ממקומם את ליבו, כבדו וריאותיו, כן חתכו את שרירי הקיבורת והשוק שלו.

הם בישלו את הבשר וחילקוהו בין אנשי היחידה. מעשה זה נע־שה לפעמים קרובות על ידי החיילים הקמבודים של הממשלה לחיילים קומוניסטים — ולהיפך — אך מעולם לא נעשה לאחר מאנשיהם.

חיילי חטיבה 200 סבלו קשות בשנה האחרונה. כשנה היו נצו־רים על־ידי הכוחות הקומוניסטים בכפר ממערב לפנום־פן בכביש הנהרי מספר 4.

כאלף איש משני הצדדים נהרגו בקרבות. החיילים נעשו אוכלי אדם. החברים כאמינים, כי על־ידי אכילת בשר האויב אתה שואב את כוחו, בעייקר אם אתה אוכל את הכבד. חוץ מזה, החיילים פשוט רעבים.

„עברו ארבעה חודשים מאז קיבלנו משכורת", אומר אחד ה־מורים. „אפילו כאשר אנו מקב־לים משכורות הקצינים לוקחים חלק מהכסף לעצמם, ומאלצים אותנו לשלם בעד האורז שלנו, בעד כדינו ובעד פינוי כ־פרותינו מאזורי הקרבות".

„כל המנהיגים שלנו מושחתים", אומר הטוראי, הטוען שהוא בן שש־עשרה, אך אינו נראה יותר כאשר בן שתים־עשרה. היית עלול לצפות בו ולחשבו לילד שברח מבית הספר, אילולא הרובה ה־אמריקני שעל כתפו.

היתכן כי ילד כזה מסוגל לשסע גופו של חייל אויב ולאכול את בשרו?

„בוודאי, אכלתי חמרים אדומים לעתים קרובות", הוא אומר ואינו מתרברב, אף אינו מנסה להדהים, אלא פשוט מדווח על מאורע יומיומי בחיי הצעירים, חיים ש־לגביו נעשו „נורמליים".

השמרנים הצילו את וילסון

במהלך הוויכוח המחריף בתוך הלייבור על המשך השתתפותה של בריטניה בשוק המשותף, הובאה השאלה לאישור הפרל־מנט וזכתה ברוב רק הודות להצבעת האופוזיציה בעדה ● ההכרעה הסופית תלויה במשאל העם ביוני

מאת **צבי לביא**
סופר „מעריב" בלונדון

האופוזיציה של השמר־נים והליברלים סיי־עה אמש לראש ממ־שלת בריטניה, הרולד וילסון, לקבל את אישורו של הפרלמנט להצעת הממשלה להישאר בשוק המשותף, אגב משא־ומתן לתיקון תנאי ה־חברות. הוא זכה ברוב גדול של 396 נגד 130. רוב המצ־ביעים נגד היו צירי מפלגתו — 144 לעומת 128 צירי ליי־בור שתמכו בו.

שוללי המשך חברותה של בריט־ניה בשוק האירופי המשותף חברו בקואליציה משונה המלכדת את ה־קיצונים במחנות הימין והשמאל.

בריטניה החליטה בשעתה להצ־טרף ל„שוק" בהצבעת רוב בפרלמנט, מה טעם לערוך משאל־עם בהדיו־יוני בעניין זה?

יותר על כן, ההחלטה נפלה בהיות השמרנים בשלטון, ועכשיו, בשלוט הלייבור, משנערכה השבת הצבעה חוזרת בבית־הנבחרים. שוב אושרה החברות, אם כי רק הודות להצבעה האופוזיציה השמרנית בעדה. האין לראות בפנייה למשאל־העם הכיתוד סטירת־לחי למוסד המסמל יותר מכל את המשטר הדמוקרטי?

■ **שיטה מקפחת**

שיטת הבחירות האזורית־רובית הנהוגה בבריטניה נוטה למשטר דמו־קרטי דו־מפלגתי. הליברלים בברי־טניה נאבקים על שובם לזירה הפו־ליטית, ואילמלא השיטה הנוכחית המקפחת אותם, היו נציגיהם גורם שצירופו לממשלה קואליציה הכרחי.

הלייבור שולט עתה בקצת יותר ממחצית צירי הפרלמנט, המייצגים כ־39 אחוז של קולות הבוחרים; השמרנים, שולטים ב־43 אחוז של הצירים, אך מייצגים רק כ־36 אחוז של קולות הציבור: הליברלים, שי־יצגתם הזעירה מהווה רק 1.7 אחוז בפרלמנט, קיבלו 18.3 אחוז של הקו־לות בקלפי. (כלומר ל־9 צירויות של תומכיהם אין ביטוי פרלמנטרי). אילו היו הבחירות יחסיות ארציות, היתה הסיעה הליברלית בפרלמנט מונה היום 115 ציר ולא [illegible]!

הרולד וילסון

לפיכך יש לכאורה הגיון בהליכה אל העם כשמדובר בשאלה גורלית לאומה, אך ספק אם הרולד וילסון מצדד בעריכת המשאל בשל עקרונו־תיה הנעלים של הדמוקרטיה. אילו בו היו הדברים תלויים, חזקה עליו שהיה מוותר על המבצע, אלא ש־שועל פוליטי כמותו, המכיר את ה־אופי המהוה של עמו, יודע — וכך גם מצביעים מחקרי דעת קהל — כי כשניים מתוך שלושה בריטים ישיבו „הן" לשוק המשותף.

אבל התחזיות אופטימיות אלה מבי־חינת חסידי השוק אינן מהימנות לחלוטין. שתי המפלגות הגדולות כבר ידעו הפתעות מהסכלות, כאשר סמכו בעיניים עצומות על נבואות מומחים לנצחונן אך מצאו את עצ־מן באופוזיציה. לא אחת בהצבעת גורמים לא־רלוואנטיים.

■ **בגלל כדורגל**

הלייבור הובס בבחירות 1970 בגלל ההורדה בגביע העולם בכדורגל. פדי־תקו לבקלוסי הטלוויזיה בחורים פוט־נציאליים רבים עלו, ותחת יש סופ־רים נגד וילסון, שבכוונה הפיל את משאל העם לקיץ, שעה שפרפלים רבים (מן המחנה המתנגד ל"שוק") ימצאו באתרי נופש. ...

תובעים לשמור להם את זכות ההצ־בעה אחר התופשה.

מכיוון שהציבור איננו מפולג בין שני מחנות מוגדרים, ויש רוגד ב־ניים נכבד שיתנגד לפרישה אם יהיה משוכנע שהחברות ב„שוק" כדאית, מבצעת הממשלה „שטיפת מוח" לגבי מיגזר זה במיוחד, וסביבה סערות הרוחות במפלגת הלייבור עד כדי שנתחדש הוויכוח הישן על סולם הפיקוד במפלגה.

וילסון וקבוצתו טוענים, כי הממ־שלה ריבונית בקביעת המדיניות, ו־האופוזיציה השמאלנית סוענת, כי הממשלה היא בעיקר מוציא־לפועל של המדיניות הנקבעת במיבסל המפ־לגתי.

עורש הרע בוועידה הסנתית או התקופתית של המפלגה, שבה אין למיליוני החברים יצוג יחסי התחו־לקות מתקבלות בהצבעה המבוססת על מספר החברים שמייצג כל ציר, שעה שאין שני צירים המייצגים מספר חברים שווה. ההבדלים יכולים להיות כמעט אסטרונומיים. ציר ש־הוא חבר פרלמנט יכול להיות „שווה" בוועידה רק אלפיים קול אשר ניתנו לו באזור הבחירה שלו, ומנהיג איגוד מקצועי — אפילו כמי־ליון וחצי קול בהתאם למספר חברי האיגוד.

ב־80 אחוז של קולות החברים קולסים כמה תריסרי מנהיגי איגו־דים מקצועיים, שהינם צירי הוועידה מכוח מעמדם באיגוד ולא מכוחו של כנדם מיוחד או יפויי־כוח להצביע כך או כך. עצם ההופעה, שאדם אחד מצביע בשם מיליון, פושה את הפיי־סה לבדיחות, ולאנטי־דמוקרטית.

■ **בעלי המאה**

גוש זה של מנהיגי איגודים רואה את עצמו כבעלים המפלגה ומקור קיומה, ואכן קופות האיגודים הן מקור הכנסותיה העיקרי.

הרוב של האיגודים הצטמצם מ־80 אחוז בוועידה ל־58 אחוז בוועידה הנ־... האיגוד שלה, ובאשר ... יילד־סוף להרכיב את ממשלתו הנוכחית בינה את השרים באופן שהקבוצה השמאלנית, המכבשת פה לרוב ה־חברים, נשארה במיעוט (שבעה שהם פחות כשליש הקבינט).

מכש „שטיפת המוח" הציבורי נפ־תח לאחר שוילסון פרע את חובו לשמאל והחליט על קיום משאל־עם כפי שנדרש במצע המפלגה לפי תביעתו. השמאל עדיין מאמין כי רוב העם מתנגד ל„שוק". אחר־כך זימן וילסון התכנסות של מנהיגי ה„שוק" וקיבל הבטחה לתיקון תנאי חברותה של בריטניה כדי לסתום פי מתנגדים מבית, הטוענים כי ה־מדינה בקירבה לקהילה יותר משהיא נהנית. בשלב הבא צייל בממשלה החלטה הממליצה לפני הפרלמנט ו־העם לומר במשאל העם „הן" ל־„שוק".

אך כאן אירעה תקלה.

■ **בצל קרע**

שבעה מתוך 23 השרים התנגדו להמלצה ווילסון הירשה להם לנהל תעמולה כרוחם. הם ניצלו היתר זה, והוועד הפועל של המפלגה, שבו יש להם רוב, נתבקש לקבל החלטה ה־מבטלת את המלצת הממשלה. המפ־לגה ניצבה על סף משבר חילוקי־אים להתפצל.

בידיעה שצפוי קרע ואולי פילוג הוסיף הוועד הפועל תיקון להצעת ההחלטה המקורית, האומר כי ההתנ־גדות להמלצת הממשלה איננה חוקי של המפלגה. כל שר או עסקן יכול איפוא לעשות נפשות להשקפתו.

ראש הממשלה איתר את הדליקה אך לכבותה אין הוא יכול. הקבוע, כאשר נקרא הפרלמנט לאשר את המלצת הממשלה, הדהים וילסון את הבית כאשר ציווה על שרי הממ־שלה לבל ישפו נגדה. הכרי הממשלה מתנגדי השוק ביתנו להור־אתו לא להשתתף בדיון פרט לשר זוטר, אשר הימרה את פיו ועתה מצפים לראות אם יפוטר.

קשה להניח שראש הממשלה יחולל משבר יום בכלל זה, כי עדיין מבחינה לו בסוף החודש ההצגת ה־גדולה של ועידת המפלגה, שתתכנס בצל „משבר השוק" המחריף והולך. שם יגיע מאבק־הכוח לשיאו, אם לא לסיומו. אלא אם כן יצליח וילסון המבולה לדלג על המכשול הזה ול־הגיע ישר אל משאל העם ולהוכיח לקובץ ה„בוסים" של האיגודים המק־צועיים אחרי מי הולך העם.

גם במחירים קבועים וגם בתנאי תשלום גמישים

✶ חיפה	רמת־הדר	2, 3, 4 ו־5 חדרים
✶ חיפה	רמת־שאול	3, 3½, 4, 4½ חדרים
✶ קרית־ים	רחוב אלי כהן	3 ו־4 חדרים
✶ קרית־ים	ליד הסופרמרקט	4 חדרים
✶ קרית־ביאליק	שכונה	3½ ו־4 חדרים
✶ קרית־מוצקין	רחוב קדיש לוז	3 חדרים
✶ עכו	רחוב הרצל	4 ו־4½ חדרים
✶ עכו	רחוב בן־עמי	3 חדרים
✶ צפת	רחוב הרצל	4 חדרים
✶ קרית־ים	רחוב אלי כהן	4 חדרים

ב„רכסים" — דירות מרווחות בנות 3 חדרים
נא לפנות למשרדי המכירות של „רסקו":
חיפה — רח' הרצל 1, טל. 668161.
קרית מוצקין — „דירות עבי", שד' השופטים 2, טל. 710191

שינויים אפשריים תוך מהלך הבניה

רסקו RASSCO עכשיו יותר מתמיד -

כלי עבודה BOSCH
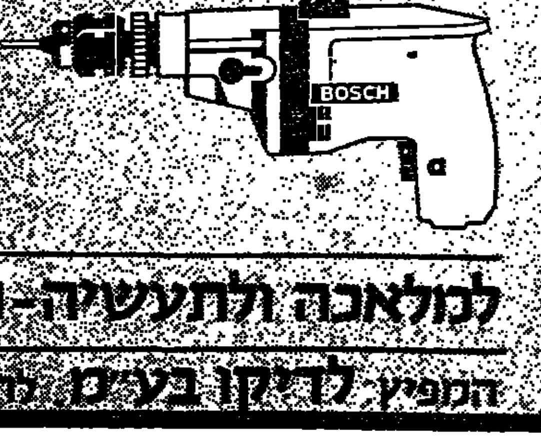

למלאכה ולתעשיה - הטובים והבטוחים ביותר
המפיץ: לדיקו בע"מ. להשיג בחנויות המובחרות לכלי עבודה

חולמים על פפאיות למרגלות הקומראן

...רץ קליה, שפרנסתו על גידול ירקות, חסר ידים עובדות ומתלבט בבעיות עבודה שכירה

בצ׳י שפרונג עם חברתו

מאת אהרן דולב

לקתת אדמה מלו־חה שמעולם לא הצמיחה דבר ד־להפכה לגן פורח ...אתגר עצום", אומר גידי ...ן, רכז־המשק הצעיר ב־ ...בקיבוץ הצעיר ביותר ...ראל, קליה, שעבר בראש השבוע אל מקום הקבע למרגלות חורבות קומ־

...", בן עשרים ואחת, נמנה עם ...ת בוגרי הכפר הירוק בקליה. ...יליד תל־אביב, בן שכונת ה־ ...ת אפקה, שהלך ליישב את ה־ ...ה הלהטת רוב חודשי השנה. ...ברק עבר ממחנה הקיש של הצבא ...ני לשעבר, ההמקם במושבם ...ם של האיסיים, סמוך לחופו ה־ ...של ים המלח. מעליו נפערים ...ים הקרוים, פתוחן האפלים ...מערות המגילות. המגילות הגנר ...המפקד בבוזיאון ישראל דיזר־ ...הצעירים של הכת הסגפנית ה־ ...ודת בהבדבר הסבו את שם ישו־ ...מקליה, שמקורו ביסוד הכימי ...ם לקליה, במשמע „קם לתחיה ...המלח".

...יהיה אשר יהיה", מביע מזכיר ...רענן קסל, בן עשרים ואחת, ...בהתנדה של החבורה. „קליה לא ...יה. הוא וחבריו אינם מעלים ...בדעתם פינוי הופיו הצפוני־ ...מיים של ים המלח וחידוש הגי־ ...בין שני חלקי הים ובין ירד־ ...ובקעת יריחו. ...ולאן דווקא ...ההשקעה בסך 25 מיליון ל־ ...בבניית ישוב הקבע, שבו עש־ ...דירות משפחה מצוידות במתקני ...שהוקמו ב„אשכולות"; „רווקיות" ...(שרותים); מבני ציבור ...אוכל, משרד מזכירות, מועדון, ...; מיקלטים ומיתקני משק (שתי ...ת צעקות — 2600 מ״ר — שתי ...ת גדולות וסכה הליבה); מוסך ...ריה.

...רצין, הבנות עשרות חברים ד ...ת, מצפה לגרעיני השלמה של ...ה הנוער־העובד, ומורכב מבוג־ ...כפר־הירוק והכיל קיה העירו ...של התנועה.

...בן קסל, יליד תל־אביב, מתלווה ...לסיור על פני 230 דונמי גן־ ...המאזים בעגבניות מבכירות ...גם שתילי חצילים וקישואים ...פרי. סייפנים ליצוא פורחים ...צבעים ובבריכות גדלים דגים ...המכילים 2000 מיליגרם כלור.

„אנחנו ממשיכים"

...י קליה משיחים בענפי המשק ...ם באים בילדי טיפוחיהם, אולם ...ם כי הם רק ממשיכים. „אנשי ...הערבה החלו בהחייאת האזור ד־ ...ו שהדבר אפשרי. עיקבי הלי־ ...עקבותיהם, ואנחנו הוספנו חול־ ...שרשרת".

...ה „ההאורח", סיים שש שנות ...י היאחזות בבאר אשתקד וה־ ...ת המייסבים השלימו את ביי־ ...התשתית ליישוב הקבע.

...ד חדש תוחב ביישוב הקבע ...ת פנה לאיזורת. חבר המזכי־ ...בוכצ׳י (ברוך) שפרונג, יליד ...וביב, בן עשרים ואחת, חניך ...הירוק, נבחר כמארגן האירוע ...י הכשולב ביום העצמאות. ...ד — הוא אומר — הזמנת אנשי ...הערבה לשעבר, היושבים בבב־ ...בגשר־הזיו ואנחנו מתכננים מסי־ ...משותפת. הוותיקים יספרו לנו על ...בים. אולי אנחנו נראים מע־ ..., אבל מתחת לספר־ההכרה לד ...גחלת העברי".

...גוכה צבהו החבריה צמינים מ־ ...נים על גבי קומבדקר, הקימו ...יה בראש הצוק שמעל מערות ...אן. בעת שנדלקו האורות ב־ ...ת הקיס הירדנית מתיימה השר־ ...מביל, להופו המזרחי של הים, ...ע צמיגי תנוכית־הענק ונפתח ...לפידים לאורך החוף המערבי. ...יכול לומר לך, שכולנו היינו ...צים לתחושה מרוממת של המ־ ...ה, של החוה עם העבר", אומר ...י.

התיישבות מרדנית

...נת 1938 קמה תנועת „המחנות ...יים" ויישבה גרעין חלוצי, תאבר־ ..., כבפון למפעל האשלג הצפוני, ...הרחק מן הירדן, תוך המרית ...„הספר הלבן" הבריטי ופי ה־ ...וג הלאומים. עשר שנים ישבו ...וגב בית־הערבה, שטפו את ה־ ...ה המלוחה ועשוה גן פורח, עד ...אי 1948 נטשו את ביתם והפ־ ...אל החוף הדרומי. בדיוק כעבור ...ים שנה, במאי 1968, חזרו ל־ ...ממשיכי בית־הערבה, וחיילי ..., שנלדו שנה אחר חורבן בית־ ...בה.

...יפו הצפוני של ים־המלח נגלש ...ראל בתכיית. הוא בבאר קיבוץ ...כוחק שלהיים קלובטר בלב־ ...שלים, אך גם היה רחוק מתבל ארץ שאבד. מלחמת ששת הימים החזירה את הגלגל ומחזורי הגחיל, הוגל בהפקעת נתחים מן הישימון. מעין־גדי, מן הקיבוץ הבודד במדבר יהודה, זרמו הידע והנסיון, ודונם אחר דונם הושב לחיים והוכשרו ל־גידולי הידרופוניקה עשירי יבולים.

הכשרת החלקות לגידולי ירקות כרוכה בעבודות־הכנה מאובבות. מליחותה של האדמה נשטפת במים מתוקים, מבאר הקידוח „יריחו אחרי". „בבית־הערבה הציפו שטחים בבבריות כים גדולות — אומר גידי לויתן — היום אנחנו עולים על קרקע בתולה מלוחה, אחר שהוכשרה בידי הקרן הקיימת, ומורשים עליה רשת מיפטוף באורך עשרות קילומטרים. ההשקאה בטיפטוף צורכת כמויות מים קטנות יחסית, ושוטפת את ה־

גידי לויתן, מרכז המשק

קרקע במקום הגידול. הערוגות מחור־פות בנסי ניילון והטיפטוף דולף תחת החיפוי. אדי המים מתעבים וחוזרים לאדמה".

כ.זור חקלאי קשה ביקעת יריחו לאין ערוך בהשוואה לחבלי ארץ אחרים: „התגברנו על האתגרים ה־עיקריים, וככל שיהיו כמויות מים מספיקות תפרח הביקעה כולה".

קליה מקבלת 200 מצ״ק מים מהר־קים לשעה מקידוח „יריחו אחרי", ד־כמות זו מספקה למימוש תוכניות המשק הנוכחיות. אולם הקרן הקיימת מכשירה 300 דונם נוספים מול חוף „לידו", ועוד 300 בסביבות קומראן. פיתוח נוסף זה, יחייב השקעות בקידוחי מים נוספים.

● חקלאות מלוחה

ניסויים ב„חקלאות מלוחה" נעשים בסמוך, בעין־פשחה. עולה צעיר מ־קנדה, מייק נובק, מגדל שם זה שלוש שנים בחלקה נסיונית ירקות במים מלוחים, בפיקוחו של מכון וולקני. „העגבניות של מייק — מספר גידי — מתוקות וטעימות יותר מאלה ה־גדלות במים מתוקים. השאלה היא כמותית. אם כמות היבול לדונאם תעמוד במבחן הרווחיות נוכל להע־ביר את גן הירק שלנו לשטחי קומ־ראן, ולהשקותם במים מלוחים מ־מעיינות הפשחה והוצאות הייצור ימותו. מי קידוח מתוקים עולים כ־30 אג׳ המעק״ב, מי מעיינות פשחה — כ־5 אגורות המעק״ב.

ענף חקלאות חדש, שבו תולים באחרונה תקוות בקליה, הוא הפפ־איה, פרי טרופי דמוי־דלעת, שגודלו כאבטיח ביצני וצבעו כתום־אדמדם. הפפאיה עשיר בויטמינים, וטעמו מתוק, אך הוא גם מכיל „פפאין", אנזים הדרוש לתעשיית התרופות.

חוזה נסיונית קטנה לגידול עצי פפאיה מצויה בתחומי יריחו, ההתר־קרת היהודה ד״ר רוזה בלבול, השי־גה בה תוצאות מעודדות ביותר. ד״ר בלבול גידלה בהצלחה פפאיה ביריחו לפני מלחמת הקוממיות. אחרי המלחמה בתשי״ח, נדדה לאיי הוואי, המשיכה שם בחקר הפפאיה, ובהדרה את אנזים ה„פפאין". אחר מלחמת ששת הימים חזרה לישראל והביאה עמה את הציוד המעבדתי. היא הש־תקעה בירושלים, חכרה חלקת אדמה מידי תושב יריחו, וחידשה את ני־סוייה בגידול פפאיה ובהפקת האנ־זים.

חברי קליה פגשו בד״ר בלבול לפני כשני שנה ונתפסו לאמונתה בעתיד הפפאיה. היא הציעה להם חוטרים מן המטע שלה ביריחו, ו־הללו יישתלו במתעם בשטחי הקי־בוץ.

● חלוצי הפפאיה

בקליה אין זורעים ירקות. המשק קונה זרעים ומוסר אותם להנבטה מבוקרת במשתלות בשפלת החוף. הדבר מייקר את הוצאות הייצור, אך אין מנוס משיטה זו בתנאי הקרקע והאקלים השוררים בביקעת ים ה־מלח שמונה חודשים בשנה. בתקופת בביית הזרעים וצמיחתם מכשירים אנשי קליה את חלקות גן הירק — בחריש, זיבול, דישון, שטיפת אד־מה והכנת ערוגות לקליטת שתילי העגבניות, הקישואים, החצילים וה־סייפנים ליצוא. אבטיחים, מלונים והתירס נזרעים ועולים יפה.

למרות העלות הגבוהה כדאי לגדל ירקות, וענף זה הוא „המוביל". הכ־נסת קליה מתנובת גן־הירק „שברה" בחורף את כל התחזיות — נתקבלו מחירי שיא לעגבניות (4 לירות ל־ק״ג) ולקישואים (4,5 ל״י לק״ג). השטפנות שהציפו את גני־הירק ב־ישובי הערבה צימצמו את ההיצע ומחירי הירקות האמירו, אך היר־קנים אינם משתוקקים לפגעי טבע. בתחילת עונת האסיף (ינואר) ועד תומה (ראשית אפריל) — יש פור־נסה לכל. המחירים מתחילים לרדת ככל שההבשלה מתקדמת לעבר פנים הארץ.

קליה שואפת להיות חלוצת ה־פפאיה בישראל. ד״ר רוזה בלבול זורעת את זרעי העץ במכלי פלסטיק. אחרי חודשים מגיעים השתילים ל־גובה לחצי מטר, ואז יש לשתלם. תוך שנה אחת מניב העץ פעם ראשונה. בכל דונם גדלים מאה עצי פפאיה וכל אחד מניב 25—75 ק״ג פרי. הנוזל המשמש ליצור הפפאין ונשאב מן הפרי מצוי גם בעלים — בכל מאה גרם עלים מפיקים עשרה גראם נוזל, ומכל קילוגרם פרי ניתן להפיק 250 גרם נוזל. התהליך „הליבבי" הפפאיה נמ־שך שבועיים. פורסים שמשייה תחת העץ והזהבים קהי לוחה קיצוניות. הנוזל הצמיג נזקף לגבש, והוצאתו מהפרי מחישה את הבשלתו.

בקליה נושבות רוחות עזות ומיבנה הקרקע ואיכותו. שונים מאשר ביריחו. מניחים, כי אחרי לטיפה וטיוב תקלוט ה־אדמה את הפפאיה כפי שקלטה גידולים אחרים, וככל הנראה תוכ־סר בקליה חלקת מטע נסיונית בת חמישה דונמים.

● עבודה זוויתית

השקעה בגידול הפפאיה בשנה ה־ראשונה — לרבות ציוד השקאה ד־מים — נאמדת ב־20 אלף לירות ול־פי הערכה מוקדמת יכוסו ההוצאות ממכירת הפרי, שלא לדבר על ה־הכנסה מהפקת האנזים, שאותו ב־ודאי אפשר יהיה לספר.

בינתיים מוסיף הקיבוץ הצעיר ל־התנבט, בבעייתו המרכזית. „אנח־נו מצטים והעבודה קשה. — אומר גידי — כוח האדם איננו מספיק. ל־עבודה בגן הירק קוראים החבר׳ה ‚עבודה זוויתית', שכן מבצעים או־הה בגחינה, בגב כפוף, ולא כל כך ששים לה. אנחנו נעזרים במתנות־עבודה של תלמידי שביעיות ושמי־ניות, המבקשים להחזיק בגן ירק גדול. קורה שלא מספיקים לקטוף בזמן, העגבניה כבשילה על השיח, הסיווג המחיר יורדים."

רענן: „רצון יש, אבל כל חמסין בלתי־צפוי מאיץ ומקדים את ה־הבשלה, ומחייב גיוס מלא של כל חברי המשק לקטיף מהיר."

גידי: „יש פתרונות. עבודה שכי־רה, למשל. אפשר לפנות לראיס בירידו, ולמחרת אתה מקבל פועלים ערביים. אבל פתרון זה לא מקובל על כלל החברים."

רענן: „הבעיה יצרה קונפליקטים חברתיים והגיעה לידי פולמוס חריף. היו שדרשו להעסיק ערבים כדי לצמצם הפסדים, והמשק סער הבצש. אני, בתור מזכיר, התנגדתי בחרי־פות".

בוכצ׳י שפרונג: „יש המון משקים ותיקים בארץ, המעסיקים עבודה ש־כירה במפעלים תעשייתיים. אצלנו המפעל הוא העגבניה".

רענן: „לדעתי זה פתרון נפסד, שמשק צעיר ילך לעבודה שכירה בגלל לחצי עבודה. זו הודאה ב־תבוסה. הצבנו לפנינו אתגר ועלינו לעמוד בו. השקענו הכון יזע ב־שטחים, ורק כשצריך לאסוף את היבולים איננו עומדים בזה במאה אחוז. זה רע, אבל הפתרון חייב ל־הימצא בתוכנו. מתנגדי העבודה ה־שכירה שיכנעו את החברים באסי־פת משק, ועיקרון העבודה העצ־מית נתקבל".

גידי: „עיקרון זה דבר יפה, אבל איננו תמיד פתרון. אנחנו לא מת־גברים על גן־הירק, ואם עבודה שכירה פסולה צריך לעבור למי־כון. זה יחייב שינוי בגידולים. נצמצם את שטחי הירקות ונעבור ל־גידול אינטנסיבי. בתוכמוה. ורגע יד־עם בגידול סלק־סוכר וגידולי תע־שיה אחרים".

רענן: „בשלוש־ארבע השנים ה־קרובות. עדיין יישארו הירקות ה־ענף העיקרי. קיבלנו סיוע, הלמידי שביעיות בשרות לאוכי ההפסדים הצפמבר".

רענן קסל, מזכיר

● קטיף באיחור

גידי: „הצטמצמו אבל לא נפסקו. ערב הפסח, בימי שיא מחירי ה־ירקות בשווקים, נשארו עגבניות בשילות על השיחים. עגבניות ש־נקטפו באיחור קיבלו מחירים נמו־כים. הנזק נאמד בכ־50 אלף ל־רות".

רענן: „חבל, אבל עבודה שכירה הזיק הרבה יותר. היא עלולה ל־פורר את החברה מבפנים."

בינתיים קיבלו אנשי קליה „בר־נוס" נאה מהסוכנות — מטע תמרים הגדל פרע בסמוך לשפך הירדן אל הים. ההשקעה בו מועטה, והכנסתו נאה. קליה מגיעה דקלים למבירה, עוקרת ומובילה דקלים לבית ה־מזמין. מחיר דקל נע בין 350 לאלף לירות בהתאם לגובהו, והחברים מ־ספרים על „תודעת דקלים" גוברת בארץ. בשנה החולפת מכרו דקלים ב־27 אלף לירות.

המעבר אל מרגלות חורבות קו־מראן פותח פתח לשירותי תיירות. תיצניו הראשונים של הענף כבר נראים בעין. דלפק ארעי למימכר משקאות קלים וירקות נפתח בימי השרב בשולי הדרך אל המערות.

✷ היצר משתזף בים

מאת מנחם תלמי

בוקר אחד בא אלי היצר הרע.

— השמע, חביבי, — הוא אומר — תן הצצה על מזג ה־אוויר. קלאסה של קיץ. בוא נרד לים.

— אתה מבוגע, אמרתי לו — כל החוף מלא מוקשים של השטן. איפה שאתה לא דורך, מלא תתיכות עם בגדי ים קט־נים של עכברים. הכל בחוץ!

— נו, אז מה?

— לא קראת פסק הדין ה־הילכתי האחרון של הראשון לציון?

— אני לא מראשון, אני מ־תל אביב.

— אני מדבר על הרב ה־ראשי הראשון לציון, לא על ראשון לציון.

— בסדר, — אמר היצר — אז מה כתוב שם?

— כתוב כך: „חל איסור חמור מן התורה להתרחץ ב־חוף מעורב לגברים ולנשים. כל המפר איסור זה הוא רשע ואין לו חלק בעולם הבא".

— זה מוסמך? — שאל ה־יצר הרע.

— כתוב בעתונים.

— אז בעצם מה איכפת לך?

— מה איכפת לי?! שכל אחד ברחוב יצביע עלי באצ־בע ויגיד: „הנה הרשע!"? שיכתבו בתעודת הזהות שלי, בסעיף מקצוע „רשע"? וחוץ מזה, גן העדן הולך אצלך ב־רגל?

— בסדר, אני לא מתווכח אתך — אומר היצר — אז בוא נרד לפחות לחוף הנפרד.

ירדנו לחוף הנפרד. עשינו קיצור ונכנסנו דרך הגדר. מה שראינו בעינים שלנו, לא רא־תה שפוה על הים: מלא תתי־כות מבני ברק והאזור. כד ש־הבנו שטעינו בתאריך ובאנו בדיוק ביום של הנשים — כבר שמענו ציפצופים של משרו־קית וראינו שני פקחים בוד־גים רצים אלינו. אחד מהם תפש אותנו באוזן וצעק: אתה רוצה שאני אפרק אותך, יא סקס־מאניאק!?

תראה לי סקס־מאניאק אחד שרוצה שיפרקו אותו.

— אתה רואה, — גיחך ה־יצר הרע — עכשיו בוא נלך לחוף של הנורמאלים.

— הפעם זה לא יעזור לך, — אמרתי לו — יש לי די צרות בחיים גם בלי הים הזה. אני הולך הביתה.

— אתה מבוגע, — ציחקק היצר — תראה איזה שמש נהד־רת, איזה חולות. בוא נתפרק כסא־נוח, נשים עין על מצעד התתיכות. כמה הנאות עוד נש־ארו לך בחיים?

— הפעם לא תשבור אותי, — אמרתי לו — הפלטים של הראשון לציון עומדים לי בעי־נים כמו עמוד האש.

— מצאת לך מה שיעשה, — רטן היצר — אני הולך ל־חוף הרגיל.

הוא הלך להפרש כסא נוח בשמש, מול הים הכחול והתת־תיכות מצבע האפרסק. אני הלכתי הביתה עם הרגשת סי־פוק. אף אחד ברחוב לא הצ־ביע עלי באצבע, לא אמר הנה הולך הרשע.

מה שמרגיז אותי היא רק העובדה, שהיצר הרע נראה ב־זמן האחרון יוצא מן הכלל, תופש שמש ומקבל מיום ליום צבע יפה יותר; שיש לו צחוק ממזרי בעינים ותכניות מסוג־עות לבילויים לא נורמאליים. הוא משחק „מטקה" עם תיירות מבודדות, לוקח על ה„מטקה" פריחות מדרום העיר, משתתף ביחד עם תיכוניסטיות שמס־תלקות מהשעורים ודוקם תכ־ניות התגוללות על ויילות ב־שפה.

הוא בריא כמו ויטמין ואותי שואלים למה אני מתפתל ו־מדוע שחור לי מתחת לעינים.

לך תספר להם על האזהרה של הראשון לציון ועל התב־ניות שלי לגבי גן העדן.

האיש שהניח את היסודות לעוצמה המדעית של ישראל

מאת **אברהם פלג**

מן אות האבלים — ביניהם נשיא המדינה, נשיא בית המשפט העליון, שרים, חברי כנסת וחברי הקהילה המדעית — שליוו השבוע למנוחתו האחרונה את פרופ' ארנסט דוד ברגמן, ידעו שהסתלקותו היא אבידה שאין לה תמורה ועם מותו נחתם אחד הפרקים המזהירים של המדע הישראלי.

יקצר המצע מהעלות קווים לדמותו רבת הפנים של פרופ' ברגמן ולפעלו העצום, שרבים, שרבים מפרקיו חייבים לפי שעה להישאר עלומים. לפני כעשור שנים אמר עליו דוד בן־גוריון ז"ל: „נפל בחלקו של פרופ' ברגמן לעבוד על מחקרים שהשתיקה יפה להם". ואולם גם בשל המעט החקר הנגלה שלו — ראוי המדען לכל אותם התארים שהוכתר בהם כשהסתלקותו השבוע — דמות המדען הדגול ביותר שקם לישראל, אבי המחקר הבטחוני ועוד ועוד.

לאמיתו של דבר, בעקר מתוך הגוף שלנו לא מדען אחד — אלא כוסד שלם, שהקיף תחומי מחקר, הוראה, ופעילות ציבורית ומדינית, מנהגים וענפים, מיוחדים לא הולך כלהשתאות לחיות האיש. מנין שאב את כוחות הגוף והנפש ומצא את הזמן לעסוק במיגוון כה רחב של ענינים? הוא פירסם קרוב ל־500 עבודות מדעיות ואף על פי כן מצא פנאי לעבור על עבודות תלמידיו הרבים, להקים מוסדות מחקר, לקדם ולדחוף את ביצועם של פרוייקטים כבעלגיים מהגדולים במדינה, ולהיות חבר בשורה ארוכה של ארגונים מדעיים. אמרו עליו, על א.ד. ברגמן, שאם ייקלע אי פעם לאי בודד — תוך זמן קצר הוא יקים עליו מעבדה משוכללת...

בפגישה ראשונה עם האיש לא היית יכול לעמוד על מהותו זאת: מיבטא „ייקי", שיג ושיח „קורקטי" אך אדיב, בלורית משוכה בקפידה לאחור, שהאפירה בשנותיו האחרונות, ועיני פלדה אפורות, הניבטות בך מבעד למשקפי קרן עבים. לבושו ה„מכופתר" תמיד המתון לא היה כדי להעיד שלפניך הקליטוסור הגדול של המדע הישראלי. את הצברת המוסף הבלתי רגילים שלו הוא משיג על ידי כוח רצון ומשמעת עצמית והיכנן רציונאלי של כל רגע ורגע מחייו. הוא הסתפק בכארבע שעות שינה ביממה, סיגל לעצמו קריאה מהירה ובכוח זיכרון הרף בידי השתלט במהירות על סוגיות מדעיות ובעיות אדמיניסטרטיביות. רק הגישון בשורשה גילה שמץ פויתנוע הבלתי רגיל המסתתר מאחורי הלבושת האפודיכאלית כלשהי, שלא היתה אופיינית לסגנון הצברי.

● המלצת אלברט איינשטיין

פרופ' א.ד. ברגמן לא הסתגר בהיכלי השן של המדע, הוא לא היסס מלהיכנס ל„מים הקרים" של פעילות ציבורית ובמסלול חייו הצטלב — יותר משל כל מדען ישראלי אחר — במסלול חייהם של מנהיגי העם כוייצמן, בן־גוריון ועוד. פרשיות חייו של המדען — חופפות את הפרשיות הפוליטיות הסודיות ביותר של מדינת ישראל. ועוד: בניגוד לגיבור המסוגים ול„שמירת הפרופיל" מן הציבור, המאפיינים בדרך כלל את המדענים, הנה פרופ' ברגמן היה „מעורב" בכל נימי נפשו באקטואליה של המדינה, אשר לה ולבטחונה — היה מסור עד יומו האחרון.

הוא נולד בגרמניה בשנת 1903. אביו היה רבה הראשי של ברלין והקנה לבנו חינוך יהודי מסורתי. השפה הראשונה שידע לקרוא — היתה העברית. אביו ביקש שילמד ויהיה לרב בישראל, אך ברגמן הצעיר פנה לעולם האקדמי והחילוני. בהיותו בן 21 זכה בתואר דוקטור לפילוסופיה של אוניברסיטת ברלין, שבה סיים את לימודיו בהצטיינות. הישגיו ברגמן קנה לעצמו שם במרצה הצעיר ביותר באוניברסיטה ולא עברו שנים רבות והוענק לו התואר פרופסור.

בשנת 1933 היה כבר שם דבר במדע העולם. עלייתו של היטלר לשלטון; בישרה שינוי גדול במסלול חייו של ברגמן. השמים המתקדרים של אירופה מניעים אותו לעבור לבריטניה ושם הוא פוגש את האדם שהטביע את חותמו העז ביותר על חייו — פרופ' חיים וייצמן, נשיא ההסתדרות הציונית ומי שעתיד להיות הנשיא הראשון של מדינת ישראל. פרופ' וייצמן מנסה בלונדון, לגייס מדען צעיר ומבריק שינהל את מכון זיו המיועד להקמה ברחובות (אשר לימים היה למכון וייצמן). פרופ' אלברט איינשטיין מעיד לד"ר וייצמן כיש לו בשבילו „האיש המתאים" — צעיר מגרמניה בשם ארנסט דוד ברגמן.

● בין וייצמן לבן־גוריון

השניים נפגשים בלונדון ווייצמן נותן מיד את עינו לטובה ב„פלוי מבריליס". זמן מה עובד פרופ' ברגמן במחיצת פרופ' וייצמן בבריטניה. בתחילת 1934 נוסע המדען הצעיר — במצוות פרופ' וייצמן — לישראל ומתחיל להכין את הקמת מכון זיו. לימים סיפר פרופ' ברגמן: „למכון זיו נדרשו בראש ובראשונה פועלים שמנוים לצורך בנייתו. והכן המשלני, חברי ואני, שרוולים ועזרנו לבנאים להשלים את הבניין".

פרופ' א.ד. ברגמן ז"ל
ה„בן יחידי" של וייצמן
שהלך אחרי בן־גוריון

עבודתו המשותפת עם מורו ורבו, פרופ' וייצמן, נמשכה לסירוגין, יותר עמו פיתח תהליך להכנת פחמימנים ארומטיים מנפט. מפרופ' וייצמן קיבל את הנטיה לעסוק בפטרוכימיה, התחום שבו הירבה ברגמן לחקור. השיתוף בעבודת השניים נמשך בזמן מלחמת העולם השניה, עת סייעו במחקריהם למאמץ המלחמתי של בעלות הברית.

רצה הגורל ואחת הפרשיות הקשות ביותר בחייו של פרופ' ברגמן היתה כאשר נקרע בין מורו ורבו פרופ' וייצמן לבין אדם אחר שהעריצו לא פחות — ראש ממשלת ישראל דוד בן־גוריון. על פרשה זו, שהיתה כנראה הקרע הנפשי העמוק ביותר בחייו של המדען, מיטיב לספר נגיד מכון וייצמן מר מאיר וייסגל בספרו „עד כאן".

„תמיד הניתה, כי גלימתו המדינית של וייצמן תיפול על כתפי ארנסט ברגמן. וייצמן סמך עליו כליל ובלא סייג במשך שנים רבות. ברגמן סיפר לי פעם, שבמשך שיחותיו התכופות עם וייצמן — והללו נערכו כמעט מדי יום — הוא היה מוקסם מן התיאוריות של האחרון. בלי להתחשב בשעת הלילה המאוחרה — ברגמן עבד לפעמים עשרים וארבע שעות ביממה — בין בלונדון, ניו־יורק או רחובות, הוא היה חש למעבדה כדי לבחון את התאוריה של וייצמן. הן תמיד היו ניתנות להוכחה. לימים, כשראייתו של וייצמן החלה נחלשת, הוא סמך כמעט לחלוטין על ניסוייו של ברגמן. בדיוק כשם שהיה זקוק לו למטרות אחרות, הוא הזדקק לברגמן בשל המדע שלו. עם כל היותו שקוע ראשו ורובו בבעיות ציונות ומדיניות, תמיד יכול היה למצוא שעה או שעתיים כדי להיפגש עם ברגמן. יחס הדוק ואינטימי זה עם ברגמן התחזק מאה מונים אחרי מותו של בנו הצעיר של וייצמן, מיכאל. וייצמן היה נוהג לקרוא לברגמן „בן יחידי שלי". לא היו אלה יחסים כשל דוד ויהונתן, אלא יותר כשל שאול ודוד; ואני בוחר בהקבלה השניה בגלל השתלשלות מאוחרת יותר של המאורעות. ב־1947 עבר בין השניים „חתול שחור". מה שקרה באמת היה מורכב מהרבה דברים קטנים וכמה דברים גדולים, אישיים ומדיניים".

„בימים ההם", מוסיף ומספר מאיר וייסגל, „היתה גברת וייצמן כבולה בקסם אישיותו המגנטית של ברגמן והיא חבבה עליו בלהט. הוא שירת אותה בדרכים רבות והיה אף לה לתחליף לבנה שניספה. כל זה היה טבעי, אך לא היה בכך כדי להקל על המצב. מכל מקום, לא אירעו אי־נעימויות שיעכירו את התכנות לפתיחה (של מכון וייצמן — א.פ.). כלפי חוץ היה ברגמן, פחות או יותר, מקובל על ד"ר וייצמן. עדיין היה „בן יחידי", אך כל העת הבחנתי במודעות גוברת, משהו שהיה מכרסם בוייצמן, בלי שיכול היה להשתחרר ממנו. מזמן לזמן היה מפטיר כמה מלים בהיותנו ביחידות. הוא חש שבזבת המדע הטהור הולך ונהפך למבודד. הוא הבין את הלחצים, אולם לא רצה שחברה ומעורבות צבאיים יספיגו השפעה של קבע על אופיו של המכון. פחד זה, סבורני, שהדשו היה ביחסים שבין ברגמן ובן־גוריון. ברגמן שימש יועצו המדעי של בן־גוריון, דבר שוויצמן ראה בו, ביודעין או שלא ביודעין, גדוש מבכר. היו בעיות אחרות, נדירות, האינטימיות ההגבבה הכבה, האמון הגמור, שהתקיימו ביניהם משך שנים כה רבות, הלכו ונתעמעמו, עד אשר נעלמו כליל."

● בונה המחקר הבטחוני

לגבי פרופ' ברגמן היתה זו לא רק פרשה מזעזעת בחייו, אלא פרשת דרכים במדע. שכן לא עמדה כאן רק שאלה של „מעורבות צבאית", כפי שגרס וייצמן ז"ל. העניין היה נרחב יותר. פרופ' ברגמן החל לתת יותר ויותר את דעתו על כך שחוקרי המחקר הטהור מסתגרים ב„היכלי שן" ושבמצב ישראל וכצורתה מחייבים שיטת דגש גדולה יותר על המחקר השימושי. על רקע זה אף נפרדו דרכיו — בשנת 1951 — בדרכי מכון וייצמן ו„הבן היחידי" של נשיא המדינה נטש את ראשות המכון והצטרף בלב ונפש אל מחנהו של ראש הממשלה, דוד בן־גוריון, ובשירותו החל לבנות את המערך המדעי הממלכתי של ישראל ובצד זה את המחקר הבטחוני. כגבה זו במסלול חייו של המדען, הלכה והעמיקה והתמידה עד יומו האחרון. לא פעם דיבר במרירות על הנטיה המסוכנת הרווחת בקרב מדעני ישראל, להסתכל בביטול על החוקרים השימושיים. „עלינו להיגמל מכסורת הישיבה", טען, „לפיה כל הלומד יותר לשם שמים הרי זה משובח יותר. מדע שימושי מסייע לבטחון ובלי זה גם מדע לא יהיה לנו".

לכותב שורות אלה היתה הזכות לעשות פעמים מספר במחיצתו של פרופ' ברגמן. באחת הפעמים סיפר לנו, שביסוד הקרע שלו עם מכון וייצמן היה רצונו להפוך את המכון למרכז ממלכתי למדע שימושי. „וייצמן התנגד לכך", סיפר, „ובן־גוריון תמך בי. עמדתי, איפוא, לפני בחירה אישית בין שניהם. הבחירה היתה קשה — אבל בחרתי בבן־גוריון ולא בוויצמן".

מכאן ואילך הוא נרתם יותר ויותר ליעדים לאומיים במדע ולמחקר בטחוני. עוד קודם לכן, עם פרוץ מלחמת הקוממיות, הוא נמנה עם מייסדי המ"ד (חיל מדע) ומסייע רבות למאמץ המלחמתי של ישראל המאבקה על עצם קיומה. לאחר הקמת המדינה הוא נותן יד להקמת רפא"ל (רשות פיתוח אמצעי לחימה) ובשלב מאוחר יותר — הוועדה הלאומית לחקר החלל, ששיגרה בשנת 1961 את הרקיטה „שביט ב'").

● הקמת המערך הגרעיני

דוקא הבניה אינו מרפה מכנו ותחת שרביטו או בהשתתפותו צצים בה אחר זה שורה של מוסדות מדע מכריעים בחשיבותם לישראל — המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח, האקדמיה הלאומית למדעים, האגודה הכימית, המכון למחקר ביולוגי ועוד ועוד, וכגולת הכותרת של פעילותו הוא מקים את המערך הגרעיני של ישראל. הוא מייסד את הוועדה לאנרגיה אטומית ומשמש כיו"ר שלה משנת 1952 עד שנת 1966. הוא המדען היחיד בישראל, שמילא תפקיד זה, שכן עם פרישתו, נטל על עצמו ראש הממשלה דאז, מר לוי אשכול ז"ל, את התפקיד הזה והוא הועבר מראש ממשלה אחד למשנהו.

בניצוחו מוקם הכור הגרעיני בנחל שורק. אך לא איש כברגמן יסתפק בכור קטן בן חמישה מגאואט. הוא מביא לפני הממשלה הצעה גרנדיוזית: להסתייע בעזרה וידע צרפתיים על מנת להקים בדימונה קריה למחקר גרעיני, שבמרכזה יעמוד כור גרעיני בעוצמה של 24 מגאוואט (שלאחר מכן הוגדלה ל־26 מגאוואט). בן־גוריון תומך בתכנית ויום אחד נתבשר העולם, כי מטוס ביון אמריקני גילה שמפעל ה„טקסטיל" בדימונה — אינו אלא הכור הגרעיני השני של ישראל.

● כך נולדה תכנית הכור הדו־תכליתי

בניגוד למדענים רבים, היה פרופ' ברגמן מוכן לוותר מרצון על חלקו ב„עולם הבא" של המחקר — כלומר על פרסום עבודות מדעיות, ובלבד שיוכל לתרום ל„עולם הזה", כלומר לצרכים היומיומיים של המדינה. ועם זאת, הרי הצביע את חלקו האישי בהישגי המדע שלנו. ואולם באחת משעות הרצון שלו סיפר לכותב שורות אלה, כיצד נולדה התוכנית האמריקנית־ישראלית להמתקת מים באמצעות כור גרעיני דו־תכליתי — להפקת החשמל ולהמתקת מי ים.

„כשהועלה הרעיון בארצות־הברית", סיפר, „שלח הנשיא דאז, קנדי, מומחה לענייני אנרגיה גרעינית — לישראל. המומחה, בשם צייס, הגיע ארצה ונפגש אתי. התברר, שהוא עומד בראש צוות גדול בן 130 משפטנים, העוסק באספקטים המשפטיים הבינלאומיים של האנרגיה הגרעינית. בשיחתנו גם התברר, ששמו המקורי הוא דווקא עברי — „זיות", שהיה באנגלית ל„צייס"...

„ובכן, מומחה זה התחיל לשאולני: לצורך מה דרושה לנו אנרגיה גרעינית? לשם מה דרוש לנו הכור בדימונה? ותוצאה בזה, לשאלות מסוג זה, התכוננתי מבעוד מועד השבתי למיסטר צייס: אנו ארץ ענייה, משאבי המים שלנו מועטים ביותר והמעט הזה מנוצל כמעט לחלוטין. עתידנו בחקלאות, תעשיה ומדע — תלוי ביכולתנו להשיג מקורות נוספים של מים, באמצעות המתקה.

„נראה שהסברי מצא חן בעיניו ושב צייס חזר לארצות־הברית ודיווח מה שדיווח. אחריו הגיע — בפקודת קנדי — מדען גרעין. לקחתי אותו לסיור של שמונה ימים בארץ. הראיתי לו מה שהראיתי לו והסברתי לו מה שהסברתי לו. הוא כנראה חזר נלהב לארצות־הברית ודיווח לנשיא קנדי".

הנשיא קנדי התרשם והחליט לשאת — בסעודה השנתית שערך מכון וייצמן בניו־יורק ושאליה הוזמן — נאום גדול על הענין. שיש לארצות־הברית בשיתוף אטומי עם ישראל, למען פיתוח טכנולוגיות המתקה, לטובת כל האנושות, וכדומה.

„בארץ, נשמנו לרווחה. בסופו של דבר, הסיוע האמריקני לתוכנית ההמתקה היה חשוב מאוד. והנה רצה הגורל ולפני הסעודה החגיגית — נרצח הנשיא קנדי. והיינו די מיואשים. לסעודה החגיגית הופיע הנשיא החדש ג'ונסון, שלא היה בקי — כך חשבנו — בכל הנושא. והנה כשהחל בנאומו, הוא הקדיש חלק נכבד מדבריו לשיתוף גרעיני עם ישראל ועד כמה חשוב לעולם ששתי הארצות יישמו את הידע בתחום הפקת מים. בהמשך, כמובן נדחה, כנראה, גם כמה וכמה פקידים גבוהים בוושינגטון. לאחר מכן התברר, שהנאום הוכן של קנדי בנושא זה הועבר לעיונו של הנשיא החדש ג'ונסון, וכך קרה שביקשו לצלם על התכנית המשותפת להמתקת מים של אמריקה־ישראל".

ה„רומן" המשותף שלו עם המערך הגרעיני של ישראל בא לקיצו ב־1966. פרופ' ברגמן הודיע על פרישתו מתפקיד יו"ר הוועדה לאנרגיה אטומית. היו שפירשו זאת כ„התפטרות", בשל הצטרפותו לסיעת רפ"י, לאחר הקרע הגדול שהיה בין דוד בן־גוריון לבין מפא"י. ואולם פרופ' ברגמן, באלגנטיות האופיינית לו, הכחיש שמועות אלה והסביר את כוונו להתפטרות בהתנגדות למדיניות המדעית בתחום הגרעין, שננקטה בידי ראש הממשלה דאז, לוי אשכול.

התפטרות זו היכתה הדים בעולם ומדעני גרעין צרפתיים הביעו בכתבי את צערם על פרישת ברגמן מהמערך הגרעיני לישראל. אשר למדען עצמו — הוא הסתפק בכך שבאחד הראיונות ל„מעריב" ציין: „תוך פיתוח אנרגיה אטומית לצורכי שלום, מגיעים ממילא לאופציה גרעינית".

● לא נח על זרי הדפנה

מי שסבר שקטפליקט זה עשוי לדחוק את ברגמן לקרן זווית — טעה. הקטליזטור האנושי מוסיף לפעול, להפרות, לדרבן ולהפרות. הוא מתבטא להורדת גשם מלאכותי (וכמובן, מקים ועדה מתאימה לכך). לאחר מכן הוא מכהן כנשיא המכון התקנים, נשיא האגודה לקרנות מחקר החינוך, יו"ר האגודה לקידום המדע, בזה אחר זה מוענקים לו „פרס ישראל", „פרס בטחון ישראל", דוקטור כבוד למדעים של כמה האוניברסיטאות ומרכז המדע בארץ ואוניברסיטה מונפלייה בצרפת, חברות כבוד של האקדמיה למדעים של ניו־יורק; וסוב — פרס וייצמן, פרס רוטשילד ועוד ועוד.

אך לא איש כברגמן ינוח על זרי הדפנה. כפרופסור לכימיה באוניברסיטה העברית בירושלים, הריהו מרצה ומנחה תלמידים הרבה. על אף פעילותו הענפה, הוא עובר על מחברותיהם תוך 24 שעות! אף אם כתביהן נזקקו לא רק לעברית, אלא גם לאנגלית, צרפתית, גרמנית, ואולי עוד כמה שפות. המורה הנבחר שבו מניעו להביע את דעתו על יעדי החינוך והאוניברסיטה. „האוניברסיטה אינה מוסד לדמוקרטיה", הוא אומר באחד הראיונות בעתונות. „תכליתה ליצור עילית אינטלקטואלית".

בראיון אחר: „אנחנו עוד לא למדנו, שפיתוח מדעי וטכני, זה הליך ארוך ומסובך. אנחנו עדיין חושבים, שאיש מדע טוב הוא כמו מכשף, שיש לו כל הפתרונות. שואלים אותו איזו שאלה והוא מוציא את כל הפתרונות מן השרוול. אבל זה לא כך. למצוא היום פתרון טכני לבעיה מדעית איזושהי, לפתח הטיבה...

(סוף בעמוד 28)

כך הופקרו הכורדים

דיכויו האכזרי של המרד הכורדי בעיראק הוא ראייה חותכת ליחסה השלילי של הלאומנות הערבית כלפי עמים ומיעוטים לאומיים לא־ערביים באזור המזרח התיכון

מאת **פרופ' משה מעוז**

דיכויו האכזרי של המרד הכורדי בכורדיסטן העיראקית ע"י גייסות ערבים־עיראקים עדיפים ומצויידים היטב, הוא ראייה חותכת ליחסה השלילי העויין של הלאומנות הערבית כלפי עמים ומיעוטים לאומיים לא־ערביים באזור המזרח התיכון.

„האם בא הקץ על מאבק העם הכורדי על הגדרה עצמית?"

דיכוי מרד זה שם כפי הנראה קץ לסיכויי העם הכורדי להגשמה לאומית, ונגזר עליו גורל כגורל הארמנים, האשורים והדרום־סודאנים, אשר מאבקם להגדרה עצמית בעת החדשה הוכרע ביד קשה והוטבע בנחלי דם.

גורלו המר של הלאום הכורדי מעורר בגלל כמה וכמה גורמים המאפיינים כולם או מקצתם את הנסיבות שהכשילו גם את מאבקיהם של עמים קטנים ומיעוטים לאומיים אחרים במזרח התיכון.

ראשית, בתחום יחסי הכוחות הצבאיים היתה לממשלה העיראקית עדיפות מכרעת לעומת המורדים הכורדים בכוח אדם, בנשק ובציוד. כנגד אלפי הלוחמים הכורדים המצוידים בנשק קל ובינוני פעלו 4—5 דיוויזיות עיראקיות, חלקן ממוכנות וחלקן משוריינות, המצוידות במטוסי תקיפה סובייטיים החדישים. עדיפות צבאית זו היה בה כדי לקחת את ההדרגות שעמדה לצד הכורדים בזה להיכה נוצות והתנאים הטופוגרפיים הרריים נוחים להגנה.

שנית, המיקום הגיאוגרפי הבדיני של כורדיסטן העיראקית — הנעולה ביבשה ללא מוצא לים ומוקפת מדינות עוינות כתורכיה, איראן וסוריה — צימצם את חופש הפעולה והתמרון של הכורדים, הגביל את אפשרויות הסיוע מבחוץ, והגדיל את תלותם בכוונות השכנות.

מדינות אלה, שבתחומן יושבים מיעוטים כורדים גדולים למדי, התנגדו תמיד להקמת מדינה כורדית עצמאית בצפון עיראק בחשש שזו תגרום התקוממות בקרב תושביהן הכורדים. בעמדה שלילית עקרונית זו לא היה הבדל בין תורכיה (2.5 מיליון כורדים) וסוריה (250 אלף כורדים) הנוקטות זה שנים מדיניות דיכוי כלפי המיעוטים הכורדים שלהן, ובין איראן הנוהגת במדיניות ליברלית יחסית כלפי מיליון וחצי הכורדים שבשטחה.

● סיוע ישראלי

ההבדל היחיד שהיה קיים בין מדינות אלה הוא שבעוד שתורכיה וסוריה מנעו כל סיוע לכורדים העיראקים, ובמקרים מסויימים אף סייעו לממשלה העיראקית נגד הכורדים, עזרה איראן עד לאחרונה למורדים הכורדים בעיראק בנשק, באספקה ובאהדה; ולפי מקורות עיראקיים אף איפשרה מעבר לסיוע ישראלי בציוד ובציוד.

ברם הסיוע האיראני למורדים הכורדים, שהיה לא בלתי־מוגבל, נבע מתוך עוינות לעיראקים יותר מאשר מאהדה לכורדים. איראן, שהיתה מסוכסכת עם עיראק זה כבר על הגדרת הגבולות בנהר שט־אל־ערב, וראתה בה גם סכנה לבטחונה, סייעה את המרד הכורדי במגמה להתיש את איבתה ממערב ולרתק כוחות עיראקים גדולים להכרעת המרד. אך לא כאשר שופרו באחרונה היחסים בין איראן ועיראק בתיווכו של בומדיין האלג'ירי ונעשו ויתורים עיראקיים לאיראן בשאלת שט־אל־ערב, התחייבה איראן להפסיק בתמורה את הסיוע למורדים הכורדים ובזאת ניתקה את עורק החיים האחרון של המרד הכורדי.

לגבי הכורדים אין זו פעם ראשונה, אם כי יתכן מאד שזו פעם אחרונה, שהם משמשים כלי משחק בידי מדינות או מעצמות זרות הנוטשים ברגע שאינם משרתים יותר את האינטרס המעצמתי.

כבר לאחר מלחמת־העולם הראשונה התחייבו מעצמות הברית בחוזה סוור (1920) להעניק אוטונומיה לכורדים באזורים בעלי רוב כורדי, שהשתייכו קודם לאימפריה העותמנית, בין היתר מתוך מגמה לקצץ בטריטוריות של תורכיה שנלחמה נגדן. אולם המעצמות הללו נסוגו מהתחייבות זאת בחוזה לוזאן (1923) נוכח כוחה העולה של תורכיה הכמאליסטית וחשיבותה הגדולה כבעלת־ברית פוטנציאלית למעצמות.

המעצמה המערבית באותה עת, בריטניה הגדולה, נסוגה בסוף שנות ה־20 גם מהבטחתה להעניק אוטונומיה לאזורים הכורדים של כרכוך, וסולימאניה, שאותם סיפחה לעיראק המנדטורית בהסתמך על הצורך להעניק אוטונומיה לכורדים.

● בריה"מ תמכה

מעצמה גדולה אחרת, בריה"מ, שבתחומה כבר ביצור כורדי זעיר, גיבתה במשך שנים את הכורדים במאבקם נגד איראן ועיראק, אך פנתה לכורדים עורף בעיתה שיכלה לשפר את יחסיה עם מדינות אלה. כך לבשל הוקמה ב־1946 בחסות סובייטית „רפובליקה עצמאית" כורדית בצפון־מערב איראן, שהיתה מחובר (בצד רפובליקה אזרבייג'אנית דומה). אולם כאשר באותה שנה הגבול הכביש הסובייטי של כל צפון איראן הבא איראני התקיפו צבאה חידש את הריבונות האיראנית בכעבר, התחסלה המדינה הכורדית הראשית, ובכיחד מצטפה ברזאני, שהיה אחר מכר המדינה הכורדית בת־ההיא, ברח צפונה, לבריה"מ.

בריה"מ המשיכה אמנם להמתין במאבק הכורדי בעיראק במשך תקופה ארוכה ונתנה מקלט למנהיג הכורדי מצטפה ברזאני, במשך כ־12 שנה אך עתה שנאלצה לבחור בין תמיכה בתנועת השחרור הכורדי ובין העניין האסטרטגי־פוליטי־כלכלי בעיראק, העדיפה את הצד השני, ציידה את הצבא העיראקי... להלחמה במורדים הכורדים... כורדית „לוחמי חופש", הפסקת „לגורם ראקציונרי המכרת את ... אימפריאליזם".

לבסוף יש להדגיש את הלקח השלטונות הערבים־עיראקים צבאי? דיכוי המרד הכורדי, הפיכת היסוד של המשטרים הערבים השונים ששררו בעיראק מאז עצמאותה היתה שלילה כוללת של הקמת „בית לאומי" לכורדים במסגרת אוטונומית פוליטית ומנהלית, ולא כל שכן, במסגרת מדינה עצמאית. תפיסה זו עולה בקנה אחד עם האידיאולוגיה הפאן־ערבית הרואה באזור המשתרע מן המפרץ הפרסי ועד האוקיינוס האטלנטי את המולדת הערבית שבו אין מקום להגדרה לאומית עצמית של עמים אחרים.

בשם אידיאולוגיה זו דוכאו, למשל, בעבר הקרוב, מיעוטים לא־ערביים בדרום סודאן (אפריקנים פגאניים ונוצריים) ובסוריה (אשורים וכורדים), ונכפה עליהם תהליך של ערביזציה תרבותי. רק הכורדים בעיראק הצליחו עד לאחרונה לשמור על ייחודם התרבותי־לאומי ועל אוטונומיה פוליטית למעשה, בעיקר הודות לעוצמתם הצבאית, למנהיגים הפוליטיים הלוחמים הלאומיים.

● כרסום ונסיגה

ברם, השלטונות העיראקים הצליחו בשנים האחרונות לכרסם בהדרגה בכושר ההתנגדות של הכורדים בהבטחות מדיניות ולחצים צבאיים. מחד גיסא הבטיחו לכורדים בהזדמנויות שונות, ובעיקר בהסכם ממארס 1970, הכרה בזכויות לאומיות על בסיס של דצנטרליזציה ושלטון עצמי באזורים מסוימים. ההבטחות ... ואף שלא קוימו. הבטחות אלה בגלואן הצליחו לפלג ולגייס מספר לא קטן של מנהיגים כורדים, וביניהם בני משפחה ברזאני, שהעניקו להם משרות רמות בממשל ובמוסדות אחרים.

מאידך גיסא, במקביל למאמצים לפלג את ההנהגה הכורדית, העבירו השלטונות העיראקים אוכלוסיה ערבית לאזורי כורדיסטן והקימו בחזרה תשתית צבאית־אסטרטגית גדולה באזורי ההר כהכנה לחידוש הפעולות הצבאיות נגד המורדים הכורדים.

במארס 1974 הכריזה הממשלה העיראקית על חוק מתן אוטונומיה לאזור כורדיסטן ועל חנינה כללית למורדים שיניחו נשקם; הצבא העיראקי פתח במתקפה כללית נגד הלוחמים הכורדים שבהנהגת ברזאני. על אף המתקפות הצבאיות של המורדים הכורדים בקרבות במשך חדשים רבים, גבר הלחץ הצבאי העיראקי ואילץ את המורדים לסגת ואף לבקש את עזרת איראן.

איראן לא עשתה הרבה בסיוע לכורדים מחשש לעימות חזית עם העיראקים. תורכיה עצמה סגרה את גבולה לפני הכורדים והפגינה „ניטרליות" אחרת כלפי עיראק. לפני כשבועיים הפסיקה גם איראן את הסיוע שלה ללוחמים הכורדים.

בזאת, כנראה, בא הקץ על מאבק העם הכורדי להגדרה עצמית בשלבו הנוכחי.

הוזלה
נוספת
לצרכן

העוף המיוחד
תנו־עוף, טנא עוף, עוף חיפה

הוזל
ב־1 ל"י הק"ג

מחירו
9.50 ל"י הק"ג

אל תשלם יותר

המועצה לענף הלול

هكذا من الأصل

למנוע הפתעה — להתגבר על עיכוב בהספקה

צה"ל נערך לאפשרות של התלקחות בשלוש החזיתות

צה"ל 75

מאת יעקב ארז

מונה שנים אחרי מלחמת ששת הימים שוב עלול חודש יוני להיות מועד קריטי להתלקחות מלחמה.

עת נשיא מצרים, כי ב־5 ביוני ז תעלת סואץ לתנועת כלי־שיט; בלה בעולם בהרווחה, הדלי־ ישראל נורות אזהרה. פתיחת בתעלה עשויה להיות מלווה רת כוחות מצריים גדולים ל־ ץ והילול בגדה המזרחית של ה, שבה מוגבלים עתה הכוחות 7 חי"ל, 36 טנקים ו־36 תותי־

ים עלולה להרוץ צעד צבאי כזה, ה הפרה חמורה של הסכם ה־ ה, בטענה שעליה להגן על תע־ סואץ ולאבטח את השיט בה. מי עשוי להתייחס לפעולה מצ־ כזו ב„הבנה". ישראל תעמוד בעיה קשה, כיצד לפעול ואם ל.

ד על כן, מצרים עלולה לנ־ את פתיחת השיט בתעלה כחלק כת הרגעה רבתי ולפתוח במל־ פתע.

תכיב 1975 נערך צה"ל בצל האפ־ ע שמלחמה תתלקח בתוך שבו־ או חודשים, והחשש פן יפגע בר המדיני ביחסי ישראל־ארה"ב מנו.

נות צה"ל למלחמה התמקדו עד בבניית המערך הצבאי, הרחבת הכוחות, אימונים מקיפים ובניית רים ומיכשולים באזורי הגבול. י השפעת השיחות, הדחיית ה־ ויה המדינית של המצרים, מחייב הודש כעקב יטהי אחרי המת־ בזירות הסכוכות, והערכה תכר־ של אפשרויות הפעולה על פי דות בעטה. כל שינוי בהיערכות ים או הסורים — ועכשיו גם ים — עשוי לשמש אות לכתי־ למערכות פעולות „מתוחנות" של ם — פתיחת התעלה, הארכת כוח החירום של האו"ם בשלו־ חודשים, הזזרת גופות 39 הנעד־ — היא עלולה לצאת למלחמה, לשנות בכוח את קווי ההפרדה.

די בפקודה אחת

ערכת המבצעית הנוכחית מג־ מאוד את מרחב ההתראה של למעלה מחמש דיוויזיות מצ־ חונות ממערב לתעלת סואץ שעות אחדות יכולות לחצו־ התפרס במערכים מוכנים מראש סיני. יחידות טנקים וארטיל־ הגנה אווירית ערוכות בקירבת ואפשר להפעילן ללא הכנות זה. פקודה אחת — ולמעלה אלף חיילים מצריים יעמידו ראל מול מציאות צבאית חד־ קו התוקף של סיני.

גיל המצרי האחרון, שניתן לו פומבי, חייב את צה"ל בכונ־ עידנות. בגבול הצפוני שורר יומה. זה שבועות אחדים עו־ סורים אימונים נרחבים בשט־ מישוריים בדרום־מערב דמשק, שערוכות בו דיוויזיות חי"ר ד בתוך זמן קצר אפשר לשנות יון התנועה של היחידות, להכ־ „קווי הדילול" ולשנות את הב־ בבאי.

● כרכים

ות גדודי „הצבא הפלשתינאי" ממערב לחרמון, מתריפה את נה, וכמובן, אין להתעלם מה־ שמשמיע חוסיין, הרוקם יח־ באים עם אסד.

מצב זה, עשוי להתחייב גיוס מילואים בגבול המתיחות. ק מערך מוגבר, לאור בדיקות ות האויב והשוואת סדר הכו־ לו עם זה של כוחות צה"ל ב־ חזית.

לקווי מלחמת יום הכיפו־ ל גידול רב בכוח הסדיר של המוצב בקווי החזית. נוכח ת של התקפת פתע כאסיוונית. השריון, הרגלים ובמיוחד האר־ ה של צה"ל, גדלו. סדר הכוחות ים גדל מאז המלחמה פי כמה, הטנקים, התותחים והיחידות ת בקווי הגבול עולה על ש־ קיים ערב מלחמת יום הכי־

תדירות הגיוס תואץ

גורם השוב, אך המציאות ב־ ההיערכות של האויב כחיי־ עתים גיוס מילואים, ולו גם , כפי שצפוי בעתיד. נראה, יות הגיוס בתקופה הקרובה אולי מואצת מאשר בעבר. גב דומה להליכה על חבל דק — גייסו מילואים עלולה להיות ז מוגברת של המערך : לא , עלול לחזור על עצמו מה־ לחמת יום הכיפורים. נטל האח־ הרובץ על כתפי הרמטכ"ל מכ־ הולך, איפוא, ולהתלכותיו יש השפעה רבה על מהלך החיים שאלה רבות אחרות, שאסור ה מבעבר.

ראש הממשלה, שר הבטחון, הרמטכ"ל ואלוף פיקוד דרום בסיור בסיני.

„רגישות המפקיד גדולה בהרבה מן הרגישות שהיתה לכהונה הזו לפני המלחמה", אומר אלוף בצה"ל, שהיה חבר המטה הכללי גם בתקופת רב־אלוף אלעזר. גם הביקורת חורגת כיום לעתים מגבולות שתחומה בתקופה שקדמה למלחמת יום הכיפורים, הרמטכ"ל מוצא את עצמו לעתים חשוף.

האפשרות הריאלית שתפרוץ מלחמה והשאיפה למנוע הפתעה צבאית היא גורם יוצר מתח ומטיל מעמסה מיוחדת על כתפי הרמטכ"ל ויש המסתייגים מההכרזות הרבות על „הפתעה ששוב לא תהיה". יש להימנע מכל אשליה.

התעלמות דו"ח ועדת אגרנט מן הדרג המדיני וכיצוי הדין עם הדרג הצבאי בלבד עשו את הזרוע המבצעת של מדיניות הבטחון לנושאת בלעדית בעול האחריות למעשים, ובעיקר למחדלים. הדבר יוצר לחץ מודע או לא־מודע בעבודת אלופי צה"ל והרמטכ"ל, ויש שהשפעתו שלילית. גורמים בכירים המבקשים להבטיח את עצמם במערכת ההתדיינות ההכרעות, עלולים להגביל העזה בכלל והירות־יתר ולהימנע מהתייחסות לנושאים הנראים שוליים, אם כי חשיבותם רבה, כדי לא להרגיז מדעות אישי הבטחון המרכזיים.

● ה„ועדה" גם חיזקה

מאידך גיסא, התחזק מעמדו של הרמטכ"ל בעקבות פרסום דו"ח ועדת אגרנט והדבר מקנה לו מעמד מיוחד ואף מכריע בהתדיינות בנושאים מדיניים־בטחוניים שהוא שותף להם, וזאת לא רק מכוח סמכותו הצבאית העליונה, אלא גם בתוקף היותו יחיד בצמרת המדינית־הבטחונית העלול לתת את הדין אישית.

מעמדו של הרמטכ"ל העשירי התחזק בעקבות חילופי השרים במשרד הבטחון. רב־אלוף (מיל.) משה דיין הירבה להתערב בנושאים אופראטיביים, בתיכנונים ובשלבים הקודמים לביצוע פעולות מבצעיות. שמעון פרס נמנע מהתערבות כזו.

בתקופת כהונתו כשר הבטחון נעשה שמעון פרס מקובל על הפיקוד הבכיר של צה"ל ועל מיפקדות השדה. הוא מרבה לבקר ביחידות, בודק את העשייה, משוחח עם האנשים, אך בעיקר שוקד על טיפוח מערכת הייצור והפיתוח והרחבת הרכש, בעיקר שותו כל שאפשר לתת בידי צה"ל כלים חדישים ומתוחכמים, לפתח מערך לוגיסטי ומינהלי יעיל, להשרות רוח טובה במערכת הבטחון, להגביר את האמון ולחזק את המורל. שמעון פרס מאפשר חופש פעולה רב לרמטכ"ל ומחזק בכך את מעמדו.

מרדכי גור נחשב מאז ומתמיד קצין בעל „ראש פתוח", המבקש לעורר ויכוח, מוקיר דעות חורגות, מאציל סמכויות ומאפשר פעולה לקצינים שאת עבודתם הוא מעריך. לצומת זאת, נמתחה עליו ביקורת מוסבית לא מעטה בשל התבטאויותיו בפומבי. ידיעות סיפרו באחרונה על התייצבות שרים בכירים מדבריו במסגרות סגורות ; לשונו השוקנית והתבטאותו האימפולסיבית לעתים מעוררות ביקורת.

ההתנגדות לשיבוץ האלוף (מיל.) אריאל שרון במערך הסדיר של צה"ל בעוררת תמיהה. לדעת גורמים בכירים חשובה מאוד תרומתו של אריאל שרון דווקא בימים אלה.

● מאמץ בתחום האיכות

פעולותיו של גור בשנתו הראשונה כרמטכ"ל, זוכות להערכה. בעיקר בתחום בניית הכוח ; הקמת היחידות, אימון והיערכות בגבולות, ורוחות האימרה : „מוטה הוכיח את כוחו כמפקד בזנה", אבל הבנייה הכמותית והגדלת של הכוחות עשויה לבוא על חשבון איכות. הרמטכ"ל ומפקדיו מצווים לבדוק היטב את המערכות האימון, ואת מידת היישום של הלקחים, לא רק בתחומים הנראים של הסיבות ועצבות, אלא גם בתחום של הפרט — האם התותחן בטנק פוגע היטב במטרה, האם החייל בחיל הרגלים בעל כושר גופני גבוה מזה שהיה בעבר ? האם מערכת ההדרכה בצה"ל מגיעה לחייל בשדה בהסבר ובמידע ? האם רמת האחזקה על הציוד המלחמתי עומדת במבחן המציאות מחוץ לימי הימים המתוחזקים ביעילות ? האם המשמעת בצה"ל מתמקת כיום ולא תפגע במשמעת המיבצעית בעיתות לחימה ?

ויש שאלות רבות אחרות, שאסור להתעלם מהן. אחרי שמלאכת העשייה הגדולה הואצה. אחרי שהכבות גדלה באורח כה ניכר, יש לשאוף להעמקת הידע ולטיפוח האיכות. על הנושאים האלה אחראי הרמטכ"ל, והוא מבצע באמצעות קציניו.

לאחרונה עלו קצינים רבים לדרגות אלוף. קצינים רבים במיפקדות העורפיות והקדמיות זכו בדרגות הבכירות אחרי שסיימו את פרק הזמן המינימלי להמתנה בין דרגת סגן־אלוף לאלוף־משנה. כספר אלופי־השנה בצה"ל עולה על שהיה בעבר. יש גורסים שחלה „אינפלציה" בדרגה זו, וגורמים שונים מבקרים את גידול התקנים, בעיקר בקרב קצינים מקצועיים הכאיישים מיפקדות.

הקצונה בצה"ל נמצאת מאז מלחמת יום הכיפורים בתהליך מואץ של עשייה, ביחידות־שדה ובבסיסים עורפיים הוארכו שעות העבודה ומרבית הקצינים היו שותפים למאמץ בניה ואימונים חסר־תקדים.

● מלחמה בצל „עיכוב"

בימים האחרונים החל צה"ל בהתארגנות מיוחדת נוכח העיכובים בהספקת אמצעי לחימה מארה"ב. על פי עתונים זרים מעכבת ארה"ב הספקת טילי קרקע־קרקע „לאנס" ובואם של טייסים ישראליים לבסיס אדוארדס בקליפורניה לניסוי מטוס „אף־15". יש חשש לצימצום ההספקה הצבאית והקצבות הכלכליות לישראל, ומערכת הבטחון נותנת דעתה על אפשרות כזו. נראה, כי תקציב הבטחון יגדל בלירות, שכן יוקצו סכומים נוספים לתעשיה המקומית, להגברת הייצור והפיתוח המקומיים. החשש פן יגרום צימצום התקציב לצימצומים בעובדי התעשיות הבטחוניות אינו קיים עכשיו. יש לצפות לתופעה הפוכה.

לא מכבר הודיע שר הבטחון, כי 30 אחוזים מצרכי צה"ל מיוצרים בישראל. על־פי עתונים זרים מייצרת ישראל מטוס־קרב, שיעילותו הוכחה במלחמה האחרונה. אין ספק, את הייצור המקומי אפשר להרחיב.

המשבר ביחסי ארה"ב־ישראל חריף מכל שידענו בעבר, על כל המשתמע מכך באורח מעשי, וצה"ל כבר מתארגן למניעת פגיעה בכושר הלחימה שלו. המשמעת מוגברת, ומושם דגש על החסכון ועל שימוש יעיל באמצעים.

הצבא מתכונן לאפשרות של מלחמה תוך עיכוב הספקתם של אמצעי לחימה שהובטחו לו.

בלאק אנד דקר לתעשיה

החלף ישן בחדש

וקבל 25% הנחה בתוספת שי חינם
הרווח כולו שלך בשיטת החליפין
של Black & Decker

אם כלי העבודה שלך מקולקלים
או ישנים אל תמהר לתקנם. אך
אל תזרוק אותם! הם שווים כסף!
החלף אותם בכלים טובים יותר,
חדישים יותר ועם אחריות לשנה חינם.

לא משתלם לבזבז כסף על תקונים.
בתמורת המחיר לתקון אחד תוכל לקבל
כלי חדש של בלאק אנד דקר.
בלאק אנד דקר יקבל כל כלי ישן שלך
ללא התחשבות במצבו או בחברת היצור
שלו, ויחליפו לכלי תעשיתי חדש,
ובהנחה של 25% ממחיר הכלי החדש
ובתוספת שי חינם.

בלאק אנד דקר היא החברה
הבינלאומית היחידה בארץ המפעילה
רשת תחנות שרות ויעוץ משלה.

נבדק ואושר על־ידי מכון התקנים

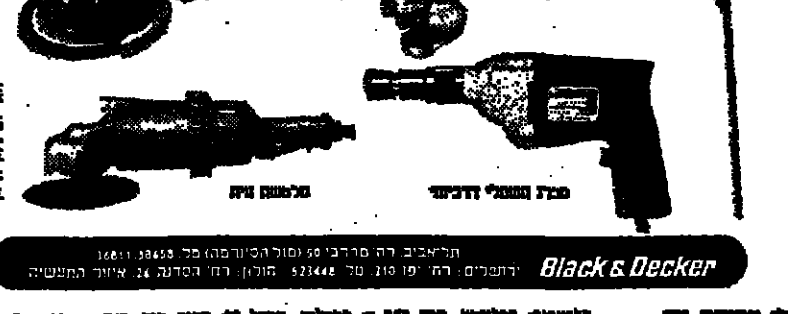

Black & Decker
תל־אביב: רח' מרדכי 50 (סוף הכיכרמה) טל. 16811, 38658
ירושלים: רח' יפו 210 טל. 523448 חולון: רח' הסדנה 26, איזור התעשיה

להשיג בכל החנויות לכלי עבודה, וכן —
[illegible]

זכו בשני פרסים מאלי דעת קהל במוצר הנבחר והאיכות המוכר בזהה

חגי לבנשטיין אילן

משפחה בארבע מהדורות

אורח לרגע

מאת עפרה אליגון

הצייר יצחק פרנל

הלך ושערו הארוך התבדר ברוח. רוח חמה ועצלה. המכרניות עברו על פניו ולא עצרו והוא גם לא ביקש כי תעצורנה. הולך בן השבעים וחמש. צעד למרחצאות ים המלח, כיון שהרגל שינתה פתאום מטעמה והתחילה לכאוב. אמר לאשתו הקטנה (בגיל) והגדולה (בפיגורה): „אילנה — אמר לה — ניקח את הילדים וניסע לים המלח".

הוא אמר זאת ב־ פאריס. והיא — לא צריך לומר פעמיים לאילנה שנוסעים לישראל. וכבר הבנות מוכנות אף הן לנסיעה, והמשפחה, נוסעת. אבא — יצחק פרנל (הצייר פרנקל לשעבר), בן השבעים וחמש אשתו אילנה בת העשרים ושבע, הבנות. אחת בת חמש, הקטנה בת שנתיים.

הגיע למרחצאות בשעה שלוש — והן סגורות. כבר מאוחר מדי — אמרו לו שם. לא נותר לו אלא לשבת על המרפסת של אהרוני, הוא אהרוני ראשון המתיישבים בסדום, ואשתו פרידה. הזוג שהביא חיים לים המוות.

ראה אהרוני את האיש וידע שלא איש בא אלא אישיות. ודיסט בזכרונו זכר ימים רחוקים. וכבר מסבים השניים על כוס גבוהה של סודה ומיץ אשכוליות. משקה הנהגים הנוסעים בדרכים הארוכות של הנגב והערבה. ישבו השניים הפליגו בשיחה על איך היו חיים פעם. ומה עושים כיום, ומניין בא יהודי — ומשמע אהרוני שפרנל בא מפאריס לרחוץ באמבטאות ומצאן סגורות, ומחרתיים יסע בחזרה אל עיר האורות הרחוקה — נצטער צער רב הציע אולי לבשת ל„אהרוני אחד" או „אהרוני שניים", הם המעיינות שאישנו גילה בשכבר הימים וקראם על שמו, והרי הם נקראים על שמו עד היום הזה, ומי שרוצה, יסיר מעליו את בגדיו, יכנס לים המלח המושיב אותך בתוכו כמו בכורסה רכה ומלטפת — ויתחמם לא רק במימי הים, אלא גם במרחצאות הגפרית.

*

לבד באת?" שואל אהרוני. „חלילה לי לבוא לבד — משיב פרנל — באתי עם המהדורה הרביעית של משפחתי".

„מה זאת אומרת מהדורה רביעית ?"

יושב ההלך ומסביר שהנה כך היה המעשה. הגיע בחור לגיל התבונה — נשא אשה. לא טוב היות האדם לבדו. ומאשה זו נולד לו בן שהוא כיום כבן, נו, חמישים. ועוד בן. רצה הגורל והנישואין לא עלו יפה — ונפרדו בני הזוג. לא עברו ימים רבים ונמצאה אשה אחרת שקשרה את גורלה בו — וממנה נולד לו בן שהוא כיום בן ארבעים וחמש.

ישב עם אשתו זו בצפת. רצייר. וגם האשה הולה לצייר. שיקמו חורבה ונולדה חצר גדולה של רב־אמן, עם חדרים וחדרי חדרים, עם אלמות תצוגה, ואטלייה — והיו באים אנשים, והיו באים אורחים — ציירים ויושבים עמהם חודש, חודשיים, והיו תכניות לבית אולפנה גדול, עם תלמידים. נראה היה לצייר שהגיע אל המנוחה ואל הנחלה. והמנוחה לא תמיד קרקע פוריה היא. מהדה ותתודה היום, שהיא מולידה ספאטיות, אולי שקיעה על שמרים, אולי התאבנות. פה ושם יש סערות. פה ושם. אבל בעיקר כמו שכתוב בסיפורים: ומאז היו בטוב...

*

אך, מדינת ישראל אינה מנוחה לאדם לשבת בשלוה. ואם גם יבצא ויבסס ביתו, יקשור חייו בריציה ובזר־תמיד־כנגדו, ויעסוק במלאכתו ובאמנותו — תבוא הארץ ותטלטל אותו טלטלה עזה כזו עד שכל עצמותיו האמרנה...

וגם שכנים יאמרו, אומרים הרבה בעיר הקבלה. ויש עירייה, ויש חוק, ויש מקרקעי ישראל, ויש כי שצרה עינו בכך וכך חדרים, וכך וכך שטח חצר, ומצרים צעירך — ועושים לך צרות צרורות בצרור החיים ואף מעבר להם...

ובין כל הצרות הצרורות הללו, בצרור היה של הרעיה בצרור החיים, והלכה בדרך כל בשר. ופרנל אז, כבן ששים. זקן שבע ימים ושבע תלאות. „גיל לא טוב להישאר עירירי — השבתי שהכל כבר נגמר". ולבטח היה נגמר הכל לולא התיוגיות, התאווה לחיים, וכוח ההתחדשות של אמן יוצר. היה אולי מתקפל ומחפש לאסוף פירורי בתת כבנים, נכדים ומעט יצירה במעגל שהולך ונסגר ושואב מן העבר.

כיון שמצאנו את פרנל על הכורסה של אהרוני, ישבנו עליה ביחד, הבטנו בים האפור שהחל להתאפר בורוד של ההרים המקיפים אותו. ו„בסוף העולם" הזה ששמו סדום יש שעת רחמים של בין הערביים. ואנו שואלים, והאיש שראה רבות, והראה רבות עונה, ומספר. ולבו טוב עליו, והוא מיטיב אהנו בספוריו, בבשורת התחדשות מלאה שבאה למבורכי החיים. בלי גינדור. בלי נימוס מתחסד. סתם. פשוט כך:

*

איפה עמדנו בסיפור ? עמדנו בגיל ששים, לאחר עשרים שנות חיים עם אשה שידעה לסגור את המעגל ובלכתה השאירה אותו יתום־בערוב־ימיו.

„ואז, יום אחד, באה צעירה בהירת שיער, לאטלייה שלו. באה לראות עבודתו עם צעירה אחרת מישראל. וראתה אותו בעזובתו, בחוסר הישע של אדם שאינו מורגל לדאוג ליום־יום. וסידרה מעט ביתו, לפעמים בישלה, ישבה לספר עמו על שירה, על ציור. מכאן לכאן הזמין אותה לבוא אליו עם מזוודה קטנה. אמרה שהחשוב — שרוצה היא לנסוע לאנגליה ללמוד אנגלית. אמר לה שתשאר ותלמד צרפתית. ונשארה. ומאותה נערה נולדו לו שלושה בנים יהודים כמובן. והאשה אף היא התגיירה. זאת היתה המהדורה השלישית...

אני זוכרת שכולם אז נדו לפרנל. שבטימטאות צפת אמרו מפה לאוזן — וגם בקול רם — שאיך, איך מרשה לעצמו אדם להוליד לעצמו את נכדיו. שהנה, זקן הוא, ואשתו נערה ונכדיה רחמנות על הילדים היתומים...

באותן שנים ידע ענות פרזות. נפרץ המעגל. האהבה לאשתו ולמשפחתו הצעירה עמדה כאתגר אמנותי כביר. „לאיש בא בימים להיות שוב אב, זוהי צמה העטור מפרה של בריאת עולם. זהו רגש של בטחון שמעיד אותך קדימה. אומר לך שתצליח, שתוכל, שמותר לנסות וללכת בשדות חדשים".

לחיות עם אשה צעירה ולצייר — זוהי אותה פעולה. אתה נותן את כל כולך. אתה מתרכז, אוהב, מעריך מעריץ, מתמרד. אתה מצייר ישר מן האמוציות. לא קופיות של הטבע. בורא טבע. איש בא בימים שבא אל אשתו והיא הרה לו, זוכה למתת נצח, לשמחה שאין למעלה הימנה. לאישור הטבע, לאמון של לבך אתה, לנעורים צעירים משל עולי הימים, משום שיש בהם בינת הגיל, והערכה ההודיה שמחוסרי נסיון לא יידעו לעולם טעמה.

פרנל דאג להבטיח עתידה של משפחתו הצעירה. הוא לא היה חרש לקול ההגיון שהתחבא בלשונות הרעות של העולם. ושל ההגיון הנובע כמעגל החיים שהזקנים הולכים לפני הצעירים...

אלא ששוב לא נהגו בו החיים כמנהגם תמיד. אשתו הצעירה הלכה לעולמה ביסורים רבים והותירה את בעלה המתקרב לגיל השבעים עם שלושה ילדים, שלושה בנים. שאחד מהם בעריסה, אחד בזרועו שעה שהוא מצייר. הגדול עדיין תינוק אף הוא, בכיתות הראשונות של בית ספר...

*

מיד נמצאה לך האשה הרביעית... דון־ז'ואן אתה, פרנל היקר..."

„דון־ז'ואן ? — לו הייתי דון־ז'ואן לא הייתי נושא אשה. רק משום שאני איש של אשה אחת לא יכולתי לחיות בגפי וקרה לי מה שקרה. חיפשתי אם לילדי. הייתי אומלל מאוד כאשר פגשתי באילנה. אומלל — אף כי נתון במעגל של יצירה הנובעת מהחיים, מקור חיים — ילדים קטנים. אולי אומלל איננה המלה הנכונה..."

בינתיים הגיעה שעת התה של ממש. ונסענו לאסוף את אילנה ואת הילדות, שכבר „בטחו" קמו משנת צהריים. ויצאה אלינו אשה צעירה, גבוהה ומלאה ושופעת חזה, ופרנל לא התאפק ומיהר לפנק על שפתיו ; „המודל שלי" — ושתי ילדות, שתי בובות חיות, חיוניות, מלאות צחוק, שובבות — לא היה איש במלון שלא ניסה „להתחיל איתן". לראות את המהדורה הרביעית של הגבר, ששערו האפור והזיק יורד אל כתפיו, את פניו הזכורות לנו היטב לפני הרבה שנים, והן עכשיו צעירות יותר, שמחות, רוות נחת של בעל ואבא וסבא וסבא גדול ומעל לכל של אמן שהשלים מעגל מלאים והיה לאגדה בחייו.

*

בתי צעירה מגינתי"... צוחק פרנל וחובק בין זרועותיו את בתו הפעוטה ואת ברכת האדם והאדמה הטובה הזו, שיודעת להיטיב עם המעטים.

אך, לו הייתי גבר !..."

דב גולדשטיין **ראיון השבוע עם** חיים צדוק, שר המשפטים

תמורת סיום פורמאלי של מצב המלחמה אפשר שישראל תציע למצרים ויתורים טריטוריאליים גדולים יותר משדובר עד כה

ישראל לא הוליכה שולל את ד"ר קיסינג'ר ולא היתה כל פגיעה אישית בסרובה לקבל את ההסכם המוצע, שתבע מאתנו ויתור רב־משמעות והציע תמורה חסרת־משמעות ● האמריקאים לא יכלו להתרשם לפני תחילת מסעותיו של ד"ר קיסינג'ר, כי ישראל תהיה מוכנה לוותר על המעברים ועל שדות הנפט, ללא הצהרת אי־לוחמה מצד מצרים ● אי־לוחמה וביטול מצב הלוחמה הם מונחים מעוגנים בחוק הבינלאומי ומשמעותם יצירת מצב חדש ביחסים בין המדינות ● המתיחות ביחסי ארצות הברית־ישראל היא זמנית ובקרוב יחודש הדו־שיח בין שתי המדינות וארה"ב תחדש את מאמציה להשיג הסדר ● נציב מעתה את המאבק נגד הבריונות והאלימות במקום גבוה יותר בסולם העדיפויות שלנו ● בעקבות פרשיות מיכאל צור ואחרות אנו נוקטים יוזמות לתחיקה ולשיפור דרכי המינהל אולם גם כך לא יכלה רשע מן הארץ ולא תיפסק כליל המחלה הממארת הזאת ● ההתנחלות אינה הבעייה הקרדינאלית של ישראל ורק ירושלים יוצאת מכלל זה.

אמור לשר המשפטים חיים צדוק, כי העמדה הישראלית, שגרמה להשעיית שיחות קיסינג'ר, לא היתה לרוחו — יכחיש מכל וכל. רמוז לו, כי הוא לא האמין באף שלב משלבי המו"מ, או בתקופת הבירורים שקדמה לו, כי אפשר יש סיכוי כלשהו להשיג סיום מצב הלוחמה, במסגרת של הסדר ביניים וכי אפילו הצביע על הסתירה שבין סיום לביניים — יחייך כממותיק־סוד.

אין, איפוא, ברירה אלא להציג את השאלה בניסוח אחר, כדי להיווכח, כי ברכה רבה לא צמחה אף מן השינוי.

— אדוני השר, שלושת השבועות שחלפו מאז ה„לאו" הישראלי לד"ר קיסינג'ר לא היו נעימים מבחינת היחסים בין ארה"ב לישראל. על רקע זה ומפני שאתה ידוע בהסתייגותך מהוויכוח, האם היית ממליץ עתה בישיבת הממשלה, אילו אפשר היה לשוב אל גלגל־הזמן לאחור, להשיב „לאו" זה לקיסינג'ר?

הייתי שלם להחלטה עם החלטת הממשלה — וראוי לדברים להיאמר בפה מלא, בלא להותיר מקום לספקות — שלא לקבל את ההצעה המצרית האחרונה, ואני שלם עם החלטה זו גם היום. בלי לגלות סודות מישיבות הממשלה, מותר לי לספר, שתמכתי בהחלטה המסכמת ונימקתי את עמדתי. באותו משמר עמדנו לפני הצעה מצרית מגובשת, שהוצגה לעינינו פחות או יותר בהודעת „קחו או הניחו", כלומר קבלו את הצעתנו או דחו אותה, אבל אין עוד מקום למו"מ משמעותי נוסף.

ה„חבילה" שהוצגה לפנינו היתה בעיני בבחינת עיסקה שלפי הביטוי האנגלי היא „משהו תמורת לא־כלום" שנעשה, וביתר דיוק, משהו משמעותי מאוד מצידנו תמורת כמעט לא־כלום מצד המצרי. נדרשנו לסגת משטח גדול, בעל משמעות אסטרטגית וכלכלית מכרעת. ראשונה, מבחינת הדברים, יש סיכון במסירת דבר מוחשי כטריטוריה כבר תמורה בעלת אופי צבאי ומדיני בריתא, היינו מוכנים ליטול על עצמנו סיכון זה, באשר הוא מחייב מעצם המצב בינינו לבין מצרים.

אפילו לא ניתן להשיג תמורת הוויתורים הטריטוריאליים שלנו סיום פורמלי של מצב הלוחמה, היינו חייבים לעמוד על כך, שהתמורה הנושאת משמעותית תניח את דעתנו וכי במשך תקופה ביניים ובראייה לעין תהיה רגיעה ולא תהיה התלקחות צבאית בחזית המצרית — יהיו אשר יהיו ההתפתחויות וההתרחשויות בחזיתות האחרות.

● לא צהלתי

ה„חבילה" המורכבת מנסיגה ישראלית תמורת הרגיעה בחזית המצרית, יכלה להיות בנויה מהתחייבויות במישור הדו־צדדי הישיר בין ישראל למצרים, מהתחייבויות עקיפות ומסידורים בשטח. ה„חבילה" שהוצעה לנו לא היה בה אף המינימום הדרוש להניח את דעתנו.

לא הייתי בין אלה שצהלו על ההחלטה שלנו. תמכתי בה, ביודעי את הסכנות הכרוכות בה במישור יחסי ישראל־ארה"ב. ואינני נמנה עתה עם המיואשים, הצופים תחזיות קודרות ביחס ליחסינו עם האמריקנים. בנסיבות שנוצרו ובשיקול מאזן של מה שהוצע לנו, לא היתה לממשלה כל ברירה אלא לדחות את ההצעה.

אני מאמין, כי היחסים בין ישראל לארה"ב מבוססים על שני יסודות איתנים: הידידות, שהעם האמריקני והמימסד הפוליטי שלו, על כל רבדיו ומפלגותיו, רוחשים לישראל ולעם היהודי; התודעה האמריקנית, כי האינטרס הלאומי של ארה"ב מחייב את קיומה של ישראל חזקה.

אנו נתונים היום במצב, שיש בו סממנים של מתיחות מסויימת בין שתי הארצות, ואולי אף של מלחמת־עצבים, אבל הבסיס האיתן ליחסים לא ייפגע, ולא יחלוף זמן רב עד שיתחדש במלוא־היקפו הדו־שיח בין שתי הארצות וארה"ב תחזור למלא תפקיד פעיל בקידום הסדרים בינינו לבין ארצות ערב.

● אחיזה משפטית

היחסים עם ארה"ב והעזרה האמריקנית לישראל בנשק, בכסף ובתמיכה מדינית, חשובים לנו במידה כזאת, שעלינו להיות מוכנים לוויתורים, להבנת דעתה של ארה"ב — עד גבול מסויים. והגבול ברור: הקו, אשר מעבר לו עלולים, לפי הערכתנו, להיפגע אינטרסים חיוניים ביותר של ישראל. שיקול־הדעת היכן הוא גבול זה מוכרח להישאר בידינו והוא בתחום אחריותנו. על עניינים חיוניים לנו אנחנו מחוייבים להיאבק גם נגד ארה"ב ויש לנו אפשרות להיאבק עליהם גם בתוך ארה"ב.

— אם מאמינים בכוונות השלום של מצרים, כמו קיסינג'ר, איזה ערך יש לשתי המלים אי־לוחמה, שמצרים מסרב להוציא מפיו? ואם אין מאמינים, איזה ערך היה להן אילו הסכים מצרים להשמיען? מהי בכלל הגדרתו המשפטי הבינלאומי להגדרה זאת?

הבעיות שעמדו לדיון במו"מ עם מצרים, באמצעות ד"ר קיסינג'ר, היו בעיות צבאיות ופוליטיות ולא בעיות משפטיות. אבל למושג אי־לוחמה, במשמע שאנחנו ראינו אותו, יש בהחלט אחיזה משפטית בחוק בינלאומי. כאשר במו"מ פוליטי־צבאי משתלב מושג בעל משמעות משפטית, כגון: „סיום מצב הלוחמה", חשוב ביותר לעמוד על משמעותו המדוייקת של מושג זה.

„סיום מצב הלוחמה", שאינו שונה במהותו מהמושג „סיום מצב המלחמה", פירושו ששתי מדינות, שנמצאו ביניהן ביחסים של מלחמה, שוב אינן עוד במצב של מלחמה ביניהן. אפילו כך, עדיין אין זה מצב של שלום במשמע המלא של המושג, דהיינו מצבים של יחסים דיפלומטיים תקינים, יחסי מסחר, קשרי תרבות ואמנות וכו'. אבל סיום מצב הלוחמה בין ישראל ומצרים פירושו, שהמלחמה בין שתיהן נסתיימה.

לכן לא היה סאדאת מוכן במסגרת של הסדר־ביניים, המשאיר חלק ניכר של סיני בשלטון ישראלי. לאמור, סאדאת לא היה מוכן אלא להסדר המשאיר את מצב הלוחמה בין שתי הארצות, בעינו. לפי גישה זאת נעשה ההסכם־הביניים על הסדריו, תוך קיום האפשרות להפעיל הלכה למעשה את מצב המלחמה, שלא נתבטל, ותוך שמירת האפשרות לחדש גם את האיום במלחמה וגם את המלחמה עצמה.

ההבדל הזה משנה לחלוטין את אופיו של ההסדר. בעוד שסיום מצב הלוחמה מסיים מצב קודם ויוצר מצב חדש לחלוטין, הסדר־ביניים, שאין בו משום סיום מצב הלוחמה, הוא בעצם מהותו הסדר לשעה בלבד, לשעה קצרה או לשעה ארוכה יותר. ולכן בהסדר כזה נעשה מימד הזמן, בהעדר הרכיב של יצירת מצב חדש, למימד המכריע, ובמסגרת הסדר כזה היינו חייבים לעמוד על כך שתובטח תקופת רגיעה סבירה, מינימלית, בחזית המצרית.

● הכרחי פירוז

בלעדי זאת אין הבדל מהותי בין ההכנות המצרית לאי־שימוש בכוח, כפי שהם הציעו ב„חבילה" שלהם, לבין ההבטחה הקיימת היום ללא הסכם חדש, בהסכם „הפרדת הכוחות", שבו התחייבה מצרים לשמור בקפדנות על הפסקת האש ביבשה, בים ובאוויר, ולהימנע ביחסיה עם ישראל מכל פעולות צבאיות או צבאיות־למחצה.

— אבל אתה תומך בוויתורים מרחיקי־לכת למצרים, אף בלא שההסכם ישים קץ למצב הלוחמה ובכל־זאת הצבעת בממשלה בעד השומם שלילו.

כן, כך היה. אני יכול למנות שורה של יסודות, שהיו לדעתי הכרחיים אף במסגרת של הסכם שאין בו סיום מצב הלוחמה, כדי שנוכל לחתום על ההסכם. אסתפק באחדים.

בעיני היה הכרחי הסדר שיבטיח, שההסכם לא יעורער לפחות מספר סביר של שנים; הכרחי היה פירוז השטחים, שמהם תיסוג ישראל, והכרחית היתה יציבותם של כוחות האו"ם. היקף הוויתורים הטריטוריאליים שלנו חייב לעמוד ביחס הולם להיקף התמורה המדינית המצרית. בכל אלה לא באנו על סיפוקנו. תמורת סיום פורמלי של מצב הלוחמה היינו מוכנים, ואני בטוח, כי אנו מוכנים גם היום, לוויתורים טריטוריאליים מרחיקי־לכת בהרבה.

— מהי תשובתך לטענה האמריקנית, כפי שהודלפה לאמצעי התקשורת של ארה"ב, שהצוות הישראלי הוליך שולל את פורד ואת קיסינג'ר והכבד פגע בהם פגיעה אישית? האמנם יכלו האמריקנים להתרשם בדברי יגאל אלון ואחרים, לפני פתיחת „סיבוב הדילוגים" של קיסינג'ר, כי ישראל תהיה מוכנה לוותר על שדות־הנפט ועל המעברים מפני ללא סיום מצב הלוחמה? האמנם שידלה ישראל את קיסינג'ר לפתוח במסעהו אף־על־פי ששר החוץ האמריקני הודיע לה שאין כל סיכוי לקבל ממצרים את מה שהיא תובעת ממנו?

אין לי עניין בפולמוס עם ההערכה האמריקנית, המוצהרת או המודלפת. די לי בהערכתי שלי את המצב, כפי שראיתיו וכפי שאני רואה אותו היום.

● בסיס חדש

כידוע לך, „לא הייתי חבר בצוות השרים שניהל את המו"מ, אך אני יודע על השתלשלות הדברים מתוך הדיווח התדיר והמלא והמדוייק שמסרו ראש הממשלה ושני עמיתי־עמיתינו בישיבות הממשלה. על יסוד ידיעה זו אני משוכנע, כי אף שבמהלך המו"מ נתגלו חילוקי־דעות בין ד"ר קיסינג'ר לבין צוות השרים הישראליים, אין כל יסוד לטענה בדבר „הולכת שולל" כל מישהו או „פגיעה אישית" במישהו.

באשר לטענה, שמתוך המגעים שקדמו למו"מ ניתן להתרשם שישראל תהיה מוכנה להסדר המחייב אותה לסגת משטחים — גם בלי סיום פורמלי של מצב הלוחמה — בסופו של דבר אומנם היינו מוכנים להסדר כזה ולא עמדנו עוד על סיום פורמלי של מצב הלוחמה, אבל תמיד הבהרנו ללא נסיגה אשליות, כי חייבת להתקיים התאמה בין היקף הוויתורים הטריטוריאליים שלנו לבין היקף התמורה המדינית המצרית.

כאשר, בסופו של דבר, הוצע לנו הסדר שהיה כרוך בוויתור טריטוריאלי רב־משמעות מצידנו, ובתמורה מדינית חסרת־משמעות מצד מצרים — לא יכולנו לקבל זאת.

— כאשר השרים הבכירים בממשלה הזאת קבעו במודגש, כי ישראל מוכנה להמשיך במו"מ מן הנקודה שבה הופסקו המגעים, ואילו קיסינג'ר חזר ואמר כי יחדש את המגעים רק אם תהיה ישראל נכונה לוותר על עיקרים, כלום אין פירוש הדבר, כי ישראל מוכנה עתה להסדר, בתנאים שלא היתה מוכנה להם קודם להשעיית השיחות?

לאו דווקא. לאו דווקא. אמרנו, כי הצעותינו הקודמות עומדות בעינן ואנחנו מוכנים להסדר על בסיס כל אחת מן האלטרנאטיבות שהוצגו במהלך המו"מ. אין אנו מוציאים מכלל אפשרות מו"מ באמצעות ארה"ב על בסיס אחר, חדש, שאינו מתחיל דווקא מן הנקודה, שבה נפסק המו"מ הקודם.

— מה יכול להיות הבסיס החדש הזה?

● סיום פורמלי

אינני רוצה לפרט את האפשרויות.

— זה יכול להיות בסיס, שלא בא כלל לידי ביטוי במהלך הסיבוב הקודם של המגעים?

אחת מהאפשרויות, למשל, יכולה להיות פרס לוויתור טריטוריאלי מרחיק־לכת, הרבה יותר משהיינו מוכנים במו"מ שהושעה, תמורת סיום מצב הלוחמה. לדעתי, יכולה להיות אפשרות של נכונות ישראלית לנסיגה, אף מעבר למה שדובר עד עכשיו, תמורת הסכם דו־צדדי בין מצרים לישראל, על סיום פורמלי של מצב הלוחמה, על כל הכרוך בכך.

— האם נכון, כי במסגרת הסכם הביניים הבא, כי בהסכם, אם יחודש, יהיה ביטוי לנכונות ישראלית לפנות גם ברמת הגולן, לאחר הנסיגה בסיני?

איננו נוהה לדבר על מצבים היפותטיים. ברור לי, שאנו מצידנו לא היינו מסכימים לכרוך את ההסכם עם מצרים בהתחייבות כלשהי מצידנו ביחס לכל חזית אחרת. עם זאת, עומדת תמיד נכונותנו למו"מ גם עם סוריה, אלא שהתנאים הגיאופוליטיים שם אינם משאירים מרחב להסדר ביניים. המו"מ עם סוריה חייב להיות על הסדר כולל.

יש לו, לחיים צדוק, בלי ספק, כמה וכמה טעמים להיות פחות שבע־רצון משהיה בפגישותינו הקודמות. יכול להיות שזה קשור באכזבה אישית שלו ממעמדו בעיני ראש הממשלה. אולי נכזבו כמה ציפיות שלו, בתחום האישי? השמועה מספרת, כי דרש מראש הממשלה לשתפו כחבר בצוות השרים לניהול המו"מ בתיווכו של קיסינג'ר. חיים צדוק, לפי אותה שמועה, נימק את תביעתו בכך, שבדיון ישנם אלמנטים משפטיים וחשוב שהניסוחים השונים יישקלו כהלכה על־ידי שר המשפטים. ראש הממשלה, שוב לפי אותה שמועה, דחה את התביעה. הוא אמר, כי בצוות ישתתפו רק השרים הנוגעים ישירות במו"מ — שרי הבטחון והחוץ וראש הממשלה — שאם לא כן, אם יפתח את הדלת לצוות, יבקשו להיכנס דרכו שרים אחרים, כדי לייצג מפלגות בקואליציה או תפישות שונות.

חיים צדוק בעצמו מגדיר זאת כך: „מטבע הדברים, ראש הממשלה מרכז בידו את ניהולו של מו"מ בינלאומי, בעל חשיבות עליונה כזאת. הוא צירף אליו לצוות המו"מ את שני השרים, אשר מבחינת אחריותם המשרדית־תיפקודית, בטחון וחוץ, נוגעים בדבר במישרין. אני שבע־רצון הן מההכנות לקראת המו"מ, שנעשו על־ידי צוות מקצועי בראשותו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה, מרדכי גזית, ושבו השתתף גם היועץ המשפטי לממשלה מאיר שמגר, והן מידת השיתוף, שראש הממשלה שיתף את הממשלה כולה, במידע ובהכרעות במהלך המו"מ".

בין כה וכה, בימים שכתב האישום נגד מיכאל צור מזעזע את הציבור ופרשיות שוחד מרתקות את שימת־לבו והאלימות והבריונות מרימות ראש, ראוי לו לשר המשפטים לעסוק בעניינים, שבהם אין מחלוקת בין ממשלת ישראל לבין הממשל האמריקני. והשר עוסק בדברים במסירות ובכשרון.

● שפיטה מהירה

— ישנה הרגשה, נוכח ריבוי מעשי האלימות והבריונות, שעד שאנחנו שוקדים לעקוד את המגמה מהר כינו עם ארה"ב, אנו מתקרבים אליה בתחומי הפשע ותוסר הבטחון האישי...

נעניד מעתה, יחד עם המשטרה, מקום גבוה יותר בסולם העדיפויות למלחמה בתופעות האלימות והבריונות. שני המשרדים, המשטרה והמשפטים, ירתמו למאבק זה ביתר־שאת נוכח ריבוי המקרים בתחום זה. נעשה זאת, כמובן, במסגרת הסמכויות החוקיות ותוך כיבוד מלא של סמכויותיו ואי־תלותו של בית־המשפט בישראל.

מדיניותנו היא מעתה, כי בכל מקרה של אלימות ובריונות יתבקש בית־המשפט לעצור את העבריין ולעשות מאמץ להביאו למשפט בתקופה מקוצרה. פרקליטות המחוז יתנו זכות־קדימה לתיקים, המתייחסים לעבירות של אלימות ובריונות. יש חשיבות רבה, שהמשפטים יתקיימו בתוך זמן סביר. לתובעים ניתנו הנחיות להציג לפני בית־המשפט את המשמעות החמורה של התופעה הזאת ולטעון למען ענישה מרתיעה.

בכל מקרה, שאדם יימצא אשם באלימות או בבריונות, ורשויות התביעה יהיו סבורות שהעונש שהטיל בית־המשפט אינו הולם את חומרת העבירה, יוגש ערעור לערכאה משפטית גבוהה יותר. זה ייעשה משני טעמים, הן כדי שיוטל על העבריין המסויים העונש ההולם את חומרת מעשהו, והן כדי להגיע להנחיות של הערכאה המשפטית הגבוהה יותר לגבי מידת הענישה הראויה בעבירות אלימות ובריונות.

— האם תנקטו יוזמה להחוק החמרת העונשים?

בדרך־כלל ההגדרות של העבירות המצויינות בחוק הפלילי, והעונשים הקבועים לעבירות אלו, מהווים מסגרת משפטית מספקת להעמדת העבריינים לדין ולהענישם לפי חומרת מעשיהם. אבל אם נגיע לכלל מסקנה, שלגבי עבירה מסויימה העונש המירבי הקבוע בחוק אינו מספיק, לא נהסס להציע חקיקה להגדלתו.

● כל חשד נחקר

דבר ידוע הוא, כי בתי־המשפט רואים בהגדלת העונש המירבי על־ידי המחוקק משום הבעת רצונו של המחוקק, כי לגבי ענישתם של אנשים שעברו סוג מסויים של עבירות ינהגו בתי־המשפט ביתר־חומרה. קביעת העונש היא, כמובן, בסמכותו של בית־המשפט, לפי שיקול־דעתו בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה.

הדבר המכאיב ביותר בפרשיית האישום של מיכאל צור אינו במעשי הכסף לעצמם, אלא התדמית הקשה בציבור, כי [illegible] ואין זו אלא דוק־קרטנות נלעגת להקפיד על לירות בודדות, כאשר האחרים משלשלים לכיסיהם עשרות מיליונים...

בוודאי לא תצפה ממני להתייחסות בעניין קונקרטי, כעניינו של מיכאל צור, שכיום שהוגש כתב־האישום, הוא תלוי ועומד לפני בית־המשפט. בלי התייחסות קונקרטית לעניין זה או אחר אני יכול לומר, כי ככל שהייתי רוצה שחברתנו, וכל יחיד בתוכה, תהיה כולה הגונה וטהורה, ללא גילויי־שחיתות, הרי מעשי שחיתות קורים בכל מדינה, לרבות המתוקנות והמתקדמות שבהן.

מבחנה של מדינת חוק חופשית אינו בכך שלעולם אין מתרחשים בה מעשי־שחיתות — אין מדינה כזאת בעולם — אלא בדרכי טיפולן של רשויות המדינה במעשי שחיתות שנתגלים.

מבחינה זו אנחנו, האחראים מטעם החוק במדינה, אנשי המשפטים, עומדים לפני הצי[...] קומה זקופה כאשר אנחנו ע[...] נעשה את כל המוטל עלינו. כ[...] לעבירה נחקר ביסודיות צ[...] ללא כל התחשבות במעמדם החשודים, וכדי שנמצא נגד ראיות המצדיק העמדה לדין לדין.

עם זה, לא די בהפעלה של רשויות החקירה, התביעה [...] פוט. אנחנו מחוייבים לבדוק כתמורה גם את כלי הניהול, ו[...] הפיקוח, כדי לצמצם ככל את האפשרויות, שאנשים מ[...] יוכלו לבצע את זממם. במק[ביל] לפעולותינו לגילוי העבריינים והעמדתם לדין נקטנו ואנו נוקט[ים] שורה של פעולות במישור ה[...] המינהלי.

● מנהלים ורואי חשבון

זה עתה התקבל לפי יוזמתנ[ו] לפקודת החברות, המגדיר [...] בין השאר, את אחריותם של בחברות. בוועדת הכספים של נמצא בשלבי ניסוח אחרונ[ים] החברות הממשלתיות, שיגדי[ר] אחריותם של מנהלים בחברו[ת] ממשלתיות ויחזק את הבקורת [...] על חברות אלו.

בעקבות התמוטטותו של „בנק ישראל — בריטניה" נתמנה [...] בראשותו של היועץ המשפטי [...] לה, שעומד להגיש בימים [...] את הדו"ח שלו. אני משער, זה יחייב שינויים תחיקתיים הליים, להגברת הפיקוח על [...]

ועדה שמיניתי בראשותו של דין ד"ר יובל לוי, סורהת ע[ל] נושא הגדרת תפקידיו, חובות אחריותו של רואה־החשבון [...] ושל הבקרה הפנימית בתוכה, חיזוק עצמאותו של רואה־ה[חשבון] הדגשת אי־תלותו בהנהלה החב[רה]

כאשר יתקבל הדו"ח הזה [...] יחייב שינויים תחיקתיים — [...] נעשה זאת. תלותו של רואה־החשב[ון] מצד המרכיב המפרנס שבה, א[...] שתעשה אותו תלוי במעסיקו, בב[...] המסכנת את החרות המקצועית [...] ואת כושר־השיפוט ביחס לכל [...] פנימי של הבקורת בחברה.

כל אלה, ועוד אחרים, נועדו „לסתום את החורים", בכל האפשר, כדי למנוע ההזדמנויות לבצע עבירות. אבל ההיה זו גישה אופטימיסטית ובלתי ריאלית לצפות, כי בעקבות כל הפעולות האלה, יכלה רשע מן הארץ ולא יהיו עוד מעשי שחיתות. על־ידי הפיכתם של העבריינים ועניינם, ועל־ידי סתימת פרצות הקוראות לגנב, נוכל לצמצם עד למינימום את היקף המגיפה הממארת הזאת — וזאת יש בדעתנו לעשות בכל האמצעים, שיעמדו לרשותנו.

— השאלה אחרונה, אדוני השר, מתחום שונה לחלוטין: [illegible] רב נגד ההתנחלויות [...] במקומות שונים בארץ. [illegible]

● רק בירושלים

כושל ראשון בעיני הוא, היתכן כל התנחלות אלא על פי [החל]טת הממשלה. נסיונות התנ[חלות] שלא לפי אישור הממשלה הם [...]רות על החוק והממשלה לא [...] רשאית אלא אף חייבת ל[...] אליהן בהתאם לכך.

במדיניות ההתנחלות שלה [...] הממשלה על־ידי שיקולים [...] ואיסטרטגיים. עלינו להתנחל [...]בות שנוכחותנו בהם עשויים [...] בידינו, אם וכאשר נגיע ל[...] כו"מ על הסדר שלום עם [...] ואסור לנו להתנחל במקום [...] כוחותנו שם עלולה לשמש [...] להסדר שלום.

אסור שקבוצה זו או זו [...] אינם דווקא להם [...] את החוק לידיה ותכפה [...] הממשלה מדיניות כאוות [נפ]שה.

איני נמנה עם הסבורים [...] בגלות, על כל חשיבותה, [...] עניין הקרדינאלי העומד [...] ישראל, אשר יקבע את עתידה. אך לעניין זה [...] כן הכלל אחד — ירושלים.

כאן עלינו לעשות [...] לאיכלוס ולבנייה ולפיתוח ירושלים וכל הסובב [...] בבוא היום להשפיע [...] על עתידה של בירת [...] הזה.

مكذا من الأصل

מוצא מהמשבר ביחסי ארה"ב-ישראל

מאת פרופ' א. הראל

הערבים אינם מקבלים את ישראל כעובדה קיימת ולכן עלינו לבדוק כל אופציה לשלום, אך להיזהר לבל ייסחטו מאתנו במו"מ „בדרך שלבים" ויתורים נוספים, תמורת הסכמה מצרית לדברים המתחייבים משלב קודם.

משבר הדיפלומטי ב־עקבות כשלון המו"מ בין ישראל ומצרים בתיווכו של הנרי קי־... ...ר חשף כמה נקודות־יסוד ...שר לראות את המצב ב־... מציאותית יותר.

...לה המרכזית של מדיניותנו ... בהגדרתה אך מסובכת בפת־... היא מתמקדת בנסיון להבין את ... הערבים, כלומר בשאלה האם ... רוצים בשלום בו־קיימא ה־... עצמאות מדינה ריבונית ליש־... לא.

...לה נשת ארבע תשובות וכדי ... את הגדרתן בתורכו בראש וב־... במצרים:

...כן. מצרים הממשלה והעם ... בשלום. אם תחזיר ישראל את ...ם שכבשה ב־1967 לא יהיה ... לכריתת חוזה השלום.

...לא. מצרים, כשאר מדינות ... אמינה שהזמן פועל לטובתה ... עשרים השנים הבאות תדביק ...מה הטכנולוגית של ישראל ... עם מדינות ערביות אחרות ...ת. נפט תוכל להכניעה; אי־... היה ביטולית ואמריקה תשלם ...ניים למען ישראל אך לא תו־... לא תהיה מסוגלת, להתערב ... פעיל ומכריע בגלל חרדה למל־... לם שלישית.

... מצרים רוצה להגיע לשלום ... שמדיניותה לא תוליך אותה ...ת במחנה הערבי. על כן תיאבק ... עם ישראל גם על אינטרסים ... ינות ערביות אחרות ובראש ...נה על אלה של הפלשתינים ...ה מוכנה להגיע להסדר שלום ...ראל אם הוא לא יכלול הישגים ... מקובלים על קבוצה פלשתינית ...צמה, אפילו לא יהיה כשקול ...ף.

...צרים אינה רוצה שלום ורואה ...רים כתמרון להחלשת ישראל ... דעת־הקהל העולמית בהעמי־... מתונה. אך בתמרון כזה עלו־...ים ליפול במלכודת, שכן ב־...ה לתקופה ממושכת של רגיעה ... עשויים להיווצר תנאים שידחפו ... לשלום בו־קיימא נגד רצונה. ...אל יש פרשנים המוכנים שסאדת ... זאת מעוניין בתהליך כזה ל־...ת שלום קבע, שיציק במוחן ל־...ראל ושגשוג למצרים.

... מדיניות האמריקנית במזרח התיכון ... ססת על מיזוג של שתי הבחנות ... האחרונות. הבטיא נושא יותר ...ת המרים גם של מטרות מדי־... ערביות נוספות. הצורי קיסינג'ר ... לכך את הבעיות יותר מקיזב ... יותר את בחונות הבחנה שאי־...ת ממושכת עשויה להיות גורם ... ביצירת תנאי שלום באזור.

•

... זאת הוא שילוב מפוכח ר־... בין ספקנות עמוקה, ה־... הערבים אינם רוצים בשלום ... בין תקוה אופטימית שהוסר ...יות צבאיות במשך מספר שנים ... לשנות את מדיניותם של המצרים ...ית להם שאי־לוחמות ביניהם ...אל יסייעו לפתור בעיות פנים־...ן, חברתיות וכלכליות שאינן נית־... נות לפתרון במדינה השרויה בכוננות ... על סף התגוננות צבאית.

... קיסינג'ר יודע שישראל מעוניינת ... שלום יותר מאשר הערבים, ועל־כן ...ם מוכנה לשלם מחיר גבוה יותר ... צור השגתו. על כן סבר, שבזמן ... שבר הוא מצפה מישראל להבנה יד־...ר גדולה לקשייו מאשר ממצרים, כה ...ד, שאמונתנו בהשפעה המרסנת של ...י־לוחמה מעשית מאפשרת לו לטעון, ... הגמישות שהוא דורש מישראל איננה ...רמת ויתורים עקרוניים נוספים אלא ... מקדימה ביצוע תהליכים מוסכמים ... ישראל, או לפתות על ממשלת ...ן.

... פשוטה בעינינו. ישראל מו־... להחזיר את המעברים ותמורת ...ות אי־לוחמות על־ידי מצרים, ואם ... מצרים מסוגלת היום להכרזה כ־... על ישראל להסתפק בהבטחות ...קניות לסייע לה בעת צרה ולקבל ...טעבה. האמריקנית ששקט בגבו־... הוא המאיץ החזק ביותר בדרכה ... בו־קיימא.

...לשה. המרכזית של קונצפציה ...בורה. שקט או אי־שקט בין ... ומדינות ערב אינו תלוי במצ־...בד. אף אם אפשר להניח ש־... לא תגרום להתפרצות המלחמה ...אום עם מצרים, השקט בגבו־... מצרים לא ישפיע על ארגוני ...ם כמו שהוכיחה פעילותם ערב ... קיסינג'ר.

... לטעון, שדווקא השקט בדרום ... של אסד לפתוח במלחמה ... נגד ישראל יגבירו את המצי־...עבית של סוריה האש"ף, אשר ...ים להגדיל את פעילותם ה־...ה כדי לא להפסיד את יוק־... הספנתם. עובדה זאת היא ...כה המתגלות בביטוח יותר ... המשא־ומתן האחרון, ה־...ת מצרים לנוקשות ולאי־... יכולה להתחייב על דרך ...

... אפשר להסביר את חוסר ...ל מצרים לשנות את תב־...בונות ואת הדרגשה הכמעט ...ל עקשנות.

•

...נהוג של מצרים אפשר ... באופן כפול. ...שמצרים אינה רוצה ב־...ים צודק ורואה את מדי־... רק בתעתית גוהה להג־

לשת ישראל לקראת סיבוב מלחמתי נוסף בעתיד פתוח או יותר קרוב; לשם כך היא חייבת להכשיל כל שלב הדורש ממנה אי־לוחמה מעשית. ל־תקופה ממושכת.

ב. סאדאת רוצה בשלום בכנות ומעוניין בהתקדמות לקראתו בשלבים, אך הוא חלש מכדי להכריז על כך ברבים ועל כן הוא דורש שישראל תעשה את השלבים לקראת השלום לבדה ותוצא יבוא אל היעד הנכסף בסופה של הדרך. נקודת התורפה של חשבון כזה ברורה לכולי. אם סאדאת חלש מלהוביל את עמו לשלום בזמן שדרך זאת מבטיחה לו יתרונות הב־טחוניים והכלכליים החד־משמעיים, איך יוכל להתגבר על נטיות קיצוניות מול ישראל כחולשת עם הגב לים, כאשר כל היתרונות של השלבים השונים יוכבו לנכסיה של מצרים?

לפיכך מתבקשת מסקנה, שעדיין אין במדינות ערב כוחות חזקים ש־יכריזו לא רק בתעמולת מלוחמתיות בחו"ל, אלא גם במעשיהם המדיניים הדומגמים, שאכבנם השלום הוא יעדם הסופי.

תלות מצרים במחנה הערבי הקי־צוני באה לביטוי חד־משמעי עוד יותר אחרי כישלון המו"מ באמצעותו של קיסינג'ר. למצרים לא היתה כל סיבה לסגת ברגע זה לאחריב ולבריה"מ בעניין הזמנת אש"ף לועידת ג'נבה מ־רצונה להעניק שהוא האוטונומיה ה־אמיתי של הפלשתינים, כדי שיכבנו כי גם לו היו ממשיכים בהתקדמות בדרך של שלבים היא לא היתה זונחת אותם לעולם ועושה להגשמת האינ־טרסים שלהם בבוא הזמן.

יש להתייחס ברצינות רבה לדברי אסד, אשר טען שהכל חוזר למצבו הקבוע, כלומר שאף מצרים, אשר ניס־תה לתמרן בזמן האחרון, הסירה את המסכה הפאציפיסטית והשתלבה ב־מחנה הרוצה בהשמדת ישראל.

•

כל אלה מלמדים, כי טרם הגיעה עת השלום במזרח התיכון. הערבים אינם מוכנים לקבל את ישראל כעוב־דה קיימת ועדיין סבורים שהם מסוגלים להשמידה מוקדם או מאוחר.

לישראל נשארת איפוא רק דרך אחת — לבדוק כל אופציה לשלום. אם יעשה נסיון נוסף להדברות בשל־בים עליה להתחיל לא בשלב שאליו הגיעה בעת המשבר, אלא להתחיל מחדש מן המצב שנוצר עם הסכם הפרדת הכוחות בין מצרים וישראל.

כמוה שגם אל נחזה במצב, שבו מה שהסמתנו יישאר תובעת התמורה הסבאית ותהיה רק עבור הסכמה על ויתורים ישראליים נוספים.

כדי שהערבים יבינו זאת בצורה מוחשית יש להדגיש שחוסר גמישותם מבטל אופציות לשלום ומשבש סכויי הידברות הדו־קיום בשלום. קיסינג'ר, אמריקה והעולם חייבים להבין את האמת הפשוטה והבסיסית, שאם רק ישראל מעוניינת בשלום, שום כוח בעולם לא ישליטו באזורנו, אך אם צודקים הסדרי „הדרך בשלבים" בסוג־גה שגם הערבים, או לפחות המצרים, מעוניינים בשלום, עליהם להוכיח זאת במעשים ולא רק בדיבורים, על־ידי גמישות בפו"מ.

כל זמן שהם אינם מוכנים לכך מכרסמת בלב הישראלים התודעה ה־מצדקת שהמו"מ הוא תמרון מפוכח לקראת מלחמת השמדה נגד ישראל.

יתכן מאד, שסאדאת ינסה להמשיך במדיניותו הקודמת ולהדגיש שוב את מתינותו בדברים, בתקוה שארצות־הברית תגביר את לחצה על ישראל להסכים לויתורים נוספים בלי לדרוש ממצרים תמורה מדינית מוחשית. יש־ראל חייבת לצאת לאלתר למסע הס־ברה בעולם, כדי להבהיר את הסתירה של מצרים המתונה בדבריה ונוק־שה במעשיה.

כל זה היה ידוע גם לפני המשבר האחרון, אך עתה נתגלה התסכול ה־ערבי לעיני כל ותוצאות של המצב האמיתי השורר בקרב הערבים יכול להיות שלב חשוב לעיצוב ריאלי של המדיניות הישראלית האמריקנית.

הטרגדיה של העם היהודי מלמדת אותנו שאין בכוח דעת־הקהל העול־מית להציל עם הנאבק על חייו וכי קצרה ידם של אנשי רצון טוב ונבו־נים. האינטרסים המעצמתיים והאנו־כיים של עמי העולם חזקים מן הרגשות הסולידריות ומן אחוות אנושית. עזרתן של מדינות עולם ובמקרה שלנו של ארצות־הברית מוצה חיונית, אך לא כבסיס לקיום של עם קטן אלא כסיוע לכוחו העצמאי לעמוד בשער הפריץ ולהדוף את האויב.

אכן המזרח התיכון משולב במ־דיניות העולם ובגורל עתידו ככדי שתוכל ישראל לעמוד לבדה במערכה.

•

ה אופציות לפני ארצות־הברית הן שלוש:

א) ויתור על המזרח־התיכון ולכן על אירופה, וקרוב לוודאי על האוקי־נוס ההודי.

ב) וייטנאמיזציה של האזור, אשר ללא ישראל חזקה תכריח את ארצות־הברית, מוקדם או מאוחר, לשלוח לאזור זה מאות אלפי חיילים אמרי־קניים כדי להציל מפני התוהו־ובוהו בנוסח דרום־וייטנאם וקמבודיה.

ג) מדיניות, משולבת עם ישראל חזקה, אשר בשיתוף פעולה עם אר־צות־הברית אך לא בתוך גרורתה תבנה חברה דמוקרטית אשר תוכיח את יתרונות החיים הדמוקרטיים והנוס־שיים ותהפוך לכוח מאזן, אשר ישפיע בדוגמה מהותו.

הגיעה התנגות, שהמדיניות הנוחה ביותר לארצות־הברית היא האפשרות האחרונה. אפילו הדירוגה למצרים ב־מקום בריה"מ לא תשחרר אותה מ־מעורבות חיילה באותו פעיל בשמירה על האינטרסים שלה באיזור. ההתפת־חויות בעיראק, בסוריה, במצרים עצ־מה, בפורטוגל ובמקומות רבים אחרים בעולם מוכיחות עד מה שבירות הברי־תות של עמים בלתי־מפותחים עם ארצות־הברית כאשר הן אינן מבו־ססות על נוכחות אמריקנית צבאית. וייטנאם וקמבודיה מעידות מה גדול המחיר שארצות־הברית חייבת לשלם כל עוד היא רוצה לשמור על נוכ־חותה הצבאית.

יש בתולדות האנושות מצבים, ש־גורמים שונים לגמרי ולעתים אף מנוגדים מוליכים שני עמים למדיניות זהה. ארצות־הברית וישראל נמצאים במצב כזה. תהליך זה לא התהווה בגלל תכנון מפוקח ועסקות חשאיות בין ארצות־הברית וישראל, אלא בגלל התפתחות טבעית של ישראל אשר בקדמוניותה הנכה לכוח מרסן ומאזן באזור על אף כהווה הסכסוך הישר־אלי־ערבי. ספק אם לבנון היתה יכולה לשמור על עצמאותה ואם ירדן היתה נשארת ריבונית בלי קיום יש־ראל.

האינטרס של ארצות־הברית הוא לשמור על אופציה ישראלית בלי לוותר על התקרבות למצרים. ועובדה זאת מסבירה היטב את הצעדים שנקט שה הדיפלומטיה הצפון־אמריקנית ב־ימים האחרונים, בנסיון לשכנע או להכריח את ישראל לנהוג גמישות מדינית.

מי שמאמין במדיניות חוץ הגיונית חייב להסכים, שכאשר תעמוד אר־צות־הברית לפני הכרעה גורלית היא תכריע לטובת המשך קיום ישראל, בכיוון שהאינטרס הבסיסי שלה באיזור דורש זאת. במצב הנוכחי נויתת יש־ראל פירושה התעלמות מן האינטרסים היסודיים של ארצות־הברית.

הפגם בשיקול זה הוא שמדיניות החוץ של מעצמות הפל לא תמיד הגי־ונית, ומה שמתחיל כתמרון זמני עלול לפעמים להפוך לקו מדיני לטווח רחוק. בכל זאת, אין לישראל ברירה אלא להסתכן בהנחה שארצות־הברית תשאר נאמנה לאינטרסים האמריקניים באזור ולא תסכן את קיומה של ישראל ריבונית עצמאית וחזקה.

•

ה משבר המדיני מאפשר גם להעריך בצורה יותר נכונה את התגובות המדיניות של החברה הישראלית.

מאז מלחמת יום־הכיפורים היתה הרגשה, שאוכלוסיית ישראל היה ב־דכאון והלך גובר ללא אמון במנ־היגיה וללא כוח להתגבר על קבע־המלחמה. כלי התקשורת ההמונית התייצבו במלוא כחם להבלים ההמ־גיש את מחדלי העבר וההווה. כי יד הקשיב לרוב הביטויים הפומביים היה חייב להגיע, שמחרנתו נתונה במשבר אנושי ומוסרי עמוק, ובמקצה רצון רע ניתן בקלות להסיק מסקנה, שה־חברה הישראלית עומדת על סף הת־פוררות. הרבה דובר ונכתב על ירידה רבת־ממדים, על „בריחת מוחות", על שחיתות מתפשטת.

התמונה על ישראל כארץ חלוצית בעלת מחות מתקדמת, הבוחה. דמוק־רטיה אמיתית המושתתת על הזהות מלאה של תשוקה עם יעדי מדיניותה. היתה בסכנה. אויבינו שמחו לציירנו כמבודה להתאבדות ללא בסיס תרבותי מושרש ומנתנו סייעו להם בעדות צפקיות על כל רע שהוא בתוכנו. אפילו קבוצה מכובדת מרציניות כמו ועדת אגרנט דנה אותנו רק לשלילה המתוהרה מאחרי סיגי סמכותה כדי להסביר למה לא פסקה שום דבר לחיוב.

עתה בא המשבר המדיני האמיתי הראשון אחרי מלחמת יום הכיפורים — התעוררות כאילו לא היתה. חו־גים אשר עוד אתמול כמעט ביקורת בלתי־מרוסנת על ממשלת ישראל מ־שמאל ומימין — התייצבו מאחוריה כמעט ללא סייג. פה ושם הופיעו בני־אי שקר אשר ניסו לסבב את הגלגל אחורה, הכריזו שאחדות התגובות של העם מבוססת על טעות והעם אינו מאוחד, שאי־אפשר לגשר בין התפי־שות המדיניות השונות.

מבחינה מפלגתית צרה הם אולי צודקים, אך לא מבחינה היסטורית. הימים האחרונים הוכיחו מחדש, שב־עת צרה העם מלוכד. התמיכה הכללית בממשלת רבין היא עדות שרוח החב־רה הישראלית לא נשברה, שעוצמתה החלוצית קיימת ושמורה.

העם בישראל רוצה בשלום. הוא יודע שרק שלום יכול לתת לו תקופה הרגיעה הנחוצה לבנות את המולדת. הוא מוכן להושיט יד לכל שרוצה ל־סייע לו להשיג שלום זה. אך כאשר הוא מרגיש שתנאי השלום הם שלבים להשמדתו הוא מגלה את העוצמה ה־מוסרית אשר ליכדה אותו ב־1948, 1956, 1967 ובאוקטובר 1973 אחר ההפתעה של שלושת הימים הראשונים.

לא נותר הרבה לדאוג

יעקב שרת

שנית מצדה לא תפול! לא תהיה עוד שואה!

• נו, לא נותר הרבה לדאוג, רק לזוטות ב־השואה —

תחזורת ונגדיות. למשל, החזרת הגוויות הגופא עדיין מאוד אבל היכן השכל, הכבוד? • המסחר, התמורות, הסתרת הפרטים מהעם • איך ניתן לסאדאת להתברך באנשיקתו קבל עולם! • הסתירה המשוועת בין אי־זיהוי — בכל מחיר של חיים — למחבלים הקטנים • ובין הזילה על גופן בשחרור שנתאים למען שובבי צפר, ויהיו היקרים בבנים • בעצם הרגישות שלנו, עם העצמות היבשות של יחזקאל • עם שאיבד אתמול ששה מיליונות והם תתומים בלבו אף שלא באו לקבר ישראל • לגורל גוויות לוחמים שלא נודע קברם האלמוני • יש משהו לא רק חסר־תרבות, לא רק חסר־כבוד תחושת הריבונות, אלא גם בשתו ואלגי • איש אינו מוסמך לדבר בשם הנופלים, אך יום יבוא וחיילים גאים יצוו ויאמרו: • „אם ניפול ונאבד הקימו לנו יד, אך בעצמותינו אל תסחרו! • יחזיקו פראי אדם בשרידינו ויבושם להם עד קץ הימים • אם יש נשמה בגוף יהודי היא לא תדע גבולות יבכה וימים!"

שנית מצדה לא תיפול! לא תהיה עוד שואה!

• נו, לא נותר הרבה לדאוג, רק לזוטות בהש־ואה —

ביקור אלון בארה"ב, למשל, ביקור אלון • „הציצה, דיניץ, בנהירות, האם בשקף הדוקטור בחלון? • האם כעס הוא עוד נורא, רוגז על כל החבורה? • אולי בכל זאת ייעתר, יקבע פגישונת בבירה?" • סוף סוף סודר ליגאל נאום מגבית בהסוהאה • ואם ה־דוקטור עוד נזעם צריך לזהות ההופצה • איזה לעם שאוצרו במסבירים עלוב הל • הבאליך להסתפק שם רק בשני שרי כחול • מה? באמת? ברוך השם! בעני הדוקטור זז לו שריד • השר יוצר ברוב כבוד, קיים הפגש ושריד • ובודאי לוושינגטון יביא עמו בצקלונים • דיפיונות רענים ושרעפים אי־להאבים • גם ילדים! עוד שיר אחד היה לבר שלא הספיק לשיר בים • הוא יעיר אותו עכשיו לדוקטור־שלום־כבוד־וייטנאם.

שנית מצדה לא תיפול! לא תהיה עוד שואה!

• נו, לא נותר הרבה לדאוג, רק לזוטות בהש־ואה —

המימונה המימונה! כן, למשל המימונה • האם זו תופעת תרבות או לוהאנט־גית מופגנת? • מי מפורד זבחים ושאר מיני אכל־שתה • ללא קורטוב תוכני, שורשי של עם עתיק במסור־תו? • מה היחוד? עדתיות?! האם לכך התהירה? • איזה פולקלור ראינו שם, זכאי לשבח החבורה? • את מי, את מה, תמיהני, מסורות מימונה זו מסתורית • לבה, מובן, מספקי ההחבורה התתפרים?

שנית מצדה לא תיפול! לא תהיה פה עוד שואה!

• נו, לא נותר הרבה לדאוג, רק לזוטות בהש־ואה —

כן, הצפירה, צפירת־הזאוב בימי שואה וגבורה • האם אין זה מנהג פראי, מהדיר ודק מוסיף שברון? הזאת יורשת השופר בדיר סילון ההילולני? • היש אמיץ שקץ ישים לנוהג־גועל אימתני? • בכלל, הגיעה השעה לקבוץ את אלה היבים • שני מקודשים חרבו וראו: התשעה־באב אחד קבעו לעם החכמים.

כשמשה דיין מהרהר בקול (ב)

מדוע לא לרדת מן הגולן?

מאת מתתיהו פלד

ב חלקו הראשון של מאמר זה, סוקן בראיון שנתן משה דיין ל„מעריב", בערב חג הפסח, עמד־נו על „שתי שגיאות" כנעשו ל־דבריו בימי מלחמת ששת הימים — לא היינו צריכים להגיע עד לתעלה, ולא היינו צריכים לכבוש את רמת הגולן. עם זאת אין הוא ממליץ לרדת עתה מרמת הגולן.

•

ע ל השאלה מדוע לא לרדת מרמת הגולן אין דיין מנסה להשיב. בשעתו, לפני שנים, כאשר נשאלה השאלה מה טוב לישראל — לצאת באזור סואץ, לא האמין דיין כי נורמליזציה היא התשובה. לכן גם נהרסו כל ערי התעלה באש תותחי צה"ל. ההכרעה להרוס את ערי ה־תעלה לא נפלה משיקולים צבאיים, שכן הערים נהרסו בקרבות שפרצו עקב החלטתה של ישראל להשאר צמודה לקו המים. בבחינה צבאית לא היה כל הכרח להתבצר לקו המים, כפי שדיין עצמו מעיד עכשיו. תשו־בתו אז לשאלה מדוע לא להתרחק מן התעלה היתה בדיוק כמו תשובתו עכשיו בדבר לא להסתלק מרמת ה־גולן: שתיקה.

כאחורי שתיקה זו אפשר היה ל־חפש תבונה מדינית, חוכמה אסט־רטגית, תחושה בריאה, והנה לא! אך העובדה היא שדברים שנאמרו כל השנים בכוח ההסתלקות מן ה־תעלה, נגד הריסת הערים שלאורכה, לכונן החזרת החיים והנורמאליים ב־אזור, נדחו על ידו באמצעות אותה שתיקה רבת־משמעות שעכשיו מת־ברר כי היו כרוכות בה „שתי שגי־אות" ישראליות.

אך עדיין זקוקים אנו לתשובה ל־שאלה מדוע לא הסתלקנו כשם קיד לאחר הכיבוש, כאשר שהוא וזה מסוכן עד כדי כך שדיין התנגד לו. האם ההתפתחות שבאה בעקבות ה־כיבוש לא הוכיחה את צדקתו? הוא טוען עד עכשיו כי צדק בהתנגדותו אז; מדוע, אם כן, לא דרש כי ניסוג מהרמה לאחר כיבושה? שם לא היתה תעלה שבקשנו זכות שיט בה, שם היו רק 80,000 פליטים שנטשו את בתיהם והמון בעלי־חיים שנדדו ללא בעלים.

יתכן אולי כי שיקוב, כי לאחר הכיבוש היה טעם להחזיק ברמה כי „קלף למיקוח" בבוא המו"מ על ה־שלום? אך תשובה זו אינה מספיקה כי דיין עצמו מסביר הסבר היטב, כי „הנסיון אינו מוכיח שזה משרת את השלום". כלומר התיאוריה של „קלף המיקוח" נכשלה משום שהיא גורמת „למוטיבציה ערבית שלילית ואקטיביות". או במלים אחרות, „ההח־זקה שטח כקלף מיקוח" היא משגה מדיני שעד כה לא הביא כל ברכה לישראל. מדוע אם כן לא ירדנו מרמת הגולן לאחר כיבושה?

הלא התנגדותו של דיין לכיבוש רמת הגולן נבעה משיקולים מדיניים כלליים שהתאמתו לדעתו, ובשום כך הוא סבור היום שצדק אז בהת־נגדותו. כיום הוא גם יודע כי ה־תיאוריה של „קלף מיקוח" נכשלה ואין בה תועלת. הוא גם יודע, כי מבריקיים נורמאליים השובים לא עוזרו מהסדרים פורמאליים, אכמם לא על החרמון, „שם יש שלג ו־ציפורים", ושוב כך אין שם כמו־צאת למצב בשטח. אבל האם כל רמת הגולן היא כמו החרמון — רק שלג וציפורים?

היתכן שהסיבה לכך שדיין עדיין אינו סבור כי ברמת הגולן, כמו באזור הסואץ, הגיע הזמן להסתלק, היא שלא כל השיקוליו לגבי התנאה החזקתו בה התקיימו, או שכא סבור הוא כי בבוא היום אפשר יהיה בכל זאת להשאר על הרמה וגם להגיע לשלום?

קשה להניח זאת, כאשר שיודע לו כי לא מצרים וביחוד לא רוסיה יכולות להסכים, כי השאלה הסורית תפתר על בסיס שונה מזה של ה־בעיה המצרית. אכן, אין פלא כי לגבי השאלה „מה לצפות בסוריה" העדיף שלא להשיב. כך נהג בעבר ביחס לסואץ ונראה כי נסיונו כי שגיאותיה של ישראל, אותן שתי שגיאות שהוא כל כך שקד לצרכן, שגיאות שיש לו חלק בהן, אינו מלמד אותו כי שתיקה אינה תשובה, כי הימנעות מתשובה אינה דרך ל־פעולה מדינית, הכאה על חטא, שנים לאחר מעשה ולאחר שהנאסן התחזר והיהדה, אינה מצדיקה חזרה על אותה שגיאה עצמה, במקום אחר.

•

מ ה שמפליא מכל הוא סירובו של דיין להמליץ עכשיו על עשיית אותם דברים שלדעתו צריך היה ל־עשות בעבר. שהרי מה טעם בהפקת לקחים אם אין מיישמים אותם? לכן מותר לקרוא, כי עכשיו, אחר כל שעשינו לעשותו, הוא חוזר ו־אומר: „אני מאמין שגם אם צה"ל יישאר במקום שהוא נמצא עתה יפ־תחו המצרים את התעלה ויבנו ו־יפתחו את הערים", וכי אם סאדאת אינו מוכן להסדר, שרכיביו הם אלה שישראל תובעת, „אסור לנו לסגת אף סנטימטר אחד".

כלומר, לקחים לחוד, ומעשים ל־חוד. טוב מחזיק עמדות שכזכן שולט צה"ל על התעלה, טוב נסרל להגצנה צבאית שבאה ליצור מרחב ביטחונאלי בסות עבורם כתנאי להחזרת החיים באזור לתקנם, ושוב, כל זאת, כי תוך הנחה כי למצרים אין ברירה אלא להשלים עם דרישותינו.

בעבר, כפי שמהן דיין, טענה ישראל בכך שאלה היו עמדותיה, אך בכל מקום אין עדיין לא היה כל ספק כה היתה עמדתה של ארה"ב בבקרה, שהמצב יתדרדר לכלל כלי־חבה. לעומת זאת, אם ישראל תחזור עכשיו על אותן שגיאות כפי שדיין מציע, ספק אם תוכל להסתדר באותה מידה על הבירות ארה"ב, כמה כדי כניס הבדאיגים אותו כבר כיפעיים באופק.

הנה הדרית של רצה הבירותים הכוזיינים של הקונגרס האמריקאי, „דרית שלילי וקשה... דבר הסנ־טור, גירר כי „ריצוח של ארה"ב להאם את עבותה עם בריה"המב־צות... שלול להיות בטורבינה". האמנם מבדיקים סיבבים אלה את נכוונה של ישראל שוב להיות כוהה כבדית רציגית להחזיר את החיים באזור התעלה לתקנם ולהסתכן בהגברה ה־מתיחות, לבהיה שסבר למדנו כנס־יוננו כי היתה זו שגיאה בעבר לנקוט במדיניות מסוג זה?

מהו הקושי הכותע בדיין להכחיק את מסקנותיו הוא בכל רגע שהן מתבקשות כאליהן, על פי ניתוחו שלו? הרושם הוא כי משה דיין עדיין מאמין, כי איכשהו יצליח ל־הגיע למצב, שבאליו הוא חוזר כל הזמן, שבו אכבם לא יהיה שלום אך יהיה ויתור ערבי על האופציה הצבאית תבורת כבה הוסגים כעשיים קימשו את הדבר כחאי עבורם.

הערכתו זו אינה מתבססת על נתו־נים יציבים, או על נסיון הבבדיק הערכה כזאת. אבל בכל זאת הוא מקוה כי הדבר עדיו אפשרי. „הסדר ביניים הוא אלטרנטיבה לקו מכסי־מאלי הוא צריך להיות כבסיס על כך שהוא מאפשר נורמליזציה של החיים, בפהית את המוטיבציה של הצד השני להכנס למלחמה נוספת ואינו מפקיר את ענייני הבטחון שלנו".

נוסחה זו כלל אינה רעה לישראל, אבל הלא כבר לימדנו הנסיון, כי לצד השני יש לא רק רצון לזמני בעיניו זה דבר מה, אלא גם אפ־שרות, ויש כי שבאוזן לו, אם לא בישראל הרי בתרנה לה. האם יש סיכוי שגם הצד השני יקבל את ה־עיקרון שההסדר החלקי הוא החליף להתרון מלא — „אלטרנטיבה לקו מכסימאלי"?

התשובה על דיין היא כי בזאת אין הוא בטוח כלל. אולם הוא סבור כי סאדאת יכול לקבלו, על מה מתבססת הנחה זו לגבי סאדאת? [illegible]

[illegible]

•

[illegible]

(המשך בעמוד 38)

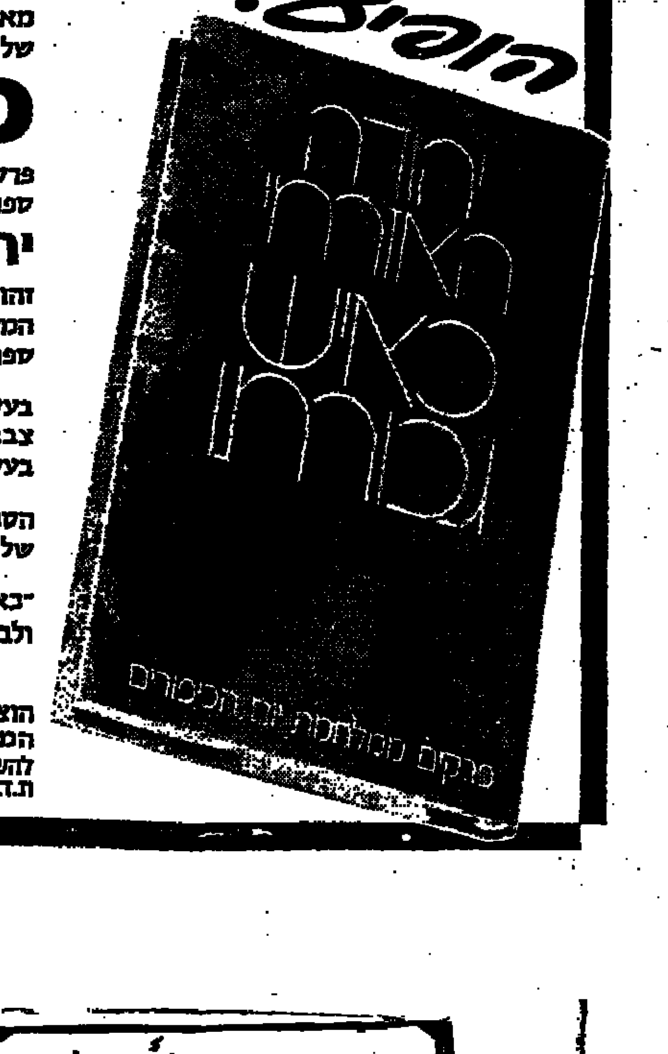

מסמך אנושי נדיר, שהוא תעודת הזהות של כל אחד מאתנו, בימיה הגורליים ומלאי החרדה של מלחמת יום הכפורים.

כאיש גבורתו

פרקים ממלחמת יום הכפורים
ספרו האחרון של

יהודה האזרחי

זהו מבט בתוך המלחמה על אנשים, שמאחורי המלחמה. לא תאור נוסף של מהלכי מלחמה, אלא ספורו המרתק והעוצר נשימה של היחיד.

בעין רגישה וחודרת חושף סופר, ששירת ככתב צבאי, את הממד האישי והעמוק של פרטים בעיצומן של התרחשויות.

הספר הינו עדות אישית, כנה ועזת־ביטוי, של אהדה על אזרחים העושים את המלחמה.

„כאיש גבורתו" - אתה חייב אותו לעצמך ולבני ביתך.

הוצאת מלוא בע"מ • מהדורת ספרית מעריב
המחיר - 24 ל"י
להשיג בחנויות הספרים או ישירות ב„ספרית מעריב" ת.ד. 20208 תל-אביב. בצירוף המחאה.

هكذا من الأصل

משטר

יחידת העילית תהיה טובה מה„סקוטלנד יארד"...

מאת ש. גיורא

„השוטרים, העתונאים, המלווים הפכו את עבודת המשטרה לעלילה מתוחה ומשעשעת של עבודת בילוש מתוחכמת, רדיפת מכוניות אחר כנופיות, והתנגשויות אלימות, בהן מתגלים השוטרים כמתורבתים כל-יכולים. כמו כל חלק אחר באוכלוסיה, נתפשו השוטרים עצמם לתדמית זו והם אינם מרוצים כאשר מטילים עליהם פעולות שיטור אפורות שהן לחם חוקה של המשטרה". — דברים אלו אמר באחרונה אלק מקליין, ממפקדיה הבכירים של משטרת אנגליה, בהרצאה שנשא בועידה השנתית של שוטרי בריטניה.

קשה לדעת כמה מבין 13,346 הקצינים והשוטרים המשרתים במשטרת-ישראל שותפים לדעה זו של חברם למקצוע מעבר-לים. המפקח הכללי של המשטרה, רב-ניצב שאול רוזוליו, ביקש השבוע, בפרסמו את הדין-וחשבון השנתי של משטרת ישראל לשנת 1974, להציג את המשטרה כגוף מודרני ביותר, המשתמש בשיטות ובמחקרים החדישים ביותר במלחמתו בעולם הפשע — עד כדי כך שאחת מיחידותיה של משטרת מחוז ת"א צפויה להיות „טובה אף מהסקוטלנד יארד" — כדברי אחד המומחים לארגונה מחדש של המשטרה בעת הגשת הדו"ח.

אולם הבשורה העיקרית שהביא לנו רב-ניצב רוזוליו, ואשר הוסתרה בדבריו הקשים על האלימות השוררת במדינה, פירושה הפיכת המשטרה לגוף חצי-צבאי, עליו מוטלים, גם בימי שלום וביחוד בתקופת מלחמה, תפקידי בטחון הפנים בכל שטחי המדינה, כולל השטחים המוחזקים.

תהליך זה דורש אימון מיוחד של כוחות משטרה, הקמת יחידות חדשות, חלוקה מחדש של מפקדות וכוחות והערכות מיוחדת לתקופת מלחמה. הדו"ח השנתי מוסר, כי במקרה של מלחמה, יתפרשו כוחות המשטרה לבסיסים שנקבעו מראש והכפופים למטבי-פיקוד אזוריים; יופעל מערך לוגיסטי לשעת-חירום ותופעלנה מערכות קשר מקבילות למערכות הקשר הרגילות, כדי שלא ינותקו הכוחות מהמטה הראשי או אחד מהשני.

כדי להעניק לכוח המשטרה יכולת לעבור במהירות להערכות חדשה זו, יש לבנות מערכת מאורגנת ומשומנת להפליא; הפעם הראשונה בה הועמדה מערכת משטרתית-צבאית זו במבחן, היתה בהתקפת המחבלים על מלון „סבוי" בתל-אביב.

אחת השאלות המעניינות ביותר שהתעוררו עקב פעולה זו ולא זכתה לתשובה, היא: מי היה אחראי להבטחת חוף ת"א מפני חדירת מחבלים? אם כי הדו"ח אינו עונה על שאלה זו ישירות, ניתן ללמוד הרבה מאחד מפרקיו העוסק בסיור ים. הפרק הפותח בקביעה מפורשת, כי ספינות המשמר של המשטרה הועסקו בשנה החולפת בתפקידי בטחון שוטף בגיזרה הצפונית של חוף הים התיכון, ואילו לאורך יתר חופי הים-התיכון, ים-כינרת ומפרץ אילת, הועסקו סירות משטרה מהירות רק בתפקידי שיטור. כלומר, אבטחת חוף ת"א לא היתה בתחום טיפולה של משטרת-ישראל. הפרק מוסיף ומגלה כי ספינות המשטרה, יחד עם ספינות חיל-הים, איבטחו את נמלי חיפה והקישון ואת מבואותיהם מפני חדירת צוללנים ומחבלים של האויב. ספינות המשטרה איבטחו גם אוניות נוסעים ואוניות המטענות ציוד שהגיעו לארץ ועסקו במה שהדו"ח מגדיר כ„הסעת יחידות אבטחה מיוחדות". בין שאר הפעולות, עסקו ספינות המשטרה באבטחת משמרי צניחה לים ו„שמחי" ידי של כלי נשק. בערכו הצפיות עבור השירות המטארולוגי ובדיקת תקינותם של מצופים ימיים ומגדלי-אור.

— ✱ —

קשה להבין כיצד תצליח המשטרה להתמודד בכוח-האדם הנתון שלה גם עם בעיות של בטחון שוטף וגם עם האלימות המתגברת בכל שטחי חיינו. התשובה לכך ניתנת, אולי, במידע הנמרץ המוחדר לעבודת המשטרה.

בשנה האחרונה, הוכנס לשירות המשטרה מחשב אלקטרוני מדגם אי.בי.אם. 370/145, אשר עם היחידות הקשורות אליו, מסוגל „לזכור" 800 מיליון נתונים. העובדה כי המחשב יכול לאחסן בתוכו 293 פרטים בממוצע על כל אחד מתושבי המדינה, איננה הופכת אותנו בהכרח למדינת משטרה, אם כי תגביל את חופש הפעולה של אלו הרוצים לעבור על החוק. עד חודש אוגוסט השנה, תוכל כל יחידת משטרה, שברשותה טלפרינטר, להתקשר ישירות אל המחשב ולהזמין את הנתונים הדרושים לה. בשלב הסופי של פיתוח רשת המחשב, יעמוד קשר כזה לרשות כל ניידת משטרתית.

מחשב בכל ניידת: לאור ההתפתחות הטכנולוגית המתוחכמת של המשטרה, לא רחוק היום שבו יהיו בניידות יותר מחשבים מאשר שוטרים...

נוסף על כך, נערכים בשיתוף עם המשטרה או לפי הזמנתה, לפחות 15 מחקרים מדעיים, המכוונים להביא לפיתוח שיטות מהירות ומדוייקות יותר לתפיסת פושעים; הולך ונבנה מכשיר לזיהוי טביעות אצבעות על פי מטעניהן החשמליים. החוקרים מנסים עתה להתגבר על בעיית רעשים סביבתיים, המסתירים את המטען החשמלי של הטביעה. מכשיר עזר אחר הוא מיתקן אלקטרוני זעיר, אשר באמצעותו אפשר יהיה להשוות תוך שניות, את מספר הרישוי של מכונית החשודה כגנובה לרשימת מספרי המכוניות הגנובות שבידי המטה הארצי. מחשב כזה יותקן בקרוב בכל ניידות הסיור של המשטרה. כך אנו נראה בעתיד הקרוב ניידות הנושאות יותר מחשבים מאשר שוטרים...

בעזרת צוות המחקר מהמחלקה למתמטיקה שימושית באוניברסיטת בן-גוריון, פותחה שיטה המאפשרת לתרגם את תמונת פניו של אדם לביטוי מתימטי. כאשר מורכב קלסתרונו של הפושע בעזרת עד-ראייה, מוכנס הציור למחשב, כשהוא מתורגם לפי השיטה החדשה. כולו מציג המחשב את אלבום התמונות הכללי, המכיל כיום תצלומים של קרוב ל-10,000 עבריינים מועדים. המחשב בוחר מתוך האלבום את התמונה המתאימה ביותר לקלסתרון.

מטרת מחקר אחר, הנערך בשיתוף עם המחלקה להנדסת-חשמל בטכניון, היא לבחון אם אדם דובר אמת או לא, על-פי שינויים בקולו. שיטה זו עשויה לבוא במקום מכונת-האמת, שכבר התיישנה ואשר מימצאיה נתקלים בקשיים בבית-המשפט.

המחקר המשטרתי ה„פיוטי" ביותר, הוא זה הנערך בשיתוף עם אוניברסיטת חיפה, לפיו ממפים החוקרים את הארץ לפי תפוצת האבקה של הפרחים השונים בעונות השונות. מידע זה הוא לתועלת רבה בקביעת מיקומם ומקום שהייתם בארץ של הפצים או אנשים הקשורים בפשע.

בצד מחקרים שימושיים אלה, יש להזכיר כ-20 מחקרים אחרים שמטרתם לעזור למשטרה בהתוויית קווי מדיניות והתנהגות כלליים, החל במחקרים על מערכות שליטה ובקרה במשטרת-ישראל, מערך המודיעין שלה, הערכותה לקראת מצבי חירום עם הציבור על רקע מלחמה, ועד לבניית מודל סימולאציה במחשב, לפריסה רציונלית של ניידות ה... במחוז תל-אביב.

— ★ —

אחד הקטעים המאלפים ביותר בדו"ח היא הסטטיסטיקה. הסטטיסטי... של משטרת-ישראל הוא מאוד יד... ב-10 ענפי עבירות שונים, המשטרה את עצמה ב-100 אחוז גילוי ותפישת העבריינים. קבי... הינה מחורה, אם לנקוט לשון ... זה: אם בשנת 1974 נפתחו 10 תיקים נגד 10 נאשמים בע... ריגול ובגידה, אותם 10 אנשים ... גם נתפסו הם מהווים 100 ... של העבריינים שנתפסו בת... אלה. אך אין זאת אומרת, כי כל המרגלים והבוגדים במדינה. הדין לגבי 100 אחוז הפורצים נתפסו באשמת שוטטות, משו... אין הסטטיסטיקה מגלה כמה ... ברחוב.

החלק המפורה ביותר של המשטרה, כידוע לכל נהג, הו... רישום דו"חות תנועה. באחד ... קובע, כי בשנה הנדונה נרשם שיא של 632,535 דו"חות תנועה ... בא כי כל שוטר במשטרה היה עסוק ברישום 47 דו"חות ... צע. כאן מתעוררת השאלה נמצא לו הזמן הדרוש לכך, א... חשב בטענת השוטרים, כי אינם ... דים בעומס המוטל עליהם. אב... בחשבון כי הדו"חות הכניסו המדינה 30 לירות בממוצע כל ... הרי (בהנחה שרק חצי-מיליון דו"חות שולמו) תרמה המשטרה ... דינה הכנסה נקיה של 15 מיליו...

רפוא

מי מפחד (ומי מבהיל את הציבור) מפני הפול?

מאת נילי ארקין

מי מפחד מפני הפול? מי שמבהילים אותו מפניו. האמת היא שאין צורך לפחד מפני הפול. צריך רק להזהר. אין הפול גורם נזקים, אלא במקרים מסויימים ומצומצמים מאד.

הודעה של משרד הבריאות, בדבר מחלת ילדים מיסתורית (פאוויזם) הפוגעת בילדים האוכלים פול, גרמה השבוע לבהלה רבה בציבור. אנשים רבים, בעיקר יוצאי עדות המזרח, שאצלם מהווה הפול מרכיב חשוב של סל המזונות, פנו לרופאים בבקשה לבדוק את ילדיהם, ולקבוע אם לא חלו.

מדי שנה, בעונה זו, תחילת עונת הפול, מגיעים לבתי החולים בארץ ילדים מעטים, אחרי שאכלו את הפרות, הטילו שתן אדום ולקו בצהבת. ילדים אלה סובלים מליקוי בגוף העובר בתורשה (לא בהכרח), והוא: חוסר אנזים גלוקוז-6-פוספטזה. חוסר זה פירושו שינוי בחומצה הגרעינית של הצופן הגנטי. אנזים זה „יושב" על כרומוזום X. נושאי הנטיה לחוסר אנזים זה הם, בדרך כלל, בני העדות הכורדית, העיראקית, הפרסית, התימנית, המרוקאית והצפון אפריקאית. בין האשכנזים יש מקרים בודדים ביותר.

הפול: 1) הפרח, 2) פרי, 3) זרע

העובדה שאדם נושא את הנטיה למחלה, עדיין אינה אומרת כי הוא חולה או עתיד לחלות. טבלה של שכיחות הנטיה מורה:

עדה	שכיחות (באחוזים)
כורדים	60
עיראקים	25
פרסים	15
תימנים	5
צפון אפריקאים	1.5
אשכנזים	שלושה פרומיל

למרות אחוזי שכיחות אלה, מספר המקרים המגיעים לבתי החולים זעום ביותר. מספר הזכרים הנפגעים רב ממספר הנקבות, והאמהות הן המורישות לבניהן את הנטיה למחלה. (האם מורישה את כרומוזום X, שעליו, כאמור, „יושב" האנזים הנבזן. האם מורישה לבן כרומוזום X אחד, ואילו לבת שני כרומוזומי X. כאשר יש לאם נטיה למחלה, רבים יותר סיכויי הבן לרשת אותה, שכן יש לו רק כרומוזום X אחד).

המחלה והנטיה לה ידועות זה שנים רבות. תקופת מלחמת העולם השניה עסק בה פרופסור חיים שיבא המנוח, ומחקרים שונים בנושא נערכים בארץ ובעולם.

בדרך כלל מתפרצת המחלה, שסימניה אבדן הכרה, שתן אדום וצהבת, זמן קצר, יחסית, אחרי אכילת פול. „למעשה יש הלוקים במחלה אחרי שהריחו את הפול" — טוען ד"ר סיריל ליבוס, ראש השירות הגנטי של בתי החולים העירוניים בתל-אביב. „יש ביניהם הרגישים לתרופות שונות, ויש רשימה לא קטנה של תרופות האסורות בשימוש על בעלי הנטיה הזו".

בעלי הנטיה למחלה רגישים לחמרים מסויימים בפול ובתרופות — „עדיין אין יודעים בדיוק לאילו מרכיבים" — והמחלה המתפרצת היא למעשה הרס הדם. כמות גדולה של כדוריות דם „מתפוצצות", ונהרסות בבת אחת, כמות ההמוגלובין בדם יורדת במהירות, ונוצר מעין שטף דם פנימי.

הטיפול היחיד היעיל במקרים של הופעת המחלה הוא העברה מהירה לבית חולים לצורך קבלת עירוי דם. דרך המניעה היחידה המוכרת היא — המנעות מאכילת הפול ו/או צריכת התרופות כמו אספירין, סולפה, סינטומיצין, פירודונטין (תרופה נגד שלשולים), תרופות מסויימות נגד אפילפסיה, סטרפטומיצין, תרופות מסויימות נגד מלריה, ו...נפתלין.

מחלה זו איננה מחלה יהודית אופיינית. היא מצויה בין הכושים בארצות שונות, בקרב תושבי אזורים שונים של אגן הים התיכון, ובין תושבי דרום מזרח אסיה. יש ביניהם הרגישים יותר לסולפה ולתרופות אחרות, ויש הרגישים דווקא לפול. בארץ הרגישות הרבה ביותר היא דווקא לפול.

בדרך כלל, יודעות המשפחות שיש להן נטיה למחלה — על נטייה זו. אבל — אין זה כך בהכרח. „אדם יכול לבוא במגע עם פול כמה פעמים ולא יקרה לו דבר, ואז לפתע תתעורר הרגישות ובפעם הבאה אמנם יחלה" — אומר ד"ר ליבוס.

„התופעה נדירה למדי" — סבור גם ד"ר אברהם רשף, ראש היחידה לתזונה במשרד הבריאות, האומר, כי הפאוויזם (פאווה — פול) היא אחת המחלות הגנטיות תורשתיות-עדתיות הקיימות בארץ. „כך קיימת מחלת הטיי-זאקס, הפוגעת רק באשכנזים, וכך קיימת רגישות ל...", הוא אומר. „הדבר אינו ... הבהלת הציבור כפי שק... ובוודאי שאין צורך להזהיר ... ציבור מפני אכילת פול".

החולה שאושפז נשאר בבית ה... תקופה של שלושה עד ארבעה ... ולעיתים יותר (לפי תוצרת ...) עד שנעצר הרס הדם.

אפשר לגלות את הנטיה לכ... ואת חוסר האנזים בבדיקת דם. בדיקה פשוטה למדי" — אליבא ד... ליבוס, האומר כי בדיקות כאלה ... רכוה לכל ילודי בית היולדות בקריה. אותה כמות דם המשמשת לבדיקות של התינוק, יכולה „לי... גם את צורכי הבדיקה לגילוי נטיה".

עריכת הבדיקה האלה היא עניין מקומי בלבד. לצורך ה... בכל הארץ דרושה החלטה של ... הבריאות. זו לא ניתנה עד כה.

במשרד הבריאות אומרים, כי ההודעה שניתנה בראשית השבוע כוונה להעמיד חלק מן הציבור ... הסכנה הצפויה לו, ולגרום ... להיות מודעים לתופעות. במקרה ... אין הם יודעים כי בכשפחתם ... נטיה תורשתית לפאוויזם.

מסך הב

גר צדק מלמד עברית בבודפשט

מאת סופר מיוחד

המודעה עוררה תשומת לב. אין זה שיגרתי שבהונגריה הקומוניסטית, יפרסם מישהו בעתון, כי הוא מארגן חוג ללימוד עברית, ולא עוד אלא „עברית מודרנית, בשיטות אודיאו-ויזואליות. הסיסמה: „פרוח התמורה. נא להתקשר"... וכולי.

מסתבר, כי ב„ברית עברית עולמית", שמרכזה בירושלים, יודעים מי הוא אותו המורה, הרוצה ללמד את יהודי הונגריה עברית. מסתבר, שהוא גר. בן 25, י. ה. שמו, אשר אחרי שנות התרוצצות הצליח בדרך לא ברורה להתגייר ועתה הוא מנסה „להרביץ תורה", וזיינו ציונות, עברית ואהבת ישראל ליהודי בודפשט, בהצלחה לא רבה ביותר.

במכתבו מ-74.10.10 כותב י. ה. למר שמחה רז, מנהל „ברית עברית" בין השאר:

„בעיה, כ"ד תשרי תשל"ה, בודאפסט
מר רז שלום;
א.ג.

...נולדתי במשפחה נוצרית בשנת 1950 בבודאפסט. שמעתי וקראתי הרבה על נוצרים רשעים שרצחו את מיליוני היהודים במחנה רכוזים, במלחמה העולמית השניה. למשל גם בהונגריה נהרגו 600 אלף יהודים. בשנת 1970 החלטתי להתגייר ולחיות כיהודי דתי. בשנת 1971 גויסתי לצבא. כבר בצבא התחלתי ללמוד עברית, כמובן שלמדתי את בסתר. על דעתי כל היהודים צריכים ללמוד ולדבר עברית. כשפשטו את המדים, בשנת 1973, הלכתי לקהילה היהודית שבבודאפסט. מן הקהילה שלחו אותי לבית חולים, כדי שלעשות לי שם ברית מילה. אחרי הטבילה התגיירתי לפני בית דין וקבלתי את השם מרדכי. עליתי כבר גם לתורה"...

י. ה. „מרדכי" פרסם בדו-שבועון של יהודי הונגריה, „אויאלט" מודעת לוח, ב-1 בדצמבר 1974, בה נאמר: „מחפש שותפים ללימוד שפה בצורה אודיאו-ויזואלית. אמצעי עזר מובטחים. נא לפנות בסימול „אקסודוס" במשרד העתון".

בנוסף למודעה זו, הוא פרסם בינואר ובפברואר ש.ז. עוד שתי מודעות, בהן כבר הודיע על קיום החוג ללימוד „עברית מודרנית". כנראה

י.ה. „מרדכי" גר-הצדק

שהשותפים הפוטנציאליים, שנענו למודעה ראשונה, לא השביעו את רצונו של „מרדכי", לפנות על אחד מהם, א.ח.; הוא מתלונן במכתב נוסף אל שמחה רז. במכתב זה הוא מודה על התקליטים וספרי לימוד שנשלחו לו ורומז כי א.ח., שהוא „בחור יהודי", התחרט, יען כי הוא „אדם חסר אופי" שככל הנראה נרתע מכל העניין, אחרי שהחוג היה אמור להתקיים בביתו.

במכתבו כ"ד אדר תשל"ה, כותב י. ה. לרז, כי „היהודים המתבוללים אינם רוצים להיות יהודי אמתי... ובדרך כלל לא רוצים ללמוד עברית ולשמוע על מדינת ישראל. כשהתיהדתי חשבתי שכל יהודי בהונגריה אוהב את ישראל ומדבר עברית. עכשיו כבר אני יודע שהתאכזבתי בדבר זה... בעבר התחלתי ללמד עברית את כמה יהודים, אבל כל אחד הפסיק את לימודיהם".

בסיום מכתב זה מבקש „מרדכי" את מנהל „ברית עברית עולמית" שיבין אותו ו...יאמין לו".

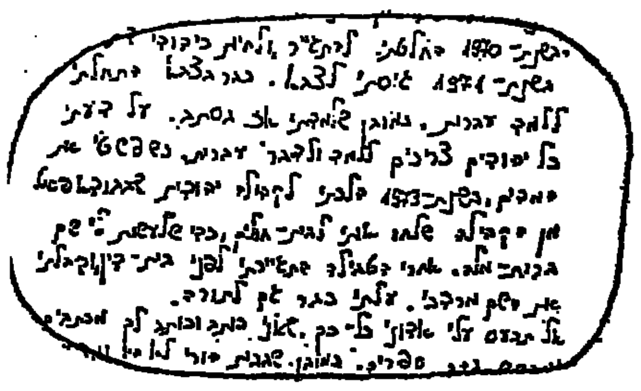

דומה כי נקודה זו היא נקודת התורפה של הצעיר הנוצרי שדבק ביהדות על גדות הדנובה ועתה הוא „יהודי יותר מהיהודים". כפי שנודע, הערימו הקהילות בבודפשט קשיים בפני גיורו של י. ה., מעל ומעבר ל„מקובל" במקרים דומים. בעיני החרדים (אורתודוקסים) הוא היה מוזר וממילא חשוד: מה פתאום בא גוי צעיר ובריא להתגייר? האם יצא מדעתו? חששו איפוא והתכחשו מפני באכתלאיות שונות. לרפורמים (נאולוגים) הוא היה... ציוני מדי: עברית, ישראל וכו' — זה לא בשבילם. כך דחו אותו זמן רב ב„לך ושוב" ואין זה ברור כלל אם ובאיזו דרך הוא הצליח, בסופו של דבר, להתגייר. באוירת החששות שיהודי הונגריה נתונים בה, לא קשה להבין, כי הם בוכים על תופעה כמו י., „מרדכי", ביהדות בסויבת ומי מקדים את „השדונים" ל„כבדה" ... זאת כחשש, שבא ישאל קרבן פרובוקציה שאת קצה הוטיה ... לראות...

אכן, כפי שאמרו, „קשים לישראל"... אבל בכתבו שבם לא הכי קל...

ריגול

עוורים „ראים את הקולות" עבור נס"א...

מאת דוגלס ווטסון

כ-27 קילומטר צפונית-מזרחית לוושינגטון, מאחורי גדרות בטחון כבדות, בסמוך לפורט ג'ורג' ג. מיד, שוכן המטה של הסוכנות הלאומית לבטחון (נס"א), שהיא כימוד סודי ביותר. תפקידה של נס"א הוא לקלוט, באמצעים אלקטרוניים, תשדורות זרות, לפענח אותן ולהעביר את המידע לממשלת ארצות-הברית.

על מנת לבצע את משימתה רבת-החשיבות, מוציאה נס"א כדי שנה, סכום הנע בין 1 ל-1.2 מיליארד דולאר. תקציב הסוכנות הוא סודי, והסכום המשוער הוא פרי אומדן של קציני ביון לשעבר. לדעתם, גדולות הוצאותיה של נס"א לפחות פי שניים מהוצאות הס.אי.איי., המוערכות ב-434 מיליון דולאר בשנה, והן עולות אף על הוצאות הקונגרס (744 מיליון) או של משרד החוץ (71 מיליון).

פאטריק מקגארווי, קצין ביון אמריקני לשעבר, כותב בספרו „סי.אי.איי. — המיתוס והמירוק", כי היקף עבודתה של נס"א, הוא מעל ומעבר למשוער. לדעתו, מתמלאים למעלה מ-100 טון נייר בשידורי רדיו ואיתות „מורס" ממדינות זרות, מדי יום ביומו.

מאז הקמתה, לפני 23 שנים, עמלה נס"א קשות ובהצלחה לא מעטה, כדי להישאר באלמוניותה. אפילו המדריך השנתי שמפרסם הקונגרס האמריקני, הכולל את הסי.אי.איי. ואת כל הסוכנויות הפדראליות האחרות, אינו אומר דבר על אודות נס"א.

באחרונה הוטל על ועדות הקונגרס לבדוק פעולות חשודות של השירותים החשאיים, כגון זו שעליה העיד זה מכבר מנהל הסי.אי.איי. וויליאם קולבי, ושלפיה חדר ארגונו לקבוצות אנטי-מלחמתיות ומתנגדי המשטר. ועדות החקירה יוקרו, כפי הנראה, גם את פעולותיה של נס"א, הסי.אי.איי. וסוכנויות ביון אחרות. לגבי נס"א, ייבדק בעיקר אם אכן זקוקה היא לכל מכשירי הציתות המפעונה האלקטרוניים.

מנהל נס"א משמש גם כראש שירות הבטחון המרכזי, אשר הוקם ב-1972 לפי הוראותיו של הנשיא ניכסון, במגמה „לארגן בצורה יעילה יותר את הפעילות הקשורה בשפת-סתרים במשרד ההגנה".

דוגמה בולטת למעורבותה העמוקה של נס"א בעניינים מדיניים וצבאיים, כתעיתה בדוח הסנאט האמריקני משנת 1970, האומר, כי ארה"ב התחייבה מספר התחייבויות סודיות לאתיופיה תמורת היתר לנס"א להקים תחנת קליטה במדינה זו.

הסכם זה כולל, לא רק התחייבות אמריקנית לסייע לצבא האתיופי, המונה 40,000 חיילים, אלא גם הצהרה להמשך הסיוע הצבאי (שהגיע ל-147 מיליון דולאר ב-1970) והסיוע הכלכלי (שהסתכם ב-131 מיליון דולאר באותה שנה) — דיווחה ועדת המשנה. בדוח נאמר עוד, כי ארצות-הברית התחייבה בסתר, לדאוג בעתיד לבטחונה של אתיופיה ולהתנגד לכל איום המסכן את שלמותה הטריטוריאלית של המדינה.

ההודעה מציינת, כי ביצוע התחייבותה של ארה"ב מאלץ אותה כעת להתערב במעולותיו של הצבא האתיופי, ולסייע בידה של אתיופיה להכניע את מורדי אריתריאה.

רבים מבין האמריקנים שהוצאו באחרונה מאריתריאה, הם קרובים של עובדי נס"א, העוסקים שם בקליטת שידורים מן המזרח התיכון ומארצות אפריקה.

✱

נס"א מחולקת לכמה יחידות:
- יחידה מבצעית האחראית למכלול השידורים הנקלטים בידי הסוכנות;
- משרד „ייצור", העוסק בפיענוח הצופן, בתרגום החומר ובניתוחו;
- משרד לחקר ולפיתוח, האחראי לפיתוח ציוד הקשר והקליטה, הדרוש לכל כך במערכה הנבונה שבין צפנים לבין המפענחים.
- משרד לאבטחת התקשורת, שתפקידו לשמור על סודיות שידורי הצופן האמריקניים.

פעילותה הכללית של נס"א מכונה „סיגינט" (ראשי תיבות של „סיגנאל אינטליג'נס"). הפעולה העיקרית של „סיגינט" היא „קומינט" („קומוניקיישן אינטליג'נס" — מודיעין תקשורת), שהיא קליטת הודעות רדיו וטלפרינטר.

נס"א אחראית גם להפעלה בקנה-מידה בינלאומי של תכנית „אלינט", להשגת מידע אלקטרוני. זהו איסוף של אותות אלקטרוניים שאינם הודעות סודיות, כגון אלה הנקלטים בכשירי מכ"ם. אותות אלה, תפקידם לגלות את יכולתן הצבאית של מדינות שונות.

יכולתה הטכנית של נס"א לא תאומן. היא מסוגלת — בעזרת ציודה המשוכלל — לקלוט לא רק אלפי שיחות בעת ובעונה אחת, אלא לפענחן ולגלות את מקורן. איש חיל-האויר האמריקני לשעבר, הקולונל פלטשר פראוטי, אשר כתב את „הצוות הסודי", הדן בפעילויות הביון האמריקני, אמר באחרונה, כי נס"א מסוגלת לעיתים לזהות קול של אדם מסויים מבין אלפי קולות הנקלטים באותה עת, באמצעות מחשב.

הקליטה האלקטרונית היא החלק הקל יותר בעבודתה של נס"א. קשה יותר עבודת הפיענוח של השדרים הזרים. המומחים להצפנת-סתרים בנס"א מתמחים במחשבים במקום ספרי-צופן. דיוויד קאן, מחבר הספר „שוברי הצופן", כתב ב-1967: „במספר המחשבים הנמצאים ברשות נס"א עולה ודאי על מספר המחשבים המצויים בכל מפעל אחר בעולם". לסוכנות יש גם ציוד הקלטה אחר, שחלק ממנו אף מבצבץ מעל גגות בנייניה. „בישהו אמר לי, כי אלה הם כדורי גולף ענקיים", סיפר מדריך מטעם נס"א, שליווה שני מבקרים, בעת שהללו התבוננו בציוד הגיגי.

נס"א זקוקה לכישוריהם המיוחדים של אנשים רבים. עובד נס"א לשעבר סיפר, כי בשירות הסוכנות מועסקים עיוורים רבים, כיוון ששמיעתם החדה מאפשרת להם לשמוע קולות ורחשים שאינם מגיעים לאוזניו של אדם פיקח.

נס"א מקיימת רשת רחבה מאוד של עמדות האזנה. קאן מעריך, כי לנס"א ולצבא ארה"ב יחד יש למעלה מ-2,000 תחנות קליטה. בחלק מהן מועסקים אלפי עובדים ובאחרות — אדם אחד בלבד, הצמוד למכשיר רדיו.

לדברי איש המודיעין לשעבר, מקגארווי, שכתב על כך לפני שלוש שנים, פועלות לפחות 50 תחנות בכל רגע נתון של היבשה. הן כ... על פני 14 מדינות לפחות. ... מקלטי רדיו פועלים כל הזמן.

וינסלו פק, איש צבא שעסק במחקר אלקטרוני עבו... בתורכיה ובווייטנאם, כתב ... הנוגע לאיסוף נתונים, כש... את רוב כוח האדם... שלוש ... הן סירות הבטחון של ה... האמריקני, סוכנות הבטחון ... וקבוצת הבטחון של הצי".

פק נזכר, כי בעת כל ... איסטנבול, עבדו לרשותו כ... אשר האזינו לאזהות „ביור ... ועוד ונכישה עובדים שהאזי... אוזרים לקולות. עבודתם ה... בעת, ביותר. היה עליהם ... המקלט, כשהם חובשים את ... פים במבנה... אותו „בורר".

... דיויד פ.... באחרונה, כי בשער ... חיל הנחתים ב-1960, הי... את מספרן הרב של יחי... המפוזרות ברחבי ה... בקליטת שידורים זרים.

... אמר: „לכל אשר ... להתקל בהם. בדרך כלל ... בראשי גבעות, הם מנו... קטן של אנשים. אך ... נחשבו כחשובים ביותר

... الأصل

יהדות בריה"מ

חבק את בנו ואמר: "לך, אתה עדיין מת בעיני"...

מאת אברהם תירוש

כ־200 יהודים בערים שונות ב־בריה"מ, יערכו ביום א' הקרוב — יום ההזדהות הבינלאומי עם יהדות בריה"מ — שביתת רעב במחאה על שאין מניחים להם לעלות ל־ישראל. תשומת לב מיוחדת תע־ורר שביתתה של משפחת סלפאק שבמוסקבה ה"מנהיגה" באותו יום 5 שנים להגשת בקשת העליה שלה ותציין את היום בשביתת־רעב.

ראש המשפחה, ולדימיר סלפאק, מהנדס אלקטרוניקה בן 48, הוא כיום ותיק מגישי הבקשות לעליה במוס־קווה, ואולי בבריה"מ כולה. ולא־דימיר המזוקן והמוצק, הוא מראשי תנועת העליה בבריה"מ ושמו ידוע זה שנים בין יהודי בריה"מ ואף מחוצה לה. סיפורים רבים על מעצ־רים והתנכלויות מצד השלטונות ה־סובייטיים, קשורים בו ובבני משפחתו — אשתו הרופאה מאריה, ובניו אלכסנדר בן ה־22 וליאוניד בן ה־16.

רצונו של ולאדימיר סלפאק לע־לות לישראל, גרמה לקרע חמור בינו לבין אביו, הקומוניסט הותיק והנא־מן. האב, סמיון סלפאק, עזב את בריה"מ, בימות הצאר, בשנת 1911 ושהה בארה"ב. עם פרוץ המהפכה הבולשביקית חזר לבריה"מ ושימש בתפקידים בכירים: היה מנהל ה־מחלקה הבינלאומית של בית ההוצאה "איזווסטיה" ושירת גם כנספח עתו־נות בסין.

חבריו של ולאדימיר מספרים, כי כאשר החל בפעילותו למען העליה, היתה התנגשות בינו לבין אביו. הז־קן צעק לעברו: "בעיני אתה מת! לך, אינני רוצה לראות אותך עוד!" קרוב לחמש שנים לא נפגשו האב והבן. אז נודע לולאדימיר, כי אביו חולה ואושפז בבית־החולים. הוא מיהר להחזר השניים התחבקו בהתרגשות. אולם לאחר רגעי התרכ־כות אלה, שב הזקן לעקשנותו ה"אי־דיאולוגית" ואמר לבנו: "אני שמח שבאת, ואולם, אבל עכשיו אתה מוכרח ללכת. אתה עדיין מת בעיני".

השלטונות הסובייטים דחו כמה פע־מים את בקשות העליה של משפחת סלפאק, בטענה, כי ולאדימיר היה קשור בעבודה סודית ואף היה חתום על הצהרת שמירת סודיות. סלפאק, שעסק אמנם בעבר בתיכנון רקטות, הגיב על כך: "נכון שהתחייבתי לפני שנים רבות על התחייבות לא לגלות פרטי עבודתי, אבל זה חל רק לגבי מחלקה מסויימת שנסגרה כבר לפני 10 שנים".

ביולי 1971, "התפוטר" סלפאק מ־מקום עבודתו במכון לכימיה אור־גנית במוסקווה, בגלל הגשת בקשת העליה. הוא החל ללמד פיסיקה ב־שיעורים פרטיים, לפי רשיון שקיבל. אולם השלטונות מצאו תואנה להיט־פל אליו. בראשית שנת 1972, איימו להעמידו לדין באשמת "טפילות".

5 שנות מאבק: ולדימיר סלפאק, אשתו מריה והבנים אלכסנדר וליאוניד

הורו לו לעבוד כפועל פשוט בבית הרכבת למלט, עם הטילו עליו ל־הוביל ברזיות חצץ. הוא טען, כי אינו מסוגל לעבודה כזו, וועדה רפואית שבדקה אותו אישרה את טענתו. הוא הציע כי יעבוד כמש־חיו, אך סירבו לו. מנהל העבודה בבית־התחרשת אמר לו: "זכור כה שהיה כתוב על שער מחנה בוכנוואל־ד: "כל אחד מקבל מה שמגיע יד".

בינתיים סלפאק התפרסמה במערב בחודש מאי 1972, כאשר 300 חברי פרלמנט בבריטניה, ובהם ראש הממ־שלה דאז, אדוארד הית, וראש האו־פוזיציה הרולד וילסון, חתמו על גבי סידור התפילה שנשלח כמתנת בר־מצוה לליאוניד, בנו של ולאדימיר. את הסידור העבירו לסבתו של ליאו־ניד, ברכה ראסקובסקי, אמה של מאריה סלפאק, שהותר לה לעלות והיא מתגוררת כיום בירושלים.

הסבתא שיגרה את הסידור כלונדון באמצעות חברת התעופה הבריטית "ב.או.אי.סי.", אולם השלטונות הסו־בייטים סירבו להעביר אותו אל ה־נער במוסקבה. הם נימקו את סירובם בכך, שהחוק הסובייטי אוסר הכנסת ספרי דת לבריה"מ. הם החזירו את הסי־דור חזרה ללונדון במטוס של חברת "אירופלוט" הסובייטית.

— ★ —

ולאדימיר סלפאק נעצר פעמים רבות בגלל פעילותו. בעיקר נעצר־ים אלה בעת שמתרחשים אירועים חגי־גיים בבירה הסובייטית, כגון ביקורי אישים מהמערב או כינוסים של ה־סובייט העליון. בפעם אחת מהמעצרים הללו, באוקטובר 1972, כלאו את סלפאק למשך 20 שעות בתוך "סד עינויים בודדים", כמעט על סביבה נגד בנייני "כפר" הנצורה. סלפאק תיאר את ה"סד" הזה, בשיחה של־פניה עם חבר הפרלמנט הבריטי גרוויל ג'אנר, כתא בתוך צר כאחד כמו... כדי שאי־אפשר יהיה להישען עליהם. לאחר שהוצא משם הושלך לתא אחר, שהלחות נוטפת מקירותיו ובטמפראטורה של אפס בעלות נאלץ לישון על הרצפה ללא בגדים חמים.

מג'אנר הבטיח אז לסלפאק, כי יפ־על בכל המרץ למניעת מקרים דומים בעתיד, הפעיל היהודי הגיב: "ייתכן שלי הם יחזירו את החופש, אבל אין לי שמץ של תקוה, שהם יבינו אי־פעם את הדברים שאותם רוצה להס־ביר להם. הם לא יבינו זאת גם בעוד מאה שנה".

גם בנו הבכור של סלפאק, אלכסנ־דר, הוא פעיל בתנועת העליה ובעצ־רות מפגינים. הוא נמנה עם המשלחות בהרבות את סירובם להת לשיטת־ה הת־עליה הבה, שאינם רוצים להפ־ריד בינו לבין אביו.

כאשר נשאל: "מתי יוכל אבי ל־עלות?", השיבו לו במשרד המש־טרה: "יתכן שלעולם לא".

ולאדימיר סלפאק נחקר פעמים רבות על־ידי אנשי הק.ג.ב. את אחת החקירות הקשות עבר באוגוסט 1973. אז נשאל על־ידי החוקר, אם המכתבים הרבים עליהם חתם ושנש־לחו לנשיאים, הזיקו או הועילו, ל־דעתו, למדינה הסובייטית. סלפאק השיב: "המטרה הכתובה במכתבים היא לא רק להועיל ליהודים המבקשים לעלות לישראל, אלא גם להועיל למדינה הסובייטית, אשר יכולה רק להרוויח בפתרון שאלת היהודים ה־סובייטיים. פתרון חלקי לשאלה זו, כאותו מיתוס להעלות במכתבים, הוא — לאפשר למספר גדול של יהו־דים סובייטיים להגר לישראל. הדבר היה מביא את יחסי בריה"מ בעולם כילד".

מתנות לאח"ם

ארון הקודש של הצאר לנשיא בן־צבי

מאת גיורא שמיס

הדבר התחיל ב־23 במאי 1974, כאשר חבר־הכנסת יחזקאל פלומין, הגיש שאילתא לשר המשפטים. הח"כ ביקש לדעת: "מהן ההגבלות הקיימות לגבי קבלת מתנות על־ידי שרים, חברי־כנסת ועובדי צי־בור בתוקף תפקידם הציבורי? האם משרד המשפטים שוקל חקי־קת חוק, לפיו מתנות, כאמור, יהיו לרכוש המדינה, ובמיוחד באותם מקרים ולגבי אותם מקבלי מתנות, אשר מתנות שהם מעניקים בתוקף תפקידם הציבורי לגורמים חיצו־ניים, ממומנות מכספי הציבור?"

השאילתא יכלה להיות תכסיס פר־למנטרי מוצלח, אלמלא זה ידוע מראש, כי אין במדינת ישראל כל תקנות או חוקים האוסרים על שרים או חברי כנסת לקבל מתנות ולנהוג בהן כברכושם הפרטי. שר המשפטים, חיים צדוק, עלה לדוכן הכנסת השיב בקביעת העובדה, כי תקנות כאלה קיימות רק לגבי עובדי מדינה וצי־בור. להם אסור לקבל מתנות או טובות הנאה אחרות עקב תפקידם. אולם בסוף תשובתו הקצרה, הפתיע שר המשפטים את חברי־הכנסת ו־קבע: "אם מתקבלת מתנה במסגרת חילופי מתנות תוך מגע רשמי, בתוקף התפקיד, מן הראוי שהמתנה תהפוך לרכוש המדינה. בעקבות השאילתא, אני מוכן לשקול את הצורך בקביעת כללים כתובים בנושא זה".

מחילופי דברים אלה, שזכו לכותרות בעתונים, אפשר היה לחשוב, כי שרי המדינה מוצפים מתנות יקרות־ערך, כמו במדינות אחרות. הנשיא ניכסון, למשל, שהיה ידוע בפזרנותו בתחום המתנות הממלכתיות, נהג להגיש ל־ראש ממשלת ברית־המועצות מכוניות מפוארות. הנשיא סאדאת קיבל מ־ניכסון וילה מהודרת על גדות ה־נילוס, שהיתה קודם לכן בבעלות אמריקנית, וכן הליקופטר. גם ראשי המדינה הסובייטית נוהגים להגיש לאורחיהם הממלכתיים מתנות יקרות־ערך: מכוניות מתוצרת סובייטית, זוג רובים מוזהבים או מוכספים, עשרות קילוגרמים של קוויאר, ולנשים — ענקים של אבנים יקרות, שנמצאו בשממות הקרח של סיביר. הסינים, לעומתם, הם נותני מתנות מצומצמות יותר, פיסלונים או תמונות סיניות עתיקות. לאורח המכובד הן בעיניהם במיוחד, הם מעניקים כשי זוג דובי פנדה נדירים.

מלכי ערב גם הם אינם מקמצים במתנות. בדרך כלל מורכבות מתנות אלו מעתיקות יקרות־ערך, שגילן נאמד ב־3000 עד 4000 שנה, או חרבות עתיקות משובצות ביהלומים. תוך כדי שגרירות הסורגים, התברר כי פט ניכסון קיבלה מהמלך פייסל רבידי זהב משובצים ביהלומים, ואילו הנרי קיסינג'ר, תוך כדי עשיית שלום ב־אזורנו, קיבל מאותו המלך־המנוח, צמד אקדחים מוזהבים.

★

אנו, הישראלים, ידועים כנותני מתנות העשויות עבודת צורפות של כסף או זהב ומגיעות בדרך־כלל סמל לאומי או דתי, כמו מנורה או ספר תנ"ך, כרוך בכריכה אמנותית. לעי־תים, אנו מגישים עתיקות כמנורות שמן או כדים מתקופת הבית השני או לאחריה.

המתנה היקרה ביותר שהעניקה מדינת ישראל אי־פעם, היא מטוס־מנהלים סילוני מתוצרת התעשייה האווירית, שניתנה לנשיא אוגנדה, הגנראל אידי אמין.

השאלה הרלוונטית עתה איננה מה אנו נותנים, אלא מה אנו מקבלים. ובכן, גם בתחום המתנות אינם מפנ־קים ביותר. מתנות ממלכתיות מו־גשות על־פי־רוב בידי אורחים ממ־לכתיים, ומשום מה, יצא לנו שם של מדינה אשר לראשיה צריך להגיש מתנות מעשיות וצנועות. בשנותיה הראשונות של המדינה היו שלושה מקרים, בהם הוגשו למנהיגי המדינה מכוניות־פאר: לנשיא המדינה הרא־שון, חיים ויצמן, ניתנה מכונית "לינקולן" מהודרת. משה שרת ה־מנוח קיבל אף הוא מכונית "לינקולן" מיוחדת מארצות־הברית. מכונית זו שימשה את שר־החוץ הישראלי עד שהתיישנה ואז נמכרה. היום אפשר לראותה במצב מדאיב בידיו של תעשיין ירושלמי. לפני עשר שנים, כאשר בן־גוריון המנוח ניתק את קשריו עם מפלגתו, מפא"י, הורה להחזיר לה את המכונית שנמסרה לרשותו, שמע על כך תעשיין יהודי־איטלקי ומיהר להעמיס מכונית "פיאט" חדשה על אוניה ולשלחה לתל־אביב. בסופו של דבר, נמצאה המכונית לא מתאימה והיא הועברה לרשות מפלגתו החדשה, רפ"י. בסוף הדרך הפוליטית של המכונית ושל רפ"י, הגיעו שתיהן למפא"י, כשהמכונית נבלעת במנגנון המפלגה...

ככל שהחמיר מצבנו הבטחוני־מדיני, כך פחתו המתנות שהוענקו לנו והל פיחות בערכן. פעם היו נשיאי המדינה וראשי הממשלה מקב־לים מתנות מראשי מדינות אפריקה — בדרך כלל, פסלים העשויים משן פיל או ארגזי־עץ מגולפים בצורה אמנותית, או מסכות פולקלור מעו־טרות. אולם זרם מתנות אלו פסק. גם ראשי מדינות אסיה, שפעם נהגו לשלוח אל מנהיגינו מתנות אכזוטיות, הפסיקו במשלוחים אלה בתחילת שנות השישים.

נשיאי ישראל ראו תמיד במתנות שהוענקו להם נכס ממלכתי, והורו להציג את כל המתנות בבית ה־נשיא. הן נרשמות בספר מיוחד, ה־שמור בלשכת הנשיא, ומשם הן מועברות לחדרים שונים בבית, או ישר אל... המחסן. מתקופת הנשיא יצחק בן־צבי המנוח, נותרו מתנות שקיבל בסיוריו בארצות אסיה ואפ־ריקה, וכן מתנות רבות מיהודים מחוץ־לארץ, כאות הוקרה למוסד ה־נשיאות. בין מתנות אלו: ארון קודש מיניאטורי בעיצוב אמנותי, שהוגש בשעתו כאות הכבוד מקהילה היהו־דית ברוסיה לצאר. מיליונר יהודי־אמריקני פדה את הארון מידי השל־טונות הקומוניסטים של ברית המו־עצות, תוך כדי התחייבות בתמורת תשלום כסף רב, ושלח אותו אל נשיא המדינה.

זלמן שזר המנוח, שהיה בעל קשרי ידידות אמיצים עם ראשי מדינות באפריקה, זכה לחפצי אומנות רבים מידם. עם פרישתו, ביקש רשות להחז־יק בכמה מתנות בדירתו הפרטית, תוך התחייבות להחזירן מיד כשי־יצטרכו להן. עם פטירתו הוחזרו מתנות אלה לבית נשיא המדינה. הנשיא הנוכחי, פרופ' אפרים קציר, מקבל מתנות הולמות את השילוב בין כהונתו הממלכתית למעמדו ה־מדעי. כאשר נחת אמריקני על הירח, שלח נשיא ארצות־הברית כמה גרגרים מאדמת הירח, בצירוף דגל ישראל שהוטס לחלל עם כל דגלי אומות העולם. הנשיא העביר חלק מ"ממצאי ירח" אלה למוזיאון המדע והטכנו־לוגיה בתל־אביב.

★

לפני כמה שבועות, החליטו אנשי ההנהלה בבית־הנשיא כי מחסן ה־מתנות בבית מלא, ורצוי לבדוק אם יש כאלה שאפשר למוכרן. לשם כך ערכו תערוכה בה הוצגו כמאה מתנות ועובדי הבית הוזמנו לחוות בהן ד־לחוות את דעתם.

בלשכת ראש הממשלה כמעט שאין למצוא מתנות. כאשר בראש הממשלה היתה תקופה ארוכה אשה, הרי כי המתנות שניתנו לה, נשאו אופי יותר אישי מאשר ממלכתי ואילו ראש הממשלה הנוכחי מכהן תקופה קצרה בתפקידו הנוכחי.

בלשכת שר־הבטחון מתקבלות תש־רות בעלות אופי צבאי, כמו דגמי מטוסים עם שלטי ברכה, או טנקים קטנים. יש אומרים כי שר הבטחון הנוכחי מקבל פחות מתנות בהשוואה לקודמו.

איש ציבור הידוע כמקבל מתנות רבות מידידיו בחוץ־לארץ, הוא ראש עירית ירושלים טדי קולק. אולם הוא אינו מעוניין ביותר במתנות סימליות, אפילו הן יקרות. אם מתנה — אז מתנה ממשיות, כאילו אומנות ל־מוזיאון ישראל, או תרומה נכבדת לירושלים. קשה לו לראש העיר להשפיע על אופי המתנות. כוזב קרי־נים צעקות שנשלחו אליו, התפכר בבהלה בהעבירו אותו למשרדו של אחד מפקידיו הבכירים, שם הן מת־גבשות עד היום. באחרונה הגיש לו אחד ממוקיריו כמתנה אבזרי, פסל של... דון קישוט. חלק גדול של המתנות מוצגות בחלון ראווה ה־נמצא בקומה השניה של בית העיריה.

אף פעם לא הוגשו למנהיגינו בעלי־חיים כשי ולכן לא נתקלו בבעיה שעמדה לפני סגל ארמון בקינגהאם לפני שנה, כאשר מלכת אנגליה קיב־לה במתנה זוג תנינים. כאשר ברירה, אוכלסו היו אלה באחד מחדרי ה־אמבטיה של הארמון, עד שנמצא גן־חיות שהסכים לאמץ אותם.

שר המשפטים בר חיים צדוק, לא שכח את הבטחתו בדבר חקיקת חוק מתנות וב־12 במארס השנה, העביר לעיונם של משפטנים בכירים טיוטת חוק האוסרת: נכס שניתן לא על־ידי המדינה, במישרין או בעקיפין, בישראל או בחוץ־לארץ, במתנה לעובד ציבור באשר הוא עובד ציבור, יקום לקנין המדינה. כאשר ההצעה תהיה לחוק, ימנה פקיד מיוחד במשרד האוצר שירשום את המתנות שיקבלו שרים ואישי ציבור, ויהיה ממונה על אוצר המתנות הלאומי של ישראל.

במשרד המשפטים אומרים, כי אין זו הצעת החוק היחידה שמכין המש־רד לשרי הממשלה וחברי הכנסת. בקרוב, הוא עומד להציע חוק ש־יחייב שרים וחברי־כנסת למסור, עם כניסתם לתפקיד, הצהרה על רכוש והון, הצהרה אשר כל אדם הנכנס לתפקיד ממשלתי, חייב בה היום. הכוונה היא למנוע מנושא משרה להפכה למכשיר להתעשרות פרטית. עם סיום תפקידו של נושא המשרה, אפשר יהיה להשוות את מצב הונו הרכוש עם כניסתו לעבודה למצב עם פרישתו.

טכנולוגיה

„מזכירה אוטומטית" לעזרת „האח הגדול"?

מאת יהודה פרדיס

בשנים האחרונות נפוצה גם ב־ישראל "מזכירה אוטומטית" — מערכת אלקטרונית, המאפשרת קבלת שיחות־טלפון ורישומן, ללא כוח־עבודה של בשר־ודם. אף ש־מכשירים כאלה הם יקרים, עקרון הפעולה שלהם פשוט לכדי.

אל מכשיר־הטלפון הסטנדרטי מחו־בר מעין מגבר (אמפליפייר), הקולט את הדחפים החשמליים המופיעים ב־שעת צלצול. לאחר שהמגבר קלט מספר צילצולים, מעביר הוא דחף חשמלי, כדי להפעיל רשמקול. תחילה, נכנס הרשמקול במצב "השמעה", ומעל גבי סרט מוקלט מושמעת לתוך הטלפון הודעה מוקלטת קצרה, כגון "מר כהן אינו בבית, נא להשאיר הודעה עם השמע הציפצוף".

לאחר מספר שניות, עובר הרשמקול למצב "קליטה". בו־זמנית מוכנס צליל ציפצוף למכשיר־הטלפון, ואז אפשר למסור הודעה קצרה. בתום השיחה, המגבר שוב אינו קולט דחפים חש־מליים מן הטלפון, ולאחר השהייה של מספר שניות, הוא מפסיק את פעולת הרשמקול, מעבירו חזרה למצב "השמעה", ומנתק עצמו מן הטלפון.

זהו עקרון־הפעולה הבסיסי, אולם לאחרונה נוספו לו שיכלולים מעני־נים, העושים אותו לרב־שימושי.

אפשרות אחת, הידועה זה שנים אחדות, היא גישה אל החומר המוק־לט, גם מכל מכשיר־טלפון אחר. לצורך זה, מחייג בעל "המזכירה האוטומטית" אל דירתו, ולאחר ש־שמע את ההודעה הקצרה, הוא משמיע לתוך פומית־הטלפון צליל מיוחד. לרוב, הוא מפיק צליל זה בעזרת מתנד אלקטרוני קטן, המצוי צמוד דרך־קבע — כמו מצית או שעון. ניתן גם לבצע זאת במשרוקית פשו־טה. כאשר "המזכירה האוטומטית" קולטת צליל זה, משנה המגבר מדרך פעולתו הרגילה: במקום להעביר את הרשמקול למצב "קליטה", הוא גורם לו להחזיר את הסרט לתחילתו, ומייד לאחר מכן, להשמיעו דרך הטלפון. כך יכול בעל "המזכירה האוטומטית" לדעת גם מחוץ לביתו, אילו שיחות הגיעו אליו בהעדרו.

מכאן היה רק צעד הגיוני קטן אל שיכלול נוסף: בנוסף להפעלת רשמקול על־ידי אות־ציפצוף, מסוגל המגבר להפעיל גם כל מכשיר אחר. לדוגמה: עקרת־בית יוצאת לקניות (או לעבודתה), ומתקשרת עם דירתה, כדי לכבות את האש בכירה; להפעיל את המזגן; להפשיר את המקרר, וכיו"ב. מאחר שבכל בית יש כיום מבחר גדול של מכשירים חשמליים, קל להבין מה רבה התועלת באפשרות של שליטה־מרחוק בהפעלתם.

במספר מדינות כבר החלו לנצל עקרון זה למטרה מעשית ביותר: עד כה הוצאו סכומים עצומים על קריאת מונים — של מים, חשמל, גאז וכיו"ב. בכל מקרה, חייב פקיד מיוחד לכתת רגליו מבית לבית, מ־דירה לדירה, ואם יש לו מזל והוא מוצא מישהו בבית, יוכל לקרוא את המונה, לרשום את הקריאה, להעבירה למשרד וכו'. על כך מתבזבזות שעות־עבודה רבות, נולדות שגיאות ונגרמים סי־בוכים, וכל אלה תורמים לעליית מחיר־השרות.

עתה כבר ניתן לקרוא מונים מרחוק — בעזרת מעין "מזכירה אוטומטית" פשוטה ביותר, והמחוברת ישירות ל־מונה של כל צרכן. ממשרד מרכזי מתקשרים בזה אחר זה אל הצרכנים השונים, ומקבלים מן "המזכירה ה־אוטומטית" שלהם דיווח שוטף — לא רק על צריכה, אלא אפילו על מצב־התחזוקה של המערכות השונות, ועל תקלות אפשריות.

אמנם, יש גם המתנגדים לרעיון זה ונימוקיהם עמם: לדעת מומחים רבים אין כל מניעה טכנית, שמישהו ינצל מיכשור כזה לרעה. בנקל אפשר להסב "מזכירה אוטומטית" כזאת כך, שלפי הוראה מרחוק, תפלוש לחיים ה־פרטיים שלנו, ותדווח למפעיל על כל הנעשה בחדרי־חדרים. במקום להעביר את קריאת המונה, יכולה מכונה כזאת לדווח ל"אח־קוש" על הרגלי־הצפיה שלנו בטלוויזיה, על ומתי־התאורה בדירתנו, ועל החום השורר בחדרים. יתרה מזו: אפשר אפילו לבלוש אחר כל שיחה ורחש־קל בדירה (דבר המנוצל בינתיים רק לטובה, כאמצעי־הגנה מפני פורצים אפשריים). אם חששות כמוג זה יתא־מתו, הרי "המזכירה האוטומטית" עלולה ליהפך לנשק אימתני בידי "האח הגדול", וזה יהיה כמובן, הסוף למעט הפרטיות שעדיין נותרה בחיינו.

אסיה

„מי מריבה" בין הודו ובין בנגלה־דש

מאת אינדר מלהוטרה
(משמר)

שר החוץ של בנגלה־דש, ד"ר קאמאל חוסיין, הגיע לניו־דלהי לשיחות עם עמיתו ההודי, כי ביאתאן, במגמה ליישב חילוקי־דעות רציניים בין שתי המדינות על השימוש במימיהן ועל הזרמת הגנגס דרך בנגל.

העמדות ביניהם נעשו כה קשיחות, עד כי משקיפים מבחוץ החלו כבר מדברים על "מי מריבה" ואמרו כי המצב יכול לבוא להיפתר רק על ידי פשרה בין הנגב גאנדי לבין השיח' מוג'יב.

אחת הבעיות היא סכר פאראקה במערב בנגל, שהודו הקימה בהוצאה של 65 מיליון ליש"ט, על מנת להטות את מימי הגאנגס ולהציל על ידי כך את נמל כלכותא מהריסה.

המהלך להקים את הסכר הוכר עוד בימי הבריטים. אך כאשר החלה הודו בבנייתו, היתה עדיין בנגלה־דש חלק של פאקיסטאן, שניסתה להפוך את הבעיה לחלק מהמחלוקת ביניהן לא פחות מקאשמיר.

אחרי שיחרור בנגלה־דש בעזרה הודית נרחבה, האמינו שני הצדדים, כי בעיית פאראקה תיפתר ללא קושי וללא דחיה. אך מנהלי המשא־ומתן של בנגלה־דש היו עקשנים, כפי שהיו הפאקיסטאנים בעבר.

לפי הנוהל הוא שלבנגלדשים אין כאן הרבה כדי להרוויח או להפסיד. במשך רוב ימות השנה יש לבנגלה־דש יותר מדי מים ולא פחות מדי. רוב עודפי המים מתנקזים להודו, בעיית המחסור במים מצטמצמת רק במשך שלושת החודשים היבשים של מארס, אפריל ומאי.

אם אמנם הסכר ההודי את המים בפאראקה, אפשר יהיה להקים סכר באחד הצדדים של הגבול.

אולם בנגלה־דש מתעקשת כי בעיית פאראקה צריכה להיפתר בחלק מן הבעיה היותר רחבה של כל הנהרות המשותפים, כולל הבראהמפוטרה, וכי יש צורך בשיתוף פעולה גם בצד נפאל ובהוטן.

בעיית הגבול היבשתי עלולה להפוך קשה עוד יותר. הודו סימנה באחרונה את גבולותיה הימיים עם אינדונזיה ותאילנד לפי העקרון של קבלת קו האמצע כקו הגבול הבינלאומי.

אך דאקה סירבה לקבל את העקרון הזה באומרה כי מפרץ בנגל אינו יכול להיחשב כים פתוח.

נוסף לכל המחלוקת הבעיה בנגלה־דש חלקים גדולים של הים הפתוח לחברות אמריקניות לחיפושי נפט בים. במקרים מסויימים התנגשו כבר ה־חברות האמריקניות האלה לשטחי ים שהודו רואה כשלה.

בעת ובעונה אחת בהלהבות דאקה שאר אלה בעלי וכוונה כדי להבהיר ש־לא תוותר שהיא חשובה מכלל הצבא של בנגלה־דש.

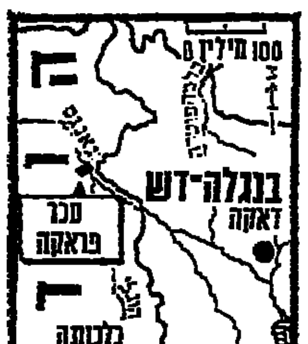

مكان الأصل

„ישראל – ראשית ניצוצות הגאולה"
– אומר פרופ' אוסטרי קתולי המלמד יהדות

מאת דניאל דגן

קורט שוברט, שהחל ללמוד יהדות כמחאה נגד הגזענות הנאצית, אומר כי כיום מאחדת הציונות את העם היהודי ✶ מזכיר כי בית המקדש נחרב בגלל „שנאת חינם" ואומר כי „תרבות יהודית אינה יכולה להיות חילונית"

הפרופסור מלא התלהבות. הוא מרצה לפני בעברית שוטפת, כמעט ללא רבב של מבטא זר. על אף היותו קתולי אדוק, העומד בראש כמה אגודות דתיות בעיר מגוריו וינה, הוא מגדיר את עצמו כ„נוצרי ציוני", ומסביר: „אני משוכנע, כי כיום הציונות היא הגורם המאחד את היהודים בכל העולם, גם אם הם מוסיפים לחיות בתפוצות. ההזדהות עם הציונות ועם ישראל היא בעלת משקל מכריע בשמירת ליכודו של עמכם".

פרופסור קורט שוברט, המשבץ בדבריו דוגמאות מן ההיסטוריה היהודית הקרובה והרחוקה, עומד בראש מכון למדעי היהדות באוניברסיטת וינה. „בתחילה", הוא מספר, „חלמתי רק על קתדרא. אבל כשם שהחלום היהודי המקורי על בית לאומי בארץ ישראל הפך ברבות הימים למציאות, כך הפכה גם הקתדרא למדעי היהדות באוניברסיטת וינה למכון, המעסיק מרצים אחדים, והפוקדים עשרות תלמידים".

תלמוד (מסכת סנהדרין), בשמפרתם של שינויי נוסח במסורת חז"ל, גילויי האנטישמיות וצמיחת הרעיון הלאומי בישראל — הם רק אחדים מן הנושאים הנלמדים במכון. שפת ההוראה היא בדרך כלל גרמנית, אך הסטודנטים ומוריהם לומדים גם עברית — אם בשל הזדקקותם המתמדת למקורות, או בגלל רצונם להעמיק את הבנתם בתרבות היהודית.

במסגרת סיורים תכופים בישראל העמיקו פרופסור שוברט ושניים מחבריו מן המכון הווינאי סידרת הרצאות בנושאים המתאימים — הכל, כמובן, בשפה העברית. הנושאים הם ספציפיים, המורכבים ביותר, רק ידעניים ומומחים מעטים עוסקים בהם, בבירה כה רבה של העמקה. אחד מאנשי צוות המכון, ד"ר פריץ ורנר, המבקר גם הוא בישראל, עוסק עתה במחקר על „השפעת השפה הגרמנית על העברית המודרנית".

פרופ' קורט שוברט
ראש המכון למדעי היהדות בווינה

■ לימוד – למען הזדהות

איך מגיע וינאי, קתולי, לעיסוק כה אינטנסיבי ביהדות ובמקורותיה, עד כדי הפיכתה לנושא התמחותו המקצועית?

מספר פרופ' שוברט: „עד גיל 18 לא גיליתי עניין מיוחד ביהדות. הגורם שהשפיע עלי היה פלישת הגרמנים לאוסטריה, וההתנגדות המוחלטת שלי לגישה הגזענית של הנאצים. ידעתי שישו עצמו היה יהודי, והמסורת של הברית החדשה מושפעת מן המוסר היהודי. כך זה התחיל.

„לא הייתי יהודי בהרגשתי זאת, אך ייתכן שהתנגדותי יותר מאחרים. החלטתי לשקוד ברצינות על לימודי היהדות, כדי לבטא את הזדהותי איתה. התחלתי ללמוד עברית תנ"כית, וכן את המקורות היהודיים".

בתום מלחמת העולם השנייה נפגש פרופסור שוברט עם פליטים יהודיים ששהו באוסטריה, וכן עם שליחים מן היישוב הארץ־ישראלי, שבאו לסייע לאותם פליטים. עד מהרה למד מהם את השפה העברית המודרנית, וגילה התעניינות בהשקפת עולמם, ובבגודת הארגון הגוברי שלהם. הוא היה עד למאבקים המוליכים בתוך התנועה הציונית באירופה, שעליהם הוא מדבר בצער גם היום. בלשונו של הפרופסור הווינאי: „אתם קוראים לזה היום ,מלחמות היהודים'. אני מעדיף להשתמש בביטוי ,שנאת חינם', המופיע במקורותיכם. אינני שוכח אף פעם, מה אומר התלמוד על חורבן בית המקדש. בפעם הראשונה, היה זה בגלל עבודת אלילים; ובפעם השנייה — מפני שנאת חינם".

■ בין שני שולחנות...

פרופסור שוברט בקיא היטב במסורת היהודית ובהלכות כשרות. „כאשר באים אלינו מבקרים יהודיים, או ישראליים", הוא מספר, „אנו מארחים אותם לסעודה מטעם המכון. נהוג אצלנו להכין שני שולחנות — אחד עם בשר כשר, ואחד עם מה שמכנים כאן בארץ ,בשר לבן'. על פי רוב, בתנאים הישראלים בשולחן השני, האנגלים, המארחים, הנוטים לבסוף את המקומות הפנויים סביב השולחן הכשר".

היהדות חודרת גם לביתו הפרטי של פרופסור שוברט, כאשר אשתו מבקשת ממנו, מדי פעם, הבהרה סוגיות יהודיות שונות. הפרופסור הווינאי למדעי היהדות הכיר את אשתו כאשר היתה אחת מתלמידותיו. הוא נתן לה שיעורים פרטיים בימי המלחמה, כיוון שנאסר עליה ללמוד באוניברסיטה בגלל מוצאה היהודי.

בין 80 תלמידי המכון הווינאי למדעי היהדות יש היום כעשרים אחוז יהודים, מהם גם ישראלים אחדים. המוטיבאציה של רוב הסטודנטים, לדברי פרופסור שוברט, היא הזדהות עם היהדות, ורצון להכיר את ההיסטוריה והתרבות היהודית. מספר ניכר מן התלמידים הם אנשי דת נוצריים, אבל לדעת פרופסור שוברט המספר הוא קטן מדי, הוא שואף להגדילו.

■ „נוסח אחד־העם"

מה שהתחיל אצל פרופסור שוברט, לדבריו, כביטוי של תגובה על עליית הנאצים, הפך ברבות הימים לבית אולפנא גדול במסגרת אוניברסיטת וינה. כמה מתלמידי המכון פונים באוניברסיטאות שונות ברחבי אירופה, ושוקדים שם על הוראת מדעי היהדות. לפרופסור שוברט עצמו, המגדיר את עצמו ביותר פירוש כ„ציוני נוסח אחד העם", יש השקפות מגובשות גם לגבי מעמדה של מדינת ישראל בהיסטוריה היהודית. „מבחינה יהודית", הוא אומר, „אנו יכולים לראות בישראל את ראשית ניצוצות הגאולה".

„עצם השאלה שלך מרכזת" — מגיב פרופסור שוברט — „כי לפי דעת היהודים, גאולת ישראל קשורה בגאולת העולם כולו. ואכן, מה שיקרה כאן בישראל, ישפיע ללא ספק על גורל העולם כולו".

פרופ' שוברט בקיא בויכוחים הפנימיים המתנהלים בישראל. פעם פגש בוינה קבוצה של אנשי „בצפון", ולאחר שיחה איתם סיכם את היכרות במשפט קצר: „חסרה לכם אות אחת, והיא ר'. אין לכם בצפון".

הוא עוקב בעניין אחרי הפולמוס בין דתיים וחילוניים בישראל, ובתשובה לשאלה משמיע את דעתו: „תרבות יהודית איננה יכולה להיות חילונית לגמרי. אני מתנגד לכל מה שנכפה את הדת, אך מתנגד גם לכל צורה של כפייה. אין בידינו כל אמצעי אחר, פרט לשכנוע, כדי להורות לאנשים כיצד עליהם לנהוג. והדי גישתי הכללית, בין אם מדובר בנצרות, ובין אם מדובר ביהדות".

סכסוך מוליד סכסוך

שני מדענים באוניברסיטת חיפה עורכים בעזרת מפ"ח מחקר־שדה במפעל תעשייתי שתכליתו למנוע את עצם התהוותם של סכסוכי עבודה

מאת ראובן בן־צבי

התהליך מוכר. ועד עובדים מגיש תביעות להנהלה. זו דוחה אותן. הוועד אינו מוותר ומתחיל לאיים בסנקציות. ההנהלה לא זזה מעמדתה. והעניין עובר לדיון במועצת הפועלים. הפוליטיקאים בעלי חשבונות ואינטרסים מצטרפים להתכתשות. בישיבה הראשונה במסגרת מועצת הפועלים מחליטים להכריז סכסוך עבודה ומאיימים בנקיטת „צעדים מתאימים".

בנקודה זו כבר קשה לעצור את העגלה המידרדרת, חיש מהר מדיים המפעל וציבור העובדים בסכסוך קשה שכולם ניזוקים ממנו. ההוצאה כבעס בלתי נבנעה. העובדים מקבלים את דין ההסתדרות ומוותרים על חלק מתביעותיהם, ההנהלה מגמישה את עמדתה, והפוליטיקאים רושמים לזכותם נצחון נוסף המחזק את מעמדם.

המאבק במפעל מסתיים כששני הצדדים בטוחים בהבטחתם „לחזור לעבודה מלאה ומאומצה לטובת הכלל". המשקע הבלתי־נמנע של הסכסוך הוא זרע הפורענות של צמיחת הסכסוך הבא. איש מהמעורבים בסכסוך אינו שוכח שנאלץ לוותר, ואפילו נדמה שהכל חזר לקדמותו, ממשיכה התחושה האויבת ללחוש מתחת לפני השטח העלולה להתפרץ בכל.

איך ליישב סכסוך

נסיון לבנות התהוות תהליך כמעט קבוע במערכת יחסי העבודה עושים עתה שני מדענים באוניברסיטת חיפה, ד"ר אברהם בנימין (חינוך) וד"ר אברהם לוי (פסיכולוגיה). בי אחד ממפעלי התעשייה באזור חיפה, שבמערכת היחסים השוררת בו בין ההנהלה והעובדים עלולה להוליד סכסוך עבודה.

ד"ר אברהם לוי, מהחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה, שעלה לארץ מקנדה לפני כמה שנים אומר: שנים רבות אני מתעניין בבעיות גרהל, בעיקר ביישוב סכסוכים. אחת הבעיות היסודיות בתרבות המערבית היא אי ידיעה ליישב סכסוכים בין בני אדם. כשיש אי הסכמה בין שני אנשים לא הכרח חייבים לבוא פשרה, ויתור או כניעה. אילו ניהלו המתווכחים ויכוח ביניהם לא כך היה נבנע שהיו נגררים לפתרון כשותף, אחרת אין בטוח כמאבק, שבו אחד מהצדדים ייפגע בו.

„כאשר אין נכונות להתפשר או לדון במשותף נוצרים גורמי כוח שבהם נצור כל צד ונוצר מאבק מכוני. על כוח צריך לענות בכוח. קבוצת לחץ יוצרת קבוצות לחץ נגדיות. המאבקים מחריפים והולכים.

מאבקים כאלה אינם רק עניין לאי הסכמה בין שני צדדים, אומר ד"ר אברהם לוי. השפעתם רחבה ועמוקה הרבה יותר. המאבק מגביר אי־אמון הדדי, מוליד רגשות תסכול, מונע הבראות הבבב וחורש את ניצני ההדדיות, וזה, כמובן, חל על כל סכסוך בעולם, לרבות הסכסוך במזרח התיכון.

אברהם לוי אינו מוכחה ליחסי עבודה, ידיעותיו בתחום זה רכש בקריאה עיונית. משהחליט עם עמיתו ד"ר אברהם בנימין לעסוק בנושא זה, הוראה להם חיוני, עשה זאת לא רק לצורך מחקר. אלא גם כדי להביא תועלת.

הגורם המדעי

אחרי שבועיים של גישוש מצטבר בהדגאות שהמפעילו לקבוצות קטנות של סטודנטים יהודים וערבים בנושא הסכסוך במזרח התיכון, החליטו ה־שניים להרחיב את המסגרת לתחום יחסי העבודה. לצורתם באה מועצת פועלי חיפה — הגדולה במועצות הפועלים בארץ — שכיוונה אותם לאחד המפעלים הגדולים בתחום הפעולה. אמנם במפעל זה שרוי יחסי עבודה תקינים למדי, אך נתגלתה בו הבעיה של תחיכה על הסכסוך עבודה. כך, הוכנס לראשונה גורם הטיפול ביחסי העבודה גורם מדעי המבוסס בשיקולי אינטרסנטים, מפלגתיות או יוקרה אישית.

אי־מועצת פועלי חיפה הציג את הבעיה — תלמידי ההוראה להידברות ההנהגות, שיכושות בחוגי לסוציולוגיה — לפני אנשי ועד העובדים והנהלה, הם הסכימו לשתף פעולה (הפעולה נעשית בתשלום מכך כדי להכריח את הנוגעים בדבר לה־החלטות של כבוש. רק המשלם, צריך את הכבורה, אחרת לא יחוס רציני לעבודה. הכבורה הוליה נכבהה לקופת הקרוס של האוניברסיטה).

הצוות האוניברסיטאי נפגש — בנפרד — עם אנשי ההנהלה ועד העובדים. „קיבלנו רושם — אמר ד"ר א. לוי — כי קיים הדדי אצל שני הצדדים להגיע להבנה, לטרוה אי־אמון כפוייס.

קלפים על השולחן

בשלב הבא הציג הצוות לשני הצדדים לשבת יחד ולשים „את כל הקלפים על השולחן", בלי על מה שכואב להם בצוות ישתתף במפגש זה ויבחן, במטרה לבצוא תבנית פ־ולעזור בהצעת פתרונות. „אין בכסיף דייר לוי, „כי חלק מהסכסוך הצעירים בכהלוקת ימצאו את רוגם, והיה שפה משותפת, ה־הבנה הדדית המבצב בכללותו יחדיו. בינתיים לא מורגשת כל רצה מצדם של עסקנים מפלגתי־אם יוכח שניתן למנוע מאבקים כסוכסים קשים בטרם התהוותם ידי יישור בין הצדדים, שלא בדר המקובלות עד כה, יהיה בכך ב־גיטרול" של העסקנים למיניהם.

אומר אברהם לוי: „הכוונה איננה לבוא במקום אנשי מועצת הפועלים או מוכירי האיגודים המקצועיים. להיפך, אנו סבורים אלה ללמוד את תורת יחסי העבודה עבודתנו היא עבודת־שדה, והיא תהיים בטרם יוסקו כל המסקנות באורח מדעי.

עד היום עדיין אין יודעים על דרכי הפתרון הטובים ביותר בסכסוכים שונים. „הצורך ליישב סכסוכים — אומר אברהם לוי — מתחיל במה הו־מתשאיר ומגבר בסכסוכים בינלאומיים".

בעייה של „פיקוח נפש":

שלמות הארץ, או שלמותה של ה„חזית" בין אגו"י ובין פא"י?

מאת משה מייזלס

„שלמות־הארץ" מסכנת מדי פעם את שלמות החזית התורתית של אגודת ופועלי אגודת ישראל.

בשאלה זו הוצב קו בין שני פלגי האגודה המיוצגים משני צבריו: בצד ששני חברי הכנסת של החזית מטעם פא"י, הרב קלמן כהנא ואברהם ורדיגר, אינם מחמיצים שום הזדמנות בדיוני הכנסת, כדי להבליט את זכותו הדתית וההיסטורית של עם ישראל על כל חלקי ארץ ישראל, הרי ש־ראשי האגודה הם בדיעה כי גבולות ארץ ישראל הם ענין אלוהי וכי הקדוש ברוך הוא קובע גבולות אלה ומביא גאולה לעמו בדרכי ההשגחה העליונה.

הסביר לי ח"כ שלמה לורנץ את עמדתה של אגודת ישראל בשאלה עדינה זו: „אינני חושב לנכון ש־אנשים אחראים צריכים לקבוע עמדות היפותטיות בענינים מדיניים כאשר הדבר אינו נוגע הלכה למעשה. אינני חושב שענינים אלה צריכים ליהפך לחלק מן ה„אני מאמין" או להוגמה בלעי. ברור שיהודי דתי מושרש במסורת — כל גרגר אדמה של ארץ ישראל יקר לו מאד. אנו מאמינים ובטוחים שהארץ הזאת, שהובטחה לנו על ידי הקדוש ברוך הוא, תהיה כולה שלנו, בלי שנוותר על אף שעל אדמה, כשתהיה עת רצון לפניו יתברך. אין כאן שאלה של ויתור, השאלה היא רק שאלת־הזמן: אם עכשיו או ב־עתיד? יש לנו תרי"ג מצוות, התורה בשלמותה, ארץ בשלמותה — זה חלק מן התורה בשלמותה. כשהענין יעלה למעשה, נצטרך לשקול היטב למוסר של ענין, עם כל האחריות ל־שני הצדדים. מצד אחד חלק מארץ ישראל, מצד שני שלום־אמת, פיקוח נפש וכל הקשור בכך. אני מקווה שדווקא בלי דוגמות מכל להיות החוג האורתודוקסי ולנקוט עמדה ל־גופו של ענין. לא נהסס לנקוט עמדה ואפילו ישמידונו תבריינ את הבפ"...

● בטחון — ו„פיקוח נפש"

אגודת ישראל נוקטת עמדות קיצוניות ביותר בענייני דת. אך היא אימצה עמדה בינוניות מתונה, שבה מרשם הדגש על הצורך להגיע להסדר עם הערבים על בסיס של ויתורים טריטוריאליים. היא דוגלת בכך כי בקביעת הסדרי־שלום ינחו אותנו שי־קולים של הגנה, בטחון ופיקוח נפש וכי יש לשאוף לשלום־אמת המעוגן בחוק הבינלאומי על כל המשתמע מכנו. „לדעתנו, אין דבר העומד בפני פיקוח־נפש" — מסביר ח"כ לורנץ. „לכן צריך להיות פתוח לכל כריכ ולגלות גם נכונות לוויתורים טריטוריאליים. כמה ואיך — על זה אין מקום לדבר עכשיו".

גם בשאלת ההתנחלות בשטחים אין כל מעורבות פעילה מצד האגודה. חבריה אינם משתתפים במיבצעי ההתנחלות וגם לא לקחו חלק במבצע אל השומרון. „אין אנו תובעים שהדבר עומד ברומו של עולם כרגע" — מוסר ח"כ לורנץ.

על אף עמדותיהם העקרוניות הברורות מודים ראשי האגודה בכך, שגם במהנה שלהם נמצאים „נציבי" ו„יוניםי" בהערכה לגבי הגדרת פיקוח הנפש שהוא בעיניהם הגורם המכריע. כלומר לגבי השאלה, בה יותר בסכנה ומה יותר בטוח למדינת ישראל ב־קביעת הקו המדיני הבטחוני. בעוד שנשיא אגודת ישראל, הרב פנחס מנחם אלתר, ח"כ שלמה לורנץ וח"כ יהודה מאיר אברמוביץ נוקטים בדרך כלל עמדות מתונות, חולים ח"כ מנחם פרוש וחבר הכנסת לשעבר יעקב מזרחי לצדים בהערכה יותר נציית, ואילו חבר הכנסת לשעבר שלמה יעקב גרוס, שהיה בעבר „יוני" מובהק, הפך עתה למפין יהין.

אצל השותף השני בחזית התורתית — פא"י — שוררים אצ גם המודד נגד ההשקפה האגודאית המסורתית עוד בשנות העשרים, כשחבריו עלו לארץ והקימו בה קיבוצים כמו יותר

ח"כ הרב קלמן כהנא
להיאבק על כל שעל

התנועות הציוניות, אף על פי שלא השתתף בתנועה הציונית — אצל פא"י מוזקרת היקה לארץ ישראל השלמה. פא"י הקימה קיבוץ באיזור לכרוך מהוץ לגבולות הקו הירוק, בגב מודיעין, ובכך הבליטה זיקתה לארץ ישראל השלמה. חברי תנועת הנוער שלה, „עזרא", פעילים באופן כבשי בכל הקשור בארץ ישראל השלמה וחלק מחבריה היו שותפים בנסיונות ההתנחלות בשומרון ובבצ־זה אל השומרון.

● „זכות על כל א"י"

נציא פא"י, ח"כ הרב קלמן כהנא, מסביר את עמדת פא"י: „יש לנו זכות על כל הארץ ויש להיאבק על כל שעל אדמה". וח"כ אברהם ורדיגר אמר לי: „בנוגע ליהודה ושומרון, יש לנו קו ברור, וזהו נחלת אבותינו שהורגנו אליה. איננו מדבר על סיפוחים ואי־סיפוחים. אני מדבר על כך, שלקראת הסדר סופי, שאינני מאמין שיהיה בעתיד הקרוב. אי־אפשר להעביר את יהודה ושומרון כגבולותיה של ארץ ישראל. בפרט שזה לא ייתכן שיהודים לא יוכלו להתנחל ולהתיישב בשטחים אלה. מצד אחר, אנו מוכנים לפשרות כריבונות־ריאליות בסיני, בעקבות שאין אנו רואים איתם כהיסטוריים. בנושאים אלה אנו מוכנים על כוחי הבכחוני".

גם בבחירת פא"י אפשר למצוא במספר „יונים" כגון מוכיל המפלגה הרב דוד הלפרן, משה בלינסקי ד"ר עוזר „שפיטי" יהודה נהשמני. את הפלג הגבי הקיצוני מהווים צעירי פא"י, שהם הנלכים נלהבים בשלמות הארץ וגרעיניהם רוצים להתנחל בי־שטחים. עמדתם הקיצונית עוררה לא מכבר מחלוקת עם מוכיל המפלגה.

הנציגים הגיעו בסכסוך לעימות גלוי בחזית ההזית ההורתית, בהצבעה בכנסת על אישור הסכם הפרדה עם סוריה. קודם להצבעה ויכוח חריף בינות המדינית של החזית ההורתית בת 10 חברים, המורכבת מ־5 חברי הכנסת של החזית וכן הרב מנחם אלתר, שלמה יעקב גרוס ויעקב מזרחי מאגודת ישראל ומשה בליצני ויהודה נחשוני מפא"י. כשהתברר שהחזית לא יכלו לסכם עמדה משותפת, הוחלט להעניק לכל חבר כנסת חופש הצבעה לפי מצפונו. חברי הכנסת של אגודת ישראל הרב שלמה לורנץ והרב יהודה מאיר אברמוביץ הצביעו אז בעד אישור הסכם־ההפרדה, ואילו שני חברי הכנסת של

ח"כ שלמה לורנץ
בלי דוגמות

פא"י הרב קלמן כהנא ואברהם ורדיגר הרב מנחם פרוש באגודת ישראל הצביעו נגד אישור ההסכם.

● בעד ונגד התנחלות

גם בהצבעה בכנסת על נושא ההתנחלות הראשון בסבסטיה, נהגו חברי סיעת החזית התורתית. חברי כנסת של פא"י הצביעו להתנחלות, שני חברי אגודה יש התנגדו להתנחלות בלתי מאושרת על ידי הלגיונות המוסמכים ואילו פרוש מאגודת ישראל נבנע בהן: ח"כ אברהם ורדיגר מפא"י אף אצל מתנחלי סבסטיה, כדי להזדהות עמם.

עוד מצב יצא הדפן שו עקרוניים וחשובים כמו שלמות ההתנחלות בשטחים, מתגו צמצם פא"י קרובה יותר לבני אשר להוספת בחזית התורתית אגודת ישראל וצעירי פא"י את עצמם יותר קרובים לה במפד"ל מאשר לצעירי האגו זה כביא כדי פעם לעיתוי בין פא"י המפד"ל ובצעירי וכהיות עניבית בין שני זה התורתית.

במצב זה מנסים ראשי מהמקפחם שונה בתלויה המריבה בשאלות עדינות עד כמה שאפשר בפני היפותטיות ומוצב לשמור החזית התורתית הקיימת אשר לסכן שלמותה בשלמות הארץ שאיננה להכרעה מעשית.

סבנה נתיבי אויר בלגיים מארגנת את חופשתך בחמי המרפא בצ'כוסלובקיה:

KARLOVY VARY
החל מ־*—.3360 ל"י + SFR 1058.40 (D.M. 995.40)

PIESTANY
החל מ־*—.3360 ל"י + SFR 1022.70 (D.M. 898.80)

FRANTISKOVY LAZNE
החל מ־*—.3360 ל"י + SFR 1058.40 (D.M. 928.20)

JACHYMOV
החל מ־*—.3360 ל"י + SFR 1058.40 (D.M. 928.20)

TRENCIANSKE TEPLICE
החל מ־*—.3360 ל"י + SFR 951.31 (D.M. 887.90)

MARIANSKE LAZNE
החל מ־*—.3360 ל"י + SFR 1058.40 (D.M. 928.20)

מחירי הטיסה כוללים שהייה במלון (כולל מרפא), חדר זוגי, לתקופה של 21 יום. לשם השגת ויזה לצ'כוסלובקיה ולקבלת פרטים על התוכנית, פנה לסוכן הנסיעות שלך.

* מותנה בהשתתפות של 15 נוסעים.

Go Belgian. Go Sabena.

SABENA TOURS

פרסום צינטו

שגיאות נפוצות וכיצד למנוע

מאת יהודה פרדיס

לאחר שסיימנו לצלם סרט שלם, אנו מביאים אותו לפיתוח, וממתינים לתוצאות בדחילו ורחימו. לעיתים קרובות למדי, התוצאות אינן זהות עם ציפיותינו: חלק ניכר מן התמונות „לא יצא". לעתים רחוקות האשם במעבדה, שגם היא מנוהלת רק על־ידי בשר־ודם. אך ברוב המכריע של המקרים, הסיבה לכשלון נעוצה במצלם עצמו: אי־שם שגה וטעה במשהו! כדי למנוע אכזבות כאלה בעתיד, כדאי לשים לב למספר נקודות בסיסיות, שכל צלם חייב לדעתן:

1. לעולם אל תקנה „מציאות" — סרטים ישנים שהוזל מחירם, האיש אינו יודע סיבם. קנה תמיד מוצר של יצרן בעל־מוניטין, והקפד לקבל סרט באריזה המקורית, כשעליה טבוע תאריך המציין את אורך חיי־הסרט. זכור: הסרט הוא לרוב החלק הקטן ביותר בכל הוצאות־הצילום, ואין טעם להסתכן ולחסוך בו!

2. לפני הצילום, וודא שהמצלמה במצב תקין. אם נפלה ונחבלה, או אם נכנסו בה מים ואבק — אל תסכן סרט נוסף; במקום זאת, שלח את המצלמה לבדיקה. כן תעשה אחת לשנה „סתם כך", אף אם לא ידוע לך על שום תקלה: בדיוק כשם שרצוי לנהוג לגבי השיניים...

3. כשאתה טוען מצלמתך בסרט חדש, ומדובר במצלמה אוטומטית (או חצי־אוטומטית), וודא שכפתור־הרגישות אכן מכוון למספר הנכון. על כל אריזת־סרט מצויינת רגישותו, הן במספרי A.S.A. (לפי התקן האמריקני), הן במספרי D.I.N. (לפי התקן הגרמני). הקפד על הכיוון של הרגישות בבד־האור של מצלמתך — אחרת כל הסרט יקבל חשיפה בלתי־מתאימה.

4. פרט למצלמות הפרימיטיביות ביותר, יש בכולן אפשרות למיקוד (קביעת המרחק). כאשר אתה מצלם בחוץ, באור־יום סביר, הבעייה אינה חמורה במיוחד; אולם כשאתה מצלם בצל, או בפנים, או בעזרת מבזק, חשוב מאד למקד נכונה. לפני כל צילום, וודא שאכן העדשה מכוונת למרחק הנכון. במצלמה מטיפוס „בוקס" (שאין בה אפשרות־מיקוד), אל תנסה לצלם עצמים קרובים מ־1.5 מטר. כמדרכן כדאי לדעת, שבמצלמות כאלה גם עצמים רחוקים מאד לא ייצאו חדים במיוחד.

5. בשעת צילום, דע כיצד ללחוץ על הכפתור המשחרר: רוב כשלונות חובבות־המצלמה נעוצים לא במיקוד גרוע, אלא בהזזת המצלמה תוך כדי שיחרור סגר־העדשה. הדבר דומה לקליעה למטרה: גם שם, המדריך חוזר ומדגיש, שיש „לסחוט" את ההדק אט־אט, ולא למשוך בבת־אחת. גם בצילום, אין ללחוץ על הכפתור במכה פתאומית. הלחיצה חייבת להיעשות בהדרגה, כך שלמעשה, אין אנו יודעים בדיוק את הקליק־השניה, שהמצלמה תפעל. אם יש במצלמתך מהירויות שונות, הגבל עצמך למהירויות הגבוהות, יחסית — בין 1/1000 ו־1/125 של שניה. במהירויות נמוכות מאלה, קיים חשש שתרעיד את כל המצלמה, והתמונה תצא בלתי־חדה.

6. אל תצלם היישר לתוך מקור של אור חזק. כלומר, השתדל שאור ישיר מן השמש, או מפנס חזק, לא יפול על העדשה. אחרת ייתכן מאד כי בחלק המואר ביותר בסרט תיווצר „הילה" של אור סביב הדמויות, תוך פגיעה בחדות. רצוי מאד להצטייד במגן־אור — מעין „משפך" אשר מרכיבים על העדשה.

7. אל תשאיר סרט במצלמה, לתקופה ממושכת: אט־אט, גם הטוב שבסרטים מתקלקל, וככל שתמתין בין צילום לפיתוח, כן תרד איכות התמונה. גם בתנאים של מזג־אויר טוב, רצוי לגמור סרט תוך שבועיים־שלושה — על כל פנים, אין להתחיל אותו בפסח, ולסיימו בראש־השנה!

8. לעולם אל תאחסן מצלמה בתא־כפפות של מכונית, אפילו לא ביום־חורף: מדידות הראו, כי בתא־הכפפות (וכן במקומות אחרים במכונית) הטמפרטורה עלולה לעלות עד כדי 60 מעלות ויותר — וזה מקלקל לא רק את הסרט, אלא אף חלקים עדינים במצלמה עצמה. אם אתה מוכרח להחזיק את המצלמה במכונית, הנח אותה מתחת למושב: שם גם לא תעקר עיניהם של עוברים ושבים, ותמנע מעצמך פריצת־המכונית!

9. השתדל ככל־האפשר, להטעין סרט חדש, ולהוציא סרט מצולם, באור קלוש: בבית, בחוץ בצל (אפילו צל־עצמך!), אך לעולם לא כך, שמחסנית־הסרט תהיה נתונה לקרינה ישירה של השמש: גם האריזה הקפדנית ביותר של בית־החרושת אינה עומדת בפני כך, וקצת מן האור עלול לחדור.

10. אל תאחסן סרטים, מצלמות ושאר דברי־צילום בארונות המכילים נפטלין. כמו־כן, שמור אותם מיתר־אור, חום ולחות. אם עליך לאחסן סרטים לזמן ממושך — טוב תעשה אם תתן אותם בשקית פלסטיק אטומה, במקרר; אולם אז, עליך להוציאם שעתיים־שלוש לפני השימוש, לבל יתכסו אגלי־טל.

אם תשמור על כללים בסיסיים אלה, עדיין לא מובטחות לך תמונות מעניינות ואסתטיות; אולם לפחות תדע, כי מבחינה טכנית עשית הרבה להצלחת המשימה!

„חוקים נוצרו על־מנת שנפר אותם" — במקרה זה, צילום נגד האור: במקרים קיצוניים, מקבלים אז צלליות — ולפעמים זה עשוי להוסיף לתמונה.

בנו של אבו־ג'אג' חזר

האב, איש ניל"י והאינטליג'נס הבריטי, נרצח לאחר שנחשד בהלשנה, והבן עלה עתה לישראל מלונדון

מאת יצחק בן־חורין

באחד מלילות אוגוסט 1945, בסוף יום בציר מפרך, הפרו חמש יריות את מנוחתם של חקלאי המושבה בזכרון יעקב. יוסף דוידסקו איש הריגול והמסתורין, שפעל כמודיע של ארגוני המחתרת העבריים והאינטליג'נס הבריטי גם יחד, נפל בביתו מתבוסס בדמו מכדורים שנורו לעברו ממארב על־ידי אנשי לח"י.

בית־הדין של לח"י הוצא נגד יוסף דוידסקו אחר שהואשם בהלשנה לבריטים, אשר הביאה בעקבותיה ללכידתו של חבר הארגון ישראל סיגנר.

מעולם לא הוכחה אשמתו של יוסף דוידסקו. ידידיו טענו, כי נפל קורבן לשילוב אומלל של נסיבות. ישראל סיגנר, שהיה מבוקש כחשוד בתכנון רציחתו של הלורד מוין, נלכד על־ידי הבריטים בעת שהסתתר עם דוידסקו בבית קטן ברחוב שנקין בתל־אביב — ומי אם לא דוידסקו, איש האינטליג'נס הבריטי שענד את אות־הכבוד של האימפריה הבריטית או.בי.אי., יחשד בהסגרתו?

בעת לה, נטלה אשתו יהודית את שני ילדיה, שרה ויעקב, ועקרה ללונדון. 30 שנה עברו מאז. האם בת ה־63 עדיין כמורמרת והזמה שכך תישאר עד יומה האחרון. הבן יעקב, שהיה אז בן 6, הפך לביק — אולם עברו לא נתן לו מנוח. „בבילדותי חשבתי שהערבים הם שרצחו את אבי. אולם לא הרפיתי מן הנושא, הירבתי לשאול שאלות, עד שבגיל 20 התבררה לי האמת. זה היה הלם רציני. רציתי לדעת מי עשה זאת ומדוע, התחלתי לחקור" — סיפר יעקב דוידסקו.

ללא כל קשר למה שקרה לאביו, חש יעקב כל העת כי מקומו בישראל. מלחמת יום הכיפורים היתה המפנה. אמו ניסתה לשדלו לא לעלות: „יש לך דירה נאה וחיים נוחים. זה מסוכן לך ולילדים, מדוע אתה רוצה לנסוע לשם?" — שאלה יהודית דוידסקו.

„עניתי לה שאינני שקט ואין לי מנוחה באנגליה וכי כל הזמן אני חולם על עליה לישראל. לאחר המלחמה הודעתי לאשתי על החלטתי הסופית לעלות. אמי בכתה ולא ישנה לילות — אבל אצלי זה היה מוחלט" — מספר יעקב.

הוא לומד עברית באולפן בן־יהודה בנתניה, כדי שיוכל מהר ככל האפשר לקרוא את הכתבות העתונאיות הרבות העוסקות באביו, ואת הקטעים שהוקדשו לו בספרים „קומי הצלה בלילה" ו„במדרות הגליל".

לאן נעלמו היומנים?

„אבי השאיר את כל כתביו ויומניו האישיים בבנק בזכרון יעקב, והם נעלמו. מדוע? אולי מישהו רצה להעלים עובדות".

יעקב מבליט לצערו של אביו יוסף דוידסקו. אל הזיכים בהם המתגן על גב סוסתו האצילה אטליה מבצר לקוחי הבריטים, הצביר ידיעות לאנגלים המתקדמים בדרום הארץ וקיים את הקשר בין חלקי הישוב המנותקים.

אבו־ג'אג', כך כינו את דוידסקו על שנהג להתהלך ליד סוסתו. הצבא התורכי, בהופעו כבדואי יחפן, המוכר תרנגולות כלאתונו כרוזות וציניו בחוצות.

בשיבוהתיו הכפולות בשירות „נילי" והבריטים, ביצע דוידסקו משימות ריגול, רכישת נשק, ומרדפים אחר אויבים ומרצחים בעבר הירדן, בירות ודמשק.

יוסף דוידסקו
„אמא התחננה שיפסיק"

יעקב דוידסקו
לא מצא שלווה בלונדון

היתה לו תכנית להישתל על ידי האינטליג'נס הבריטי בבגדאד, כאזרח ערבי אמיד, כדי לעמוד על מידת חדירתם של הסובייטים למזרח התיכון — כשישב בביתו לבוש פיג'מה וחמש יריות מבעד לחלון הביאו לכותו.

„רק עוד פעם אחת"

30 שנה עברו מאז. „אינני מחפש את אלה שהרגו את אבי. הדבר נעשה ביוזמתו של ארגון לח"י ולא ביוזמת אדם בודד. היו אלה זמנים קשים והדברים כאלה קרו. זאת היתה טעות, אבל גם אם אדע כי הרג את אבי, זה לא ישנה דבר. הוא ידע שעבודתו מסוכנת, אמא התחננה שיפסיק ותשובתו של אבא היתה — רק עוד פעם אחת. הוא לא ידע סכנה מהי, אלה היו הייו וכך כבר", סח בנו, יעקב דוידסקו.

הוא נולד כאן וחש כי זוהי האדמה שלו. את זמנו באנגליה הוא מגדיר כ„ביזבוז זמן". בלונדון הוא עבד כפרוון, עד שקם, נטל את אשתו ושלושה ילדיו ושב לישראל.

„זה לא חשוב בבה אעבוד, העיקר שאני כאן. אני מסוגל לכל עבודה ויהיה שלא יהיה קל. רעיון החזרה לישראל הוא העיקר".

ממטולה עד אילת

השייח' מוכן להסתכן...

בביקורו של שר הבטחון, שמעון פרס, השבוע, בטייבת רפיח, הפתיעו אחד השייחים בבקשה בלתי שגרתית — לפתוח בית־ספר לבנות.

שר הבטחון נתן את הסכמתו לכך, אך „הזהיר" את השייח' מפני התוצאות הצפויות ממתן חינוך והשכלה לבנות.

שאל השייח': „מה, אתה מתכוון שאחר־כך ירצו לבהל את העניינים?"

שר הבטחון אישר: „לפי מה שידוע לנו — אמנם כך. ולא רק ירצו, גם ינהלו".

בכל זאת, לא נסוג השייח' מבקשתו...

איבחון מקורי...

במפגש עם תלמידי כיתות י"ב בחיפה, סיפר מזכיר מפ"ה אליעזר מולק, בין השאר, על העיוותים הקיימים בחברה הישראלית. כדוגמא הביא את „תעודות־המחלה" שמבוקשות מהרופאים, שלא תמיד יכולים לעמוד בלחץ המופעל עליהם.

הנה, סיפר א. מולק, ראיתי תעודת־מחלה למשך שלושה ימים שקיבל פועל, אשר הפעיל לחץ־פסיכולוגי חזק על רופאו. במקום המיועד לאיבחון המחלה כתב הרופא — כדי שהפועל לא יבין את הנאמר — כי האיש סובל מ... „הקנדליסמוס". הכל עבר בשלום, והאיש היה חופשי מעבודתו במשך שלושה ימים...

בזכות השירות במילואים...

מיעוט של „אורחים במדים", בעת שירות המילואים, מסייע, לעתים, לפתור בעיות. עובדה זו למד על בשרו רס"ן ש.ש., המשרת 10 שנים בצבא הקבע, שהיה מוטרד באחרונה מחמת קשיים כספיים. הנה נזדמן ליחידתו מכר, רס"ן מילואים, שבא לשירות מילואים קצר. ליד שולחן האוכל שטח ש.ש. את בעיותיו לפני ידידו ושאלו בחצי־לצון: „אולי מגיעים לי, קצת כספים בקרן כלשהי, מן התקופה שבה עבדתי כשכיר, לפני גיוסי לצה"ל?"

איש המילואים רשם את הפרטים. רס"ן ש.ש. הופתע לקבל, כעבור זמן קצר, המחאה לביתו, שכללה החזר־זכויות שצבר ב„מבטחים" ובקרן לפועלים חקלאיים...

איך לקרוא לה...

בסיעת המערך בוועד הפועל של ההסתדרות, נערך זה כמה ימים דיון בקשר להמלצות ועדת בן־שחר. מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, הציע לקרוא לוועדה לא „ועדת בן־שחר", אלא „הוועדה לרפורמה במיסוי הישיר", זאת לפי בקשתו האישית של הפרופסור חיים בן־שחר, אשר טען כי אין זה נאה לקרוא לוועדה של חמישה אנשים מכובדים, דווקא על שמו.

העיר על כך מאן־דהוא כי הדבר נעשה יותר מבחינת נוחות עתונאית, הדבר נשתרש בציבור כ„ועדת בן־שחר", או „ועדת חב־יש", מה גם שמאז „ועדת פיל" ו„ועדת אגרנט" נהוג לקרוא לוועדה על שם ראשה. העיר על כך ראש סיעת המערך בוועד הפועל, שמעון אביזמר: „כך או כך, אבל למה ועדת חב־יש? צריך לקרוא לזה ועדת אתיופיה"...

הופעת פרידה...

קופת „הדזוק התגורה" נותנת אתנחתא גם באירועי יום העצמאות. בניגוד לעבר, משבע השנה נרכז הסברה ה„ממונה על השמחה", רק מספר מצומצם של אמנים ההללו יופיעו בעיקר בישובים מרוחקים. אחד מאותם ישובים שיזכו למופע אומנותי, הוא שדה הנפט באבו־רודס.

הסביר יושב ראש ועדת יום העצמאות יהודה אילן: „החלטנו לנצל את השהיית שיתוקיה של ד"ר קיסינג'ר ולשגר את האמנים להופעת פרידה במקום".

„הגבול המערבי החשוף"

חומתם של שני חברי כנסת צעירים, יוסי שריד מה„עבודה" ובולון המר מהמפד"ל, שהצליחו — על ידי העלאת הנושא לסדר בבליאת הכנסת — להעביר החלטה, לפיה יוקמו מכאן ואילך „ישיבות הסדר" רק בישובים שבאיזורי העימות והספר — העלתה עליהם את חמתו של אחד מרבני השכונות באיזור חיפה, הרב קליין, שהחלטה זו שמה לאל את מאמציו לפתוח „ישיבת הסדר" נוספת בקרית שמואל, במפרץ חיפה.

במכתב ששיגר הרב קליין לשני חברי הכנסת הוא כינה אותם על ש„העזתם להת

ידכם להחלטה כזאת", כאשים אותם ב„תרגמה ועזות כנגד" ושולל את ההחלטה של ועדת החינוך של הכנסת שקבעה כי מקומן של „ישיבות ההסדר" רק באיזורי העימות בספר. לדעת הרב, יש בהולם הצדקה להקים „ישיבת הסדר" גם בקריה שליד חיפה, „השוכנת בגבול המערבי החשוף של המדינה..."

על פי החלטת ועדת הכנסת תוקם „ישיבת ההסדר" הקרובה במעלות, שבגבול הצפון.

אידיאולוגיה — במקום ילדים

ועידת הקיבוץ הארצי שהתקיימה בסוף השבוע שעבר בעין השופט, העלתה הצעות למדיניות חדשה, וכן הצעות ייעול. אחת מהן באה לפתור את בעיית ההשתתפות הדעומה בחוגים הרעיוניים הנערכים בקיבוצים. הנה לשון ההצעה: „אולי כדאי היה לקבוע סייגים לזמן המוקדש לטיפול בגינות ולצמצם את מספר הילדים, כדי לאפשר לדור הביניים ולצעירים להתמסר ולעסוק בבעיות אידיאולוגיות ורעיוניות..."

היה לו רגש נחיתות...

כשנשאל יו"ר הנהלת הסוכנות, ח"כ פנחס ספיר, בימים אלה, אם הוא עדיין סבור, כי יש להחזיר את חטיבת מפא"י במפלגת העבודה, השיב, כי כל זמן שחטיבות אחדות העבודה ורפ"י קיימות, יש לקיים גם את חטיבת מפא"י.

„אני יכול לדבר על כך באופן אובייקטיבי" — אמר ח"כ ספיר — „כי מעולם לא הייתי חבר ב„גוש" של מפא"י. לא כשהבוס היה שרגא נצר ולא כשהבוס היה יהושע רבינוביץ. לא הזמינו אותי מעולם לישיבות ה„גוש", ואפילו היה לי רגש נחיתות בגלל שלא הוזמנתי לשבת בסוד חכמי ה„גוש"..."

גומות חן...

בביקור שערך השבוע שר הקליטה שלמה רוזן במרכז קליטה בנצרת עילית, לרגל פתיחת הלשכה לריכוז השירותים לעולה, רואיין על ידי כתבת שידורי ישראל, שהיא עולה חדשה מברית־המועצות.

לכתבת, שהשפה העברית אינה שגורה בפיה, היו קשיי שפה בניהול השיחה. השר לא היסס מלתקן אותה, והדבר גרם לכתבת מבוכה רבה.

הרגיע אותה השר: האינך יודעת, ששגיאות בשפה העברית אצל עולה חדש, הן כמו גומות חן של אשה?...

בין יעקב ליוסף...

שמה של המועצה האזורית „מעלה הגליל", המאגדת את מושבי אזור גבול הלבנון בגליל המערבי, הוסב באחרונה ל„מעלה יוסף", לזכרו של יוסף וייץ המנוח, מראשי הקק"ל, שהשקיע רבות בפיתוחם ובטיפוחם של מושבי הגליל.

אלא שכשמש מה רבים קוראים — בטעות — למועצה אזורית זו, מתוך פליטת־פה ושיגרת־לשון, דווקא בשם „מעלה יעקב". למה?

נראה כי על כך משפיעה העובדה, כי שמו של ראש המועצה האזורית הוא — יעקב יעקב.

ובאילו לא די בכך, הרי אותו י ע ק ב י ע ק ב ד ר במושב ע י ן ־ י ע ק ב...

המומיה וה„לוקש"...

בהופיעו בוועדה הכללי של מועצת ההסתדרות בקיבוץ שפיים, התייחס חבר הוועדה המרכזית, עוזיר גדעון בן־ישראל, גם להמלצות „ועדת בן־שחר" ואמר: „אילו גרמה הוועדה רק לפישוט תלוש המשכורת, כך שכל עובד יהיה בסוגל להבין את תכנו ללא עזרה — דיינו!".

תוך כדי כך סיפר, כי בעונת החפירות האחרונה במצרים גילו באחת הפירמידות

מומיה. לאחר שאלה בידי הארכיאולוגים להזיהוה, גילו, כי המומיה היא של אחד מחרטומי מצרים. מיד הביאוהו ארצה והעמידו בפניו מספר „לוקשים" של משכורות לפיענוח. החרטום המצרי לא עמד במשימה...

...בע את התכנית?

...התרך והעולמי, מקס ון דר סטול, ...ניתנו, שהיו בשבת שעברה אורחיו של ...ר הישראלי יגאל אלון, בביתו בקיבוץ ... זכה גם ל„סיור מאורגן" במקומות ...ים לנצרות, באיזור הכנרת ובגליל ה... בהדרכה „מורה דרך מדופלם" — ...לון עצמו.

...ית המפליית מכיפת הר התבור, שם בי... בכנסייה, נשאל השר ההולנדי אם התפלל ...ה. כשהשיב בשלילה תמה... ...רה תשובתו, השיב: „את התכנית של ... קבע המארח. אני בכלל לא יודע לאן ...ים אותי"...

...גמה מעין גב...

...שה גלבוע, מנכ"ל מחלקת ההסברה בהסתדרות הציונית העולמית, שחזר מסמע... ... עבור המגבית בקנדה, הרצה בעיר ... בדברו על ישראל עמד על כך ש... ...עי התקשורת נוהגים להבליט את המוד... ... את השלילה ומזניחים לחלוטין את ... ...וב ואת ההישגים.

...ערב בתוך דבריו ראש העיר (קתולי ...) וסיפר כי לפני שלושה חדשים ביקר ... ובהיותו בעין־גב התקשרו אליו מה... ...זית הקנדית ושאלוהו בבהלה מה המצב ...אל? האמנם פרצה מלחמה?

...אלתי, לאיזו מלחמה מתכוונים? כאן ... מחולים ושלווה פסטורלית על שפת ה... ... הם השיבו כי שמעו שברמת הגולן ...לת מלחמה. האמת היא, שבאותו היום ... בגולן שלוש יריות..." — סיפר ראש ... להדגמת הדברים שאמר משה גלבוע.

גן ילדים...

...הופיע מזכיר חברת העובדים, אפרים ...יזר, בפני ועדת העבודה של הכנסת ... על פיתוח קרית־שמונה, הסביר בהר... את הקשיים שלפניהם עומדת ההסתדרות ... עזרה לקרית־שמונה.

...ער טען, כי ההסתדרות השקיעה כספים ... בפיתוח העיר ויש לה הפסדים גדולים. ... השאר סיפר, כי היא עמדה להקים בעיר ...יד לצרכני, אך יש גורמים המפריעים ...

...ה גורמים? מי ובמה מפריעים? — ... חבר הוועדה ח"כ הלל זיידל.

...ני רוצה למסור פרטים על כך — השיב ...

...יתו ח"כ זיידל: „אין אנו כאן בגן־... אלא בוועדה פרלמנטרית. אין אנו ... שיופיעו לפנינו במנגנון כזה. שום ... של ההסתדרות בעלי התעשיה לא הופיע ... במנגנון כזה".

...ר התייצבו מספר חברים מאחורי מי... של זיידל, הוא אמר להם: „כעת תבינו, ... אינני סוציאליסט"...

...מורים, אנשי הדרכה גננות

מוזמנים לבקר באולם התצוגה החדש שלנו לאמצעי הוראה על כל סוגיהם:

* ציוד אור קולי
* ציוד מעבדות לפיזיקה ביולוגיה, כימיה, טבע ועוד
* ריהוט וציוד לגני ילדים
* משחקים חינוכיים

שרות אישי, הסבר מקיף וייעוץ מקצועי ינתנו לכל מבקר

אורדע-אורקול
חברה ישראלית לאמצעי הוראה בע"מ
[illegible] 8 ת"א

פתוח: 8.00-16.00

„המרגל הישראלי התעקש לפעול במצרים"

שבועון מצרי מספר כיצד גוייס וכיצד נלכד רג'אב עבד אל מועטי „מרגל ישראלי שמונה סרן בצה"ל וביקר בתל־אביב"

מאת צ. גת

ה שבועון הקאהירי — „אחבאר אל יום", המתמחה בפירסום עלילות „מרגלים ישראלים" שנתפסו בידי המודיעין המצרי, פירסם לא מכבר סיפור חדש, „יוצא דופן", כדבריו, על „מרגל שהתעקש לבגוד למרות שיכול היה להפסיק".

להלן הסיפור כלשון „אחבאר אל יום":

שבת, 18 בינואר 1975. רג'אב עבד אל מועטי, המרגל, בן שלושים ושתיים, מכוון את מכשיר הקשר על הגל המוסכם, נוטל את האוזניות ו־מקשיב למברק הצופן מתל־אביב.

תל־אביב משגרת למרגל מעל גלי האתר הוראות חדשות: „יש להתרכז בתנועות צבא, יש להשתמש בסלקה להעברת המידע".

המברק מפתיע והמרגל מכיר את האותיות. הוא ממשיך חיוך סתום אל האיש היושב לימינו. האיש ממשיך חיוך רב־משמעות ואומר:

„ראיה, רג'אב! עד לרגע זה אין המודיעין הישראלי יודע שנתפסת. לו ידעו אנשי המודיעין הישראלי היכן אתה יושב עכשיו, בוודאי היו מתעלפים".

צחוק כללי. מאמדוח שראביני, ראש התביעה הצבאית, ממשיך לחקור את המרגל. אכן, המודיעין הישראלי לא ידע, כי רג'אב עבד אל מועטי המכונה בצה"ל „רב־סרן דוד משולם שלום" נתפס ב־13 בינואר, הואשם בבגידה והודה בה.

● עריק וסבל

סיפורו של המרגל הפעם הוא סיפור מוזר. הוא התעקש להמשיך בבגידתו כאשר עבר על סף פשיטת רגל ו־המשיך כאשר „האיר לו המזל". יכול היה להפסיק. אבל הוביל את עצמו במו רגליו אל תוך המלכודת. וכאשר נפל לתוכה אמר: עיוור הייתי.

סיפורו מתחיל בשנת 1968, כאשר יצא לאתונה לחפש עבודה. במקום הולדתו, אלכסנדריה, נסגרו לפניו כל הדלתות. מן הצבא שוחרר אחר שירות בן שבע שנים, שבמהלכו ערק פעמים אחדות, גנב ובילה תקופות שונות בבתי־הכלא. לאחר שיחרורו עבד כסבל בנמל אלכסנדריה. הוא הספיק ללמוד בבית־ספר עממי ושנתיים תיכון בלבד, עבר מעבודה לעבודה בנמל עד שהקים חברה עם כמה מ־שותפיו. אבל המזל לא שיחק לו ל־אחר השפל שפקד את נמל אלכסנדריה בעקבות תבוסת יוני 1967, והוא יצא לאתונה לחפש עבודה.

באתונה ישב יום אחד במלון והת־בונן סביבו. את העבודה שחיפש לא מצא. הכספים שלווה מחבריו ב־אלכסנדריה לצורך הנסיעה הלכו ו־אזלו. אשתו ההרה ציפתה שיחזור ע־כספים בכיסו, אבל הוא יושב במלון, משעין פניו על ידיו ומתבונן.

קול תיגרה העיר אותו מהרהוריו שהיה שקוע בהם. בעל המלון נאבק עם לקוח שיכור. הריב המילולי הת־פך חיש מהר לתיגרת ידיים ו„האלכ־סנדרוני" מטיל עצמו בין הניצים כדי להפסיק את הקטטה.

● נסיעה לתל־אביב

הוא לוקח את הלקוח השיכור אל אחת הפינות ומנסה להרגיע אותו. השיכור, אמריקני במוצאו, אומר: „אתה מצרי, יא רג'אב. מדוע אתם מתעקשים להילחם בישראל? ישראל רוצה שלום. רג'אב אתה איש חריף. אין טעם שתילחמו בישראל".

אותו לילה אין רג'אב עבד אל מועטי יכול להירדם. עם האור הרא־שון של הבוקר הוא שולח מכתב לשגרירות הישראלית באתונה ובו הוא כותב: „אתם מדברים על שלום ואני נמצא במלון ומבקש לחלוק עמכם את השלום".

הגיע אליו נציג ישראלי וליווה אותו אל הקונסוליה הישראלית. הת־פתחה עם שיחה וביקשו ממנו לכתוב דו"ח מפורט ובו פרטים על עצמו, על מכריו וידידיו. הדבר הראשון שעשו אחר־כך הוא לבקש ממנו לע־בור להתגורר במלון אחר. בחדרו שם היה טלפון וכך יכלו להתקשר אליו. נתנו לו כסף.

כעבור ימים נלקח פעם נוספת אל הקונסוליה והפעם נשאל על נמל אלכסנדריה. ביקשו ממנו לשוב כע־בור שלושה ימים.

„התכונן רג'אב, אתה נוסע לת"א".

רג'אב הופתע. הם הפקידו בידו נייר שאליו הוצמדה תמונתו ופתק מן הקונסוליה שהוא ישראלי בשם „דוד משולם שלום".

רג'אב מצא עצמו בתל־אביב. אדם ממתין לו בנמל התעופה ומביא אותו דרך דלת צדדית אל מכונית הנוהגת בידי יהודי מזרחי ושמו סלים. הוא נלקח אל דירה השייכת למודי־עין הישראלי ושם הוא מוצא את „אברהאהים", קצין מודיעין ישראלי.

● במכונת אמת

הביאו אליו פסיכולוגים ובדקו אותו במכונת־אמת, כדי לברר שאין הוא סוכן כפול של המודיעין המצרי. בפעם הזו הצליח רג'אב לראות את תל־אביב מן המושב האחורי של המכונית. התייחסו אליו כאל תייר וביקשו ממנו לשוב לאלכסנדריה ו־ללקט מידע על הנמל. נתנו לו אלף דולאר.

כל זה קרה ביולי 1968.

המרגל שב למצרים כדי ללקט את המידע הצבאי והכלכלי על נמל אלכ־סנדריה. פעם שניה יצא לאתונה באוקטובר 1968 ומשם לת"א כדי למ־סור את המידע שאסף. בתל־אביב נחקר שוב ומסרו שהוא מתאים למלאכה המזוהמת ביותר שאדם יכול לעסוק בה. החלו לאמן אותו בשימוש בדיו סודית, בקליטת שידורי אלחוט ובהבחנה בין סוגי נשק, מסרו לו שלוש כתובות באנגליה ובאיטליה לשיגור המידע.

הוא התגלה כתלמיד מוכשר. הצליח יפה במלאכת הבגידה. הפעם קיבל 3,600 לירות סטרלינג במטבע מצרי, את הכסף שמו בתוך קופסת קפה. מינו אותו לסרן בצה"ל ועשו עמו חוזה בעותק אחד כשהעותק נשאר ברשותם.

בדצמבר 1968 שב לאלכסנדריה ו־החל במלאכתו בשקדנות מרובה. היה מלקט מידע מן החברים בעלי הכו־נות הטובות. הנה הוא חוזר מטיול ממוס בכתונת „הבאתי לך סוודר משנגחאי", נפגש עם פלוני בדירה ושו־אל מה המצב ומה התחדש בחיינו ויש סוגים שונים של אנשים, שהד־דיבור קולח מפיהם.

● מכוניות בתשלומים

אוזנו של המרגל כרויה לשמוע כל מה שנאמר. הדיו הסודית מצויה וה־מכשיר לקליטת שידורי הצופן מצוי אף הוא. מברקים רבים שיגר למוד־עין הישראלי. בספטמבר 1969 יצא לאתונה ומשם לתל־אביב. המשימה הייתה קלה הפעם. לימדו אותו מלאכת הסתרת דברים צילום ושידור באלחוט ופעם נוספת בשימוש בדיו סודית ובקליטת שידורי אלחוט.

בסוף האימון אמר לו הקצין הישר־אלי: „נשלח לך מכשיר קשר חד־ש, לך אותו במצרים, בגן אלמונה זה או בדרך המדברית".

נתנו לו הפעם 5,400 לירות מצריות בתוך קופסה כרטיסים.

אלא שהפעם ביקשו ממנו בקשה מוזרה — לפתוח סוכנות למכירת מכוניות ולמכור שם בתשלומים. כל לקוח יבוא לסוכנות מדי חודש כדי לשלם את התשלומים או כדי להיות את ההלום. המרגל ייהפך לנושה חובות הלקוחות לבעלי חוב. השיחות יתנהלו כשהם ללא חשבון בין החזק לבין הלוה. מי ביטוח תמיד — המודיעין הישראלי.

● חדש בהברחה

הקריה קטנה מיבשה את התוכנית הישראלית והמכה את הקערה על פיה. לאחר ששב לאלכסנדריה פתח עם אחד מקרוביו את הסוכנות למ־כוניות כפי שנצטווה על־ידי המוד־יעין הישראלי, אבל קרובו היהל בו הוציא ממנו בשיטה 3,000 לירות ולא פתח עמו את הסוכנות. כאשר בא אליו המרגל בתביעה התבונן בו מכ־ף בלעג ואמר:

„מהיכן כל הכסף הזה? יצאת מכאן פושט רגל ושקוע בחובות רבים. כעת אתה משחק בכספים. אין ספק שאתה עוסק בהב־רחה".

הבעיה החריפה. נטל הקרוב עט ונייר וחיבר מספר מכתבי תלונה נגד המרגל אל מנגנוני הבטחון בטענה שהוא עוסק בהברחה.

המרגל חש שנקלע למיצר. במארס 1973 יצא ליוון, סיפר לקצין המו־דיעין הישראלי את קורותיו והלה שלח אותו לתל־אביב. שם סיפר שוב את סיפורו והם המליצו שיש לנתק את הקשר באופן זמני כל עוד הוא נתון תחת פיקוח, עד שהחשד יסור ממנו. הם נתנו בידו 200 דולאר.

רג'אב יכול להפסיק את המשחק המסוכן, בהיותו אדם שהחל לעבוד בספינות תחת דגלי אומות שונות והחל להרוויח כספים רבים, אבל הוא נתגלה כעקשן. הספינה שהוא עובד עליה עוגנת במארסיי והוא יורד ממנה, יוצא לפאריס ומתקשר עם קצין המודיעין הישראלי כדי ל־בקש ממנו לחזור לשירות.

קצין המודיעין הישראלי מזהיר אותו מפני הרעיון לשוב למצרים ואומר לו: „צא לקנדה או לברזיל ועבוד שם בשבילנו. בקש מילדיך ו־מאשתך שיצטרפו אליך". נתן לו ה־פעם 300 דולאר.

● געגועים הביתה

אבל המרגל, גברו עליו געגועיו לאשתו וילדיו ושב לאלכסנדריה. ה־חברה שייסד והלה בשותפות הכס־פים הוליך לרוס אליו. הכול האיר לו פנים והוא הפך למנכ"ל החברה. פתח סניף ביוון ומינה את אחד היוונים המקומיים כמנהל. החל לנסוע הרבה ועבר לגור בדירה מפוארת ברחוב דיאב באלכסנדריה.

לו היה לו שמץ של כבוד, היה סיפורו מסתיים בנקודה זו. במרבית נסיעותיו הוא מתגעגע אל הבגידה והקשר אל המודיעין הישראלי. אבל התשובה שהוא מקבל תמיד: „אנו מודים לך, איננו זקוקים לך כעת". נתנו לו 100 או 200 דולאר בכל פעם. אך מדוע התעקש להמשיך ולבגוד אחרי שהאיר לו המזל? דבר זה מוכיח שזו נכונות מלאה ל־בגידה.

אחרי הבדחה ישראל ב־1973 הש־תנה המצב ביסודו. המודיעין הישר־אלי נזקק לרג'אב עבד אל מועטי כאהוב אל אהובתו. בעצמו חש בהבדל שבין התנהגותם כלפיו לפני המלחמה לבין התנהגותם אחריה.

בדצמבר 1973 יצא ליוון והתקשר משם עם שגרירות ישראל. מיד גילה שמבקשים אותו, שהפך למבוקש. תוך שניה היה אצלו קצין המודיעין, טופח על שכמו ואומר: „מבקש אני שנפתח דף חדש. הצוות של המודי־עין הישראלי לא היה מתאים לתפ־קידו ולכן הוחלף. כעת השתנה המ־צב והמצב שהכל שונה מכפי שהיה".

„הפעם, המשיך קצין המודיעין, לא תרוץ לחפש אחר פרטים קטנים. אנו מבקשים שתתרכז בתנועה צבאית".

● הדפיקה בדלת

המרגל שב לאלכסנדריה ושידר משם מברק הכולל מידע על התנועות הצבאיות בנמל.

באפריל 1974 יצא ליוון, קיבל תו־דה על המברק ששלח ו־1,000 דולאר בבירה וביקשו ממנו לשוב.

באוגוסט 1974 יצא ליוון ומשם לתל־אביב וכחלוף תקופת אימונים בירך אותו קצין המודיעין הישראלי על העלאתו לדרגת רב־סרן בצה"ל. הפעם הציעו לו לשוטט ברחובות תל־אביב בחופשיות.

הוא שב לאלכסנדריה ובמוחו בקשה שביקשו אנשי המודיעין הישראלי: „עקוב אחר המתרחש בנמל. אם תראה סימנים לפינוי הנמל אל תהסס ושגר לנו מייד מברק".

ב־13 בינואר 1975 ישב המרגל במשרדו המפואר בחברה לשירותים ימיים. בשעה 10 בבוקר התדפקו על דלתו והוא מצא עצמו מול ראש התביעה הצבאית ואנשי המודיעין הכללי.

בחיפוש שנערך בביתו ובמשרדו נמצאו המיתקנים השונים שבהם השתמש לצורך הריגול. הוא הואשם בהתחברות עם „מדינה עויינת זרה" כדי להסב נזק לפעילות הצבאית של מצרים וגילוי סודות המדינה וכן בקבלת כספים ממדינה זרה במטרה לפגוע באינטרסים הלאומיים של מצ־רים.

הוא הודה, והועבר לבית־הדין ה־צבאי העליון. רק עכשיו יודעת ישראל, שהמרגל עלה בתפס.

רג'אב עבד אל־מועטי „המרגל הישראלי"

תינוק הפריון ואמבטיית העיוותים

(סוף מעמוד 16)

פייד את הנהלות המפעלים לחתום על קבוצות עובדים שלא ייצאו עוד כל נזק בהכתבת „נורמות" ייצור חדשות ונמוכות למפעל, אשר יאפשרו לקבל יותר כסף בעבור פחות עבודה. אנו יודעים יפה כיצד מסתיים בדרך כלל, עימות כפיה זה בין קבוצת עובדים קיצונית לבין הנהלה חשופה לחתים.

ועדת בן־שחר עשתה מעשה מבורך בסוגיה את הנחות המס של פרמיות של פריון עבודה אמיתי — בכותרת „עיוותי המס", בנשימה אחת עם „דמי ספרות מקצועית" לאנשים ש־לא יודעים לקרוא, „הוצאות נסיעה" לאנשים שאינם נוסעים ו„הוספה כאבי" לאנשים שאינם מתאמצים. חיסול האפליה לטובה של פרמיות בי־עד פריון עבודה אמיתי, כהמלצת ועדת בן־שחר, יהיה שפיכת התינוק פריון העבודה של המשק יחד עם המים הבלולים של אמבטיית עיוו־תי השכר האמיתיים. אפשר שדבר זה קרה מפני שבוועדה זו לא נכללו בעלי מקצוע, ברמה מתאימה, לנושאי פריון העבודה והייצור, נושא שחייב לעמוד בראש הדאגות של אדריכלי הרפורמה במס.

חבל שאותה ועדה — לשפוך את תינוק פריון העבודה עם אמבטיית עיוותי המס — לא עמדה לוועדה כאשר תוליכה להשאיר על כנו את ההסדר הכפול והמיוחד של גביית מס הכנסה לחוד וביטוח לאומי לחוד. העקרון הפשוט של ייעול אומר, ש־תשלומי חובה הקשורים באותו שכר יכולים וצריכים להיגבות על־ידי אותו מנגנון, אשר יתחשבו של מרכיבי הכנסותיו בתוכו עצמו בלי לסבך בחשבונאות מיותרות את העובד ואת המעסיק. בצורה זו יהיה עובד ה־ממלא חובתו כלפי מס ההכנסה זכאי באופן אוטומטי לשרותי הביטוח ה־לאומי.

הפיתוי ללכת בדרך ההתנגדות הקלה ביותר, ירדוף אחרנה את פר־יון העבודה בשם סיסמת „חיסול העיוותים", ולעשות זאת ינציחו מנ־גנונים מקיפים בשם הפרה הקדושה של הבירוקרטיה, שאותה אין מקריב לשחוט.

יוסף צוריאל

מדוע לא לרדת מן הגולן?

(המשך מעמוד 23)

היה מציע לו זאת, אך בכל זאת אין הדאות כי הוא יסכים לכך. או אז יתכן ששוב יהיה צריך להלחם. אמנם המצב אינו טוב כשהיה, כפי שכבר צוין: הריה ועדת השירותים המזויינים, התיאום בין ארה"ב ו־ברית המועצות — זה לא טוב. אך בכל זאת, „אם כתוצאה מן הסירוב המצרי... תהיה מלחמה — עדיפה לנו מלחמה כאשר אנחנו נמצאים במקומות האלה מאשר מלחמה כאשר אנחנו לפנים אותם".

מדוע? משום שאם נסוג מן הקו הנוכחי „נמצא בקו חדש שיהיה קשה להגן עליו כאשר על הקו הנוכחי". וכך שבים אנו לאסטרטגיה של קוים, אותה רעה־חולה של המחשבה הצב־אית הישראלית המתגלגלת כליל ב־מסווה הצבאי של ישראל והאחזות בנסיון כדוגמה של אחרים, נסיון ש־עד כה הנחילנו רק אכזבות ומכאוב.

אמנם, אם לא יקום הסדר עלול מצבנו הכלכלי להיות גרוע יותר (ועדת השירותים המזויינים, התיאום בין ארה"ב לבריה"מ), והדאגה בכל זאת כוכן לשלום, ובעבר שגינו ב־ענינים אלה מאד. אבל כל עוד קו לנו — העתיד מובטח לנו! לשמע טיעון זה חייב אתה לשאול עצמך: האמנם זו הרמה המאפיינת כיום את דרך החשיבה המדינית־אסטרטגית שלנו??

יש להבין באיזה הקשר מעלה דיין את שאלת הקו הנחות שנמצא בו אם נעזוב את המקומות שבהם אנו נמצאים עכשיו. ההקשר הוא שאם נעשה הסדר כלשהו עם מצרים, ו־ניסוג, יבואו אחר כך הסורים ו־יאמרו: „ומה איתנו?" ומצרים לא תוכל להתעלם מן הבעיה הסורית ומולם יגידו לנו „אל תעשו בעיות עכשיו", ואז ניאלץ להלחם [illegible].

כל ה„תסריט" הזה מבוסס אף הוא על לקחים היסטוריים כביכול. הנה מזכיר לנו דיין כי בשנת 1967 „נאצר נכנס להרפתקה של מלחמת ששת הימים מפני שהסובייטים סיפקו לו ידיעות שישראל מתכוונת להתקיף את סוריה, נאצר לא יכול לעמוד מן הצד". מכאן, סבור הוא, אפשר ללמוד לגבי סאדאת שגם הוא לא יעמוד מן הצד אם לאחר הסדר אתו לא נעשה הסדר עם סוריה.

האמת היא שאפילו כתרגיל בשיפוט בפילוגיזם זה טיעון מפוקפק ביותר, אך מה שמעניין מכל הוא האופן ש־בו בסוף סוף „קנה" דיין את התיאוריה שנאצר יצא להרפתקה של מלחמת ששת הימים באמת משום שהאמין לסובייטים כי ישראל עומדת להת־קיף את סוריה! לשווא נערכו בפ־ני קאהיר ופורסמו הפרוטוקולים שלהם, לשווא קבעו מחקרים שונים, צבאיים, כי בעולם לא האמין נאצר לסיפור הסובייטי בדבר ריכוזי כו־חות ישראליים על הגבול הסורי, לשווא התברר, כי כל המהלך היה תרגיל מובהק בהכעיה, שבא להצדיק נסיון רוסי להפר את הסדרי 1957, ושבו מלא נאצר תפקיד של לוטה שהולך שולל. מתברר שכאשר יש רצון לשלול את הרעיון של הסדר ישראלי־מצרי המבוסס על יצירת מר־חק אסטרטגי המפריד בין הצבאות, מותר לגייס לשם כך כל נימוק ללא הבחנה.

השילוב הזה של תיאוריה קוי־הגנה עם הנימוק המופרך, בדבר כוונתה של מצרים לצאת למלחמה למען סוריה אינו מקרי, שכן חלק הנימוק נשולי כל בסיס. הנסיון ההיסטורי הוא ה־זמן שההיערכות ההדדית של מצרים וישראל חייבה את הצבא המצרי דרך מסע התקרבות ממושך על־אל החזית, לא הועילו לסוריה תחנוניה והמצרים לא יצאה למלחמה כדי לסייע לה לפתור את בעיותיה. רק לאחר ששת הימים, משום שישראל הצ־יגה לקיים ביזה עבודות המכונה המצרי, נוצרה האפשרות של מע־רכה משולבת בו־זמנית של מצרים ו־סוריה על ישראל.

דיין מנה „שתי שגיאות" שגרמו לישראל שתמשיך לאחוז בקו ה־תעלת סואץ. אך הוא יכול להוסיף שגיאה שלישית, שאינה פחות — השגיאה של ביטול אותו מרחק גיאוגראפי שבין ישראל למצרים, והוא לו נתאפשר נצחון של ששת הימים ובהיפודו גרמה מלחמת יום הכיפורים.

מדיניות ישראלית שנועדה לג־רום למצרים להחזיר את החיים לאורך התעלה, ועם זאת להקים חדש חלק ניכר של התיך הגיאוגרפי בין ישראל למצרים, הייתה מחדש את העובדה כי מצרים תלך למלחמה למען סוריה. זו סיבה האחת היחידה להתנגדות סוריה להסדר כזה בין ישראל ו־מצרים.

מעניין כיצד היה דיין מתאר מה היה עולה בגורלה של סוריה אילו הייתה פותחת במלחמה כאשר המצרי חייב לצאת מבסיסיו המרוחק רב כדי להתקרב אל צה"ל על מנת להצטרף ולסבך את אזור התעלה מחדש איב שבהם אפילו נצחון מוגבל בספק. הוא לא נשאל על כך יש להניח, כי במקום ליהול כה מאראה מעין באמת בתוש סוריה בצל כל הגבהות ה־אך בחדרי הדרים היה מסביר רים כי בעצם גם עליהם עמדה הזמה לשלו ולהצדיק על מלחמה.

דיין מעלה ספק לגבי נכונות סוריה לעשות למען הסדר כל שאנו נמצאים על רמת הגולן, שהמעה אומרת, כי התשובה יש זו מפי הד"ר קיסינג'ר הדיע כי הדבר אפשרי. בכל מקום, סיבה להטיל ספק בכוונותיו של לעשות שלום עם ישראל המוח־זרת הרמה.

אין כל צורך שיחלפו שלוש ארבע שנים עד שנאמין לאסד, שחלפו שנים עד שהתחלנו להאמין לסאדאת. לדחות כל אפשרות מראש ללא הנבקת, ללא ניתוח אותי של הנתונים, ללא נסיון לא מה „לעשות עם סוריה", רק משום השיש כי בעתיד לא יהיה לנו קיב כמו ה„קו הטכני", הרי זה על חשיבה מדינית שכמותו עם חזירי.

מתתיהו פ

האיש שהניח את היסודות

(סוף מעמוד 20)

לשאלה — כהרעיון עד הביצוע המע־שי, זה ענין של חמש עד עשר שנים, בכל התחומים, ובעיקר בתחום המחקר הצבאי. ולכן על כל מחדל היום, נקבל עונש בעוד עשר שנים".

אך ליבו היה נתון בראש ובראשונה למדע. הוא הצהיר: „אם הכרחי ש־ייצר מטוסים, טנקים, טילים — נע־שה זאת. הנימוק לכך: „עלינו להג־יע לאי־תלות כוללת בשטחי ה־ייצור המדעי, כיוון שאין להסתמך על חסדי אחרים".

„אחד התחביבים שלי", כתב פעם לכותב שורות אלה, „הוא לפקוח עין על הנעשה אצל שכנינו. עלינו להת את הדעת על שאלת הפער המדעי בינינו לבינם". כתוך דאגה לשמירה פער זה הוא התריע בכנס האיגוד לקידום המדע: „אנו מייצרים יותר מדי פילוסופים ופחות מדי תופרים". בשנים האחרונות התריע על ירי־דה באיכות וברמה של בית־הספר התיכון. הוא תבע: „לאמץ את מוחנו לשיפור נוכחנו ופיתוח מערכות משק מקוריות ומפתיעות". עם זאת לא הכיר לביצעי ראותה. באותה ההזדמנות אמר: „מבחינה טכנית בסגולת ישראל לעבור לחיין, אך מה תהיה הדרך בכך — שיגנן את התקווה?"

מצוות הזהה להסיק מכך, שפרופ' א.ד. ברגמן היה שקוע ראשו ורובו, במחקר שתכליתו בטחוני. רחוק מזאת. פרופ' ברגמן הביא אלינו את המסורת ההומניסטית של המדע הגרמני, לפני שידע את תקופת הנאציזם. פרופ' ברגמן הפיק כמות עצומה של מחקרים בתחומים אזרחיים מובהקים, אלא שקצרה היריעה מהשתרע, מכדי שנוכל למנות אותם כאן. בשנותיו האחרונות נתן דעתו על עתיד האדם ועסק בעתידנות. העסיקה אותו המחשבה — כיצד אפשר לזון את האוכלוסיה בעולם, הכת־רבה בקצב גובר והולך. הוא הציע רעיונות לפתרון בעיית האנרגיה. הוא הציע להפיק תחליפים לנפט — מסוכר, כהל, אצות.

הוא האמין, שהמדע יכול לפתור את בעיות האנושות ואילו יישומו, בתבונה, ישוכך על ישראל. עם מותו, נסתלק האיש שדחף במשך אר־בעה עשורים את עגלת המדע הי־שראלי.

אברהם פלג

ירושלים תל אביב חיפה

9%

תושבי שלש הערים הגדולות
9% הנחה
למשלם מסיו מראש בחדש אפריל
תשלומים מתקבלים בקופות העיריות ובסניפי הבנקים.

ירושלים: גזברות העיריה רח' הנביאים 67 | תל אביב: בנין העיריה ככר מלכי ישראל | חיפה: בנין העיריה רח' חסן שוקרי

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ...

מופעי תיאטרון★בידור★מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

רבקה מיכאלי בשעות נוספות
נעם סמל מציג:
תל־אביב „צוותא"
מחר מוצ"ש 12.4 ב־10.30
כרטיסים: במשרדים ובקופה „צוותא" טל. 250156/7
חיפה „אורה"
יום ו' 18.4 ב־9.30
ירושלים „התאן"
מוצ"ש 19.4 ב־9.00

הכל עובר חביבי — להיטי שנות החמישים בארץ ובעולם
א. ברנוק מציג
ת"א „בת־דור"
הערב יום ו' 11.4
2 הצגות 9.30, 11.30
ומחר מוצ"ש 12.4 ב־9.00
ת"א „בית ארלוזורוב"
יום ג' ערב יום העצמאות
2 הצגות 10.00, 12.00
כרטיסים: „יוקי" ובמשרדים

אילנית – גדי יגיל בלווי תזמורת
גבעתיים „הדר"
הערב יום ו' 11.4 ב־9.30
כרטיסים: רכבין, גבע ובקופה „הדר" טל. 723822
ירושלים „בית העם"
מוצ"ש 19.4 ב־8.30

חוה אלברשטיין והפרברים
שתי הצגות חגיגיות
ערב יום העצמאות
תל־אביב „בת דור"
יום ג' 15.4 ב־10.00 וב־12.00
כרטיסים: „יוקי" „קסטל" „הדרך" ובמשרדים.
טל. הקופה 263178

הדביעיה חוזרת
הערב 2 הצגות ב־9.30־11.30
מועדון התיאטרון ת"א • יום חודר 7 • טל. 230039
Lee עושה אנשים יפים
ירושלים — ערב יום העצמאות 15.4
„בית העם"
ב־9.30 וב־11.30
שמעון ישראלי מחר ב־8.45

פסטיבל הפסטיבלים — הגשש החיוור
מבחר קטעים מכל התוכניות
2 הצגות בביתור לערב זה
ערב יום העצמאות 15.4
תל־אביב „דקל" 9.30־12.00
כרטיסים „רוקוקו" ובמשרדים

גבי עמרני — איפה הכסף! (הקמצן)
הצגות ה־100
חיפה „אורה"
הערב יום ו' 11.4 ב־9.30
טל. הקופה 664018
ת"א „אהל"
מחר מוצ"ש 12.4 ב־9.15
טל. הקופה 283894
כרטיסים „רוקוקו" טל. 223663

לתושבי חיפה והסביבה — הגשש החיוור — אקספרס סטורי
חיפה „שביט" ב־9.30
יום ה' 17.4, יום ו' 18.4
מוצ"ש 19.4, יום ב' 21.4

שמעון ישראלי „אני יורד בגורדון"
ת"א מועדון התיאטרון
מחר מוצ"ש 12.4 ב־9.00
ערב יום העצמאות יום ג' 15.4 בתל־אביב מועדון התיאטרון
2 הצגות ב־10.00 וב־12.00
כרטיסים: „יוקי", „קסטל", „הדרך" ובמשרדים
„...חגיגה של דבריות מתוצבת להפליא בצורת מקטעים עליזים" „הארץ" 5.3.75

הארוע האמנותי בחיפה — רבקה מיכאלי יוסי בנאי
נעם סמל מציג
„אודיטוריום חיפה"
ערב יום העצמאות תשל"ה
יום ג' 15.4 ב־9.30
בלווי שתי תזמורות
בניצוחו של
אלכס וייס ודני גוטפריד
כרטיסים: „גרבר" טל. 84222, 84777 ובמשרדים בחיפה.

פסטיבל שירי אידיש
חולון „ארמון"
הערב יום ו' 11.4 ב־9.00
ת"א „אהל־שם"
מחר מוצ"ש 12.4 ב־8.15
ראשון־לציון „הפועל"
יום א' 13.4 ב־8.30
פ"ת „היכל" יום ה' 17.4
כרטיסים: בת"א כנף, חיפה: ק. חיפה

ליל העצמאות בקולנוע תל־אביב
„את אורה לילה" יום ג' 15.4
2 הצגות ב־9.00 וב־11.30
גדי יגיל — חיקי דיין
אריק איינשטיין והבירקלים
בתכניתם: „סע לאט"
בנוח: שייקה אופיר
כרטיסים: „רוקוקו" טל. 223663, קסטל, הדרך ובמשרדים ובערב ההופעה בקופה.

עמך 200.000 — מאת: שלום עליכם
תיאטרון יידיש
תל־אביב „תחמוני"
מחר מוצ"ש 12.4 ב־8.30
תל־אביב „אהל"
יום ד' 16.4 ב־8.30
ים „תיאטרון עירוני"
יום ה' 17.4 ב־8.30
ת"א „אהל"
מוצ"ש 19.4 ב־8.30

לונה פארק עיר השעשועים — ביריד המזרח
פתיחת הגיגית בחג העצמאות
יום ג' 15.4, ערב חג העצמאות משעה 8.00 לתוך הלילה.
יום ד' 16.4, חג העצמאות ב־11.00 בבוקר עד 11.00 בלילה.
לאחר מכן כל יום (פרט ליום ו') מ־5.00 אחה"צ עד 10.00 בלילה
תחבורה ציבורית מתבקשת. „דן" קוים: 28, 47, „אגד": 526, 533, תל־אביב הרצליה.

היידה יפו!
ראובן בר יותם
סלמוניקו מגחוק שנית
בקומדיה המוזיקלית מן רבקה
חיפה „שביט"
הערב יום ו' 11.4 ב־9.30
כרטיסים: „גרבר" ובקופה
שדרות „חן"
יום א' 13.4 ב־8.30

ש. דז'יגאן ולהקתו — בקומדיה המוזיקלית „...שבע שנים רצות"
באר־שבע „חן"
הערב יום ו' 11.4 ב־9.00
ת"א „בית ציוני אמריקה"
מחר 12.4 ב־6.45, 9.15
וביום ג' 15.4 ב־9.00
ת"א „נחמני"
יום ד' 16.4 ב־8.30
כרטיסים: „עתיד", „רוקוקו"

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

◆◆האירוע הבידורי הגדול◆◆
ליל העצמאות ה־27 למדינת ישראל

ב־15.4.1975 ב„גן האורנים" מול התערוכה תל־אביב, באולם האירועים בשעה 10

יהודה ברקן מארח
יפה ירקוני ★ שלמה ארצי
ג'וקי ארקין ולהקת בנות הג'ז
משה נוי ותזמורת ה„דולפינים" שירקידו עד אור הבוקר
ארוחת ערב ★ שמפניה

הכרטיס מקנה זכות להשתתף בהגרלת פרסים: טלוויזיה מץ — סוף שבוע (זוגי) במלון „גרנד ביץ'" — ו„הקונטרי קלוב" באירוח מלא.
כרטיסים: במשרד „גן האורנים", ידיד המזרח, שד' רוקח, טל. 472164 — 479324. ובמשרדי הכרטיסים „הדרך" ו„רוקוקו" ובערב המופע בקופת „גן אורנים".
תחבורה: קו 28 „דן" וקוים 533 — 526 „אגד". מוניות כבר דיזנגוף — זמנהוף.

מועדון לילה קרוואן — ערב ערב פרט ליום א'
יפו העתיקה — טל. 828285
DOU ALAMOS — השולף הזריז מסרטי המערב
DANET DANNY — צמד ארוטי מפריז
RENARDO — בפרודיה מסורפת
ORIGINAL ETON — להטוטן דינמי
Mr. DUMY — ה„פסיכי" מבלמה
LES CASCADEURS — מופעי ריקוד משנות ה־30 מפריז
נשים פרוצי
ב־15.4 נשף העצמאות
בשבת ב־5.30 תה מנחה

בקרוב שוב נרחף כולנו על
„מרבד הקסמים"

שבת 12.4 שעה 20.30
בכנסיית עמנואל יפו, רחוב ברהופמן 15 טל. 820654
קונצרט חגיגי
רולף קרלסון, עוגב כנסיתי.
עמוס מלר, חליליות.
כרטיסים בערב המופע בפתח הכנסיה

ללא דמי־מפתח
מיני־מרקט
למסירה בעיר
בשכר חודשי
לפנות בערב מ־7—9
טלפון 04־85632

תיאטרון ירושלים — THE JERUSALEM THEATRE
אביב בתיאטרון ירושלים
בשיתוף עם מחלקת התרבות, אגפי הנוער, הספורט והחברה, תיירות והסברה בעיריית ירושלים.
שבוע שלישי

היום ה־11.4.75 בשעה 15.00
הסרט — פליני סטיריקון

מוצ"ש 12.4.75 בשעה 20.30
להקת בת־דור — בכורה עולמית

יום א' 13.4.75
שחקני ה„רויאל שקספיר"
„תענוגות וחזרה בתשובה"
בשעה 18.00
בכורה חגיגית **„כתר ריק"**
בשעה 21.00

יום ג' 15.4.75 בשעה 19.30
ארתור רובינשטיין
והתזמורת סימפונית ירושלים — רשות השידור
המנצח: **אלכסנדר שניידר**
פסנתר: **ארתור רובינשטיין**

יום ה' 17.4.75 בשעה 20.30
„עמך" מאת שלום עליכם
בביצוע התיאטרון הלאומי באידיש

כרטיסים במשרדים בעיר, בקופת הסתדרות הסטודנטים ובקופת התיאטרון, רח' מרכוס 20, בשעות 16.00—20.00

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 11.4	ב־9.00: „וינסנט" — שמעון לב ארי בדמותו של ואן גוך. בחצות: „קצת אחרת" עם שלמה גרוניך, שלמה אידוב, שם טוב לוי.
שבת 12.4	ב־11:11 בבוקר: שדרה 11:11. מנהל מוסיקלי: נועם שריף. הרביעיה הישראלית החדשה עם: מרדכי רכטמן־בסון. בתוכנית: ז. שטינברג — רביעיה לכלי קשת מס. 2, פ. דנצי — רביעיה מס. 2 לבסון וכלי מיתר, ברה מינור אופ. 20, ל.ו. בטהובן — רביעית מיתרים במה מג'ור אופ. 135.
שבת 12.4	ב־4.30 אחה"צ: שחקני התאן מציגים לילדים: „35 במאי".
מוצ"ש 12.4	ב־8.00: צוותא והתיאטרון הקאמרי מציגים: „מחוש קל". ב־11.00: רבקה מיכאלי בתוכניתה „שעות נוספות".
יום א' 13.4	ב־9.00: אמן המיטרה הקלאסית האורח מאיטליה מאסימו גסבארוני. הופעת פרידה.
יום ב' 14.4	ב־9.30 ובחצות: יהונתן גפן בקטעים מתוך „זה הכל בינתיים". ליווי: דמי פאר ואודי תמיר. בחלק השני של התוכנית: להקת תמוז.

בימת צוותא 3 מציגה
הערב ליל שבת 11.4.75 בשעה 9.00 בערב
„וינסנט"
מחזה ליחיד מאת י.ג. סמית
בימוי — דוד שריר
שמעון לב ארי בדמותו של וון־גוך
הזדהותו של שמעון לב ארי עם ון גך שלמה. בסוף ההצגה אתה יוצא נפעם, זה הרושם שמשאיר שמעון לב ארי על צופיו במשחקו הנרגש. אותה זוכר את המילים של ון גך, את הכאב והתמיהה בפניו של שמעון לב ארי ואת הצבעים הלוהטים של הרפרודוקציות המצוינות שהביא במיוחד מאמסטרדם. ראו „וינסנט" זה לביקור.
מיכאל אוהד „הארץ"

בימת צוותא מציגה
הערב ליל שבת 11.4.75 בחצות
„קצת אחרת"
בהשתתפות:
שלמה גרוניך, שם־טוב לוי, שלמה אידוב.

להקת מחול בת דור
יצירות בכורה מאת הכוריאוגרף פול סנסרדו
ל־ים „תיאט. ירושלים" מחר מוצ"ש 12.4 ב־9.00
החלה ההרשמה לעונת המנויים 1975!
תל־אביב „בת־דור" בשעה 8.30 בערב
יום ה' 17.4 • יום ד' 23.4
יום ה' 24.4 • יום ג' 29.4 • יום ד' 30.4
כרטיסים להשיג: בתיאטרון בת־דור, אבן־גבירול 30 תל־אביב טלפון 263175.

התיאטרון הלאומי הבימה
הדיבוק האמריקאי: מחר 12.4 • מוצ"ש 19.4 • יום א' 20.4 • יום ד' 30.4
על קלות דעת
בחיפה: הערב 11.4
באולם הקטן: מחר 12.4 • יום א' 13.4 • יום ד' 16.4 • יום ה' 17.4 • יום ב' 21.4

התיאטרון הקאמרי תל אביב
סקנדל הגברת הזקנה מחר מוצ"ש 12.4 ב־8.30
שלש סריבות יום א' 13.4 ב־8.30
קומדיה של טעויות יום ד' 16.4 • יום ה' 17.4
מחוש קל מחר 12.4 ב־8.00 בצוותא

התיאטרון העירוני חיפה
גן הדובדבנים
מחר מוצ"ש 12.4 חיפה
יום ה' 17.4 חיפה
שיק
תל־אביב בת־דור
יום א' 13.4 • יום ד' 16.4
בקרוב: הקוף בזקר

שחקני התאן מציגים
משרתם של שני אדונים — בית־קשת „בית העם" יום א' 13.4 ב־8.30 (א. לעם)	**מילכוד 22** — בתאן הירושלמי, מחר מוצ"ש 12.4 ב־8.30	הקברט הסאטירי: **„פשחולניק"** — בתאן הירושלמי, מחר מוצ"ש 12.4 מ־9.30

אלי צביאלי מציג
GOLDEN GATE QUARTET USA — גולדן גייט
להקת הזמר הכושית הנפלאה מארה"ב בליווי תזמורת
מנחה: אהוד מנור
גבעתיים „שביט" הערב יום ששי 11.4 ב־9.30 — כרטיסים: בקופת הקולנוע
חיפה „שביט" מחר מוצ"ש 12.4 ב־9.15 — כרטיסים: גבעת, מכבי, גרבר, ובקופת הקולנוע
עין חרוד מאוחד ב„בית צוולינג" יום א' 13.4 ב־9.00
ת"א „סינרמה" ערב יום עצמאות 2 הצגות: ב־9.30 ו־11.45
יגור „יד למגינים", יום ה' 17.4 ב־9
המשרד: מועדון התיאטרון חיפה, טלפון 642542

„77" רח' יהודה 77 תל־אביב טל. 228880 230000
ישראל גוריון בערב שירים נבחרים
בתכנית: „ספר לי על קצה הלשון"
מין... מין... מין... מביך, משחרר, מהנה...
היכונו לנשף יום העצמאות בערב במקום
יום ו' ב־10 בהחצות — מוצ"ש 10.30
כרטיסים במשרדי הכרטיסים ובערב במקום

ערבי תרבות
1. 11.4.75, שעה 21.00 — מפגש עם האמנים המשתתפים בתערוכה „הראשונה והעכשווית" הקרנת שקופיות.
2. 18.4.75, שעה 21.30 — בפוב „מכשירי" שעות לילי למוזיקה ואמנות. דוד אבידן והבריגאל מקריא יחוא — ויולה עם הקהל.
3. 25.4.75, שעה 21.30 — הקרנת סרטי אמנות
ביתן האמנים־אלחריזי 9 תל אביב

בפיאנו־רתה „קינג" — יפת 15, יפו — 861800
★ אוירה נעימה ואירופאית
★ ליד הפסנתר **חנה עופרי**
★ אמן הצגה: הזמרת עם הגיטרה **חנה טנצר**
★ ריקודים עד לשעות הקטנות

אמן הפנטומימה האיטלקי מסימו גסבארוני
חיפה „בית רוטשילד" הערב 11.4 ב־11.15
כרטיסים: „גרבר" במשרדים ובקופה
הופעת פרידה ת"א „צוותא" יום א' 13.4 ב־9.00
כרטיסים במשרדים ובקופת צוותא טל. 250156/7

המתנה האהובה ביותר לילדים ולנוער — הספר
נערת הגומי בקרקס
מיכל אלמוג
בהוצאת יבנה
[ס]פר מגולל את קורות חייה של מיכל במקצועה הנדיר [ע]לם הקרקס והבידור ומלווה בתמונות מרהיבות.
להשיג בכל חנויות הספרים בארץ

פסטיבל הזמר 1975 תשל"ה
הארוע המרכזי בערב יום העצמאות
בחסות ראש עיריית ת"א יפו שלמה להט
תחרות הזמר והפזמון בהשתתפות:
שוקולד מנטה מסטיק, בועז שרעבי, מידי אלוני, נסים סרוסי, ששי קשת, סדנת תיאטרון של התקוה, ציפי שביט, דני ליטני, גלי עטרי, האחים והאחיות, עוזי פוקס
הנשמות הטהורות, תגלית הפסטיבל
אורחים בפסטיבל: אילנית, גדי יגיל, שלמה ארצי ולהקת גברת תפוח (בבצוע בכורה של שיר האירוויזיון), רבקה זוהר (הופעת בכורה ארצית), צמד חומה ומגדל, אבי נצר
מנחה: שמואל שי
תזמורת הפסטיבל בת 16 נגנים בנצוחו של שמעון כהן
היכל־הספורט, יד־אליהו, תל־אביב
יום ג' 15.4.75 ערב יום העצמאות, שתי הצגות, ב־8.30 בערב וב־11.30 בלילה
יום ד' 16.4.75 מוצאי יום העצמאות, שתי הצגות, ב־5.00 אחה"צ וב־8.30 בערב
בחסות **הבנק הבינלאומי הראשון**

הכזא מן האצל

בידור

לאו השבוע · לאו השבוע · לאו השבוע ...

הפקות דני פלץ-בתזמבייטל מציגים:

יהורם גאון
עד שירים יפים
עם תזמורת בת 15 נגנים

ת"א „היכל התרבות"
יום ג' 15.4, ערב ליל העצמאות
2 הצגות ב־8.45 וב־11.45

כרטיסים: „רוקוקו", „הדרך" והמשרדים
המשרד: רח' דיזנגוף 66 טל. 297193, 299835

הפסטיבל הבינלאומי למופעי אמנות הזירה
הקהל פה אחד: נהדר!
70 משתתפים ממיטב אמני העולם!

הקרקס

ליד היכל הספורט, יד־אליהו תל־אביב
6 ימים אחרונים — ההנאה לכל המשפחה — הזדמנות בלתי חוזרת!!!
מחר מוצ"ש 12.4 ב־7.00 וב־9.15
יום א' 13.4, יום ב' 14.4 ב־4.15 וב־8.30
יום ג' 15.4, ערב ליל העצמאות ב־8.45 וב־11.45
יום ד' 16.4, יום העצמאות 3 הצגות ב־11.30 בבוקר, 4.15 אחה"צ וב־8.30 בערב
ביום ה' 17.4 2 הצגות אחרונות בת"א ב־4.15 וב־8.30
2 הצגות אחרונות לפני עוזבם את ת"א

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א
מועדון בר מינן
היום, יום ו' 11.4.75
החל משעה 21.00
ריקודים לצלילי תזמורת „עונות השנה"
בחצות: צמד הפרברים
מחר מוצ"ש 12.4.75 בשעה 20.00
ריקודי עם ועמים
בהדרכת משה תלם
בשעה 22.00 דיסקוטק
*
באודיטוריום בר־שירה
היום יום ו' בשעות 22.00 24.00
יוקרן סרט מעולה
מחר מוצ"ש ב־21.00
יוקרן סרט מעולה

חגגו עמנו
RAMADA continental
מזמין אתכם
לנשף יום העצמאות
ביום ג' 15 באפריל 1975
בשעה 20.00
בתכנית:
מזנון עשיר ומגוון
משקה העצמאות
ריקודים לצלילי תזמורת „הקונסולים"
המחיר 120 ל"י לאיש (כולל הכל)
הזמינו מקומות בטל. 03-296444
מלון רמדה קונטיננטל, תל־אביב,
רח' הירקון 121 פינת רח' גורדון

רבי פלץ מציג:
ערב שירי
נבות... קול
ג'ימי לויד
להקת גאון
תל־אביב „בית ליסין"
הערב יום ו' 11.4 ב־10.30
כרטיסים: הדרן, קסטל, רוקוקו והמשרדים. להיילים בקופת בית ליסין, רח' דבר 34 טל. 252691

מטה האמנים — אלי צבאלי — מציגים:
הסינרמה תל־אביב
חגיגות ליל העצמאות
הגולדן גייט
להקת הזמר הכושית הנפלאה מארה"ב בליווי תזמורת
2 הצגות פרידה חגיגיות
ערב יום העצמאות, יום ג' 15.4.75
ב־9.30 בערב וב־11.45 בלילה
כרטיסים להשיג:
במשרד „רוקוקו" טל. 223663
תל־אביב, ביתר המשרדים ובועדי עובדים.

בשיתוף „להיטון" שבועון הבידור לכל המשפחה
סבן טלית בע"מ — „לופו חיפה" גאים להציג: גדול זמרי המאה ה־20
דמיס רוסוס
בלווי
* תזמורת בת 10 נגנים
* 4 טון ציוד סטראופוני מחו"ל
יופעל ע"י צוות מומחים מחו"ל.

ירושלים „בנייני האומה" מוצ"ש 21.6 ב־9 בערב	תל־אביב „היכל הספורט" יום ג' 17.6 ב־9 בערב

חיפה קרית אליעזר — אצטדיון
יום א' 22.6 ב־8.30 בערב

מכירת כרטיסים החלה
הפצה ראשית: „הדרך" ת"א, אבן גבירול 90, טל. 248787
בתל־אביב: „הדרך", „רוקוקו" ויתר המשרדים.
בירושלים: „כהנא" טל. 222831, „ברנאים".
בחיפה: „קופת חיפה", הרצל 21, טל. 662244.
בנתניה: קופת „סיגנל" טל. 23198.
ברחובות: „כלבו שרותים" טל. 956067

מועדון 2.2 בטכניון
יום שישי 11.4.75
דיסקוטק 2.2 בפעולה
בחצות בצ'רצ'יל
★ אריק איינשטיין בלווי הצ'רצ'ילים
★ להקת תמוז
מוצ"ש 12.4.75
20.00 ריקודי עם ועמים
22.30 דיסקוטק 2.2 בפעולה
תחבורה מהדר ומהקריות
ובחזרה מובטחת
הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד

ערב משחקי חברה ✱ בידור ✱ ו...אווירה
שחק אותה עם מני פאר
בפאב הנרי ה־8
✱ הערב 2 הצגות ב־10.00 ובחצות ✱
מוצ"ש ב־10.30
הרצליה פיתוח טל. להזמנות 938586.
מני פאר מרהיב את הבמה ומחלק שפע מתנות לשבע השנים הרזות מתנת החברה — לוז, פברג'ה, תינוקיה, בוסיק לוק אין, ארוס, טו, דקטרי, אופנת הרזון — אפרודיטה.

הכונו לערבי עצמאות
בפאב הנרי ה־8
בתוכנית: טוביה צפיר, כוכב ניקוי ראש, נותן סטירה לציבור בפאב הנרי ה־8.
ערב של קטעי הומור, סאטירה, פרודיות וכל השאר, בהשתתפות: יוסי סויה, יצחק רבין, מנחם בגין, קיסינג'ר ועוד.
עם ארוחת ערב חגיגית + משקה ראשון.
בערב יום העצמאות 15.4 3 הצגות 9.30, חצות, 2.30
במוצאי יום העצמאות 9.30 ו־11.30
החלה מכירת הכרטיסים בפאב

אולם המצץ

מסיבות, אירועים ובריתות
מטעמי גריל, סלטים פיקנטיים מיוחדים
במחירים נוחים
כשר
אולם „המצץ"
ת"א, רח' המסגר 49, טלפון 31179.

בואו ל־„נסט"
מסעדת הפאב בהרצליה פיתוח
מול מלון מגדל דניאל, חוף הים
הסטייקים הטובים ביותר בישראל!
ההמבורגרים הטובים ביותר בעולם!
אין לנו פסנתר בבר,
אין לנו בידור חי —
ההצעה היחידה שלנו היא —
האוכל הטוב ביותר.
יש גם פינת יין וגבינות

מה מריץ אשה נשואה להרפתקת אהבים...
כל אשה לבג'ידה
· ליזה גסטוני · ז'אן סורל

סרטו של הבמאי אלברטו לטואדה
שבוע 2
בכורה ארצית בקולנוע „גורדון" ת"א
אסטמנקולור בצבעים

השבוע ב מגדל דניאל הרצליה חוף־ים
ביום שלישי, 15.4.75 ב־9 בערב
נשף יום העצמאות
עם
ג'וזי כץ ושמואליק קראוס
* תזמורת ריקודים
* ארוחה מלאה (עם יין ואפריטיף)
במחיר — 125.- ל"י לאיש
משקה ראשון וריקודים: 50.— ל"י לאיש
הזמנת מקומות: טל. 930381

עקרות בית ומוסדות בירושלים!
באפשרותכם להזמין בכל ימות השנה, בשבתות ובחגים
מבחר ארוחות כשרות למהדרין מוכנות להגשה
במוצ"ש אנו עורכים מסיבות בבית ובבתי־הכנ"ס ומספקים כל הציוד לסעודת השבת
לשרותכם
מלון המרכז ירושלים
טל. 223111 רח' פינס 6 „ככר הדווידקה"

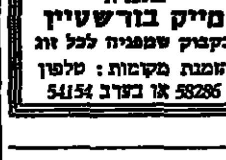

במלון מגדל שלום
מארח את
הזמר אודי והפסנתרן רוני
במוצ"ש מחירים מוזלים במיוחד
*
ב־15.4 מסיבת חג העצמאות
בתכנית
מייק בורשטיין
בקבוק שמפניה לכל זוג
הזמנת מקומות: טלפון 54154 או בערב 58286

הסינמטק הישראלי
הגל החדש — צרפת 1958—1962 (שבוע ב')
שבת 12.4 בשעה 19.00 לולה — ז'אק דמי; בשעה 21.30 אורפאה גבר — מרסל קאמי *
ראשון 13.4 בשעה 19.00 הצעד והתהלה — מרסל אופולס (הסרט יוקרן בלוי תלקים, עם הפסקה ביניהם)
שלישי 15.4 בשעה 19.00 אשתקד במריאנבד — אלן רנה *; בשעה 21.30 ראשים מעבר לחומה — ז'ורז' פרנז'ו
רביעי 16.4 בשעה 19.00 זהר בלבנה — אוזי זוהר; בשעה 21.30 פומירוקין — כרזי איזנשטיין
* דובר צרפתית, תרגום אנגלי
הכרטיסים נמכרים בבית כסלו הסיס, רח' הממכון 3, ת"א

Mazal Tov to Israel's 27th Year
BOOK STOP
6 Du Nuwas Jerusalem
zion square
Jaffa rd.
Open all day 9⁰⁰am-7³⁰pm friday 9⁰⁰-2⁰⁰
We buy and sell English pocketbooks

חיפה
מועדון התיאטרון
במת הבידור הקל
בהנהלת אלי צבאלי. רח' יוסף 47 טלפון 660900 642542
✱ ווי וילי האריס ולהקתו — להקת זמר קומית מאנגליה המשעשעת את הקהל בתעלוליה
✱ ELLA ARMSTRONG חשפנית כושית מה„סקסי" בפריז
✱ דואו ברטיל — צמד אקרובטים נפלא משוודיה
✱ JIM & JOE צמד גמדים מפתיע במופע מיוחד במינו
נשף העצמאות
יתקיים ביום ג' 15.4.75

אולמי גל
יד־אליהו
ליד בריכת „גלית"
ערב ריקודים
בכל מוצאי־שבת
תכנית בידורית
אורי שבח
ותזמורת „הפסגות"
ב־15—16.4.75
נשפי עצמאות

אביב
במלון קרלטון **** נהריה
מלון קרלטון [illegible] — פאר הגליל המערבי
טלפ' 04-922211
מיזוג אוויר [illegible] מועדון לברידג'
בריכת [illegible] מגרש טניס
מועדון [illegible]
[illegible] מלון בנהריה

[illegible] באר [illegible] חיפה
כא [illegible] 04-523[illegible]

תיאטרון „יתרו" גאה להציג:
ס'אבוידעם
באה שלום עליכם

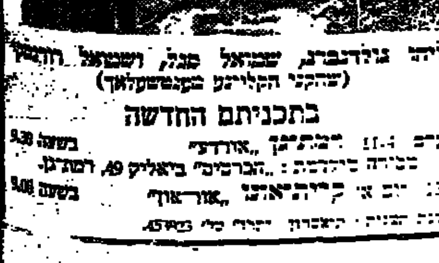

אליהו גולדנברג, שמואל סגל, ושמואל רודנסקי (מהקליקע מקבצת)
בתכניתם החדשה
יום ו' 11.4 בשעה 9.30 ...„אורדע"
13.4 יום א' ...„אור־אוף" בשעה 9.00

אבישלום דרורי
מהפנט
* היפנוזה שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות!!
* יעוץ בעניני משפחה
פרטים תל־אביב
טל. 289835, 297193

זה הכל בינתיים
יהונתן גפן ✱ דני ליטני
הצגות ה־200

יום ו' 11.4 בית אבא חושי 9.00 בערב
מוצ"ש 12.4 בית העם ירושלים 9.00 בערב
18.4 יום ו' קבוץ זורע
19.4 מוצ"ש מועדון התיאטרון ת"א
21.4 יום ב' מועדון התיאטרון ת"א
22.4 יום ג' מועדון התיאטרון ת"א
23.4 יום ד' „צוותא" תל־אביב
27.4 יום א' אילת השחר, אולם יד לראשונים

להזמנת הופעות
„הגר"
טלפון: 242227
מפיק: שמוליק בורנשטיין

עיריית חיפה
האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט
המחלקה לתרבות

פעולות תרבות בחיפה רבתי
(10.4.75 — 19.4.75)

חיפה - יעדי העתיד

בית ההסתדרות — ק. אליעזר שבת 12.4 ב־11 לפנה"צ	זאב פז, חבר מועצת העיריה
מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד שבת 12.4 ב־11 לפנה"צ	ד"ר יונה אגגל, סגן ראש העיריה
מרכז לתרבות ע"ש נגלר ק. חיים יום א' 13.4 ב־8 בערב	ירוחם צייזל, סגן ראש העיריה
אודיטוריום חיפה — מרכז הכרמל יום א' 13.4 ב־8 בערב	כנס רובעים ושכונות במסגרת חגיגות העצמאות. בהשתתפות: ראש העיר, מר יוסף אלמוגי. בתכנית האמנותית: * תזמורת הנוער של האגף לתרבות. מנצח: אליעזר החיתי * להקת הסטודנטים של הטכניון בהדרכת יהונתן גבאי. * שלמה ארצי ולהקת גברת תפוז
התיאטרון העירוני, רח' פבזנר 54 יום ב' 14.4 ב־8 בערב	עצרת זכרון לחללי צה"ל בהשתתפות: שמעון פרס, שר הבטחון פנחס סל, יו"ר „יד לבנים" חיפה. בתכנית: מקהלת הטכניון בניצוחה של דליה אטלס עוזי ויזל, צ'לו נחום בוכמן, קריאה הנחיה: משה פוקס, מנהל מרכז ההסברה חיפה והצפון
התיאטרון העירוני, פבזנר 54 שבת 19.4 ב־11 לפנה"צ	נגינה דברות, זימרה במעמד ראש עיריית חיפה, מר יוסף אלמוגי. פתיחת התערוכה „דוד בן גוריון — חייו ופעלו"
אודיטוריום חיפה — מרכז הכרמל שבת 19.4 ב־8.30 בערב	הענקת פרסי חיפה במעמד ראש העיר מר יוסף אלמוגי בתכנית: קונצרט תזמורת פרו, מוסיקה בישראל: מנצרת דליה אטלס סולנים: יאיר קלס, כינור שלמה הדוה, חליליות מיכאל מלצר, חליליות

ויץ
מבצע לזוגות צעירים
חדרי שינה
תוצרת הוץ, מעץ תיק
כולל:
ארון 4 דלתות (2.25X2.56)
מיטה זוגית עם גב ר־2 שידות
ב־3750 ל"י
★
בהזדמנות
ארונות מיוחדים
● 5 דלתות (2.81X2.56)
ב־3100 ל"י בלבד
● 3 דלתות (1.70X2.40)
ב־1975 ל"י בלבד
★
דיזנגוף 213 ת"א

כלה!!!
עבורך מבצע מיוחד מספרה
חינם! טיפולי היופי
חינם! תסרוקת נסיון וארוחת
חינם! לכל כלה השואלת שמלה
במחיר מלפני הפיחות, החל מ־500 ל"י
אצל „ברוריה"
הסלון בעל המוניטין תל־אביב, אלנבי 13
טלפון 57993
פתוח רצוף מ־9.00—18.30

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב־אין ת"א
קולנוע „דרייב־אין" טל. 477177

בשעה 7.00 בבכורה ארצית
לסרט המרתק לכל המשפחה

„מים כחולים מוות לבן"
מצוד אחרי הכריש הלבן

בשעה 9.30 בבכורה ארצית

* וולטר מתאו
* מרטין בלזם
בסרט
„היועץ"
חיסול חשבונות בעולם ההתחתון

במוצ"ש 12.4 בחצות בלבד
* וינסנט פרייס * ג'וזף קוטן * יו גריפית * טרי תומאס — בסרט האימים
„ד"ר פייבס"

בית הצנחן
רמת־גן
רחוב רוקח — כניסה דרך אבא הלל 155 (לפי שילוט)
מוצאי שבת 12.4.75
ריקודים והרבה בידור
בתכנית:
דואו בלאזי
במופע אקרובטיקה הריקת סכינים במסורות חיות
הזמר: **חיים צדוק**
ריקודים לצלילי **הכוכבים הכחולים**
*
הכונו לנשף יום העצמאות
ביום השלישי 15.4.75
עד השעות הקטנות של הלילה
עם זמר הנשמה והפופ **טוני ריי**
הזמרת: **שושי אביבי**
ריקודים לצלילי **הכוכבים הכחולים**
דיסקוטק בפעולה

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב
מוצאי שבת: 7.15, 9.30
בימי חול: 4.30, 7.15, 9.30

חיפה
במוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00

ירושלים
במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00

רמלה
לוד
בשעות: 7.00, 9.15
ראשון־לציון
בשעות: 6.45, 9.00
נס־ציונה
רחובות
בשעות: 7.00, 9.15
אשדוד
בשעות: 7.15, 9.30
קרית מלאכי
בשעות: 7.00, 9.00
אשקלון
אופקים
שדרות
רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
אור יהודה
עכו
קרית־שמונה
פרדס־חנה
חדרה
בשעות: 7.00, 9.15
נתניה
בשעות: 7.00, 9.15
הרצליה
בשעות: 7.00, 9.00
כפר־סבא
בשעות: 7.00, 9.15
רעננה
פתח־תקוה
בשעות: 7.00, 9.15
יפו
בת־ים
בשעות: 7.15, 9.30
חולון
בשעות: 7.15, 9.30
קרית אונו

קולנוע לימור
ת"א, אבן גבירול 30
מציג הערב 11.4
בשעות 9.30—11.45
סרט המתח
„נשיא על הכוונת"
עפ"י רב המכר של פרדריק פורסייט

הכונו!! הכונו!!
האגודה למען החייל בישראל
להופעת ה:
ROYAL CANTORS OF ST. PANCRAS
המקהלה ההולנדית המפורסמת ובה 100 זמרים.
המקהלה תופיע בהופעה חגיגית חד־פעמית ב„בית החייל" בתל־אביב ב־1.5.75
כל ההכנסות קודש לפעולות הוועד למען החייל
● המעוניינים ברכישת כרטיסים־והתרומה לוועד למען החייל יפנו בהקדם לבית החייל תל־אביב, רח' ויצמן 60, טל. 443269.
מודעה זו פורסמה בעזרתה האדיבה של חברה „סינמטיפ"

מועדון קולנוע „אורלי"
רח' מכבי 4
מוגן אויר מלא
הערב ב־10.00
„כנופית הסיציליאנים"
אלן דילון וז'אן גאבן
גדול סרטי המאפיה
בחצות:
„אוכפים לוהטים"
המערבון המצחיק של השנה

קולנוע בן יהודה
הערב ב־10.00
פיטר פאלק, מהסדרה המפורסמת, בסרט
בלש ושמו קולומבו
*
הערב ב־12.00
סרט העלילה הסוחף והמרתק
יש נערות העושות זאת
* ריצ'רד ג'ונסון
* דליה לביא

קולנוע „מקסים"
הלילה בשעות 10—12
הקומדיה העסיסית ביותר
„איזה מין עוזרת"
* לאורה אנטולי (סקס משותק)
* אלכסנדר מומו
האולם ממוזג

האגודה למען החייל בתל־אביב־יפו
בואו לשחק „בינגו"
המשחק החברתי המרתק
במוצאי־שבת 12.4.75, ב„בית החייל", ברחוב ויצמן 60, תל־אביב, בשעה 8.30.
כל ההכנסות מדמי ההשתתפות קודש לפעולות למען חיילינו

מועדון דרייב־אין
טל. 477177
הערב ב־10.00
„אנקת גבהים"
עפ"י רב המכר של אמילי ברונטה
* אנה קלדר — קתי
* טימותי דלטון — היטקליף

מועדון קולנוע גת
הערב ב־10 וב־12
פול ניומן וג'יימס מייסון
בסרט המתח
מלכודת לחופש

בית מרגוע ניר עציון
(בבניינים החדשים)
* אוויר הרים צח
* חדרים עם שרותים צמודים
* אווירה ביתית
* טיולים ושרות יום יום לחוף הים
* כשר למהדרין

נשארו מספר מקומות לחג השבועות

פרטים והרשמה:
ניר עציון בית מרגוע
ד.נ. חוף הכרמל
טלפון 04-942078, 04-942301

„מקום בצמרת"
מצעד הפזמונים הישראליים
הגל הקל — 9.4.75

[illegible]

גזור ושלח — אולי תזכה בפרס
לכבוד „מקום בצמרת" — הגל הקל
ת.ד. 1882 ירושלים
זה הדירוג שלי (מלא את מספר השיר):
1— 2— 3— 4— 5— 6—
7— 8— 9— 10— 11— 12—
שם:
כתובת:

סרטי־חצות
ערב יום־העצמאות
קולנוע „חן"
סטיב מקווין
קנדיס ברגן
„היאנג־צה הגועש"

טפטים
עבודת מומחה
שפע של דוגמאות
נבוא אליך עם קטלוגים.
919822 בערב

מעוניינת להכיר גבר מקסים?...
אל תהססי! אנחנו נעשה בשבילך את הצעד הראשון... באופן סודי, יעיל ומהימן ובאמצעות המחשב האלקטרוני I.B.M./370
● שלחי לנו כתובתך (בצרוף מעטפה מבוילת), ותקבלי מאתנו חומר הסברה מפורט חינם וללא התחייבות!
אל: אדם וחוה (ישראל), לקידום יחסי אנוש, ת.ד. 4742 ת"א
שמי וכתובתי

הערב בקולנוע „אלנבי"
ב־10.00 וב־12.00
הסרט בעל 8 האוסקרים
מעשה ועד עולם
עם: ברט לנקסטר, פרנק סינטרה, מונטגומרי קליפט.

מועדון קולנוע הוד
דיזנגוף 101, טל. 226226
הערב בשעה 10 בלבד
* צ'רלטון הסטון
בסרט המתח
„חטיפת בואינג 707"

רהיטי אלומיניום
(כסאות, שולחנות, כסאות נוח, מיטות מתקפלות)
מחירים מיוחדים בתשלומים ובמזומן!
סוכנות מילשטין להפצה
רח' המלך ג'ורג' 33 תל־אביב

מועדון סינמטק
סינמטק 1
הערב בשעות 10—12
[illegible]

סינמטק 2
הערב בשעות 10—12
[illegible]

תל־אביב, יונה הנביא 2, טל. 52.79.5

השתתף בחידון הסמלים של מעריב וזכה בפרס

פרספקטיבה
בית הסטודנטים, קפלן 4, 256141 · בית הכבוד, דיזנגוף 13, 255133
הערב ב־10.00
[illegible]

חברה דתיים לסטודנטים
וי"ה במוצ"ש א' אייר 12.4.75 משעה 8
אולם בני ברית
רח' קפלן 10 ת"א
ערב בידור
בתכנית:
שלישיית נגל
מכוחיות פה
חיים צדוק
זמר
ועקידכם התזמורת
שמירת הדולפינים
ליל יום העצמאות יום ג' 15.4.75
קדום עד אור הבוקר
בתכנית:
מייק בורשטיין
אמנים אורחים

מועדון „פריז"
הלילה 10—12
* טוני קרטיס
* הנרי פונדה
בסרט המתח
„החונק מבוסטון"

هكذا من الاصل

מעריב לספורט

הזינוק ל„פיניש" המרתק

לאחר פגרה של שבועיים, מתחדשים מחר המאבקים להכתרת האלופה ולקביעת הנושרת בליגה הלאומית

מאת כתב „מעריב לספורט"

ליגה לאומית

מצבת הליגה הלאומית (לאחר 25 מחזורים)

.1	באר־שבע	16—29	33
.2	הפועל י־ם	17—26	31
.3	מכבי נתניה	23—31	31
.4	שמשון ת"א	19—29	28
.5	הפועל חיפה	21—28	28
.6	הפועל הדרה	21—24	27
.7	מכבי ת"א	17—19	27
.8	הפועל פ"ת	26—28	25
.9	כפר־סבא	29—26	25
.10	הכח	29—25	24
.11	בית"ר י־ם	22—21	23
.12	בית"ר ת"א	30—28	23
.13	מכבי יפו	28—22	22
.14	הפועל ת"א	23—18	21
.15	בני־יהודה	27—18	20
.16	מכבי פ"ת	34—10	12

תוצאות המשחקים בסיבוב הראשון

הפ. חיפה — מכ. פ"ת	1—4
הפ. י־ם — מכ. ת"א	2—0
יפו — הפועל ת"א	1—0
כפר־סבא — שמשון	2—1
בית"ר י־ם — ב"ש	1—0
הפועל פ"ת — הכח	1—1
נתניה — בני־יהודה	1—1
הדרה — בית"ר ת"א	1—0

„קרב 4 נקודות"

מבורה בקטמון

השופט שפרש - חזר

● לפני זמן לא רב, הודיע שופט הכדורגל שמואל שפרש על פרישתו. אך הוא לא „עמד בדיבורו": האהבה הגדולה לתחביב־עיסוק שאליו היה קשור שנים כה רבות, החזירה אותו למגרשים. עתה הוא עושה זאת במשחקי ילדים ונוער. השבת, למשל, שימש קוון במשחק חצי הגמר ב„גביע ירושלים" לנוער בין בית"ר נתניה לבני־יהודה (נתניה ניצחה במאבק בעיטות 11 מטר). ב„מקובל" אצלו, לא חשך הנדוורג גם במשחק זה עצות מן השופט הראשי והשחקנים שנעו על המגרש... (צילם: א. זיסקינד)

מחר מתחדשים מאבקי ליגה א' בכדורגל

בדרום: 4 במאבק על הפיסגה
בצפון: 8 נלחמות נגד הירידה

תחתית מחוז הצפון

.9	נהליאל	29—24	23
.10	הפועל הרצליה	24—21	22
.11	טירת־הכרמל	27—23	22
.12	צפת	28—19	22
.13	בני־נצרת	31—26	21
.14	נהריה	22—14	21
.15	קרית־שמונה	35—26	21
.16	קרית־אתא	28—14	21

צמרת מחוז הדרום

.1	הפועל יהוד	17—42	35
.2	ראשון־לציון	27—37	34
.3	רמת־עמידר	16—37	33
.4	בת־ים	25—38	33

חנה שזיפי נגד אורחת מביר־זילבד

במוקד תחרות האתלטיקה ע"ש שפירא, מחר באיצטדיון רמת־גן

אתלטיקה

שני טורנירים באסיה – מבחן אחרון ליפאן לקראת הקדם־אולימפי

מאת ישראל רוזנבלום

לאן השבת בספורט

כדורגל

ליגה לאומית

מכבי פ"ת — הפועל חיפה (בלומפילד, 13.30)
הפועל י־ם — מכבי ת"א
מכבי יפו — הפועל ת"א (ראשון־לציון, 15.30)
כפר־סבא — שמשון ת"א
הפועל ב"ש — בית"ר י־ם
הכח ר"ג — הפועל פ"ת
בני יהודה — מכבי נתניה
בית"ר ת"א — חדרה (בלומפילד, 15.30)
(הסגה הראשית למשחקים — 15.30)

ליגה א', צפון

צפת — מכבי חיפה
בית"ר נתניה — מכבי חדרה
הפועל הרצליה — נהליאל
רמת־גן — טבריה (11)
נהריה — בני נצרת
הפועל נתניה — עכו
קרית אתא — קרית שמונה

מכבי הרצליה — טירת הכרמל (10.30)

ליגה א', דרום

באר־שבע — שביים (10.30)
לוד — בני ציונה
יהוד — חולון
בית"ר יפו — רמת עמידר (רמת עמידר, 3.30)
הפועל רמלה — בית"ר רמלה
בת־ים — דימונה
בית שמש — אשדוד
מרמורק — ראשל"צ

ליגה ב', צפון א'

מגדל העמק — נצרת עלית
הל־חגן — אחי בני נצרת
כפר רופין — בית"ר טבריה
ב. ק. שמונה — בית"ר נהריה
מגדל כרום — מכבי חצור
הפועל חצור — הפועל טבעון
מכבי טבריה — בית שאן
קרית חיים — אפיקים

ליגה ב' צפון ב'

גבעת חיים — מכבי ביאליק
טירה — גבע הכרמל
רעננה — עפולה
מכבי נוה — גבעת אולגה
ב. בנימינה — הפ. בנימינה
בית אליעזר — בית"ר דב
מכבי הדרת — קרית־ים
מכבי פ. חנה — מהנה יהודה

ליגה ב' דרום א'

מכבי חולון — בית"ר חולון
כפר־קאסם — הפועל צפון
בית"ר ר"ג — בית"ר הרצליה
קרית־אונו — גבעתיים
אור יהודה — בית"ר בת־ים
ראש־העין — צליה כפ"ש
כפר שלם — מכבי יהוד
מכבי השקמה — בית"ר לוד

ליגה ב' דרום ב'

מכבי ק. גת — כרחבים
שכון המזרח — מכבי רכלה
בית"ר אשדוד — הפועל ק. גת
הפועל אילת — בית"ר ב"ש
הפ. אשקלון — ב. אשקלון
מכבי ב"ש — ירוחם
מכבי יבנה — הפועל ק. מלאכי
אופקים — מכבי י־ם

כדורסל

ליגה ארצית צפון

מ. מוצקין — אסדי/גולן (7.30)
יזרעאל — גבעת חיים (8)
בית־אלפא — נהריה (8)
גר־שמואל — ה. הכובש (8)
כפר ויתקין — הדר (8)
כנרת — שבטון (7.30)

ליגה ארצית דרום

מכבי פ"ת — גת
מכבי רחובות — מכבי נתניה
בית"ר ת"א — הפועל פ"ת
הפועל חולון — מכבי דרום
אשקלון — מכבי י־ם
(כל המשחקים — הערב ב־8)

נשים

הפועל חיפה — מכבי ת"א (8)
מכבי ב"ש — מכבי דרום (7)
קישון — הפועל י־ם (7)
הפ. ת"א — כ. כינאל (6.45)
(כל המשחקים — הערב)

אתלטיקה

מחר ב־3.30 אחה"צ באיצטדיון הפועל ברמת־גן תחרות בינלאומית באתלטיקה לזכר המאמן עמיצור שפירא ז"ל.

משקולות

ב„בית שרתי" בגבעתיים תתקיים הערב ב־8 תחרות גמר ליגה לאומית (בית צלין) בהרמת משקולות. ישתתפו קבוצות הפועל קרית חיים, מכבי תל־אביב א', הפועל פ"ת א' ומכבי ת"א ב'.

האבקות

בבית הפועל ירושלים תהיה מחר ב־10 בבוקר אליפות הפועל בהיאבקות חופשית.

אופניים

בירוש' אופניים במסגרת שלב א' של גביע המדינה לר־בוגרים נוער וילדים יהיו מחר ב־8 בבוקר בקיסריה.

טיולי „זוגל" של ויטה טיולים בע"מ
מובילים אותך צעד אחר צעד באירופה

הטיולים המרתקים ביותר
בחוזים המסבירים ביותר.
החל מ־3655 ל"י
ועוד $430.

חוברת עם פרטים מלאים והרשמה בכל משרדי הנסיעות

לאור הדרישה הגדולה
10% הנחה
בהענות לבקשות הסמורה על יציבות המחירים אנו מאריכים את המכירה המיוחדת לסוף חודש אפריל.

מחסנים טרומיים מארצות הברית

— מפלדה מגולבנת וצבועה בצבע שרוף בתנור.
— ניתנים להרכבה עצמית תוך מספר שעות.
— גדלים שונים מ־5 מ"ר ועד 18 מ"ר.*
— אפשרות להתקנת חלונות.
— לשימוש כמחסן, חדר־תחביבים או בית מלאכה ביתי.
* גדלים בשימוש בבנית שונים.

אינטרדקו INTRADCO
חברת המסחר לתעשיות בע"מ
חיפה — ת. ד. 4219, דרך הים 14, טלפון 86231/2
תל־אביב — ת. ד. 33120, רח' דפנה 16, טל. 265492
ירושלים — טלפון 522900
להשיג במשרדינו וכן בחנויות והיטים של שק"ם.

מעוניין להכיר אשה כלבבך?...
אל תהסס! אנחנו נעשה בשבילך את הצעד הראשון!... באופן סודי יעיל ומהימן, באמצעות המחשב האלקטרוני 370/...
● שלח לנו כתובתך (בצרוף מעטפה מבוילת) ותקבל מאתנו חומר הסבר מפורט חינם וללא התחייבות!
אל: אדם וחוה (ישראל), לקידום יחסי אנוש ת.ד. 4742 ת"א

בדים לרקמה
בסיטונאות
בדים מודפסים מוכנים לרקמה בדוגמאות ובגדלים שונים

זמיצחק!
„פיאט 127"
עלתה אתמול: 19,500.- בינואר 1972; 23,900.- ביולי 1974; 27,600.- באפריל 1974 (לפני הפיחות); 37,450.- בנובמבר 1974 (לפני עליית מס קניה)
תעלה מחר: 44,000.- לאחר גמר המלאי
עכשיו — 38,980.- ל"י
זהו המחיר על המלאי הקיים! הקדם ורכוש היום!
עליית המחירים אינה מחכה לך-
הפעם, החלט מיד!!!

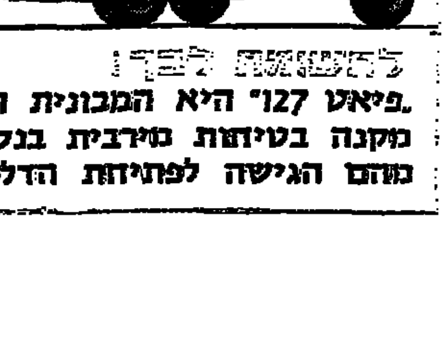

FIAT 127

לידיעתך!
„פיאט 127" היא המכונית היחידה במחיר כזה, בעלת שתי דלתות. יתרון זה מקנה בטיחות מירבית בנסיעה עם ילדים במושב האחורי, באותו ובמניעת מהם הגישה לפתיחת הדלתות.

...יסודי · בי"ס לאקסטרנים · בגרות • • • לימודים רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונ...

עירית בת-ים
איסור רחצה בים

[עי]רית בת-ים מודיעה:
[מ]טעמים תברואיים אסורה הרחצה בחוף [בת-י]ם עד להודעה חדשה.
[ש]רותי ההצלה של העיריה ושרותי עזר [אח]רים לא פועלים.
[הצי]בור מתבקש להמנע מרחצה בחוף בת-ים.
שרותי חוף הים

האוניברסיטה העברית בירושלים

מכרז מכ/2/75

האוניברסיטה העברית בירושלים מעמידה למכירה

כלי רכב

טנדר דודג' קבינה כפולה W-200 601-608 1971
טנדר דודג' D-100 632-604 1968
מכונית מסחרית סאאב 850 921-112 1966
מכונית מסחרית בדפורד ויוה 932-605 1970
מכונית פרטית וולוו L-244 388-694 1975
קראוון גדול מתוצ' Fleetwood Caravan
מודל 1700 משנת יצור 1973

בקשר לבדיקת כלי הרכב וקבלת טפסים מיוחדים להגשת הצעות לקניה, הכוללים השתתפות במכרז זה, יש לפנות למר נ. בושרי, מזכיר ועדת המכירות, בבנין מחלקת האספקה, קרית האוניברסיטה, טל. 3—2—61121 בימים א'—ה' בין השעות 8.00—10.00, עד לתאריך 23.4.75.
תאריך גמר המכרז ב-24.4.75, שעה 10.00.
אין ועדת המכירות מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מכרז מכ/3/75

איסוף פסולת נייר

האוניברסיטה העברית בירושלים פונה בבקשה להגשת הצעות לאיסוף פסולת נייר משטח האוניברסיטה העברית.
ההצעות חייבות לכלול צורות האיסוף וכן הצעת מחיר לכל סוגי הנייר.
[ל]דבר פרטים, נא להתקשר עד לתאריך 18.4.75 בין השעות 8.00—10.00, עם האוניברסיטה העברית בירו[ש]לים, מחלקת האספקה, טל. 3—2—61121, למר נ. [בו]שרי, לשם קביעת פגישה עם הגורמים המתאימים [ל]מסירת מלוא האינפורמציה.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
[ק]רן החינוך לישראל
[מו]סדה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה / 205
[ש]לב ב' של ביה"ס מקיף ע"ש אברט בחצור הגלילית

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית שלב ב' של ביה"ס המקיף ע"ש אברט בחצור הגלילית.
הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ-3000 מ"ר.
את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 13.4.75 בבנין הסוכנות, תל-אביב, רחוב קפלן 17, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 500 ל"י אשר לא תוחזרנה.
סיור קבלנים יתקיים ביום ה' 24.4.75. הפגישה במשרד מהנדס המועצה בחצור בשעה 11.00.
את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצויינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 21.5.75 שעה 13.00.
תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה באינת תשכ"ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. על הקבלן להמציא אישור מתאים מרשם הקבלנים על החיקף הכספי שהנו רשאי לבצע. בלעדי אישור זה לא יימסר לו תחומר למכרז.
אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

שמן
שמן תעשיות בע"מ

מכרז מכוניות

מציע למכירה
מכונית מס. 554-754
פורד אסקורט
שנת ייצור 1971 דגם 1100 עם רדיו
מכונית מס. 862-287
סוסיתא סטיישן
שנת ייצור 1971 עם רדיו

[את] המכונית ניתן לראות החל מתאריך 13.4.75 עד 18.[4.75] בחצר המפעל בחיפה, בין השעות 07.00—[...]
[הצעו]ת יש לשלוח בדואר — לת.ד. 136 חיפה, בציון [...] מכוניות" בצרוף המחאה בנקאית בגובה 10% [מסכו]ם ההצעה.
אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר [או כ]ל הצעה שהיא.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסה אזרחית

בפקולטה להנדסה אזרחית, שטח מכניקה והנדסת הקרקע
קיימים מקומות פנויים לאסיסטנטים ומדריכים לקראת שנת הלימודים תשל"ו (1975/76)
בוגרי הפקולטה להנדסה אזרחית הרוצים להשתלם בשטח זה לתואר שני ושלישי, ולהנות ממלגות ופרסי לימוד, יפנו בהקדם אל פרופ' י. אלפן, קרית הטכניון, בנין דרכים וקרקע, טל. 225111/322

האוניברסיטה העברית בירושלים

שנת היובל תרפ"ה—תשל"ה
הפקולטה למדעי הרוח
מודיעה
טקס חלוקת תעודות בוגר (ב. א.)

יתקיים ביום י"ז בסיון תשל"ה (27.5.75).
על המקום והזמן תישלחנה הודעות לבוגרים.
סטודנטים אשר סיימו לימודיהם וטרם קיבלו הודעה על זכאותם להשתתף בטקס הבוגרים, מתבקשים לפנות מיד למזכירות לענייני תלמידים, בנין פאפיק, חדר 102, גבעת רם, ירושלים.

אוניברסיטת חיפה

הפקולטה למדעי החברה ומדעי המתימטיקה
מודיעים על הרצאת פתיחה במסגרת הקורס ליחסים בינלאומיים בחוג למדע המדינה
פרופ' האנס מורגנטאו
ירצה בנושא:
הפוליטיקה העולמית החדשה
ביום ב', ג' אייר (14.4.75), בשעה 16.00
באולם 324 (בבנין המדרגה)
ההרצאה תנתן באנגלית

אוניברסיטת תל-אביב

לבוגרים בכלכלה ולתלמידי שנה ג' כלכלה

ביום חמישי ה-17.4.75, תתקיים פגישת הסברה על תכנית הלימודים לקראת התואר מוסמך בכלכלה באוניברסיטת ת"א. בוגרים ותלמידי שנה ג' בכלכלה, מכל המוסדות להשכלה גבוהה, מוזמנים ומעונינים אחרים מוזמנים.
הפגישה תתקיים בחדר 210, בניין נפתלי.

INTERNATIONAL GROUP OF COMPANIES
WOULD LIKE TO HEAR OF NOVEL DEVELOPMENTS IN THE FIELD OF:

- **MEDICAL DEVICES**
- **MEDICAL PACKAGING**
- **MEDICAL DISPENSING AND DISTRIBUTION**

which it intends to manufacture in Israel and market abroad.
A representative of the Company will be visiting Israel shortly.
Description of Projects should be submitted to:
"NOVEL DEVELOPMENTS" P.O.Box 214 YAVNE, By April 25th., 1975.

באזור היוקרה שכון צמרת
במקום חיפה והשקט ביותר
בצפון ת"א
וילה דו-קומתית
למכירה
טל. 440040

למסירה בדמי - מפתח
חנות - וילונות
עם גלריה גדולה
י. ארצי, ת"א, רח' המלך ג'ורג' 40
טל: 228774

בחיפה
עסק בענף הקרור
עם בית מלאכה
מחפש שותף פעיל
לכתוב ל„מעריב" חיפה למספר 493

צו השעה
אחזקת מקלטים בבתים,
שפוצים וצבע,
אחזקה כללית
בת"א והסביבה
ת.ד. 1114 גבעתיים
מר זהר, טל. 202946
בימים א', ג', ה' אחה"צ

מעוניין לקנות
בתשלום בדולרים
דירה מפוארת 4 חדרים
קומות ב', ג' או יותר עליונה
עם מעלית לשבת
ברחביה או בטלביה ירושלים
לפנות למר שטרן, טל. 37054, בין 5—7 בערב

חברה קבלנית לבנין בצפון
מחפשת לקניה
1) מנוף זחל
2) גרגטור
מעל 80 קילוטס
משומשים במצב טוב
טלפון 714885-04

אולמות
למכירה
למכירה אולמות 150 מ"ר
300 מ"ר והצר 200 מ"ר
באזור ראשון-לציון.
לפנות שנקר 51 חולון
טלפון 857725 ארמה.

טרקטור משאים חדש L 955
עם אפס שעות
לפנות בערב מ-19—22
טל. 243605-04

לזפתים וקבלנים
למכירה פיברגלס ותמר זכוכית לבדוד וזפות גגות ומקלטים
„קסן" רח' כפר גלעדי 16 ת"א טלפון 828091
בשעות 9.30—12.00

עתיקות-אומנות-תכשיטים
מכירה
הנחות של 50%-20%
5 לאפריל – 13 לאפריל
The [...] Collector

13.4.75
קורסים חדשים:
- **צרפתית**
- **ערבית**

כמו כן מתקיימים לימודים בקבוצות קטנות

- **עברית**
- **אנגלית**
- **גרמנית**

חיילים שלימודיהם חינם עפ"י החוק ושנרשמו אצלנו מתבקשים לסור בהקדם.

מרכז לשפות
קורן CORÉN
תל-אביב
שד' דוד המלך 1 טל. 266443
נחלת בנימין 2, טל. 56347

לתושבי **הרצליה** והסביבה
הכשרה מקצועית בקורסי ערב
בביה"ס התיכון-מקצועי "אמירים" יפתחו בתחילת החודש הבא קורסים המפורטים מטה:

- שרטוט - בנין (אדריכלי קונסטרוקציה)
- עיצוב פנים שרטוט
- שרטוט-מכונות
- גרפיקה שימושית
- קורס מיוחד קריאת תכניות - בנין, תמחיר, כמויות
- אלקטרוניקה תקשורת
- השמלאות כללית
- נקבנות I.B.M
- הכנה לבגרות

ה ס נ ה ל ה ג מ ה ר צ ל י ה
בוגרי הקורסים יוכנו לבחינות משרד העבודה
פרטים והרשמה באמירים תיכון מקצועי הרצליה רח העצמאות 59 קבלה ב' ה' 4—7 אחה"צ טלפון 981049 (מול "אנדי")

בירושלים
נפתחים הקורסים הבאים

- נושאים נבחרים בגרפיקה
- שרטוט א' מכונות ובנין
- הנהלת חשבונות סוג 1, 2
- יסודות לעצוב פנים
- אלקטרוניקה סוג 1
- מכינה כללית (להשלמת השכלה לכתה י')

פרטים והרשמה:
רח' יפו 68 (בית סולכוב), טל. 226455
כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
מספר המקומות מוגבל

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה · אורט ישראל

בית ספר גבוה לציור

תל-אביב: רח' קלישר 5, ת.ד. 29191, טלפון: 57348
קרית-שמונה: בנין ביה"ס „דנציגר" ת.ד. 299, טל. 40345

החלה ההרשמה ללימודים לשנת הלימודים תשל"ו-75/76

למחלקות:
א. ציור חפשי
ב. ציור מונומנטלי
תכנית מסודית ופרטים — במשרדי ביה"ס.
בתל-אביב:
בימי ראשון-רביעי בין השעות 9—11 לפנה"צ.
בימי שלישי גם אחה"צ.
ליד בית-הספר קיים חוג לציור, פעמיים בשבוע, אחה"צ.

טכניקום
בתאריך 17.4.75 יפתח קורס
גרפיקה
עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכות.
קורסי יום וערב ברמה מקצועית
חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה
קורסים ל- ספרות נשים קוסמטיקה
מכון **הדאלה**
תל-אביב, רח' יורפת 4
פנת דיזנגוף 190, טל. 229388, 226066

קורסים מזורזים
- הנהלת חשבונות
- מזכירות ופקידות
- נקבנות י.ב.מ.
- כתיבה במכונה

תעודה ועזרה בעבודה

שרותל
תל-אביב דיזנגוף 82
תל-אביב אלנבי 140
רמת-גן ז'בוטינסקי 54
ירושלים מרדכי בן הלל 10

אולפן גרג (בריקמן) פותח ב-17.4.75 קורס ערב ל-
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת הרשמה:
ת"א: גורדון 5, טל. 224532

כתיבה במכונה בביה"ס
למסחר „רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה
וביה"ס לחינוך / המרכז לחינוך טכנולוגי בחולון
מודיעים על
המשך הרישום לחוג לחינוך טכנולוגי

החוג מכשיר מורים להוראת המקצועות הטכנולוגיים בחינוך העל-יסודי במגמות הבאות:
מכונות
חשמל ואלקטרוניקה
בניין
בתכנון נמצא מסלול לעיצוב טכנולוגי
משך הלימודים 4 שנים. לבוגרי החוג מוענק התואר „בוגר במדעים לחינוך טכנולוגי" (B.Sc. (T.E.
שכר הלימוד 600* ל"י לשנה.
לכל סטודנט ניתנת הלוואה או מענק מותנה (לפי בחירה) בסך —.2000 ל"י לכל שנת לימוד.
רשאים להירשם בעלי תעודת בגרות או בעלי תעודת גמר מורחבת בוגרי בית ספר תיכון מקצועי ארבע שנתי.
הרישום יסתיים ביום ה', כ' באייר תשל"ה 1.5.75.
חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י במרכז לחינוך טכנולוגי, במזכירות החוג, רח' גולומב 52, חולון, בימים א'—ו' בין השעות: 08.00—13.00.
* ולא כפי שפורסם עד כה.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
נמשכת ההרשמה ללמודי מגיסטר למדעים ודוקטור למדעים
במדעי ההתנהגות והניהול
ובמסלול
יחסי עבודה וניהול כח אדם
לשנת הלמודים תשל"ו

מתקבלים בעלי תואר ראשון ושני במדעי החברה, פסיכולוגיה, מדעי הטבע, הנדסה, כלכלה, סטטיסטיקה, בעלי השגים טובים בלימודיהם.
תלמידים לתואר מגיסטר יוכלו לבחור בין מסלול למודים עם תיזה לבין מסלול בעל היקף למודים מורחב ועבודת גמר.
טפסי הרשמה ניתן להשיג בבית-הספר ללמודי מוסמכים, בית הסנט, קרית הטכניון, חיפה. פרטים נוספים — במזכירות למודי מוסמכים בפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, טלפון: 254211(04) שלוחה 39.

תכנות מחשבים
נפתחים קורסי ערב
בת"א, חיפה, ירושלים ובאר-שבע.
מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א טל. 669041 חיפה.

לכב' המכון להכשרה מקצועית ת.ד. 28125 תל-אביב (למספר 111) 1
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ____
השכלה ____
כתובתי ____

הקבוץ המאוחד
ועדת חנוך
החלה ההרשמה
לבתי-הספר בישובים הקבוציים

במסגרת בתי הספר בישובי הקבוץ המאוחד ישנם מקומות פנויים לשנת הלמודים תשל"ו יתקבלו תלמידים בעלי רמת למודים נאותה בכתות ז' עד י"ב.
בדבר פרטים ויעוץ נא להתקשר לועדת חנוך, רח' סוטין 27, תל-אביב, טל. 245271 בימים ג' וד'.

טכניקום
בתאריך 14.4.1975 יפתח קורס
אלקטרוניקה • טלוויזיה
בפקוח משרד העבודה

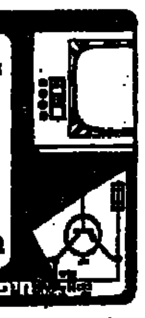

חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

LOFTLEIDIR ICELANDIC

לאמריקה
המחירים הנמוכים ביותר-
מ - 299 $*
(הלוך וחזור)
התשלום אפשרי גם בלירות ישראליות

השרות המעולה ביותר —
בסילון סופר DC-8
טוס לארה"ב בקו היהודי
טוס עם לופטליידר אייסלנדיק מלוקסמבורג
דרך איסלנד.
נצל את השהות המיוחדת של 24, 48 או 72 שעות ותהנה מהתגלית האחרונה בעולם התיור — היא רייקיוויק — ובמידה והנך ממהר, לופטלייהר אייסלנדיק תטיס אותך לארה"ב באחת מטיסותיה היומיות במטוסי סילון DC-8 מלוקסמבורג.

* ניתן לשנויים.

AIR BAHAMA

לאמריקה הדרומית-
אמריקה הלטינית?
מדוע לא דרך האיים של
בהאמה?

המחירים הנמוכים ביותר — מ-299 $*
(הלוך וחזור)
התשלום אפשרי גם בלירות ישראליות

אתה טס למיאמי? קויטו? לימה? קרקס? מקסיקו? או לאחד מ-1001 המקומות השונים באמריקה הדרומית או אמריקה הלטינית?

חסוך כסף ונצל את „קהש הקפיצה של בהאמה" בטיסות מלוקסמבורג לנסאו.

טוס בנתיבי האויר איר בהאמה, מלוקסמבורג לנסאו.

חסוך כסף וראה את העולם!

וטוס באיר בהאמה מלוקסמבורג.

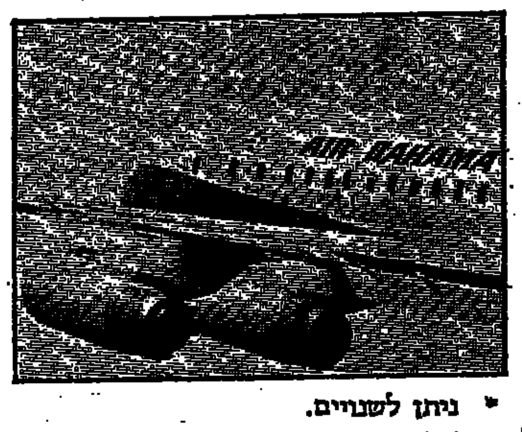

* ניתן לשנויים.

Coupon

LOFTLEIDIR ICELANDIC
AIR BAHAMA

ADDRESS: ____________
NAME: ____________
TEL. NO. ____________

Please send me:
☐ Time tables (Loftleidir)
☐ Time tables (Air Bahama)
☐ Fares
☐ Stop Over plans

LOFTLEIDIR ICELANDIC
AIR BAHAMA
30 LEVONTIN ST. TEL-AVIV
TEL. 624854; 612043

מודיעין

ספירת העומר: היום חמשה עשר יום לעומר
- **יום ששי, ל' בניסן, א' דר"ח תשל"ה (11 באפריל 1975)**

שקיעת החמה: 18.06 ✱ זריחתה מחר: 5.16
- פרק יומי: ישעיה, ס"ו
- משנה יומית: נגעים, ה, ב—ג
- דף יומי: תמיד ומדות, ל"ו
- הלכה יומית: יום-טוב, תקכו, ג—ה
- פרשת השבוע: תזריע/מצורע

ספירת העומר: היום ששה עשר יום לעומר
- **יום שבת, א' באייר, ב' דר"ח תשל"ה (12 באפריל 1975)**

שקיעת החמה: 18.07 ✱ זריחתה מחר: 5.15
- פרק יומי: ישעיה, ס"ו
- משנה יומית: נגעים, ה, ד—ה
- דף יומי: תמיד ומדות, ל"ז
- הלכה יומית: יום-טוב, תקכו, ו—ח
- פרשת השבוע: תזריע/מצורע

✱ בטלוויזיה

ראה „ימים ולילות", עמ' 39

✱ ברדיו

ראה „ימים ולילות", עמ' 38—39

תורנות לקבלת מודעות אבל ותוספות במוצ"ש — מצאת השבת עד 20.30 והיום א' בבוקר מ-5.15 עד 6.15 ב„מעריב", ת"א, רח' קרליבך 2, טל. 287211.

✱ רכבת

מירושלים
- לתל-אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14.
- לחיפה 7.04, 12.12.
- לבאר-שבע ולדימונה 7.40.

מתל-אביב
- לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00.
- לחיפה 6.44, 8.00*, 9.42, 10.48*, 12.20, 13.16*, 13.46*, 14.50*, 15.42*, 16.00* במוצ"ש 20.00.
- לנהריה 8.00*, 12.20.
- לבאר-שבע 6.25, 8.54, 12.52.
- לדימונה 8.54, 12.52.

מחיפה
- לירושלים 6.42, 11.50.
- לתל-אביב 6.12, 7.18*, 8.40*, 10.00, 11.30*, 12.33, 13.23*, 14.10, 15.00*, 15.50. במוצ"ש — 20.00.
- לבאר-שבע ולדימונה 6.42.
- לנהריה 6.33, 9.08*, 13.49.

מנהריה
- לחיפה ולתל-אביב 5.43, 7.48, 10.47*, 15.00*.
- לירושלים, באר-שבע ודימונה 5.43.

מבאר-שבע
- לירושלים 6.14, 13.17.
- לתל-אביב 6.44, 9.18, 13.17.
- לחיפה 6.14.

מדימונה
- לירושלים 6.14, 12.47.
- לתל-אביב ולחיפה 6.14.
- לבאר-שבע 6.14, 12.47.

* רכבת מהירה.

✱ מטוסים

נוחתים: אל על 006 מניו-יורק 10.20; מארום 245 מ-בוקרשט 10.25; ט.וו.א. 880 מניו יורק ואתונה 12.40; אליטליה 738 מרומא 13.30; אולימפיק 301 מאתונה 13.35; אל על 564 מטהראן 14.15; אל על 256 מניו יורק ולונ-דון 14.50; ט.וו.א. 810 מבומ-

ממריאים: אל על 356 מלונדון ופריז 15.10; אל על 386 מרומא 15.25; אל על 468 מטהראן 15.59; אל על 348 מציריך 16.15; בריטיש איירווייז 484 ללונ-דון 16.20; אייר-פראנס 138 לפאריס 20.00; אל על 154 לפאריס 21.50; מ-ציריך ונירובי 21.55; טארום 246 לבוק-רשט 18.25; אולימפיק 302 לאתונה 14.30; אליטליה 739 לרומא 14.40.

מספר הטלפון כדי לוודא המראת מטוסים ונחיתתם — 03-614656

✱ בתי מרקחת

ירושלים
ששי: אורה, רח' המלך ג'ורג' 27, טל' 222043; אל ארז, רח' באב אל זהרא, טל' 282682.
שבת: רוחמה, רח' דוד ילין 31, טל' 222788.
מוצ"ש: בית וגן, רח' ה-פסגה 59, טל' 525626; אל-קודס אלכברא, רח' הרון אל רשיד, טל' 283333.

תל-אביב
ששי: ככר המדינה, רח' ה' באייר 48, טל' 258046; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; יאני, רח' יהו-דה הלוי 67, טל' 612474.
שבת: בוגרשוב, רח' בוג-רשוב 60, טל' 293889; נור-דאו, רח' בן-יהודה 183, טל' 242673.
מוצ"ש: גרוסו, רח' שינקין 27, טל' 284791; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474; בני, רח' דיזנגוף 174, טל' 222386.

חיפה
ששי: עליה, רח' עליה 44, טל' 522862.
שבת: הנשיא, רח' הנשיא 33, טל' 87312.

רמת-גן ובני-ברק
ששי: הגית, רח' ארלו-זורוב 81, טל' 721489.
שבת: המגן, רח' ביאליק 30, טל' 723674.

חולון ובת-ים
ששי: בת-ים, רח' בלפור 45, בת-ים; אסותא, רח' פ' רוטשילד 4, חולון.
שבת: בריאות, רח' קראוזה 46, חולון; גני בת-ים, רח' הנביאים 3, בת-ים.

באר-שבע
שבת: בריאות, רח' הרצל 72.

נתניה
ששי: הרטה, רח' הרצל 24, טל' 22243.
שבת: המגן, רח' ויצמן 13, טל' 22985.

פתח-תקוה
ששי: פינסקר, רח' פינס-קר 22, טל' 910505.
שבת: פישביין, חפץ חיים 6, טל' 911541.

הרצליה
ששי: גולדשטיין, רח' ככר דה שליט.

כפר-סבא
שבת: פיינגולד, רח' רוט-שילד 47.

✱ רופאים

תל-אביב והמרכז
ד"ר הר-אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד"א, טל. 292222, שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל. 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

בריה קופות-חולים: קופת חולים „אמה", קופת חולים „לאומית", קופת חולים „מאוחדת", קופת חולים „מכבי". תורנות לילה במוקדי מגן דוד אדום ברחבי המדינה — (מספרי הטלפון — ראה מדור „עזרה" ב„מודיעין").

חיפה והצפון
רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: רח' יצחק שדה, טל' 101, מ-7 בערב עד 7 למחרת.

בתי-חולים

ירושלים
ששי: ביקור חולים (פני-מית, נשים); שערי צדק (עי-נים, כירורגית); הדסה (יל-דים, כירורגית מוח, א.א.ג.).
שבת: שערי צדק (ילדים, נשים, עינים, כירורגית); הד-סה (פנימית, כירורגית מוח, א.א.ג.).

תל-אביב
ששי: הדסה (פנימית).
שבת: איכילוב (פנימית).

חיפה
ששי: רמב"ם (כירורג, ה-אונות, פנימית, ילדים, עינים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ו-לסת); רוטשילד (גינקולוגיה).
שבת: רמב"ם.

✱ עזרה

משטרה
ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה, הרצליה, אש-דוד, אשקלון, באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה 22444; טבריה 20444; קרית-שמונה 40444.

מכבי אש
ירושלים, תל-אביב, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת-גן — 742222; בני-ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842122; אילת — 2223; באר-שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית-שמונה — 40133.

מגן דוד אדום
ירושלים, תל-אביב, חיפה, אילת — 101; 102; רמת-גן, בני-ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון-לציון — 942333; אשדוד — 2222; אשקלון ובאר-שבע — 333; חדרה — 22333; פ"ת — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית: 02-69811.

מועדי התרומות דם בתחנות מגן דוד אדום: בנק הדם יפו 8—12.30; ירושלים 8—12; ת"א, חיפה, אשדוד 8—12.30.

החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ

הודעה לציבור

בימים אלה נשלחו למועמדים שזכאותם לדיור ברובע היהודי אושרה בזמנו, הודעות על מקומם ברשימה על-פי הגורל בהתאם לתאריך הרשמתם.

מועמדים שזכאותם אושרה בזמנו, ואשר הודעה כנ"ל לא הגיעה לידיהם, יפנו בכתב בלבד לחברה ויצרפו המסמכים בדבר ההודעה על זכאותם שאותה קיבלו בזמנו.

פניות כנ"ל יש להמציא לא יאוחר מיום 9.5.75 (כ"ח באייר תשל"ה) לת.ד. 14012 ירושלים ולציין על-גבי המעטפה — „איכלוס—זכאות".

החברה לא יוכל לטפל בפניות בעל-פה.

מושב שתופי
תלמי-יפה
קולט משפחות
עדיפות לבעלי מקצוע בחקלאות ומיכון חקלאי
✱
בדבר פרטים נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים: רכז ועדת קליטה, תלמי יפה, חוף-אשקלון.

המועצה המקומית — חצור הגלילית
מכרז מס' 1/1975
המועצה המקומית חצור הגלילית מבקשת בזה הצעות **להרחבת הכביש ברחוב הנשיא**

1) תכניות אפשר לקבל במשרד מהנדס המועצה, בשעות 08.00—15.00 תמורת תשלום של 250.— ל"י שלא יוחזרו.
2) להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בשעור 10% מערך ההצעה, אחרת ההצעה לא תידון.
3) יתקיים סיור קבלנים בנוכחות המתכנן ביום י"א באייר תשל"ה (22 באפריל 1975), בשעה 10.00.
4) את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה הנושאת מספר המכרז 1/1975 ולהגישה לתיבת המכרזים לא יאוחר מיום י"ט באייר תשל"ה (30 באפריל), שעה 13.00.
5) המועצה אינה חייבת לקבל ההצעה הזולה או כל הצעה שהיא.

אליהו בלפון, מ"מ יו"ר המועצה
חצור, ל' בניסן תשל"ה, 11 באפריל 1975

חיים שמי השקעות בע"מ
קבלן בנין
מציע דירות
במקום היפה ביותר
בפתח-תקוה
ברחוב ארלוזורוב 29 פתח-תקוה
ע"י כרי דשא מרהיבי עין
הדירות בנות: 3—3½—4 חדרים
כוללים: מעלית ✱ מים חמים מרכזי
3 כווני אויר, כניסה מפוארת
פרטים במשרד: רחוב הגנה 15, פ"ת, בשעות 17—19 אחה"צ — טל. 912015.

דרוש
משרד להשכרה
בשטח של 350 מ"ר בצפון ת"א.
לפנות טל' 265822 267757

משרד התקשורת

מלפונאית, מוכירה ושבר משרד

בכל פעם שאתם נאלצים להקדיש שניות מספר לחיפוש במדריך הטלפון, ואתם פונים לשרות המודיעין „14" עבור מספר המופיע במדריך — אתם מבזבזים 1.22 ל"י מכספי משלם המסים.

אנא, אל תבזבזו כסף שאינו שלכם.

השמש בלחוסום את הגישה לשרות המודיעין למי שאבן מקק לו - מי שמבקש מספר שעדיין אינו מופיע במדריך הטלפון.

נכי צה"ל נפגעי לב
ממלחמת יום כיפור
ויתר מערכות ישראל
מתבקשים לטובתכם לשם הבטחת זכויותיכם — להתקשר אל יוסף צירני, רח' ברודצקי 42 רמת-אביב ת"א, טלפון 413763, או לירון שמואל, רח' מודיעין 154 רמת-גן, טלפון 737438 בין השעות מ-17—16 בימי חול.

משרד המשפטים
מכרז מס' 13/74/75
שרותי נקיון

מתבקשות הצעות גמורות לשרותי נקיון שוטף ונקיון יסודי במשרדי לשכת רישום מקרקעין רח' עזרא 10 רחובות.
העבודה לנקיון השוטף יבוצעו אחה"צ.
העבודות לנקיון היסודי יבוצעו לפני פתיחת הלשכה החדשה.
את ההצעות יש לשלוח בשתי מעטפות סגורות לרח' צלאח א-דין 29, ירושלים. על המעטפה הפנימית יש לציין מכרז מס' 13/74/75 שרותי נקיון.
פרטים נוספים, מפרט טכני, הנחיות ותנאי עבודה, אפשר לקבל אצל מר א. גורן, הלשכה לרישום מקרקעין דרך יפו 3 ת"א, טל. 03-55126 אשר יקבע עיתוי לסיור במקום.
על המציע לסיים את עבודת הנקיון היסודי שבוע ימים לפני פתיחת הלשכה.
היום האחרון להגשת ההצעות יום שלישי י"א אייר תשל"ה — (22.4.75) שעה 12.00.
אין משרד המשפטים מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

בברכה,
חיים מטמילר
מנהל יחידת בתא"ם

עבורך גברתי! עבורך אדוני!
עתיד בטוח באחד מקורסי „זרים"
עשי בעצמך בחודש
תפירה בכתב
„הלבשה", „שמלות", „חצאיות", „מכנסיים"
וחידוש המגמה
כובעים
ושמרטס
מודליסט(ית)
תופרת סלון
ציור אופנה
גזרן קונפקציה
חולצות ומכנסי גברים
בגדי ילדות
זרים
ביה"ס למקצועות האופנה
אלנבי 10 ת"א
ההרשמה והלימודים למודליסט/ית 27.4 ולציור אופנה 14.4

מעריב ספרות · אמנות · ביקורת

בפעמון אמודאים

בפעמון אמודאים להבקיע
נדים עומדים קשים
אליך
להטביע בתוך סגל זוהר
אדוות צלילים לחים   צללים של זמן אחר
לפרפר
בסנפירים משאלים   בקסדת איש־חלל
בחללית תמה להגיע
עדיך
ולא להמתין מעמק
המסכה לצלל לצלל מדיקה
אל מלתעות המצולה ולא
להבקע
להשליך חכה בתוך חדר שם במשברים
אל תוך חלומותיך העוברים   עוברים
בתוך מחי   בתוך קסדה
מפרפרים כדג חומק מאקולו
נופלת
עוד
ועוד—

הדיבור הבלתי נחשב

על היעדרותה הלא־ספרותית של הסופר העברי בחברה הישראלית

מאת
יוסף אורן

יורשה לי להתחיל בענין אישי, שיש לו נגיעה לכתוב. לאחר מלחמת ששת הימים פירסמתי פנייה פומבית אל ציבור הסופרים בישראל, שכיניתיה אז בכותרת „שתיקה בביצה" (הארץ 23.6.67), ובה הבעתי ציפיה שהסופר יגלה מעורבות גדולה יותר במציאותו הלא־ספרותית. באותם ימים הצדיקו סופרים את שתיקתם בטענה, שאין להם כל חובה אחרת ביחס לחברה מלבד הטרחה בכילוא"ם, ככל אזרח אחר במדינה.

התשובה זו קוממה אותי. „אינני סבור שיש למישהו, זולת הסופר עצמו, — טענתי אז — רשות להכתיב את אופיה של היצירה האמנותית", אולם כ„איש רוחי", כ„אדם חושב, שנתבורך גם בכשרון ביטוי" וכבעל „עמדות רגישות בשאלות לאומיות ותרבותיות", אין כבירות הצדקה להכרזה כזו מצד הסופר באיגוד הציבור.

שאלתי אז שאלות, שלדעתי גם היום צורך תובעות מענה מצד ציבור הסופרים בישראל: „האם יכול סופר לראות כיצד איחוד לאומי יקר, שהושג בשעת חירום, הולך ומתפורר ע"י קטני אמונה, ולשתוק? האם רשאי הסופר להצטנע בפינתו ולגזור על עצמו אלם, כאשר ההתעוררות של בני העם היהודי בגולה הולכת ומתבזבזת, בשל אוזלת־יד ופעילות שלומיאלית וחסרת מעוף של פקידי המוסדות?"

כאשר כתבתי את „שתיקה בביצה" האמנתי עדיין, שמשבר היחסים ומשבר האמון בין הסופר העברי לבין הקוראים שלו לא העמיק ולא הגיע עדיין לשפל כייאש. האמנתי אז, שמאמר וקריאה ציפיה להדבריו של הסופר בקרב החברה הישראלית, יכול דיבורו לחדש זיקה בת משמעות בינו לבין קוראיו.

אפשר שהיתה בי תמימות גדולה. האפשר שלא הערכתי כראוי את גודלו של המשבר. ואולי?... עובדה היא שמאז נעשו שתקנים מובהקים לדברנים ידועים וכל מושך בקולמוס מפיח את אמריו בכל פולמוס, עד שרבים בחבורה — כדבריו של א. ב. יהושע, בפתיחות ועידת הסופרים העברים — היו מעדיפים שהסופר יחזור לכלאו ב„מגדל השן" של יצירתו, ואעפ"כ גדל הניתוק בין הסופר העברי לבין קוראיו.

ואכנם דומה הדבר, כאילו נתברר עתה שאין כלל חשיבות לעצם פעולת האמירה של הסופר. לראשונה נוכחנו כי אין יתרון או השפעה גם להיחבאות הסופר מאמירת דברו באוזני החברה, בעוד שלפנים היתה שמורה לסופר אפשרות הבחירה הממשית בין הדיבור לבין השתיקה, כשם שהציבור היה קשוב אל שני אופני־התגובה.

*

הנביא יחזקאל היה כשורר בעל יכולת מופלאה, והוא העמיד את כל מעיני־רוחו והשראתו — לרשות מאבקיו בתחום מציאותו הלא־ספרותית, כנביא. שהותו בבבל יחד עם גלות יהויכין הציבה אותו מול בעיה לא־קטנה של דברנים, שביקשו להרדים את מצפונה של הגולה הקטנה בהבטחות „שלום שלום". יחזקאל האמין בכל ליבו, כי „נביאי השקר" מטפחים אשליה מסוכנת, והוא ידע בבירור שסכנת החורבן מאיימת על שרידי עצמאותה של ארץ־ישראל היהודית. הוא הבין כי לגולת יהויכין בבבל שמור תפקיד לאומי ביום נפילתה של ירושלים: לקלוט את גולי־ישראל הרבים ולאמץ את רוחם לקראת התיגאלות בחדש.

יחזקאל מנסה את הדיבור הישיר, הוא לוחם במיטב כשרונו וכוחו הלשוני ב„מחזי התפל" הנביאים לשקר. אולם עד מהרה הוא מבחין שמילותיו גזורות ברוח, כי הבטחות השלום של יריביו הינן סחורה מבוקשת יותר. ואז הוא פונה לשורה של מעשים סמליים, שנועדו להפנות את תשומת הלב אל החורבן הקרב, כדי להיערך לקראתו. בין אלה הוא נוטל על עצמו את שליחות האלם: הוא גוזר על עצמו שתיקה מוחלטת בכל ענייניה של גלות יהויכין; מעתה הוא מקדיש את דיבורו אך ורק לגדולה של ארץ־ישראל. הוא מפר את שתיקתו כלפי הגולה ביום שבו מגיעה אליו הידיעה המחרידה על נפילת ירושלים.

ליחזקאל היתה שמורה הבחירה בין הדיבור לבין האלם. יתר על כן: בשתיקתו הצליח יותר מאשר בדיבורו. המנהיגות („זקני ישראל") של גולת יהויכין באה לשמוע את דבריו, ויחזקאל מלמד אותם פרק בחשיבותם של אנשי־הרוח לחברה: הוא משמיע באוזניהם נאום נבואי ארוך, המצייר בפניהם כיצד הביא העם את ירושלים עד סף החורבן — דברי תוכחה נוקבים, המהווים תשובה נחרצת לכל כפיתי השלום ולכל מעשיותם של „פוליטיקאים", המתיימרים להיטיב להבין את הסיבות ואת התוצאות לכל מציאות מתהוות. רק בסיומם של הדברים פורץ הלב. גדוש אהבת ישראל מתגבר ותופה להידוש הברית בין העם והאלוהים ואף לכפרת העון לאחר החורבן שאין ממנו מנוס.

משום הקשר הבלתי נפרד בין שני המשוררים, אין זה אלא טבעי שניתן דעתנו למשורר בן דורותינו, שהקרבה המבוררת שהיתה לו אל ציבור קוראיו התירה לו את אפשרות הבחירה בין הדיבור לבין השתיקה — הלא הוא ביאליק. דומה שהמחקר הספרותי על ביאליק לא העריך כראוי את מרכזיותה של פרשת קישינוב ביצירתו. אולם זו העמידה את ביאליק בפני החלטה אישית קובעת: ההחלטה לגזור על עצמו את השתיקה. בדומה ליחזקאל, הבין ביאליק שהוא מחוייב להתמודד עם מאורע בחייה של האומה, הנוגע לעצם קיומה. לא בכדי מעלה ביאליק בפתיחת הפואמה „בעיר ההרגה" את זכר בבואתו של יחזקאל נגד נביאי השקר: „קום לך לך אל עיר ההרגה - - - ובידך תמשש על הגדרות - - - ועל גבי מוח הכתלים - - - ובאת משם אל החרבות ופסחת על הפרצים". ולשם השוואה — דבריו של יחזקאל: „כשועלים בחרבות נביאיך ישראל היו. לא עליתם בפרצות ותגדרו גדר על בית ישראל. - - - יען וביען הטעו את עמי לאמר שלום ואין שלום, והוא בונה חיץ והם טחים אותו תפל - - - וכליתי את חמתי בקיר ובטחים אותו תפל, ואומר לכם: אין הקיר ואין הטחים אותו".

לא בכדי גם מסיים ביאליק את הפואמה בתיאורו של הדרשן, המסיים את יום־הצום בבית הכנסת של הניצולים מן הטבח, הוא „טח תפל ולוחש פסוקים על כתם המריה - - - ואף קול אלוהים אחד לא יציל מפיהו". והלא כמצופה, נוטל על עצמו השליח, שב־

(סוף בעמוד 57)

ביב גבעה

ים מיומני)

מאת
מיכאל דשא

ארץ — ואביבה, אדם, אדם —
אשר לי — זה כעשר שנים, אשר
מתגלה אלי בכל שפעתו, עדנתו
ניו במקום מופלא אחד, אשר בעיני
ברת־ארץ, ששרויה באורח פלא מנך־
קדום. מתכוון אני לגבעת האיריסים
ה למקום מגורי. אמנם יצדק הטוען:
ן האביב ניכר בכל אתר ואתר?!
הלל העולם כולו מכריז על בוא
השחרור והחמדה, החוחות והזרי־
הבלבל והתור משמיעים רינונים לכ־
קה. צהרים וערב הסביונים, צפרני
השלח והסילנה, הכלניות והנוריות,
ים הפרגים ועל כולם — החרציות
ת משמחים עין ומחממים לב בכל
ני, בשולי דרכים, בפאות־שדות, בכל
ל כל תל, וכולם שרים שיר הלל
ונסער לאביב ומנתים יפעתו בראש

על פי כן, אין בכל אלה בשבילי
זים ואותות, הדי־הדים של האביב
האמתי, האביב בכלילות־עדנתו, ב־
יר ויחודו השלם, האביב במלוא
צלה לעיני ולנפשי רק בגבעת האי־
אמורה.

א גבעה אחת היא, כי אם גבעותים,
גמל כפול־דבשת. מעוטרת פרדסים
ל עבריה, הים נשקף אליה ממערב,
השפלה משתרע לרגליה ממזרח,
דרום.

ז פוגש אותה במרבדי הסביונים ה־
החייכנים תצנועי המראה —
ובילב החכמים, המשעשעים בכסו־עות זהבם הקטנות, ואין הם אלא כשוערים ושמשים של היכל־התפארת אשר בגבעה.

אתה עולה קמעה ולמולך שיחי־עיריות, פרושי זרועות מכוסות פרחים גדולים, מתנענעות ברוח הבוקר הקלה, והרי הן כמקדמות פניך בקידה של חן. ואמנם מעליהם מופיעים שיחי הקידה הכתומים, המתהבהבים בוקר וערב כנברשות ומנורות במקדש, שכן אשכולות פרחיהם הכתומים זוהרים־זורחים למרחוק. זכור לטוב בוטנאי ותיק שלנו, עוזה הראובני, אשר כינה שיחים אלה בשם „האזרח", על שם זריחתם ועל סמך הפסוק בתהלים „ומתערה כאזרח רענן" (תהלים ל"ז 35). פה ושם נראות קבוצות צבעונים עדיני קומה, הנושאים באצילות ובחן גביעי־האודם שלהם ככוסות ברכה של חג, והם ככוהני האביב, החדוה והאהבה. הכלניות סיימו כבר פריחתן; רק פה ושם שרדו פרחים בודדים; מתוך האודם העז של כותרתם משחיר לבם הקטן, והריהו כאגרתן במסגרת שני או כאהבה שבערה ואוכלה והפכה לפחם.

כנגד זה מרומות הנוריות, שתוכן אדום וכתן כמוס, והריהן מפפות ראשן זו לעומת זו וכנערות כפר בישניות, הממתיקות סוד, או אפשר שכורות הן משפעת הירק, משמש האביב.

את העולה עוד וככל שהנך נפעם ורווי מראות זויתו, אינך יכול שלא להתרגש, והנה זו הפעם האלף, למראה מלך הפרחים, אירוס הארגמן. חבורות חבורות הם מודגלים לעיניך אירוסים אצילים אלה בראש תלולית או בצלו של שיח סירה קוצנית, ואם גם יפים והדורים הם בכל עת ובכל מקום, הנה רק כאשר תתבונן בהם מתוך זוית מסוימת, כשהאור משתקף דרך עלי כותרתם משוכללת־התבנית, כגון בשעת זריחה או לעת־ערבים — רק אז יחשפו לפניך שפונותיהם: סגול־כחלחל, ארגמן־חום ושני, ועוד גוני גונים דקים, שאיני יודע לכנותם בשם, אלה רזי יפיה של כותרת האיריס הדקה כמשי והמרושתת עורקים דקיקים מעשה תורי.

שעה ארוכה עומד אני כמכושף מכח מלאכת־המחשבת החיה, הנושמת, המדהימה הזאת, הקריה אירוס הארגמן, אשר כה מעטים הם הזוכים לחזות פלאיה. אשר לי, הרי בכל עת שאני רואה פרחים אלה עולה מחשבה בלבי, אפשר מחשבה ילדותית ותמהנה, כי ילד שראה איריס־ארגמן רבים בשדות־ילדותו — ידבק לאהבה את אדמת ארצו ולא ינטשנה לעולם.

ואולם אין זה עדין הכל: המחזה האביבי ביותר, המפעים ביותר, שמור ומזומן לי במעלה הגבעה. הנה הוא כבר מצהיר, מלבין ומרטיט לקראתי, כמין ענן צחור, כמקד חום שוקולדי, או כמין שמלת כלולות ענוגה, היטבה של קודשה, עשויה רבבות ציצים צחורים־זוהרים, וכל כולו כדמות ראש צעיר ומהולל של אלת־האביב — הלא הוא רותם המדבר הפורח.

שיחי רתמים רבים ראיתי במקומות שונים בארץ, אך יחיד במינו, רותם־סגולה, הוא הרותם הענק הזה המתנשא בראש גבעת האירוסים, והוא כולו פריחה ולהבת. אין כמעט לראות בו עלה ירוק כלשהו, בעגול או אלול, רק אשכולות־אשכולות פרחים המרחפים כביכול בחלל, וכל השיח הגבוה הזה מלא פרחים הוא לכל עמקו ועל כל גדותיו.

למראה רותם פורח זה מזומנות בי המלים: „בכל נשמ ובכל מאודי". יודע עזה את סוד הדבקות והשלמות־את־מסירות הנפש ואת ההתמכרות הגמורה לפולחן הפריחה, ורגע אחר הרהרתי, שמא ניתן להשאיל את התואר „כאן" לעצים, כי אז אפשר לכנות את הרותם: „כאן הפריחה" ואת פריחה הלהוטה והסוערת פריחה עד כלות־הנפש.

אכן, גדולת המראה משכיחה כליל את עדנת הניחוח אשר לפרחי הרותם. אך משהגיע לנחיריך הבשם הדק והטוב הזה אתה עשוי לשכוח את תפארת הפרחים. מכל מקום נראה שכן חשות הדבורים הרבות המתעופפות ומזמזמות בתוך גלי הפרחים והן משקיעות נופן בתוך הכותרות הפרפרניות, משתכרות ומסתחררות, יוצאות לרגע קט וחוזרות ונצמדות אל גביעי־הקסם, כשיכור זה אל בקבוק יינו.

ליד רותם זה מבלה אני שעות ארוכות של שכחה, של הזיות וחלומות, והריני משול כאחת הדבורים או כאחד הפרפרים הרוחשים כאן לאלפים.

זכיתי לראות את האביב פנים אל פנים.

מושב שדמה, אדר תשל"ה

תנורי פסחים

מאת
הוראציוס

פעם אחת, בצינו ב„תעניה", יצא רוב אדר ולא ירדו גשמים. שלחו לחוני המעגל:

„התפלל וירדו גשמים..."

אמר להם: „צאו והכניסו תנורי־פסחים, בשביל שלא ימוקו".

עכשיו, כידוע, חרס ואם נשטפים — חסל סדר מצות! לא רק משום שהם עצמם מתמקמקים במים, אלא משום שמצה היא עסה שנמוצה, אין בה טפה!

עכשיו, שיצא ניסן (הוא „ניצן") וירח זיו (אייר, אף־על־פי שזיוון הוא, בעצם, סיוון) דוחק ובא, מוטב שנחזיר אולי את תנורינו למקומם.

לפני מתן־תורה נהגו גם המצרים לקיים, במכמי פולחן־אוסיריס שלהם, מצוות מוציא מצה, אלא שקראוה „מסט" („מים סגולה". כאן עולים על מוקשי הקר־הגגול. כמה חברי־כנסת יש לנו? מאה עשרים חסר אחד". מיודענו פנחס שיינמן אינו היכ, אלא „ים, יחיד סגולה). הפרסים, שמנהגם במיסטורין־של־מיתרה אינו שונה הרבה, קראוה „מיזד". ללמדך, אולי, שמצה אינה לשון פת שנמוצה, אלא זכר למלה קדומה יותר. איני אומר את הדברים מידיעתי את הפרסית, או המצרית, אלא מידיעתי את אלה שיודעים אותן.

מן העברית עברה, על־כל־פנים, כנתנו השמורה ליוונית. כאזה. מכאן „מאטאיך", ללוש, לעסות.

מי שמצא עצמו פעם במכון עיסוית־ראפי, אך לא בדיוק אלקטרוני, לעסור, באמר „אנטה", יודע ודאי כל מה שצריך אדם לדעת על אמנות המאסאג׳ האצילה. מלה צרפתית, משוכה מן הפורטוגזית, שפירושה עסה (עין פתוחה), לוש, אפילו בבשר החי. מקורה הוא, כמובן, לטיני, אלא שרומא נטלה אותה מיוון. „מאסאיך", כאמור, „עסה". מאזה, עיסת־שעורים. מכאן סתם כל עיסה של ממש, התיכה יפה, תומר ללוש בו. ללטינית הגיעה בצורת מאסה, המקובלת עלינו במדע (אבן שושן) כ„כמות החומר הנמדדת על ידי שיעור ההתנגדות לשנוי התאוצה, או מספר המולקולות שביחידת הנפח".

מאסה, מאסיבי, כבד משקל, המוני. כלי התקשורת ההמוניים, מאס־מדיא.

שלא לערבב מאסה, המשוכה כאמור ממאזה, מצה, ב„מסה", ראוי לאמר כי מסה ספרותית היא לשון אסאיי שבאנגלית.

מכל־מקום יש במלה זו משום הוכחה להשפעת־המאסאג׳ של תרגומי־התנ"ך על שרידי הלשון היוונית!

פסחא הוא שם שאנו מכנים בו את יום־הפסח של הנוצרים. מן הארמית נתגלגלה ליוונית, ממנה לשאר לשונות אירופה, והאנגלים קוראים לה „איסטר". ראייה לדבר — אי ראשי־האבן המונוליטיים שבאוקינוס השקט, חצץ לחופי צ׳ילי. הקברניט ההולנדי רוגאוין הגיע אליו, בראש חבר ספניו מוכה השחין, בראשון של פסחא. ספרדים מכנים אותו, משום כך, „איסלה דה פסקואה" ואנגלים „איסטר איילנד". אלא שאיסטר איננו לשון איסט, מזרח, כי אוסטר, אל האביב...

אך איסטר או פאסחא, כל הנוצרים מורגלים לסעוד, ביום שובו של ישו לחיים, מבשר אדונם — ולו גם בצורת כבה, שנתנה לנו את המלה „מיסה". אם אוסטר הוא גלגול מאוחר של אל קדום יותר, „מיסה" היא אולי „מיזד" של הסידי־מיתרה.

הבלים שבהבל

יש מי ששומע במלה זו את „מיסה אסט אקלסיה", כלומר את התפלה המסיימת ב„לכו לכם, העצרת נסתיימה", אך רוצה אני שיבואו כל הבישופים האנדמים של רומא ויאמרו לי מה טעם קוראים לתפלה שלא התחילה על שם הפסוק המסיים הוותם אותה הדוקא? דוחקים, חלילה, במתפללים לצאת?

משמע שבכל זאת „מצה", עוגת להם הקודש! עד כאן תנורי־פסחים. ואולם עד שלא יסוקו לנו כליל גם תנורי־פדים, מבקש אני להביא לפניכם הערה שהעיר לי מר חזי כץ, יגור, על המלה „מאסקארדה", ששכחנו לטפל בה בפורים:

„מאסקארדה", לשון „שקר". בארמית, „סקר", קרץ בעינים, הבט כה וכה, צבע עינים ב„סיקרא" (ובלשון הצעירים, „לעשות דוזאורינים בעינים"). מערבית „ראי", אור, כלומר פעולת המהבהבים אשר במכונית מבפנים ומאחור — אורות הבלמים, הקורצים ונכבים לפי כוחם. מכאן אצל אלקלעי המלה הספרדית, הבאה מערבית, „מסקרה". סיקרה לעינים ו„מסקרילה". ליצן בקומדיה הספרדית. כיוצא בכך „מסקאראדה", נשף מסכות בצרפתית ובכל לשון אחרת.

הדין עמו, חי נפשי, אלא שאיני אהב כי יגזלו לי את לחכי בפי! אם יחזיל גם השיך סאלים מבראדאוויל לקנות את הספרים שיש לי בספריה, יקרץ הקץ על הדזאורינים שלי בעברית!

מכל מקום ראוי להוסיף שגם „מסכה", „פסל מסכה", „צלם מסכה", אפילו „מסכה", לשון נסך, יציק, נשמעים כ„מאסקה" שבלטינית. תבוא עליך ברכה, חזי! נתראה?

מאיר ויזלטיר / עוד שרטוטים תל־אביביים

1.

יש לי סימפטיה
לאמנות
קונצפטואלית
בתל־אביב

עיר בלי קונצפציה
שיח נושא, תריס מתקלף
אוטובוס מת

יש לי סימפטיה
לאנשים
שמתאמצים
בתל־אביב.

יש לי סימפטיה
לאנשים
שמתעקשים
בתל־אביב

יש לי סימפטיה
לאנשים
שמתרגשים
בתל־אביב

עיר בלתי מרגשת
מאורת טיח מאוששת
קתדרת פח רועשת

יש לי סימפטיה לא־
מתיאשים בתל־אביב.

2.

חצר־ים שוכבת עזובה בלי צל בלי ערפל
על שפת ים עוטן את כמוסי הלב המתבקע
בין שברי־כלים טבועים בחול המלוכלך
עם ענן טרי נשוי בלי עצבות בלי אהבה:
רק תלה של קלולוית על פני פלטת התבנית.

3.

בחורה גדולה במכנסי פרוונית
מצפירה את אמישלה בין ערוגות
בטיקים קשים (אשה
זהירה ומישבת מאורקה.
מגיעה עד חצי ערמת השער של בתה)

אבי נתפס חשק מוזר ללפות
את הרגלים המתגלגלים תחת הבד הפרוותי
את המחשבה הנדושה הזאת. את הכמה המעוכה למעלה הפורצת
מתוך כל פתחי החלצנית המיכימלית.
את שפתי העגלה המצבעות. את המצח הרבה עם מפלת קצרה.
ללפת ולכבש ולקחם

בחזרה אל כרסה התפוחה אבל מבוצרת
של האשה הקטנה המתאמצת מאחור.

אבל עלי להזכיר לעצמי כי אין הבגד
בהמלא כמליתו, חזור נפילים לא יוכל
להאסף אל הורתו.

4.

היא יושבת בקפה ומלטפת
בלי משים בקצות אצבעותיה
דשא מלאכותי דקורטיבי.
המוצץ בין מושבים מרופדים.

שני הבחורים משני צדיה
בחורים טובים וקצרי־מזג
עצמאיים קטנים ונוחי־מזג
מקלסים את תל־אביב על־פני כפר־סבא.

חשופה דקה ומאמצת
אין קרה בתה אפילו רגע
מלטפת את פנת הדשא
הירק ירוק קשה של פלסטיק.

בחורה, אני אוהב אותך בלילה
עת אשב ועיר־עירם על המרפסת
אזכר בך תרזונית בשתי עיניך
בידך ובאצבעותיך
שהבאת אלינו מכפר־סבא.

התנצלות העורך

הננו חוזרים ומדפיסים בזה את מחזור שיריו של מאיר ויזלטיר „עוד שרטוטים תל־אביביים" (ראה „מעריב" ערב אחרון של פסח) — הואיל ולצערנו חל שיבוש בעימוד השירים בהדפסתם הראשונה. אנו מודיעים בזה על התנצלותנו בפני המשורר וקוראיו.

5.

הו רוזי רוזי רוזי
רוזי יהודים אל שפת הים
אל שפת הים הירקרק
המשמין, המתקתק
הממלא את המחבת
אשר הלהים אלהיכם
להכין בו חביתה.

ועל החול המצבן
המשעמם, הרענן
על ערגת פרחי הזפת
הקטנים

דרכו בנעלי הגמש,
ירשתם מאבותיכם,
שהתקשו בארונות האפלים
(כי נעלים מתקשות כאגוזים)

כאגוזים, כגלגלות מקבקבות
כמו מצות מלבני המצוקות.

הילו מתוך כל הכיסים
של פרטי מלבושיכם
העליונים התחתונים הגלויים והנסתרים

את פרורי התמיה התמה הדביקה
שנאספה כל השנה בחום הגוף
שמצטמקה לבטח לא תסוף
אשר כנפים לה ולא תעוף

זרו אותם על־פני החול הצהוב
המלחך את התולות באיטיות
המלטף את להטם בצוננים
וזרו אותם עד הפרור האחרון.

...רא... שקורא אחרון!"

צדף: ש. מושה

: ש. בונים

חלפי ... ני שירים ... רן

הרבה שנים של הפסד התכלת
שטות, איזו מלהכה אפשר היה
תל בחלי
עד ירק
זיה לנגה
כלורופיל החלומות והתכלת
היה ולא נברא
צמחית השכחה הוא
הפסד, איזה הפסד
ת שלא ללבש כל חי
תנת התכלת הזאת
זיה האויר הולך ומדקק
ק והלך
המלאכים

LOFTLEIDIR ICELANDIC
LOFTLEIDIR ICELANDIC AIR BAHAMA
הודעה לצ...
מושב שתופי תלמי־יפה קולט משפ...

דאר אויר מספרות העולם

מאת סינדבאד

„הגברת האחת" ו„הגברת האחרת" ✶ שני מספרים אפריקניים ✶ הסופר המכסיקני — כשגריר, הסופר הפרואני כמקטרג ✶ זכרונות של אשת מאן ✶ מיהו פיטר ווימזי? ✶ אוצר גנוז: ציורי תרבר

בשנת 1817, חודשים ספורים לפני שהלכה לעולמה במחלת־אדיסון והיא רק בת 42, אלה בידי ג'יין אוסטן, מגדולות הפרוזה האנגלית של ראשית המאה הי"ט, להתחיל רומאן חדש — אבל היא הפסיקה לכתבו לאחר שהעלתה 26 אלף מלים על הנייר. התוצאה היתה קטע הרודף את הדורות הבאים — אף כי היתה בקטע זה נימה סאטירית המזכירה את הבורלסקות של ימי נעוריה, בסמוך בו, בעת ובעונה אחת, משהו חדש ושאפתני. כאשר יצא הקטע סוף־סוף לאור — בשנת 1925 — ותחת השם „סאנדיטון" (על־פי שם עיר־הנופש שעל חוף הים, המשמשת רקע לסיפור), הכריז א.מ. פורסטר, כי הספר מתאר את הטבע כ„כוח גיאוגראפי וכלכלי" ואילו וירג'יניה וולף אמרה שאילו הושלם, היה „סאנדיטון" מוכיח שאוסטן הקדימה את הנרי ג'יימס ומארסל פרוסט.

אבל הקושיות נשארו בעינן: איזו מתצריתו העלילות, המצטיירות בפרקי הפתיחה, היתה ג'יין אוסטן מפתחת? כיצד היתה מקדימתם של ג'יימס ופרוסט מסיימת את הרומאן?

עתה יצאה גירסה חדשה של „סאנדיטון" שיש לה סיום — שנתחבר בידי „גברת אחרת", התימה המעלה על הדעת את „גברת אחת", השם שבו חתמה ג'יין אוסטן על הרומאן הראשון „בינה ורגישות", — ובו מוצעת אפשרות אחת מבין האפשרויות השרבות. אותה „גברת אחרת" מציעה את האפשרות ששארלוט היווד, נערה פיקחית מן הכפר, המבקרת בסאנדיטון, תתאהב בברנש לזה־דוני בשם סידני פארקר, ואחרי כל מיני התפתחויות יעלה הזיווג יפה. הווה אומר, שפע הרכיות הסאטיריות וההברתיות ועיקר המרכב שבקטע ששרד לנו, — כל אלה הלכו לאיבוד ונותרה רומאנסה היסטורית משלבבת־לב והר"לא.

„גברת אחרת", הנמנית בלי ספק עם חסידי ג'יין אוסטן, משבחת אותה על האייסקפיזם האלגאנטי שהיא מספקת לקוראיה מן הערכים ההומוריים והעלובים ומן הזולות הקולניות של דורנו. ספק אם מחברת „גאווה ומשפט קדומים", „אמה" ו„שיכנוע" אמנם סיפקה אייסקפיזם ממשהו, לרבות הזולות הזומרניות של דורה שלה, ואלה הנוטים להיבס זה אל־נכון יתאכזבו מאוד ממה שעשתה „גברת אחרת" ל„גברת אחת".

✶

המספר המכסיקני החשוב קארלוס פואנטס (פ' רפה) נתמנה לשגריר ארצו בפאריס על־ידי הנשיא לואיס אצ'אווריה. במכסיקו יש מסורת של מינוי סופרים לכהונות דיפלומאטיות — המשורר הידוע אוקטאביו פאז כיהן כשגריר בניו־דלהי ואילו רוסאריו קאסטיאנוס המנוחה היתה שגרירת מכסיקו בירושלים. מכל מקום, המינוי בא בשעה טובה: בימים אלה הופיע רומאן חדש של פואנטס בשם הלאטיני Terra Nostra שהוא סיימו בעת שעשה כאורח „המכון הסמיתסוני" בארה"ב.

זהו רומאן המשתרע על 1250 עמודים ו־עניינו ניתוח הקשר התרבותי בין מכסיקו לספרד והאידיוסינקראסיה המקופלת בבנתו בהשתקפו בחיי אמריקה האיברית.

✶

בסידרת המספרים האפריקניים, הוצאה מטעם „היינמאן" הלונדונית, הופיעו שני רומאנים המושכים את תשומת־לבה של הביקורת — האחד פרי־עטו של מואנגי רוהאני, איש קניה, והשני מכל אבוי דירולמו איש גאנה.

מואנגי רוהאני הוא המטריקמן צעיר, ו־משווה חום נדיר של הבנה גם לטיפוסים הנרושעים ביותר שלו. הוא בכובל — וזה אחד מסודות מקוריותו — להצלות אופי של שכבה חברתית באמצעות סגנון־כתיבתו. ה־גיבורה שלו, ג'יין נאירי, בת־כפר תמימה, מגיעה לנאירובי הבירה ושם נופלת בידיו המנוטלות של לואיס מוראנגה, הצידוני המ־הוחכם. הוא מכניס אותה להריון ונעלם והיא מתנסה בתקופה קשה עד שמגיעה לעזרתה דודה מבינה ומסייעה לה בלידתה ובמציאת משפחה מאמצת לתינוק. הג'ונגל העירוני כ־הווה, בשביל ג'יין, בית־ספר של חיים, השם קץ למה שהיתה רגילה בו — עד כדי כך שלבסוף יש לה יד במעשה־רצח. אף־על־פי־כן, בתוך כל המערבולת של פשע, צי־ניות ועליבות, ג'יין מקיימת את לוז תמי־מותה, ותכונה זו אינה מקסימה עוד, אלא מסוכנת בשמשה מגן בפני אחריות. רוהאני מפגין את סגולתו האמיתית של הרומאניסטן: הוא אינו מתחכה אלא מראה.

אמו דירולמו מותח ביקורת חריפה על הדרכים השיטות שאנשים בארצו משתמשים בעוצמה הפוליטית על־מנת לקדם את מטרו־תיהם האנוכיות, להרבות עושר ולהגדיל השיבות. כדי שתקיפתו תשיג את מירב המטרות הוא מציג לעינינו דמות מפלצתית שאין קץ לאכזריותה ולאגואיזם המעיל שלה — עד כדי כך שיש והקורא מתחיל לחשוש שהסאטירה לוקה בגוזמה.

קופי קאפו, גיבורו של הרומאן, הוא מורה שבמאש לו קידומו האישי הוא מגיע לכלל מסקנה שהידע אינו משתלם. הוא מציג איפוא את מועמדותו מטעם „מפלגת הפיתרון" — גוף אולטרא־פטריאוטי — ונעשה מיניסטר הסעד. אראה הוא מטלח כל רסן — מעניינו מכון ועד עיניו כספים. מי שמטיל ספק, צריך להיזהר בדברים שאירעו, בפועל ממש, באפריקה המשתחררת — ואז הוא שב להאמין במה שהמחבר מספר לו והרומאן מקבל לפתע ממד נרחב הרבה יותר מזה של סאטירה מקומית. ספר רב־המצאות זה משרטט תמונה בוטה של שחיתות ה־מימשל לכל עבריו, — אבל, בסופו בא קופי קאפו על גבולו, וגם זה יש בו כדי לגרום נחת־רוח.

✶

בשעתו סיפרנו לקוראינו על הביוגראפיה שהוקדשה למחברת־הבלשים המפורסמת דו־רותי ל. סאיירס. טבעי איפוא שיתעורר ס־ביב הויכוח על איזו דמות השתיתה המחברת את הבלש שלה, הלורד פיטר ווימזי. עד כה רווחה סברה כי זהו אריק וולפמן, מתרגם של ספרי־טיולים, אולם האיש יצא עתה בהודעה, כי אין בכוחו לאשר או להכחיש גירסה זו מפני שלא עלה בידו לקרוא יותר מאשר עמודים ספורים בסיפורי־הבלש של סאיירס הבנווה. בה־בעת הוא מודה, כי דורותי ל. סאיירס בילתה בחברתו כשנה ב־אותו מבוד ושם היו מרבים לדון בתכניותיה לכתיבת בלשים — היא אפילו שאלה אותו אם יסכים לשתף אתה פעולה בחיבור ספרים כאלה. מכל מקום, וולפמן מעלה השערה, כי הדימוי אולי מבוסס עליו ועל קצין־צר־פתי לשעבר בשם צ'ארלס קריישן, בוגר איטון, שגר בבית אחד עם דורותי סאיירס והיה משעשע אותה בעובדות על מהכונות כפר ופועלים אריסטוקראטיים בימים ש־קדמו לשנת 1914.

השערה אחרת: הדימוי בא לעולם בהש־פעת דמותו של הפרופסור רוי רידלי באוני־ברסיטת אוכספורד, שהוצג לפני דורותי ל. סאיירס בבואה להרצות באוזני חברי „בוע־דון הספרות האנגלית של אוכספורד" במח־צית שנות השלושים. האיש שהציג את רידלי לפני המחברת, העתונאי בריאן האר־דיי — שאותה שעה היה מזכיר המועדון — טוען, כי בראותה אותו נבגם, קראה דו־רותי: „אל אלוהים, זהו פיטר ווימזי".

✶

במדורנו האחרון סיפרנו על תרגום אחד הרומאנים של מאריו וארגאס יוסה לאנג־לית. באחרונה חזר וארגאס יוסה למולדתו פירו — תקופה ממושכת ישב בספרד — ולא־מכבר „קפץ" למכסיקו כדי לכתוב תס־ריט המבוסס על אחד מסיפוריו.

בבואו לנמל־התעופה של מכסיקו־סיטי תקף וארגאס יוסה בחריפות, באוזני העתונאים, את המדיניות „המרכז־אירופית" של פרס נובל לספרות. „עוד לפני זמן רב צריכים היו לקבל את הפרס הזה הארגנטיני חורחה לואיס בורחס והמכסיקני אוקטאביו פאז", הכריז וארגאס יוסה, „זמן רב לפני שקיבלו אותו אחדים מאלה שקיבלוהו".

ג'יימס תרבר

✶

ואם כבר פירו: בית־ההוצאה הארגנטיני הנכבד „לוסאדה" הוציא בימים אלה, בכרך המונה 240 עמודים, את כל סיפוריו הקצ־רים של חוסה מאריה ארגדאס. וארגאס יוסה אמר על סופר פירואני זה, כי הוא הדמות החשובה ביותר בין סופרי מולדתו. ארגדאס התאבד לפני שנים אחדות — יש אומרים, כי בגלל לבטיו הנפשיים בשאלה העניה והמצב של האינדיאנים (הדבר הוא הנוכחי).

הנושאים החביבים של ארגדאס הם „הנה־רות העמוקים" ו„כל הדמים". ב־14 הסי־פורים הקצרים, המובאים באסופה שיצאה בארגנטינה, חוזר ארגדאס לסבך הסכסוכים החברתיים הנטושים בין הגזעים השונים ב־פירו ובה־בעת מצייר את היופי הטבעי של ארץ זו. יפה אמר עליו המבקר הפירואני הנודע חוסה מיגל אובידו, כי ארגדאס אינו רק סופר אלא ספרות שלמה.

✶

בניו־יורק נפטר, בגיל 69, המשורר, המ־חזאי, המו"ל והמבקר סטנלי יאנג. לאחר שפרש ב־1971 מכהונתו כפרופסור באוניבר־סיטת הופסטרה, היכן סיומה של פואימה אפית ארוכה על אמריקה בשם „הארץ ה־תיכונה", שחלק ממנה ראה אור בשנת 1955.

יאנג היה מחברם של חמישה מחזות, ש־ארבעה מהם הוצגו על במות ברודוויי בין השנים 1937 ל־1952 — האחרון בין המוצגים היתה הקומדיה „מר פיקוויק", ששאבה הש־ראה מיצירתו המפורסמת של צ'ארלס דיקנס.

✶

שנת 1975 הספרותית תעמוד, בין השאר, בסימן יובל המאה להולדת תומאס מאן ויובל העשרים למותו. יש איפוא עניין בספר־הזכ־רונות של קאטיה מאן, אשתו של הסופר ה־גרמני הגדול, שיצא עתה לאור.

מ.ו. יוסה

כדאי להעיר, כי זהו, בהחלט, הישג ש־מישהו ממשפחת מאן עמד בפיתוי ולא פירסם זכרונות עד שמלאו לו 90, אבל קאטיה מאן רשאית לזקוף לזכותה הישג זה. מכל מקום, בספריה של אשת מאן, שיצא ב־פראנקפורט [illegible], יש לא רק זכרונות המעידים על אישיות עצבית חזקה, מפיקת תבונה, אלא גם תיקונים לאי־אלו מזכרונות בני מאן.

חלק ניכר מזכרונותיה של רעיית תומאס מאן אין בו כל חידוש — אגב, היא בת לאב ממוצא יהודי — אבל היא איננה מתכוונת כלל לגרום נחת רוח לחוקרי מאן. היא יודעת שהיו מלומדים מהיר יקר כדי להניח את ידיהם על כתביה (האבודים) כ„הר הקסמים", אבל מציאה הם „מגזימים במלאכת ההש־יאה". כך או כך, יש בזכרונות כמה סי־פורים טובים, למשל מעשה בקומפוזיטור ה־גדול ארנולד שנברג שבארה"ב היו מציגים אותו כ„אביו של שנברג" — בנו היה אלוף־טניס בבית־הספר — וכיצד רדפוהו האמונות התפלות ואולי אף גרמו למותו. הגברת מאן מעמידה במקומו הראוי־לו את תיאודור אדור־נו, שהיה מרבה לספר על עזרתו בכתיבת „דוקטור פאוסטוס", ואילו אחיו של תומאס, הסופר היינריך מאן, שגם הוא כתב זכרונות, מוצג מנקודת ראותו של תומאס — זה ה־אחרון היה צבוע לאין ערוך מאחיו הדוקי־הקנאה.

החשיבות האמיתית של הספר מקופלת ב־אור שהוא שופך על האשה שהיתה קוצפה לחיי תומאס מאן. היא מופיעה כאשת־המעלה — נמרצת, אוהבת, אך בה־בעת בעלת טאקט ומבינה לנפש בעלה הגאון.

✶

הביקורת איננה מרוצה מן הביוגראפיה האחרונה של ג'יימס תרבר, ההומוריסטן ה־אמריקני המהולל, מעשה־ידיו של ברמן ברנשטיין. לטעמם של המבקרים, המחקר, הנדרש לזוטות, מרגיז לא כל־כך ב„חדשות" שלתרבר היו בעיות־מין, שהיה מרבה לשתות ושבשילהי חייו היה מתנהג בתוקפנות במסי־

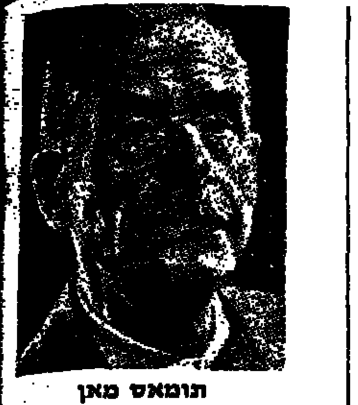

תומאס מאן

בות — הרבה סופרים יש להם „צחוק" — כמו בשימטון שהביוגראף „הצליח" בו אישיות מבריקה כמו תרבר.

אירע, שדווקא בימים אלה נתגלה גנוז הקשור במישרין בתרבר: היה מצטיין לא רק בכתיבתו השנונה, גם ברישומים ובאיורים ההומוריסטיים מעטר בהם את סיפוריו ורשימותיו. אדם המתגורר בבית, שבו דר תרבר יותר מ־40 שנה, בין 1931 ל־1934 — קשה בחייו, שבה נתתמו נישואיו הראשונה, אלתיאה אדאמס — חשף הטפטין הישנים שבעה ציורים קטנים תרבר, שצייר בימים שכתב את „חיי ה הקשוה". אחד מספריו היותר ידועים.

הבית עומד בגיוזטון שבמדינת קונ ובני הזוג קוסטר — הבעל, אלן, גילה את האוצר — תרמו את הציורים תרבר צייר על־גבי הקירות אוניברסיטת־המדינה של אוהיו, שבה מחלקה לחקר תרבר. אבל העומד ב הפרופסור לואיס בראנסקומב, בא הוא איננו מומחה להריסת־בתים ואינו כיצד לקחת את הציורים בלא לקפח קירות הבית היפה שבו מתגוררת קוסטר.

✶

בשבוע שעבר סיפרנו לקוראינו על הסופר ההונגארי לאסלו נמת. נוסיף, כי בהיותו נציג בובהה של „הזרם הספר בספרות ארצו, ומשום כך דוגל בהוגנ העמיקה דלאומנית, נחשב בתקופה צויין לעבין היהודי. כאשר נחקקו חוקים המפלים את היהודים, מתח ביקורת אותם חוקים פוגעים „רק" ביהודים בעוד שבעלי־ההון הגדולים יוצאים ניזוקים. זאת — בשעה שיוצרים אחרים מחו בחריפות נגד אפליית בתום מלחמת־העולם השניה נאלץ להימנע שנים אחדות מפירסום על־שום הימני, לאומני ואנטישמי. אף־על־פי־כן מוחזק כיום כגדול הפרוזאיקונים ההונג של זמננו.

ספרים חדשים עיון ראשון

שירה

שירי נערה

ספר מקורי, המשלב שירי נערה בארבע שנות העשרה עם צילומים ואיורים אמנו־תיים. (עדית צליק, „אבנתולוגשוריה", צילום יובל צליק, הוצאת פינת הספר, חיפה, תשל"ה, 80 עמ').

רשימות

אסופת דברי הגות

צרור דברי הגות, המתמקדים בתקופת השואה ואילך, פרי מחשבתו ורגשותיו של איש עבודה, חבר דגניה א', שזהו לו ספרו החמי־שי. (מנחם הלוי, „סוף השער לסגור", הוצאת „עקד" תל־אביב, תשל"ה, 352 עמ', המחיר 20 לירות).

עיון ומחקר (יהדות)

שבילי תורה ותפילה

פירושים והערות לספרי ויקרא ובמדבר, פרי עטו של משורר הוגה שהלך לעולמו בעוד הספר תחת מכבש הדפוס. (י.י. מילין, „צוהר לתיבה" הוצאת „דון", תשל"ה, 72 עמ').

מחקרים בתלמוד

פרקים שנועדו להיות חלק מספר שלם, הדן בהתפתחות הסוגיה התלמודית בבלל ושכבו־תיה המאוחרות בפרט. המחבר לא זכה להש־לים את חיבורו ובניו הוציאו את המצוי בעזבונו. (אברהם וייס, „מחקרים בתלמוד", הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, בהשתתפות אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן, 262 עמ').

חכמי פראג ומשנתם

כרך ראשון של ביאורים וחידושים על משנתם של חכמי פראג, כפי שנמצא בכתב־יד שבאוספו של ר' מנשה רפאל (מנפרד) ליהמן בניו־יורק. (רבי יונתן אייבשיץ ורבי זרח איידליץ, „ממשנתם של חכמי פראג", הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, 184 עמ').

קובץ שאלות ותשובות

שאלות ותשובות בהלכה ומאמרי דרוש, על פי כתב־היד מעזבונו של המחבר, שהיה רבה הראשי של קהילת שטוקהולם בשוודיה. (יעקב ישראל הכהן, „זכרון יעקב", הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, 210 עמ').

יחסי אנוש ביהדות

שלוש מסות, פרי עטם של שלושה רבנים, העוסקות במסכת יחסי־האנוש ביהדות. הרב הראשי לתל־אביב לשעבר, רבה של הידל־ברג ואחד מחשובי הרבנים בארצות־הברית בוחנים את השאלות של צדק סוציאלי וצדק משפטי ומוסרי, יחיד וציבור ביהדות ויחסי־אנוש בתורת ישראל. (הרב ב.א. עמיאל, רבי ז.ב. רבינקוב והרב ד"ר א. יונג, „בין אדם לחברו", מסכת יחסי־אנוש ביהדות, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, 216 עמ').

תוספות על התורה

כתב יד יחיד במינו, שבו נעשה נסיון להביא את המשא־ומתן של בעלי התוספות לתלמוד ולחברו עם פסוקי התורה. רובו של כתב־היד עוסק בפרשת תצא והמהדיר (על פי כתב־יד אוקספורד) צירף לו הערות וביאו־רים. („בעלי התוספות על התורה", מהדורת שרגא אברמסון, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, 94 עמ').

פירוש על הרי"ף

פירושו של ר' חננאל בן־שמואל על הרי"ף, מסכת קידושין, יוצא לאור על פי כתב־יד אוקספורד, בצירוף מבוא והערות מאת יצחק פנגא. (רבנו חננאל בן שמואל, „פירוש על הרי"ף" מסכת קידושין, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, 158 עמ').

עיון ומחקר

עיון בקבלה הנוצרית

תולדות הקבלה הנוצרית תוך נגיעה בהגותו של אביה, הרוזן ג'ובאני פיקו דה לה מירנדולה. (חיים ויירשובסקי, „שלושה פרקים בקבלה הנוצרית", הוצאת מוסד ביאליק, ירושלים, תשל"ה, 68 עמ').

תרבות הגוף

בשבחה של הריצה

סיפורו האישי של אדם שנחלץ מהתקף והוא רץ, מתעמל ומשתתף באולימפיאדה העצמית. (דוד לימון, „מההקף לב לאולימפיאדה העצמית", הוצאת אגודת רצים למרחקים ארוכים בישראל, בסיוע רשות הספורט והחינוך הגופני במשרד החינוך והתרבות, ירושלים, תשל"ד, 120 עמ').

✶ קוראים אחדים ביקשוני לציין כי ספרו של יצחק אלפסי, „מחקרי חסידות" הוא ספרו הארבעה־עשר של המחבר, ולא כפי שצויין בטעות במדור זה.

התקן מערכת ניקוז לחדר האמבטיה או למטבח תוך 60 דקות

לאור הצלחתו הגדולה של הסיפון הפלסטי, פיתחנו עבורך מערכת ניקוז מושלמת מחומר פלסטי חדיש, המותאם במיוחד למטרה זו — PROPATHENE תוצרת ICI אנגליה.
המערכת כולה מוכנה להרכבה תוך זמן קצר ביותר, ללא כלי עבודה וללא מאמץ פיזי; אין צורך בהלחמות ובחיתוך הברגות.

והמחיר... זול מכל מערכת ניקוז ממתכת.
למערכת הניקוז של ליפסקי אטימות מושלמת ואמינות מוחלטת, היא בלתי קורוזיבית ועמידה בחומצות, כימיקלים ומים חמים עד 100°.
העיצוב והגימור של כל חלקי המערכת ברמה גבוהה ביותר.
המחסום (סיפון) מיוצר ב־5 גוונים, מותאמים לגווני החרסינה וכן בציפוי ניקל.
להשיג בכל בתי המסחר המובחרים.

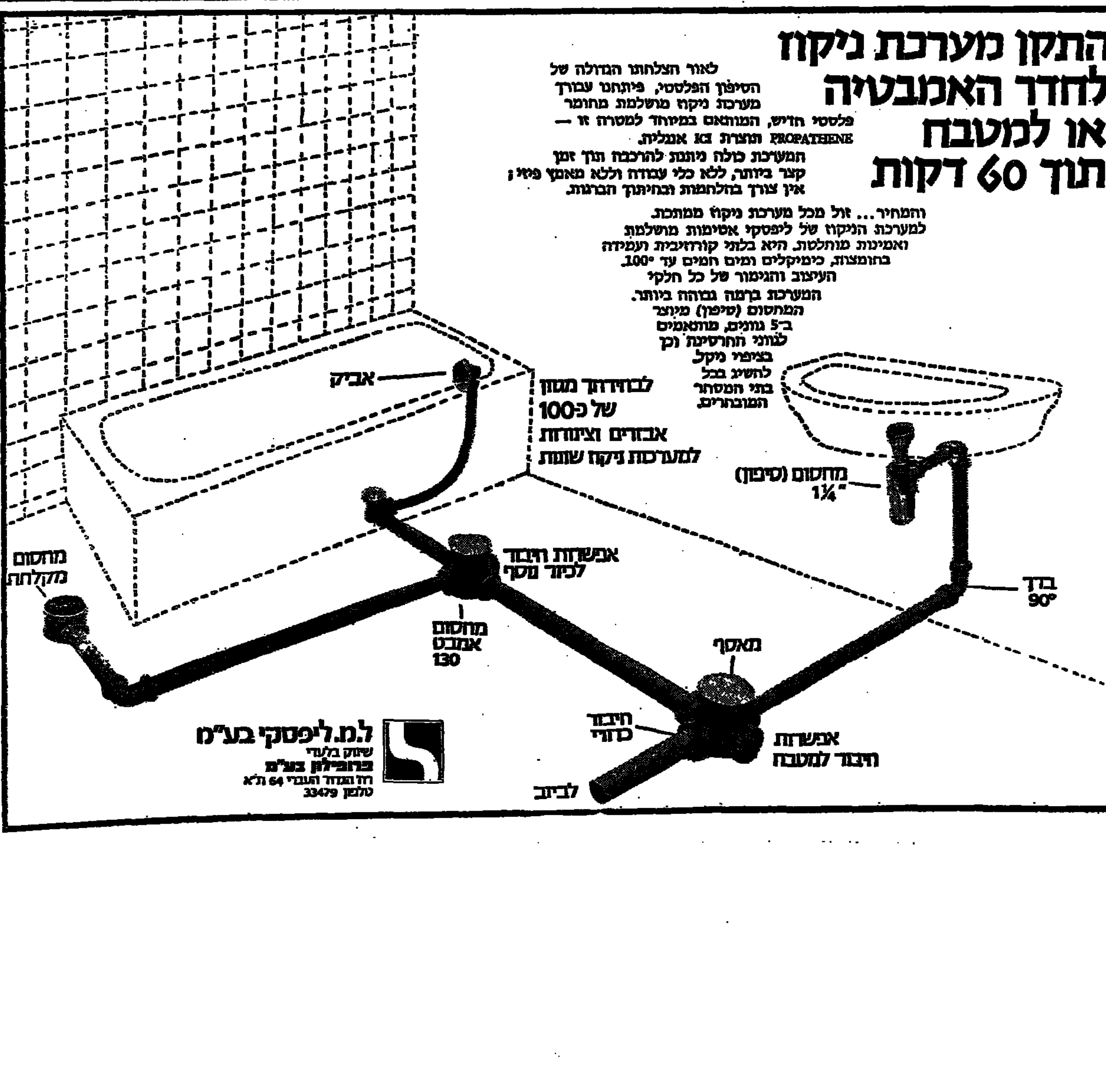

הוצאת ספרים דון

רח' בורלא 20, טל. 413145, ת"א

ספרים חדשים

חיים שוארצבום
ממקור ישראל וישמעאל
יהדות ואיסלאם באספקלרית הפולקלור

זיקת־גומלין בתחומי ספרות, פולקלור ותרבות אחרים נוצרה במרוצת הדורות בין שני העמים השמיים, ישראל וישמעאל. יוצר דת האיסלאם, מוחמד, וממשיכיו הכלטים, שאבו רבות ממקורות החוק והמסורת של עם ישראל. פולקלור ערבי מגוון שולב בספרים יהודיים. מהצד השני ניכרים עקבי השפעה של השירה הערבית והגותה בספרות ישראל בספרד. השפעות הדדיות אלה מבוטאות היטב בפרקי מחקר ומסה שבספר זה, שמחברו, חיים שוארצבום, הוא חוקר ותיק של הפולקלור הישראלי והישמעאלי. הספר, שבו חומר מקורי רב, מאיר הרבות, הווי ומנהג בחיי ישראל וערב, המיוחד והמשותף שביניהם. ספר רב־חשיבות לחוקר וללומד, למורה ולמרצה.

360 עמודים — 29.— ל"י

יצחק בון
ליד הכותל

עשרה סיפורים מחיי הילדים בארץ־ישראל, ילד בחברתו ובבית הוריו, בבית־ספר, ברחוב ובטיולים. הרגשתו ותגובתו לאירועים, תוגתו ושמחתו. סיפורים כתובים בידי סופר־מחנך, רוויים אהבה והומור. ספר שלישי לסופר ילדים, שספריו הקודמים בהוצאת דון („חיי צפריריה", „השנה בארץ־ישראל") זכו לתפוצה רבה.

52 עמודים — 13.— ל"י

יהודה יצחק מילין
צוהר לתיבה

„צוהר העשה לתיבה" אמר רבי נחמן מברסלב: ללמדך דרך ארץ בא הכתוב: צוהר תעשה לכל תיבה ותיבה שאתה מוציא מפיך".
המחבר מביא פסוקי־תורה ופרקי־תפילה ובצדם פירושים ודברי־הסבר שתכליתם לעשות צוהר לתיבה כדי לחשוף את האור הגנוז בתורה.

72 עמודים — 8.— ל"י

הפצה: ספרי אייל, שטראוס 3 תל־אביב

…ורדים …ל הירדן

מאת משה זרטל

„אני כורדי" — הקליט וצילם יהושע …ר / סיפורם האישי של יהודי כור…תאן בירדנה ובית־יוסף / עורכים: …לק רונקין, בנימין הלוי / מעצב גרפי: אשר אורון. בהוצ. ספרית פועלים, מושבים ירדנה ובית־יוסף, 1975, 144 …

…של התקופה הקצרה, שבה שמרתי ב… התקשרתי לאנשים ולנוף. הודיתי … בסייפי את שירותי גמלה בי המתלטה … באלבום של צילומים את חיי ה… אשר כך עמה. חזרתי לכפרים ו… לצלם ולשוחח עם אנשים. התק… אל כמה וכמה משפחות והייתי חוזר … ליהן. סיפורו האישי קסם לי והרגשתי … בכקום הצירה הזה על הגבול ממש, לתפוס ולהבין את סיפורו של עם, לארצו ולאדמתו לאחר אלפיים שנות… זה עולם יהודי בזעיר־אנפין, שבו מקבלת כל המציאות כולה..."

בשורות מעטות אלו, מתוך דברי המבוא של יהושע זמיר, טמון סוד לידתו של הספר־האלבום המונח לפנינו. אלבום שהוא פרי פגישה (מקרית בתחילתה) של איש העושה את שירות המילואים שלו ביישובים ליד הגבול — בימי מלחמת ההתשה — ואתו, מלבד נשקו האישי, אין המצלמה הצרויה ולב אנשי־יהודי הם.

יהושע זמיר, איש קיבוץ השומר הצעיר עין דור, יליד ארצות־הברית של אמריקה, הגיע בארץ (מאז שלהי מלחמת העולם ה' שניה), פלח־פועל־עובד מפעל העשיה ב' קיבוצו (כמוהו כרבים בהתיישבות עצמי „הבנה מקצועית") — נפגש לפתע עם מצי־אות תרבותית־משקית־אנושית שונה בתכלית מזו, שבתוכה גדל בעבר ומזו, אשר הוא חי בקרבה עתה. תוך שירות המילואים שלו, בשנת 1970, הוא מתוודע (ולאחר מכן מת־קשר בקשרי הערכה כבוד וידידות) לאותם יהודי כורדיסתאן שעלו לארץ ישראל סמוך להקמת המדינה, אליהם ואל בניהם. עדה זו, שהביאה אתה נסיון של דורות בעבודת אד־מה וגידול צאן, עדה אשר אבותיה בצפיפים בהרי־צאתם ובצעו רוחם, כשהם שקועים — בו בזמן — בהרגלי העבר ודבקים במסורת ובציוויי הדת — זו התמונה האנושית הר־מסגנונית, לובשת ופושטת צורה, אשר שבתה את לבו של י. זמיר.

„אני כורדי" היא סיפורם והגיגיהם — בתמונות ובמלים — של מתיישבי שני מוש־בים שעל גדות הירדן, סיפור בשכבא ומרגש בפשטותו, בכנותו, בקצוי ההתערות, בגאוה ההשתרשות. „אני כורדי" הוא ביטוי לגאי… הם ההווה של שבט יהודי וחוזר אל אדמתו, והינו ניצול מזולם לאומה נתיבה הערבית המקובלת של מיסכנות „אנא כורדי", המכ־מלה בהקבותינו את ההמות החולשה, תהרת כבוד־ההדרה של כי שאינך־יהודי־ישראל ו' אינך־מסוגל־להשיב...

לצדן של התמונות, המגלות בעין אבן, את הדמויות, את הנוף, את נוף הטבע והאדם, לצדן של אלו — מצויים בספר דבריהם הפשוטים, הבלתי אמצעיים, של המתיישבים ובניהם. פה ושם זכרונות של זקנים בעבה שנהדה אתם מהרי כורדיסתאן, ולהלופין דברי הצעירים, ילידי הארץ, צברים לכל דבר, קשורים למקום (האבנם רבים כל־כך היישובים הכפריים שלנו התובעים תוספת בתים בטענה, כי „הצעירים שלנו לא רוצים ללכת למקום אחר"?), מדברים עברית שור־שית, בהקינה, עסיסית.

זו לצד זו משתלבות העדויות של האנשים בהצרכות בגוונות על האנשים, שהיכו שרש בעקשנות והמסורה כזו על גדות הירדן, כש־על התהנכלות התבלה שבנגד מלוה אותם שנים על גבי שנים. עדותה רבת־הרושם של המדריכה, צלומת השם, אשר במשך תקופה ארוכה ליוותה את המתיישבים וסיפורה שלה אשר כבוד להתמסורה הוולוצית של האשה; עדותו של המדריך מאנשי סירת צבי (כיאה ליישוב שומר מסורת); דבריו של איש מש־מר הגבול העושה כאן בפטרולים יומים ו' לילה והוא כבן למשפחה המתיישבים; גילוי בורותה ואהרותה של החיילת־המדריכה את הנוער; הפרטותיו של איש כהלעת ההת־יישבות — כל אלה מצרפים למסכת שלימה, הסית בליבית אך צבירה מאד בתיכבה.

אומרת המדריכה: „הרגשת, שחל שינוי, שהאנשים הללו משתנים מיום ליום. הרגשת שהכפר הזה יהיה כפר פורח. השנה בות. היתה בהם מין חריצות מופלאה, בלתי רגילה...". אומרים המתיישבים: „הם (הכור־דים) לשכניהם שקדמו להם במקום ואח"כ נטשו את המקום — מ.ז.) חשבו שכורדים הם אנשים משוגעים עד שישבנו אתם איזה שנה. אז הם ראו מה זה כורדים. הם אומרים מלה הם עקשנים על המלה שלהם. זה כורדים..."

אותה העקשנות, החריצות, ועוז־הנפש — שאולי בשאר אתם מכור מחצבתם — עולים מתוך עדויות רבות ומתוך תוי הפנים ה' רחבים, הנלויים, הנוהרים. לא בכדי העיד עליהם אברהם הרצפלד, מאבות ההתיישבות העובדת ושותף נאמן לכל ייעוב ויישוב, כי „מתיישבים רבים התחלפו בבית־יוסף, ורק הכורדים היכו שורש בשני היישובים. כסלע שאין לעקרו ראיתים, והדבר הרנין את לבי".

ואגב, אשר השכבת ירדנה ובית־יוסף חזרו וליוו אותנו, מרתק, במשך שנים כיצד ל' המכונות האויב ולנסיונות הדירה של מחבלים, מכירים אותם לפתע מקרוב יותר, מצין היכרות אישית — בזכות האלבום־הספר ש' לפנינו. בקוראי את הדברים, בהסתכלי השתכלות חוזרת בפניהם של הנשים והנב־ים והילדים, הקישים הצמוקים והצעירים שופעי הכוח והחיות, כאילו חוזרי לקרוא את פרקי הגבורה בראשית ההתיישבות הי־יהודית בארץ, פרקים שהיו לבקור אשראה השפה לדורות המבקיבים.

עתה שהסרבויסטור היה פולט — לפני שנים — את התחושה המעודדת הזרה של נסיון נוסף של פיגוע בירדנה, לא ידעתי בדיוק, לבושתי, מי ומי הנאחזים שם. היום אני מקשיב לדברים הפשוט, השקול כנגד אלף הצהרות נמלצות: „אנחנו הגדר. אנחנו גדר חיה. בכל בית שוכבים לישון בשעה אחרת, קמים בשעה אחרת. תמיד מישהו ער. וכך יש אור בבית ואין המחבלים מסו־גלים לבצע את זממם". קטע כורדי באמן של הגדר החיה, הארוכה, גדר ההגנה של ההתיישבות העובדת המתוחה לאורך גבולות המדינה.

טעות היא לחשוב, על פי הדברים שהובאו עד כה, כי הספר כולו הוא תעודת היישוב ושבחים. הקורא המעיין בו ימצא בין דפיו גם מצוקותיו של יישוב, גם דאגותיו של אדם. „כפיתולי הירדן — נפתולי אדם". תמורות שבין דור לדור אינן מתיישבות על נקלה — התמורות הן בכל: במנהגים, באורח חיים, בחינוך, בשיטות עיבוד הקרקע, בגידול בעלי חיים, בצמאון גובר לרכוש השכלה.

ויש גם דאגה ובקורת עצמית נוכח התו־פעות העירנות המודרנית, שהיתה כאבן־פינה לעדה מופלאה זו ולמסורתה. פה ושם כתג־לים בקיעים בעזרה למשפחה אשר ראשה מגוייס למילואים, או בסיוע למשפחה אשר אבל פקד אותה. הדינאמיקה של ההתפתחות הבולטת לעין — לא תמיד ברכתה אתה. השאלה טורדת מנוחתם של האנשים, מת־עוררת בדיוני ועדי המושבים, שבהם ל' לצעירים חלק פעיל ונכבד.

*

פרי צמלו, מסירותו והאהבתו של יהושע צמיר ראוי כי ידובר להמשך תיעוד עדות השבטים וקהילות, אשר ההתפתחות המהירה של ארצנו עלולה למחות עד שיכחה את הכותן. „אני כורדי" היא תעודה רבת־ערך, מרשימה ומרגשת, קטע מסיפורו של עם, החוזר מגלות רחוקה, נידחת ונחשלת והוא שוב — מתחדש וקם־קומה — במולדתו העתיקה. הצלם־האמן, אשר הכין לדפוס את הספר, הוא אחד מאותם אמני הצילום, ה' שייכים למשפחה הבינלאומית המצויינת של צלמים שאיכפת להם, אלה שאת יצירותיהם המקוריותם בחיים זכינו להכיר בשתי תע־רוכות במוזיאון ישראל בירושלים. צילומיו של י. זמיר בתערוכה הירושלמית „ישראל, צבא 74" גילו אך מעט מיכולתו לעומת השפע הרבגוני, הרגיש, האנושי כל־כך ה' אצור בין דפי „אני כורדי".

*

כאשר מדי יום ביומו מגיעות אלינו ה' ידיעות על הקץ הקרוב של גורל הכורדים, על הקרבות העקובים מדם במצוקים האחרו־נים של הכורדים, על הפקרת עם קשה־עורף ונועז זה בידי כידונות ומעצמות — בתמונה מימד של אקטואליות כאובה אל הנושא. אותה שעה מעמיקה ההכרה ורב הסיפוק כי זכו יהודי כורדיסתאן בעלייתם, לפני שנים, מגלותם ובהיאחזם בקרקע ארץ־ישראל.

ביקורת

…פרו …ל מאמין

מאת

דוד גלעדי

יהודה גוטהלף: לאומיות ובין־לאומי…, אל"ף, תל־אביב 1974, 375 עמ'.

…את ספרו של גוטהלף — מי שהיה עד … לגימלאות עורך „דבר" — מעוררת … תגובות ראשוניות, שאין להן בהכרח … עם מה שכתוב בספר, אי־כי נובעות … ממנו. האם הגיל הוא גורם מכריע לגבי … מתפקיד־יצירה פעיל של עורך ו… יציסטן? האם עד תאריך מסויים אדם … ואבין, ומיום מסויים ואילך הוא … להיות כזה? מובן שלגביו ספר זה, … בעיד על גוטהלף ה„פנסיונר", כי אין … להגות שהאון האינטלקטואלי וכוח … הם „שאלה של גיל".

יתכן שעורך ופובליציסט בן האסכולה … גוטהלף „יצא מן המותר", האופנה היום … דיקוקין־דיר־נור, ולא רצינות ואמינות … בהולים, שבהם מסננים ומוקקים … קה והיטוכים בוהרים הטוב. באורך … זאת פותח והולך זהרו של גוטהלף, … לפובליציסטיקה בעתונות הארצישראלית … במוכן נכבד של ידע יהודי ואוני… והכרה ובאמונה בזיקה בין שני … נושים, שכלעליה עושה עם־הסופרים … ר רמיה.

…חו זו של גוטהלף היא ה„אני מאמין" … היהודי, כציוני וכסוציאליסט, שלושה … אלה מחוברים אצלו. יתכן כמוס … ש שלא יינתק. אבל אין הוא מנסה … אותך בכוח אמונתו בלבד וללמוד … עליך נוכח אתה להיות לכוד, אלא … דך לפניך מערכת שולחן, כדי ש… עליך כל המכבירים והמפתחות ההיס… ההתפתחותיים (אבולוציוניים) שיש … לסבכך ללכת בכיוון זה. לקבל על … אמונה זו. השאלה היא מי הם בעלי… שאלים עשייה אמונתו של גוטהלף את ההיום הרצויים? הציונות הסו־ציאליסטית בזוקה לסולי תברותו וגם ליעולי התודעה של הכונה הכתובה בכינוי זה. גוטהלף אולי מקווה להחזיר מהגה זו להדך המלך בהצביעו על האמונה שרפתה ועל ה' דגל שנונה — הרי לפי אמונתו אין בלעדי־הם עתיד למין האנושי, כשם שאין בלעדי־הם עתיד גם לעמו היושב בציון. הוא אולי מקוה, אבל אין הוא מטיף. הוא כמאסכולה בת ויקוקין־די־נור לא היה עוד באופנה. הר שאלה היא: מה כוחה של רצינות בלי אורות עיניים?

קריאת ספרו של גוטהלף מעוררת גם פי־זה מסויימת של עצבות. בהציגו לנגד עולמו הפנימי העשיר של המחבר, עושר העיון ממרכיבי היהודים והאנטי־ציונאלים גם יחד. הרי שני רכיבים אלה הולכים ומתקפחים, והצמקומם גורמת לא מעט לשממה של הפובליציסטיקה הישראלית. לא בה האשמה, כמובן, שיהודה — כפי שהיא מונבת היום בתוכנו — כמבולה כמעט לגמרי מהכולאציות. הרב־גוניות או שאנו בה מכונסים בעונגו, עד כי אין עינינו מורגמות מבעבר לאופקנו הצר.

*

הספר „לאומיות ובין־לאומיות" הוא סקי־רה על התפתחות הלאומיות והבין־לאומיות בגלוייהן השונים, המשקיים הרחוקים כפי ששיורתו מהבטם של עמים שונים ושל המין האנושי, או האוטופיים והמשליים, שהמשו את ההיסטוריה מממלול הקידמה. מובן מ' אליו שהתפתחויות בשני הכיוונים, החיובי או השלילי, מהארצות כפי שהדבר מתכסם על רוב ביגראדם, ה„היינו: הלאומיות דבר רצוי הוא בעוד הלאומנות משחיתה דרך ובלתי־רצויה, ובן בקצה השני: הבין־לאו־מיות, כנתב־בשרים להבנה בין עמים (שכל אחד מהם עשוי כרכיבי הערכים, המצייבים אותו כלאום בפני עצמו), כיוצרת זיקה ל' השפעה הדדית לטובת המין האנושי כולו — דבר רצוי היא. אבל הקוסמופוליטיות, הנושא בחובו רעיון אוטופי של „מיזוג אומות ותשטרים גבולין בין עם לעם — אין צורך לומר עליו שהוא בלתי רצוי אף־על־פי שהזיקו ניכר גם היום בקרב העמים או כפו־בים. על אחת כמה וכמה יש להבדיל בין הבין־לאומיות היהודית לבין האינטרנציונליזם הכפוי מבחוץ, הכופה בסיסמות ה„גאולה" על יצר הכיבוש והשלטון העולמי שלו. יש לאינטרנציונליזם (וביחוד בשנים האחרונות) גם ספיחים פרועים־הרסניים, המדגימים אף הם את „ההבדל הקטן" בין החיובי והשלי־לי, שאותו רעיון עצמו עלול להצמיח במרוצת הזמן.

אבל נחטא לספרו של גוטהלף אם נעמיד רציונותיו על תורם הפולמוסי. הוא מרצה בהן, במדיניות־ייצוט ובבקשיות הפובלי־ציסטי על הולדת הלאומיות הבין־לאומיות, וההי בראש וראשונה הרצאה הבעידה על בעליה שהבביד בידע בקיו, אותו הוא מבביר ההוה שבם עינו הבחנות. אך עם שהיא הרצאה ענינית — והם אבונה בעליה טבוע בה. ההתם זה מודגש ביתר־שאת ב' אותם קטעים של פרקי הספר בהם הוא כיותר את הדיבור על הבחינה היהודית הד' ציונית של המסכה שהוא פורש לפנינו. כל כוחנו של הדיבור הוא לגלול תולדות, להת את הריריעה ההיסטורית של הלאומיות הבין־לאומיות אלא שהתמואלי אשר במחבר עושה את ההיסטוריה לסיפור מרתק ואילו הציונות הסוציאליסטית שבו (התחדד והמוג יהודת עד ליבד עצמיותו) הופך את ההיבה לוידוי אישי והצהרת אהבה לאידיאל אליו הוא נושא את עיניו. בכל שאלה ושאלה של לאומיות ובין־לאומיות ולגבי כל שלב ב' התפתחותן לטוב או לרע הוא מביים עובדות דעה ובעלי דעות. ואם בהבצע או במבכן ובלוי, שביע המחבר דעתו בכל סוגיה וסוגיה.

בצד כל סוגיה מעלה גם האספקט היהודי או הציוני. הלאומיות והיהודית מובאת כאן את כלונה הנכבד גם בזיקה לבין־לאומיות, לא רק בפרק המיוחד הקודש לעם היהודי בין אומות העולם, אלא בכל פרק ופרק שלכל אחד מהם יש הבקף יהודי. אך גוט־הלף לא היה ציוני־סוציאליסט מאמין אל־מלא נתן דעתו גם על השאלות האקטואליות של הלאומיות הישראלית. הוא עושה זאת במובלט במבוא הספר וכן באחרית־דבר.

„...המצא יהודים שכחמו, אכזבה וקוצר־רוח נותנים גם לניקתנו האוניברסאלית ו' נולשים ללאומנות. הללו טוענים כי כבר היו תנועות לאומניות שהצליחו בסגולות הגזעיות של עמם־המוד וולולו ביכולת הגנונות בעמים אחרים, ששללו את השוויון האנושי המצויר בהסדר רציונלי של יחסי האומות; תנועות שטיפחו פולחן הלוהבים המלחמה, דיותר משאהבו את ארץ המולדת שלהם, אהבו את הרחבת גבולותיה; שהפלו את האינטרס הלאומי המבולבל שלהם לדרגת אבסולוט וההעלימו מכל קנה־מידה מוסרי ביחסים הבין־לאומיים. תנועות כגון אלו המיטו שואה על עמיהן ושכניהן" — אומר גוטהלף בין השאר במבוא לספרו. וזה ה' במנמנו שלו, מוכרות של מאמין בדרכו לפאר־מנים בדרכים אחרות.

אבל לא רק במה שהמחבר מתוודה הוא מוסר־השכל שלו, אלא כל תולדות הלאו־מיות והבין־לאומיות כפי שהוא שוטחן לפ־נינו, כולן מוסר־השכל הן גם במובנן האקטואלי והמסיקי, בחוצנו ואצלנו.

דפי־גבורה בספרות השואה

מאת

מרדכי אבישי

* שלום חולבסקי, „עיר ויער ב' מצור", הוצאה „מורשת" — בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ' ו„ספרית פו־עלים", 228 עמ'.

* דב לוין, „לוחמים ועומדים על נפשם", מלחמת יהודי ליטא בנאצים 1941—1945, הוצאת „יד ושם", רשות הזכרון לשואה ולגבורה, והמכון ל' יהדות זמננו באוניברסיטה העברית, ירושלים, תשל"ה, 267 עמ'.

שלושים שנה עברו מאז תמה מלחמת ה' עולם השניה ונושם קץ לשואה — אך הדי השואה מוסיפים להגיע אלינו לא רק מפי ניצולים ועדי־ראייה, אלא גם מעל דפי ספ־רים, המצטרפים כבר ענף שלם בספרותנו. נושא השואה המרכזי מתפצל בהם לנושאי משנה רבים, שכל אחד מהם קשור באספק־טים של ההשמדה בארצות השונות של אירו־פה. במשך השנים התפתחו גם סוגי־כתיבה שונים בספרות השואה: רומנים, זכרונות, שירה, יומנים אישיים, ספרים תעודיים, דו־חות... כי שעקב אחרי הפירסומים בתחום זה אינו יכול שלא להתרשם ממספרם הרב. כדי שנה מתרוב ההולך מעגל נושאי המשנה, הנודונים בהם, ונוספים דפים רבים, המוקד־שים לגבורה ולמרי, לאותם מעשים מופלאים של צעירים יהודים, שלחמו כמעט בידים ריקות במכונות המלחמה האדירה של הנאצים. ולאלה הטוענים: מה עוד אפשר לספר על השואה והגבורה, שלא סופר עדיין — אפשר להשיב בלא היסוס כי הנושא לא הגיע לכלל כיצויו וספרים חדשים יש בהם כדי לתרום לפחות תרומה אינפורמטיבית־תעודית משלי־מה לפיצוי זה; אמנם תמיד אותה כציאות איבתנית, אותו גיהנום הסובב קורבנות ולר־המים הנכונים לכל ואף־על־פי־כן דומה, ש' אלף פנים לו, המתגלות מתוך זוויות־ראייה שונות בספרים השונים.

זאת ועוד. כל אימת שבא לידנו אחד מספרי השואה אנו נוכחים שוב ושוב כי לא ניתן למוד ספרים אלה, יהיה ערכם הספרותי־האמ־נותי אשר יהיה, על פי מושגים המוספים ל' גבי יצירה רגילה, ובוודאי שלא ניתן להכ־ניסם לתוך מסגרת ביקורתית מקובלת — כי מי האיש המסוגל לדון בקור־רוח ביקורתי, להעריך הערכה שקולה ומתחשבת דפי־זכרון, ספרים שנכתבו בדם, המשקפים עולם מוות, שעוד לא היה כמותו, המספרים על יצורי־אנוש המפרפרים כל העת בין חיים ומוות? אין זו ספרות יפה ואין זו ספרות תיעודית סתם, אלא ספרות של טלטלת־חורבן ושל תהו מחריד, ובצידו רצון־חיים עז של יהו־דים, על אף הכל, שאיפה יהודית של „לא אמות כי אחיה", ששורשיה בימים קדומים...

דפי־הגבורה והמרי בספרות השואה משק־פים לרוב דווקא שאיפה שורשית זו של חיות קהתית היסטורית ועכשוית כאחת.

*

שלום חולבסקי, מחבר הספר „עיר ויער ב' מצור", נולד בליחה שבפולין, גדל בעיר ניסביז' בבילורוסיה, למד בסמינר למורים „תרבות" בוילנה, היה מורה ומנהל בית־ספר עברי. היה ממארגני המרד היהודי הראשון נגד הנאצים בפולין, פרטיזן יהודי ומפקד של פר־טיזנים. אחרי המלחמה היה המייסד של תנו־עת פח"ח („פרטיזנים חיילים חלוצים"), פעל לעלית ניצולי השואה לארץ־ישראל, גם בדרך בלתי ליגאלית. הוא עצמו עלה ארצה בשנת 1948 — והינו חבר קיבוץ עין השופט.

ב„עיר ויער במצור" מספר חולבסקי על חיים יהודיים בתקופת השואה, על הגיטו ב' ניסביז', על המרד בגיטו, על פעולתם של חברי תנועות נוער חלוציות, על הבריחה ל' יער וצמיחתם של אנשי־נשק במלחמה האנ־טית נגד הגרמנים... פרקים אוטוביוגרפיים — ופרקים בביוגרפיה של דור לוחמים יהו־דיים.

חולבסקי מתגלה בספר זה כבעל יכולת סי־פורית — בלי שיפנין יומרות ספרותיות. הוא מעלה זכרונות, מתאר מצבים, מספר על הב־פתחות היסטוריות, על מציאות כלליה שהיא גם פרטית מאד — הדברים נמסרים בסדר כרונולוגי, בטון שקט־תיאורי, היודע תמיד, כמדומה, לכבוש את הזעקה המושפלת עד עפר. הזעקה אמנם קיימת — אך אין היא מונעת את החלטתם הנחושה של צעירים יהו־דיים לנסות להישאר בחיים תוך מאבק ושמי־רה על קיומה־קומה. אופייני לראייתו של ה' מחבר ולדרך כתיבתו הוא תיאור „מינוריו" של משפחה ביער, בין מבצע למבצע ובין קרב לקרב: „היחידה היהודית המתארגנת והתר־חבה. הגיעו אליה יחידים מיערות הסביבה, שהתרוצצו עד כה בדרכים. על ידה, בברתק כמה מאות מטרים „התיישבה" משפחה יהודית שברחה מגרודנו: הנפח הירשל שקלאר, אשתו, חותנתו הזקנה ושלושת ילדיו הקטנים. היתה זאת אתחלתא למחנה משפחתי... הנפח ובני משפחתו, יהודים צנועים, שקטים וחב־בים. פשטות וטוב היו נסוכים עליהם. הם קיבלו את הגורל תוך הכנעה, הכנעה שאין בה יאוש, דבר שהפליא רבים. כוח בלתי מצוי של הסתגלות לתנאי מקום וחיים היה בהם. מצוקות היער לא הצמידו אותם במבו־כה, אלא בחורה פנימית מאופקת כאשר שלא נתנה אותותיה מבחוץ. כמולכת שיקול־דעת עם אומץ עמידה הכרעה מבוגרת. בעקשנות רבה נאבקה משפחה זו על קיומה וצמדה ב' כך".

טון כתיבה זה, השקט המאופק, כמו מכל על הקריאה בספר, מגביר את רושם המהימ־נות של הדברים. כעיד בדרך התגייה המכימי על החומר, ממנו קורצו לוחמים.

*

ספר אחר על לוחמים יהודים בשנות השו־אה, המוקדש למלחמתם של יהודי ליטא ב' נאצים, הוא „לוחמים ועומדים על נפשם", מפרי עטו של ד"ר דב לוין — המצטיין אותו בראש וראשונה היא קפדנותו של מחקר. ה' ספר מבוסס על עבודה מחקר בשם „השת־תפות יהודי ליטא במלחמה בגרמנים במלח־מת העולם השניה", שהוגשה בשנת תשי"ל לאוניברסיטה העברית בירושלים לשם קבלת תואר דוקטור בפילוסופיה. אותו מחקר זיכה את המחבר בפרס לספרות צבאית ע"ש יצחק שדה, שנת תשל"ב.

את נושא מחקרו פותח ד"ר דב לוין על רקע היסטורי כללי ויהודי. הוא פותח בסקי־רה תכביתית על ליטא, מיקומה ותולדותיה, וכן בסקירת הרקע למצבם של יהודי ליטא ערב מלחמת העולם השניה: תולדותיהם, ה' סטאטוס המדיני־אזרחי שלהם, תרבותם הלאו־מית ועוד. ובהמשך — משאלות כלליות יותר: כגון השתלשות בריה המועצות על ליטא ו' הסובייטיזציה של הארץ, יהודי ליטא בין הס־תגלות להתנגדות למשטר הסובייטי, הפלישה הנאצית, הקמת הרזידנציה הליטאית והחיילים היהודים בה, הוא עובר לסוגיות מיהודות: מעמדם להלכה ולמעשה של החיילים היהו־דים, המפלגה הקומוניסטית והחיילים היהודים, מוסיפים לאומיים בחיי היום־יום שלהם ועוד. פרקים שלמים מוקדשים בספר למצבם של יהודי ליטא בגיטאות ובמחנות העבודה, לתנו־עת המרי היהודית בגיטאות וילנא וקובנא ו' במקומות אחרים, ללחימה ביערות ההשתתפו־בות במערכה הפרטיזנית.

החומר העובדתי שבספר הוא היסטוריה חיה ורוסטת, בבחינת עבר קרוב כל־כך, שאפשר לגעת בו ביד.

לא …־מנת …דת

מאת

צביה גרנות

…ילדה שלא נסמר" מאת גלילה …פדר, הוצאת מלוא בפ"מ, ת"א, …

…עיסים שלושה נערים צעירים, המוצ־… עבבם לפתע בעיצומה של המלחמה … של שמה כבוס, אשר יום קודם לכן … ביתם? ההרגשה הראשונה הפוקדה … יא, שזה לא יכול להיות. לא יכול … כאלוהים הוציא אותי מרוסיה כדי … יהודי כאן, ברמת הגולן, באש הסורית … הר השנה, עולה חדש מרוסיה. לא … ות שעלינו לכאן ועשינו מקום זה … כדי לשוב ולרדת כמנו — מהרהר … לאחת המכפשות הראשונות שעלו … גולן לאחר מלחמת ששת הימים. לא … ות שכל זה הוא אביתי — הושב … נער הל־אביבי שנקלע למקום ב…

…אב, במרוצת השעות בודשות הארו… בה ההבוברה עליהם, כהגבהה ב… כיה הדת ההוהבה: זהו ביתם, הם … בקים זה לעולם. הכרה זו מלווה … אורך כל הסיפור, היא אשר נוסכת … האומץ להמחיק מעבר נוכח איכות … המדבע „ביתי" איננו עוד רק מושב … דירה בה שבי הורים, אלא הרבה … ה. בית הוא קרקע בחות לרגלים … בבזל, ביה הוא קשר שלא הזמן הוא … ישע ויכולו לנהלנו.

… הנערים בספרה של גלילה רון־פדר … בה. יכ־ייבים קבוצות שיבות בצי־… לן, גיבור הספר, הוא בן למשפחה אשר פונתה בזמנו מבית הערבה. הקשר אל הארץ שכתב בדמו, הוא מבטא במסירות לכל בעלי־חיים, לכל פרח ולכל חפץ בקיבוץ. אורי הוא עולה חדש מרוסיה. זכר פלישה המשטרה והשאיות הסובייטיות לבית הוריו רודף אותו. מאז שחר נעוריו מתבטאת לדידו זכותו לחיות בארץ אבותיו במאבק עקשני, והוא איננו נרתע משום מבחן כדי לשמור על זכות זאת. דני בא מה„שמנת" של תל־אביב. הוא איננו גיבור. ההפגזות, הדם והרוח הסכנה גורמים לו להלם. אך גם הוא בין הנשארים, ולו רק כדי שיהיה לו במה להת־רברב לפני חבריו.

אין זה סיפור גבורה במובן הרגיל. הי־שארותם של הנערים במקום לאחר פינויו ביום הראשון של מלחמת יום הכיפורים איננו מעשה ראציונאלי, ואף הם עצמם מתקשים למצוא לכך הסבר. וזהו סיפור גבורתם של אלה החיים כל הזמן ליד הגבול, „על ה' כוונת" של הרובים הסורים; אלה שאינם עסוקים בחיפוש הסבר ראציונאלי לישיבתם שם; אלה הרואים בעצם המעשה הזה את הגשמת תמצית הקשר של עם ישראל אל ארץ ישראל.

*

הילדים בספרה של גלילה רון־פדר הם יל־דים רגילים ונורמליים. הם מצחקים, הם מת־קוטטים ומקנטרים זה את זה, הם מתרברבים, הם מתמהדים, הם מדברים בשפתם של ילדים. רגישותם וקרבתם הרוחנית של הסו־פרת לילדים ניכרת היטב בדרך שבה היא מתארת את רגשותיהם ומחשבותיהם.

לעומת זאת, כאשר לא הילדים הם הנושא אלא העלילה עצמה, משתנה הסגנון והופך להיות יבש, בלתי ספרותי ולעתים אף רשלני. הדבר בולט ברגעים הדרמטיים ביותר. דוקא אז, כאשר הארועים צריכים לרתק את הקורא, נבלע המתח בנגד שלל של ויכוח שמנהלים הילדים ביניהם.

יתר על כן, הסיפור תלוש מרקע הארועים שמתוכו צמח. קצה לפעלה משנה לאחר מל־חמת יום־הכיפורים. עדיין זכור לכל קורא מה אירע. אולם ספר איננו נכתב לשנה אחת בלבד. בעוד חמש או עשר שנים עלול הספר להחוויר בלבו של הקורא הצעיר סימני שאלה רבים: מדוע פרצה מלחמת יום־הכיפורים הד־מלחמות שלפניה, מדוע אין שלום עם שכנינו, מדוע חשובים כל כך אותם ישובים בודדים על הרמה, מה היה המצב קודם, כאשר רמת־הגולן לא היתה בידינו? נגיעה קלה בכל אלה היתה עושה את הסיפור הטוב, המלמד והאינפורמטיבי גם לשלם יותר.

על מוסר יהודי

ב„בעריבי" (יום ששי, כ"ד אדר, תשל"ה) במדור: ספרות, אמנות ובקורת פורסמה רשימת־ביקורת על ספרם של פרופסור שלמה גיורא שהם וד"ר גיורא רהב — קרימינולוגיה (הוצאת שוקן, תשל"ה). מחבר הרשימה, מר שאול הון, מתרעם על שהמחברים הנכבדים מבעטים בספרם, שנושאו הפשיעה, להביא הקבלות מעולם המחשבה המוסר של היהדות, אלא צר לציין כי, כמדומה, נכשל המבקר עצמו בשתי טעויות.

א) מר הון מתרעם על כך ששני המחברים הנכבדים הנ"ל בדונם בהתאבדות והבביאם את פרשת יהודה איש קריות כדוגמה לתגו־בתה המוסרה של החברה למעשה ההתאבדות, אינם מסתמכים קודם כל על חז"ל „שראו את ההתאבדות כדחוף של שבצוף". ומר הון ממשיך ומצטט מאמר חז"ל להוכחת דבריו: „אין אדם מאבד עצמו לדעת, אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות". הנורה היא שמאמר כזה אינו מצוי כלל בדברי חז"ל. נראה, שמר הון „בלבל את היוצרות", ומאמרם של חז"ל „אין אדם חוטא, אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות" (מסכת סוטה, א; ב') הוכזר לו מ' גירסא דינקותא, נתחלף לו באותו „מאמר" על ההתאבדות. חז"ל לא ראו את המתאבד כמשוגע ומשום כך, דוקא משום כך, נוהגים בו בכל חומר הדין. אילו ראו בו חז"ל במתאבד „שוטה" (משוגע) כלל לא היו רד־אים בו בן עבריין, ולא היה כאן מקום למצוי הדין בכל הנוגע למנהגי אבלות.

אמנם מוצא אתה, שכמה מן הפוסקים המאוחרים קובעים, שאם יש מקום לקבוע כי ההתאבדות לא באה מתוך צלילות הדעת — אין שום מנהג ממנהגי האבלות בכל ביטום אליו. (עיין: שולחן ערוך, פתחי תשובה ליורה דעה, ס' שמ"ה; וראה, האנציקלופדיה העברית, כרך ט"ו, עמ' 388).

ב) מר הון מציין, כי כותבים בגלגולי ה' עתשין מספרים המחברים כי באתיקה (יוון) הקדומה היה הרוצח מוצא אל מחוץ לחוק, והוא מוסיף ואומר „אף כאן חסרה הקבלה לחוק היהודי, שלא הוציא את הרוצח מחוץ לחוק, אלא הועיד לו כמה ערי מקלט לנוס אליהן ולהציל את נפשו. מתבקשת העצמה ההערה שהמוסר היהודי גדול ועמוק משמוסר היוני".

אין לנו ספק, שהמוסר היהודי „גדול ו' עמוק" מהמוסר היוני, אלא שעם כל חיבתנו והצרכתנו למוסר היהודי עלינו להתחשב בא־מת, האמת היא, כי מקומות מקלט נהגו גם אצל עמים אחרים. עדויות לכך כימי קדם מצויות בידינו ממצרים, סוריה, יון ושבעי שלפני האיסלם (ראה, אנציקלופדיה מקראית, כרך ו', ערך: ערי מקלט, עמודים 387—389) ועל כגון דא אפשר לומר בפאראפראזה: חביבה עלי תורת ישראל והערצת בעיני מס־שכת ישראל ומתאאר אנוכי בתורה של ה' יהדות — אבל האמת גדולה בעיני מכולן.

שרגא פירשטמן חיפה

קוראים מגיבים

שאול הון משיב:

נראה שמר פירשטמן לא ירד למלוא עומקה של הבעיה. שהוא מביא מהאנציקלופדיה ה' עברית בדבר ההתאבדות. נאמר שם במפורש, שכמה מן הפוסקים המאוחרים קבעו שאם יש מקום להניח שהתאבדותו של אדם לא באה מתוך צלילות הדעת אין מבטלים את מנהגי האבלות כלפיו. משמע, יש הבחנה ברורה בין המתאבד בדעה צלולה לבין הת־אבדות בדעה שאינה צלולה, כגון זו ש' ציינתי: שאדם מאבד עצמו לדעת מתוך שנכנסה בו רוח שטות.

לגבי מתאבד בדעה צלולה מוסיפים הפוס־קים ואומרים ש„אין מתעסקים עמו" (שמחות ב א'). כלומר, אין מקיימים כלפיו מנהגי אבלות. ואילו לגבי מתאבד בדעה שאינה צלולה („רוח שטות") אין מבטלים מנהגי אבלות.

את הערותי בבקורת על הספר (קרימינולו־גיה — מאת פרופ' ש.ג. שהם וד"ר ג. רהב) ציינתי לא להארת חשיבותו ועמקותו של המוסר היהודי, שבמרוצת הדורות קמו לו סניגורים טובים וגדולים כמבי. כוונתי היתה לציין כי ספר חשוב כזה, הכוגש בלשון ה' עברית לקורא העברי בארץ ישראל, ראוי ש' יקוף לא רק מה שיש בתורות עמים אחרים, אלא יכיל גם במקצת מחקר השואתי: מה יש גם במקורותינו שלנו על אותן בעיות. לכן השוויתי בין היחס לרוצח בעגגת ב' אתיקה שביוון הקדומה ובין ההלכה היהו־דית. לא נגבנתי לפרשת ערי המקלט לשמה, שהרי היו בהאי ערי מקלט גם בבהה ארצות שמר פירשטמן אינו מזכיר.

הדיבור הבלתי נחשב

(סוף מעמוד 35)

פתיחת הפואמה הזדרז להגיע אל עיר ההרגה, כדי ליטול על עצמו שליחות, את הנוראה ב' שליחויות שיכולה ליפול בחלקו של יוצר — את שליחות האלם: „יחלו לבכם צרתם — ואהה אל תחליבה. / תצמד הצרה לדורות — צרה לא נספדה ——— / וצל עב עברתך המלוך ביום רעם ובצעקי".

*

יחזקאל וביאליק השפיעו על הציבור בימיהם לא רק משום שהיו יוצרים גדולים, כי אחרת היו מצליחים להשפיע אך ורק בכח שאמרו; הם השפיעו כל כך משום שנתקיים קשר היחד בין היוצר לבין הקוראים בדור ההוא, עד כדי כך שגם לשתיקתם היתה תהודה. אולם כיום הנתוק הינו כה גדול עד כי הדיבור נעשה בלתי נחשב האלם — בלתי־אפשרי. משום כך נשא כל מעבר התחיה של ועידת אגודת הסופרים העבריים בכינוסם הכ"ז אופי מגוחך והפליא. גם העידוד המפורש לסופרים, להפ־גין את נוכחותם במציאות הלא־ספרותית, שהושמעה בפרב זה פה אחד, וגם נימה ה' הסתייגות ההגמוניסטית הצינית של א. ב. יהושע מנקודת מצורבית כזו קודם לבדיקה האמצעים (כשר לשבי, תיש מידה ובוסר ועוד), נשאו אופי גרוטסקי לחלוטין. דומה כשבה מכולם במעמד התגיינו מצבה הנואש של הספרות העברית והצבה הכזבה של הסו־פר בחברה הישראלית.

ועידות הסופרים העבריים כבר הפכו לשמ־דבר בציבור. עתונאים מוזמנים אליהן אך ורק כדי לדלות מהן איזה סיפור פיקנטי על התכתשות בין אנשי־רוח, ובאין סיפור „מע־שי", תולשים הם איזה משפט פרובוקאטיבי מתוך הקשרו ומציגים את תוכנו כביטוי ל' רוח השורה בועידה. גם היפגעותם של סו־פרים מנסילה חלק בועידה איננה משפרת את מצבו של הסופר בחברה. היא אך מחזקת את התחושה, שמצטרפת מהקסבה לגאומים ולדיון שבעבעותיו: שמדובר בציבור מפוחד, מסוכסך, מבולבל והלוש.

דומה שאת הרושם הזה בעיקר צריך ציבור הסופרים לעקור מתודעתה של אגודת הסופ־רים ועידותיה. כדי שלדיבור של הסופר ה' עברי תהיה איזו חשיבות וכדי שגם לשתיקתו יהיה הד של ממש, צריך ללכד תחילה את הכוחות היוצרים סביב המטרות המשותפות, ורק אחר־כך יהיה טעם להתנצחות על הדר־כים השונות להשגתן של המטרות הללו.

קיימות שלוש מטרות בהווייה הישראלית ה' יהודית, שהן מנקי מציאותו הלא־ספרותית של הסופר העברי, הבסיס להתלכדותו באגודת הסופרים העבריים: א. הזהות הלאומית הצב־מית, היהודית. ב. נסיון ההיאחזות המתחדש של העם היהודי בהולדתו ההיסטורית — ה' ציונות. ג. המולדת הארץ ישראלית.

אני יודע שעל המוסכם אין טעם להרבות בדיבור, ועל כן גולשים אנו עד מהרה אל הדרכים שבמחלוקת, ואעפ"כ מראה הסופרים הנזעקים בהצא אל בימת ועידתם, שכילותיהם כיורות באויר לריק, מעלה בדעתי תמיד את תשובתו הנבונה של „אדם מישראל" ההודי לאותו יהודי שנתקנא בו וביקש ללכת בדרכיו, כדי להיות „יהודי כשר באמת": „אל תתק־נא בי. אני הצלוב צריך אני לכל מיני עצות והתחבולות, ואתה, ברוך השם, בלי כל התחבולה יהודי כשר אתה...".

בדומה לתשובה זו, הגיעה השעה שהסופ־רים יכירו בכך, כי נוכחותם במציאות הלא־ספרותית היא כה מצוררת, שצריך להבבו מעל בימת ועידתם את המטרות המשותפות, מאשר להפוך בימה זו שדה להתנצחות על דרכים פוליטיות וגישות חברתיות הנתוכות בפולמוס. אם ציבור הקוראים בחברה זו ישו־כנע שסופריו מוכנים ליטול את חלקם במכשי־בותיה הקשים של האומה להשלים את ה' גאולה (ובכך ניתן לשכנעו ע"י הידוק האמון של ציבור זה בסופרים בכעבשה של אחדות) — יהיה מסוגל גם כל סופר להתייצב כיחיד במציאות הלא־ספרותית מתוך אחריות אישית ועם אמונת־הלב. הדיבור יהיה אז נחשב, וגם לשתיקה תהיה אז משמעות.

בין השורות

* שירים של חהל הלפר, הם בתוך ספרה „תת ימים ואחרים", העומד להופיע בקירוב בהוצאת הקיבוץ המאוחד.

* משה ורפל, איש קיבוץ עין שמר, פרסם דברי־ספרות וביקורת, וכן ספרים אחדים.

תיקון טעות

לצערנו נפלה טעות בשמה של המשוררת אבדה עפיר, בהדפס שירה ה„רחוקה" בגליון ערב אחרון של פסח.

הננו מתנצלים בזה בפני המשוררת וציבור הקוראים.

הוצאת ספ… / חיים שוארצבום / …קור ישראל ו… / …ית ואיסלאם / …פקלורית הפולקלו… / יצחק בן… ליד הכותל / יהודה יצחק מילין צוהר לתיבה / …ספרי אייל, שוראנו…

هكذا من الأصل

אמנות

שני אוספי־אמנות

מאת
רחל אנגל

זמן האביב הוא כנראה גם זמן איוורור לאוספי־אמנות. שתיים מן הגלריות הידועות בתל־אביב מזמינות את קהל שוחרי־האמנות לבוא ולזון עיניהם בעשרות יצירות רבות־ערך אשר, כמו יין ישן נושן, משתבחות והולכות בכורצת הזמן. עתה, משהוצאו ממחשכי הגנזים, תלוו על פני קירות הגלריות, תריהן מקרינות על סביבן אור של חג.

אוסף גורדון

הכוונה בעיקר לגלריה גורדון, שם אתה מוצא היום תערוכת־אוסף יפה להפליא. ה־ תערוכה מצטיינת במבנה קומפוזיציוני שקול וכאוזן עד שהיא עצמה נראית כיצירה אחת גדולה, עשירת התרחשויות — כתמי־צבע זוהרים, ובוערים, הנתמכים על ידי כתמי־צבע בולטים, ואוספים, מובלטים על ידם מצד אחד, מעומעמים ומושקטים על ידם, מן הצד האחר.

אקוורלים מוקדמים מאד של זריצקי הם בבחינת ציור־נוף פיגורטיבי שנשא בקרבו כבר אז (בשנים 1923 — 1924) את זרע ההפשטה: ים של גביעי־צבע ציבעים; חפר־נת־שוק, כפי הנראה, שדמויות האדם שבה (יהודי בעל פיאות, חובש מגבעת שחורה רחבת תיתורה, ובדואים, וכבים כורחיות). הדמויות היו (חבור, פה ושם) אינן כמר־פיעות על התבנית בתוכן הפיגורטיבי, אלא בעיקר הצבע שהן מוסיפות לקומפוזיציה. אקוורל אחר של זריצקי — קטע של נוף־עצים, בגוונים־כחול רהבים, צרי־תנופה, — נולד גם הוא באותו זמן, 1924.

משנים 1935, 1936 נגיעות אליו? תמר נוהיד של סטימצקי באוסף זה — פורטרט אשה, צבעי שמן על נייר, ודיוקן גבר — ריכוז מפתיע של מרכזי לבנה — כפי שלא הכיתוהו, ובצירה, צירו־שכן של נוף, כמוכר־חוביב מאד, שנעה לידה 1938. — בציביונו של הקצב החוזר של התפתחות הציור על זרכיו ונגבותיו בעבורי הבאה שלנו, ירידה על הצופה כמו דיה שלווה וכרגוע, כשמביאים לפניו כאותם הציורים ה„היסטריים", ילידי ראשית המאה. עם כל ההתפכחות שבה היתה זו תקופה מתוחה ונהיבבת, בהשוואה אל סערת התמורות ההת־בלתי־פוסקות, הדילוגים המצבניים, הסרי־השתות, שבהם מצטיינת דרכה של האמנות בת־הרבע־הזה.

יש בתערוכה־אוסף זו גם קבוצת ציורים צעירים יותר, אלא שגם הם צרים מן המתו־גים־המתחדשים, וגם הם מביאים עליך כשהו בשלוה הקלאסיקה ההדרגית — רישום ה־צפורן המפורסם של אביגדור אריכא משנת 1955/1956, שכבר הוצג פעמים רבות, ובכל שאתה מביבה לראותו כן הולך הוא ומתעדן, תבונת נוף מזרחי שנצבה כמו על מסך של חלום הנתרקם במהותיהם של סיפורי אלף לילה ולילה, ותבונה ישנונית עשויה בטכניקה מעורבת בידי דני קרוון (1958), ושני ריעוד־ים מרהיבי עין שלו מאותה שנה. בד יפה מאד, צבעי שמן, קטנים, הרמוניים, מעשה ידי אריה ליבקין (1963) — אדום ושחור ותכול־אפור על רקע בד פשתן כהה. חם, בעומקם. אביגדור אריכא מיוצג כאן בכמה עבודות, למשל בד צבעי השמן הקטן, ה־קיפודי, פריט על פוטו, זרו קישוט; ויש עבודות בהתנה של אמנים כגון קופפרמן, מיכאל דרויקס, יאיר גרבוז, וכו'.

אוסף יודפת

התערוכה־אוסף בעלת אופי אחר — עכשווי יותר — היא התערוכה בגלריה יודפת. כאן אתה מוצא, למשל, נוף סימוטי של זריצקי, אבסטרקטי־לירי, בתכול הירקרק … והורדרד והלבן הזהבהב, ואחר … קומפוזיציה־צבע זו את הכול ים … של קצף גלים ושמש של אור … וכתום של שקיעה חריזה.

ציורים פסטלים קלילים של … מצויים כאן ובד של שטרייכמן — … בצבעי שמן בהירים (1970), … אבסטרקטית רבת שקיפות, אווירית; … זגה, משלו: אקוורל כבד־כהה של … 1966. — תמונות צבע של הנמשך … 3 או 4 שנים, ומשלו גם דף רישום … שחור־לבן, כמו התריס של חיה גדולה … מאד, ולכותלו וקכבי דמויות של … ושל חיה.

תערוכה זו הרכבה אינה יציבה, … הכוצגים בה יתחלפו בהרצת ימי התע־… אשר יתני הטעם ארוכים מן הרגיל. … ביקורי בתערוכה היו כיוצגים בה גם … סולפיוס, לואר ניקל, פייר אלשינסקי …

זריצקי — אקוורל — 1923—1924

פסל בנוף

מאת
יגאל צלמונה

תנוכתו של פסל הבטון המונומנטלי, יצי־רתו של מיכאל גרוס, בגן בוליבאר שבקרית היובל בירושלים מתעכבת כסיבות טכניות, אף כי הפסל ניצב על מכונו מזה חודשים מספר.

יצירת פיסול מונומנטלית כמוה כמבנה ארכיטקטוני. בין אם היא ממוקמת בטבע בין אם היא בעיר — עליה להיות סביבתית. אל לה להיות מסתפקת לעצמה ללא קשר עם הסובב אותה, כי אז היא הופכת לגוף זר, מגוחך או מטריד, מתגמדת על ידי האוביקי־טים המקיפים אותה או להיפך — מבטלת או מוחקת אותם. ואכן, אין לך דבר מגוחך יותר ומעורר רחמים כפסל המתעלם מן הנוף שבתוכו הוא נטוע וקורא להביט אך בו, להתפעל מחישוביו ומקסמיו.

האתגר שעמד בפני מיכאל גרוס היה קשה במיוחד בגלל מיקומו של הפסל שיצר — מול נופם המסעיר של הרי ירושלים. הפסל התמודד עם הנוף הזה באופן המחוכם ביותר — הוא פשוט משתמש בו לצרכיו. האמנם התמורים שאותם כנצל מיכאל גרוס ביצירתו הם: השמים וקו האופק, מתאריהם של ה־רים והגבעות שמסביב, העמק שלמרגלות הפסל, הבתים מאחוריו, אור השמש... ה־תוצאה איננה „פריכזיונה" פיסולית, אלא להיפך — זוהי מעין הערת־שוליים כאיזה והכרחית לנוף, קונטראפונקט ההופך את סכום־המראות שמסביבו לסימפוניה חזותית בעלת משמעות פלאסטית, לה הוא נותן את פירושו. אמרתי „הערת שוליים" — ולא לגנאי. עבן הכבוד שרוחש מיכאל גרוס ל־רכיבים הצורניים של הסביבה הוא בעוצמה הקורנת מן הפתרון הפיסולי שבחר בבני־עותו.

האומר צניעות — כאומר מסכות, פשטות של חומר: בטון מזוין, פשטות של צבע: הלבן העמום — איכות חזותית עקיבה למעשה מעבר לקשת הצבעים. פשטות של צורות: קשת הנשענת על ניצב ותו לא. את הקלפים המעטים הללו מורף האמן בחכמה ובמיומנות. הרכיבים השונים מסודרים באופן בזה שמשום זווית־ראיה אין הפסל משטמם או מציע מרקם צורות באנאלי. תמיד מדגיש אלמנט המתח. כך נעצרת התרוממות הקשת על ידי התעבות חלקו העליון של הניצב מבלי שתאבד האפקטיביות שבתחושת ה־פריצה אל העמק. כך אף הניצב הנו יותר מיותר מתוח מאשר צמוד משענת סטאטי. שליטה כזאת על רכיבים כה ספורים כות־נית בהבנה עמוקה של יחסי הצורות ובתכנון מדוקדק עד לסנטימטר של מידות וזוויות שיפוע.

הפסל הינו מיטאפורה של הכוחות הצו־רניים הפועלים בסביבה, והוא אף מנצח על תזמורת הכוחות הללו. הוא היוצר את ההקשרים ההכרחיים בין השמים — לקו־האופק — לצופה. הוא המקרב את ההרים הרחוקים, תוך גישור דמיוני על פני העמק הפרוש למרגלותיו, בעזרת תחושת הזינוק קדימה שהוא מעביר.

מכל נקודה, אף המרוחקת ביותר, שממנה נראה הפסל — מוכחת הצלחתו באירגון הנוף: הקשת חותרת בהר, במבט רחוק מן הצד, על קוי המתאר של הגבעות מסביב ו„מקפיצה" כאילו את הבתים שמאחוריה אל הנוף. כל סטיה של הצופה מסביב יוצרת צורות חדשות ומגלה הקשרים חדשים בנוף. כל שינוי תאורה מציג בשחק שונה של צללים וצורות, כך שלמעשה יש כאן עשרות פסלים שונים.

הפסל מקרב אותנו אל הנוף, עוזר לנו להרגיש אותו, להבינו, להאנישו — התגלמות של הומאניזם שורשי ובמניק. עוצמתו כה גדולה שאף פרטים כטרידים כמו הגדר ה־מגוגדרת חסרת־הטעם, המהדקת את הגן היפה אל הגבעה, או צמודי הפנסים הפוגעים בהיות ראיה מסייבות בשלפות הגראפית של המבנה — אין בהם כדי לגרוע ממנה.

לדעתי, יצירתו זו של מיכאל גרוס הינה אחד הפסלים המונומנטאליים הטובים המשו־כים ביותר שניצבו בארץ.

— * —

מיכאל גרוס מציג בספר אקוורלים מעניי־נים בגלריה „גידה" (רח' בלפור 9 בירו־שלים). שני אקוורלים לוריים, מעין נופים על גבול ההפשטה. בנויים מכבה כתמי צבע היוצרים מרקם קונטראפונקטלי מעניין. ה־אקוורלים האחרים מן התקופה האחרונה בנויים אף הם כמספר מועט של רכיבים: משטח צבע חוורור ולא־אחיד, המכסה חלק מן הדף הלבן ושניים־שלושה קווי צפרן ישרים, קווים בעלי איכויות שונות. רב גוניות זו של תכונות נמצאת במקור הדיא־לוג הפורה והלא־תמיד בין הרכיבים. גם כאן כמו בפסל שבקרית־היובל יש כוחם המחזיק את הנרובה ועשר שבעיני.

בהזדמנות זו עלי להמליץ על ביקור בגלי־ריה „גודא", שהינה גלריה חדשה יחסית ובה אוסף בעל איכות אמנותית גבוהה. ה־יצירות נבחרו במיומנות ובקפידה רבה. ה־גלריה מציגה בין השאר מיצירותיהם של סטימצקי, זריצקי, גוישטיין, מ. גרוס, טובה ברלינסקי, גרהמבארה, שוכל ועוד, ומתכונ־נת להציג תצוגה קטנה והושות מדי חודש.

פסלו של מיכאל גרוס בגן בוליבאר, קרית־היובל, ירושלים

ההסתדרות הציונית העולמית
דור ההמשך
חבורות קליטה

טיול אופניים – יום העצמאות

ביום העצמאות 16.4.75 יתקיים טיול אופניים ליערות בן־שמן והסביבה. מיועד למשפחות מבוגרים ונוער.
להשתתפות יש לשלוח דמי הרשמה בסך —.7 לירות בציון שם, כתובת וגיל, אל:
ת.ד. 339 כפר־סבא עבור „טיול אופניים יום העצמאות".

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה
ת.ד. 92 ירושלים

זה עתה הופיע

„לימוד פרשני התורה ודרכים להוראתם - ספר בראשית"

פרופ. נחמה ליבוביץ

ספר עזר למורה וללומד להבנת דברי הפרשנים ודרכיהם בפרשנות המקרא.
242 עמודים —.20 ל"י

„נתיבות" -

לחינוך ולתרבות תורניים בתפוצות, בעריכת ד"ר חיים חמיאל.
278 עמודים —.15 ל"י

בהוצאת המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה
להזמנה צרף נא המחאתך

הוצאת מסדה בע"מ
דרך ז'בוטינסקי 21, רמת־גן

ספרים חדשים

אסי פרבר
מהלך אלף שנה
„אתה ראית נסיכה קטנה כמצב מלכה / כמצב ... במצב בוכה / ואם תתן לה מצוה להרגעה / הא ... לשכב לשנה ארוכה..."
ספר שירים ראשון למשורר. בסידרה „ספריה ... לשירה".

יאירה גינוסר
אפרת ואפר
„היו לה האי דימויים אחרים של עתידה / ... כאיזה רכס, גבוה יותר, יציב כגבולי־ילדה ... את מציה למה לשאת כצרבה כפרית..."
ספר שירים ראשון למשוררת. בסידרה „ספריה ... לשירה".

יוסף דן
עיונים בספרות חסידי אשכנז
קובץ עיונים הבביא לקורא הכרר נוסף בספרותם של חסידי אשכנז, חומר סיפורי ועיוני, הנבצר בכתבי ... בספריות רבות. בעזרתם יקבל הקורא מושג רחב ... על תמונת עולמם של חסידי אשכנז, ותעמק ההבנה ... בתודתו של ר' יהודה החסיד, שכתביו העיוניים לא ... לראות אור דפוס עד עתה.

יוסף דן
הנכרי והמנדריין
עיונים בספרות זמננו
קובץ מסות בעניני הספרות העברית הכללית של ... האחרון, המסות דנות ביצירותיהם של סופרים ... בספרות העולם (פוקנר, קונראד, סארטר, ...) פרוסט ואחרים), בסופרים יהודים המתחבים ... (חיים פוטוק, הרמן ווק), ביצירותיהם של סופרים ... (כביאליק ועד א.ב. יהושע), ובחקר יצירתו של ...

צבי ארד
אם עוד תבוא
רומאן על חיי חלוצים, חיי הפרט והכלל, ... ושבריהם, הסיבות המביעיות להם.
יוצא לאור ב„ספריה בקורי בשיתוף עם אגודת ...

מאיר אוריין
מדרגות בעולמה של חסידות
קובץ חסידי אותנטי המשלב הגות חסידית ע"י ... הסידיים בקוריים שהצבעו בדרך הבסורה ... רואים אור לראשונה, והם משולבים בבסכה ... הכללית של תורת החסידות.
תוכר עזר מאלף למשכיל, למחנך ולמרצה, המגנו ... המתחיל, למבוהגב ולהכלבונ.
*
בסידרת מסד עם ישראל ומורשתו

בצל הסהר
תולדות ארץ ישראל בתקופת השלטון הממלכתי
ליקט והשלים: יוסף סוהם

המגילות הגנוזות
על המגילות, תיאורן וחקר המגילות
ליקט והשלים: רן אהרנזון

גטאות ומחנות ריכוז
ליקטה והשלימה: שרה גולנדסקי

מוסד ביאליק • ספרים חדשים

חיים וירשובסקי
שלושה פרקים בתולדות הקבלה הנוצרית
אבי הקבלה הנוצרית הוא הרוזן ג'ובאני פיקו דה לה מיראנדולה, מלומד ופילוסוף שהיה אחד האישים הבולטים בתולדות הרנסאנס האיטלקי. שלושה פרקי החיבור הזה, אף שהם נוגעים לפעמים בהגותו של פיקו בכללה, עיקר עניינם הקבלה הנוצרית.
לספר צורפו שני נספחים: על פירוש התיבה „בראשית" ועל „חכמה ובן אלוהים". —.10 ל"י
*
רן סיגד
אכסיסטנציאליזם
דיון מקיף בדרך המחשבה הפילוסופית, שעלתה במאה התשע־עשרה בהגותו של קירקגור והגיעה למקום מרכזי באמצע המאה העשרים, בעיקר במשנותיהם של היידגר וסארטר. —.32 ל"י
להשיג בבתי־המסחר לספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק, ת.ד. 92 ירושלים

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל
הופיע!
אדם במלחמה
מבחר פרקי שירה
ליקט וערך: אדיר כהן
מבחר דברי ספרות ושירה עברית על מערכות ישראל מימי המחתרות ועד לאחר מלחמת יום הכיפורים.
האדם הוא הקובע העיקרי של מהלך המלחמה ותוצאותיה.
האדם במלחמה, העומד במרכז קובץ זה, על התלבטויותיו, חוויותיו והחלטותיו — הוא אשר מבטיח את עצמאות ישראל ובטחונה.
מחיר הספר 24.50 ל"י
להשיג בחנויות ספרים, שקם ובבית ההוצאה לאור רחוב ב' 29, הקריה, תל־אביב.
הפצה לחנויות „ספרים לעם", רחוב יבנה 7 תל־אביב.
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל
* **שלושה ימי קרב**
סטפן גראייק
(מרד גיטו ורשה)
ספרית „תרמיל"
* **הנידון לחיים**
ק. צטניק
(רוח אושוויץ מרחפת בחלל)
* **פרשת חיים**
יצחק אדר
(מלחמת הפרטיזנים)
*
להשיג בחנויות ספרים ובבית ההוצאה רח' ב' 29 הקריה, ת"א טל. 210212.
הפצה לחנויות „ספרים לעם", רח' יבנה 7 ת"א.
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל
הופיע
מה„אוכראנה" עד ה„ק.ג.ב." השרות החשאי הרוסי
מאת ג. דיקון
מחיר 16.50 ל"י
להשיג בחנויות ספרים ובבית ההוצאה רח' ב' 29 הקריה ת"א טל. 210212.
הפצה לחנויות „ספרים לעם", רח' יבנה 7 ת"א.
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים
הופיעה מהדורה חדשה של הספרים
משפט אייכמן
* נאומי התביעה
א. נאום הפתיחה.
ב. נאום הסיכום של היועץ המשפטי לממשלה.
338 עמ' —.15
* עדויות
סיפוריהם של 106 עדים מישראל ומחוץ לה, המגוללים בעדויותיהם את פרשת השואה והגבורה.
שני כרכים, 1254 עמ' —.30
* פסק הדין
א. פסק הדין וגזר הדין.
ב. פסק הדין בערעור.
358 עמ' —.15
* הספרים מלווים בתצלומים ובמסמכים.
את הספרים ניתן להשיג בכל חנויות הספרים ובסוכנויות ההפצה הבאות:
* ירושלים: המגיר בינשטוק, רח' ... בין סנסורה, טל' 224808.
* חיפה: מדע, רח' הרצל 49, טל' 663694.
* ת"א: ספרים לעם, רח' יבנה 7, טל' ...
* באר־שבע: רודיק, רח' גרשון 25.
* וכן בשירותי ההפצה של פרסומי הממשלה, ... ב' מס' 29, הקריה, תל־אביב, טל' ...
ולהזמנות בכתב נא לצרף המחאה בסך 1 ... לכל ספר, כדמי משלוח.

להשכרה
במוסך דוד בפ"ת
1) **תחנת שירות סיכה/רחיצה**
2) **מסעדה**
ליד עץ הזית, קרית אריה, רח' שנקר טל. 919987.

בית המדרש לרבנים באמריקה
ירושלים
נוה שכטר (מאחורי מוזיאון ישראל, מול גבעת־רם)
פרשת השבוע והמדרש
קידוש והרצאה בשבת
א' באייר תשל"ה (12.4.75)
שחרית: בשעה 8.30
הרצאה: בשעה 10.30
ע"י פרופ' אברהם הולץ
הנושא:
השירה והדת
— נשמח לראותכם —

למכירה בהזדמנות
מפעל לאריגת סרטים ותוויות
מבוסס עם קליאנטורה גדולה.
פניה מוכנה לשלושה אריגה משפחתית.
לפנות לטל. 822761.

הנהג בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את **החייל**

למכירה
מוסד לחולים כרוניים
•
פתח־תקוה טלפון 910809

מלחמות ישראל - על בולים

פינת הבולאי

לקראת יום העצמאות ה־27 של ישראל שיחוג ביום ד' הקרוב נקדיש את מדורנו ה־בולאי למקומות בהם נערכו מלחמות ישראל לפי סדר הי־פעתם על הבולים.

„גאל ירושלים" הוא תוכן הבול שהופיע ב־16 בפברואר 1949 בערך של 250 פרוטות, צוייר על ידי האחים שמיר הוקדש לשחרור ירושלים מ־המצור במלחמת השחרור. ה־ציור על הבול מתאר את הדרכים העולות ירושלימה.

גאל ירושלים

מצודת יואב, בניין משטרה בריטי ליד הכפר הערבי גבי ישע שבהרי נפתלי, נקודה שחלשה על צומת דרכים ה־כיב בגליל העליון. כחות „הגנה" ניסו 3 פעמים לכב־שה, אך רק למחרת ההכרזה על הקמת המדינה, נכבשה בידי יחידת פלמ"ח. בשלוש התקפות נפלו 28 לוחמים ד־על שמם נקראה המצודה, מ־צודת כ"ח.

הקסטל בהרי ירושלים, ה־חולש על הכביש משער הגיא לירושלים. בהולך מבצע „נח־שון" לפריצת הדרך לירוש־לים נערכו קרבות כבדים על הר הקסטל עם הכנופיות ה־ערביות, ולאחר 10 ימי לחי־מה נכבש ההר בידי „הנב־נהי".

מצודת ישע והקסטל

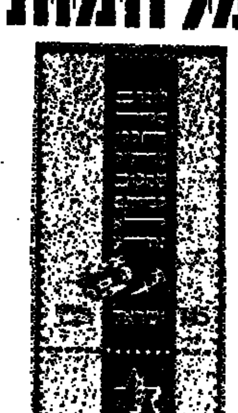

בול לזכר חללי צה"ל שמקום קבורתם לא נודע

המערבי ועמוד במערכות ק־שות נגד התקפות הכנופיות הערביות, עד שבמבצע „בן עמי" (13—15.5.48) שחרר הגליל המערבי כולו ואתו ה־מצודה. בצד המצודה מופיע פרח דם המכבים.

גשר על הירדן ליד קיבוץ גשר, על כביש אבין כאן טבריה, ומסביבו נערכו קר־בות קשים נגד צבאות ירד־ניים ועיראקיים שצרו על ה־מקום. מופיע על בול של 350 פרוטות. כן מופיע עליו פר־חי נרקיס. יש לזכור שחברי קיבוץ גשר מנעו את חדירת הפולשים עד ליום בו תפסו כוחות צה"ל את משלטי כאו־כב אל הווא הדיפו את ה־פולשים.

אניה עם דגל ישראלי על רקע מיצרי טיראן הנתול ה־מערבי ששוחרר בימי מלחמת שפת הימים מופיעים על 2 בולים שהונפקו ב־16 באוגוסט 1967 בערך של 80.40 אגורות וצוירו ע"י ג' רוטשילד ח. ליפמן.

הכשק דגניה א' שבעמק היר־דן ולצידו פרח הדגניה — מופיע על בול של 60 פר'. קבר של חייל והכתובת „ג־פל בקרבי" על רקע העיר צפת ולצידה פרח הכלנית מופיעים על בול של 110 פר'.

ב־5 במאי 1954 הונפקו 2 בולים, שגם הם צוירו ע"י א. וליש.

„יחיעם" מופיע על בול של 60 פרוטות המציג מצודת בדין ההרוסה, שבה התבצרו חברי קיבוץ יחיעם שבגליל

שערי ירושלים

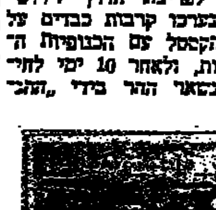

שער האריות

שני מקומות קרב אלה מו־פיעים על 2 בולים שהונפקו ב־9 באפריל 1951 בערך של 15, 40 פרוטות וצוירו בידי א. וליש. ב־29 באפריל 1952 הופיעו הבולים הבאים שצוי־רו ע"י א. וליש.

מרדכי שבו גבול רצועת עזה בה נערכו קרבות מכרי־עים עם המצרים במלחמת ה־שחרור, כופיעה על בול של 30 פרוטות. כן נראה על ה־בול מגדל־מים הרוס בחצר המשק, ולצידו פרח הדרדר.

כנק שנבצע על רקע

ירושלים העתיקה שוחררה במלחמת ששת הימים לאחר קרבות עקובים מדם.

ירושלים הבנויה כעיר ש־חוברה לה יחדיו הוא תוכנם של 5 בולים שהונפקו ב־21 באוגוסט 1968 בערך של 12, 15, 35, 40, 60 אג' המציגים את ירושלים העתיקה, על מסגדיה, כנסיותיה ומגדל דוד כשהיא מתחברת עם ירושלים החדשה.

„שער האריות" בירושלים מופיע על בול שהונפק ב־8 באוקטובר 1968 בערך של ל־רה אחת וצויר ע"י א. אדלר.

שער יפו, השער החדש, שער שכם, שער הורדוס מו־פיעים על 4 בולים שהונפקו ב־13 באפריל 1971 בערך של 15, 18, 35, 85 אגורות ו־צוירו על ידי א. ויסהוף. כן הופיעו בולים לציון שער האריות, שער הרחמים, שער האשפות ושער ציון.

החרמון שנכבש בימי מל־חמת ששת הימים מופיע על בול שהונפק ב־16 בינואר 1973 בערך של 45 אגורות וצויר על ידי רוטשילד וליפ־מן.

נציין את סקירתנו בבול מיוחד וטראגי בבינו בערך נקוב של 1.45 ל"י שהונפק לזכרם של חללי צה"ל שמקום קבורתם לא נודע. ראשונים שבהם הלוחמים אשר ירדו למצולות ים במלחמת ב־שורות הצבא הבריטי נגד ה־גרמנים; 140 נהגים של פ־לוגה הובלה 462 וכן כ"ג יורדי הסירה. במלחמת הקו־ממיות נהרגו עשרות לוחמים אשר נפלו באזורות שונות ומקום קבורתם לא נודע. ב־מלחמת ששת הימים ולאחריה גדל באופן ניכר מספר הנע־דרים עם הטבעתה של המש־חתת „אילת" שנפגעה מטילים מצריים וכן הצוללת המסתורי

מרדכי רוכב על סוס בשושן הבירה (שמאל) וכתר תורה על בולי אנטילים

יחיעם וגשר

של הצוללת „דקר". על להי־מים אלה נמנים גם טייסים ולוחמים שנפלו ונפגעו בעבר לקוי האויב ולא שבו. בבית הקברות הצבאי בהר הרצל נקבעה חלקה לנופלים שמקום קבורתם לא נודע. בחלקה זו הוקמו מצבות לזכרם, ואליה באים בני המשפחות להתייחד עם זכר יקיריהם.

מצבה יהודית בבית קברות על בולי האנטילים

פרטים מעניינים על הבול בערך של 15+7 סנט שהונ־פק באנטילים ההולנדיים ב־21 במארס המציג מצבה יהו־דית — נודעו לנו עתה. מדו־בר בבית־הקברות היהודי ה־עתיק „בית חיים" בעיר בל־נהיים בקיראסו, הקיים מ־שנת 1659 ונשארו בו כמה מצבות יהודיות שלמות. המצ־בה היא של מרדכי הוקיהו ה־מכונה גאמיאס דה קראסטו, שהיה אישיות יהודית בעל הספנה בקהילה היהודית ופו־חר מכובד ומפורסם בקיראסו ומת ב־5 במאי 1716. הציור על המצבה מציג קטע של הבכיסה התגינית לשושן ה־בירה של מרדכי הצדיק הרו־כב על סוסו של המלך אחשו־רוש המובל על ידי המן ה־רשע לאחר נצחון היהודים.

הבול השני בערך של 20+40 סנט מציג כתר תורה מעל לקישוט המופיע על הד־לת הבניין של המוזיאון ה־היסטורי היהודי בקירפרסטראט באנטילים.

אליעזר בן

תשבץ „מעריב" מס. 952

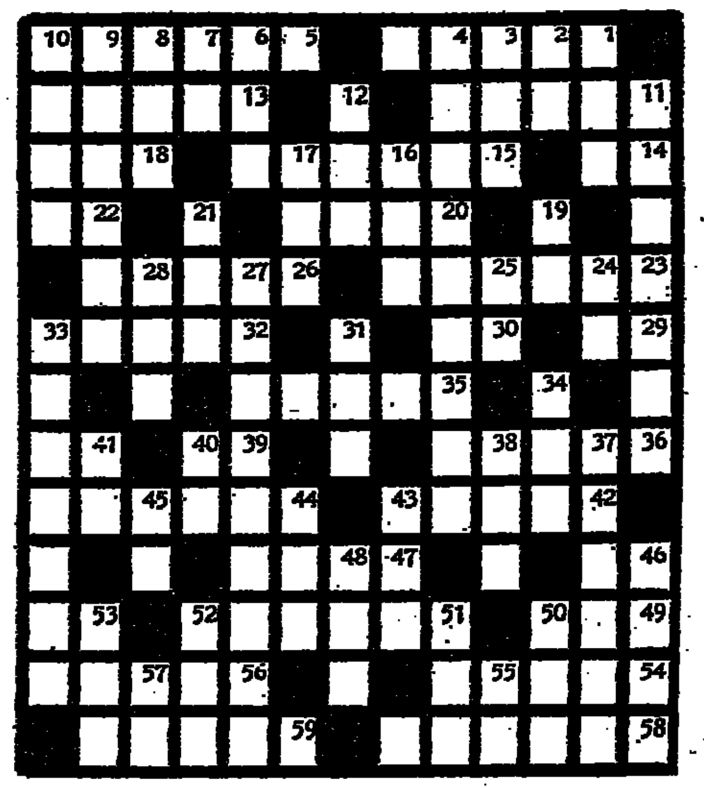

מאוזן: 1) אורתו של העורב, 5) על קיר טרק־לינו נרשם „מנא מנא הקל ופרסין", 11) תנת, 13) מודד עוצמת הרוח, 14) כלי באור, 15) השתפכות הנפש, 18) על ראשו בוער הכובע, 20) איקס, 22) מילת הסכמה בסדר הפוך, 23) נחת להורים, 26) ראשוני, 29) להבה, 30) הכחשה, 32) פעולות קרב, 35) מיתקן מצוי בעצרת־עם, 36) בכל צד, 39) ש־נון, 41) נערה, 42) גודלה, 44) אורזות, 46) אחורי הגוף, 47) בירת אקוודור, 49) כגרוגרת דרבי בדוק, 51) חשוך בכעפת, 53) תר־בינה, 54) כתפ־קי, 56) הלניזם, 58) אס־כנים, 59) פליאה.

מאונך: 1) שיר, 2) אך, 3) עולה כפס, 4) „שכאל דוחה ....", 6) מלת שאלה, 7) רוח רעה, 8) בד, 9) מים קרים, 10) כיכר, 11) „הגם שאול ...... ", 12) שמחה, 16) שק־ברכיים, למשל, 17) תבואה בשדה, 19) קנקן, 21) סבלה, 24) בגלגל בצק, 25) מרגיש, 27) מין קקטוסיה, 28) סיב, 31) אין לו רגליים, 33) התנבאות, 34) כתם, 37) עצוב, כועס ומדוכדך, 38) שעת האור, 40) רב, 41) בתוכו, 43) מחזור, 44) השכר שב„לוקש", 45) רוגע, 46) עצמותיו בולטות, 48) בן, 50) ה־הוא, 51) מלת תנאי, 52) אי באינדונזיה, 53) נהר באיטליה, 55) בעלה הראשון של אסתר — פרק רותח, 57) מלת זרה.

בואו חשבון [942]

ע צ ת
א מ ת
א ש י ה
מ י צ
ר מ ה ה
א מ ו ה מ ה

האלמרה: 24 1513 1086 413

4782

בפעולת כפל זו הוח־לפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האות־יות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את ה־אותיות והרי פיענחת אימרה של יהודה אל־חריזי.

סוד הגביע

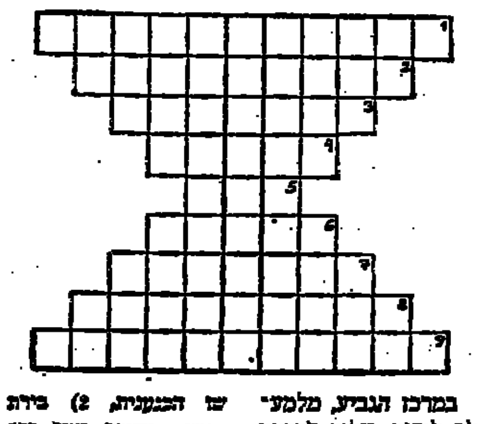

במרכז הגביע, מלמעלה למטה, עליך לרשום שם של סופר ומשורר אמריקני. אולם, שם זה יצטרף נכונה, אם קודם לכן יירשמו במאוזן מי־לים, בהתאם להגדרות, לפי התנאי הבא: בכל שורה מאוזנת יש לר־שום שני ערכים, כך ש־הערך הראשון יסתיים באות הראשונה של ה־ערך השני.

הגדרות: 1) הורה ב־ארכות; בן גדעון במלכ־שי הבנעניות, 2) בירת ספרד; בודק יוהדי ק־מן, 3) שמו של מלחין גרוכני (עם מששה בלי־בי); פרסם־הבאה שבק־ביה, 4) אבא של צרי הורה; האשה שההביאה את המרגלים ביריחו, 5) מלה־בקשה; ברא, 6) ה־נרצח הראשון; אריה, 7) יצירה ספרותית; חוזה, 8) שטף, זרם; אמרה של הנה, 9) סר־ען מרוסי — מכבר כאמריקה; עיר בספרד.

פתרונות החידונים הקודמים

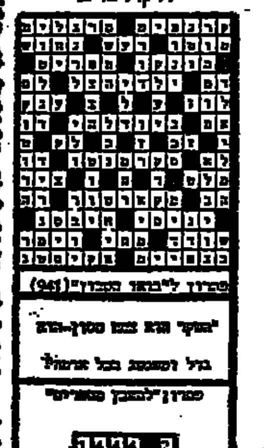

שלחו את הפתרונות ל־„מעריב" ת"א, ת.ד. 20044 צרפו את המספרים ד־ל... על גבי המעטפה „תשבץ מס' 952", „בואו חשבון (942)", „סוד הגביע". שלושים פרסים יוגרלו בין הפות־רים.

אברהם פלמן

לחץ סובייטי

שח מט

דרישתו המעמת של בו־בי פישר מתואר כאלוף העולם בשחמט, מופיעה ... גלים בעולם כולו. ... מקרה ראשון בהיסטוריה שאלוף העולם מוותר ... כתרו בנסיבות כאלה. ... מתגלים גם פרטים ... מכבש הלחץ שהפעילו ... הסובייטים כדי לרשת את ... ללא קרב.

... לתדציר קאמפומאנס, סגן ... פידיא וידיד האיגוד ... הפיני, יצא באשמות ... נגד הסובייטים על ... שפעילו מסע לחץ ללא תק־... כדי לקבל את ההחלטה ... להם. האשמותיו לא ... לתגובה של הסובייטים, ... הבהירו אותן והעידו ... להן שישקעו בלא ה־...

... אכפומאנס טען בגילוי ... שהסובייטים פעלו ב־... דרכים: לחץ אישי ... ראשי איגודי שחמט, „מ־שידול" גם באמצעות ... לוחמים סובייטים שנר־... למשימה זו ולבסוף גם ... גלויים בהתרסת אירו־... שחמט בינלאומיים. ראשי ... שחמט מארצות שו־... התמכו לשם כך בביוחד ... ששקווה (כרטיס הטיסה שו־... ע"י הסובייטים), כדי ל־... להם שם „שטיפת מוח". ... בריה"מ בנדינות שו־... פעלו „בצנורות הכקר־... אף שאין זה מכין ה־... שהשגרירים עוסקים ... בדרך כלל. אבל ה־... ראו בכך משימה ... לחזור ולהשיג בכל ... את „פינת הכתר" של ... העולמי, שנשמטה ... וברור שהם לא ראו ... להשיגה בנצחון של ... על בובי ליד הלוח.

... לבסוף גם לא בושו הסוב־... להפעיל לחץ גלוי וגם ... ברוחים: רבים ה־... שלהם יחרימו הנוד־... בכל ארץ שלא תצביע ... המדינות שעליהן הופ־... מכבש־הלחץ האדיר ה־... להסתכן. ההרכת אירועי ... בארצותיהן, בהימצאות ... רבי האכנים מבריה"מ מ־... בהם, היטול מתח־... אלו את משקלן הבינ־...

... כל סגנונן הלחץ הסובייטי ... ופעל היו מכוונים בעיקר ... נקודה אחת: להכשיל את ... בובי שאם יגיע הדו־... לתוצאה של 9:9 הוא ... האלוף העולמי יישאר ... לסובייטים היה ב־... שבובי לא ישחק אם לא ... דרישתו זו, התמורתם ... והקר התכוון לקבל ... מה שנבצר מהם ... על הלוח. כלומר, ל־... את בובי לכך שהוא ... כלל לקרב הכתר ... ויאשם הוא באי ציות ... פידיא — ולא הם. ... המחושב הניב פרי. ... לפי משיכת ה־... הסובייטים. גם ... היה עליהם ... של מכבש הלחץ ... כך נתקבלה התוצ־... הרצויה לסובייטים.

... מסתמנת טקטיקה ... שלהם, הכוונת להר־... את בובי מכלל שתיקה ... כלפיהם. הם מנסים ... להטיל בו שיקוצים ... שלא היה מוכן כלל ... ובלבד שיגיב ב־... כלפיהם. בהודעתו הרא־... לאחר ש„הוכתר" כ־... העולם, אמר קרפוב ש־... להתכודד עם בובי, אך ... כאלוף העולם ובובי רק ... לכתר. ועוד הוסיף ש־... יכתיב הפעם את תנאיו ...

... הימודית של בובי, ... היא בכך שביקש ... שינוי כבר בפעם ה־... שהוא צריך להגן על ... התגיון והגיגיה מ־... שיריבו הראשון צריך ... באותם תנאים ש־... עמד בהם לפני ... שנים, כשהתמודד עם ... רק לאחר מכן רשאי ... להציב תנאים חדשים. ... ותגובתו ואומיד הקש־... של בובי היו בעוכריו ... במעט אשם גם הוא ב־... שהתואר העולמי הוצג ... ביטים כעל מגש של כסף. ... נקודה נוספת מעה בובי, ... אם קובה בסיס ה־... ממספר קבוע של מש־... לכספר בלתי קבוע ... שהראשון יצבור 10 נצ־... אין הוא יכול לדרוש ... הנתון המתיחס לשיטה ... בוספניק יכול היה ... בהאבקו עם ברונ־... אף שהיה בנחיתות ... נקודה, משום שהוקרב ... במספר קבוע של כש־... הסיכון אז הוא ב־... שבמצב של 9:9 „עוקי" ... שיפסיד בקרב הבא — ... אלוף העולם או ירי־...

... ראה את מבקרת

ראותו שלו בלבד התעלם מהעובדה כי דרישתו מחייבת למעשה את יריבו לנצח ב־תוצאה של 10:8. אולם עתה כבר מאוחר לדון בכל זה. בובי שילם מחיר יקר על עק־שנותו וגם עולם השחמט שי־לם על כך ועוד ישלם הרבה זמן, משום שפרישתו של בובי ושליטתו של קרפוב מסמנים עידן יבש של טכ־ניקה בלבד ולא דמיון יוצר ונאותי בנוסח פישר וטל.

תוצאות גבוהות בליגה

הסיבוב השני במשחקי ה־ליגה הלאומית עמד בסימן תוצאות גבוהות של כמה ק־בוצות, וגם כמה הפתעות.

רמת־גן גברה 0.5:3.5 (2) על חפר/נהניה, שהופיעה עם 4 שחקנים. כנעני־אסלין ל־הערכה, נקודה לגרוס בשל אי הופעת יריבו, לב־הלמן תיקו, נקודה ללימור בשל אי הופעת יריבו, פנביאס־אלתי 0:1, כהנא־שיינהולד להערכה. (תוצאה אפשרית ב־סיכום — 2.5:3.5 לרמת־גן).

בת־ים — „הפועל" ירו־שלים 1:4 (1). ליברזון־גינס־בורגר 0:1, לדרמן־רוזנברג 0:1, גלזמן־שיין־דוד 0:1, זב־רסקי־מלין ופרגמן־ליברמן תיקו, גל־יהודיוב להערכה.

מרכז הנוער — „רובינ־שטיין" 1:4 (1). שמקוביץ־ריכטר להערכה, צ'רניאק־דזבקין תיקו, בירנבוים־דוד־קוב 0:1, קוסילוביץ־דוד 0:1, מנק־סלסין תיקו, קומאר־רובין 0:1.

„לסקר" ת"א — עירונית חיפה 2:4. קריידמן־אורי 0:1, מרס־הרשברג 0:1, בק־יעקב־גלבורד 0:1, הפסד ל־ברנסון נגד ברנסטוביצקי ב־של אי הופעה, בובבינדר־שטיין 1:0, בוביס־פפר 0:1.

אוניברסיטת ת"א לא הצלי־חה לגבור על „פלדקלייר" ר־סיכה 3:3. כגן־דשקוביץ 0:1, בלשן־דומניץ ואבנר־ציסקוב תיקו, גלפר־קליר 1:0, קלדור־בנק 0:1, עגור־פלט השפנין נגד „רשבסקי" נדחה ביום ד' שעבר לשל־שום.

החלה התחרות בלאס־פלמאס

התחרות המסורתית בלאס־פלמאס, בלאיים הקנריים, הח־לה עם 16 איש. ביניהם רבי האמנים פטרוסיאן וטל, כ־קינג, לרסן, הורט, ליובוביץ', פומאר ואנדרסון. לרסן ופט־רוסיאן סיימו בתיקו בסיבוב הראשון.

● דורטמונד: וסטרינן מר־ביל בתחרות כאן עם 7.5 מ־9, לאחר שגבר על סאבה, אחרי־אנגוב.

אקסוי בן 70

בשבת שעברה מלאו 70 שנה לאמן יצחק אלוני, ש־כבש בעבר כמה פעמים את אליפות הארץ והיה עשרות שנים משחקני הבכירים של ישראל. יחד עם עבודתו עורות הצ'רניאק תרם להעש־רת השחמט הישראלי הן ב־זירה הפנימית והן בזירה ה־בינלאומית. כה לחי!

● תל־אביב: ביום ג' בעוד 10 ימים תתחיל אלי־פות בית"ר „מיכל" בבית דבוטינסקי (קומה 7), בהש־תתפות 12 איש. המשחקים ייערכו בכל יום ג'. האגף לתרבות, נוער וספורט בעי־רית ת"א הקציב עשר שחמט למנצח.

סיום מהיר

בתחרות שנערכה באנגליה מטעם העתון „איבנינג סטנ־דארד" הגיעו שני מתחרים לסיום הבא:

לבן ניצל את מעמדו ה־

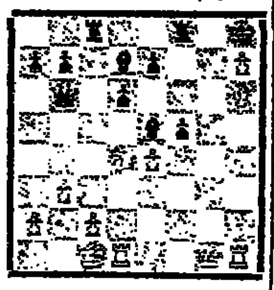

כלוא של המלך השחור כדי לכפות מט מהיר, תוך הפ־קרת מלכתו. הקרב נמשך: 25. צ"ד ר"ה, 26. צ"דx12 (כאיים ר"ה עם ב־8+) ר"ב2+, 27. פ"ר שחור נכ־נע.

שאול הון

WELLA 25 שנה בישראל

מועדון „הספר המעולה" ת"א
חברת „וולה" בישראל

לציון מלאות 25 שנה ל„וולה" בישראל
תיערך

תחרות מיס קולסטון

לבחירת התסרוקת הנאה ובעלת הגוון היפה ביותר
שתבוצע בצבעי „קולסטון" פלקטי החדשים

במוצ"ש, 3.5.75, בשעה 8.30 באולם הגדול של „הילטון" תל־אביב,
בהשתתפות טובי ספרי הנשים בישראל.

חברת „וולה" מעניקה לזוכים:
לספר: פרס ראשון 1,000 ל"י לדוגמנית: טיפול בשיער במשך שנה
פרס שני 500 • טיפול בשיער במשך ½ שנה
פרס שלישי 250 • טיפול בשיער במשך ¼ שנה

ישולבו עוד בתכנית הערב:
• הצגת תסרוקות האופנה החדישה ע"י ספרי נשים מת"א וחיפה
• תצוגת שמלות האופנה החדישה ע"י גדעון אובורסון

כרטיסים להשיג:
בת"א: במזכירות האגודות בעלי מלאכה אצל מר שפירא;
אצל רוטשטיין, רח' בני ברק 19; בר"ש למשרדים „ציון", דיזנגוף 117.
בחיפה: במזכירות ההתאגדות אצל מר שפירו; ק. ורשבסקי, שד' הכרמל 36.
בירושלים: ...
בבאר־שבע: „וולה" שיווק, רח' ...

לאור ההצלחה – נשק ריקתים לבלילי תמכורה.

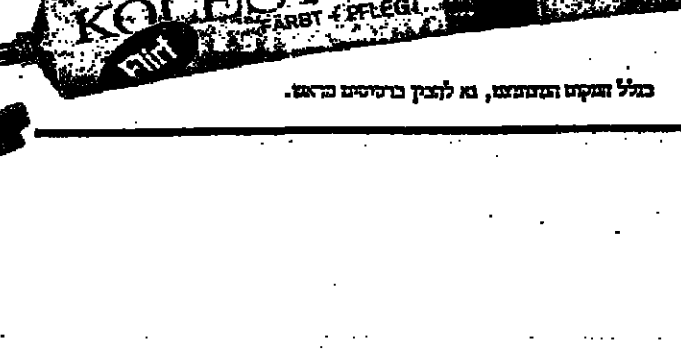

בכל המקום המבוקש, גא לקבל ברטיסים מראש.

100,000 דולאר למען פרוייקטים חדשניים

קרן אמריקנית קטנה מוכנה להקציב 100,000 דולאר לפרוייקטים חדשניים או נסיוניים.

נא לשלוח תמצית קצרה (דף עד 3 דפים) של הרעיונות עד 30 באפריל. ההשקעה בפרוייקטים יכולה לחיות מ־5000 דולאר עד 100,000 דולאר. הם צריכים לשקף צרכים שמרגישים בהם תושבי ישראל, ושיהיה בהם משום תרומה לטובתה הכללית של ישראל, ונחוץ בשביל הון־סיכון שאין להשיגו מן המקורות המקובלים.

פנה אל:
LEVINSON FOUNDATION,
95 State Street,
Springfield, Mass. 01103,
U.S.A.

ציוד בנין להשכרה

* עגורני צריח פוטין
* עגורני צריח ליבהר
* מכונות בטון

פרטים בשעות העבודה
טלפון 867085

חידון סמלים של מעריב נושא פרסים מס' 21

1. פרסום אומנון — סוכנות הפרסום אשר סימלה ופרסומיה קולעים למטרה.

2. משקה טעים ומרווה, מוצר במבחר גדול ומגוון של טעמים, מי שעושה חשבון שותה ...

3. רק לג'נרל אלקטריק יש: איכות, שירות, אורך חיים במוצרי בית חשמליים מפאר תוצרת ארה"ב. נציגים בלעדיים בישראל — ג'נרל מהנדסי קירור החשמל בע"מ, הרצליה, אזור התעשיה.

4. המפעל הידוע לשימורי בשר, נקניק ומעדני בשר אחרים, שתוצרתו זכתה גם השנה במקום הראשון בסקר אל דעת הקהל. ריכרד לוי, חולון, ההסתדרות 197.

5. משקה היוקרה טעים להפליא — סימן ההיכר של הטוב ביותר...

6. ... בעצמו מכבס. אבקת כביסה מהמכניות מתוצרת בית חרושת „יצהר".

7. סקלה — ריהוט עם אישיות. מתוצרת מפעלי ברקנה, נוה־צבי (ע"י רמלה).

8. המכונית האנגלית ה־מפורסמת ביותר בעולם. מכונית שכולה יתרונות.

9. „אלכסי" — חברה מס' 1 בישראל בייצור, תכנון ועיצוב מטבחי ... אביזרים מעולים לרכב, המותאמים להפליא לתנאי מכוניות רבות. אלכס אודגיאל — למאור מושלם במכוניתך. רח' היצירה 18 ר"ג.

10. זה נהדר — זה יצהר. יצהר — הרשת שמנים ישראליות בע"מ.

11. ... זה פירמה, בית חרושת לרהיטי עץ ומתכת.

12. סנו — סבון השנה ברמה בינלאומית, פאר מעבדות התמרוקים של „יצהר".

13. ארגון ספורט שבוארגן 1 למאי יערוך את המינוס הי10 שלו, הגדול ביותר שנערך אי־פעם בישראל.

14. סלון ידוע ללבוש שטוקוט: „אצלנו כל כלה מלכה" — המעניק שמלות חופה מפוארות, תסרוקות, מניקור, פדיקור וכל צרכי הכלה. ת"א, בן־יהודה 64.

15. תבן ... לגבר סודות מחוזים לגבר מתוצרת בית החרושת „יצהר".

16. זוטי הקוצרן הגדול באירופה המייצר מכונות כביסה, מקררים, מדיחי כלים ועוד. סיסמת חיבר אנים בישראל: „מיחו ה־מחזיק בשיא ן" היבואנים הבלעדיים: זראל בע"מ, רח' גבורי ישראל 81 ת"א.

17. המוצר המהפכני החדש של „יצהר". שמן ללא שמן, ללא קלוריות לטיגון, אפיה, בישול תלייה.

18. פאר תוצרת תנורי ה־אפיה והבישול, מיוצר באחד מבתי־החרושת המעולים באירופה. תא מיוחד לגריל ותא נוח לאפיה. 2 תאי איכסון, 4 להבות גז + 2 פלטות חשמל. מופץ ע"י ישראמיל מפיצי MIELE בישראל.

19. מועדון לילה ידוע ביפו, המגיש מדי ערב תכנית אמנותית עשירה עם אמנים מחו"ל בשילוב אמנים ישראליים.

20. המרכז הגדול לרהיטים בסגנונות בינלאומיים. רח' ז'בוטינסקי 22, ר"ג.

21. המכוניות השוודיות שהפתיעו את העולם בדגמים החדשים 244, 245, הנחשבות למכוניות ביותר בעולם. הסוכנים בישראל: „מאיר", חברה למכוניות ומשאיות בע"מ, רח' קרליבך 23 ת"א.

22. מלון גני שולמית באשקלון, פאר מלונות הדרום (4 כוכבים) בו ניתן לבלות חופשה נעימה, בבריכת השחיה ובאולמי הספורט.

23. בית האופנה לריהוט מהדרין (2100 מ"ר של תצוגה) — אבן גבירול 30, ת"א.

24. במ.ו. — המכונית בעלות איכות, בטיחות ויוקרה בדגמים החדשים 1802 אוטומטי, 518 4 דלתות. היבואנים: רכב נוך בע"מ ת"א, רח' נורים 6.

25. חברת הבניה החזקה הבונה: דירות רווחות, וילות וקוטג'ים, דירות לזוגות צעירים ובנייני ציבור — על .... אפשר לסמוך.

26. „אנו משתדלים יותר" זוהי סיסמת החברה הבינלאומית להשכרת רכב פרטי ומסחרי.

27. פאר תוצרת תנורי ה־אפיה והבישול, מיוצר באחד מבתי־החרושת המעולים באירופה. תא מיוחד לגריל ותא נוח לאפיה. 2 תאי איכסון, 4 להבות גז + 2 פלטות חשמל. מופץ ע"י ישראמיל מפיצי MIELE בישראל.

28. המכונית אשר 80% מנפחה מוקדשים ל־5 נוסעים ומטענם, בעלת מנוע של 903 סמ"ק. והנעה קדמית. המכונית העממית של „פיאט" — במחיר של 38,980.— ל"י.

29. בגדי־הים והחוף המקוריים ביותר אשר זכו להצלחה בינלאומית, נשים ידועות בארץ ובעולם נהנות ממערכות הלבוש האופנתיות וביניהן גב' ננסי קיסינגר.

כיצד להשתתף בחידון הסמלים

בעמוד זה מופיעה קבוצת הגדרות המותאימה לסמלים למטה אך לא בסדר הנכון. כל אשר עליך לעשות כדי להשתתף בחידון, הוא להתאים את מספר ההגדרה למספר הסמל ולציין זאת בטופס המתפרסם היום בעמוד 2 ולשלוח לת.ד. 20241 ת"א. ככל שתרבה במשלוח טופסי פתרונות יגדלו סיכוייך לזכות. כל טופס יש להכניס ולשלוח במעטפה נפרדת.

(עובדי „מעריב", משפחותיהם וכל הקשורים בחידון אינם רשאים להשתתף).

בהצלחה!

30. שפע בדים אופנתיים באיכות בינלאומית ובמחירי בית החרושת, תמצאו בחנויות הבדים של ב'.... ל'......: בירושלים: המפעל, גבעת שאול ב', בתל־אביב: דיזנגוף 75, ובקרוב גם ברמת־גן.

31. המכונית המשפחתית של „פיאט" בעלת 4 דלתות, מנוע 1100 סמ"ק או 1300 סמ"ק, בדגמים: סלון • ספיישל • סטיישן • קופה.

32. קצנשטיין־אדלר יצרני ציוד בקרה ופיקוח חשמל. שילוב של ציוד מעולה וביצוע מושלם. ת"א, דרך פ"ת 37.

33. פאר תוצרת תנורי ה־אפיה והבישול, מיוצר באחד מבתי־החרושת המעולים באירופה. תא מיוחד לגריל ותא נוח לאפיה. 2 תאי איכסון, 4 להבות גז + 2 פלטות חשמל. מופץ ע"י ישראמיל מפיצי MIELE בישראל.

34. מכונית היוקרה המרווחת של „פיאט" בנפח מנוע של 1600 סמ"ק או 1800 סמ"ק — הילוכים רגילים או אוטומטיים.

35. 4 נורים — שם דבר בעולם הריהוט, שילוב של איכות עלית, יחס אישי, דגמים מרהיבים, ו־34 שנות מסורת של חדשנות, טעם טוב וביצוע מושלם ואלגנטי בן־יהודה 124 תל־אביב.

36. פאר תוצרת תנורי ה־אפיה והבישול, מיוצר באחד מבתי־החרושת המעולים באירופה. תא מיוחד לגריל ותא נוח לאפיה. 2 תאי איכסון; 4 להבות גז + 2 פלטות חשמל. מופץ ע"י ישראמיל מפיצי MIELE בישראל.

37. פשלון — סמל הטיב העליון, מבחר עשיר של גרביונים, תחתונים ופיג'מות, באיכות מעולה ובעיצובי יוקרה בלעדיים. לאשה, לגבר ולילד.

38. אמביל — המפיצים בישראל למנועיים „מרקורי", מנועי „סלגוי" ומכשירי „סימונזי" אמביל בע"מ, ת"א, השרון 4.

39. מועדון לילה מפורסם בחיפה, בהנהלת אלי צבי־אלי, המגיש כל ערב תכנית אמנותית מגוונת. חיפה, רח' יוסף 47.

40. „דסה" — החברה המבצעת עיבוד נתונים במחשב „בורוז" והמקיימת קורסים לתכנון ותכנות מחשבים ברמה מקצועית גבוהה. דסה מיכון בע"מ, רח' המסגר 60 ת"א.

41. המכונים האמריקאים להשכלה בכתב — מקצועות מגוונים בשיטה אמריקאית מהפכנית. למד בביתך בזמנך הפנוי.

42. קץ בלי קשקשים עם תכשירי ZP11 של „רבלון" לחיסול מוחלט של קשקשי השיער. שמפו, מייצב ומעצב.

43. גלידות משובחות יותר וטעימות יותר להנאת כל המשפחה.

44. שירותי־מחשב מתוחכמים ע"י צוות מהנדסי ייצור ושיטות, תכנון ובקרת פרוייקטים (פ.ר.ט), עיבודים מדעיים, סקרים, הנחיה, מחסנים, בנקאות, הנה"ח, משכורות ועוד. אי.סי.אס. בע"מ — טלפונים: 735106, 720636.

45. חדשות הספורט — עתון הספורט היומי של ישראל.

46. אטלס — המשקה הקל הממריץ והמרענן. אטלס — בעל טעם ואיכות. אטלס — במבחר טעמים: אורנג'דה, קולה, לימון, פומ', מנטה וסודה. אטלס — יותר־משקה־יותר־טוב. גם בבקבוק משפחתי.

47. מכונת התפירה העולמית שתעשה אותך אומנית יפה ותחסוך לך הרבה זמן וכסף. „פפאף — והשמלה גמורה". להשיג אצל הסוכנים הבלעדיים ל. טאובה בע"מ, תל־אביב, לילנבלום 15, טל. 54231, כלבו שלום ובכל החנויות.

48. סמל המגן המלווה את מוצרי היוקרה של „תדיראן": מקררים, טלויזיות, מזגנים, מערכות סטריאו, רדיו למכוניות וסוללות. תדיראן שיווק ושירותים, קרליבך 27 ת"א.

חידון זה הוא האחרון בסידרה

כל הפתרונות שיגיעו ל„מעריב" עד ליום ג' 22.4.75 ישתתפו גם בהגרלת הביניים האחרונה.

התאריך האחרון למשלוח טפסי השתתפות הוא יום ד' 30.4.

הפרס הראשי: מכונית Alfasud

כולל מסים

מכונית היוקרה מתוצרת מפעלי Alfa Romeo

רחבה במידות * מרשימה בביצועים * עשירה בהשגים

מקרר 400 מקרר טוב — תדיראן

מכונת כביסה פילקו — PHILCO

טלויזיה פילקו — PHILCO

מזגן אויר אלקטרה MEP 100

פילקו SUPER - 20 — PHILCO

כרטיס טיסה ת"א - רומא - ת"א באחד ממטוסי אל על — מתנת „מעריב"

RAND ראנד — תנור ראנד 806

אופקל

מכונת תפירה מרדיקס 293 — MARDIX

רים — RIM

Dimplex

שטיח ארבל

רדיו למכוניות — תדיראן

ברזמן

עד 50,000 ל"י

פרסי ביניים שבועיים

1.
2. FIAT 132
3. רסקו RASSCO
4.
5.
6.
7. ורדו אינטרנשיונל VERDOU INTERNATIONAL
8. BMW
9. ZANUSSI
10. NUR GAS
11. AVIS
12.
13. GE
14. GOTTEX
15. דירום
16.
17. טרופי
18. כליף
19. I.C.S
20. ביונס - ג'מבו
21. Fashlon
22. FIAT 127
23.
24.
25. אמביל
26. אל־שמן
27. NUR GAS
28. ממ
29.
30.
31. NUR GAS
32. DATA
33. אלכס
34. MORRIS
35.
36. FIAT 128
37. NUR GAS
38. אמבר
39. LEVY
40.
41. פרימה
42. VOLVO
43.
44. חדשות הספורט
45.
46.
47.
48. PFAFF פפאף

هكذا من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאקסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

בית הספר למסחר
פיטמן
בפקוח משרד החנוך
ת"א, רח' בלפור 38

נמשכת ההרשמה לכתות בוקר ט', י', י"א
כתות לגומרי בי"ס יסודי
כתות מיוחדות לגומרי 5, 6, תיכון
פקידות, מזכירות, ממכר, חשבונאות, מיכון
בחינות בגרות
שכר לימוד מודרג ממשלתי • תעודות גמר ממשלתיות
תלמידי כתות ט' משוחררים משכר למוד
שעות המשרד: 12—8 לפנה"צ, 6—5 אחה"צ

משרד העבודה / משרד החנוך
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

המכללה הטכנולוגית
באר־שבע

מודיעה על
הרשמת תלמידים חדשים לשנה"ל תשל"ו
במגמות:

הנדסאות וטכנאות
יום/ערב

* מכונות * כימיה
* חומרים * בנין
* מחשבים * אלקטרוניקה
* חשמל * ארכיטקטורה

- קדם הנדסאות — יום וערב
- מדריכים מוסמכים — יום וערב
- מורים טכניים — ערב בלבד
- מורים הנדסאים — ערב בלבד

תנאי הקבלה

הנדסאים וטכנאים
מתקבלים בוגרי/ות י"ב כיתות של בתי־ספר מקצועיים 4 שנתיים, בעלי תעודת בגרות או בעלי השכלה מקבילה.

הכנה להנדסאות וטכנאות
מתקבלים בוגרי/ות של י"א כיתות.

* פרסי לימוד והלוואות
א. במכללה קיימת קרן לפרסי לימוד ע"ש המדבן יוסף רבינוביץ ז"ל.
ב. בלימודי יום ינתנו הלוואות בתנאים טובים כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית.

פרטים והרשמה במכללה
בימים א'—ה' בין השעות: 13.00—8.00 ובין השעות: 20.00—17.00.
ביום ו' אין קבלת קהל.

ת.ד. 45, רח' בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע

שרד העבודה · משרד החינוך והתרבות · אורט ישראל
מכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

משכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ו
מכללות הטכנולוגיות של „אורט"
לימודי יום וערב

מכללת „אורט" ירושלים:
רח' הנביאים 42, טל': 225919, 233675. לימודי ערב לתואר הנדסאי.
מקצועות: אלקטרוניקה, בנין ואדריכלות, מכונות.
" : מדריכים מוסמכים, הנדסאים להוראה.

מכללת „יד־סינגלובסקי":
בי"ש הטייסים 28, ת"א, טל': 761480. לימודי יום וערב.
מקצועות: אלקטרוניקה, חשמל, מכונות, תעשיה ומינהל, הנדסה רפואית, לימודי יום לתואר הנדסאי.
" : אלקטרוניקה לתואר הנדסאי וטכנאי, לימודי ערב.
" : מדריכים מוסמכים, טכנאים מוסמכים להוראה והדרכה והנדסאים להוראה, לימודי ערב.

מכללת „אורט" גבעתיים:
רחוב גולומב 15, טל': 729795, 729105. לימודי יום וערב.
מקצועות: בנין, אדריכלות, מכונות, אוטומציה, קירור ומיזוג אויר, לימודי המחשב, לתואר הנדסאי לימודי יום.
" : בנין ואדריכלות, לימודי המחשב, לימודי ערב לתואר הנדסאי.
" : מכונות, קירור ומיזוג אויר, אוטומציה, לתואר טכנאי, לימודי ערב.

מכללת „אורט" נתניה:
אזור התעשיה החדש. טל': 22922, 23244. לימודי יום וערב.
מקצועות: אלקטרוניקה, מכונות, חשמל, מיכשור ובקרה, לתואר הנדסאי, לימודי יום.
" : קדם הנדסאים, בלימודי ערב.

בית ספר „אורט" להנדסאים כפר־סבא:
יד משטרת כפר־סבא, טל': 052-31557. לימודי יום וערב.
מקצועות: הנדסאות הסביבה (אקולוגיה), לתואר הנדסאי, לימודי יום.
" : מכונות, חשמל, לתואר טכנאי, לימודי יום וערב.

בי"ס „אורט" לטכנאים ת"א:
רח' שפע טל, טל': 269360, 264292. לימודי יום וערב.
מקצועות: אלקטרוניקה, חשמל, מכונות, בנין ויוצר, לתואר טכנאי.

בי"ס „אורט" בקרית־ביאליק:
שד' הגליל, טל': 727724. לימודי ערב.
מקצוע: מכונות, לתואר טכנאי.

בי"ס „אורט" לטכנאים אשדוד:
בית הספר הימי אורט, גבעת המגדלור, טל': 21256. לימודי ערב.
מקצוע: אלקטרוניקה, לתואר טכנאי.

תנאי קבלה:
בעלי תעודת בגרות או בוגרי י"ב כיתות בית־ספר מקצועי (מסמ"ר א').

פרטים והרשמה: במשרדי המכללות ובתי הספר.

למד בביתך בהתכתבות

20% הנחה, לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעונין בקורס ____
שם ____
כתובת ____ טל. ____
11.4 מע.

המכונים הבריטיים – המוסד הותיק והמנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל. הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם ממובחרי כוחות ההוראה בארץ.

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית – שיפור הסגנון
13. עברית – שיפור הלשון והבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

בגרות ומוקדמות
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה"ח למתחילים 2. קורס כללי בהנה"ח 3. חשבונאות למתקדמים 4. הנה"ח סוג 1 5. הנה"ח סוג 2 6. הנה"ח סוג 3 7. מנהלי חשבונות מדופלמים 8. ראיית חשבון 9. תמחיר 10. ארגון וניהול עסקים 11. קורספונדנציה מסחרית בעברית 12. פקידות ומזכירות כללית 13. סחור פיננסי 14. תורת הכלכלה והמשק

אלקטרוניקה – בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלויזיה

טכנאות
1. שרטוט טכני־בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

המכונים הבריטיים · THE BRITISH INSTITUTES · להשתלמות בכתב
115 קורסים לבחירתך · 125,000 בוגרים · 37 שנות נסיון

משרדי ייעוץ והרשמה:
• תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624162
• חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
• ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות ההרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

למד בביתך בגרות ומוקדמות

אם אתה שואף להצליח בבחינות הבגרות והמוקדמות וללמוד בכתב בצורה רצינית ותחת פיקוח בהתאם לתכניות הלימוד של משרד החינוך, אנו נסייע בידך להגשים את שאיפתך. באפשרותך להיבחן במועדים הנוחים לך.

לרשות הלומדים יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכללה העברית להשתלמות בכתב.

מגמות נוספות לבחירתך:
1. אנגלית ושפות אחרות
2. הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
3. אלקטרוניקה — בניית מכשיר רדיו ואזעקה
4. הנה"ח ומדעי המסחר
5. טכנאות
6. גרפיקה וציור
7. עתונאות ויחסי ציבור
8. פסיכולוגיה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל ה־מדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 ת"א

מעונין בקורס ____
שם ____
כתובת ____
טל' ____
11.4 מע. (2)

המכללה העברית להשתלמות בכתב

המכונים הבריטיים
תל אביב, שד' רוטשילד 93 טל' 624162
חיפה, נורדאו 30 טל' 667040
ירושלים, ההסתדרות 22 טל' 224769
שעות ההרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

משרד העבודה
האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית
מחוז חיפה והצפון

ההסתדרות הכללית
של העובדים העבריים בא"י
מועצת הפועלות
המדור להכשרה ולהשתלמות מקצועית

„מזור"
ביה"ס לחובשים ומקצועות עזר רפואיים

החלה ההרשמה
לשנה"ל תשל"ו במגמות:

★ מכונאות שיניים ★ ממפלות (מיסוד)
★ צילום ★ קונדיטוריה

מתקבלים בוגרי כתה ט'

• פרטים והרשמה בביה"ס, רח' צה"ל 14, קרית אליעזר (בית המרכז הקהילתי) בין השעות 08.00—15.00.

בית ספר תעשייתי קמ"ג

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ו (1975/76)

מתקבלים: מסיימי כתה ט' או בוגרי כתה י' מקצועית, המעונינים להשתלב בתעשיה עתירת מדע כבעלי מקצוע מעולים.

משך הלימודים: שלוש שנים בנושאים עיוניים ובנושאים מעשיים.
אין פנימיה בביה"ס.

מקצועות הלימוד: מסגרות מכניות, ויסות אוטומטי, חשמלי (כולל בנ"מ), אחזקת מתקנים מיכניים.

לבוגרים, שיעמדו בהצלחה במבחנים הממשלתיים, זכות כניסה לבי"ס לטכנאים/הנדסאים. התלמידים מקבלים שכר בתנאים לנוער לומד.

הרשמה ותאום מידע:
- במשרד העבודה בבאר־שבע (חדר 63)
- בבתי הספר אצל היועצים והמנהלים
- בבי"ס התעשייתי קמ"ג, ת.ד. 9001 באר־שבע או טלפון 057/78211 קו פנימי 274.

קריה למחקר גרעיני - נגב

משרד העבודה - האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית
מחוז באר־שבע והנגב

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י / המרכז לתרבות ולחינוך

מישלב
בית ספר ערב לאכסטרנים
נפתחות כיתות ערב ובוקר למבוגרים

כיתות בוקר
למבוגרים בתל־אביב ובחיפה
הקורס מיועד: לאחיות, עצמאים, מדריכי נוער, אנשי כוחות הבטחון, משוחררי צה"ל, עקרות בית ולעובדים במשמרות.

כיתות ערב
נמשכת ההרשמה לכיתות ערב
בכל סניפי מישלב

פרטים והרשמה:
תל־אביב: מישלב, רח' ויצמן 53, טל. 263185, 10—1, 17—19.
חיפה: רח' הגליה 45, בת גלים, טל. 520797, 8—11, 16—19.

ההרשמה לסניפי מישלב בשעות 5—7 אחה"צ
ירושלים: בי"ס כי"ח, רח' כי"ח
חולון: בי"ס רביבים, רח' הסוכר
צפת: בי"ס ממלכתי צ', רח' הפלמ"ח
נס־ציונה: מועצת פועלי נס־ציונה
טבריה: עירית טבריה
נצרת: מועצת פועלי נצרת
רעננה: מועצת פועלי רעננה
בקעת אונו: בי"ס אור לטף
אור עקיבא: בי"ס רוטשילד
בית שאן: הספריה העירונית בית שאן

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות · · · רדיו ואלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות

האם אתה מתענין בגראפיקה? האם אתה רוצה ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סמוך עלינו! בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יכתוב בביתך את סגנונך ותתאמן למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
"המכונים האמריקאים להשכלה בכתב",
ת.ד. 28124 תל־אביב, למסי 77.
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמה כישורי למקצוע הגראפיקה.
שם .... (ג)
כתובת .... טל. ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

תיכון לחשבונאות ומינהל - רמת גן

בפיקוח והכרת משרד החינוך והתרבות

תושבי רמת־גן, בני־ברק קרית־אונו והסביבה

נמשכת ההרשמה לכיתות ט', י' ו־י"א

מסלולים - במקצועי תיכון, מקצועי רגיל, במקצועי מעשי

מגמות -

חשבונאות: מיכון, בנקאות ביטוח*

מינהל: מזכירות/תיירות*

- מחשבים I.B.M. ,NATIONAL

כתות ט' פטורות משכר הלימוד, כתות י'—י"ב שכר לימוד מדורג.

- בחינות בגרות פנימיות
- בחינות גמר מקצועיות
- סיווג מקצועי מוכר

רמת־גן, רח' שפירא 4 פינת ארלוזורוב 83 ע"י ככר עלית טלפון 731459.

שעות המשרד: בין השעות 8—12 בבוקר ובין 5—7 בערב. אוטובוסים: 40, 42, 51, 54, 59, 60, 61, 64, 68, 69.

* כהכנה להמשך לימודים בכיתה י"א, ו"ב.

בגרות + מקצוע

למד תכנות IBM בביתך בזמנך הפנוי!

אנו נכשירך כמתכנת IBM בביתך בזמנך הפנוי. תודות לשיטה האמריקאית המהפכנית המתאימה לכל אחד - למדו עשרות אלפי גברים ונשים בעולם כולו את מקצוע התכנות בביתם.
המכונים האמריקאים יציידו אותך בידע הדרוש, ישלחו אליך את חמרי העזר השונים, ויריצו את תכניותיך דרך מחשב IBM 360 העומד לרשות המוסד. לימוד שלוש שפות תכנות, אסמבלר, קובול, ר.פ.ג.י.

לקבלת פרוספקט חינם כולל מבחן פסיכוטכני עצמי להתאמה מקצועית, גזור ושלח במעטפה אל: המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 תל־אביב למסי 7

השם: .... גיל: ......
כתובת: .... טל.: ......
משלח יד: .... סיימתי כתה: ......

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב
I.T.S. INTERNATIONAL TECHNICAL SCHOOL

למדי מקצוע

ב־3 חדשים

במקום מגוריך - בכל הארץ

נקבנות

בשיטת IBM

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרי טוב יותר. לאחר שנכשירך תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד
בוקר · צהרים · ערב
לפי בחירה

קורס כתבניות חינם למעונינות

· תעודת הסמכה ·

פרטים והרשמה במשרדי
"המכון להכשרה מקצועית"
בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

תל־אביב רח' כלנית 7 פינת אלנבי
ירושלים רח' אגריפס 8 ...
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 16
רחובות רח' יעקב 3
חיפה רח' בלפור 17 ...
רמלה רח' הרצל 9
חולון רח' סוקולוב 48 ...
פתח־תקוה רח' בלפור 14
באר שבע רח' הנרייטה סולד 16 ...

מזכירות ופקידות

נפתחים קורסי בוקר וערב חדשים [17.4]

ברצונך להרויח משכרת גבוהה?!
בואי ללמוד בבית ספר "שרותל"
להיות מזכירה או פקידה

בזמן קצר תלמדי קורס יסודי הכולל: משרדאות, הכתבות, אמצעי תקשורת, כתבנות, נוהלי עבודה, חשבונאות וכו'. ● הרצאות בנושאי שפה וחוץ ומומחים ומיוחדים בתערוכות המכון משרדי הזרזי, ההרשמה מסתיימת

שרותל

תל־אביב, רח' דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף)
תל־אביב, אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 615314
רמת־גן, רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רבה) טל. 724335
ירושלים, מרדכי בן הלל 10 (פנת בן יהודה) טל. 232748

כל מה שרצית לדעת על:

1. קבלת תואר אקדמי מוכר של .B.A., B.Sc אוניברסיטת לונדון
* בביתך, בזמנך הפנוי

2. השתלמות אקדמית נוספת לבעלי תואר אקדמי
* בביתך, בזמנך הפנוי

3. תעודת בגרות ללא בחינה במתימטיקה 4 מקצועות בלבד
* בביתך, בזמנך הפנוי

פנה לנציגות WOLSEY HALL-OXFORD בישראל טל. 247295 לקבלת פרטים נוספים וידיעון חינם, או מלא ושלח את התלוש:

WOLSEY HALL-OXFORD
רחוב בר־כוכבא 28, תל־אביב
(ע"י כיכר דיזנגוף) ת. ד. 11030
נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי) בנושא: 1, 2, 3.
(סמן בעיגול את המתאים)
שם מלא וכתובת: ....

האוניברסיטה העברית בירושלים

שנת היובל תרפ"ה—תשכ"ה
המחלקה למינהל תלמידים — המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים
לשנת הלימודים תשל"ו
ללימודי "מוסמך" ותעודה

רישום המועמדים לשנת הלימודים תשל"ו ללימודים לקראת התואר "מוסמך" וללימודי תעודה, יסתיים ביום ו', כ"ב באלול תשל"ה (29.8.75) — פרט לתחומי לימודים להם צויין תאריך שונה.

מתקבלות בקשות לפקולטות / בתי־הספר:

הפקולטה למדעי הרוח
לימודי תעודה בתרגום כתבי מדע ותעודת הוראה לבתיה"ס התיכוניים — הרישום הסתיים
ביה"ס לחינוך — סיום הרישום 30.6.75

הפקולטה למדעי החברה
החוג לפסיכולוגיה — הרישום הסתיים
החוג לקומוניקציה — סיום הרישום ...6.75

ביה"ס למינהל עסקים*

הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע

ביה"ס למדע שמושי וטכנולוגיה

הפקולטה לחקלאות

הפקולטה למשפטים

המכון לקרימינולוגיה

ביה"ס לספרנות ולארכיונאות
סיום הרישום 30.6.75

ביה"ס לעבודה סוציאלית
לימודי מוסמך ברווחה ובעבודה סוציאלית; המרכז להכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים — סיום הרישום 31.10.75

הפקולטה לרפואה
מדעי הרפואה הבסיסיים
נוירוביולוגיה
בריאות הציבור
תעודה באופתלמולוגיה

ביה"ס לרוקחות

המעוניינים ירשמו במשרד לקבלת תלמידים, טפסי הרשמה וה"מדריך להלמיד החדש" ניתן לרכוש תמורת 8 ל"י (ע"י פניה אישית או בכתב) ב"אקדמון", גבעת רם ירושלים 91 999, ת.ד. 41, ירושלים.
ללא צרוף המחאה על הסך הנ"ל לא ישלחו הטפסים והמדריך; חיילים בשירות חובה יקבלו את הטפסים והמדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.
המועמדים ימציאו גליונות ציונים למזכירות הפקולטה אליה הם מבקשים להתקבל (מועמדים לפקולטה למדעי החברה מתבקשים להמציא את גליונות הציונים ב־3 עותקים).
מועמדים לפקולטות: מדעי הטבע, מדעי הרפואה, רוקחות, ספרנות וארכיונאות ועבודה סוציאלית — חייבים לפנות לפקולטה לשם ייעוץ מוקדם וקבלת טפסי הרשמה.
בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל ירשמו במשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים.
בוגרי האוניברסיטה העברית בירושלים המבקשים להמשיך לימודיהם באותה הפקולטה, ירשמו במזכירות הפקולטה.

* המועמדים ללימודי מוסמך במינהל עסקים חייבים לעמוד בבחינת ATGSB ("מבחן פרינסטון") הנערכת במרכז לתרבות ארה"ב בתאריך 12 ביולי 1975. בדבר פרטים והרשמה יש לפנות למרכז לתרבות ארה"ב (רח' הירקון 71, תל־אביב) לא יאוחר מיום 30 באפריל 1975.

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

בית ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים

מודיע על הרשמה לשנת הלימודים תשל"ו

לקראת תואר הנדסאי

[illegible]

- ✱ פיסיקה/אלקטרו־אופטיקה
- ✱ אלקטרוניקה ומכ"ם
- ✱ מדעי המחשב

[illegible]

[illegible]

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות למזכירות האקדמאית של בית הספר, ת.ד. 16031 ירושלים, טל. 02-531161, 02-534127.

ההרשמה לחיילים: בלשכה להכוונת חיילים משוחררים, רחוב אבן גבירול 76, תל־אביב.

הנהלת חשבונות

נפתחים קורסים חדשים

הנה"ח למתחילים ולמתקדמים (1+2)	בקר	17.4 —
הנה"ח למתחילים ולמתקדמים (1+2)	ערב	17.4 —
הנהלת חשבונות למתקדמים (2)	ערב	14.4 —
הנהלת חשבונות למשתלמים (3)	ערב	17.4 —
הנהלת חשבונות — הכנה לאוניברסיטה	ערב	14.4 —

שרותל

תל־אביב רחוב דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 615314
רמת־גן רחוב ז'בוטינסקי 54 (מול רבה) טל. 724335
ירושלים מרדכי בן הלל 10 (פנת בן יהודה) טל. 232748

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל ע"ש שנקר

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ו

מגמות הלימוד:

א. טכנולוגיה טקסטילית
התמחויות ומקצועות יסוד:
1. כימיה טקסטילית. צביעה, אשפרה והדפסה
2. טכנולוגיה של סריגה, אריגה וטוויה
3. הנדסה. אלקטרוניקה, חשמל, מערכות בקרה
4. בקורת איכות
5. תכנון וארגון מפעלים
6. מדעי הניהול

ב. ניהול תעשייתי
התמחויות ומקצועות יסוד:
1. תכנון ופקוח הייצור
2. טכנולוגיה תעשייתית בטקסטיל והלבשה
3. שיטות ארגון וניהול מפעלים
4. חקר תנועה וזמן
5. בקרה משקית, מימון והשקעות
6. כלכלה תעשייתית
7. ניהול השווק

ג. עיצוב אופנה

ד. עיצוב טקסטיל

השתלמות במפעלים בחו"ל ובארץ

במסגרת הלימודים תלמידים נשלחים לעבודה של שלושה חדשים במפעלי תעשיה בארץ ובחו"ל.

תואר

למסיימי שלוש שנות לימוד, יוענק מטעם המכללה, על יסוד החלטה של המועצה להשכלה גבוהה של מדינת ניו־יורק, תואר B.Sc. במגמות הטכנולוגיות ו־B.A. במגמות העיצוב.
למסיימי שתי שנות לימוד יוענק תואר הנדסאי מטעם המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית.

לבוגרי המכללה מיועדים משרות ותפקידים בעלי אתגר בתעשיית הטקסטיל

הלוואות ומענקים

כל תלמיד זכאי לקבל הלוואה מקרן הלוואות ממשלתית בסך 800 ל"י, בנוסף לכך נותנת קרן המלגות של המכללה, לתלמידים נזקקים, מלגות ומענקי מחיה.

מתקבלים התלמידים בעלי תעודת בגרות ו/או תעודת גמר מקצועית ללימודי הנדסאי או לתואר בוגר.

פרטים והרשמה: במכללה, רחוב אנה פרנק 24 רמת־גן, טלפון 03—729161 בימים א'—ה' בין השעות 08.30—13.00 ובמחלקה להכוונת חיילים משוחררים, משרד הבטחון, רחוב אבן גבירול 76, תל־אביב.

למד בגרות בביתך!

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הנוחים לך. עובדי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגולי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו - ללא תשלום נוסף.
הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב
- תכנות, מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח
- גרפיקה שימושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.
שם: .... מעוניין בלימוד: ....
כתובת: .... טל. ....

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב לת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' פרוג 7 (מול התחנה המרכזית)	חיפה רח' בלפור 5	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 41	באר שבע רח' הנרייטה סולד 5
	חולון רח' סוקולוב 46	פתח־תקוה רח' בלפור 14	ירושלים רח' אגריפס 8	רחובות רח' יעקב 3

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

למד והשתלם בבית

בחר לך נושא לעסוק בו בכל שעה שתרצה מבחר של קורסים

- ✱ אלקטרוניקה סוג ו
- ✱ חשמלאי מוסמך+עזר
- ✱ שרטוט שלב א'
- ✱ טלויזיה למהנדסים, הנדסאים ולטכנאי אלקטרוניקה
- ✱ הנהלת חשבונות סוג 1
- ✱ מכינה כללית

בתנאי תשלום מיוחדים ונוחים
נערוך מפגשים בתתיים בצורה משולבת

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00 - 19.00 ביום ו' עד 13.00
[illegible]

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אם אתה
מנהל בכיר עצמאי
בשטח ניהול תעשייתי
אנו מציעים לך
תנאים מצויינים
סיפוק ואתגר בעבודה, אפשרויות קידום נרחבות במפעל תעשייתי גדול בעל מוניטין בינלאומי.
רק אנשים בעלי נסיון של 5 שנים לפחות בתפקידי ניהול עצמאי יפנו לת.ד. 4252 למס' 101 בכתב יד בצרוף תולדות חיים.
— סודיות מובטחת —

למכון הנרייטה סאלד
המכון הארצי
למחקר במדעי ההתנהגות
רח' קולומביה 9, קרית מנחם, ירושלים
טל: 3—419191
דרוש/ה
עובד/ת מחקר
למשרה חלקית
לתקופה של שנה—שנתיים
דרישות המשרה: בוגר פסיכולוגיה, בעל רקע בהוראה, רצוי נסיון קודם בעבודה דרמטית.
הדרגה: 2—4 בדירוג המח"ר בהתאם לכישורים.
מקום העבודה — ירושלים
בהצעות נא לפנות לכתובת לעיל, בצרוף תולדות חיים, פירוט נסיון קודם והמלצות.

דרושה
מזכירה מנוסה
הכשורים ✱ כושר ארגוני ✱ ידיעת השפה האנגלית ✱ מגע עם קהל ✱ עדיפות לבעלת נסיון, בחברה מסחרית.
תנאים טובים למתאימה!
לפרטים וקביעת ראיון, נא לפנות טלפונית 625344, 611521/2/3 בין השעות 08.30—16.30 (למר זוהר)

לחברת ביטוח בת"א
דרושים
מנהל/ת חשבונות
סוג ד' ליום עבודה מלא.
טלפוניסטית מנוסה
(הכישה קווי חוץ)
לפנות ת.ד. 1334 ת"א למספר ר/8279.

לחברת עסיס בע"מ
רמת־גן
דרוש
מנהל חשבונות
סוג ג'—ד'
עם נסיון של שנתיים לפחות
נא לפנות לטלפון 721226
בשעות העבודה

לאשה חולה המתגוררת באזור תל־אביב
דרושה בת לויה
אינטליגנטית ונעימה
ללינה ועזרה חלקית בשעות היום.
לפנות טלפונית (03) 261742 בין 6 עד 9 בערב.

קרן קיימת לישראל
מודיעה על המשרות הפנויות במשרדיה בירושלים
המפורטות להלן:
1. מזכירה כתבנית
בשפה העברית והאנגלית
דרישות המשרה: השכלה תיכונית וידיעת השפה העברית והאנגלית ומיומנות בהדפסה במכונת כתיבה בשפות הנ"ל.
2. כתבנית
בשפה העברית
דרישות המשרה: השכלה תיכונית מיומנות בהדפסה במכונת כתיבה בשפה העברית.
על המעוניינות המַמלאות אחר דרישות אחת מן המשרות הנ"ל לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים, עד לתאריך 22.4.75 אל אגף האדמיניסטרציה, הקרן הקיימת לישראל, ת.ד. 283 ירושלים.

לחברה לתקון אוניות באשדוד
דרושים דחוף
1. **מכונאים ימיים**
בעלי רשיונות מסוג: ראשון, שני, שלישי
2. **מכונאי דיזל ומשאבות תעשייתיים**
3. **רתכי לחץ וצנרת מעולים**
✱
לפנות טלפונים 21879־053, 25725־055

DUCOR
דרושה בחיפה
פקידה
למשרה מלאה 7.30—15.00
הדפסה עברית טובה הכרחית.
ידע בשפה זרה.
נא לפנות טלפונית 666422 665831 חיפה.

מ. ר. ב. הנדסה בע"מ
דרוש
מהנדס/הנדסאי בנין
ממרכז הארץ — אזור המשולש
✱ ידיעת השפה העברית הכרחית
✱ רצוי נסיון בביצוע ופיקוח
לפנות בכתב ת.ד. 4450 חיפה או טל. 86845־04

לחברת בנין גדולה
דרושים
1. **מנהל/ת חשבונות**
סוג ג', ד' למשרה מלאה, נסיון של שנתיים שלוש
2. **פקידה/מזכירה**
עם ידיעה בהנה"ח.
נא להתקשר לטלפון 33927 או 31206־7 למר דוד

„קריסטלי" תעשית מגבות כבישה בע"מ
רח' החלוץ 12, רמת־גן
דרוש
עוזר למנהל אספקה
הכשורים: ✱ בעל נסיון באפסנאות ✱ בעל רשיון נהיגה.
לפנות טלפונית 731664

אר. אפ. אי.
יועצים בע"מ
לסניפנו בעכו
דרושה מזכירה
רצוי נסיון בבטוח ובמזכירות כללית
לקביעת ראיון נא לפנות טלפון 85652 או 87128 — חיפה
— סודיות מובטחת —

למשרד רואה חשבון דרושים
✱ **בוחן מרכז**
✱ **בוחן** (אפשרות להתמחות)
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 2177 חיפה.
— סודיות מובטחת —

ש. ע. ידידני
(מוצרי מתכת) בע"מ
בני־ברק טל. 764131
דרושים
1. **מכונאי־מסגר**
בעל נסיון והשכלה לניהול מחלקת יצור.
2. **מחסנאי טכני**
עצמאי, בעל כושר ארגוני מעולה.
3. **פקיד/ה**
רשומים במחלקה טכנית.
מועמדים מתאימים יפנו למהנדס אילן.

משק על גבול הלבנון
מעוניין במורה
לכיתה א' לשנת תשל"ו
מוכן לצורך זה לקלוט משפחה שהאשה תמלא תפקיד זה.
בפרטים נא לפנות לטל. 41396־7־8־067.

למוסך לתיקון ציוד כבד בראשון לציון
דרושים:
1. **מכונאי**
2. **מסגר־רתך**
✱
להתקשר 948114

למשרד המכון קונסטרוקציות בנין בתל־אביב
דרושים
מהנדס/ת שרטט/ת
בעלי נסיון.
„סמך", טל. 459134 תל־אביב.

למוסד ציבורי
דרושה
פקידה כתבנית
בעלת נסיון
לקביעת ראיון
טל. 255152 ת"א, לרחל

דרוש
הנדסאי
עם נסיון
לתכנון מתקני חשמל
בשעות אחרי העבודה
לכתוב ל„תרבות" נתניה למס' 100

דרושים
חשמלאים
בעלי ותק של 3 שנים לעבודות החשמל התעשייתי מחוץ לעיר.
עודדים בע"מ
המסגר 23 ת"א.

מנהל מפעל
צעיר, דינמי, מוכשר ומנוסה
מעונין להחליף מקום עבודה
בהצעות לפנות:
ת.ד. 33343 תל־אביב

למפעל שיש
דרוש
פועל קבוע
עדיף עם רשיון נהיגה.
טל. 727569, 911249

למשרד המכון קונסטרוקציות בנין
דרושים
שרטטת מנוסה
הנדסאי/ת מנוסה.
טלפון 450511

למפעל מתכת ואלקטרוניקה גדול בסביבות בילינסון — פתח־תקוה
דרושות
✱ **מזכירה עברית**
● הדפסה בעברית
✱ **כתבנית אנגלית**
● למשרה מלאה, או לפי שעות
תנאים טובים למתאימות ואחראיות!!
לפרטים וקביעת ראיון, נא לפנות טלפונית 915125

לחברה העוסקת בהתקנת ויצור מערכות בטחון ואזעקה
דרושים
1. **צעיר עם ידע בחשמלאות**
לעבודות התקנה ושרות.
2. **טכנאי אלקטרוניקה צעיר**
לעבודה במעבדה ובשדה.
תנאים טובים למועמדים המתאימים. עדיפות תינתן לבעלי רכב שיקבלו אחזקת רכב.
לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית לטלפון: 481319־03

אחים מילצין בע"מ
דרוש/ה
תעמלן/ית
למחלקת תרופות הומניות
לעבודה באזור ירושלים
כישורים: ידיעה מושלמת בצרפתית. נסיון קודם בעבודה כתעמלן רפואי. בעל רכב פרטי.
נא לפנות בכתב אל „אחים מילצין בע"מ" ת.ד. 20026, תל־אביב, תוך פרוט תולדות חיים ופרוט נסיון קודם, מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון.

מכון ויצמן למדע
דרוש
למרכז המחשבים של מכון ויצמן
מנתח/ת מערכות
בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות בישומי עבוד נתונים.
משרה מס' 104/75
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם למח' המנגנון, ת.ד. 26, רחובות 76100, בציון מס' המשרה.

להברת יבוא גדולה בתל־אביב
דרושה מזכירה
לחצי משרה בשעות הבוקר.
הכישורים: ידיעה מושלמת של השפות עברית, אנגלית וצרפתית והדפסה בשלשת השפות. נסיון קודם בהליכי יבוא־ויצוא — רצוי.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם אל ת.ד. 4487, תל־אביב. עבור „מזכירה", נא לציין מספר טלפון.

למשרד שמאי בטוח
דרושים
א) **שרטט־דין או שמאי**
בעלי נסיון בבטוח, אלמנטורי
ב) **מהנדס מכונות**
לפנות בצרוף פרוט נסיון קודם
לת.ד. 1334 תל־אביב ד/44246.

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש
מסגר אחזקה
מעולה
בהצעות נא לפנות לת.ד. 635 חיפה

לגוטקס מודלס בע"מ
דרושות מוכרות
לפנות ישירות לגוטקס, רח' מרדכי אנילביץ 62 (מול הסיטרמה) ת"א

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 23/75
גזבר חבל
מקום העבודה: בארשבע.
תיאור העבודה: טפול בתקציבים, כספים וחשבונות של המטבחות, על פי הנחיות הנהלת אגף ההתישבות בירושלים. ניהול, ארגון, הכוונה, הדרכה, ופקוח על צוות עובדים. אחריות לעריכת מאזנים, דו"חות חדשים ותקופתיים. קיום מו"מ עם קבלנים, קשר עם עובדי התבל וגורמי חוץ. ניהול התכתבות ענפה.
הכישורים הדרושים: 1) השכלה תיכונית מושלמת, רצויה השכלה אקדמאית או על תיכונית בחשבונאות או ראיית חשבון. 2) נסיון מעשי בהנהלת חשבונות ברמה גבוהה של חמש שנים לפחות. 3) ידיעה ונסיון בניהול תקציבים. 4) כושר הבעה בכתב ובע"פ וניהול מו"מ. 5) כושר ניהול והדרכת צוות עובדים. 6) שליטה בשפה העברית. רצויה ידיעת אנגלית.
הדרגה המוצעת: י"ז—י"ח של הדירוג האחיד, או 5—6 בדרוג המח"ר.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 28.4.75.

משרה פנויה 23/75
עוזר בכיר למנהל החשבונות הראשי
מקום העבודה: ירושלים.
תיאור העבודה: בדיקות ניתוחים והעברות של דו"חות כספיים מהמנהלויות בחו"ל וכן דו"חות כספים אחרים, ניהול קורספונדנציה בעברית ואנגלית.
הכישורים הדרושים: 1. השכלה אקדמאית בראיית חשבון או בעל תואר בוגר בחשבונאות או בחוגים כלכלה ומינהל עסקים. 2. כושר ניהול חשבונות ועריכת דו"חות כספיים באופן עצמאי. 3. נסיון של שלש שנים לפחות בהנהלת חשבונות ובעיקר ניתוח והתאמת חשבונות, באופן עצמאי. 4. כושר הבעה בכתב ובע"פ. 5. שליטה בשפות עברית ואנגלית, רצויה גם צרפתית. נא לצרף קורות חיים בכתב יד.
הדרגה המוצעת: ט"ז—י"ז בדירוג האחיד או 4—5 בדירוג מח"ר.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 28.4.75.

הצעת מועמדות נא להגיש
למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

אלסינט
מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח

דרושים
טכנאי ייצור
בעל נסיון בעבודות עבוד שבבי ויכולת לפקח ולקדם עבודות ייצור במסגרת מחלקת ת.פ.
פקידי שכר
עם נסיון קודם בחישובי שכר וידע בהכנת משכורות באמצעות מחשב. העבודה במשרה מלאה ללא מגבלה של גיל. סיכויי התקדמות טובים למתאימים
פקידה אחראית/חרוצה
בוגרת בי"ס תיכון־פקידותי, לעבודות משרדיות מגוונות, כולל הדפסה עברית, אנגלית.
חרטים
לעבודה מקצועית ליד מכונות חדישות.
סיכויי התקדמות למתאימים
שבוע עבודה בן 5 ימים.
ארוחות מוזלות וסדרי הסעה נוחים.
נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם
ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

אלקטרה
דרוש
גובה רציני
נסיון קודם במוסד או בחברה — הכרחי. דרושות המלצות. עבודה מעניינת ותנאים טובים למועמד המתאים.
●
לפנות אישית לאלקטרה, מח' כח אדם, רח' השפלה 3 תל־אביב.

מוסד למחקר ופיתוח
דרוש
טכנאי אלקטרוניקה בכיר
בעל לפחות 5 שנות נסיון
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למר הילברנד ת.ד. 3745 ירושלים

ארקיע
קוי תעופה בישראל בע"מ
דרושים:
★ **נקבנית** I.B.M.
נסיון של 3 שנים לפחות
★ **אפסנאי**
בעלי רקע טכני והתמצאות ברישום אפסנאי
לפנות בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 834 ת"א 61000.

דרושים
שומרים
עד גיל 45
בשעות הלילה
בסביבות רמת־אביב.
מועמדים מתאימים יפנו לשרותי בטחון האבטחה רח' בן־יהודה 176, תל־אביב.

חשמלאים מקצועיים ועוזרים לעבודה תעשיה ובנין
לפנות: מהנדס בע"מ טל' 820283, גבעת הרצל 146 ת"א
אחה"צ 20 טל' 202561.

מהנדסים · טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים ••• פקידים · [illegible] · סוכנים

דרוש
עוזר ראשי
למנהל אגף כח אדם ברשת עמל

הכישורים הדרושים:
השכלה על־תיכונית
נסיון רב בעבודה משרדית ובטיפול בעניני כח אדם (רצוי במערכת החינוך)
כושר בטוי בכתב ובעל־פה

הדרגה המוצעת טו—טז בדירוג האחיד או 4—3 בדירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח

מקום העבודה בית ועד־הפועל של ההסתדרות, רחוב ארלוזורוב 93 תל־אביב

על המעונינים לפנות בכתב אל אגף כח אדם כל רשת עמל, ת.ד. 303 תל־אביב, או לטלפון 261111 קו פנימי 349

לחברת נתיבי נפט בע"מ
דרושים
לעבודה באבררודס

1. **סגן לראש אגף אפסנאות**
הכישורים המבוקשים: נסיון מעשי של 7 שנים באפסנאות טכנית. ידע בטכניקות ארגון אספקה וניהול מלאי באמצעות מחשב. נסיון בניהול צוות עובדים. ידיעת השפה האנגלית ורשיון נהיגה.

2. **רופא**
3. **חובל ראשון**
הכישורים המבוקשים: ידיעת השפה האנגלית, רשיון נהיגה.

תנאים מצויינים למועמדים המתאימים

בעלי הכשרה ונסיון מתאימים מתבקשים לפנות ל„נתיבי נפט" מחלקת מנגנון ת.ד. 20072 תל־אביב. סודיות מובטחת.

לבנק בבאר־שבע
דרוש
פקיד לבצוע אשראים

הכישורים הדרושים:
- השכלה על תיכונית — רצויה אקדמאית
- כושר ביטוי בכתב ובע"פ
יכולת לקיים יחסי ציבור טובים
העבודה במשרה מלאה

3 פעמים בשבוע תנאי פיצול
תנאים טובים

לקביעת ראיון לטלפון 73332, 057-77505.

ל"אמקור" בע"מ
דרוש
פקיד כללי
בעל ידיעה טובה בחשבונאות ונסיון של מספר שנות עבודה.

על המעונינים לפנות ל„אמקור" בע"מ, רח' גבורי ישראל 98, תל־אביב, חדר 403 — בשעות העבודה.
— סודיות מובטחת —

דרושים
מחסנאים טכניים

נא לפנות למחי כח אדם ת.ד. 420 באר־שבע

חברת פוספטים בנגב בע"מ

לחברה הנדסית (פקוח וביצוע)
1. **מהנדס אזרחי** לביצוע ופקוח על פרויקטים
2. **טכנאי בנין** חשובי כמויות ופקוח על פרויקטים
3. **מנהל/ת משרד** לעבודה יום מפוצל.
לפנות טלפון 259774—03 למר ארז.

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים
לחוג לפיסיקה ואסטרונומיה:

1. מכרז מס' 27/75
שם המשרה: **טכנאי**
תאור התפקיד: אחזקה ופיתוח של מכשירי מדידה מדויקים.
הדרגה: בהתאם לכשורים.
הכישורים הדרושים: טכנאי בעל ידע במכניקה והשמל וידע בסיסי באלקטרוניקה.

2. **טכנאי**
בוגר בי"ס מקצועי או השכלה מקבילה לעבודות מכניקה עדינה, אלקטרוניקה בסיסית, בעזרה לקבוצת חקר הגרעין. העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.

לפקולטה להנדסה:

1. **מסגר - רתך**
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות מבנים, לריתוך חשמלי ואוטוגני ורצוי רתוך ארגון.

2. **חרט - כרסם**
בוגר בי"ס מקצועי במגמת עבוד שבבי.

לפקולטה למדעי־החברה:

1. **מזכירה - כתבנית**
בעלת נסיון בעבודה משרדית: הדפסה בעברית ובאנגלית.
הדרגה: יז"ד—י"א בדרוג האחיד.

2. **כתבנית עברית מעולה**
כולל עבודות פקידות.
העובדת תועסק עפ"י חוזה מיוחד.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה, שמות ממליצים ומסמכים המאשרים את הנ"ל, לענף כח־אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד ליום 18.4.75. מועמדים שימצאו מתאימים, יוזמנו לראיון אישי.

למסעדה בירושלים
דרושים
- **מנהל אחראי**
- **טבח/ית מעולה**
- **מלצר מקצועי**

עם אפשרות לנהל את המסעדה.

תנאים טובים
אפשרי גם בתנאי שותפות קטנים

לפנות: בבוקר טלפון 39632
בערב טלפון 65810 ירושלים

מרכבים מפעלי מתכת בע"מ
פתח־תקוה — קרית אריה
דרושים:
- **מסגרים - רתכים**
- **רתכי CO_2**

על המעונינים לפנות לטלפון 03-913044 או ישירות אל מנהל כח אדם במפעל

למפעל מתכת
למוצרי חשמל ביתיים
באזור תל־אביב
דרוש
מנהל ייצור
בענף המתכת
עם אפשות למלא תפקיד של מנהל מפעל. הזדמנות מצוינת לאיש בעל יכולת המוכן לעבוד קשה ומוכן לקבל על עצמו אחריות.
— תנאים טובים למתאים! —
רק בעלי נסיון וכישורים מתאימים יפנו בכתב בציון פרטים מלאים לת.ד. 3176, רמת־גן
— סודיות מובטחת —

לביה"ס ערב בחיפה
דרושים מורים/ות
להוראת עיצוב פנים

רק מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתאימים
נא לפנות ביום א': טכניקום רח' הרצל 44 חיפה.

Agan **אגן**

„אגן" — יצרני כימיקלים בע"מ
אשדוד
דרושים
1. **קצין בטחון והג"א**
רצוי קצין צה"ל שפרש לגמלאות
2. **מהנדס מכונות**
למחלקת אחזקה.
3. **טבנאי בנין**
4. **מסיק דוודים**

עדיפות תינתן לתושבי אשדוד
מרבית התפוקה מיועדת ליצוא
המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים בכתב ל־ת.ד. 262 למשרד כח אדם, טלפון 055-21321 מיקוד 77100 אשדוד.
סודיות מובטחת!

לחברה איימס - יישום בע"מ
תעשיה עתירת מדע
דרוש:
מנהל חשבונות

הכישורים הדרושים: ידיעה טובה בהנהלת חשבונות ותמחיר, שליטה בשפה האנגלית, נסיון של 3 שנים לפחות בהנהלת חשבונות ובהכנת משכורות במפעל תעשייתי.

•

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בציון פירוט קורות חיים לת.ד. 8287 ירושלים. סודיות מובטחת.

אורט ישראל
למשרד הראשי
דרושים

1. **הנדסאי בנין [ביצוע]**
לתפקידי תיאום ופיקוח, בעל נסיון של 5 שנים לפחות.

2. **פקידה כתבנית**
בעלת נסיון, לעבודה עצמאית.
שעות העבודה 08.00—15.30.
נא לפנות לטלפון 269165, קו פנימי 34, לשם קביעת ראיון.

למשרד רואה־חשבון בתל־אביב
דרושה
פקידה צעירה

הכישורים: השכלה תיכונית, חריצות ואדיבות, נסיון כמרכזנית טלפון.
שעות העבודה: 8.00—16.00
בימים א' עד ה'.
נא לפנות בכתב לת.ד. 29041 תל־אביב

לביח"ר אוליבקס בע"מ
דרושים
1. **הנדסאי/טכנאי מכונות** מנוסה
2. **שוער/שומר**
העבודה במשמרות
3. **מסגר כללי**
4. **מפעיל מכונות**
העבודה במשמרות
נא לפנות ל־903781 בין 9.00 ל־17.00.

אסטרואופטיקס ק.א.
דרוש
שרטט מתכנן עצמאי
עם נסיון בתכנון מכניקה עדינה ו/או זיווד אלקטרוני.
ת.ד. 842, מבשרת.

בר־חל בע"מ
מוצרי פלסטיק לבניה

למפעל חדש לייצור חלונות פי.וי.סי. בירושלים
דרושים
לעבודה מיידית
- ★ **מפעילי מכונות**
להפעלת מכונות ייצור באקסטרוזיה
- ★ **טכנאי אחזקה**
- ★ **מחסנאי**
- ★ **מזכירה**
שליטה מלאה, כולל הדפסה, בעברית ואנגלית.

תנאים טובים
למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 10377 ירושלים, או טלפונית 02-263128.

חברת תרופות
אמריקאית גדולה
המבוססת היטב בשוק הישראלי
מעוניינת להעסיק בכל חלקי הארץ
MEDICAL REPRESENTATIVES
(תועמלנים רפואיים)
במשרה מלאה

תינתן עדיפות למועמד שישלוט היטב בעברית ובאנגלית, בעל נסיון ו/או בעל רקע רפואי / פרה־רפואי מתאים ויצטיין במרץ ויוזמה. רשיון נהיגה הכרחי.

למועמד המתאים תנתן הדרכה מקיפה, משכורת טובה, רכב צמוד והוצאות.

אם הנך מעוניין באתגר המשלב בתוכו עבודה נעימה, אנא פנה אלינו לת.ד. 4024 רמת־גן, עבור מס. 118. סודיות מובטחת.

לדור כימיקלים בע"מ
במפרץ חיפה
דרוש
מנהל מכירות ושיווק

הכישורים:
- ★ השכלה על־תיכונית.
- ★ נסיון קודם במכירות. שייך וביצוע משלוחי יצוא ויבוא.
- ★ שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.
- ★ ידיעת איטלקית רצויה.
- ★ גיל 30—40.
- ★ רכב פרטי.

•

נא לפנות בכתב לת.ד. 10036 חיפה ולציין עבור „מכירות" סודיות מובטחת.

למשרד רואי חשבון בתל־אביב
דרושים:
- ★ **מבקרים**
בעלי נסיון של שנה עד שנתיים לפחות
- ★ **מזכירה**
ידע בהדפסה הכרחי
טלפון 244155, 237746

לחברה קבלנית גדולה
דרוש/ה פקיד/ה
לעריכת שכר עבודה ולמיכון, עם ידע בסיסי בהנהלת חשבונות
לפנות: טל. 737260 או 739768 בבעתיים

מהנדס או הנדסאי בנין
מנוסה לעבודה אחראית ומגוונת של תאום, פיקוח ומכרזים
בירושלים
תנאים טובים. טל. 62831, 233877

לחברה העשייתית ארצית גדולה
דרושים בתל־אביב

עוזר למנהל חשבונות ראשי
- ★ רצוי רואה חשבון
- ★ נסיון מעשי של לפחות 3 שנים
- ★ גיל עד 40
- ★ התפקיד קשור בארגון ופיתוח שיטות חשבונאיות במערכת של מספר מפעלים

מנהל חנות דהיטים גדולה
- ★ בעל נסיון בענף ובניהול חנות

מוכרת מנוסה לחנות רהיטים
- ★ לעבודת חצי יום, אחר הצהריים

מפיץ חוץ לריהוט
- ★ בעל נסיון בענף הרהוט ובהפצה

מזכירה
- ★ רצוי בעלת נסיון קודם

תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות לת.ד. 30045/80 תל־אביב
— סודיות מובטחת —

מנהל חשבונות עצמאי
לתפקיד בכיר

דרוש לחברה פיננסית במשרד בת"א

הכישורים הדרושים:
- ★ השכלה תיכונית
- ★ השכלה חשבונאית סוג ד' לפחות
- ★ נסיון של 5—3 שנים

תנאים טובים לאיש המתאים

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 1357 רחובות.
— סודיות מובטחת —

למפעלי פיברוסקס בע"מ
רמת סיב פתח־תקוה
דרושים
1. **לבורנט - כימאי**
למח' הדפסה (טקסטיל)
2. **מפעילים**
למכונות הדפסה "SIMMER" 3 עובדים לא נסיון.
הכשרה תינתן במפעל.
למועמדים המתאימים ינתנו תנאים טובים ביותר.
לפנות לטל. 913585, 910120, פ"ת.
— **סודיות מובטחת** —

עירית אשקלון
מבקשת הצעות למשרה
מנהל מחי' גנים ונטיעות

הכישורים הדרושים:
1. מוסמך לגננות ונטיעות.
2. נסיון בבצוע גנון ונטיעות בהיקף עירוני.

השכר יקבע בהתאם לנתוני המועמד.
על העובד לגור באשקלון.

הצעות להגיש בכתב לפי הכתובת: עירית אשקלון ת.ד. 9001 עד יום 20.4.75
אהרון חייבי, ראש העיריה

„טנא ניר" בע"מ
בניה תל־אביב
דרושים
עובדי קירור
להתקשר לטלפון 451828
בין השעות 13—8.

קונכור בע"מ
לפרויקט גדול בחיפה דרוש
מנהל עבודה לבנין
בעבר פרטים, נא לפנות: הנריטה סולד 12, חיפה, טלפון 04-80356

לוח הנפוץ ביותר במדינה בעיתון הנפוץ ביותר במדינה

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב תל-אביב, רחוב קרליבך 2, טלפון 287211.
המרכז בת"א: שד' רוטשילד 33, קבלת מודעות מ-8 בבוקר עד 6 בערב.
בירושלים: הלל 14/16, טל' 231769 פתוח: 7.30—1.30; 4—6.30 אחה"צ.
בחיפה: רח' הנביאים 32, טל' 660051 פתוח: מ-8 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

המחיר לכל מלה	ביום חול	בערב שבת וחג
דירות (כל המדורים) ומכוניות למכירה	4.— ל"י	5.— ל"י
כל יתר המדורים	3.— ל"י	4.— ל"י
מיד ליד (למכירת חפצים עד 1.000 ל"י)	2.— ל"י	(בימים א'-ד')
לוח מעריב כלבו (לבתי עסק, חנויות ושרותים)	4.— ל"י	(בימים ב'-ד')

המינימום לכל המדורים — 8 מלים. המינימום ללוח מעריב כלבו — 10 מלים

עבודה

הצעות עבודה

יהלומים

מספרות

הכשרה לעבודה

נרשמו לנשואין

ע"י הרב בנציון פירר: — ניר גלים:
בריז אהרן יעקב בן צבי (רווק) ישראל — חיפה;
גולדשטיין לאה בת ישראל (רווקה) ישראל — ניר גלים.

חפשי קרובים

חקלאות

טרקטורים

זבנים

שליחים

חרטים ומסגרים

ביקוש עבודה

גזירה ותפירה

עוזרות ומטפלות

פקידים

רווחים הרבה יותר קטנים, אך בטוחים והגונים — זו שיטתו של הלוח מס' 1 — הלוח הראשי

לוח מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
עד הרגע האחרון כמעט —
אולי דווקא שם תמצא
את ההצעות המעניינות ביותר!

מודעות ל- לוח מעריב 1 לוח מס' 1 מתקבלות:
בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2
סניף „מעריב" תל-אביב שדרות רוטשילד 33

בתל-אביב: בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) אלנבי 123 בן-יהודה 7

בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32
סניף „דחף" הרצל 11
ובכל משרדי הפרסום

בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16
סניף „דחף": רח' יפו 43
לאחר שעות העבודה טל. 36749
ובכל משרדי הפרסום

בבאר-שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81
ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

לוח מעריב

דירות

1-1½ חדרים

1½ חדר, בצפון תל־אביב, — מיידי, בלי מתווכים. 254494

בצפון חדר קטן לחזית — למגורים/למשרד טל' 268788

למכירה 1½ גדולים ק"ב מול אוניברסיטה 787518 בעבודה 781346 17. מתאים לרווקים.

חדר + מטבח נוחיות ורחוב טל' 726642

ברמת־גן 1½ מסודרת + ארון קיר — 87,000 מרגלית, רח' נווה יהושע 27

דירות חדר בצפון + ארונות קיר, מרפסת סגורה, אמבטיה, מטבח, בניסה, הסקה מרכזית, מים חמים. 120,000 רחוב. טלפון 232228

ברמת־גן 1½, ק"ב, למכירה טל' 798812 לא בשבת.

1½ מטבחונים, בהזדמנות — רחוב אפשטין 9/6 לא בשבת.

2 חדרים

2 חדרים מרכזי ושקט, אפשרות להגדלה, ר"ג 760270

בבתים דירת 2 חדרים בשכ"ת 400 ל"י טלפון 868056

בבבלי 2 מעלית חניה, 3 כ"א 175,000 448023

2 חדרים + גינה בפלמ"ח נב־עתיים 256824 אייזנשטיין.

בצפון ת"א דירת 2 מרווחת + הול מואר + מ"א + ארונות קיר 448295

[illegible]

2½ חדרים

הזדמנות!! 2½ + טלפון בדוד המלך, בלוך ואבן גבירול — 262019 "נהבי" 180,000—210,000

[illegible]

3 חדרים

מיידית בירושליהו 3 חדרים ע"ע, פינתית, 3 כיוונים, הנצחון 51, 476091 שרוני.

[illegible]

3½ חדרים ויותר

[illegible]

קבלני בנין

"המשהב" לוי"ר מבחר גדול של דירות בכל הגדלים ובתנאי תשלום נוחים. הרצל 74 ראשל"צ.

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

בדמי מפתח

[illegible]

בשכר חדשי

[illegible]

דירות להחלפה

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
— אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות ביותר!

مكان الأصل

לוח מעריב

כלי רכב

מכוניות למכירה

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

אודי — נ.ס.או.

[illegible]

אוסטין — מוריס

[illegible]

אופל

[illegible]

אלפא רומיאו

[illegible]

ב.מ.וו.

[illegible]

הילמן

[illegible]

וולוו

[illegible]

פולקסווגן

[illegible]

וויליס

[illegible]

טריומף

[illegible]

לארק

[illegible]

מרצדס

[illegible]

סאאב

[illegible]

סובארו

[illegible]

סוסיתא

[illegible]

סימקה

[illegible]

פיאט

[illegible]

ציטרואן

[illegible]

קונטסה

[illegible]

רנו

[illegible]

פז'ו

[illegible]

פורד

[illegible]

אופנועים וקטנועים

[illegible]

אביזרי רכב

[illegible]

ביקוש מכוניות

מעונין בפיאט 124 מודל 1970 רק במצב מצוין. טלפון 234404.

[illegible]

דירות

השכרת דירות / מרוהטות

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

שירותים

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

חנויות

חנות בשכ"ח בחולון הנקיז 62 עם גלריה 840504.

[illegible]

מקררים

[illegible]

אולמות למסיבות

[illegible]

תריסים

[illegible]

בתי ספר

[illegible]

משרדים

[illegible]

אולמות

[illegible]

מחסנים

[illegible]

דודי שמש וחימום

[illegible]

שעורים

[illegible]

מכונות גלוח

[illegible]

בתי ספר ונהיגה

[illegible]

עסקים

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
על הרגל האחרון בעמוד 7
- אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות ביותר!

هكذا من الاول

לוח מעריב

שידוכים

בת זוג

בן זוג

חוגים

מכירות

חיות בית

מכונות תפירה

חימום והסקה

שמלות כלה

מטבעות ומדליות

סירות

שטיחים

שונות

רהיטים

תנורי בישול ואפיה

מכונות כביסה

צילום

קניות

ריקודים

ספורט

כלי נגינה

מערכות קול

טלוויזיות

רהיטי משרד

מסגים

טיולים

נופש

To Miki, c/o M.Y. 8908
Bathurst St., Apt. 101,
Toronto, Ont, Canada.

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
- אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות ביותר!

مكان الأصل

לוח מעריב חיפה

יפ בחיפה: רח' הנביאים 32 טל. 660051
משעה 8.00 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

דירות

בלני בנין

דירות למכירה

דירות להשכרה

וילות ובתים

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

המשכיר חדר מרוהט לבגר. שקט סביבה מרכזית 533054

ביקוש דירות

עסקים

חנויות

מבני תעשיה

משרדים

חקלאות

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

קטנועים

מכירות

טלוויזיה

מזגני אויר

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

מגרשים

מקררים

שעורים

מורה אקדמאית נותנת שיעורים בערבית טל' 04-226454.

המשך ←

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
— אולי דווקא שם תגלה
את ההצעה המעניינת ביותר!

هكذا من الأصل

לוח מעריב חיפה

המשך מן העמוד הקודם

רהיטים

קנים רהיטים משומשים, עתי־קים ותיקולי בית. 532861 662066 232303

בהזדמנות רהיטי כתה, פיק, בצוויו. טל' 522116 .85362

למכירה מערכת סלון במצב כצויו. טלפון 522285, גומטן.

[illegible]

פרסומים

קבלת מודעות ב"מעריב" חיפה: רחוב הנביאים 32 — משעה 8 בבקר עד 7 בערב — ללא הפסקה. ביום ששי עד 12.30.

מטבעות ומדליות

ממכשת עתיקות מורשיות שפ־רות מדליות קניה ומכירת מד־הרי עתיקות מורשים אירלנטסר הולכר הרצל 61 .649035

מכונת תפירה

בהזדמנות מכונת תפירה זינגר, אוברלוק, כפתורים, בערב — 830025

מערכות קול

במפריאו מפרה והלב החלוץ 23 מערכות מעולות. [illegible] 644288

[illegible]

מסגים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

הלבשה

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

שמלות כלה

בהזדמנות שמלת כלה מרונה — משיית, להתקשר 89652.

לוח מעריב הנגב

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

חנויות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

לוח מעריב נתניה

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

נופש

[illegible]

להשכרה או למכירה

בדמי שכירות חדשיים

חנות במרכז מסחרי

בגודל 70 מ"ר (אחוד של 2 חנויות)

בשכונה חדשה, רח' הרב לנדרס רמת־גן

גבול בני־ברק

המתאימה לכל מטרה

להתקשר בשעות הערב 866704

לוח מעריב ירושלים

סניף מעריב בירושלים: רח' הלל 14/16 טל. 231769

פתוח: מ־7.30 עד 1.30 בצהרים ומ־4 עד 6.30 אחה"צ

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

שטיחים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מערכות קול

[illegible]

קוסמטיקה

[illegible]

פרסומים

קבלת מודעות ב"מעריב" — ירושלים רחוב הלל 14/16 פתוח מ־7.30 עד 13.00, 16.00—18.30

ספרים

[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
— אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המענינות ביותר!

הצעות עבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

תריסים

[illegible]

שרותים

[illegible]

חקלאות

[illegible]

מכירות

[illegible]

מקררים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

רהיטים

[illegible]

חיות בית

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

מזגני אויר

[illegible]

[illegible]

למפעל תעשייתי גדול בצפון הארץ

דרושה

מזכירה

מעולה

למנהל כללי

שליטה מלאה בעברית ואנגלית, כולל הדפסה, עצמאות בניהול התכתבות בשתי השפות.

למועמדת רצינית יובטחו תנאים הולמים וסידורי הסעה נאותים מחיפה או ישוב אחר בצפון.

●

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 תל־אביב, עבור מס. 14. סודיות מובטחת.

כור תשבל ואלקטרוניקה בע"מ

להנהלת החטיבה דרוש:

נציג החטיבה בפרס

מטרת הנציגות: ייצוא מוצרי החטיבה ושלוב תעשייתי.

הכישורים הנדרשים: נסיון בשיווק בין לאומי, רקע והכשרה כלכליים וטכניים רצוי בענף האלקטרוניקה.

— סודיות מובטחת —

נא לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל לשכת מנהל החטיבה לת.ד. 91.

ללשכה המשפטית של חברה תעשייתית גדולה בסביבות תל־אביב

דרוש

עורך־דין מנוסה

למשרה מלאה — במשכורת ותנאים טובים

הכישורים הדרושים:
* ידיעת השפה האנגלית על בוריה — רצוי כשפת אם.
* נסיון יסודי בנסוח חוזים באנגלית, בנושאים מסחריים ועשייתיים, עסקות בינלאומיות וחברות.
* בעל נסיון של ארבע שנים לפחות כעורך־דין בארץ או בארץ דוברת אנגלית במשא ומתן בעסקות מסחריות, תעשייתיות ובין־לאומיות.
* בעל רשיון לשמש כעו"ד בישראל או עומד לקבל רשיון כזה.
* שליטה בשפה העברית רצויה.

נא לפנות בכתב ולצרף תולדות חיים, פרוט נסיון, כישורים, המלצות/ממליצים לת.ד. 7101 תל־אביב.

למחלקת הנדסת תעשיה במפעלנו בנהריה

דרוש טכנאי "יצור"

בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודה במפעל תעשייתי

נא לפנות בכתב יד תוך פרוט קורות חיים ונסיון קודם לישאסבסט מינהל כח אדם ת.ד. 32 נהריה.

ישאסבסט

לחברת שווק גדולה

דרוש

מנהל סניף
בגוש דן

הכישורים הדרושים:
* נסיון אדמיניסטרטיבי רחב
* השכלה תיכונית
* ידיעת שפות — יתרון

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 248 בני־ברק עבור מנהל סניף.

לפרויקט גדול בתכנון והקמה

דרושים

* מהנדס מכונות
* טכנאי מכונות
* מהנדס ייצור

מקום העבודה: אשדוד.

נא לפנות עם פירוט קורות חיים לחברת פוספטים בנגב בע"מ: משרדנו באשדוד — ת.ד. 855 טלפון 055/31353, משרדנו בת"א — רח' פ' 2 הקריה עבור מר גיורא לוין.

חברת פוספטים בנגב בע"מ

לבנק המזרחי המאוחד

דרושים

★ פקידי קהל - טלריסטים

לסניפי תל־אביב והסביבה לעבודה מפוצלת

* השכלה תיכונית
* עד גיל 30
* עדיפות לבעלי נסיון בעבודה פקידותית והנהלת חשבונות.

נא לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 309 ת"א טל: 622631.

חברת שקם בע"מ

מבקשת הצעות לביצוע

עבודות נקיון
בחנויות בירושלים ובטבריה

חברות נקיון ושירותים רציניות מתבקשות לפנות לקבלת פרטים בטלפון 03-820142 למר ב. פליפ.

חברת שקם אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהיא.

הנהלת שקם

לבנק המזרחי המאוחד

דרושות

★ כתבניות
עברית אנגלית

לעבודה בתל־אביב

★ כתבניות
עברית

לעבודה מפוצלת באיזור המרכז

נסיון של 3 שנים הכרחי.

— תנאים טובים למתאימות —

נא לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 309 ת"א טל: 622631.

למשרד לתכנון חשמל

דרושים:

★ הנדסאי חשמל
עם נסיון של 4—3 שנים בתכנון מתקנים תעשייתיים ובקרה.

★ שרטט/ת חשמל
עם נסיון.

להתקשר לקביעת ראיון טלפון: 443111/2 בין 08.00—16.00

לבית מלאכה אלקטרומכני ברמת־גן

דרוש

מלפף מנועים

טל. 746375 בין 17.00 ל־19.00

למשרד רואת חשבון בת"א — דרוש/ה

נער/ה או פנסיונר

לשליחויות ולעזרה במשרד

לפנות טל. 290511 בין השעות 12—16

דרוש

מסגר רתך

תנאים טובים.

לפנות: מישר — רח' הברזל 2 ת"א טלפון 474604 בבית 730633

למוסד ציבורי דרוש מרכז יחידת התרמה

רצוי בעל נסיון ורקע צבורי.

אפשרי לפנסיונר.

נא לפנות עם פירוט מלא של קורות חיים בצרוף המלצות לת.ד. 59 תל־אביב. סודיות מובטחת.

דרוש/ה פקיד/ה

כעוזר/ת למנהל־חשבונות ליום שלם

*

נא לטלפן 31136 או 32862, ת"א

למפעל תעשייתי בירושלים

דרושה

פקיד/ה

לניהול כרטיסיות מלאי, רשום עובדים וייצור, מעקב ביצוע הזמנות, קבלת ומשלוח תומרים.

שעות העבודה 8.00—3.00

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 22181 תל־אביב עבור „פקידה".

דרוש

חרט
עצמאי

עבודות גם בקבלנות ותנאים טובים

לפנות: יציקת המפרץ בע"מ, מפרץ חיפה, טלפון 721163.

דרוש

נהג מנוסה
למשאית חדשה

עבודה קבועה ב„המהפך" ואפשרות שותפות

לפנות: בבוקר טלפון 39632 בערב טלפון 65810 ירושלים

למפעל של חברה תעשייתית גדולה בתל־אביב

דרושה

מזכירה

דרושה ידיעה טובה בעברית ואנגלית, כולל הדפסה.

שעות העבודה: 4.30—8.00

לפנות לת.ד. 16068 תל־אביב, עבור „מזכירה מנוסה"

לאחים קורנברג בע"מ — דרושה

שרטטת חשמל

(או מתמחה) למשרה מלאה תנאים טובים!

נא לטלפן 948209

לבי"ס ערב בחיפה דרושים

מורים
להוראת חשמל

לפנות ביום א' טכניקום רחוב הרצל 44 חיפה

לחברה קבלנית באזור תל־אביב — דרושים

עובדי מתכת

לעבודות בידוד ופיברגלס

טל' 03-32617

הבנק הבינלאומי
הראשון לישראל בע"מ

דרושים

פקידה כתבנית
* השכלה של 10 שנות לימוד לפחות
* אחרי שרות צבאי

שעות העבודה 16.00—18.00 — 8.00—13.00

מקום העבודה בתל־אביב

מרכזנית
* אחרי שרות צבאי
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* ידיעה טובה בשפה האנגלית
* נסיון של שנה לפחות בהפעלת מרכזיה

שעות עבודה 9.30—15.30

עובדי דאר (לעבודת מיון)
* ידיעה טובה בשפה העברית
* ידיעת קרוא וכתוב בלועזית

תושבי תל־אביב והסביבה הקרובה

העבודה מתנהלת ב־3 משמרות

חניכות
* גיל עד 17½

המשכורת תקבע בהתאם לגיל והשכלה

לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 623312 קו פנימי 57

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

"אסיא" [illegible]

דרושים

1. טכנאי או הנדסאי כימיה
לעבודה בפיתוח תהליכים ובייצור חצי חרושתי. רצוי עם נסיון קודם וידיעת אנגלית טכנית. העבודה בשתי משמרות.

2. עובד
להפעלת מכונות בייצור תרופות.

3. עובד
במחלקת הכנת חומרים לייצור תרופות.

נא לפנות אל מנהל המנגנון בטלפון: 915021 או בכתב בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון מקצועי לת.ד. 1423 תל־אביב.

לחברה מסחרית גדולה בתל־אביב

דרושים/ות

מנהלי/ות חשבונות

1) סוג ג' עם נסיון שנה

2) סוג ד' עם נסיון שנתיים

■

נא לפנות בכתב לת.ד. 7128 ת"א, עבור: מנהל חשבונות.

לחברה לסחר חוץ — דרושות

★ מזכירה כללית
ידיעת כתבנות אנגלית ועברית על בוריה. בעלת נסיון של 3 שנים לפחות בניהול משרד.

★ כתבנית אנגלית
רצוי עם קצרנות.

שתי המשרות ל־5 ימי עבודה בשבוע.

★ פקידה מתחילה
להפעלת מרכזיה, רצוי עם כתבנות עברית.

לפנות ל־מ.פי.סי. סחר חוץ בע"מ, רח' ביאליק 45, רמת־גן, טלפון: 722695 או 725954.

למוסד לנערות בהריון מחוץ לנישואין

דרושה

מנהלת - אם בית

הכישורים הדרושים: השכלה בתחום החינוך, הסיעוד או העבודה הסוציאלית. יכולת לעבוד בצוות רב־מקצועי.

המגורים במקום הכרחיים.

במוסד קיימת יחידת דיור נפרדת המתאימה ליחיד.

★

המעוניינות מתבקשות לפנות בצירוף תולדות חיים ותעודות השכלה לת.ד. 8143 ירושלים.

FIAT

„פיאט" המוסך האזורי למחוז הצפון מפרץ חיפה — ליד משרד הרישוי, טל. 721408

דרושים

שני מכונאי רכב
מעולים

תנאים טובים למתאימים

לפנות למנהל המוסך.

סיטרואן

למוסך המרכזי שלנו

דרושים

מכונאים סוג א'

לפנות אישית במקום, אזור התעשיה החדש, רח' הסיבים, פתח־תקוה, או טלפונית 905409, 902018.

לחברה מסחרית גדולה בתל־אביב

דרושים

1. **מרכזנית**
לשעות אחה"צ משעה 14.00—18.00

2. **שליח**
עם רשיון לקטנוע שנה לפחות
שעות העבודה 16.00—18.00

נא לטלפן 33214 כל יום עד שעה 14.00

למוסד חינוכי דתי

דרושים

1. **ספרן/ית**
בוגר/ת בי"ס לספרנים, ½ משרה.

2. **מזכיר/ה כתבנית**
במשרה מלאה.

המעוניינים יפנו לת.ד. 7281 ירושלים, עבור „10" ויציינו פרטים אישיים ונסיון בעבודה.

— סודיות מובטחות —

הנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ... דרושים ... מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

תדיראן

ד ר ו ש י ם

1. **מתכננים ומתכנתים בכירים** לעבודות במחשב DOS/VS 370/135
2. **נקבניות** עברית, אנגלית מעולות.
3. **מפעיל מחשב** DOS 370.
4. **פקיד ביצוע.**

מועמדות ומועמדים מתאימים יפנו טלפונית ל־262346.

5. **מנהל חשבונות** סוג ד'—ה'.
6. **קופאי/ת מנה"ש** סוג 2 בהנה"ש.
7. **טכנאי יצור** להכנן ופיקוח על היצור ושיפור שיטות. בוגר המכון לפריון העבודה והיצור, בעל נסיון של 3 שנים.

מועמדות/ים יפנו בצרוף קורות חיים לכח־אדם ת.ד. 648 ת"א.

למפעל האלקטרוניקה בחולון

8. **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה.** א. בעלי נסיון בעבודות פתוח והנדסה בתחום ציוד דיגיטלי ו/או תדירויות גבוהות. ב. לאחזקת ציוד מדידה אלקטרוני. רצוי נסיון קודם בתחום.
9. **הנדסאי/טכנאי מכונות** לעבודות תכנון ויזד ופתרון בעיות מכניות הקשורות בציוד קשר אלקטרוני. רצוי נסיון בציוד העומד במפרטים צבאיים.
10. **ספרן טכני** לניהול ספריה טכנית בשטחי האלקטרוניקה, מכניקה, כימיה. בוגר קורס לספרנות טכנית ותעודה מוכרת ע"י אס"י.

לשלוחת מפעל האלקטרוניקה ביבנה

11. **טכנאי אלקטרוניקה** אחראי על מערך התקנים וציוד מדידה של המפעל. נסיון קודם בתעשיה האלקטרונית הכרחי.
12. **מזכירה** לניהול משרד. ידיעת עברית, אנגלית, כתל הדפסה.
13. **צבע מתכת** לצביעה ראשונית וסופית בתנאי צביעה מסוככי מים, התזת אפוקסי ותפעול תנורי קליה לצבע אפוקסי.
14. **עובדים מכניים** לתפעול ואחזקה שוטפת של סמררות פאומטיות ורגילות ומקדחות־דיד רדיאליות.

מועמדות/ים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 267, חולון או טלפונית 892244 בשעות 11—9.

לחטיבת התקשורת בפתח־תקוה

15. **מהנדס אלקטרוניקה** לפיתוח מעגלים אנלוגיים וספרתיים הקשורים במערכות תקשורת. בעל רקע מקצועי בנושאי טלפונים.
16. **מהנדס מכני בכיר** לעבודה בתוך ציוד אלקטרוני אזרחי וצבאי. בעל נסיון מעשי של 4 שנים.
17. **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה** א. לעבודה במערכות תקשורת TDN מעגלים אלקטרוניים, DIGITAL LINEAR נסיון של 5—3 שנים; ב. לעבודה במעבדה סדרות קטנות. נסיון של 4 שנים; ג. לעבודה בקו יצור בציוד תקשורת ספרתי מתקדם, נסיון קודם וידע במעגלים אנלוגיים וספרתיים; ד. להכנת מפרטים למרכזיות פרטיות, מעקב אחר ביצוע אספקת הציוד והתקנתו, בדיקתו והפעלתו. נסיון של 3 שנים בבורזות טלפון; ה. לניהול צוות ויצור בטכנולוגיה חדישה.
18. **הנדסאי מכני** לוזד ציוד אלקטרוני אזרחי וצבאי. נסיון של 4 שנים.

מועמדים/ות יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 500 פ"ת.

למפעל הגבישים בחולון

19. **מבקר איכות** לבדיקת תוצרת העיבוד ובתהליך כיול מכשירים. בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה. רצוי נסיון קודם בשטח.
20. **מסגר** א. מסגר מכונות לבנית מתקנים ומכשירים טכניים; ב. מסגר אחזקה בעל ידע בחריטה ורתכות.

מועמדים/ות מתאימים יפנו טלפונית ל־841318 או 855126.

למפעל התאורה בירושלים

21. **אנשי אחזקה** בוגרי בי"ס מקצועי במגמת מסגרות כלים, מסגרות מכנית. נסיון של 3 שנים.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 1414, ירושלים.

תדיראן תדיראן

דרושים בדחיפות
יוצאי יחידות קרביות
בתפקידי פיקוד

לעבודה מעניינת הקשורה ביציאות לחו"ל

- נכונות לעבוד בנושא 6 חודשים מינימום
- בעלי ידע בסיסי באנגלית.

שכר התחלתי
מעל 2,400.- ל"י נטו

המעוניינים יפנו:

חיפה — חברת השמירה — ש.א.ש. — דרך העצמאות 118, קומה ב', בין השעות 16.00—8.00, טלפון 528517־04.

תל־אביב — חברת ש.א.ש. בע"מ — רחוב נחמני 39, ביום ה' 17.4.75 בין השעות 17.00—14.00, וביום ג' 22.4.75 בין השעות 17.00—14.00.

ירושלים — חברת השמירה — רחוב כורש 12, ביום א' 20.4.75 — בין השעות 17.00—14.00.

למפעל מבוסס באיזור תל־אביב

דרושים:

- ★ **טכנאי אלקטרוניקה למעבדת הנדסה**

לבנית אבי טיפוס של ציוד אלקטרוני מודרני הכולל מעגלים אנלוגים ודיגיטלים. בניית ציוד בדיקה מתקדם למערכות מוטסות. שתוף צמוד עם מהנדסי פתוח.
הכישורים הדרושים: בוגרי בתי ספר מקצועיים או קורסים במגמות אלקטרוניקה. רצוי נסיון בצה"ל או בתעשיה.

- ★ **מבקרים**

לבקרת מוצרים מדוייקים תוך שימוש במכשירים מודרניים ומיוחדים.
הכישורים הדרושים: בוגרי בי"ס מקצועי בשטח המתכת.

המועמדים יוכשרו למילוי תפקידם ע"י מומחים בשטח הביקורת.

- המעונינים יפנו לטלפון 757211 למחלקת כח־אדם לשם קביעת ראיון.

חברה ארצית
בענף הטקסטיל

העוסקת בשיווק מקומי עם ייצור וכן ביצוא

מחפשת

מנהל כללי

הכישורים הדרושים:

- ידע בניהול ברמה גבוהה.
- נסיון בענף הטקסטיל או בתעשיה דומה.

מקום העבודה: במשרד הראשי בתל־אביב.

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב עם קורות חיים לת.ד. 1736 ת"א, עבור כס. 13.

תדיראן שיווק ומחשוב בע"מ

לחברתנו דרושה

פקידת מודיעין

עם ידע בהדפסה במכונה ובקיאות בהפעלת מרכזיה

*

מועמדת בעלת הליכות נועם בקשרי צבור תפנה אישית לטלפון 285166 תל־אביב

TADIRAN תדיראן

אמישראגז

דרושים (ות)

1. **נקבניות**
למשמרת בוקר או אחה"צ, לפי שעות. עם נסיון של שנתיים לפחות.
2. **פקיד(ה)**
לאחר שרות צבאי, רצוי עם ידע בהנהלת חשבונות.
3. **פקידה**
עוזרת לנציב תלונות הציבור, הדפסה שוטפת בעברית.

תנאים בהתאם לכישורים

לפנות אישית למח' הסגל, אחד העם 34, תל־אביב, או טלפונית 613255.

"בללטוקס"
שווק מוצרי כותנה בע"מ

דרושה

בחורה אחראית ובעלת נסיון לתפקיד

קופאית

— ליום עבודה רצוף —
בדבר פרטים נא להתקשר טלפונית לטל. 614731, 614734.

לחברת בניה — דרושים

מנהלי עבודה

מנוסים
לשלד ולגמר

באזור נתניה — חדרה

●

טלפון 429810 תל־אביב

לחברה מסחרית דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

סוג ד'—ה'

לקביעת ראיון נא לפנות לת.ד. 337 חיפה בצרוף פרוט נסיון בעבודה.

דרוש
סדר־יד
מעולה
דפוס קוניאק
אלנבי 84, תל־אביב
טלפון 621208

למוסד צבורי בתל־אביב

דרושים

1. **מזכירה**
בעלת ידע בהדפסה עברית
2. **חצרן**
לעבודות משק
לעבודה בשעות הבוקר יכול להיות פנסיונר
3. **פקידת דיוות**
למחלקת כח אדם עם ידיעה בהדפסה עברית
4. **שרטט/ת**

*

המעונינים יפנו לת.ד. 33010 ת"א עבור 203.

דרושים
סוכנים
לחברה ליבוא ושיווק של
מכונות וציוד מכני
בענפי התעשיה המסחר והחקלאות

דרושים סוכנים להפצת הציוד בכל חלקי הארץ

לצורך קביעת ראיון נא לפנות בכתב לת.ד. 20216 ת"א, בציון טלפון וכתובת

למשרד אדריכלים

דרוש
נהג
מנוסה
שיעסוק גם באחזקת המשק

*

לטלפן 760263־03

דרוש/ה
למפעל צעיר ודינמי
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
למשרה חלקית ברחובות

נא לפנות בכתב לת.ד. 139 רחובות עבור "מנה"ח".

לחברת בניה

דרוש
מהנדס בצוע
צעיר
טלפון 429810 תל־אביב

מתפנה
עורך דין
צעיר
מתמחה במשפט המסחרי
טלפון 36842

דרוש
מהנדס בניין
לעבודות תכנון
לפנות טלפון 221480 בין 6—4 אחה"צ.

דרושה
מזכירה
למשרד עו"ד
לשעות עבודה מפוצלות.
טלפון: 263656

תעשיות אלקטרוכימיות
פרוטארום
ת.ד 1929 חיפה מיקוד 31000

למפעלנו במשמר הים ליד עכו
דרושים מועמדים למשרות הבאות:

1. **מהנדס מכונות לשרותי כח וחום**
   - בעל תואר ראשון בהנדסת מכונות (B.S.C.)
   - שלוש שנות נסיון לפחות בהפעלה ואחזקה של מערכות קטור וקירור (כח וחום)
   - ידיעת השפה האנגלית רצויה
2. **מהנדס מכונות לתכנון ולבצוע פרויקטים באחזקה**
   - בעל תואר ראשון בהנדסת מכונות (B.S.C.)
   - נסיון של שנתיים לפחות בתכנון מכונות או נסיון הנדסי מקביל
   - ידיעת השפה האנגלית רצויה
3. **מהנדס מכונות בכיר באחזקה**
   - בעל תואר ראשון בהנדסת מכונות (B.S.C.)
   - נסיון מעשי של חמש שנים, לפחות, בהקמה או באחזקה של מתקני תעשיה כימית. בעל כשורים ונסיון בארגון וביהול אדמיניסטרטיבי של משרד אחזקה או משרד מקביל בייצור תעשייתי
   - ידיעת השפה האנגלית רצויה
4. **מהנדס הנדסת ייצור**
   - בעל תואר ראשון בהנדסת ייצור (B.S.C.)
   - בעל נסיון בהפעלת שיטות שכר עדוד ופקוח עליהן
   - ידיעת השפה האנגלית רצויה
5. **מנהל חשבונות** (סוג ד')
   - נסיון מקצועי של שלוש שנים
   - ידיעה טובה בשפה העברית
6. **פקידה כתבנית (אנגלית ועברית)**
   - נסיון של שנתיים לפחות בהדפסה בשתי השפות, שפת אם אנגלית

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב למנהל המנגנון, ת.ד. 1929 חיפה (מיקוד 31000) ולפרט תולדות חיים ונסיון בעבודה.
רצוי לצרף העתקי המלצות

— סודיות מובטחת —

ללשכת המנהל הכללי
של חברה גדולה בתל־אביב

דרושה

מזכירה

על המועמדת להיות בעלת נסיון בניהול עצמאי של משרד ושליטה טובה בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה.

נא לפנות בכתב יד בציון נסיון קודם, הכשרה, גיל ומצב משפחתי לת.ד. 866 תל־אביב עבור כס. 165.

תנאי שכר טובים — סודיות מובטחת

לחנות תקליטים בתל־אביב

דרוש

בחור רציני

אחרי שרות צבאי
בעל ידע בשטח המוסיקה
שפה אנגלית הכרחית.

בהצעות יש לפרט:
- השכלה
- ידע בשפות

●

לפנות לת.ד. 1334 ת"א למספר ד/40084.

לחב' ישראל פיין קמיקלס בע"מ
ריאגנטים וציוד למעבדות ולרפואה

דרוש/ה

מרכז/ת מכירות ושווק

לאזור ת"א

עדיפות לבעלי השכלה במדעי הטבע או הרפואה
רצוי בעל/ת רכב.

עבודה מענינת. אפשרויות קידום.
סודיות מובטחת.

נא לפנות לת.ד. 7117 חיפה בכתב יד לידי המנהל.

פרסטון תשלובת טקסטיל בע"מ עפולה
דרושים מיד:

- א. **אורגים**
- ב. **שתאים**
- ג. **משחילות**

תנאי שכר טובים
נא להתקשר 22981־065

Edt

אפנת בגדי גברים

לסניפינו בתל־אביב דרושים

1. **מוכרים/ות**
2. **מחסנאי/ת**
3. **מפעילה מכונת הנהלת חשבונות** (אוליבטי)
4. **מרכזנית טלפון** (ליום שלם או לחצי יום לפנה"צ)
5. **פקידות לעבודה משרדית כללית**

מתקבלים רק מועמדים בעלי נסיון.

6. **נער שליח** (עם או בלי אופניים)

נא לפנות בכתב אל: א.ב.ג., ת.ד. 902, תל־אביב.

לחברה פיננסית גדולה בת"א
דרושים

★ **מנתחי מערכות**
בעלי נסיון של 5 שנים לפחות במחשבי I.B.M.

★ **מתכנתים**
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות במחשבי I.B.M.

★ **נקבניות**
בעלות נסיון של לפחות שנה אחת

תנאים טובים
למועמדים המתאימים.

לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 295483 296741.

מפעל גדול באשדוד

מחפש

כימאי/ מהנדס כימאי

כישורים נדרשים:

- בוגר האוניברסיטה בכימיה או בוגר הטכניון בהנדסה כימית.
- נסיון של שנתיים לפחות בתעשיה.

תנאים טובים למועמד המתאים

על המעונינים לפנות בכתב למחלקת כח אדם ת.ד. 8 אשדוד. סודיות מובטחת

דרוש

אופה

(קונדיטור)

למלון הילטון ירושלים

נא לפנות אישית למחלקת כח אדם במלון;
או להתקשר טלפונית לטל. 536151.

למערך השיווק באזור חיפה והצפון
דרושים

סוכני מכירה

יועדפו מועמדים בעלי נסיון בעיתונים הרהיטים. בעלות על רכב — הכרחית.
לפנות טלפונית — 666990־04 לציפי.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע בקרית־ויצמן
אל־אופ
דרושים

הנדסאי/טכנאי מכונות מוסמך
— עם נסיון של חמש שנים לפחות בתכנון מתקני דפינה לעיבוד שבבי מדויק. עדיפות למועמד שהוא גם בעל נסיון בעבודה מעשית בתחום הנ"ל.

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
— בעל שלוש שנות נסיון לפחות

למחלקת מכירות
דרוש עובד אחראי בעל נסיון וידע בהוצאת חשבונות, מעקב אחר חשבונות ומחיר. בעל רכב פרטי.

עובד מכניקה עדינה
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה כללית, לאחר שרות צבאי.

חרטים
— בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי נסיון בעבודות מדויקות.

כרסמים
— בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי נסיון של מספר שנים בעבודות מדויקות.

משחזן
— בוגר בי"ס מקצועי ובעל נסיון בהשחזה עגולה, שטוחה ו/או כלים.

בודק/ת מעגלים מודפסים בהרכבות אלקטרוניות
— עם נסיון. אפשרי גם מלחימה בעלת נסיון של 4 שנים לפחות בהרכבה של ציוד צבאי.

מלחימות
בעלות נסיון להרכבות אלקטרוניות. למועמדות המתאימות תנאים טובים.

— 5 ימי עבודה בשבוע —
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למח' כח אדם, ת.ד. 1165 רחובות. מיקוד 76110, או טלפונית 971־956
— סודיות מובטחת —

דרושות

1. **פקידה/עוזרת בהנהלת חשבונות**
למחלקת כספים וחשבונות
✱ ידיעת השפה האנגלית ✱ הדפסה עברית — אנגלית
✱ נסיון של שנתיים בעבודה דומה.

2. **מרכזנית/ פקידת קבלה**
✱ ידיעת השפות עברית—אנגלית (שליטה בדבור).
✱ נסיון של שנה בעבודה דומה.
— תנאים טובים למתאימות! —
נא לפנות לכח־אדם, ת.ד. 39023 תל־אביב, בציון מס' טלפון, או טלפונית 418141. סודיות מובטחת.

למוסד ממלכתי
דרושים צעירים

לעבודה זמנית ברחבי העולם
יוצאי יחידות שדה בתפקידי פיקוד, בעלי 11 שנות לימוד לפחות. בעלי כושר גופני מעולה ועם ידיעה בסיסית באנגלית.
● המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 תל־אביב מיקוד 61170 (מס. 8) בצרוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.
רק המתאימים ייענו. סודיות מובטחת.

ISRAMAT ישראמט ISRAMAT
למפעל לעיבוד שבבי
דינמי — משוכלל ומתקדם עם הזמן — עתיד בטוח — עם עבר עשיר
דרושים

חרט מעולה
— למחלקת אחזקה, מכשירים מעוניינים לא לייצור המוני.

משחיז כלים
— להשחזת כלי חיתוך — רצוי בעל נסיון, אפשרות קידום בלתי מוגבלת בהתאם לכשרון (עבודה במכונות חדשות).

פקידה טכנית מעולה או טכנאית ייצור
— הבקיאה בטיפולים של כרטיסי ותיקי ייצור, דיווח וכו' עם נסיון בשרטוט.
לאדם המתאים ותנאים טובים במיוחד.
לפנות: „ישראמט" בע"מ, לבנדה 2, תל־אביב.
ישראמט

ישראל רוזן
לבית חרושת ישראל רוזן
דרושים

1. תופרות למגבות
2. אומן נולים (מייסטר)
3. אורג
4. מבקר איכות
5. מחסנאי
6. עתאי

לפנות: ישראל רוזן, גבורי ישראל 166, תל־אביב, טלפון: 25 50 31.
מגבות, מגולי רחצה ותלבושות חוף

ל־א. סיניבר משאבות
דרושים

✱ **מהנדס מכונות**
עם נסיון של 5 שנים לפחות, רצוי בנושאי הידראוליקה ומשאבות.

✱ **חרטים**
✱ **מסגרים**
✱ **פקיד**
לטיפול ביבוא ציוד טכני, שליטה באנגלית הכרחית.
✱
טל. 741175, 748117
רחוב שלמה המלך 20, בני־ברק.

לחברה צבורית בתל־אביב
דרושים

✱ **מנהל יחידת מחשב**
✱ **מנתח מערכות בכיר**
ליחידת מחשב.
— תנאים טובים —
נא לפנות בכתב לת.ד. 2926, תל־אביב עבור מס' 8725.
סודיות מובטחת.

למפעל גדול בענף העץ באזור תל־אביב
דרושים

נגרי רהיטים
מכל הסוגים
— תנאים טובים ועבודה יציבה —
נא לפנות לקביעת ראיון לטלפון 991029 לתב' אסתר.

דרוש
מנהל חשבונות
סוג ד'
או רמה מקבילה
למפעל תעשייתי בבני־ברק
נא לפנות בכתב לת.ד. 1334 תל־אביב למספר 8296/ר.
סודיות מובטחת.

לביח"ר לטקסטיל זקסוניה בני־ברק
רח' מרדכי כלא עכו 1, טל. 788121
דרושים למחלקת הבריקה:

מורקים, עוזרים למורקים. שתאיים (צמלדס) ועוזרים לשתאיים
גברים או נשים — לפנות לפהב"צ.

הנדסת התפלה לישראל בע"מ (תהליך זרחין)
דרושים:
למפעלנו באזור התעשיה — הרצליה:

1. **מסגר מכני — כללי,** בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 3—2 שנים לבצוע עבודות מגוונות מעניינות במתכת וחומרים פלסטיים בבימ"ל לייצור ציוד מיוחד.
לפנות למר ליברמן, טל. 930681.

למפעלנו בצפון תל־אביב:

1. **מהנדס כימי או מכונות** — (כח וחם) עם ידע ונסיון במעבר חם.
לפנות בכתב לת.ד. 18041 תל־אביב.
2. **פקידה** — מגרת היכן השולטת היטב באנגלית לעבודה בנושאי יבוא־יצוא. נסיון קודם אינו הכרחי.
3. **פקידה לעבודות משרד כלליות** — רצוי נסיון ימחלקת רכש.
4. **מסגרים — רתכים** בוגרי בי"ס מקצועי, עם נסיון.
5. **מסגרים — מכונאים,** בוגרי בי"ס מקצועי, הרכבה והפעלת מתקני התפלה רצוי עם נסיון בהפעלה מתקנים. ידע בעיסי באנגלית.
6. **מחסנאים טכניים**
לפנות למחלקת כח אדם טל' 417171.

לאוניברסיטה הפתוחה
דרושים

✱ **אסיסטנטים לקורס למתמטיקה**
תאור התפקיד:
1. סיוע לצוות כותבי יחידות הלימוד באתור, פיתוח והכנה של חומר עזר, אמצעים אור־קוליים, תרגילים וכו'.
2. סיוע בהכנת חומר הלימודים להדפסה, הפצה ומיפוי.
3. סיוע בעריכה והנהה של חימר הלימוד.

הכישורים הדרושים:
— תואר ראשון במקצוע הקורס, או סטודנט בשלבי סיום לימודיו, ו/או נסיון של 5—3 שנים בהוראה.
— עדיפות תנתן לבעלי נסיון בהכנת חומר כתוב לתלמידים ובפיתוח אמצעי עזר בי הוראה.

✱ **גרפיקאי/ת בצעו"ת**
לעטור חומר לימודי מגוון
דרישות: בוגר בי"ס מוכר לגרפיקה, רצוי נסיון קודם.
אפשרות למשרות חלקיות או מלאות
נא לפנות בכתב אל: האוניברסיטה הפתוחה, כח אדם ת.ד. 39328 רמת־אביב.

גבור
אפנת בגדי גברים
לסניפינו בחיפה דרוש

גזרן
עם נסיון במדידות, סימונים והשגחה על ביצוע.
נא לפנות אל: א.ב.ג. חיפה, רח' הבנקים 8, או רחוב הרצל 28 א'.

אלתם אלקטרוניקה לתעשיה ולמחקר בע"מ
דרושים
טכנאי אלקטרוניקה
לעבודות פיתוח ואחזקה של מכשור אלקטרוני תעשייתי.
פניות בכתב בציון קורות חיים ופירוט ההשכלה והנסיון המקצועי נא להפנות לת.ד. 300, קרית ביאליק מיקוד 27100.

לקבוץ תל קציר
דרושים

1. **טבח/ית** — לעבודה קבועה
2. **מציל ברכה** — לחדשי הקיץ
✱
המעוניינים יפנו למזכירות הקבוץ טלפונים: 50223־067 ובשעות עבודה גם 50631

ב"ה לביה"ס התיכון הדתי המקיף בקרית־ים טלפון 713177
לשנת הלימודים תשל"ו
דרושים מורים

1) למקצועות העיוניים: תושבע"פ, תנ"ך, מורי מסיקה, פיסיקה, בולומה ואנגלית.
2) למגמות המקצועיות: אלקטרוניקה, חשמל, פקידות, אופנה, מכניקה (שרטוט טכנולוגיה, פרקי מכונות, וכו').

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים

מהנדסי מכונות
נסיון של 2—5 שנים לפחות (רצוי בתעשיה הפטרוכימית), נסיון בתכנון צנרת, בציוד ובבעיות כח וחום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מיכשור וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרחית.

מהנדס פרוייקט למתקני שרותים
מיכלי איחסון, צנרת לשת, מדחסי אויר, מערכות מי קירור, טיפול במים וכו'.
הכישורים הדרושים: מהנדס כימאי או מכונות בעל נסיון בנושאים הנ"ל של 5 שנים לפחות. ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

מהנדסי הקמה
מהנדסי מכונות עם נסיון בעבודה של 3 שנים לפחות במפעל תעשייתי־כימי. העבודה כוללת הקמת מתקנים כימיים הכוללים נושאי צנרת, מיכלים, משאבות, מדחסים ומערכות כח חום. ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

מהנדס חשמל
לעבודה בשטח מתקנים תעשייתיים־כימיים, במערכות חשמל זרם חזק, מערכות בקרה או פקוד, רצוי בהעסקה של שנתיים לפחות. ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

הנדסאי/טכנאי מכרזים וחוזים
לעבודה במסגרת פרויקטים תעשייתיים־כימיים בנושא של הכנת מכרזים וחוזים ובדיקת חשבונות קבלנים.
הכישורים הדרושים: נסיון בשטח הנ"ל של 3 שנים לפחות. ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

חשמלאים תעשייתיים
בעלי רשיון מוסמך.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 767 חיפה, מיקוד 31000

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים

מזכירה/פקידת רכש
הכישורים הדרושים: נסיון של שנתיים לפחות בעבודות מזכירות, רצוי נסיון בשטח של רכש/אפסנאות. ידיעה טובה בשפות העברית והאנגלית, כולל הדפסה ב־2 השפות.

פקיד טכני
לעבודה כפקיד טכני בנושאי מעקב הקבלני, בדיקת חשבונות ועבודות משרד כלליות. ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית. רצוי נסיון של שנה לפחות בעבודה במשרד טכני.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 767 חיפה, מיקוד 31000

למפעל ממלכתי בתל־אביב
דרושים

1. **טכנאים**
בעלי נסיון של שנה אחת לפחות — למעבדת פיתוח לעבודות רבגוניות ובעלות אתגר לבניית אבי־טיפוס בכל שטחי המכניקה.

2. **נגר לבנית מודלים**
(לא ייצור)
יועדף בוגר בית ספר מקצועי במקצועות נגרות או מכניקה.

בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 תל־אביב מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצירוף פירוט נסיון קודם והשכלה.
— סודיות מובטחת —

דרושים

מהנדסים · טכנאים · ... מנהלים · פקידים · ... אסיסטנטים · סוכנים

נציבות שירות המדינה

מודיעה כי

בעקבות ההמלצות לרפורמה במס הכנסה וההיערכות מחדש של אגף מס הכנסה ומס רכוש במשרד האוצר,

דרושים לעבודה כמפקחי מס:

רואי חשבון מוסמכים
בעלי תואר „בוגר"
בחוג לחשבונאות
בעלי תואר „בוגר" בכלכלה

תפקיד מפקח מס מציב אתגר והוא דורש כושר שיפוט והחלטה בבעיות מורכבות.

העבודה אחראית ועצמאית, מאפשרת קידום ומעניקה בטחון כלכלי.

מועמדים מתאימים המחפשים ענין מיוחד בעבודה יוכלו להצטרף ליחידה הארצית לטיפול מיוחד המוקמת בימים אלה.

למועמדים שייבחרו מוצעים התנאים הבאים:

דרגה 5 — בדירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח, לבעלי רשיון ישראלי לראיית חשבון

(משכורת התחלתית ברוטו לרווק: 2,410.80 ל"י
+ תוספת ייחודית של 364.03 ל"י)
ס"ה 2,774.83 ל"י

דרגה 2 - 5* — בדירוג הנ"ל לבעלי תואר „בוגר" בחוג לחשבונאות** ובעלי תואר „בוגר" בחוג לכלכלה

(משכורת התחלתית ברוטו לרווק: 1,879.26 ל"י
+ תוספת ייחודית של 283.58 ל"י)
ס"ה 2,162.84 ל"י

רואי חשבון מוסמכים ובעלי תואר „בוגר" בחוג לחשבונאות, יעברו קורס מקוצר של מספר שבועות למפקחי מס. (רואי חשבון יעברו קורס מקוצר יותר) בעלי תואר „בוגר" לכלכלה יעברו את הקורס הרגיל למפקחי מס.

העובדים אשר ייבחרו, יועסקו במעמד קבוע או על פי חוזה מיוחד, הכל לפי הענין.

בקשות בצרוף מסמכים על השכלה ונסיון, יש להפנות למדור עובדים בנציבות מס הכנסה ומס רכוש ת.ד. 1170, ירושלים 91000.

* עובדים אלה יתקדמו במסגרת מסלול קידום עד דרגה 5.
** בעלי תואר „בוגר" בחוג לחשבונאות בעלי נסיון מתאים, ישובצו בדרגה 3 בדרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח עם סיום הקורס למפקחים ובגמר תקופת הנסיון. משכורת התחלתית ברוטו לרווק + תוספת ייחודית בדרגה זו מסתכמת ב־2,379.— ל"י.

משרד העבודה - הקריה למחקר גרעיני נגב
עומדים לפתוח קורס מפעילי גרעין במגמת בקורת קרינה

לצורך זה דרושים לנו:

גברים מסיימי 11 שנות לימוד לפחות בבי"ס תיכוני עיוני ו/או בי"ס מקצועי ולאחר שרות סדיר בצ.ה.ל.

המועמדים שיבחרו יתקבלו לקורס בקמ"ג, אורך הקורס 6—4 חודשים.

* למועמדים רווקים מחוץ לאיזור ינתנו מגורים בשכ"ד בדימונה. למועמדים נשואים מחוץ לאיזור תנתן השתתפות בשיעור 50% משכ"ד חודשי עד מכסימום —.250 ל"י לחודש, להקופה של עד שנתיים.

** הסעה ממקום המגורים לעבודה וחזרה על־חשבון המפעל.

*** תוקצב מילגת לימודים נאותה לתקופת הקורס.

**** קורס זה יחשב כנקודות זכות להמשך הלימודים לקראת תואר „טכנאי גרעין", התואר יוענק למסיימים בהצלחה את כל שלבי הלימוד: בחינות גמר פנימיות וחיצוניות ועבודת גמר בהתאם לדרישות המכון הממשלתי להכשרה טכנית.

— * —

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת.ד. 9001 באר־שבע, למדור קבלת עובדים, עם פרטים אישיים ופירוט שנות השכלה.

— * —

המתאימים יוזמנו לראיון אישי

למשרד רואה חשבון
דרוש
מבקר עצמאי
לפנות טלפון 614866

דרושה
שרטטת
מנוסה בקונסטרוקציות בנין.
— לטלפון 220010 —

דרושים עבור תבנון
מפעל לייצור מנועים

א. **מהנדס אינסטלציות ותעשיה - ENGINEER**
INDUSTRIAL INSTALLATION

הכישורים: נסיון בתכנון מערכות מבניות ומביום עבור תעשיית מתכת ועיבוד שבבי. ידיעת השפה האנגלית — הכרחית.

ב. **מהנדס תעשיה - INDUSTRIAL ENGINEER**

הכישורים: נסיון בתכנון מערכות ייצור ושינוע בתעשיית מתכת ועיבוד שבבי. ידיעת השפה האנגלית — הכרחית.

מקום העבודה: תל־אביב.
תנאי שכר בהתאם לכישורים.

לקביעת ראיון, נא לפנות בכתב בצירוף פרטים ונסיון לחברת „סבסקל" בע"מ, ת.ד. 20181 ת"א.

בית הספר לריפוי בעיסוק
הר הצופים ירושלים
טל: 221276

דרושים
מדריכים קליניים
לעבודה בבית הספר
אפשרית גם עבודה במשרה חלקית

הכישורים הדרושים: מרפא/ה בעיסוק מוסמך/ת עם ותק של 5 שנים לפחות, נסיון בהדרכה ורצוי נסיון בטיפול קבוצתי. העבודה כרוכה בנסיעות בכל הארץ.

המעונינים ימנו בכתב בצירוף קורות חיים להנהלת בית הספר לריפוי בעיסוק, הר הצופים ירושלים, עד 24.4.75.

רים RIM

דרושים בירושלים

* **מפעילה**
להפעלת מחשב
BURROUGHS B-1700

* **בלבלן**
בוגר שנה ב', לסיוע בהכנת תקציבים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
— סודיות מובטחת —

לפנות בכתב אגף מינהל וכח אדם, ת.ד. 3495 ירושלים.

לחברת זינגר - סינגר
דרוש
טכנאי מתחיל למכונות תפירה

הכישורים הדרושים:
* לאחר שרות צבאי.
* ידע ונסיון במכניקה — יתרון.

המועמדים המתאימים יתקשרו לטלפון מספר 266291 תל־אביב.

לצה"ל
דרושים
עורכים/מתרגמים
לספרות טכנית

התכונות הדרושות:
1. שליטה מוחלטת בשפה העברית.
2. יכולת תרגום חומר טכני מאנגלית.
3. נסיון קודם בעריכה ספרותית (רצוי ספרות טכנית).
4. רצוי בעל רקע טכני.

על המעונינים לפנות לד.צ. 2148/ד' עבור עורך.

לבית ספר שדה
ע"ש מאיר וייס הי"ד
מושב ארגמן ד.נ. בקעת הירדן

דרושים מדריכים

לפנות בכתב + קורות חיים

לחברת ביטוח בתל־אביב
דרושים

★ **מנהל מחלקת תביעות**
עם נסיון רב ובעל שליטה מלאה בעברית ואנגלית.

★ **סגן מנהל חשבונות ראשי**
עם נסיון רב בהנהלת חשבונות כללית. רצוי בבטוח בפרט.

★ **סוכירה למנכ"ל**
נסיון של 5 שנים לפחות, שליטה מלאה בעברית ואנגלית, כולל הדפסה וקצרנות.

★ **קופאי/ת**
עם נסיון בהנהלת חשבונות.

★ **בודקת ומכינה פוליסות**
עם נסיון.

★ **פקידות בוגרות תיכון**

נא לפנות בכתב בציון פרטים מלאים לת.ד. 37563 תל־אביב, עבור מס' 9.

למפעל מזון ברמת־גן
דרושים:

1. **מקדמי מכירות**
בעלי רכב פרטי.

2. **נהגים - מחלקים**
לחלוקת סחורה בחנויות.
נסיון של 3 שנים בנהיגה, רשיון ג', עם ערבות כספית.

3. **פקידת חשבונות**
(למשרה מלאה)
בעלת רקע בהנהח"ש.

●

לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים לת.ד. 24081 ת"א. סודיות מובטחת

מהנדס מכונות
בעל נסיון רב בתעשיה

מהנדס כימאי
רצוי בעל נסיון בשטח הביטומנים

מנהל ייצור

דרושים למפעל תעשייתי פרטי גדול ותיק באזור חולון. תנאים טובים במיוחד.

●

לפנות לת.ד. 2905 תל־אביב. סודיות מובטחת.

עיריית אילת — אגף החינוך

לבית הספר התיכון המקיף ע"ש „גולדווטר" באילת

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשל"ו

במקצועות הבאים:
* מהנדס/הנדסאי מכשור ובקרה
* אנגלית
* מוסיקה
* תנ"ך ותושבע"פ

למורים בעלי הכישורים המתאימים — ינתנו תנאים מיוחדים ודיור

למרפאת בית־הספר החקלאי מקוה־ישראל
דרושה
לחדשי הקיץ (יולי—אוגוסט)
אחות מחליפה
במשרה מלאה
מגורים במקום — חובה
בדבר פרטים נא לפנות להנהלת המוסד

לחברת בנין גדולה דרושות
בתבניות בעלות נסיון

תנאים טובים למועמדות המתאימות
אפשרות למשרה חלקית.

נא לפנות תוך פרוט קורות חיים ונסיון ובציון מספר טלפון לת.ד. ... 61070.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מכרז מספר 75/1

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על משרות פנויות: —

1. **במחלקת המנגנון**

א. **פקיד משכורות**

הכשורים הדרושים: השכלה תיכונית וקורס הנהלת חשבונות. נסיון של 3 שנים לפחות בהכנת תלושי משכורות בעבודה ידנית וקודו לממ־כן. הכנת דוחות סטטיסטים וידיעה טובה בהכנת נתונים סטטיסטיים.

2. **במחלקה לביקורת פנימית**

ב. **פקיד ביקורת**

תאור התפקיד: ביצוע ביקורת פנימית, איסוף נתונים וממצאים, הכנת דו"חות וסיכומים בהתאם להנחיות המבקר הפנימי.

הכשורים הדרושים: בוגר תיכון, רצויה השכלה אקדמאית. נסיון של 3 שנים לפחות כמנהל חשבונות עצמאי (סוג 3 מנה"ח לפחות). ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה בשפה האנגלית. כושר הבעה בכתב ובעל־פה.

3. **ביחידת שירותי המחשב**

ג. **עוזר קלט - פלט**
(4 משרות)

תאור התפקיד: המעלת קורא כרטיסים ומדפסת, הפרדת וחלוקת כרטיסים ותוצאות למשתמשים, ביקורת על שמוש מורשה במחשב ביטול בציות של המשתמשים.

הכשורים הדרושים: בוגר בית ספר תיכון או מקצועי. ידיעת שפות עברית ואנגלית וקורס תכנות.

תנאי מיוחד: העבודה היא במשמרות.

הדרגה המוצעת: י"א—י"ב בדרוג האחיד.

4. **במחלקה להנדסת מכונות**

ד. **מחסנאי פקיד טכני בבית המלאכה**

תאור התפקיד: מקבל הזמנות עבודה בבית המלאכה ורישומן. בסכון חמרי גלם לבצוע העבודה. רישום החומרים ושעות העבודה שנדרשו לבצוע כל העבודה. מנהל מחסן המלאכה — רשום, מעקב ועדכון כרטסת המלאכה. עוזר למנהל בית המלאכה בהכנת הזמנות לציוד וחומרים עבור בית המלאכה. אחראי על כלים וציוד — רשום, אכסון ונפוק לעובדים. מנהל כרטסת מצאי של בית המלאכה. מעדכן את תיקיית האינוונטר המחלקתיות בנושאי ציוד של בית המלאכה.

הכשורים הדרושים: השכלה תיכונית או מקצועית מלאה. 3 שנות נסיון מקצועי בנהול מחסן. ידיעת השפות עברית ושפה אירופית אחת — רצוי.

הדרגה המוצעת: י"ב—י"ד בדרוג האחיד או 1 א'—2 בדרוג טכנאים.

כל המשרות הינן מלאות

למועמדים מחוץ לבאר־שבע אשר יתקבלו בדרגה י"ג בדרוג האחיד והדרגות המקבילות בדרוגים האחרים תנתן עזרה בדיור.

פניות בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו' 18.4.75, אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע, מיקוד 84120.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת

למוסד ציבורי ארצי
דרוש
רואה חשבון
לתפקיד בכיר
בעל רשיון 5 שנים לפחות

הצעות עם פרוט הנסיון, אל: מ. רונן, ת.ד. 20150 תל־אביב

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושה
נקבנית
מנוסה ועצמאית
לעבוד נתונים במחשב
ידיעת עברית הכרחית

●

לפנות עם פרוט תולדות חיים ומקומות עבודה קודמים לת.ד. 1007 חיפה עבור „כח אדם".

דרוש מכונאי
לטרקטורים ולמכונות חקלאיות

המעונינים מתבקשים לפנות לתנועת הטרקטורים של יבנן חקל בתל מונד בין השעות 07.30—15.00 טל. 052-97293

דרושים

...נדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

לאפריקה ישראל להשקעות בע"מ
— אגף הבניה —
דרושים
★ **קבוצות מרכיבים קבלניות**
לטפסים טרומיים.
★ **תיקונצ'יקים**
לעבודה קבועה
בתנאים טובים!!
בפרסים. נא לפנות טלפונית 5-757191
(בין השעות 16.00—09.00)

למפעל מבוסס באיזור ת"א
דרושים:
טכנאים ואלקטרונאים
לעבודה במעבדות לבדיקת ציוד בקרה אלקטרוני מתוחכם.
●
על המעוניינים לפנות לטל. 757211, למחלקת כח־אדם לשם קביעת ראיון.

דרושה
פקידה - כתבנית
לעבודת יום שלם
●
בדבר פרטים נא לפנות אל טל. 58221 — לאה.

מפעל
באיזור פתח־תקוה
מחפש
עוזרת למנהל חשבונות
עם נסיון של 5 שנים לפחות
תנאים טובים למועמדת המתאימה
★
לפנות לת.ד. 3226 תל־אביב, עבור „מפעל בפתח־תקוה".

לחברה מבוססת בתל־אביב
דרוש
מנהל חשבונות
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ותנאי שכר מבוקשים לת.ד. 7145 תל אביב עבור „מנה"ח".

לחב' גדולה בענף הרכב בת"א
דרושים
1. **פקידה כללית**
הדפסה במכונה בעברית הכרחית.
2. **פקיד/ה**
השולט/ת בשפות עברית וצרפתית.
3. **פקיד כללי**
ידיעה שטחית בהנהלת חשבונות — יתרון.
לקביעת ראיון נא לטלפן 39871, בין השעות 10.00—13.00 ; 15.00—16.30.

למוסד ממלכתי
דרוש
עובד סוציאלי
לתפקיד בכיר
לפיקוח על השירות הסוציאלי לאוכלוסיה מגוונת וקביעת תוכניות הדרכה לעובדים סוציאליים ועובדי מינהל, הבאים במגע עם ציבור. לגיבוש מדיניות בתחום הרווחה
מועמדים בעלי השכלה של עובדים סוציאליים ונסיון בתחום עבודה סוציאלית יפנו אל ת.ד. 7061 מס' 152(15), לא יאוחר מ־25.4.75.
תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמדים

לחברת אסק־קור בע"מ
קרור ומזוג אויר
דרושים
1) **טכנאים מעולים**
לשרות
2) **טכנאים**
בעלי נסיון לעבודות בצנרת קרור ומזוג אויר.
3) **עוזרים**
לטלפן: 35772, 35028.

לחברת בנין ציבורית
לסניפה בחיפה
דרושים
✶ **מהנדס בנין בכיר**
לניהול עבודות בניה בקנה מידה רחב
✶ **אדריכל בכיר**
עם נסיון לעבודות תכנון ותאום
המשכורת תיקבע בהתאם לכישורי המועמד.
סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ונסיון ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037 תל־אביב מיקוד 61070 מספר 15.

דרוש
מנהל חשבונות ראשי
— רצוי רואה חשבון —
עם נסיון של: —
✶ ניהול חשבונות של חברה בעלת סניפי־משנה.
✶ ניהול צוות עובדים.
●
נא לפנות בכתב־יד אל ת.ד. 29753 ת"א

לחברת כבר לוינסקי
דרושה
מזכירה
מנוסה
לעבודה מעניינת לשעות 7.30—15.00.
●
נא להתקשר לטל. 35846 בשעות 8—16 לכרמלה או לאורי מדפיס.

דרוש
מנהל עבודה
מנוסה מאד בעבודות בניין.
תנאים טובים!
רשיון נהיגה הכרחי.
לפנות טל. 03-624335.

דרושים
1. **תופרת** לשמלות ג'רסי
2. **עוזרת לגזרן**
3. **אסיסטנטית** להדמנית ראשית
4. **סוכן מכירות** לבגדי אופנת נשים
5. **מתפרת חוץ** לחולצות ושמלות
✶
לפנות „איריס" רח' בצלאל 27 ר"ג ע"י בריכת גלי גיל טלפון 739704

למכירת צעצועים ומשחקים בכל הארץ
דרוש
סוכן
בעל רכב מתאים.
בעלי נסיון קודם יפנו בכתב בצירוף פירוט נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 11010 ת"א עבור „סוכן".

דרושים
עובדים למכבשים
לעבודה במשמרות
טלפונים: 260753, 255980.

למוסד ממלכתי למחקר ולפיתוח
דרושה
עוזרת מינהלית
למנהל יחידה
טל. 226125 ירושלים

דרוש
אורג
בתנאים טובים
טלפון 787159 (13.00—8.00)

טכנומטיק, חברה לאוטומציה בע"מ
דרוש
מנהל עבודה למחלקת עבוד שבבי
ותנאים טובים לאדם המתאים
לפנות טלפונית לקביעת ראיון למספר 04-725978

דרושים
מפעילים
לבגרים ג'י.סי.בי. ולמערבלי בטון מתנייעים
טל. בערב 949243

דרושה או־פר
(אומנת)
אינטליגנטית
לקנדה
פרטים החל מיום א' טלפון 845350

דרוש
חשמלאי
בעל נסיון
לפנות לקבוץ דליה

למשרד רואי חשבון
דרושים
1. **רואה חשבון**
2. **בוחנים**
לפנות ת.ד. 4692 חיפה או טלפונית 04-520333

כור מתכת בע"מ
מודיעה על משרה פנויה:
אחראי במינהלת חטיבת כור מתכת על עבוד נתונים במחשב
כישורים: מהנדס תעשיה וניהול בעל רקע בנושאי המחשב. נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות תאום וייעוץ לתעשיה בנושאי עיבוד נתונים אוטומטי.
המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל ימישו מועמדותם בכתב לרמ"ת כח אדם בכור מתכת עד תאריך 22.4.75
המען למכתבים: כור מתכת בע"מ, רחוב האופן 1, אזור התעשיה, חולון.

ארגטן
חברת בת של
ארגמן מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה יבנה, טלפון 055-95251
דרושים:
← **חרטים מעולים**
← **רתכי ארגון**
← **מסגרים**
← **לפשי נירוסטה**
הסעה מובטחת
נא לפנות לפי הכתובת הנ"ל.

למפעלי בלובנד תלמה
מפרץ חיפה
דרוש סגן מנהל כח־אדם
הכישורים:
✶ השכלה מתאימה בנושא ניהול כח־אדם (לימודים אקדמאיים או לימודי תעודה בנושא הנ"ל).
✶ יכולת לנהל ולקיים יחסי אנוש תקינים, כושר ניהול משא ומתן.
✶ עדיפות לבעלי נסיון בעבודה מסוג זה, בקיאות בדיני ויחסי עבודה בישראל.
תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.
— סודיות מובטחת —
הצעות בכתב יד, הכוללות תולדות חיים מפורטים ככל האפשר, יש להפנות למחלקת המנגנון, ת.ד. 707 חיפה, עבור מס. 11475.
בלו־בנד תלמה

החברה למרכזי תרבות וספורט
(לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרוש
מנהל מרכז קהילתי בקדימה
(משולב בבי"ס יסודי)
דרישות התפקיד: השכלה אקדמאית רחבה (בי.איי. לפחות) במדעי החברה/הרוח; נסיון רב בניהול וריכוז מוסדות לחינוך בלתי פורמלי / בתי־נוער, מרכז ספורט או מוסד חינוכי. כושר. נסיון בניהול וארגון, בפיקוח תקציבי והדרכת צוות עובדים. כושר לקיים מגע עם גורמי חוץ ופנים.
תנאי והעסוקה: ייקבעו לפי כישורי המועמד. מגורים במקום — תנאי הכרחי.
המעונינים יפנו בכתב עד ליום 25.4.75 אל החברה למרכזי תרבות וספורט בציון „מכרז קדימה", שד' הרצל 82, בית הכרם ירושלים, ויוזמנו למבחן ולראיון.

לצה"ל דרושות
כתבניות
עברית/אנגלית
בעלות נסיון
תנאים מיוחדים לכתבניות שתענינה על הדרישות.
על המעוניינות לפנות לד.צ. 2148/ד' עבור כתבניות

בית הספר התיכון ע"ש מ. בויאר
בית וגן — ירושלים
דרושה
כתבנית
לפנות טל. 02-532696, 02-527026.

למוסד למחקר ופתוח
באזור חיפה
דרושים

מהנדס אלקטרוניקה בכיר
לעבודות תכנון ופתוח מערכות אלקטרוניות בפרויקטים מתקדמים.
כשורים דרושים: נסיון מקצועי של 6 שנים לפחות.

מהנדס מכונות בכיר
לעבודה בתכנון ופתוח מערכות מכניות עדינות ומורכבות.
כשורים דרושים: נסיון מקצועי של 6 שנים לפחות.

מהנדס תעשיה וניהול בכיר
לפיתוח שיטות ארגון וישום מערכות מנהלתיות.
כשורים דרושים: מהנדס תעשיה וניהול בעל נסיון קודם בנושאים דומים.

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בקבוצה העוסקת בתכנון ופתוח מערכות אלקטרוניות מורכבות.
כשורים דרושים: בוגר בי"ס להנדסאים/טכנאים.

● המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים, לת.ד. 9757, חיפה 31096- רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות.

למפעל כימי גדול באיזור הדרום
דרוש
מהנדס כימאי
לתפקיד מנהל הייצור
הכישורים:
✶ נסיון רב בניהול צוות עובדים
✶ תאום בין שרותי ייצור הנדסה וצוות פיקוח
תנאים טובים מובטחים למועמד המתאים
✶
תנאי לקבלת המשרה — מגורים בבאר שבע.
— סודיות מובטחת —
★
נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ובציון נסיון קודם לת.ד. 1736 תל־אביב, עבור מס' 11.

למשרד הנדסי בת"א
דרושים
מהנדסים
בעלי ידע בנושאים הבאים:
1. אפיון דרישות תכנה וחומרה למחשבים גדולים.
2. ארגון מאגרי מידע.
3. רשתות ותקשורת למחשב (מסופים) נדרש נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
התנאים יקבעו בהתאם לכישוריו של המועמד.
● הצעות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, נא להפנות בכתב יד לת.ד. 7057, ת"א עבור ה.ב.

למפעל תעשייתי מבוסס
דרוש מנהל חשבונות עצמאי
השולט בנושאים הבאים או בחלקם: ייצוא, ייבוא, ספקים ועריכת שכר עבודה למיכון, רצוי עם נסיון בעבודה במפעל תעשייתי.
אפשרויות קידום בעבודה
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד ל:כרמל כימיקלים בע"מ, עתלית, בציון נסיון קודם, המלצות ושכר מבוקש.

דרושים

והנדסים · טכנאים · בנאים · ... · אנליסטים · סוכנים ...

מקורות — שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- מנהל מפעל מתכת — לחיפה
- מ/מנהל מפעל בינוי — מהנדס מכונות/יצור
- מבקר פנים ראשי — לקונצרן
- מ/מנהל הדרכה — לאזור פתוח
- חשב חברה — מוסמך בכיר
- מתכנן ראשי — לחברה גדולה
- כלכלן בכיר — עוזר למנכ"ל
- מנהלת מערכת — לחברה גדולה
- מרכז מכירות — רקע בחשמל
- מנהלן — לפירמה, תנאים מיוחדים
- מזכירת מנכ"ל — כושר ארגון, עברית–אנגלית

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

למפעל מתכת באזור השרון
דרושים

★ **שרטט טכני**

בעל 3 שנות נסיון לפחות

★ **חשמלאי אחזקה בכיר**

בעל 5 שנות נסיון

לפנות בכתב לת.ד. 1101 ת"א
— סודיות מובטחת —

לחברה בעלת מפעלי מזון
במרכז הארץ, דרוש

טכנולוג ראשי

לעבודה עצמית

הכישורים הדרושים: השכלה מתאימה, רצוי נסיון בשטח ההדרים, ידיעת השפה אנגלית, עברית הכרחית (גרמנית או צרפתית רצויה). סודיות מובטחת!

✱

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 33157 תל-אביב, עבור מס' 888 במתן פירוט על הכשרים ונסיונם הקודם.

מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים בע"מ

אם אתה צעיר, מוכשר, בעל כושר גופני וסיימת 10 שנות לימוד (רצוי רקע מקצועי) ומחפש עתיד בטוח, עבודה מעניינת ואפשרויות קידום טובות.

אנו מציעים לך להשתלב:

כמפעיל מכונות הנייר

במפעלנו בחדרה

נא לפנות אל מנהל כח אדם, ת.ד. 142 חדרה.

נייר מעולה לכל מטרה

להברת בנין גדולה
דרוש לאזור הגליל

מהנדס בנין בכיר

בעל נסיון וכושר בהול פרויקטים וצוות עובדים.
תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.

— סודיות מובטחת —

נא לפנות הנד פרוט קורות חיים ונסיון ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037 מיקוד 61070 מספר 16.

קבוצת טירת צבי מעוניינת

באחות מוסמכת

לתקופה מינימלית של שנה

✱

נא לפנות אל מזכירות הקבוצה
ד.נ. עמק בית שאן

חברת ת.מ.ט.
דרושים

1. **הנדסאי בנין** (לתכנון קונסטרוקציה)
2. **שרטט בנין** (קונסטרוקציה)

נסיון של 3 שנים לפחות.

לפנות טל' 265822, 267757, ת"א.

קרן אלקטרוניקה בע"מ

למפעלנו דרושים

★ **מהנדסי אלקטרוניקה**
לפיתוח מערכות RF

★ **מהנדסי אלקטרוניקה**
לפיתוח מערכות הספק

★ **מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה**
לריכוז פרויקטים בעלי אופי הנדסי יצורי

★ **טכנאי אלקטרוניקה**

תנאים טובים
למועמדים המתאימים

תינתן עדיפות לתושבי אשקלון והסביבה ותינתן עזרה בדיור למועמדים שיעתיקו מגוריהם לאשקלון.

נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם במפעל, ת.ד. 5019 אשקלון, טלפון 4141-051.

קרן אלקטרוניקה, אזור התעשיה, אשקלון

לחברת מזון גדולה
דרוש

סגן מנהל סניף מכירות בחיפה

הכישורים הדרושים: ✱ התמצאות בהנהלת חשבונות ✱ נסיון במכירות ✱ רשיון נהיגה ✱ גיל 30—45 ✱

על המעוניינים לפנות בכתב, בציון פרטים מלאים, לת.ד. 1469 תל-אביב, עבור „ס/מנהל סניף מכירות".

לבגד עור (1968) בע"מ
דרוש לעבודה במגדל העמק

מתכנת RPG – 2

בעל נסיון של שנה לפחות
מגורים באזור הצפון

●

לפנות לפי ת.ד. 16 מגדל העמק
או טלפון 40630-065
למר אהד.

דרושה עובדת טלקס מנוסה

בשפה האנגלית

שעות העבודה אחה"צ.

נא לפנות טל. 266379-03.

דרוש(ה) מורה לאנגלית

לכתות התיכוניות של בית הספר ההתישבותי ב„אשל-הנשיא" ליד באר-שבע.

מועמדים מתאימים יפנו להנהלה בית הספר בכתב או בטל. 78335-057

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

חשב ושזר
הפקולטה למדעי החברה
מכרז מס' 13/75

תיאור התפקיד — הכנת הצעת תקציב של הפקולטה ופיקוח שוטף על ביצועו; ניצול תקציב כ"א העברות תקציביות; התקציב ציוד, והקציבים מיוחדים; קיום קשר עם יחידת מינהל כספים לצורך ליבון נושאי תקציב, מתן החיות כלליות ליחידות הפקר' בבנית הצעות התקציב שלהן; בדיקת בקשות היחידות לשר נויב והעברות תקציביות בתיאום עם מדור הקציבים; הדרכת הסגל המינהלי ברישום הפעולות הכספיות, המעקב והדיווח.
דרישות התפקיד — ב.א. בכלכלה או מינהל עסקים, ידע בהנה"ח, כושר ניהול מו"מ, כושר מגע עם קהל, נסיון של שנתיים בעבודה במינהל כספים. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
הערה — רצויה ידיעה טובה במינהל אקדמי.
הדרגה — 5—4 בדירוג מח"ה.

מזכיר ועדת מחקר
בפקולטה לחקלאות — רחובות
(חצי משרה)
מכרז מס' 20/75

תיאור התפקיד — ריכוז עבודת ועדת מחקר של הפקולטה לחקלאות. תיאום פעולות ועדת המחקר עם הרשות למו"פ. סיוע לחוקרים בהכנת הצעות למחקר וטיפול בבקשות למענקי מחקר. סיוע לרשות למו"פ בגביית מענקי מחקר וקשר עם מועצות ייצור ושיווק וגופים דומים.
דרישות התפקיד — שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית. השכלה אקדמאית באחד הנושאים הנלמדים בפקולטה לחקלאות או במדעי הטבע. רצוי נסיון קודם בעבודה במחקר חקלאי. ידיעה בהדפסה במכונת כתיבה בעברית ואנגלית.
הדרגה — 1—2 בדירוג מח"ה.

✱

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד התאריך 23.4.75 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה בס' ..." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

NCR

ללשכת השרות דרושים

פקידי ביצוע וביקורת

לעבודה

במרכז המחשבים שלנו

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, רצויה ידיעה של השפה האנגלית.
אם הנך בעל כישורים הנ"ל ומעוניין בעבודה אחראית ומעניינת בחברה דינמית, פנה אלינו בכתב תוך ציון קורות חיים לפי הכתובת: NCR — י.א. פיטוק ומיו בע"מ, ת.ד. 11027 תל-אביב 64373, עבור משרה מספר 22—11.

— סודיות מובטחת —

לחברה פיננסית גדולה בת"א

דרושים

לעבודה במחשב I.B.M. 370/125
עם מערכת הפעלה DOS/VS

1. **System Programmer**
Data-Base Administrator
2. **תוכניתן מנוסה ב־Cobol**

נא לפנות בכתב, בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 20207 ת"א, עבור מס' 250

סודיות מובטחת

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —
בגזברות המוסד

מנהלת חשבונות

הכישורים הדרושים: סוג 1 או 2 בהנהלת חשבונות. נסיון של 3 שנים.
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פרוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידה המנגנון, מוסד הטכניון למו"פ, קרית הטכניון — חיפה — 32000, עד יום ו', 18 באפריל 1975, בציון מספר המכרז 39/75.

RAPAC רפק

רח' דיזנגוף 280א, תל-אביב, טל. 446691

דרושה

כתבנית מעולה

בשפות עברית ואנגלית
שעות העבודה: 7.30—16.30
5 ימים בשבוע

תנאים טובים למועמדת המתאימה

נא לפנות טלפונית למר סטא.

אלביט מחשבים בע"מ

דרושה

פקידת יבוא

בעלת נסיון וידע בנוהלי יבוא, מכס ובנקים.

■

ידיעת אנגלית הכרחית!

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם.
סודיות מובטחת.

עירית באר-שבע

דרושים מורים

מכרז מס' 05/36/75

להוראה לשנה"ל תשל"ו בבתי הספר המקיפים כלליים ודתיים, במקצועות הבאים:

1. **מורה לאפסנאות ולמיכון** לכיתות י"א—י"ב
2. **מורה לתורת האוטומציה והמדידות,** לכיתות י"א—י"ב.
3. **מורה למוסיקה.**
4. **מורה לתורת הגן ופדגוגיה** במגמת מטפלות—מחנכות.
5. **מורים בכירים לאנגלית,** לכיתות י"א—י"ב

✱

מועמדים בעלי השכלה ונסיון מתאימים יגישו מועמדותם בכתב בצירוף קורות חיים למחלקת המנגנון, עד יום ששי, כ"א באייר תשל"ה (2.5.1975).

א. נאוי — ראש העירייה

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה

דרושים

מרצים

בעלי תואר Ph. D.

במשרות מלאות וחלקיות למקצועות

✱ מינהל עסקים
✱ כלכלה
✱ תקשורת המונים ועתונות

נא לפנות דרך חיפה 81, ת"א, עבור מס. 200. סודיות מובטחת.

צ'מפיון מוטורס (ישראל בע"מ)
יבואנים כלליים של פולקסווגן ופורשה

ליחידת המיכון — דרוש/ה

בוחן שיטות
(SYSTEM ANALIST)

המועמד ישתלב בצוות הקמה ופיתוח של מערכות בידע.

הכישורים הדרושים: הכרת מחשב I.B.M. 370, מערכת הפעלה DOS, ידע בתכנות KOBOL.

התנאים בהתאם לכישורים

לפנות טל' 795114 למר שורר.

למוסך לשרות בלמים
בבאר-שבע
דרושים

מכונאים לשרותי בלמים

תנאים טובים למתאימים

לפנות: ת.ד. 138 באר-שבע, טלפון [illegible]

למשרד רואי חשבון בירושלים
דרושים

יוניור וסמיסיניור

טלפון — 232191-02

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הרשות למחקר ופיתוח

מכרז מס' כ"א/2—75
הרשות למו"פ מודיעה על משרות פנויות:

1. **מהנדס בקרת תהליכים**
התפקיד: ראש פרוייקט פיתוח בתחום לבקרת תהליכים ועיבוד אותות.
הכישורים הדרושים: נסיון בשטח בקרת תהליכים (רצוי נסיון בבקרת תהליכים תעשייתיים); יכולת ניהול קבוצת מחקר ופיתוח.

2. **אגרונום**
התפקיד: רכוז נסיונות בצמחי תעשיה.
הכישורים הדרושים: נסיון מעשי בגידולים, גידולי שדה ובהשבחה. רשיון נהיגה.

3. **טכנאי חקלאי בכיר**
התפקיד: עזרה במחקר צמחי תעשיה ומטעים.
הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס חקלאי, או חבר משק לשעבר; נסיון במטעים וגידולי שדה; רשיון נהיגה.

4. **חרט**

✱

הדרגה תקבענה בהתאם לכישורי המועמדים. המשרות הינן מלאות.

למועמדים מחוץ לבאר-שבע תינתן עזרה בדיור.

✱

פניות בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו' 18.4.75, אל: מנגנון הרשות למחקר ולפיתוח, ת.ד. 1025, באר-שבע.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
בביה"ס לרפואה

לבורנטית רפואית

ביחידה לחיה מעבדה וכירורגיה נסיונית
הכישורים הדרושים: לבורנטית רפואית מוסמכת במיקרוביולוגיה, ביוכימיה והפתולוגיה קלינית של בעלי חיים; רצוי נסיון בעבודה עם חיות מעבדה; ידיעת השפה העברית על בוריה; רצויה ידיעת השפה האנגלית.
מס' המשרה: ב.רפ.ה/115.

מטפל/ת חיות מעבדה

הגדרת התפקיד: הגנה ודאגה לנקיון חיות מעבדה, מעקב אחר מצב הבריאות של בעלי חיים; סיוע לחוקרים בביצוע נסיונות.
הכישורים הדרושים: השכלה עממית לפחות; קריאה וכתיבה באנגלית; נסיון קודם עם בעלי חיים; רצוי מספר שנות לימוד בבי"ס חקלאי או רקע במקצועות רפואיים (חובש).
מס' המשרה: ב.רפ.ה/36.

ספרנ/ית

הכישורים הדרושים: בוגרת קורס בספרנות; ידיעת השפה האנגלית.
מס' המשרה: ב.רפ.ה/119.

- מועמדים מתאימים העונים לדרישות יש בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, ומס' המשרה עד יום ו' 25.4.75 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32,000.

דרושים

✱ **מנהלי חשבונות**
★ **תמחירנים**
✱ **כתבנית עברית אנגלית**

תנאים טובים ואפשרויות קידום למועמדים המתאימים.

על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 598 ראשון-לציון. סודיות מובטחת.

למפעלי פיברוטקס
למחלקת הדפסה (טקסטיל)
דרוש

לבורנט בימאי

תנאים טובים — סודיות מובטחת

נא להתקשר לטל. 913585 או 910120
(רמת-סיב פתח-תקוה), עבור כימאי.

לחברה צעירה ודינאמית
דרוש

מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה

בעל נסיון בנושאי וידיו ואודיו
תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת
נא לפנות לת.ד. 26185 תל-אביב